

Комисия за разкриване на документите
и за обявяване на принадлежност на български граждани
към Държавна сигурност
и разузнавателните служби на Българската народна армия
(КРДОПБГДСРСБНА)

ПРАЖКАТА ПРОЛЕТ
и Държавна сигурност

**НИВОТО НА КЛАСИФИКАЦИЯ
СЕ ПРЕМАХВА!**
КРДОПБГДСРСБНА
Дата.....20.....8
Правно основание: & 17 от ПЗР на Здрдопбгдсрсбна
Длъжност: секретар на КРДОПБГДСРСБНА

The Committee for Disclosing the Documents
and Announcing Affiliation of Bulgarian Citizens
to the State Security and the Intelligence Services
of the Bulgarian National Armed Forces
(CDDAABCSSIBNAF)

The Prague Spring and State
Security

Documentary Volume

Комисия за разкриване на документите
и за обявяване на принадлежност на български граждани
към Държавна сигурност
и разузнавателните служби на Българската народна армия
(КРДОПБГДСРСБНА)

Тражката пролет

И ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Документален сборник

София, 2011

Редакторски екип

Редактори

Георги ГЕОРГИЕВ, Тодор ТРИФОНОВ

Съставители

Георги ГЕОРГИЕВ

Тодор ТРИФОНОВ

Д-р Румяна МАРИНОВА-ХРИСТИДИ

Научен консултант и автор на предговора

Д-р Румяна МАРИНОВА-ХРИСТИДИ

Рецензент

Проф. д-р Искра БАЕВА

Технически сътрудници

Ангел ИЛКОВ

Петра СТОЯНОВА

Editors

Georgi Georgiev, Todor Trifonov

Compiled by

Georgi Georgiev, Todor Trifonov, Rumiana Marinova-Christidi Ph. D.

Scientific consultant and author of the introduction

Rumiana Marinova-Christidi Ph. D.

Advisory Editor

Prof. Iskra Baeva

Technical Assistants

Angel Ilkov

Petra Stoyanova

© Комисията за разкриване на документи и обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, 2011 г.

ISBN 978-954-2986-08-9

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Въведение.....	6
II. Предговор.....	10
III. Списък на документите с анотация.....	20
IV. Факсимилета на документите	41
V. Термини и съкращения	514
VI. Именен показалец	516

CONTENTS

I. Forward	8
II. Introduction	15
III. List of Documents with Annotations.....	31
IV. Facsimile of Documents	41
V. Terms and Abbreviations.....	515
VI. Index of Names	516

ВЪВЕДЕНИЕ

Документалният сборник „Прахката пролет и Държавна сигурност“ е посветен на бурните чехословашки събития от 1968 г. и дейността на българските служби за сигурност в този период. Огромният обем архивни документи, свързани с темата, както и изключително подробната информация, която те съдържат, доказват тяхната активност и способност за реакция при специфична международна ситуация.

При подбора на документите са използвани няколко фонда от Архива на Комисията: Ф. 1 (Секретариат на МВР), Ф. 2 (Второ главно управление на ДС – Контраразузнаване), Ф. 3 (Трето управление на ДС – Военно контраразузнаване), Ф. 9 (Службен архив на Първо главно управление – отдел IV ДС), Ф. 24 (Световен младежки фестивал – София, 1968 г.), както и документи от Ф. I-P (Национална разузнавателна служба), микрофилмирани документи на Служба „Военна информация“ и документи от Военноисторическия архив в гр. Велико Търново. Изследвани са над 2000 архивни единици от посочените фондове, от които в книжния вариант на изданието намират място 130 от тях. Предстоящото електронно издание на сборника ще съдържа много по-голям обем материали по темата.

В разнообразието от видове документи, преобладаващият брой са агентурните сведения, които дават информация за обстановката в Чехословакия не само по дни, но в моменти на особено напрежение – и по часове. Прецизността и аналитичността на тези сведения показват едно много добро ниво на информираност и подготовка на българските секретни сътрудници, действащи в Чехословакия. Погледът върху личните и работните дела на част от тях потвърждава тези наблюдения. На следващо място по многочисленост се нареждат справките, информацията и докладните записки за събитията в Чехословакия, изпращани от секретните сътрудници, като и от други български длъжностни лица извън системата на Държавна сигурност. Немалък брой документи представляват и докладите до различни структури в Комитета за Държавна сигурност (КДС), както и плановете, мерките и задачите за работа, набелязвани от органите на КДС. Писма, рапорти, телеграми, декларации, комюникета и сведения, изпращани от доверителните връзки на КДС също намират място в документалното издание.

Сред по-специфичните документи, включени в сборника, някои от които формално не са документи на ДС, но според нас дават ценна информация за обстановката и развитието на процесите в Чехословакия, са: два броя бойни заповеди на Генералния щаб на БНА от 19 август 1968 г. за възлагане на задачи на два мотострелкови полка по събитията в Чехословакия (Ф. 24, ДВИА – гр. В Търново); бойно донесение от 12-и мотострелкови полк – КП Банска Бистрица от 7 септември 1968 г.; преводи от чешки език на листовки, призови, обръщения, стихотворения и др., разпространявани в ЧССР по време на събитията от Пражката пролет; оценки на резултатите от съвместното сътрудничество между органите на КДС и чехословашкото Министерство на вътрешните работи; преводи от унгарски език на документи, отнасящи се до западната реакция на събитията в Чехословакия и военната намеса там. Сред по-особените по вид документи, съдържащи важна информация са: паметна бележка от властите в Атина, получена в I политическа дирекция на българското МВНР с дата 25 януари 1969 г., която анализира положението на България в очите на западните държави след участието на страната във военната интервенция в Чехословакия; въпроси за обсъждане със съветската разведка – един изключително интересен до-

кумент, свидетелстващ за тясното сътрудничество и координация между българските и съветските служби за сигурност; схема на връзките на д-р Кригел в болницата – ръкописен документ от архивите на КДС, прецизно илюстриращ контактите на чехословашкия политик.

Сборникът дава възможност да се добие представа и за политическото задкулисие от гледна точка на геостратегическите интереси, намерили своята проекция в актуалната за този исторически период политическа координатна система „Изток–Запад“.

Материалите в сборника са публикувани фототипно и в хронологичен ред. С цел по-ясно да се представи предисторията на самата Пражка пролет и причините, довели до нея, в сборника намират място и документи, датиращи от предходната 1967 г. Също с идеята по-релефно да се открият непосредствените резултати и последици от тези събития, са включени и документи от следващата 1969 г. При подбора на документите водещо е било желанието да се въведат в научно обръщение непознати и непубликувани досега документи, хвърлящи нова светлина върху българското отражение на Пражката пролет. За улеснение на читателите е съставен и списък с кратки анотации на всеки документ.

При осъществяването на този проект имахме плодотворно партньорство с МВР. Изразяваме благодарността си към заместник-министър Веселин Вучков и работната група от Дирекция „Информация и архив“ на МВР в състав: Славчо Славчев, Мариана Джамбова, Величка Велева и Красимира Калчева. Благодарим и на всички служители от администрацията на Комисията, чиято работа по подготовката на сборника направи възможно издаването му в предвидения срок.

*Георги Георгиев
Тодор Трифонов*

INTRODUCTION

The Prague Spring and State Security chronicles the tumultuous year of 1968 in Czechoslovakia and the activities of Bulgarian Secret Services in the period. The vast body of material offers a detailed and comprehensive evidence of their active interest and reaction capacity to deal with specific international situations.

The selection of documents draws from a number of archival funds of the Committee: F. 1 (Secretariat of the Ministry of the Interior), F. 2 (Second Main Directorate of the SS – Counter-Intelligence), F. 3 (Third Directorate of the SS – Military Counter-Intelligence), F. 9 (First Main Directorate of the SS – Department IV), F. 24 (World Youth Festival – Sofia, 1968), F. I-R (National Intelligence Service), microfilm documents of the Military Information Service and records of the Military Historical Archive in the city of Veliko Tarnovo. Over 2 000 archival units have been surveyed, 130 of which made their way to the paper version of the publication. The upcoming electronic edition of this collection will offer an even more comprehensive volume of archival material.

The rich assortment of documents keeps a chronicle of Czechoslovakian events on a daily and even hourly basis according to the requirements of the situation. The meticulous accuracy and analytical nature of reporting demonstrates an excellent level of awareness and training of Bulgarian secret collaborators operating in Czechoslovakia, an observation confirmed by the content of their personal and operational files. While the bulk of material is agent reports there are sufficient numbers of inquiries, information documents and memoranda originating from secret collaborators and Bulgarian officials external to the State Security system. A considerable number of records are reports intended for different structures of the Committee for State Security (CSS), plans, measures and operational tasks within the competence of CSS bodies. Due attention is given to additional documents such as letters, telegrams, declarations, communiqués and messages from confidential contacts of the CSS.

The collection includes a few selected documents sourced from bodies outside the State Security system considered to be valuable information resources regarding the political situation and developments in Czechoslovakia: orders for military action issued to two APC infantry regiments by the General Staff of the BNA on 19 August 1968 (F. 24, SMHA in the city of V. Tarnovo); a brief action report from the 12 APC Infantry Regiment – Commandant's office in Banskó Bystrice, of 7 September 1968; translations from the Czech language of leaflets, petitions, addresses, poems, etc. distributed in the CSSR during the Prague Spring events; assessments of the results of mutual cooperation between CSS bodies and the Czechoslovakian Ministry of the Interior; translations from the Hungarian language of documents concerning the Western response to the military intervention and events in Czechoslovakia. Due significance is given to rather specific documents of relevance such as: a memorandum from the authorities in Athens to the First Political Directorate of the Bulgarian MFA of 25 January 1969, analysing Western response to Bulgarian participation in the military intervention in the CSSR; a list of questions to be discussed with the Soviet intelligence services – a remarkable record of the close cooperation and coordination between Bulgarian and Soviet security agencies; a handwritten detailed diagram of the contacts of Dr. Kriegel at the hospital.

The collection offers a closer look behind the political curtain into geostrategic interests circulating in the period's dominant political reference system based on the notions of "East" and "West".

This phototype edition comprises archive materials published in a chronological order. For an extensive look at the background and pre-history of the Prague Spring, and for an insight into the immediate results and consequences thereof attention is paid to documents from the years preceding and following the events, 1967 and 1969 respectively. Selection was made with the key intention to present to the public unpublished or little known documents that may provide researchers with insight on lesser-known aspects of Prague Spring's impact on Bulgaria. With a view to enhanced comprehension, a list has been prepared of short descriptive annotations for individual documents.

This collection would not have been possible without the kind support of the Ministry of the Interior. We extend our thanks to Deputy Minister Veselin Vuchkov and all members of the working group at the Ministry's Information and Archive Directorate: Slavcho Slavchev, Mariana Dzhambova, Velichka Veleva and Krasimira Kalcheva. We would like to personally thank all staff members of the Committee for their contribution to the timely completion of this project.

Georgi Georgiev
Todor Trifonov

ПРЕДГОВОР

Д-р Румяна МАРИНОВА-ХРИСТИДИ

ОТРАЖЕНИЕТО В БЪЛГАРИЯ НА „ПРАЖКАТА ПРОЛЕТ‘68“

Събитията от 1968 г. разделят историята на Източния блок на две части – преди и след „Пражката пролет‘68“. Опитът на ЧКП от 1968 г. за реформи отгоре на системата на държавния социализъм от съветски тип е прекъснат драстично от интервенцията на войските на петте държави от Варшавския договор, което нанася непоправим удар върху вратата на източноевропейците в предимствата на тяхното общество, обявило за своя цел социалната справедливост.

Темата за българските реакции на процесите, развиващи се в съюзна Чехословакия, е добре разработена в българската историография. По тази проблематика са писали историците Искра Баева¹, Владимир Мигев², Теодоричка Готовска–Хенце³, Йордан Баев⁴. Въз основа на тези изследвания може да се проследят ролята на България в съдбата на „Пражката пролет“, начинът на вземане на политическите решения, политическите дилеми, обществените реакции.

Разнопосочна е реакцията и на българското общество и на властта, олицетворявани преди всичко от ръководството на БКП, на реформите, които от началото на 1968 г. се извършват в ЧКП и в Чехословакия. До 1967 г. България вече е успяла да се превърне в най-близък и верен съюзник („сателит“) на Съветския съюз – усилия за това полагат Георги Димитров и Вълко Червенков, но в най-пълна степен тази стратегия се развива при управлението на Тодор Живков. Твърдата просъветска линия на България обаче съвсем не означава априорно отхвърляне на реформите, особено в

¹ Баева, И. България и „Пражката пролет“ 1968 г. – Политически изследвания, 1993, кн. 1, Le „Printemps de Prague“ de 1968 et la „Révolution de velours“ de 1989, vue depuis la Bulgarie. – Revue d’Europe Centrale, t. I, no. 2, 1993, 197–212; 78–89; Ролята на българския печат в Пражката пролет 1968 г. Българската журналистика 160 години. Минало – настояще – перспективи. Научни студии, статии, съобщения. УИ „Св. Климент Охридски“. С., 2006, 225–235; 1968 година – кризисна за Източния блок. – Bulgarian Historical Review. Studia In Honorem Professoris Virginiae Paskaleva., 2006, кн. 1–2, 94–112; Митовите за и около „Пражката пролет‘68“. – В: История в преход. Сборник в чест на 60-годишнината на проф. дин Драгомир Драганов. УИ „Св. Кл. Охридски“, С., 2008, 181–193; Правенето на герои и антигерои в историята на Източна Европа – по примера на Пражката пролет‘68. – В: Известия на Българското историческо дружество. Т. 40, ИИ при БАН, С., 2008, 247–262; Bulgarien – der treue Vasall des Kreml. – In: Stefan Karner, Natalia Tomilina, Aleksander Tschubarjan. Preger Fruehling. Das internationale Krisenjahr 1968. 1. Beitrage. Kriegfolgen-Forschung, Boehlau Verlag Koeln Weimar Wien, 2008, 461–479; 1968 година – повратна за Източна Европа. – В: 1968 – Forty Years later. Београд, 2008, 27–50; Мястото на „Пражката пролет‘68“ в международните отношения. – Минало, 2009, кн. 1, 82–95; Ролята на „Пражката пролет‘68“ за еманципацията на българското общество. – В: Чехи в България. Ролята на чешкото присъствие в българското национално възраждане. С., 2009, 23–40; Болгария – преданный васал Кремля. – В: „Пражская весна“. Международный кризис 1968 года. Исследования. Международный фонд Демократия. „Россия XX век“, Москва, 2010, 191–206; Участието на български военни части в интервенцията в Чехословакия през 1968 г. – военна или политическа операция? – Военноисторически сборник, кн. 1, 2011, 101–110.

² Мигев, Вл. Пражката пролет ‘68 и България. С., 2005.

³ Готовска-Хенце, Т. „И брат брата не позна“ – комунисти и социалдемократи по време на Пражката пролет. – Минало, кн. 1, 2001, 92–95.

⁴ Баев, Й. Военнополитическите конфликти след Втората световна война и България. С., 1995; Системата за европейска сигурност и Балканите в годините на Студената война. С., 2010.

областта на икономиката. В средата на 60-те години и България, както и останалите страни в региона, се обръща към реформи на икономическия модел, тъй като усеща, че индустриализацията по съветски модел е изчерпала своите възможности.

Подготвяните в България реформи вървят в синхрон с чехословашките, но когато през пролетта на 1968 г. чехословашката еволюция започва да предизвиква опасения сред съседните социалистически страни и най-вече – в Съветския съюз, в приятелските отношения между България и Чехословакия настъпва видимо охлаждане. В крайна сметка желанието на България да върви редом със Съветския съюз взема връх и така се стига до участието на България в интервенцията на Варшавския договор от 21 август 1968 г., въпреки че няма обща граница с Чехословакия (другите четири интервентки имат такава граница). Липсата на обща граница и подобие в подготвяните икономически реформи не пречи на българското ръководство да участва активно и в обсъжданията на „чехословашкия проблем“ в Източния блок.

* * *

Българските дипломати в Чехословакия внимателно следят започналите още през 1967 г. политически промени в Чехословакия. Указание за това те получават не само от Министерството на външните работи, а и от ЦК на БКП. Българският посланик в Прага Стайко Неделчев предупреждава и за нарастващото обществено недоволство в Чехословакия, провокирано от изключването от ЧКП на писателите Лудвик Вацулик, Иван Клима и Антонин Лим и за отнемането на в. „Лидове новини“ от Съюза на писателите. Още по-голям интерес в ЦК на БКП предизвикват информацията за пленумите на ЦК на ЧКП през октомври и декември и за посещението на съветския лидер Брежнев, чиято цел е „да помирява чехословашките другари“. През декември 1967 г. шифрограмите на посланика от Прага вече са адресирани директно до Тодор Живков и са посветени почти изцяло на кризата в ръководството на ЧКП. Очевидно е, че българските симпатии са на страната на критикувания и в крайна сметка отстранен от ръководството на ЦК на ЧКП Антонин Новотни. Българското ръководство се успокоява, след като в началото на януари пленумът на ЦК на ЧКП отстранява Антонин Новотни от ръководството на ЧКП и го заменя със словака Александър Дубчек. Получаваните от Прага сведения говорят, че новото ръководство продължава линията „за единство и братство на Чехословакия със СССР и КПСС и социалистическия лагер и за укрепване на международното комунистическо движение“.

Идването на власт на Александър Дубчек се оказва не край, а начало на промените в Чехословакия. Много скоро привърженици на реформите заемат основните държавни постове: ген. Лудвик Свобода става президент, инж. Олдржих Черник – министър-председател, Йозеф Смърковски – председател на Националното събрание. По този повод е свикана първата международна среща на страните от Варшавския договор, която обсъжда положението в Чехословакия. На срещата в Дрезден на 23 март 1968 г. Тодор Живков не присъства, тъй като е на официално посещение в Турция, но има българска делегация. Обсъждането на „чехословашкия въпрос“ в Дрезден става в присъствието на чехословашките представители, което им дава възможност да защитят своите реформи. В историческата литература са широко известни резките критики към чехите и словаците, отправени от полския лидер Владислав

Гомулка и от източногерманския Валтер Улбрихт. Българските представители – Станко Тодоров, Живко Живков и Апостол Пашев, предпочитат да не заемат категорична позиция. Основната задача на българските представители в Дрезден е да проследят обсъжданията и да ги представят възможно най-пълно пред българското ръководство, за да може то да определи отношението си към чехословашките реформи. Това става на пленум на ЦК на БКП на 29 март 1968 г., след завръщането на Живков от Турция. Изказванията на пленума илюстрират причината за загрижеността на „братските“ комунистически партии от събитията в Чехословакия, че може да изпуснат контрола върху интелигенцията. Действително през 1968 г. и в България студенти и преподаватели поставят под въпрос такива основни за властта положения като: ръководната роля на партията, специфичната цензура, правото на свободна творческа изява. Несъмнено обаче, най-голямо значение за определянето на българската позиция към „Пражката пролет“ има Тодор Живков. Той заявява, че трябва да се направи всичко възможно, в това число да се рискува, но да не се позволи в Чехословакия да се развихри „контрареволуция“. Позицията на Живков потвърждава не само положението на България като най-верен сателит на Москва, но консервативните нагласи в ръководството на БКП.

Опитът за демократизация в Чехословакия оказва влияние върху българското общество в две посоки. Едната се изразява в раздвижването сред интелигенцията. Под влияние на идващите от Чехословакия вестии през 1968 г. българската интелигенция създава нови печатни издания (такъв е вестник „Литературни новини“) и дискуссионни клубове (главно сред студентите). В другата посока са действията на държавното ръководство. Тодор Живков, който е едновременно министър-председател и първи секретар на ЦК на БКП, има възможност да избира между двете позиции – следването на чехословашките икономически и политически реформи или предпазването от последиците им. Въпреки икономическата логика, която диктува продължаване на реформите, Живков не се колебае да ги спре, защото ставащото в Чехословакия изглежда много по-опасно за системата. Още на 26 март 1968 г. Политбюро на ЦК на БКП взема решение, с което налага строга цензура върху отразяването на ставащото в „братска“ Чехословакия.

При нарастваща враждебност на българското политическо ръководство към реформите в Чехословакия е осъществено официалното посещение на Тодор Живков в Чехословакия. То е посветено на подписване на нов Договор за дружба, сътрудничество и взаимопомощ. Посещението е договорено за 23–26 април 1968 г. и е използвано от Тодор Живков, за да добие лични впечатления за ставащото в Чехословакия и най-вече за водещите чехословашки фигури. Срещата на Живков с Дубчек е проведена на 23 април, още в първия ден на посещението. Тя е първа за двамата. Дубчек подробно обяснява неизбежността на реформите, предизвикани от вътрешнопартийните и обществените проблеми и защитава изцяло персоналните промени и новата Програма за действие на ЧКП. Живков още в началото на разговора заявява убеждението си, че чехословашките реформи не са нищо повече от повторение на събитията от 1956 г. Разговорът между българските и чехословашките политици показва, че те говорят на различни езици, а само си дават вид, че говорят едно и също.

Две седмици след посещението на Тодор Живков в Чехословакия съветският

лидер Леонид Брежнев кани в Москва четирима източноевропейски лидери за разговори по „чехословашкия проблем“. На 8 май Тодор Живков, Янош Кадар, Валтер Улбрихт и Владислав Гомулка пристигат, за да обсъдят международното положение и проблемите на комунистическото движение. За разлика от срещата в Дрезден обсъждането на положението в Чехословакия и действията на ЧКП става без чехословашките представители. Политическият резултат от срещата на петимата партийни лидери в Москва е новата международна среща във Варшава, на която е поканена и ЧКП. Поканата е обсъдена от Президиума на ЦК на ЧКП на 12 юли, но не е приета заради обществените подозрения в Чехословакия, че ръководството на ЧКП е склонно към съглашателство с Москва. Отказът на ЧКП не отменя планираната среща, а затвърждава единството на петте комунистически партии – съветската, полската, източноевропейската, унгарската и българската.

Варшавската среща на ръководителите на петте комунистически партии (14–15 юли 1968 г.) е проведена след появата на манифеста „Две хиляди думи“ на Вацлав Вацулик, който предупреждава чехословашкото общество за опасностите пред реформите. Във Варшава представителите на петте партии разглеждат „Пражката пролет“ от гледна точка на опасното влияние на реформите в собствените им страни. Позицията на Тодор Живков е, че това не е вътрешен чехословашки въпрос, а засяга цялата социалистическа общност, затова е необходима решителна намеса в Чехословакия. Официалният резултат от Варшавската среща е Писмото на петте комунистически и работнически партии до ЦК на ЧКП. То предизвиква негативна реакция не само по света, а и в Чехословакия. Варшавската среща демонстрира, че чехите и словаците няма да бъдат оставени да осъществяват реформите си.

Лятото на 1968 г. в Източна Европа е изпълнено със събития. В България най-важното международно събитие е откритият на 28 юли в София Девети международен фестивал на младежта и студентите. Още при подготовката му българските организатори се тревожат за влиянието, което членовете на чехословашката делегация могат да оказат върху българската младеж. Затова те следят състава на чехословашката делегация и отправят критика към чехословашките представители, че използват фестивала, за да популяризират политиката на новото чехословашко ръководство. Те са наблюдавани внимателно и от българските служби за сигурност.

В началото на август 1968 г. в хода на чехословашките реформи отново се намесват петте страни от Варшавския договор. След двустранната среща на 1 август между представители на КПСС и ЧКП в Черна на Тиса, на 3 август в Братислава се срещат представители на комунистическите партии от петте страни с ръководството на ЧКП. Позицията на българската делегация е в пълно съгласие с вижданията на останалите четири и подкрепя официалното комюнике. В следващите дни на август интересът е насочен вече не към политическите преговори, а към подготовката на военната интервенция. Тъй като България няма пряка граница с Чехословакия, тя подготвя два мотострелкови полка – Елховският и Маришкият, с 2164 души личен състав за включване в съветските войски. На 21 юли полковете са закарани до военноморската база Атия (южно от Бургас), откъдето са качени на съветски военнотранспортни кораби и откарани в Западна Украйна, на границата с Чехословакия. В нощта на 20 срещу 21 август те са вдигнати по тревога и достигат до Банска Бис-

трица в Словакия, където охраняват местния ретранслатор и пътя за град Зволен. Повече от месец след началото на интервенцията българският военен министър арм. ген. Добри Джуров докладва пред Политбюро на ЦК на БКП за българското участие, като изнася конкретна информация и за съпротивата на словаците – те организират барикади по пътищата, замерят колоната с камъни, създават нелегални организации и изразяват несъгласие с интервенцията в пресата. Българските войски дават една жертва – мл. серж. Николай Цветков Николов убит на 9 септември 1968 г., когато се е опитал на автостоп да стигне до Карлови Вари. Двама български войници Константин Петров Стоянов и Петър Димитров Иванов се опитват да избягат и да се присъединят към чехословашката съпротива, но са заловени. Съветската оценка за българското участие в интервенцията се изразява в награждаването на почти една осма (250 войници и офицери) от двата полка с ордени.

Официалните сведения, които българското политическо ръководство получава от Прага, както и реакцията на чехословашкото посолство в София показват, че не само обикновените чехи и словаци, но и представителите на ЧССР и ЧКП се противопоставят на интервенцията. За разминаването между предварителните намерения и реалностите говори и това, че българските вестници са принудени да сменят заглавията на съобщенията си за интервенцията, след като интервентите не успяват да създадат ново чехословашко правителство, готово да поеме отговорността за поканването на войските на ОВД. Пропагандните центрове в България полагат големи усилия да защитят военната намеса, но настроенятия в българското общество са съвсем различни. За хората, които са приветствали чехословашките реформи с надеждата, че извоюваните от чехите и словаците свободи ще се пренесат и в България, интервенцията означава край на тази перспектива. Не всички българи избират пасивната съпротива, намират се и такива, които са готови да се противопоставят. Правят го чрез словото. Това са предимно преподаватели и студенти от Софийския университет, както и отделни интелектуалци.

В заключение бихме могли да се съгласим с оценката на историка Искра Баева, че българската реакция на „Пражката пролет ‘68“ е официална и неофициална, като двете са коренно противоположни. Официалната осъжда чехословашките реформи и подкрепя военната интервенция за спирането им, докато неофициалната е съпричастна с реформите и се надява на техния успех, за да бъдат разширени правата и свободите и на българските граждани. Независимо от тези различия, в Чехословакия и по света става известна само официалната позиция, която поставя България в групата на консервативните и послушни на Съветския съюз страни.

P R E F A C E

Rumiana MARINOVA-CHRISTIDI , Ph. D.

THE PRAGUE SPRING OF 1968 AND ITS IMPACT ON BULGARIA

The events of 1968 divided Eastern Bloc history into two eras: before and after the Prague Spring. CPCz's attempt at reforming the Soviet type state-socialist system from the top was cut short by the military intervention of the five Warsaw Pact nations, an act that shook the confidence of East Europeans in the benefits of their society and the agenda of social justice.

Bulgarian reaction to the Czechoslovak developments has long been a focus of national historical geography. A number of historians have tackled the subject. The research works of Iskra Baeva¹, Vladimir Migeв², Teodorichka Gotovska-Henze³, Jordan Baev⁴ provide reference for tracing Bulgaria's role in the fate of the Prague Spring, the manner of political decision-making, political dilemmas and public response.

The reforms taking place in the CPCz and Czechoslovakia early in 1968 gave rise to divergent responses from Bulgarian people and from political power figures at the BCP. By 1967 Bulgaria had already established itself as the closest and most loyal Soviet ally (satellite). While inspired by its architects, Georgi Dimitrov and Valko Chervenkov, the process reached its peak during the rule of Todor Zhivkov. The firm pro-Soviet policy of Bulgarian communists, however, did not reject a priori the idea of reform especially in the sphere of economy. In the middle of the 1960s Bulgaria and other countries in the region began to question the further effectiveness of the Soviet model of industrialisation. Economic model reform was in order.

¹ Baeva, I. *Bulgaria and the Prague Spring of 1968*. The Political Studies Journal, 1993, Book 1, Le "Printemps de Prague" de 1968 et la "Révolution de velours" de 1989, vus depuis la Bulgarie. Revue d'Europe Centrale, Vol. I, No. 2, 1993, 197–212; 78–89; *The Role of the Bulgarian Press in the Prague Spring of 1968*. 160 Years of Bulgarian Journalism: Past, Present, Perspectives. Scientific studies, articles, communications. Sv. Kliment Ohridski University Press. Sofia, 2006, 225–235; *1968: The Year of Crisis in the Eastern Bloc*. Bulgarian Historical Review. Studia In Honorem Professoris Virginiae Paskaleva, 2006, Book 1–2, 94–112; *The Myths of the Prague Spring of 1968*. In: History in Transition. Collection in honour of the 60th anniversary of Prof. Dragomir Draganov, DSc. Sv. Kl. Ohridski University Press. Sofia, 2008, 181–193; *Creation of Heroes and Anti-Heroes in Eastern European History by the Example of the Prague Spring of 1968*. In: Reports of the Bulgarian Historical Society. Vol. 40, Institute of Economics at the BAS. Sofia, 2008, 247–262; *Bulgarien – der treue Vasall des Kreml*. In: Stefan Karner, Natalia Tomilina, Aleksander Tschubarjan. Preger Fruehling. Das internationale Krisenjahr 1968. 1. Beitrage. Kriegfolgen-Forschung, Boehlau Verlag Koeln /Weimar/Wien, 2008, 461–479; *1968: The Turning Point for Eastern Europe*. In: 1968 – Forty Years Later. Beograd, 2008, 27–50; *The Place of Prague Spring '68 in International Relations*. Past Journal, 2009, Book 1, 82–95; *The Role of Prague Spring '68 for the Emancipation of Bulgarian Society*. In: Czechs in Bulgaria. The Role of Czech Presence in Bulgarian National Revival. Sofia, 2009, 23–40; *България – преданный васал Кремля*. In: Пражская весна. Международный кризис 1968 года. Исследования. Международный фонд Демократия. Россия XX век. Moscow, 2010, 191–206; *Bulgarian Military Participation in the 1968 Intervention in Czechoslovakia: A Military or Political Operation?* Military Historical Collection, Book 1, 2011, 101–110.

² Migeв, V. *The Prague Spring '68 and Bulgaria*. Sofia, 2005.

³ Gotovska-Henze, T. "Brothers didn't Recognize Each Other...": Communists and Social Democrats during the Prague Spring. Past Journal, Book 1, 2001, 92–95.

⁴ Baev, J. *Bulgaria and the Political and Military Conflicts in the Post World War II Era*. Sofia, 1995; *The European Security System and the Balkans in the Cold War Years*. Sofia, 2010.

Bulgarian reforms kept in line with Czechoslovakian developments. However, in the wake of the spring of 1968, Czechoslovakian evolution raised the anxiety of neighbouring socialist countries, the Soviet Union in particular, causing a strain in relations between Bulgaria and Czechoslovakia. Determined to adhere to Soviet strategy and despite being the only non-bordering country to the CSSR Bulgaria joined the Warsaw Pact military intervention on 21 August 1968. Notwithstanding the lack of a common border between the two countries, and despite the fact that similar economic reforms were under preparation in Bulgaria, leadership figures did not shy from discussions of the “Czechoslovak problem”.

* * *

Acting upon instructions from the Ministry of Foreign Affairs and the CC BCP Bulgarian diplomats in Czechoslovakia carefully monitored the political changes in the country taking place as early as 1967. Alarming reports were being received from Stayko Nedelchev, Bulgarian Ambassador in Prague, on the growing public discontent in Czechoslovakia provoked by the decision to oust the writers Ludvík Vaculík, Ivan Klima and Antonín Líma from the CPCz, and to deprive the Writer’s Union from its daily Lidový Noviny (The People’s Paper). The news of the October and December plenums of the CC CPCz, and Soviet leader Brezhnev’s visit to the country with the aim to “reconcile the Czechoslovak comrades” were matters of an even greater interest to the CC BCP. In December 1967 ciphergrams by the Ambassador in Prague were addressed directly to Todor Zhivkov, and correspondence was almost entirely restricted to matters pertaining to the CPCz party leadership crisis. Bulgarian leanings were on the side of Antonín Novotný who had been severely criticised and ultimately voted out of the communist party’s central committee. Bulgarian party leadership’s concerns subsided after the Plenum of the CC CPCz early in January when the Slovak Alexander Dubček replaced Novotný as First Secretary of the communist party. Reports from Prague reaffirmed the new leadership’s return to the agenda of “unity and comradeship between Czechoslovakia and the USSR, CPSU and the socialist camp, and strengthening the international communist movement”.

Although initially intended to stifle reforms, Dubček’s election heralded the beginning of change in Czechoslovakia. Before long the key government positions of President, Prime Minister and Chairperson of the National Assembly were occupied by reform supporters: Gen. Ludvík Svoboda, Eng. Oldřich Černík and Josef Smrkovský, respectively. The Czechoslovak experiment prompted Bloc leaders to call the first international meeting of the Warsaw Pact countries held on 23 March 1968 in Dresden. In the middle of his official visit to Turkey Todor Zhivkov was unable to attend, but Bulgarian delegation took part in the discussions of “the Czechoslovak problem”. Czechoslovakian representatives were invited to the Dresden conference to speak up in support of the reforms taking place in their country. Historical records remember the torrent of condemnation addressed at the Czechs and the Slovaks. The harshest criticism came from the Polish leader Władysław Gomułka and East German leader Walter Ulbricht. Bulgarian representatives Stanko Todorov, Zhivko Zhivkov and Apostol Pashev refrained from taking a categorical stand. They were dispatched to Dresden with the main task to observe and present a detailed report to Bulgarian party leadership. Upon Zhivkov’s return from Turkey on 29 March 1968 the Plenum of the CC

BCP gathered to formulate an official opinion concerning reforms in Czechoslovakia. Statements made at the Plenum shared the main concern of “fraternal” communist parties: losing control over the intellectuals. Indeed, in 1968, it was precisely Bulgarian students and educators who began to question basic postulates of the system such as the leading role of the party, the distinctive censorship, the lack of freedom of artistic expression. In his closing statement Todor Zhivkov called for prevention of “counter-revolution” in Czechoslovakia at any cost and at the price of risk-taking, if necessary. It was a declaration of Bulgaria’s role as Moscow’s most loyal satellite and a statement of the conservative nature of leadership in the communist party.

Czechoslovakian attempt at democratisation had a two-fold impact on Bulgarian society. On the one hand, it stirred the intellectual community. News of the events of 1968 inspired the birth of new printed publications such as the Literature News newspaper and student discussion clubs. On the other hand, it urged decision-making on the political level. Todor Zhivkov, Prime Minister and First Secretary of the CC BCP, faced a two-option choice: to follow in the steps of Czechoslovak economic and political reform or to avoid the consequences thereof. In disregard of economic logic which demanded continuation of the reforms, and anxious about the safety of the political system in the light of Czechoslovakian events Zhivkov did not hesitate to bring reforms to a halt. On 26 March 1968 CC BCP’s Politburo applied heavy censorship to filter news from “fraternal” Czechoslovakia according to its own agenda.

It was in this context of growing animosity of Bulgarian political leadership towards reforms in Czechoslovakia that Zhivkov’s official visit to the country was arranged. The visit was scheduled to take place 23-26 April 1968. Apart from its formal purpose, the signing of a new Agreement of Friendship, Cooperation, and Mutual Assistance, Zhivkov had an agenda of his own: to collect first-hand impressions of Czechoslovak events and leading state figures. The initial day of the visit was intended to host the first meeting between leaders Zhivkov and Dubček. The latter expressed in detail his conviction about the inevitability of the reform due to processes taking place both within the party and society, and firmly backed personnel changes made and the new Action Plan adopted by the CPCz. Zhivkov, on the other hand, had come with his mind made up. He immediately stated his confidence that Czechoslovakian reforms were merely an echo of the events in 1956. It was a make-believe exchange where agreement was but an empty shell lost in an imitation of political discourse.

On 8 May, two weeks after Zhivkov’s Czechoslovakian visit, a meeting of party heads was held, this time in Moscow and without Czechoslovakian participation. Soviet leader Leonid Brezhnev summoned the four East European leaders Todor Zhivkov, János Kádár, Walter Ulbricht and Władysław Gomułka to tackle the “Czechoslovakian problem” and to discuss the international situation and problems facing the communist movement. The summit of the five adopted a decision to hold a new international meeting in Warsaw with the participation of the CPCz. To avoid public suspicions of compliance with Moscow’s demands CC CPCz Presidium declined the invitation on 12 July. CPCz refusal of participation did little but to reinforce the unity of the five communist parties of the Soviet Union, Poland, East Germany, Hungary and Bulgaria.

The Warsaw meeting of the five fraternal parties of 14-15 July 1968 had been triggered

by Vaclav Vaculik's Two Thousand Words Manifesto warning the Czechoslovakian society of the dangers facing the reform process. Alarmed by what they saw as a dangerous precedent for reform in their own countries the five participants recognised the Prague Spring events as an unsafe phenomenon. Todor Zhivkov insisted that the Czechoslovakian question was no longer a national problem, but a threat to the entire socialist community, thus requiring decisive action. The Letter of the Five Communist and Workers' Parties to the CC CPCz, the official output of the meeting, provoked a negative reaction in Czechoslovakia and the world over. The Warsaw meeting had made a clear statement that the Czechs and the Slovaks would not be allowed reforms that question ideological principles.

During the tumultuous East European summer of 1968 Bulgaria hosted its most significant international event for the year, the Ninth World Youth and Student Festival whose opening ceremony took place on 28 July in Sofia. The possible Czechoslovak influence on Bulgarian youth was an early matter of concern for organisers of the event. Members of the visiting delegation were kept under scrutiny by Bulgarian secret services. Bulgarians closely monitored the composition of the Czechoslovakian delegation which faced criticism for taking advantage of the festival to promote their new political platform.

In the beginning of August 1968 the five Warsaw Pact countries once again interfered in Czechoslovakian domestic affairs. The bilateral meeting between representatives of the CPSU and the CPCz of 1 August in Chorna Tysa was followed by a meeting in Bratislava on 3 August between the party leaderships of the five pact members and the CPCz. The official communiqué of the meeting was jointly signed by all five consenting parties. In the remaining days of August the focus of interest shifted from political negotiations to military intervention planning. A non-bordering country Bulgaria had undertaken to provide two APC infantry regiments, Elhovski and Marishki, with a total staff of 2164 to join the Soviet military forces. On 21 July the regiments were transported to Atia naval base south of Burgas, and subsequently brought to the Ukrainian SSR's border with Czechoslovakia by Soviet military cargo ships. On the night of 20-21 August Bulgarian forces were pressed into service and dispatched to the Slovak town of Banskó Bystrica to ensure the security of the local radio and telegraph office and the road to the town of Zvolen. More than a month into the intervention the National Defence Minister, Army General Dobri Dzhurov, reported to the CC BCP Politburo on the progress of the allied operation and on the strength of the Czech resistance: the regiments encountered road barricades; a huge crowd of people attacked the column by throwing stones at it; underground counter-revolutionary organisations were found; the hostile attitude towards the Allied Forces was expressed in a series of materials published in the local press. One loss was reported of Jr. Sgt. Nikolay Tsvetkov Nikolov murdered on 9 September 1968 on his way to the town of Karlovi Vari. According to reports there were two cases of absence without leave in an attempt to join the resistance. The desertions of Private Konstantin Petrov Stoyanov and Private Petar Dimitrov Ivanov were discovered and prevented. The Soviet Command listed 250 soldiers and officers, nearly one eighth of the military personnel, to be decorated with Soviet medals for faultless execution of the assigned tasks.

According to official sources in Prague and the reaction of the Czechoslovak Embassy in Sofia both the Czech and Slovak population and CSSR and CPCz officials opposed the intervention. Post-invasion Czechoslovakian reality did not turn out as planned. The Bulgarian propaganda machine was caught in the gap between intentions and reality. Pre-

prepared newspaper headlines were changed on the go since the Allies failed to install a new Czechoslovakian government willing to justify the so called Warsaw Pact intervention by invitation. As hard as domestic propaganda centres tried to validate military intervention the attitudes and sentiments of the Bulgarian people spoke to the contrary. Men and women celebrating reforms in Czechoslovakia had to give up hope that Czech and Slovak wind of change would eventually reach Bulgaria. Not everyone chose the path of passive resistance. There was a whole group of people of the word, mostly students and educators at the Sofia University and intellectuals, who voiced their opposition to injustice in the press.

In the end, we may concur with the assessment of the historian Iskra Baeva of the dual and conflicting nature of Bulgarian reaction to the Prague Spring '68. The official position condemned Czechoslovakian reforms and supported military intervention to bring them to a halt. The unofficial opinion was one of solidarity and support in the hope that the impact of the reforms would reverberate throughout the region to bestow more rights and freedoms upon the Bulgarian people. Despite those differences, it was only the official opinion that was ever made known to people in Czechoslovakia and the rest of the world, thus establishing Bulgaria's image as a conservative Soviet satellite regime.

СПИСЪК НА ДОКУМЕНТИТЕ

1. **Информация от Посланика на НРБ в Прага. Документът съдържа информация за обстановката в ЧКП. М. март 1966 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 322, л. 23-27)
2. **Писмо от председателя на КДС на НРБ до министъра на вътрешните работи на ЧССР. Документът съдържа информация за възникнала ситуация на двойно подчинение на агенти. Документът е на руски език. 15.03.1967 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 355, л. 72)
3. **Справка до КДС. Документът съдържа сведения относно пребиваването на Ричард Никсън в Чехословакия и икономическата криза в Западна Германия. 10.04.1967 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 328, л. 78-81)
4. **Агентурно сведение от аг. „Ростислав“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения за изказване на западногермански граждани във връзка с посещението на президента Никсън в ЧССР. 15.04.1967 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 322, л. 62-64)
5. **Агентурно сведение от аг. „Ростислав“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно изказвания на дъщерята на члена на ЦК на ЧКП Зика. 19.11.1967 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – Р, ф. 1 Р, а. е. 416, т. 2, л. 108-110)
6. **Агентурно сведение от аг. „Ростислав“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения за закупени лицензии за кибернетични машини от Франция. 19.11.1967 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 322, л. 86-88)
7. **Агентурно сведение от аг. „Ростислав“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения за направени изказвания от инж. Вайс – член на управителния съвет на Еврейската Консистерия за свикването на предстоящото съвещание на комунистическите партии. 06.12.1967 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 322, л. 92-94)
8. **Документ на Първо главно управление КДС. Съдържа въпроси за разглеждане с ръководителите на КГБ по време на пребиваване на делегация на КДС на НРБ в Москва. М. декември 1967 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – Р, ф. 9, оп. 2, а. е. 810, л. 85-86)
9. **Агентурно сведение от аг. „Ростислав“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно някои слухове за Януарския пленум на ЦК на ЧКП. 04.01.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 329, л. 1-3)
10. **Агентурно сведение от аг. „Ростислав“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения за изказване на инж. Шулман, евреин, бивш концлагерист. 15.01.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 329, л. 13-14)
11. **Агентурно сведение от аг. „Ростислав“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения за обстановката в Чехословакия. 16.03.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – Р, ф. 1 Р, а. е. 416, т. 2, л. 231-232)

12. **Информация № 219 на КДС до Тодор Живков. Документът съдържа сведения относно някои моменти от политическия живот в ЧССР след Януарския пленум на ЦК на ЧКП. 30.03.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 694, л. 50-59)
13. **Агентурно сведение от аг. „Ростислав“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно изказвания във връзка с положението в ЧССР. 01.04.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 329, л. 48-52)
14. **Агентурно сведение от аг. „Стоянов“ до Второ управление КДС. Документът дава информация за положението в ЧССР. 04.04.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 323, л. 3)
15. **Агентурно сведение от аг. „Игнатов“ до Второ управление КДС. Документът дава информация за положението в ЧССР. 05.04.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 323, л. 2)
16. **Агентурно сведение от аг. „Игнатов“ до Второ управление КДС. Документът дава информация за положението в ЧССР. 05.04.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 323, л. 16)
17. **Сведение от ДВ Бакалов до Второ управление КДС. Документът дава информация за положението в ЧССР. 06.04.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 323, л. 7-8)
18. **Сведение от ДВ Добрев до Второ управление КДС. Документът дава информация за положението в ЧССР. 07.04.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 323, л. 12-13)
19. **Докладна записка от началник отдел в Шесто управление КДС. Документът съдържа данни за политическите събития в ЧССР. 09.04.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 449, л. 1-10)
20. **Агентурно сведение от аг. „Болаирски“ до Второ управление КДС. Документът съдържа информация за положението в ЧССР. 10.04.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 323, л. 22)
21. **Агентурно сведение от аг. „Ростислав“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно посещението на Тодор Живков в Прага. 16.04.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 329, л. 78-79)
22. **Информация до Второ управление на КДС. Документът съдържа данни за развитието на събитията в Чехословакия. 17.04.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 321, л. 87-89)
23. **Агентурно сведение от аг. „Игнатов“ до Второ управление КДС. Документът съдържа информация за положението в ЧССР. 18.04.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 323, л. 42-43)
24. **Информация № 255 на КДС. Документът съдържа сведения относно някои неприятели прояви и идеологически отклонения на преподаватели и студенти във висшите учебни заведения в НРБ. 18.04.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 694, л. 167-173)

25. Агентурно сведение от аг. „Игнатов“ до Второ управление КДС. Документът дава информация за изказвания на български студенти във връзка със събитията в ЧССР. **22.04.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 323, л. 35-36)
26. Информация № 261 на КДС до Тодор Живков. Документът съдържа данни за члена на Президиума на ЦК на ЧКП д-р Кригел и члена на ЦК на ЧКП проф. Едуард Голдщюкер. **22.04.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 694, л. 184-185)
27. Агентурно сведение от аг. „Ростислав“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно изказването на д-р Кригел във връзка с пребиваването на българската делегация в ЧССР. **25.04.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 323, л. 84-87)
28. Агентурно сведение от аг. „Ростислав“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно изказването на д-р Кригел във връзка с пребиваването на българската делегация в ЧССР и бъдещите намерения на ЧКП и правителството. **25.04.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 329, л. 85-88)
29. Агентурно сведение от аг. „Игнатов“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения за прояви сред студентите в гр. Пилзен на първомайските демонстрации. **07.05.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 323, л. 46)
30. Допълнителни мероприятия за подобряване на агентурно-оперативната работа и повишаване боеспособността на органите на КДС. **09.05.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 445, л. 110-121)
31. Комюнике за преговорите между делегациите на КДС на НРБ и Комитета за държавна сигурност при Министерския съвет на СССР. **12.05.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – Р, ф. 9, оп. 2, а. е. 810, л. 189-192)
32. Агентурно сведение от аг. „Гораст“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно положението в ЧССР. **13.05.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 323, л. 91-93)
33. Информация № 331 на КДС. Документът съдържа сведения относно разговорите на делегацията на КДС на НРБ с ръководни другари от органите на МВР – ЧССР. **18.05.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 695, л. 83-84)
34. Агентурно сведение от аг. „Гораст“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно положението в ЧССР. **18.05.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 695, л. 113-116)
35. Агентурно сведение от аг. „Цонков“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно положението в ЧССР. **20.05.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 323, л. 62-63)
36. Справка за обстановката в Чехословакия за периода **13–22.05.1968 г.**
22.05.1968 г.
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 321, л. 150-153)

37. **Справка до Второ управление КДС. Документът съдържа данни за обстановката в Словакия. 22.05.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 321, л. 157-158)
38. **Агентурно сведение от аг. „Васко“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения за положението в ЧССР. 25.05.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 323, л. 68)
39. **Писмо до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно положението в ЧССР. 25.05.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 329, л. 160)
40. **Информация № 350 на КДС. Документът съдържа сведения относно проведените разговори с отговорни работници от органите на ДС на ЧССР. 27.05.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 695, л. 204-208)
41. **Агентурно сведение от аг. „Гораст“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно положението в ЧССР. 27.05.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 695, л. 270-272)
42. **Информация № 370 на КДС. Документът съдържа сведения относно действията и намеренията на десните елементи в ЧССР във връзка с Пленума на ЦК на ЧКП. 01.06.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 695, л. 285-287)
43. **Справка до Второ управление КДС. Документът съдържа информация за изказвания на М. Юнгман – главен редактор на в. „Литературни листи“, за положението в ЧССР. 03.06.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 323, л. 71-72)
44. **Агентурно сведение от аг. „Гораст“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно положението в ЧССР. 19.06.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 323, л. 130-132)
45. **Агентурно сведение от аг. „Цонков“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения във връзка с пребиваването и маневрите на съветски войски в ЧССР. 28.06.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 323, л. 143)
46. **Информация № 436 на КДС. Документът съдържа сведения за идеологически отклонения и нелоялни прояви на преподаватели и студенти във висшите учебни заведения в НРБ. М. юни 1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 696, л. 90-100)
47. **Агентурно сведение от аг. „Стоян“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно положението в ЧССР. 05.07.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 323, л. 150-151)
48. **Агентурно сведение от аг. „Гораст“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно проведен разговор с агента от служители на ДС на ЧССР. 06.07.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 323, л. 162-164)
49. **Писмо до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно положението в ЧССР. 06.07.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 329, л. 186-187)

50. Донесение от ДВ „Грозданов“. Документът съдържа информация за положението в ЧССР. **09.07.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 321, л. 2-3)
51. Два броя сведения от Прага до Второ управление КДС. Документите съдържат сведения относно аг. „Стоян“ и аг. „Гораст“. **09.07.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 323, л. 166а и л. 181)
52. Агентурно сведение от аг. „Гораст“ до Второ управление КДС. Документът съдържа данни за източниците на сведения на агента. **20.07.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 325, л. 14-15)
53. Сведение от аг. „Цонков“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения за почивката във Варна на министъра на образованието на ЧССР. **22.07.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 325, л. 16-18)
54. Справка № 248 на КДС. Документът съдържа сведения относно политиката на западните държави към Чехословакия. Документът е на руски език. **23.07.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 534, л. 216-217)
55. Справка на КДС. Документът съдържа сведения относно положението в Чехословакия. Документът е на руски език. **23.07.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 534, л. 145-148)
56. Докладна записка от началник отделение Прага до началник подделение 5030 –София. Документът се отнася за посещението на чехословашката делегация на фестивала в София. **24.07.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 321, л. 159)
57. Докладна записка до Второ управление КДС Документът съдържа сведения относно пребиваването на органи на сигурността на ЧССР в НРБ във връзка с провеждането на Деветия световен младежки фестивал. **24.07.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 292, л. 76-77)
58. Информация № 537 на КДС. Документът съдържа сведения относно дейността на западните държави в Чехословакия. **28.07.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 697, л. 121-123)
59. План на КДС за провеждането на мероприятия по операция „Удар“. **30.07.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 445, л. 240-248)
60. Информация на Второ управление на КДС. Документът съдържа информация относно изпратен доклад от белгийския посланик в София до белгийския външен министър. Документът съдържа сведения за посещението на Тодор Живков в ЧССР. **30.07.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 2, а. е. 262, л. 440-443)
61. Три броя докладни записки от инспектори към различните отдели до зам.-началника на Оперативно управление – МВР и началник стопански отдел. Документите съдържат сведения за различни прояви по време на провеждането на Деветия световен младежки фестивал. **27.07–02.08.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 24, оп. 1, а. е. 56, л. 394, 395 и 416)

62. Агентурно сведение от аг. „Гораст“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно положението в ЧССР. **05.08.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 325, л. 56)
63. Агентурно сведение от аг. „Гораст“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно изказване на д-р Кригел за съвещанието в Черна на Тиса и Братислава. **06.08.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 325, л. 72-74)
64. Информация № 16 на Софийското управление на МВР. Документът съдържа данни относно получени сведения и сигнали във връзка с провеждането на Деветия световен младежки фестивал. **09.08.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 24, оп. 1, а. е. 34, л. 77-78; 111-112)
65. Агентурно сведение от аг. „Гораст“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно посещението на Тито в Прага. **11.08.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 697, л. 330-333)
66. Разговор на проф. Н. Тодоров с Антонин Шнейдарек, директор на Института за международна политика и икономика при Министерство на външните работи на ЧССР. **12.08.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 328, л. 106-108)
67. Агентурно сведение от аг. „Гораст“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно положението в ЧССР. **17.08.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 697, л. 361-363)
68. Два броя бойни заповеди с № 4 на Генералния щаб на БНА до 12 МСП и 22 МСП. **19.08.1968 г.**
(ДВИА – ф. 24, оп. Ха, а. е. 22, л. 37-38)
69. Рапорт от зам.-началник отделение при отдел пети ДС до началника на отдела. Документът съдържа сведения относно проведена среща с агенти по събитията в Чехословакия. **21.08.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 2, а. е. 253, л. 68)
70. Справка до Второ управление КДС. Документът се отнася за необходимите продукти и предмети, които трябва да бъдат изпратени в българското посолство в Прага. **26.08.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 329, л. 230)
71. Рапорт от трети отдел при Второ управление КДС до началника на отдела. Документът съдържа сведения за поведението на чехословашки граждани в България. **26.08.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 2, а. е. 253, л. 69-69а)
72. Изходяща телеграма № 159312 от генерал-лейтенант Зикюлов до Москва, Будапеща и Варшава. Документът представлява разузнавателна сводка. Документът е на руски език. **26.08.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – микрофилм № I-810/000469 от 09.11.1981 г., дело № 63, том XXXIII-1968 г.)
73. Декларация на Президиума на Чехословашката академия на науките. Документът е на руски език. **28.08.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 449, л. 78)

74. Двадесет и два броя донесения до Второ управление КДС за обстановката в Чехословакия. **19–30.08.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 322, л. 99-121)
75. Агентурно сведение от аг. „Игнатов“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно положението в ЧССР. **30.08.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 325, л. 126)
76. Агентурно сведение от аг. „Гораст“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно положението в ЧССР. **30.08.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 325, л. 127-129)
77. Писмо до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно състоянието на органите за сигурност в ЧССР. **30.08.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 325, л. 134)
78. Информация № 539 на КДС. Документът съдържа сведения относно провокационното поведение на чехословашката делегация на Деветия световен младежки фестивал в София. **30.08.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 697, л. 132-138)
79. Агентурно сведение от аг. „Гораст“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно положението в ЧССР. **31.08.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 697, л. 179-181)
80. Писмо до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно положението в ЧССР. **03.09.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 329, л. 231-232)
81. Информация № 67 до председателя на КДС. Документът съдържа сведения относно някои мероприятия на ГФР във връзка със събитията в Чехословакия. **04.09.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 1435, л. 56-57)
82. Информация № 638 на КДС. Документът съдържа сведения относно прояви на търговския представител на НРБ в Берн във връзка със събитията в Чехословакия. **06.09.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 699, л. 102-104)
83. Бойно донесение № 02 на 12 МСП до началника на Генералния щаб на БНА. **07.09.1968 г.**
(ДВИА – ф. 24, оп. Ха, а. е. 22, л. 29-32)
84. Информация № 645 на КДС. Документът съдържа сведения относно изказвания на членове на Френската комунистическа партия във връзка със събитията в Чехословакия. **08.09.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 699, л. 119-120)
85. Информация № 646 на КДС. Документът съдържа сведения относно отпусната сума за работа сред чехословашките студенти в Париж. **08.09.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 699, л. 121)
86. Информация № 652 на КДС. Документът съдържа сведения относно проявите и поведението на творческата интелигенция в НРБ във връзка с чехословашките събития. **08.09.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 699, л. 129-137)

87. Информация № 662 на КДС. Документът съдържа сведения относно опитите на чуждата пропаганда да оказва влияние сред военнослужещите във връзка с чехословашките събития. **16.09.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 699, л. 165-167)
88. Информация № 678 на КДС. Документът съдържа сведения относно някои характерни прояви сред кинодейците. **24.09.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 699, л. 196-197)
89. Телеграма от съветския поет Евтушенко до в-к „Сънди Таймс“ относно събитията в ЧССР. **29.09.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 333, л. 92-93)
90. Справка № 292 на КДС. Документът съдържа сведения относно инцидент с български войник в ЧССР. Документът е на руски език. **30.09.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 534, л. 149-150)
91. Докладна записка от министъра на народната отбрана ген. Добри Джуров до Политбюро на ЦК на БКП. Документът съдържа сведения за действията на частите от БНА в ЧССР. **30.09.1968 г.**
(ДВИА – ф. 24, оп. Ха, а. е. 22, л. 243-251)
92. Телеграма до Министерство на външните работи на НРБ. Документът съдържа сведения относно убийството на български войник в ЧССР. **03.10.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 328, л. 127)
93. Шест броя докладни записки от зам.-началник отделение при група „Координация“ до началник Второ управление КДС. Документите съдържат сведения относно проведени срещи с представител на МВР – ЧССР. **20.06–25.10.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 341, л. 60-61; 102-103; 110; 114-118; 122-124)
94. Агентурно сведение от аг. „Игнатов“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения за манифестациите в Прага по повод годишнината от провъзгласяването на федерацията между Чехия и Словакия. **29.10.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 323, л. 78-80)
95. Превод на листовка, разпространявана преди **28.10.1968 г.** в Прага. *Края на м. октомври 1968 г.*
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 322, л. 150)
96. Информация № 751 на КДС. Документът съдържа сведения за отношението на Англия към социалистическите страни. **08.11.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 698, л. 115-116)
97. Информация № 755 на КДС. Документът съдържа сведения относно обстановката в посолството на ЧССР във Виена. **09.11.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 698, л. 123)
98. Отговор на писмо № 9112/11.11.1968 г. Документът се отнася до промените в МВР – Чехословакия. **16.11.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 322, л. 136)
99. Осем броя донесения до Второ управление КДС за обстановката в Чехословакия. **07.10–16.11.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 322, л. 122-131)

100. Агентурно сведение от аг. „Гораст“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно изказване на д-р Кригел след Ноемврийския пленум на ЦК на ЧКП. **20.11.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 325, л. 201-202)
101. Информация № 765 на КДС. Документът съдържа сведения относно поведението на народния представител Веселин Андреев при гласуването на декларация във връзка с чехословашките събития. **20.11.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 698, л. 190)
102. Агентурно сведение от аг. „Игнатов“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно антисъветски прояви на студентите в Прага. **26.11.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 325, л. 211-212)
103. Информация № 797 на КДС. Документът съдържа сведения относно обезпокоителни явления във в-к „Стършел“ и текстовете на две стихотворения на Марко Ганчев. **05.12.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 698, л. 254-257)
104. Агентурно сведение от аг. „Гораст“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно положението в ЧССР. **07.12.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 325, л. 223-225)
105. Справка до Второ управление КДС. Документът се отнася за заминаване на чехословашка делегация за Москва във връзка с подписването на спогодба между КГБ и МВР на Чехословакия. **12.12.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 322, л. 135)
106. Информация № 803 на КДС. Документът съдържа сведения относно интереса на вражеските разузнавателни и пропагандни центрове към българската интелигенция и някои отрицателни явления сред нея. **12.12.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 700, л. 4-11)
107. Агентурно сведение от аг. „Гораст“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно положението в ЧССР. **16.12.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 325, л. 243-245)
108. Оценка от началника на Първо управление КДС. Документът съдържа сведения за резултатите от взаимното сътрудничество на Първо управление КДС с органите на МВР – ЧССР за периода от **22.10.1966–10.12.1968 г.**
17.12.1968 г.
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 449, л. 123-126)
109. Справка до Второ управление КДС. Документът се отнася за среща и разговор с др. Шалгович. **20.12.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 322, л. 137-138)
110. Агентурно сведение от аг. „Васко“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно изказвания на чехословашкия журналист Иржи Стано за положението в ЧССР. **20.12.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 327, л. 8-9)

111. **Справка до Второ управление КДС. Документът се отнася за среща на министъра на вътрешните работи на ЧССР Пелнарж с резидентите от социалистическите страни. 31.12.1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 322, л. 154-154а)
112. **Обръщение от 2000 думи към работниците, селяните, служителите, научните работници, артистите и всички останали в Чехословакия. 1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 328, л. 203-209)
113. **Анализ на реакциите и дейността на западните държави и техните разузнавания по отношение на Чехословакия. Документ на руски език (превод от унгарски език). 1968 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 1525, л. 1-23)
114. **Апокрифен документ, разпространяван в Чехословакия. Документът е на чешки език с превод на български 1968–1969 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 337, л. 197-198)
115. **Агентурно сведение от аг. „Игнатов“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно укриването на филми за навлизането на войски в ЧССР. 03.01.1969 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 327, л. 12)
116. **Информация за събития в Чехословакия в периода 08–10.01.1969 г. 10.01.1969 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 321, л. 182-184)
117. **Докладна записка до началник Второ управление КДС относно събития в Чехословакия от 15.01.1969 г. 15.01.1969 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 321, л. 188-189)
118. **Информация за събития в Чехословакия на 16.01.1969 г. 16.01.1969 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 321, л. 192-194)
119. **Информация от лег. секретар в Прага за демонстрация на пражките студенти на 20.01.1969 г. 20.01.1969 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 321, л. 163-166)
120. **Агентурно сведение от аг. „Игнатов“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно студентска демонстрация в Прага, проведена на 20.01.1969 г. 21.01.1969 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 327, л. 39-41)
121. **Паметна бележка № 6 от българското посолство в Атина до Първа политическа дирекция на Министерство на външните работи. Документът съдържа сведения относно коментари за водената от България политика. 25.01.1969 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 555, л. 118-124)
122. **Докладна записка от началник отделение – Прага до началник поделение 5030 – София. Документът съдържа информация относно проведена среща с Клима. 29.01.1969 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 321, л. 204-205)

123. Агентурно сведение от аг. „Гораст“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно политическото положение в ЧССР. **29.01.1969 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 327, л. 61-63)
124. Документ на Първо главно управление КДС. Съдържа въпроси за обсъждане със съветските другари. **21.02.1969 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – Р, ф. 9, оп. 2, а. е. 810, л. 258-259)
125. Придружително писмо и справка с приложение до Второ управление КДС. Справката съдържа следения за дейността на вражеските разузнавания спрямо Чехословакия през 1968 г. **13.05.1969 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 340, л. 28-43; 160-164)
126. Агентурно сведение от аг. „Гораст“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно положението в ЧССР. **25.05.1969 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 326, л. 8-12)
127. Агентурно сведение от аг. „Гораст“ до Второ управление КДС. Документът съдържа сведения относно политическото положение в ЧССР. **18.07.1969 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 326, л. 59-62)
128. Възвание по повод първата годишнина от събитията от **21.08.1969 г. М. август 1969 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 324, л. 40-42)
129. Пет броя справки за положението в ЧССР през м. август 1969 г. **М. август 1969 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 322, л. 139-144)
130. Документ на Второ управление КДС – схема на връзките на д-р Кригел в болницата. **1969 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 326, л. 44)

LIST OF THE DOCUMENTS

1. **Information letter from the PRB Ambassador to Prague regarding the situation within the CPCz. March 1966.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 2, Inv. 3, A.u. 322, pp. 23-27)
2. **Letter from the CSS PRB Chairman to the Minister of the Interior of the CSSR. The document is in the Russian language and concerns an issue of dual subordination of agents. 15.03.1967.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 1, Inv. 10, A.u. 355, p. 72)
3. **report to the CSS about Richard Nixon's visit to Czechoslovakia and the economic crisis in West Germany. 10.04.1967.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 2, Inv. 3, A.u. 328, pp. 78-81)
4. **Report from Agt. "Rostislav" to the Second Directorate of the CSS. The document refers to statements made by West German citizens in relation to President Nixon's visit to Czechoslovakia. 15.04.1967.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 2, Inv. 3, A.u. 322, pp. 62-64)
5. **Report from Agt. "Rostislav" to the Second Directorate of the CSS concerning statements made by the daughter of the member of the CC CPCz Zika. 19.11.1967.**
(ACDDAABCSSISBNA-R, F. I R, A.u. 416, Vol. 2, pp. 108-110)
6. **Report from Agt. "Rostislav" to the Second Directorate of the CSS containing information on cybernetic machine licenses bought from France. 19.11.1967.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 2, Inv. 3, A.u. 322, pp. 86-88)
7. **Report from Agt. "Rostislav" to the Second Directorate of the CSS. The document concerns statements made by Eng. Weiss, member of the Board of the Jewish Consistory, regarding the upcoming meeting of the communist parties. 06.12.1967.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 2, Inv. 3, A.u. 322, pp. 92-94)
8. **Document of the First Main Directorate of the CSS containing questions to be discussed with the KGB leadership during the Moscow visit of the CSS PRB delegation. December 1967.**
(ACDDAABCSSISBNA-R, F. 9, Inv. 2, A.u. 810, pp. 85-86)
9. **Report from Agt. "Rostislav" to the Second Directorate of the CSS informing of certain rumours regarding the January Plenum of the CC of the BCP. 04.01.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 2, Inv. 3, A.u. 329, pp. 1-3)
10. **Report from Agt. "Rostislav" to the Second Directorate of the CSS. The document concerns a statement made by Eng. Schulman, a former Jewish concentration camp inmate. 15.01.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 2, Inv. 3, A.u. 329, pp. 13-14)
11. **Report from Agt. "Rostislav" to the Second Directorate of the CSS. The document outlines the political situation in Czechoslovakia. 16.03.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-R, F. I R, A.u. 416, Vol. 2, pp. 231-232)
12. **Information document No 219 from the CSS to Todor Zhivkov reporting on certain aspects of political life in the CSSR after the January Plenum of the CC CPCz. 30.03.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 1, Inv. 10, A.u. 694, pp. 50-59)
13. **Report from Agt. "Rostislav" to the Second Directorate of the CSS. The document refers to statements made in relation to the political situation in Czechoslovakia. 01.04.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 2, Inv. 3, A.u. 329, pp. 48-52)

14. **Report from Agt. “Stoyanov” to the Second Directorate of the CSS outlining the political situation in Czechoslovakia. 04.04.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F. 2, Inv. 3, A.u. 323, p. 3)
15. **Report from Agt. “Ignatov” to the Second Directorate of the CSS describing the situation in Czechoslovakia. 05.04.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F. 2, Inv. 3, A.u. 323, p. 2)
16. **Report from Agt. “Ignatov” to the Second Directorate of the CSS. The document is an account of the political situation in Czechoslovakia. 05.04.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F. 2, Inv. 3, A.u. 323, p. 16)
17. **Report from c.c. Bakalov to the Second Directorate of the CSS. The document outlines the political situation in Czechoslovakia. 06.04.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F. 2, Inv. 3, A.u. 323, p. 7-8)
18. **Report from c.c. Dobrev to the Second Directorate of the CSS concerning the political situation in Czechoslovakia. 07.04.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F. 2, Inv. 3, A.u. 323, pp. 12-13)
19. **Memorandum from the Head of Department at the Sixth Directorate of the CSS. The document is an account of the political events taking place in Czechoslovakia. 09.04.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F. 1, Inv. 10, A.u. 449, pp. 1-10)
20. **Report from Agt. “Bolairski” to the Second Directorate of the CSS. The document outlines the political situation in Czechoslovakia. 10.04.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F. 2, Inv. 3, A.u. 323, p. 22)
21. **Report from Agt. “Rostislav” to the Second Directorate of the CSS. The document contains information on Todor Zhivkov’s visit to Prague. 16.04.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F. 2, Inv. 3, A.u. 329, pp. 78-79)
22. **Information document to the Second Directorate of the CSS reporting on Czechoslovakian events. 17.04.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F. 2, Inv. 3, A.u. 321, p. 87-89)
23. **Report from Agt. “Ignatov” to the Second Directorate of the CSS. The document is an outline of the political situation in Czechoslovakia. 18.04.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F. 2, Inv. 3, A.u. 323, pp. 42-43)
24. **Information document No 255 of the CSS. The document reports certain disloyal behaviour and ideological deviations of teachers and students at higher educational institutions in the PRB. 18.04.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F. 1, Inv. 10, A.u. 694, pp. 167-173)
25. **Report from Agt. “Ignatov” to the Second Directorate of the CSS. The document makes reference to statements of Bulgarian students in relation to the events taking place in Czechoslovakia. 22.04.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F. 2, Inv. 3, A.u. 323, pp. 35-36)
26. **Information document No 261 from the CSS to Todor Zhivkov. The document provides information on the member of the Presidium of the CC CPCz Dr. Kriegel and the member of the CC CPCz Prof. Edward Goldstьcker. 22.04.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F. 1, Inv. 10, A.u. 694, pp. 184-185)

27. **Report from Agt. "Rostislav" to the Second Directorate of the CSS concerning the opinion of Dr. Kriegel on the CSSR visit of the Bulgarian delegation. 25.04.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 2, Inv. 3, A.u. 323, pp. 84-87)
28. **Report from Agt. "Rostislav" to the Second Directorate of the CSS. The document contains information about the opinion of Dr. Kriegel on the visit of the Bulgarian delegation to the CSSR and about the future plans of the CPCz and the government. 25.04.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 2, Inv. 3, A.u. 329, pp. 85-88)
29. **Report from Agt. "Ignatov" to the Second Directorate of the CSS. The document concerns certain student acts in the city of Pilsen during First May demonstrations. 07.05.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 2, Inv. 3, A.u. 323, p. 46)
30. **Additional measures for enhancing agent-operative work and increasing the operational capacity of CSS bodies. 09.05.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 1, Inv. 10, A.u. 445, pp. 110-121)
31. **Communiqué on the negotiations between the delegations of the CSS of the PRB and the Committee for State Security under the USSR Council of Ministers. 12.05.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-R, F. 9, Inv. 2, A.u. 810, pp. 189-192)
32. **Report from Agt. "Gorast" to the Second Directorate of the CSS about the situation in Czechoslovakia. 13.05.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 2, Inv. 3, A.u. 323, pp. 91-93)
33. **Information document No 331 of the CSS. The document provides summary of the Bulgarian CSS delegation's talks with senior comrades from Czechoslovakian Mol structures. 18.05.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 1, Inv. 10, A.u. 695, pp. 83-84)
34. **Report from Agt. "Gorast" to the Second Directorate of the CSS about the situation in Czechoslovakia. 18.05.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 1, Inv. 10, A.u. 695, pp. 113-116)
35. **Report from Agt. "Tsonkov" to the Second Directorate of the CSS about the situation in Czechoslovakia. 20.05.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 2, Inv. 3, A.u. 323, pp. 62-63)
36. **Brief report on Czechoslovakian events between 13 and 22 May 1968. 22.05.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 2, Inv. 3, A.u. 321, pp. 150-153)
37. **Brief report to the Second Directorate of the CSS providing an overview of the situation in Slovakia. 22.05.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 2, Inv. 3, A.u. 321, pp. 157-158)
38. **Report from Agt. "Vasko" to the Second Directorate of the CSS about the situation in Czechoslovakia. 25.05.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 2, Inv. 3, A.u. 323, p. 68)
39. **Letter to the Second Directorate of the CSS providing information about the situation in Czechoslovakia. 25.05.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 2, Inv. 3, A.u. 329, p. 160)

40. **Information document No 350 of the CSS. The document concerns communication exchanges with persons in charge of certain SS CSSR bodies. 27.05.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F 1, Inv. 10, A.u. 695, pp. 204-208)
41. **Report from Agt. "Gorast" to the Second Directorate of the CSS providing an outline of the situation in Czechoslovakia. 27.05.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F 1, Inv. 10, A.u. 695, pp. 270-272)
42. **Information document No 370 of the CSS. The document refers to the activities and plans of CSSR right-wing elements in relation to the Plenum of the CC CPCz. 01.06.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F 1, Inv. 10, A.u. 695, pp. 285-287)
43. **Brief report to the Second Directorate of the CSS. The document contains statements made by M. Jungman, Editor-in-Chief of the Literary Pages Newspaper (Literalny Listy) regarding the situation in Czechoslovakia. 03.06.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F 2, Inv. 3, A.u. 323, pp. 71-72)
44. **Report from Agt. "Gorast" to the Second Directorate of the CSS. The document provides information about the situation in Czechoslovakia. 19.06.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F 2, Inv. 3, A.u. 323, pp. 130-132)
45. **Report from Agt. "Tsonkov" to the Second Directorate of the CSS. The document contains an account of the Soviet military presence and manoeuvres in Czechoslovakia. 28.06.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F 2, Inv. 3, A.u. 323, p. 143)
46. **Information document No 436 of the CSS. The document reports certain disloyal behaviour and ideological deviations of teachers and students at higher educational institutions in the PRB. June 1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F 1, Inv. 10, A.u. 696, pp. 90-100)
47. **Report from Agt. "Stoyan" to the Second Directorate of the CSS giving an account of the events taking place in Czechoslovakia. 05.07.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F 2, Inv. 3, A.u. 323, pp. 150-151)
48. **Report from Agt. "Gorast" to the Second Directorate of the CSS. The document contains information about the agent's conversation with SS CSSR officers. 06.07.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F 2, Inv. 3, A.u. 323, pp. 162-164)
49. **Letter to the Second Directorate of the CSS about the situation in Czechoslovakia. 06.07.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F 2, Inv. 3, A.u. 329, pp. 186-187)
50. **Report from c.c. "Grozdanov" containing information about the situation in Czechoslovakia. 09.07.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F 2, Inv. 3, A.u. 321, p. 2-3)
51. **Two communications from Prague to the Second Directorate of the CSS, both containing information regarding agents "Stoyan" and "Gorast". 09.07.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F 2, Inv. 3, A.u. 323, p. 166a and p. 181)
52. **Report from Agt. "Gorast" to the Second Directorate of the CSS. The document contains data on the agent's information sources. 20.07.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F 2, Inv. 3, A.u. 325, pp. 14-15)

53. **Report from Agt. "Tsonkov" to the Second Directorate of the CSS. The document provides information on the vacation of the CSSR Minister of Education in Varna. 22.07.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 2, Inv. 3, A.u. 325, pp. 16-18)
54. **Brief report No 248 of the CSS prepared in the Russian language. The document provides a summary of Western policy towards Czechoslovakia. 23.07.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 1, Inv. 10, A.u. 534, pp. 216-217)
55. **Brief report of the CSS in the Russian language. The document gives an outline of the situation in Czechoslovakia. 23.07.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 1, Inv. 10, A.u. 534, pp. 145-148)
56. **Memorandum of the Head of Department Prague to the Head of Department 5030-Sofia. The document concerns the visit of the Czechoslovakian delegation to the festival held in Sofia. 24.07.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 2, Inv. 3, A.u. 321, p. 159)
57. **Memorandum to the Second Directorate of the CSS. The document reports on the stay of CSSR security agency representatives in the PRB in relation to the Ninth World Youth Festival held in the country. 24.07.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 2, Inv. 3, A.u. 292, pp. 76-77)
58. **Information document No 537 of the CSS. The document gives account of the activities of Western countries in Czechoslovakia. 28.07.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 1, Inv. 10, A.u. 697, pp. 121-123)
59. **CSS operation plan with the code name "Udar" (Strike). 30.07.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 1, Inv. 10, A.u. 445, pp. 240-248)
60. **Communication from the Second Directorate of the CSS. The document informs of a report of the Belgian Ambassador in Sofia to the Belgian Foreign Minister, and contains information on Todor Zhivkov's visit to Czechoslovakia. 30.07.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 2, Inv. 2, A.u. 262, pp. 440-443)
61. **Three memoranda from department inspectors to the Deputy Head of the Operational Directorate of the MoI and the Head of the Economic Department. The documents inform of various events taking place during the Ninth World Youth Festival. 27.07-02.08.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 24, Inv. 1, A.u. 56, pp. 394, 395 and 416)
62. **Report from Agt. "Gorast" to the Second Directorate of the CSS. The document concerns the situation in Czechoslovakia. 05.08.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 2, Inv. 3, A.u. 325, p. 56)
63. **Report from Agt. "Gorast" to the Second Directorate of the CSS. The document refers to the statement made by Dr. Kriegel regarding the meeting in Chorna Tysa and Bratislava. 06.08.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 2, Inv. 3, A.u. 325, pp. 72-74)
64. **Information document No 16 of the Sofia Directorate of the MoI. The document contains alerts and information pertaining to the Ninth World Youth Festival. 09.08.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 24, Inv. 1, A.u. 34, pp. 77-78; 111-112)
65. **Report from Agt. "Gorast" to the Second Directorate of the CSS. The document contains information on Tito's visit to Prague. 11.08.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 1, Inv. 10, A.u. 697, pp. 330-333)

66. **Transcript of the conversation between Prof. N. Todorov and Antonin Љnejdřek, Director of the Institute for International Policy and Economy at the Ministry of Foreign Affairs of the CSSR. 12.08.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 3, A.u. 328, pp. 106-108)
67. **Report from Agt. “Gorast” to the Second Directorate of the CSS. The document gives an outline of the situation in Czechoslovakia. 17.08.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 1, Inv. 10, A.u. 697, pp. 361-363)
68. **Two orders for military action with reference No 4 of the General Staff of the BNA to APC infantry regiments No 12 and No 22. 19.08.1968.**
(SMHA, F 24, Inv. Xa, A.u. 22, pp. 37-38)
69. **Report from the Deputy Head of Division at SS Fifth Department to the Department Head. The document contains information of a meeting with agents in connection to Czechoslovakian events. 21.08.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 2, A.u. 253, p. 68)
70. **Brief report to the Second Directorate of the CSS. The document provides a list of the necessary products and items to be send to the Bulgarian Embassy in Prague. 26.08.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 3, A.u. 329, p. 230)
71. **Report from the Third Department at the Second Directorate of the CSS to the Department Head. The document contains information regarding the conduct of Czechoslovakian citizens in Bulgaria. 26.08.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 2, A.u. 253, pp. 69-69a)
72. **Outgoing telegram No 159312 from Lieutenant General Zikulov to Moscow, Budapest and Warsaw. The document is an intelligence report in the Russian language. 26.08.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA, Microfiche No I-810/000469 of 09.11.1981, Case No 63, Vol. XXXIII-1968)
73. **Declaration of the Presidium of the Czechoslovak Academy of Sciences in the Russian language. 28.08.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 1, Inv. 10, A.u. 449, p. 78)
74. **Twenty two intelligence reports to the Second Directorate of the CSS about the state of affairs in Czechoslovakia. 19-30.08.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 3, A.u. 322, pp. 99-121)
75. **Report from Agt. “Ignatov” to the Second Directorate of the CSS. The document contains information on the political situation in Czechoslovakia. 30.08.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 3, A.u. 325, p. 126)
76. **Report from Agt. “Gorast” to the Second Directorate of the CSS describing the situation in Czechoslovakia. 30.08.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 3, A.u. 325, pp. 127-129)
77. **Letter to the Second Directorate of the CSS. The document sheds light on the condition of CSSR security bodies. 30.08.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 3, A.u. 325, p. 134)
78. **Information document No 539 of the CSS containing an account of the provocative conduct of the Czechoslovakian delegation during the Ninth World Youth Festival in Sofia. 30.08.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 1, Inv. 10, A.u. 697, pp. 132-138)

79. **Report from Agt. "Gorast" to the Second Directorate of the CSS. The document makes an outline of the state of affairs in Czechoslovakia. 31.08.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 1, Inv. 10, A.u. 697, pp. 179-181)
80. **Letter to the Second Directorate of the CSS describing the situation in Czechoslovakia. 03.09.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 2, Inv. 3, A.u. 329, pp. 231-232)
81. **Information document No 67 to the Chairman of the CSS regarding certain steps taken by the FRG in relation to the Czechoslovakian events. 04.09.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 1, Inv. 10, A.u. 1435, pp. 56-57)
82. **Information document No 638 of the CSS regarding the conduct of the PRB Trade Representative in Bern in relation to the events in Czechoslovakia. 06.09.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 1, Inv. 10, A.u. 699, pp. 102-104)
83. **Brief action report No 02 from 12 APC Infantry Regiment to the Head of the General Staff of the BNA. 07.09.1968.**
(SMHA, F. 24, Inv. Xa, A.u. 22, pp. 29-32)
84. **Information document No 645 of the CSS reporting on statements made by members of the French Communist Party in relation to the events in Czechoslovakia. 08.09.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 1, Inv. 10, A.u. 699, pp. 119-120)
85. **Information document No 646 of the CSS about a certain amount of money intended for operative activities among Czechoslovakian students in Paris. 08.09.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 1, Inv. 10, A.u. 699, p. 121)
86. **Information document No 652 of the CSS concerning the conduct and activities of the creative intellectuals in the PRB in relation to the Czechoslovakian events. 08.09.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 1, Inv. 10, A.u. 699, pp. 129-137)
87. **Information document No 662 of the CSS concerning attempts at foreign propaganda in the military in relation to the events in Czechoslovakia. 16.09.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 1, Inv. 10, A.u. 699, pp. 165-167)
88. **Information document No 678 of the CSS containing observations on certain examples of behaviour demonstrated by film workers. 24.09.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 1, Inv. 10, A.u. 699, pp. 196-197)
89. **Telegram from the Soviet poet Evtushenko to the Sunday Times in relation to the events in Czechoslovakia. 29.09.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 2, Inv. 3, A.u. 333, pp. 92-93)
90. **Brief report No 292 of the CSS on an incident with a Bulgarian soldier in Czechoslovakia. The document is prepared in the Russian language. 30.09.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F. 1, Inv. 10, A.u. 534, pp. 149-150)
91. **Memorandum from the Minister of the People's Defence, Gen. Dobri Dzhurov, to the Politburo of the CC BCP. The document reports on BNA military operations in Czechoslovakia. 30.09.1968.**
(SMHA, F. 24, Inv. Xa, A.u. 22, pp. 243-251)
92. **Telegram to the Ministry of the Interior of the PRB containing information about**

- the murder of a Bulgarian soldier in Czechoslovakia. **03.10.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 3, A.u. 328, p. 127)
93. **Six memoranda from the Deputy Head of Division at the Coordination Group to the Head of the Second Directorate of the CSS. The documents contain information concerning meetings with a representative of the MoI CSSR. 20.06-25.10.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 3, A.u. 341, pp. 60-61; 102-103; 110; 114-118; 122-124)
94. **Report from Agt. “Ignatov” to the Second Directorate of the CSS regarding Prague manifestations on the occasion of the anniversary of the proclamation of the Czechoslovak federation. 29.10.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 3, A.u. 323, pp. 78-80)
95. **Translation of a newsletter distributed in Prague prior to 28.10.1968. End of October 1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 3, A.u. 322, p. 150)
96. **Information document No 751 of the CSS regarding England’s attitude towards socialist countries. 08.11.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 1, Inv. 10, A.u. 698, pp. 115-116)
97. **Information document No 755 of the CSS regarding the situation in the CSSR Embassy in Vienna. 09.11.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 1, Inv. 10, A.u. 698, p. 123)
98. **Reply to letter No 9112/11.11.1968 concerning the changes at Czechoslovakian MoI. 16.11.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 3, A.u. 322, p. 136)
99. **Eight intelligence reports to the Second Directorate of the CSS regarding the situation in Czechoslovakia. 07.10-16.11.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 3, A.u. 322, pp. 122-131)
100. **Report from Agt. “Gorast” to the Second Directorate of the CSS concerning a statement made by Dr. Kriegel after the November Plenum of the CC CPCz. 20.11.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 3, A.u. 325, pp. 201-202)
101. **Information document No 765 of the CSS reporting on the conduct of MP Veselin Andreev during the vote on a declaration about events in Czechoslovakia. 20.11.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 1, Inv. 10, A.u. 698, p. 190)
102. **Report from Agt. “Ignatov” to the Second Directorate of the CSS containing information on anti-Soviet student activities in Prague. 26.11.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 3, A.u. 325, pp. 211-212)
103. **Information document No 797 of the CSS concerning alarming phenomena taking place at the office of Starshel (Hornet) newspaper and the texts of two poems by Marco Ganchev. 05.12.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 1, Inv. 10, A.u. 698, pp. 254-257)
104. **Report from Agt. “Gorast” to the Second Directorate of the CSS. The document gives an outline of the situation in Czechoslovakia. 07.12.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 3, A.u. 325, pp. 223-225)

105. **Brief report to the Second Directorate of the CSS concerning the visit of a Czechoslovakian delegation to Moscow for the signing of an agreement between the KGB and Czechoslovakian MoI. 12.12.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F 2, Inv. 3, A.u. 322, p. 135)
106. **Information document No 803 of the CSS concerning the interest of enemy intelligence and propaganda centres towards Bulgarian intellectuals and certain negative incidents in the intellectual field. 12.12.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F 1, Inv. 10, A.u. 700, pp. 4-11)
107. **Report from Agt. "Gorast" to the Second Directorate of the CSS with regard to the situation in Czechoslovakia. 16.12.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F 2, Inv. 3, A.u. 325, pp. 243-245)
108. **Assessment from the Head of the First Directorate of the CSS. The document reports the results from the mutual cooperation between the First Directorate of the CSS and Czechoslovakian MoI for the period 22.10.1966 – 10.12.1968. 17.12.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F 1, Inv. 10, A.u. 449, pp. 123-126)
109. **Brief report to the Second Directorate of the CSS regarding a meeting and exchange with Dr. Šalgovič. 20.12.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F 2, Inv. 3, A.u. 322, pp. 137-138)
110. **Report from Agt. "Vasko" to the Second Directorate of the CSS. The document contains statements made by the Czechoslovak journalist Irhi Stano regarding the events in Czechoslovakia. 20.12.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F 2, Inv. 3, A.u. 327, pp. 8-9)
111. **Brief report to the Second Directorate of the CSS regarding a meeting held between CSSR Minister of the Interior Pelnarz and residents in socialist countries. 31.12.1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F 2, Inv. 3, A.u. 322, pp. 154-154a)
112. **A two thousand word address to the workers, villagers, officials, scientists, artists and the general population in Czechoslovakia. 1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F 2, Inv. 3, A.u. 328, pp. 203-209)
113. **Analysis of the Western reactions and intelligence operations in relation to Czechoslovakian events. The document is a Russian translation from the Hungarian original. 1968.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F 1, Inv. 10, A.u. 1525, pp. 1-23)
114. **The Czech original and the Bulgarian translation of a clandestine document distributed in Czechoslovakia. 1968-1969.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F 2, Inv. 3, A.u. 337, pp. 197-198)
115. **Report from Agt. "Ignatov" to the Second Directorate of the CSS. The document provides information on the cover-up of video footage of the military invasion in Czechoslovakia. 03.01.1969.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F 2, Inv. 3, A.u. 327, p. 12)
116. **Information on events taking place in Czechoslovakia between 8 and 10 January 1969. 10.01.1969.**
(ACDDAABCSSISBNA-M, F 2, Inv. 3, A.u. 321, pp. 182-184)

117. **Memorandum to the Head of the Second Directorate of the CSS on Czechoslovakian events of 15.01.1969. 15.01.1969.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 3, A.u. 321, pp. 188-189)
118. **Information on Czechoslovakian events of 16.01.1969. 16.01.1969.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 3, A.u. 321, pp. 192-194)
119. **Communication from the Secretary of Legation in Prague regarding a student demonstration in the city held on 20.01.1969. 20.01.1969.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 3, A.u. 321, pp. 163-166)
120. **Report from Agt. “Ignatov” to the Second Directorate of the CSS concerning a student demonstration in Prague held on 20.01.1969. 21.01.1969.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 3, A.u. 327, pp. 39-41)
121. **Memorandum No 6 from the Bulgarian Embassy in Athens to the First Political Directorate of the Ministry of the Interior. The document reports of comments made regarding Bulgarian foreign policy. 25.01.1969.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 1, Inv. 10, A.u. 555, pp. 118-124)
122. **Note from the Head of Department-Prague to the Head of Department 5030-Sofia. The document contains information on a meeting held with Klima. 29.01.1969.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 3, A.u. 321, pp. 204-205)
123. **Report from Agt. “Gorast” to the Second Directorate of the CSS on the political situation in Czechoslovakia. 29.01.1969.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 3, A.u. 327, pp. 61-63)
124. **Document from the First Main Directorate of the CSS containing questions to be discussed with the Soviet comrades. 21.02.1969.**
(ACDDAABCSSISBNA–R, F 9, Inv. 2, A.u. 810, pp. 258-259)
125. **Cover letter and a brief report with enclosures to the Second Directorate of the CSS. The documents contain information on the 1968 activities of enemy intelligence services in relation to Czechoslovakia. 13.05.1969.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 3, A.u. 340, pp. 28-43; 160-164)
126. **Report from Agt. “Gorast” to the Second Directorate of the CSS on events in Czechoslovakia. 25.05.1969.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 3, A.u. 326, pp. 8-12)
127. **Report from Agt. “Gorast” to the Second Directorate of the CSS on the political state of affairs in Czechoslovakia. 18.07.1969.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 3, A.u. 326, pp. 59-62)
128. **Proclamation on the occasion of the first anniversary of the events of 21.08.1969. August 1969.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 3, A.u. 324, pp. 40-42)
129. **Five brief reports on the situation in Czechoslovakia in the month of August 1969. August 1969.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 3, A.u. 322, pp. 139-144)
130. **Document of the Second Directorate of the CSS containing a diagram of Dr. Kriegel’s contacts at the hospital. 1969.**
(ACDDAABCSSISBNA–M, F 2, Inv. 3, A.u. 326, p. 44)

23

КРДОБЛГОРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № 2

Спис № 3

Лист № 33

Експ. № 2

Секр. № 1

Дата 1965

В заключение трябва да се каже, че ръководството на ЧКП и други ръководни другари и органи виждат съдадалото се сложно положение на културния и стопански живот. Те са наясно и по съдадалото се комплицирано положение в съзнанието на трудещите се, оформило се вследствие разнобоя на културния и идеологически фронт и под въздействието на различните общественно-възпитателни фактори, като телевизията, радиото, киното и пр., а също и от други социално-икономически явления, за които говорим в нашия обзор. Партийното ръководство вижда къде са корените на злото и се стреми да провежда правилна линия и действени мероприятия за преодоляване на посочените в обзора прояви и явления.

Факта, че нашата информация сме изготвили главно на основата на документи от ЦК по разглежданите въпроси както и на основата на разговори с най-отговорни другари от Партията и Правителството и такива работещи на културния фронт, говори за ясното съзнание за положението на културния, стопански и обществен фронт и голямата загриженост за решение на горните проблеми.

Отговорните чехословашки другари винаги са изтъквали, че сътрудничеството между социалистическите страни трябва да се разширява и задълбочава, и това те не само на думи, но и на практика го потвърждават. През 1965 г. аз на два пъти съм се срещал с Първия секретар на ЧКП др.Новотни, който на първо място е поставял въпроси за задълбочаване сътрудничеството между социалистическите страни за специализацията и кооперацията в производството, за съгласуването на нашите планове. Такова мнение се изразява и от др.Ленарт - председател на Министерския съвет на ЧССР. На два пъти вече чехословашката страна поставя въпроса за свикване на съвещание на най-високо ниво за обсъждане въпроса за подобряване работата на СИВ. И това е много естествено, защото другарите разбират, че ЧССР без социалистическия лагер и особено без СССР не може успешно да развива своята икономика. ЧССР е бедна на суровини и не може да вземе при такива изгодни условия от никоя страна в света тези суровини и селскостопански произведения, които взема от СССР и другите социалистически страни, като нефт, газ, руди, памук, зърнени храни, плодове и зеленчуци и др. Също така никъде, освен в СССР и другите социалистически страни, тя не може да пласира при това на изгодни за нея условия своите промишлени произведения.

./.

КРДОВЪГДОРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

- 2 -

Фонд № 2

Опис № 3

Лист № 322

Експерт

Секретар

Дата

Партийното и държавно ръководство здраво държи за един-
Листът е част от социалистическия лагер и укрепването на Варшавския пакт,
защото няма друга сила, освен Съветския съюз и другите социалисти-
чески страни, които биха ги защитили евентуално от една агресия от

Запад. Това са два въпроса, които са от жизнено значение за ЧССР,
които не изискват много знания и високо политическо знание, за да
се разберат и от най-обикновения гражданин.

Защо тогава се ширят настроения сред голяма част от интели-
генцията и трудещите се, че ЧССР изостава, защото е в социалистичес-
кия лагер; че тя твърде много губи поради участието си в СИВ; че
е принудена да подпомага СССР и другите изостанали страни, като
Словакия, България; че нейната икономика успешно би се развивала,
ако се свърже с тази на Западна Германия; че социализма е изгоден
само за изостанали в своето икономическо развитие страни и че мястото
на ЧССР не е в социалистическия лагер и пр.?

Тези настроения се създават главно от разнобоя на идеоло-
гическия и културен фронт, от тенденциите за обясняване недостатъци-
те и слабостите в обществото с наличието на социалистическата
система, с участието на ЧССР в социалистическия лагер, от засилената
чужда пропаганда, от възхвалата на западния начин на живот и разбира
се, не на последно място от икономическите затруднения. Носител и
разпространител на тези настроения се явява част от чехословашката
интелигенция, главно от културния и идеологически фронт, които са
твърде много - при това, голяма част от тях - хора с повърхностни
разбирания, без особени творчески възможности.

Например, само в Прага има над 4,000 художници, това важи
и за другите творчески съюзи. Голяма част от тези хора не се занима-
ват с творческа работа, недоволни са от положението си, занимават
се с критикарство, фабрикуване на вицове и слухове с единствена
цел - създаване настроения срещу Партията и социалистическата
система, срещу социалистическите страни и СССР, в това число и
България.

И трябва да кажем, че те имат известни успехи в това
отношение. Име създадени антисъветски настроения. Това се вижда от
вицове и други прояви, например, при спортни прояви когато съветски
команди играят срещу капиталистически страни, което намира израз
във ежедневния печат - на видно място с големи букви се отразяват
загубите на СССР и обратно, победите се отразяват така, че да не се
забележат от никого. Твърде много се дразнят от успехите на нашата

КРДОПБГДОРСНА
ВЯРНО С ОРГИНАЛА

- 3 -

Фонд № .....
Страна .....
Събитие .....
А. Е. и това се въвежда в съзнанието на хората, че ЧССР изразходва много
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....
нашата промишленост е слаба. Стремят се винаги да изтъкват лошото

качество на нашите машини. Два пъти вече по телевизията говорят за лошото качество и непригодност на нашите сърнчистачни машини, а също и в пресата. Такива случаи имаме и за електрокарите. При отразяване в чехословашкия печат документи и материали за нашата страна, забелязва се стремеж на подчертаване изтъкнатите там слабости. На нашите запитвания, защо главно се сочат нашите слабости отговарят шеговито, че това правят да се види, че не само в тях има слабости. Трябва да кажем, че имаме случаи когато чехословашките другари не са оказвали нужното внимание към наши отговорни делегации.

Посочените по-горе тенденции дават своите резултати. Създава се настроение срещу ръководството на ЧКП. Говори се, че то не е в състояние да осигури компетентно ръководство на ЧССР, че ръководителите нямат необходимата култура за ръководители на ЧССР, че провеждали политика диктувана им от Москва и пр. /При изборите за президент упорито се носеха слухове, че ще бъде избран за президент председател на Академията на науките Щорм или някой друг професор/.

Това дезориентира до голяма степен трудеците се, които са без ясна перспектива – всеки се стреми да вземе колкото се може повече от държавата, а да даде по-малко. Трудовите норми са занижени, трудовата дисциплина е на ниско ниво, производителността на труда е ниска. Потреблението расте с по-високи темпове, отколкото националният доход.

Поради това, че Партията е силно масовизирана, не всички партийни членове се противопоставят на тези настроения, а някои и то не малка част не са нужди на тези настроения.

Политическата работа е на ниско ниво. Напр., недостатъчно се разяснява значението на помощта на СССР към ЧССР, че без тази помощ ЧССР не може успешно да развива своята икономика; за значението на СИВ; за единството и сплотеността на социалистическия лагер и значението му за ЧССР. Недостатъчно действена е пропагандата против заплахата на ЧССР от реваншистките планове на Западна Германия и оттук за патриотичното възпитание на младежта и народа, за готовността му за отбрана на Родината. Недостатъчно се разяснява, защо се получи така, че икономиката на ЧССР изостава от тази на Западна Германия, защо в последните няколко години същата е в застои и какви са перспективите за достигане световен уровень.

./.

КРДОПЕГДОРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № 3 За пръв път тази година бе публикувана по-нашироко Дълго-
Опис № 322
А Е ...срочната търговска спогодба до 1970 г. и Протокола за икономическо
Лист № 18
Експерттрудоустройство между СССР и ЧССР, от които може ясно да се види и от
Секретар *Д. Д. Д.*
Дата на обикновения гражданин, голямата изгода за ЧССР.

Не се вземат решителни мерки да се пресече тенденцията на разширение абстракционизма в областта на живописата, скулптурата и на копирани от Запада модерни течения в театъра, кинематографията и др. Поддръжниците на тези течения си създават своя философия, с която представят абстракционизма и другите ... изми, като ново и перспективно изкуство жизнено необходимо за модерния човек. На тези упадъчни течения организиран отпор не са дава.

Тези упадъчни тенденции влияят много вредно на трудещите се и особено на младежта, като я отклоняват от проблемите на живота и я дезориентират. Постоянното изтъкване на отрицателните явления водят до понижаването на патриотичното чувство в младежта, до създаване на чувство на национална малоценност и преклонение пред Запада.

Западните страни и техните представителства използват тези настроения и ги поощряват с всички сили. Откупват картини, канят културни деятели на посещения, правят им подаръци и пр.

Капиталистическите страни особено Западна Германия и Австрия канят колективи, хорове, оркестри, театри и др., посрещат ги много добре, плащат също добре, без да искат реципрочност, предлагат им сътрудничество особено в икономиката. Говорят им, че културата и начина на живот на чехите е сходен със Запада, а не с Изтока и пр. и трябва да кажем, че имат в това отношение определени успехи. В резултат на тази пропаганда доста чехословашки граждани, които са пътували в капиталистически страни, главно в Австрия и ГФР, са отказали след това да се завърнат в ЧССР. През миналата година техният брой е над 1,000 души.

Настоящият обзор показва, колко сложно е положението в ЧССР. И това не е само наша оценка, а оценка на най-компетентни органи и ръководители на ЧКП.

Преодоляването на посочените слабости и явления изискват от ЧКП много усилия и целенасочена организаторска и политическа работа.

Както вече изтъкнахме, ръководството на ЧКП е съвсем наясно по всички тези въпроси. Наясно е и по какъв начин трябва да се противопостави, какви мерки трябва да вземе, но на практика се е действувало досега доста мудро и нерешително, проявявала се е известна толе-

./.

- 5 -

27

рантност, макар че напоследък се вземат някои мерки за подобрене на работата и те дават резултати.

Подготвят се специални мероприятия, които ще бъдат обсъдени и приети от XIII конгрес на ЧКП за успешното решаване на горните проблеми.

Прага, март 1966 година

П О С Л А Н И К: /п/ Ст. Неделчев

Отп. в 3 екземпляра

КРДОПБГДОРСБМА
 ВЯРНО С ОРГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

72

Совершенно секретно
Экз. № 2

НРБ
КОМИТЕТ за ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
СЕКРЕТАРИАТ
№ 60-137
15.4.1967 г.
СОФИЯ

МИНИСТРУ ВЪТРЕШНИХ ДЕЛ
ЧЕХОСЛОВАЦКОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Товарищу Йозефу КУДРНА

Гор. П р а г а

КРДОПБГДСРБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

Уважаемый товарищ КУДРНА!

В процессе совместной работы и взаимодействия создалось такое положение, что агенты "РОСТИСЛАВ", "АЛЕКСАНДРОВ" и "ОБРЕШКОВ", руксводимыми нашим оперработником в Праге, используются и Вашими оперработниками - фактически состоят на двойной связи. Ввиду того, что эта двойная связь не способствует правильному руководству и воспитанию агентов, считаем, что "РОСТИСЛАВ" и "АЛЕКСАНДРОВ" могут остаться на связь только с Вашими сотрудниками, если сочтете это целесообразным.

Относительно агента "ОБРЕШКОВ" у нас есть некоторые соображения и поэтому предлагаем, чтобы он остался на связь только у нашего оперработника, посредством которого агент мог бы выполнять отдельные задачи и по Вашим объектам.

Ожидая ответа на поставленные вопросы, хочу выразить нашу сердечную благодарность за оказанное Вами содействие и помощь полковнику ИТОВУ в организации его работы.

С товарищеским приветом,

Председатель Комитета Госбезопасности
Народной Республики Болгарии

Отпечатано в 3 экз.:

- № 1 - адресата
- № 2 - секр.
- № 3 - КД

А | (А. С О Л А К О В)

Изп. Даневски
София, 15.III.1967 г.
КН

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

Из архивите на

90

Строго секретно!

78

С П Р А В К А

КРДОПБГДСРБНА
 ВЪПРОСИТЕ СЪСТАВИЛИ
 Фонд № .....
 Опция .....
 Л. Е. № .....
 Лист № .....
 Екземпляр .....
 Секретар .....
 Дата .....

ОТНОСНО: Пребиваването на Никсън в Чехословакия и економическата криза в Западна Германия, според чехословашки граждани

Никсън бил в Чехословакия със свита от 12 съветника по економически, политически, военни и разузнавателни специалисти.

Живял в една от сградите на двореца "Храдчани". Идването му било пазено в тайна и било предварително уговорено с чехското правителство и ЦК на Партията. Известни са били само някои от въпросите които Никсън е поставял.

Един от кардиналните въпроси бил отпускане заем на ЧССР и тясна економическа връзка на ЧССР със САЩ.

САЩ били за сега съгласни да работят общо с ЧССР на економическия фронт до тогава до като Чехия бъде достатъчно регламентирана политически и економически пред света и да може да се обособи като неутрална държава и стане заедно с Австрия и Швеция неутрален блок между Запада и Изтока.

Ставало е било конкретно дума за излизането на ЧССР от Варшавския договор и обявяването ѝ за неутрална държава със социалистическа конюнктура.

Съветския съюз в момента бил в дефанзива на международния фронт и едва би могъл да окаже ефективна съпротива при откъсването на Чехия от Варшавския договор. Това дори в момента не е възможно за съветите.

Вееки опит за насилие или за нормален натиск ще срещне съпротивата на ЦК на Чешката комунистическа партия, който в настоящия момент бил монолитен. Ръководството на армията подкрепяло тая политика на път към неутралитет.

КРДОПБГДСРБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРБНА

За сегашната обстановка СССР не можел дипломатически да измени хода на събитията, освен да влезе в груба интервенция, която международната обстановка изключва.

От друга страна СССР имал огромни проблеми с Китай за да може да си позволи лукса да мачка своите съюзници. Тоя път унгарските събития не могат да се повторят за Чехия. Съветския съюз би изпаднал в ролята на агресор.

Предложението на Чехия да участва във войските на ООН със свои части бил също маневра. Руснаците от една страна ще се хванат на въдицата, че наличието на социалистически бойни единици в ООН ще разшири мрежата на неговата разведка, а в същото време Чехия ще бъде имунизирана против евентуален опит на съветите да натиснат Правителството с войска, която би била под някакъв предлог дислоцирана на чехска територия. Тежко би било за СССР да упражни натиск над държава, която участва в полицейските единици на ООН със собствени войски. Тоя път психологически СССР е загубил позиции.

Именно за това Чехското правителство по съглашение с Никсън предлага влизането на чехски войски в състава на ООН и че Чехия е готова да вземе участие във военния щаб при ООН и Съвета за сигурност.

Правната страна на тоя въпрос била много важна и твърде солидна да обуздае СССР.

Относно опасността за економически натиск над Чехия от страна на СССР, САЩ чрез Никсън обещали огромна помощ, която да стабилизира Чехия заедно с това и връщането на златния фонд на Чехия. Съветския съюз тъй много бил блокирал Чехия с финанси, че едва би могла Чехия без американска помощ да се стабилизира като държава. Не само СССР, но и други социалистически държави блокирали суми, които дължат на Чехия и които имат огромни размери. Същевременно при преговорите била уговорена и първата фаза на тоя акт – економическата подкрепа. Предстоящо е идването на 150 американски магнати, които да се запознаят с условията на Чехия и да дадат насока на действие на индустрията.

Обаче като най-важен момент преди това ООН да приеме чехското предложение за участие с войска в ООН, което е една солидна стъпка.

КРДОПБГДСРСЕНА
 ВЪРХОВЕН КОМАНДЕНТ НА
 ФОНД № ..... 2 .....
 ОФИЦИЕР № ..... 3 .....
 А.Е. № ..... 328 .....
 Лист № ..... 79 .....
 Екземпляр .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСЕНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСЕНА

КРАДОВЕТЕ ГОРСОБНА

ВАРНА СЪОБЩАВАНА

Формат

Обем

A E

Секретар

Дата

КРДОПБГДСРБНА	7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН	S 17
от ЗРДОПБГДСРБНА	

Очаква се в близките 48 часа този въпрос да бъде уреден отстрана на ООН и Чехия да бъде приета със свои войскиви части. Това било фаза на световно правна стабилизация.

Големият шум, който в момента се вдига около влошаването на економическото положение в Западна Германия е резултат на дълбоко обмислена тактика спрямо своите съзвници. Западна Германия достигна след войната такова економическо ниво, че напълно изненада смета. В последно време съзвниците на Западна Германия започват все повече и повече да искат големи суми инвестиции до въоражаването на Запада. Западна Германия би искала да бъде въоражавана, обаче, с минимална собствена инвестиция затова се създава изкуствена паника и започва пропусчането на чужди работници, които са 200.000. Западна Германия има все още нужда от работници, обаче, много голяма част от чуждунците са окупирани в процеса на работата места и са достигнали висока квалификация, нещо което не отговаря на интересите на Германия, тъй като по този начин тя би загубила пазара за своята техническа интелигенция.

Друг проблем, който мъчи Западна Германия е искането да плаща репарации на Израел, който за държавата представлява голямо бреме и тя търси начин да се отърве от това бреме по легален начин. Тъй като въпроса е деликатен с еврейството, то "банкрутът" макар и фиктивен би имал ефект.

Българите правят изключително голяма грешка, че са отказали възстановяването на дипломатически отношения с Западна Германия от солидарност с Полша и Чехия. Чехите имали огромен търговски и политически интерес да спират нормалния дипломатически ход между България и Западна Германия, също и с Унгария, като оперирали пред Москва с това, че България, Унгария и Румъния са били сателите на Германия и че е много опасно създаването на регулярни дипломатически отношения между Западна Германия и тия социалистически страни, предвид огромното културно влияние на Германия в тия страни.

Есщност целта на чехите е да задържи възстановяването на връзките между споменатите страни и Западна Германия от чисто търговско гледище.

Индустриализирането главно на България и Унгария взема застрашителни за Чехия размери, а евентуална търговско-индустриална колаборация /сътрудничество/ с Западна Германия би още повече траснала това развитие напред в споменатите страни и по този начин интересите на Чехия ще бъдат накърнени, а от социалистичес-

81
4-

ките страни тя се опитва да установи най-широк контакт със Западна Германия , като твърде често използва посредничеството на Австрия, респективно австрийски влиятелни граждани, а от друга страна Чехия била изнудвала доста големи политици с тайните документи на СД намерени в Черното езеро.

Чехия се интересувала само от своите земи и ако Германия гарантира нейната граница без оглед на Полша, то Чехия веднага ще възстанови дипломатически контакт без да пита Москва. Сондажи в тоя смисъл били направени.

Западна Германия умишлено била подържала някои бивши нацисти, като нова политическа групировка, но не така значителна, за да не я "обърше" когато стане нужда. Кръговете на Кисингер не могли да ликвидират напълно бившите нацисти, дакато германското обединение не дойде на дневен ред и не стане проблем за преговори където Германия не може да се откаже от Судетите, които са немски земи - исторически доказан факт. Чехите ще се опитат чрез Англия и САЩ да спечелят позиции пред Германия за сметка дори на Полша. Именно за това е станал скандалът между Румъния и СССР, че румънския шпионаж бил знаел умисъла на чехите, и че румънците били казали на Москва, че на такава политика не могат да бъдат партньори. Докато останалите /Чехия и СССР/ били много активни в търговията с Западна Германия, то Румъния била значително изостанала и сега разбирасе поправяла тези недъзи, колкото може повече.

Прага, 10.IV.1964 г

КРДПБГДСРБНА
ВЯРНО СЪВЕЩАНИЕ
Фонд № .....
Описание № .....
Л. № 328
Лист № 21
Експерт: .....
Секретар: .....
Дата: .....

КРДПБГДСРБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДПБГДСРБНА

*1. Rita е изчезнал в абсолютна увереност
че никой ГДР. не се интересува
за нейни работни в ГДР
и че
му уреди работата в ГДР
2. е разобличена, разкрита като
Властима е в ГДР.
но може и да е в предучителна
институция.*

19 105 106

КРДОПБГДСРСБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 27.02.1967 Секретар: [Signature]

Управление II-ро КДС

Строго секретно!

62

ПОДЕЛЕНИЕ
№ 51
26.4.1967 г.
ПРАГА

Съобщава аг. "РОСТИСЛАВ"
Приел [redacted] на 15.IV.1967 г.
в 12.00 часа - гр. Прага

КДС-3 ПРАЖСКО УПРАВЛЕНИЕ II
10302
23.МАЙ 1967

АГЕНТУРНО СВЕДЕНИЕ

КРДОПБГДСРСБНА
ВЪРНО С ОРЪЖИЯТА
Фонд № .....
Спис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

ОТНОСНО: Исканване на Rita
Bensch

Обещал е отново да донесе от Западна Германия/разрешение
за работи на [redacted] (за сметка)....., а също да посети [redacted].....
[redacted]..... гарантирал е с честна дума, че
ще изпълни обещанието.

Между другото е казал един от източниците на своите ин-
формации- неговият брат, който работи [redacted].....
Казал е следното относно посещенията на Никсън в Прага.

Никсън бил със свита от 12 съветника, по економически,
политически, военни и разузнавателни специалисти.

Живял в една от сградите на двореца "Храдчани". Идването
му било пазено в тайна и било предварително уговорено с чехското
правителство и ЦК на Партията. Известни са били само някои от
въпросите които Никсън е поставял.

Един от кардиналните въпроси бил отпускане заем на ЧССР
и тясна економическа връзка на ЧССР с САЩ.

САЩ били за сега съгласни да работят общо с ЧССР на еко-
номическия фронт до тогава докато Чехия бъде достатъчно регламен-
тирана политически и економически пред света и да може да се обо-
соби като неутрална държава и стане заедно с Австрия и Швеция
неутрален блок между Запада и Истока.

Ставало било конкретно дума за излизането на ЧССР от
Варшавския договор и обявяването ѝ за неутрална държава със со-
циалистическа коняктура.

Съветския съюз в момента бил в дефанзива на международния
фронт и едва би могъл да окаже ефективна съпротива при откъсването
на Чехия от Варшавския пакт. Това дори в момента не е възможно за
съветите.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

2- 63

Бюро № .....
 Фонд № .....
 Опис № .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

Всеки опит за насилие или нормален натиск ще срещне съпротивата на ЦК на Чешката комунистическа партия, който в настоящия момент ^{бил} монолитен, ръководството на армията подкрепяло тая политика на път към неутралитет.

За сегашната обстановка, СССР не можел дипломатически да измени жодна ^{на} събитията, освен да влезе в груба интервенция, която международната обстановка изключва. Съветския съюз би изпаднал в ролята на агресор.

От друга страна СССР имал огромни проблеми с Китай за да може да си позволи лукса да мачка своите съюзници. Тоя път унгарските събития не могат да се повдоят за Чехия.

Предложението на Чехия да участва във Войските на ООН ст свои части бил също маневра. Еуснаците от една страна ще се хванат на въдицата, че наличието на социалистически бойни единици в ООН ще разшири мрежата на неговата разведка, а в същото време Чехия ще бъде имунизирана против евентуален опит на съветите да натиснат правителството с войска, която би била под някакъв предлог дислоцирана на чехска територия. Тежко би било за СССР да упражни натис над държава, която участва в полицейските единици на ООН със собствени войски. Тоя път психологически СССР е загубил позиции.

Именно, за това Чехското правителство по съглашение с Никсън предлага ^{Тясните} влизането на чехски войски в състава на ООН и че Чехия е готова да вземе ^{Тясните} във военния щаб при ООН и Съвета за сигурност.

Правната страна на тоя въпрос била много важна и твърде солидна ^{да} обуздае СССР.

Относно опасността за економически натиск на Чехия от страна на СССР САЩ чрез Никсън обещали огромна помощ, която да стабилизира Чехия заедно с това и връщането на златния фонд на Чехия. Съветския съюз тъй много бил блокирал Чехия с финанси, че едва би могла Чехия без американска помощ да се стабилизира като държава. Не само СССР, но и други социалистически държави блокирали суми, които дължат на Чехия и които имат огромни размери. Същевременно при преговорите била уговорена и първата фаза на тоя акто-економическата подкрепа. Предстоящо е идването на 150 американски-индустриални магнати, които да се запознаят с условията на Чехия и да дадат насока на действие в индустрията.

Обаче като най-важен момент е преди това ООН да приеме чехското предложение за участие с войска в ООН, което е една солидна стъпка .

КРДОПБГДСРБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРБНА

зв. 64

Очаква се в близките 48 часа този въпрос да бъде уреден отстрана на ООН и Чехия да бъде приета със свои войскиви части. Това било фаза на световно правна стабилизация.

КРДОПБГДСРСЕНА
 ВЯРНО С ОРГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

РОСТИСЛАВ

КРДОПБГДСРСЕНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН § 17
от ЗДРДОПБГДСРСЕНА

Управление II-ро КДС

Строго секретно!

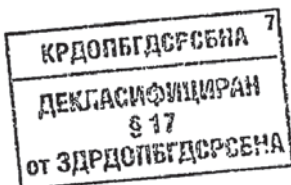
108

КРДОПБГДРСЕНА
ВЯРНО С ОУДБИМАГА
Фонд № .....
Спис № .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

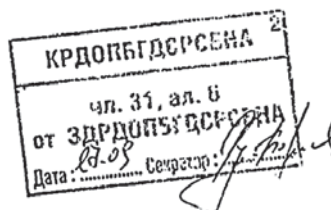
Донося аг. "Ростислав"

Приел [ ] на 19.XI.1967 год.
в 09.30 часа -гр.Прага

А Г Е Н Т У Р Н О С В Е Д Е Н И Е

ОТНОСНО:

Дъщерята на члена на ревизионната комисия на ЦК на ЧКП - другаря Зика, /който същевременно е ръководител на катедрата по маркс ленинска философия, в момента кандидат ва доцент при лекарския факул тет на Карловия университет/ ЗДЕНА по мъж ШВОЙГРОВА в разговор в присъствието на [ ] е заявила, че в момента е необходимо между младежта да се пропагандира теорията ва "съединените европейски държави", която била силно пропагандирана от много членове на Партията.

Смятало се, че създаването на съединените европайски държави/Италия, Франция, Белгия, Холандия, Швеция, Норвегия, Германия, Англия, Полша, Чехословакия, Югославия, България, Румъния, Унгария/ би било единственото спасение пред световен конфликт. Образуването на тия европейски щатиби неотразивирало САЩ и СССР и конфликта по тоя начин би бил избегнат. Тоя буфер между Америка и СССР би имал своя социална структура различна както от капитализма, така и от съветския билшевиизъм, би бил заложен на принципа на статизация на големия капитал, именно мини, железници, банки, техника, индустрия, а в същото време би запазил демокрацията на Запада в абсолютната й форма, каквата е в САЩ.

Инж. Йосиф Пешек е заявил в подкрепа: "Аз съм на първо място европеец, на второ- граждани на света и чак на последно място съм чех."

110

3-

на Европа респективно нейното интегриране. Изглежда, че Франция не е склонна към създаване на Европейски щати. Митеран изглеждал много несигурен в изказванията по този въпрос, изглежда се бил боял да не загуби престиж пред французийските националисти съсредоточени около Де Гол. Същата заявила, че едно интегриране на Европа ще унищожи териториалните проблеми. Въпроса бил тук в Чехия да се възпита младото поколение в този дух за да се подготви почвата и да се отстрани сервираното досега от Москва страшило - Западна Германия и нейните териториални искания спрямо Чехия и Полша.

Движението за световен хуманизъм трябвало да се разширява по цяла Европа, да се критикува всякакво насилие и бяло и червено. Чехските ръководители били получили инструкции все, повече и повече да се говори за хуманизъм и постепенно да прерастне понятието комунизъм в световен хуманизъм. Дори е твърдяла, че в основата си национален социализъм и болшевиизъм не се различават като системи. Марксистко-ленинските катедри днес имат за задача да пропагандират марксизма, но да отварят очите на чешката интелигенция в заблужденията на ленинизма и колкото може повече да изтъква несъстоятелността на ленинизма който е философия преди кибернетизма, да се изтъкват грешките на марксизма и неговата економическа слабост.

Хуманизма е новото верую на Европа, подгатвящ пътя към интеграция. За да се спасят в Москва от това ново течение, тук трябва да затворят отново границите, а това днес е вече невъзможно.

Колкото повече наши чехи излизат навън, толкова повече ще се срещат със силата на економиката на Запад и ще изпадат в състояние на шок, пред собствената си нищета. Московския комунизъм не може и няма да задържи напора на Запад при положение, че запази известни демократични придобивки след събарянето на Сталин. Москва е поставена на двоен огън - американски и Западна Европа от една страна и Китай от друга. Москва ще трябва да се ориентира към Запад да се интегрира.

КРДОПБГДСРБНА
 ВАРНА С. БУДИМЦЕВА
 Фонд № 1. Р.
 Сериј № 416. 1. 2
 А. Б.
 Лист № 119
 Експерт
 Секретар
 Дата

РОСТИСЛАВ

КРДОПБГДСРБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРА
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРБНА

II-ро управление КДС

Строго секретно!

86

[Stamp]

Донося аг. "Ростислав"

Приел [ ] на 19.XI.1967 г
в 09.30 часа - гр.Прага

ПОДЕЛЕНИЕ
№ 134
22.11.1967г.
ПРАГА

КДС - УПРАВЛЕНИЕ II
ВХ.№ 27875 24.НОЕ.1967г.

А Г Е Н Т У Р Н О С В Е Д Е Н И Е

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРГИНАЛА
Фонд № .....
Спис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗКРДОПБГДСРСБНА
Дата: 21.08.1967г. Секретар: [Signature]

ОТНОСНО: закупени лицензи за кибернетични машини от Франция

На 16.XI.1967 година била подписана спогодба между Франция от една страна и Чехословакия от друга в гр.Прага за предаване лицензи на френски кибернетични машини.

Подписването на договора предшествувал пленум на ЦК на ЧКП от тесен кръг членове на правителството. Предложението произлизло от премиера Ленарт, който се смята за носител на нови идеи и насоки в чехската национална политика и един от хората бореци се за доминантно положение на чехската индустрия в СИВ. Това са думи на шефът на секретарията на директора на Института за телевизия, радио и радар в гр.Прага, Ладислав Весели. Същите изказвания е имал и зам. директор, народен представител Хавел.

На пленума на ЦК била оценена ситуацията в развоя на техниката и било констатирано, че СССР не може да задоволи пазара на СИВ с подобни кибернетични машини и че самия той е в жалко състояние, и че неговата индустрия не е ръководена от кибернетици до сега. Кибернетичното ръководство имал СССР само във военната техника и изследването на космическия простор и ядрената енергия.

ВЕСЕЛИ и ХАВЕЛ са заявили при разговор, че СССР не е в състояние да направи техническо-економическа революция за по-рано от 15 години, па дори и 20 години.

При преценяване ситуацията в чехската индустрия Пленума на ЦК е възоснова на данните изработени от университетски професори, техници и ръководители на индустрията, е дошел до заключение, че техническа революция в Чехословакия е възможна за 5 години. Въвеждането на кибернетичното ръководство в индустрията е навлезло, остава да се въведе и в земеделието.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
№ 17
от ЗКРДОПБГДСРСБНА

2- 87

Взена Швойгрова /активен член на ЧКП/ е заявила: "Нито амери-
 Опис № 3
 А Е М. Канализма, нито болшевизма на Москва са приемливи за нашето европейск
 Лист № 87
 Експертс. Съзнание, и навици. Ще дойде ден, когато СССР ще бъде принуден да ос-
 Секретар
 Директор
 вободи всички социалистически сателити на запад от неговите граници

и то в името на мирът. Тая теория се е родила в Англия, страната на класическата дипломация. Дори английската радиостанция ВВС е изградила цяла секция, която провежда чести конкурси между младежите на цяла Европа за научни трудове и дисертации по тоя въпрос.

Тая теория, е заявила Швойгрова е израз на европейския хуманизъм, и че именно за това чехският ЦК е одобрил съществуването на международните "лагери за изучаване на английския език", които са в Англия и участващите в тоя лагер младежи работят в английското земеделие, а същевременно заплащат по тоя начин престоя си, опознава се по между си различните европейски народи.

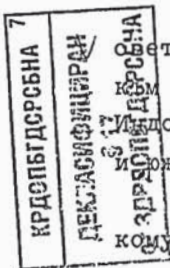
Общият език на бъдещите европейски щати е заявила тя, щял да бъде английския. В зависимост пропагандирането на това течения, ЦК на ЧКП е одобрил всички международни симпозиуми в Чехия да се провеждат на английски език задължително. В друг език нямало да бъдат приемани реферати и дискусии. В рамките на това мероприятие ЦК също бил разрешил на всички студенти през лятото да посещават английските работни лагери за изучаване на английски от европейските младежи, а също е усигурил стажуване на студентите през лятото в западна Европа по 2-3 месеца."

Инж. Йосиф Пешек е заявил, че комунистическата диктатура в европейските страни трябвало да бъде свалена с насилие и главно трябвало да бъдат избити агентите на техното разузнаване и коефициенти, относно вината на останалите комунисти щели да заседават народни съдилища. Комунистите които били пасивни, или вътреш в партията разлагали щяли да бъдат реабилитирани и приобщени към новото общество.

Швойгрова по-нататък е заявила, че според английската теза светът ще бъде разделен на европейски щати, азиатска конфедерация, която ще спада СССР и Китай и самостоятелно ще остане Индия с Малайзия и Япония, а на американския континент ще бъдат само северни и южни американски щати.

Същата е заявила, че при модерното развитие на обществото комунизмът ще загуби своето значение, тъй като капитализма създавал редица социални подобрения, които в някои капиталистически страни са по-напред от самата социалистическа конюнктура на Изток.

Същата била информирана от баща си, че Митеран при разговорите с чехски политици е взел неопределено становище относно бъдещето

88

3-.

на Европа респективно нейното интегриране. Изглежда, че Франция не е склонна към създаване на Европейски щати. Митеран изглеждал много несигурен в изказванията по този въпрос, изглежда се бил боял да не загуби престиж пред французийските националисти съсредоточени около Де Гол. Същата заявила, че едно интегриране на Европа ще унищожи териториалните проблеми. Въпроса бил тук в Чехия да се възпита младото поколение в този дух за да се подготви почвата и да се отстрани сервираното досега от Москва страшило – Западна Германия и нейните териториални искания спрямо Чехия и Полша.

Движението за световен хуманизъм трябвало да се разширява по цяла Европа, да се критикува всякакво насилие и бяло и червено. Чехските ръководители били получили инструкции все, повече и повече да се говори за хуманизъм и постепенно да прерастне понятието комунизъм в световен хуманизъм. Дори е твърдяла, че в основата си национален социализъм и болшеvizъм не се различават като системи. Марксистко-ленинските катедри днес имат за задача да пропагандират марксизма, но да отворят очите на чешката интелегенция в заблуденията на ленинизма и колкото може повече да изтъква несъстоятелността на ленинизма който е философия преди кибернетизма, да се изтъкват грешките на марксизма и неговата економическа слабост.

Хуманизма е новото верую на Европа, подгатвящ пътя към интеграция. За да се спасят в Москва от това ново течение, те трябва да затворят отново границите, а това днес е вече невъзможно.

Колкото повече наши чехи излизат навън, толкова повече ще се срещат със силата на економиката на Запад и ще изпадат в състояние на шок, пред собствената си нищета. Московския комунизъм не може и няма да задържи напора на Запад при положение, че запази известни демократични придобивки след събарянето на Сталин. Москва е поставена на двоен огън – американски и Западна Европа от една страна и Китай от друга. Москва ще трябва да се ориентира към Западе да се интегрира.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРЪГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

РОСТИСЛАВ

КРДОПБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Управление II КДС

Строго секретно!

коорд.
92

ПОДЕЛЕНИЕ

№ 150
6.12.1967 г.
ПРАГА

Донася аг. "Ростислав"
Приел [ ] в 07.00 часа на
6.XII.1967 година

КРЕДИТНО-СТАТИСТИЧЕСКО ПОДЕЛЕНИЕ II
30201 11. ДЕК. 1967
ВХ. № ..... СТ. .... г.

КРЕДИТНО-СТАТИСТИЧЕСКО ПОДЕЛЕНИЕ II
ВЪРНО С ОПРЕДЕЛЕНИЕ
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

ОТНОСНО: направените изказвания от инж. Вайс за свикването на предстоящото съвещание на комунистическите партии.

В разговор инж. Вайс, член на управителния съвет на еврейската консистория е казал следното:

"Москва има много главоболия със своя "разчукан интернационал" затова свиква ново съвещание на своите партии.

Разногласията са толкова големи, че московските агитатори трябва да си вземат не кърпи и чершафи за да си истрият пияната на устата, която ще им излезе.

На Запад комунистите имат много различни мнения по редица финансови и политически проблеми. Въпросът за "славната пролетарска революция, за тактиката на партиите не само западните, но и източните партии имат много различни мнения. Вземете си пример от нашия ЦК от ден на ден економическото положение се влошава и ще се влошава след нова година ще има повишаване на цените, това ще продължава до тогава докато народа бъде убеден, че може да живее само вън от СИБ, нашия чешки ЦК е от модерни хора, има само 5-6 идиота начело с Новотни. Останалите са съгласни ЧССР да излезе от СИБ и поеме пътя на неутралитет/ макар и със социалистическа форма на управление/

Същият е казал-, вземете пример проф. ШИКф проф. Шмахел, проф. Рошнова и дори вашия проф. д-р Криегел, това са все умни и даровити хора, които отстояват на московската политика и правят всичко възможно за създаване на бариери главно днес психологически, подготвят идеологично-психологическа революция. Сам вашия шеу д-р Криегел ми е казал, че вече е голям успех постигнат, че партията била изолирала фанатиците и е вляла нова кръв. Кригел винаги е казал, че трябва да създадем такъв тип гражданин, който в своя смисъл на живот, начинът на мислене се коренно различава от съветския гражданин. Тогава бил казал Кригел ще постигнем психологическа революция срещу съветското влияние.

30

КРЕДИТНО-СТАТИСТИЧЕСКО ПОДЕЛЕНИЕ II
ДЕКАСИСФИЦИРА
№ 17
11. ДЕК. 1967

КРЕДИТНО-СТАТИСТИЧЕСКО ПОДЕЛЕНИЕ II
чл. 31, ал. 6
от ЗИДНОПЗГДСРСНА
Дата: 27.12.1967 Секретар: [ ]

КРДОПЕГДОРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

93
2-
Фонд № .....
Когато средния члх д бие манталитета на техническата интелегентност
А Е .....
ня запада, той ще бъде просто психологически изолиран от СССР и ще
Експерт не съхеттисетта от изолация. Д-р Кригел/който е член на ЦК на
Секретар .....
члх/а бил казал, че е доволен от начина по който е бил проведена поли-
тическата изолация в партията на фанатици и примитивни комунисти. Затова
Кригел бил един от хората, който подкрепял масовото ходене на честни
Младежи в СССР-нека видят огромната разлика в бита, културата на жи-
вееш техническата издигнатост, начинът на забавления и когато се върне
ще види колко жалки са руснаците, а това било стигало.

Инж. Вайс е говорил също относно големия натиск на Пекин срещу
Москва, който ще бъде още по-голям и ще предизвика съсредоточаване
на огромни войски на съветско-китайската граница.

Същият е заувил, че е добре информиран относно факта, че виет-
намските лидери не са присъствували на тържествата послучай 50 годишни
ната на октомврийската революция в Москва. Същият е заявил, че Виетнам
провежда в съгласие с Пекин тайни преговори с САЩ и че отношенията със
СССР не са едни от най-добрите. Въпросът е да не се даде на СССР въз-
можност да диша, трябва да бъде ангажиран финансово в конфликта. Аме-
рика така ще изсмуче кръвта на СССР. Виетнам струва на СССР много
парични средства, а и ние му създадохме много голямо охарчване, че ще
има дълго да притяга кайша. Това е върхът на американската стратегия
да се атакуват страни където Москва е обвързана политически, където
трябва нещо да прави, да дава милиарди да оръжие, което да бъде унищо-
жавано и пак отново. Виетнам е доло на тактиката на Кенеди. Тече виет-
намска кръв, а руски милиарди, отиват на вятъра. Това е и Египет. Ние
няма да му дадем да диша, а Москва трябва да дава милиарди в оръжие,
защото ако не дава ще загуби авторитета, ще загуби доверие, както
вече губи във Виетнам, който се ориентира към Китай. Старае ли се Моск-
ва да има елитно оръжие няма да има оня стандарт който би трябвало да
има нейният народ ще бъде икономически назад, а неговите сателите ще
гледат на Москва от високо, с пренебрежение "психологическа изолация"
Опита ли се Москва да натиска своите сателити да вземат финансово учас-
тие във Виетнам и средния изток във сателите ще настъпи страшно обед-
няване икономическа деградация, която ще води до отлична почва за откъс-
ване от Москва. Москва изхарчи и много милиарди за Куба, и те ще отидат
на вятъра.

Главното е казал инж. Вайс, това което казаво мойт приятел
д-р Кригел да запазим народа от фанатизъм, главно младежта, да се
усмива фанатизма, като рудимент на примитивизма, само така ще се осво-
бодим като засилим психологическите различия между чехи и гражданите

З.-

94

на Съюза , писатели, журналисти, телевизия, естради трябва да осмиват фанатизма, сладката херойка на руснака, да се постави психологическа бариера.

КРДОПБГДОРСМА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

РОСТИСЛАВ

Об. 9, т. 2, е.р. 810

1968 год

Стр. 3
КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРОПБГДСРСБНА

В Ъ П Р О С И

ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ С РЪКОВОДИТЕЛИТЕ НА КГБ, ПО ВРЕМЕ НА
ПРЕБИВАВАНЕ НА ДЕЛЕГАЦИЯ НА КДС В МОСКВА

✓ 1. Създаването на старши резиденти за определени райони, където се извършва наша разузнавателна дейност и тяхната роля.

2. Организация на агентурно-оперативната работа /изграждане на агентура и получаване на ценна информация/ в Центъра и в резидентурите от трети страни по главното направление.

3. Политическа целесъобразност и възможности за създаване, със съвместни усилия, на нова политическа партия в Турция.

4. Организация на агентурно-оперативната работа срещу Израел след прекъсване на дипломатическите отношения.

5. Организация на агентурно-оперативната работа в Центъра от трети страни и в развиващите се страни по студентски и военен контингент от арабски произход.

6. Какви документи имат издадени по Управление, които да отрегулират и регламентират цялостната дейност в Управлението - взаимоотношенията между отделите, правата и задълженията на началниците, изготвяне на отчетите, плановете за работа, разглеждане работата на завръщащите се оперативни работници от зад граница и на резидентите също, разглеждане работата на подготвящите се оперативни работници за заминаване на задгранична работа.

7. Да се направят постъпки за организиране на едногодишна разузнавателна школа за нашите нужди.

КРДОПБГДСРСБНА 3
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Дата: 08.08.11 | Експерт: [Signature]

8. Да се съгласува въпросът за отиването на нашия началник "Секретариат" в СССР за обмяна на опит.

9. Да се сподели мнение с др. САХАРОВСКИ по разпределението на нашата работа сред ръководството на Управлението и се поиска мнението на др. САХАРОВСКИ, а също така да разкаже кои поделения са към него.

10. Да се съгласува въпросът за изпращане на група от КГБ в България, с цел подготовка и използване възможностите за работа по време на Младежкия фестивал в НРБ. -

✓ 11. Да се обмени мнение по положението в Гърция след неуспешния опит за контрапреврат от Краля.

декември 1967 год.
С о щ и я

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАНА
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

КРДОПБГДСРБНА 3
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Дата: 01.08.11 Експерт: [signature]

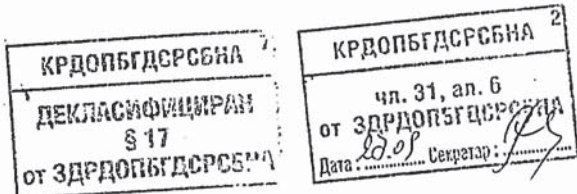
Управление II КДС

Строго секретно

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
Л. Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

Съобщава агент "Ростислав"
Приел [ ] Прага, 4. I. 1968 г.

А Г Е Н Т У Р Н О С В Е Д Е Н И Е

ОТНОСНО: Някои слухове по състоялия се пленум на ЦК на ЧКП през януари 1968 година.

В разговор с Невена САПОВА са казани следните факти, доколкото, разбира се, могат да се нарекат факти.

1) Президентът НОВОТНИ е лишен вече 10 дни от функцията генерален секретар на партията.

2) По време на заседанието на ЦК ЛЕНАРТ бил ударил шамар на НОВОТНИ.

3) Лидерите в партията от еврейски произход били инструктирани да избегнат пряка намеса в конфликта НОВОТНИ - ЛЕНАРТ, за да не загубят дсбрите позиции, които имат в апарата на партията и правителството. Тяхната рсля(на евреите) трябвало да се съсредоточи псвече в пропагандата и икономиката.

Инструкцията била, според гореспоменатата, предадена от еврейската консистория на проф. д-р Рашкова и проф. д-р Шмахел, последният получил подробни инструкции и в Париж при последното му посещение там през декември 1967 година.

4) Същата е заявила, че опита ли се НОВОТНИ със сила да се държи, ще започнат масови манифестации, стачки. Студентите щяли да започнат първи.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № ..... 2 .....
 Опис № ..... 2 .....
 А Е ..... 29 .....
 Лист № ..... 2 .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата 1/10/71

КРДОПБГДСРСБНА 71
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

2

5) По-нататък е заявила, че ще има възстание в земите на Слсвакие, която иска федеративна република.

6) Еврейската консистория настоява(?) да не се загубят позиции в партията.

Било удобно да се бутат напред словациите, които са твърде темпераментни и необуздани и те да станат ударна сила.

Еврейството ще се съсредоточи главно в изработване на тактиката на боя и ще поддържа задгранична връзка.

7) В непосредствена близост на Коледните празници бил инкогнито дошъл Брежнев и за 4-5 часа и отново отлетял.

Москва била притисната към стената и се съгласила с стнемане секретарството на Новоти и неговото сменяване като президент.

8) Откъсването от СССР е част от програмата, която щяла да бъде осигурена от хората на Ленарт и Дубчек, Лаштовичка. Говорила е също, че била изготвена прокламация.

9) Проф. Шик и някой си Пек - асистент, били главната сила, около която се съсредоточава мозъчния тръст на Ленарт.

Като глава на тоя тръст ѝ казала следните имена: акад. Шарм, проф. Шик, доц. Пелешка, д-р Криегел, проф. Шмикел, проф. Рашка и проф. Рашкова, проф. Дрекерелер, проф. Брад, проф. Ковсрник (?), почти целия професорски екип на правния факултет, Съюза на писателите, директора на телевизията - Пеликан. Тоя мозъчен тръст обхващал и част от преподавателите във Висшата партийна школа, артистите, V главен целият, V Виноградски театър в Прага.

10) Всички европейски страни са уведомили премиера Ленарт, че ще го подкрепят при откъсването - Швеция, Белгия, Холандия, Дания, Франция, Швейцария. Дали са дори уверение, че ще укрепят и валутата на Чехия.

Министърът на финансите Sucharda, който в момента е в къщи след прекаран инфаркт, работи върху бъдещите финансови

3

операции. Бил получил цялата документация на чехския министър през времето на Масарик – министър Рашил, който с гениален маньовър е спасил стойността на кроната в момента, когато цяла Европа е търпяла инфлация.

Доктор Сухбейда сегашен министър на финансите дълго време е бил в международния паричен фонд, където има огромни конексии _____.

Директорът на ЧН банка Рохл също имал големи конексии на Запад и в момента, когато Чехия се откъсне от СССР, веднага чехите щели да се включат в международния паричен фонд.

11) Парламентът бил подготвен да свали преждевременно Новоти от функцията президент и на негово място да бъде избран академик Шорм, който бил лансиран от Англия и Швеция (Шорм бил живял 11 години в Англия).

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРМИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

"РОСТИСЛАВ"

КРДОПБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Управление II-ро КДС

Строго секретно
КДС - УПРАВЛЕНИЕ II
Вх. № 1767 от 29. яну. 1968 г.

ПОДЕЛЕНИЕ
№ 6
24. I. 1968 г.
ПРАГА

Съобщил аг. "Ростислав"
Приел [ ] на 15. I. 1968 г.
в 16.00 часа гр. Прага

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

КРДОПБГДСРСБНА ВЪТРУШНО СВЕДЕНИЕ

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експорт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата ..... Секретар: .....

ОТНОСНО: изказване на инж. Шулман,
евреин, бивш концлагерист.

Източник съобщава, че инж. Шулман, еврейски, бивш концлагерист, като еврейски е заявил, че ЦК на ЧКП е бил убеждаван от съветските лидери да проведе известни корекции в редовете на Партията, главно в ръководния кадър. Започвали известни подобрения по отношение на лица от еврейски произход нелоялност относно партийната политика, дори дошло до такива изказвания, че новата екиномическа политика главно редактирана от проф. Шик и доц. Голдман била нещо като "троянски кон" в социалистическата структура.

Шулман е казал, какво сме виновни ние, че тяхните мозъци са къси и че комунистите в социалистическите страни са пълни с овчари и не могат да разберат същината на въпроса. Шик и Голдман не могат да кажат на тия идиоти, че социализма, като екиномическа система е безмислен и много естествено е, че трябва постепенно и под приемлива форма да им се каже, че социалистическа економика не съществува, или по скоро касае се за организиран бардак. Тая приемлива форма е дисертацията на ШИК "стокови отношения" и много правилно бе кагато еврейските кръгове дадоха инструкции на много хора, включително и Ото ШИК да пропагандират широко новите екиномически тенденции, но в никакъв случаи да не се ангажират в пряко провеждане на същите, за да серизбегне всякаква отговорност, явяват ли се неустойчиви пунктове, нека си отговарят за тях чехи и словаци, в никакъв случаи не бива да фигурират еврей. Препоръките които дават видни економисти всички били успешни за нас. Никой няма право да ни търси сметка, че тук в Чехия и навсякъде по света подържаме връзка и сме инструктирани от ционистическото ръководство извън пределите на страната, в която живеем, нашата нация и нашите религиозни

25

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

14

Листингът е различен от тия на други фирми и много експертно е установено, че ние сме потомци на раса стареяща близо 4000 години. Датумът е бил навсякъде по света и е държала огромна мощ в ръцете си главно концентрация на капитала /като световен/ - на второ място създава е редица световни интелекти - мозък и пари това е нашата сила.

Появяването на социализма като концепция не бе интересно за нас до тогава, докато тая концепция не придоби конкретен израз социалистическа държава. Нашето поведение се изменя тогава и трябва да имаме отношение към нея веднага още в 1918 година. До известна степен Ленин разбра тая тенденция и по много дипломатически начин разби "Бунда" и тенденцията за създаване на еврейска република в Съюза. Трябва да се търсят нови форми и те се намериха - включване в Партията. Въпросът обаче за автономна съветска еврейска република ще възникне отново. Ленин тогава оперираше с факта, че нямаме територия, език единен. Днес в СССР еврейте имат териториялна област, която държат 50 години, имат език и 50 години социалистическа история.

Ако московските лидери знаеха по-добре историята щяха да се убедят в нашата сила и нямаше да се разправят с арабите. Ако Москва си мисли, че ще успее в Средния изток, това е най-голямата й грешка. Москва още повече задълбочава тая грешка, като се опитва да създава средиземноморски флот и постоянно го увеличава, обаче, не прави сметка, че тоя флот там и ще остане, опита ли се да окаже военна помощ 6-тия флот на САЩ намиращ се във водите на Средиземно море има такава ударна сила, че СССР много ще плаче над своите черупки.

Ударната сила на Израел в скоро време ще бъде 10 пъти по-голяма и ще отреже всеки опит за арабски реванш. Суец никога няма да бъде египетски и зад завесата никога няма да бъде Москва.

В последно време съветите инструктират арабите да започнат партизански бой и терористически акции в окупираните земи и да не дадат отдых на Израел да започне мирна организация на своите земи. Ние обаче ще ги изловим и избием като мишки. Арабите не са единни и Москва не може да постигне единни военни действия. Арабите са били априори продажни и такива са и такива ще останат. Арабските разузнавания са твърдо контролирани от много места и там е такава бъркотия че и Алах няма да им помогне.

РОСТИСЛАВ

У-ние II-ро КДС

Строго секретно! 231

КРДОПБГДСРСБНА
ВИРНО С ОРНИ ИЛАЗИ
Фонд № .....
Опис № .....
Л. Е. 416.7.2
Лист № 231
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

Съобщава аг. "Ростислав"
Приел [ ] на 16.III.1968 г
в 10.00 часа - гр.Прага

А Г Е Н Т У Р Н О С В Е Д Е Н И Е

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ОТНОСНО:

КРДОПБГДСРСБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 20.03 Секретар

Източникът съобщава, че Елена Сафрова в разговор е заявила следното:

1. Една от целите които са си поставили еврейските представители в средите на "прогресивните" в ЦК на ЧКП начело с Криегел-Шик, водачи на "парламентарният фронт" е с помоща на телевизията и радиото да се стигне до повишаване на напрежението до толкова, /до такава степен/, че исканията за ускоряване на акционна програма на Партията да бъде изготвена колкото се може по-скоро.

Членовете на ЦК на ЧКП в момента имат завъртяна глава, лош анализ на ситуацията, известна смутеност в ръководството, дори паника и момента на разединение трябвало да се използва за да направят една програма акционна, която би имала твърде неангажиращи моменти, лошо интерпретиращи ситуацията, с много политико-икономически дефекти, които по-късно щяли да бъдат критикувани и използвани за по-нататъшни акции срещу ЦК на ЧКП.

До известна степен тоя ход бил успешен, тъй като "Говедата" глътнали вдицата. На всяка цена трябвало да ги принудат да създадат акционна програма- недоносче и работата вече 90% била готова.

Създаване на напрежение в общественото мнение ще бъде натиск който е желан.

Сафрова е заявила, че били дошли от чужбина инструкции донесени от проф. Шмакъл при последното му посещение във Франция, а също и проф. Брод/двамата еврей/ на тия информации заедно с проф. Рашкова /еврейка/ и нейният съпруг проф. Рашка израели ролята на

Из архивите на

КРДОПБГДСРСБНА
Вяна, Сърбия
Фонд № .....
Опис № .....
А Е 1167.2
Лист № 232
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....
които, заедно с гореспоменатите били в ДПВЧДРФМТ на антимосков-ската политика.

КРДОПБГДСРСБНА 7

ДЕКЛАСИФИЦИРАН

2-

международна връзка на ръководния център Криегел-Голдштикер-Шик, който заедно с гореспоменатите били в ДПВЧДРФМТ на антимосковската политика.

Ръководна роля играе и началника на военната болница ген. Еигел /евреин/ и личен приятел на Криегел, който събирал години на ред компроментиращи материали в армията.

В момента ситуацията е напълно овладяна относно откъсването на ЧССР от Съюза и ориентирането към неутралитет и тесни връзки с Югославия.

Групата Криегел-Голдштикер се консултира главно с югославските и италиански комунисти, но също така изпълнявала ционистическия план за "голямото унищожително отмъщение срещу СССР" отплата за неговото становище относно израелската агресия.

От Виена, респективно от седалището на Симон Визентад били дадени инструкции евреите да не се срещат главно ръководните лица пред хора. Информацията между тях да разнасят "верни хора", а също така да се инсценират случайни срещи във вилите на някое незначително лице играещо ролята на домакин. Прашките кантори и рабии били опълномощени да се грижат за тия връзки.

Същата в пристъп на бяс е казала, че това "вършавско лайно", Варшавския договор/ бързо щял да бъде изяден отвътре.

Инструкциите от чужбина, идващи главно от Симон Визентад били да бъде главно пазен Шик в смъсл да не се ангажира нито той, нито Криегел с министерско кресло. Еврейската група трябвало да си запази позициите на "мозък на обществото", академията на науките, литература, изкуство, профсъюзи, телевизия, печат, за да не могат хората на евреите да бъдат провалени като министри, а напротив да овладеят така живота, че те да сменяват министрите зад завесата.

Специално Криегел-Шик-Голдштикер били предупредени в този момент на никаква цена да не приемат портфейл, защото Москва щяла да ги провали. Еврейството си е поставило за задача да разбие фронта на Москва и бошевизма и в скоро време щели да счупят на Насър грабнака.

Бърво щяли да променят състава на МЕР и че хората на Слански ще окупират контраразузнаването. Особено внимание трябвало да се съсредоточи на парламента, който е орган с огромна политическа мощ. Криегел-Шик-Голдштикер били информирани, че хората на контраразведката им праца провокатори, които имат за цел да разбият техния фронт -до сега били всички ликвидирани като личности, но опасността още съществувала и не бивало да се подценява.

Ростислав

КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

КРДОПБГДСМА
ВЯРНО СЪОТНОШЕНИЕ
Фонд № .....
Опис № .....
Лист № .....
Експерт .....
Секрет .....
Дата .....

Лично строго секретно
Екз. № 30

КРДОПБГДС...
ДЕКЛАСИФИЦИРА
§ 17
от ЗДРДОПБГДС...

ДО
ДР. Т. ЖИВКОВ

Т У К

И Н Ф О Р М А Ц И Я

№ 219

Относно: Някои моменти от политическия живот в Чехословакия след Януарския пленум на ЦК на ЧКП.

Януарският пленум на ЦК на ЧКП постави началото на дълбоки промени в политическия, икономическия и културния живот на Чехословакия. От радиото, телевизията и печата беше открита дискусия, която подложи на критика и преоценка стила и метода на ръководството на партията, държавните органи, масовите организации, положението в областта на икономиката, идеологията и културата. Тази дискусия даде възможност да се открият още по-ясно антисоциалистическите и антисъветски тенденции на някои среди на чехословашката общественост, в това число и на ръководни партийни и държавни дейатели.

Започна ревизирането на основните принципи в ръководството на партията и държавата, като принципа за демократическия централизъм; изтъква се първостепенното значение на Народното събрание като върховен орган на държавната власт; принизява се

КРДОПБГДСРБНА
ВЯРНО СЪВЕЩАНИЕ
Фонд № .....
Опис № .....
Л. Е. № .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

51

2

Ръководната роля на партията. Ръководството на държавните органи от партията се отхвърля като "вредно, бюрократично и некомпетентно". Отправят се критики по адрес на профсъюзите, младежките и другите масови организации и се настоява те да говорят с гласа на своите членове и да защитават техните интереси. Изтъква се, че демократическият централизъм не позволявал да се развива вътрешнопартийната демокрация, което пораждало пасивност и безразличие сред членовете на партията и спъвало развитието на чехословашкото общество.

В областта на културата и изкуството намират свободно развитие разни антисоциалистически тенденции и идеи, според които културата в социалистическото общество трябва да отразява гледището на епохата и нуждите на всестранното развитие на човека, а не да се ръководи от временните политически задачи и кампании. В Чехословакия сега всеки може да пише каквото иска, да рисува както иска и да композира всякаква музика, дори и най-упадъчна. Развива се тезата, че в края на краищата щяло да победи онова изкуство, което се харесвало и възприемало от народа.

Наблюдават се редица антисъветски и антисоциалистически прояви, чиито носители са главно интелигенцията и младежта. Въпросите, които се задават на откритите дискусии и събрания, будят тревога. Искане се възстановяването на буржоазните партии от 1938 г., ^{освобождението от работата на} стари и преданни на делото на социализма държавни и партийни дейци, поставят се открити провокационни антисъветски въпроси.

Дискусията съвпада с провеждането на околийските и окръжни конференции на партията, на които бяха подменени почти всички околийски и окръжни секретари, а на много места - и целите партийни бюра. На някои партийни конференции бяха допуснати да присъствуват и журналисти от западните страни. На конференцията в Първи пражки район кореспондентът на френската телевизия бил посрещнат със скандиране "Да живее свободна Франция". Западногермански журналист, който присъствувал на същата конференция, се изказал, че най-демократичната партия в света била Чехословашката

КРДОПБГДРСБНА
 ВЯРНО СЪРЪМИНАРА
 Форма № .....
 Обем № .....
 А Б .....
 Вид № .....
 Екземпляр .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАНА
 § 17
 от ЗДРДОПБГДРСБНА

52

..... комунистическа партия, а не западногерманската социалдемократи-
 ческа партия, както той мислел досега.

Сега в Прага пребивават ежедневно над 25 представители на западногерманските телевизионни компании и голям брой западни журналисти, които имат достъп до най-различни държавни и обществени учреждения и организации.

РЪКОВОДНИЯТ ЦЕНТЪР НА АНТИСОЦИАЛИСТИЧЕСКАТА И АНТИСЪВЕТСКА ДЕЙНОСТ В ЧЕХОСЛОВАКИЯ

Хората, които въстават против ръководната роля на Чехословашката комунистическа партия и отричат постигнатите успехи в социалистическото изграждане на страната, наричат себе си "прогресивни". Те се смятат за носители на новата тенденция за "демократизация", и проповядват т.н. "демократичен и хуманен социализъм", който бил приемлив за чехословашките граждани и привлекателен за трудещите се от капиталистическите страни.

Самозваната група на "прогресивните" води упорита борба срещу така наречените "консерватори" - привърженици на Антонин Новотни, като ги обвинява за всички недостатъци и неблагоприятния допуск в Чехословакия след 1948 г.

От данните, с които разполагат органите на Държавна сигурност, се вижда, че цялата антисъветска и антисоциалистическа дейност, която сега се развива в Чехословакия се ръководи от център, в който влизат и отговорни партийни дейтели - членове на ЦК на ЧКП. Този център е свързан и получава инструкции от някои централи в капиталистическите страни, в това число и от ционистките централи. В него влизат академик Шарм, професор Шик, д-р Кригел, проф. Шмикел, проф. Рашкова, председателят на Съюза на писателите Голшукер, директорът на телевизията Пеликан и др. Центърът се подкрепя от професорския състав на правния факултет, от Съюза на писателите, от част от преподавателите от Висшата партийна школа, студентите и др. На негово разположение е радиото,

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЪРНО СЪРЪМ ИНАГА
 Фонд № .....
 Опис № 10
 А Е 694
 Лист № 53
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАМ
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

53

4

телевизията и печата. Има данни, че подобен център съществува и в Братислава, който се ръководи от масонските среди във Виена.

Тактико-стратегическият план на центъра бил разработен и се ръководел лично от д-р Кригел. Този план бил изцяло насочен срещу "московските консерватори". На първия етап било предвидено да бъдат овладени ключовите позиции в парламента и да бъдат привлечени депутатите към крилото, водено от Кригел и Шик. Парламентът през 1967 г. приел закони, които гарантирали дейността на бъдещата опозиция. Здравите сили в ЦК на ЧКП тогава не могли да предвидят какво се крие зад тези ходове.

✓ Вторият етап предвиждал ^{или} овладяване органите на печата, ръководствата на съюза на писателите и съюза на журналистите,
 ✓ спечелване на професорският състав и на всички уроци на изкуството. Необходимо било да бъдат спечелени и студентите от всички факултети.

Кригел лично организираше работата сред бойците против фашизма. Той успял да създаде своя агентура в МВР из средите на разузнавачи, компрометирани в процеса срещу Рудолф Слански.

След това било предвидено да бъде нанесен идеологически удар на "хората на Москва". Според Кригел ударът първоначално трябвало да се съсредоточи само върху Новотни, за да бъде изолиран от останалите. След това трябвало да бъде извършено нападение над другите групи, ориентирани към Москва, и чак тогава да се развие "всенародна дискусия" с помощта на радиото и телевизията, главно роля в която е отредена на директора на телевизията Пеликан.

Предвидено е използването на Парламента за сменяването на отделни членове на правителството по системата, "един след друг", за да им бъде отнета възможността да образуват единен фронт. За осъществяването на тези удари трябвало да се извърши психологическа обработка върху съзнанието на масите, като им се внуши, че групата на Шик и Кригел е овладяла изцяло положението и е удържала окончателно победа.

КРДОПБГДСРБНА
 ВЪРХОВЕН СЪД
 Форм. № .....
 Общ. № 10
 А. № 694
 Лист № 74
 Екземпляр .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРБНА

54

5

След това трябвало да бъдат овладени министерствата на вътрешните работи и на народната отбрана, като се подмени постепенно целият им апарат и тези министерства се изолират напълно от Москва. Накрая в тактико-стратегическия план на центъра било предвидено постепенното изолиране на Дубчек и провеждане на плебисцит за откъсване от Съветския съюз и провъзгласяване на Чехословакия за неутрална държава.

Има данни, че водачи на този по същество контрареволуционен център са осъществили контакт със западногерманските социалдемократически лидери Вили Брандт и Шмидт. Кригел заявил, че сериозна пречка за провеждане на линията на центъра била липсата на дипломатически отношения с ГФР. Независимо от това обаче, вече било трудно да се измени хода на събитията в полза на Съветския съюз.

Инструкциите за работата на евреите от центъра на "прогресивните" идвали главно от Виена - респективно от ръководителя на ционисткия център Симон Визентал. Визентал препоръчал на Отушик, Кригел, Голшукер и др. да не се включват в правителството. Тази група трябвало да запази позициите си на "мозък на обществото", да ръководи печата, телевизията, науката, литературата и изкуството и да сменя министрите, стоейки "зад завесата".

Групата на Кригел, Отушик и Голшукер провела консултации с югославски и италиански комунисти и изпълнявала плана за "голямото отмъщение срещу СССР", във връзка с неговото становище по израелската агресия.

Кригел поддържал връзки и със своите стари бойни другари от Китай като Чжоу Ен-лай и др. Именно тази връзка с Китай се отразила на масовостта на "движението на прогресивните" в ЧССР, което било организирано по китайски образец. Китайската "културна революция" била облечена в чехословашка средноевропейска тога.

Центърът на "прогресивните" получавал инструкции и от европейската консистория в Париж. На евреите била отредена ролята на тактици в борбата. Те трябвало да поддържат връзка със задграничните централи, а ударната сила щели да бъдат словаците, които били

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЪРНО СЪРТИФИКАТ
 Фбр № .....
 Одр № .....
 А. Е. № .....
 Даст № .....
 Експ. № .....
 Секрет. № .....
 Дата .....
Григорий

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

6

55

твърде темпераментни и необуздани.

През 1967 година Никсън посетил Чехословакия, придружен от свои съветници, специалисти по икономически, политически, военни и разузнавателни въпроси. Има непроверени сведения, че някои от ръководителите на споменатия център са установили връзка с него и обсъждали въпроса за откъсването на Чехословакия от СССР, превръщането ѝ в неутрална страна и пр. Никсън обещал огромна икономическа помощ за стабилизиране на Чехословашката икономика.

Според сведения, получени от западногермански източник, правителството на де Гол на специално заседание разгледало събитията в Чехословакия и отчело, че известна роля в тях изиграло и френското влияние. Особена заслуга за това имал външният министър Кув дьо Мюрвил.

Швейгрова, активен член на Чехословашката комунистическа партия, дъщеря на члена на Ревизионната комисия на ЦК на ЧКП Зика, била заявила, че в момента е необходимо да се популяризира сред младежта теорията за "съединените европейски държави", като единствено спасение от световен конфликт, защото те щели да неутрализират САЩ и СССР, играейки ролята на буфер между двете страни. Младото поколение в Чехословакия трябвало да се възпитава в този дух, за да се подготви почвата за "идеологическо-психологическа" революция и да се отстрани "сервираното" досега от Москва плашило — Западна Германия" с нейните териториални претенции спрямо Чехословакия и Полша. Чехословашките ръководители били получили инструкции да говорят все повече и повече за хуманизъм и постепенно понятието "комунизъм", да прерасне в понятието "световен хуманизъм". Хуманизмът бил новото верую на Европа, което подготвяло пътя към интеграция. Тази теория се родила в Англия и била израз на европейския хуманизъм. Затова ЦК на ЧКП бил одобрил съществуването на международни лагери за изучаване на английски език, защото общият език на бъдещите европейски щати щял да бъде английският.

Щело да дойде ден, когато СССР щял да бъде принуден да освободи всички социалистически "сателити" на Запад от неговите граници в името на мира.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С БИРЖИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № 10
 Л.Е. № 694
 Лист № 56
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

56

7

РОЛЯТА НА СЪЮЗА НА ЮГОСЛАВСКИТЕ КОМУНИСТИ В СЪБИТИЯТА

Според наличните данни, югославските ръководители проявяват голям интерес към събитията в Чехословакия и процесите, които се извършват в обществения живот на страната. Те ги характеризират като победа на югославската линия над догматизма.

В последно време представители на СЮК са имали непрекъснато срещи с представители на ЦК на ЧКП, с които са разгледали редица тактически и идеологически проблеми за съвременният марксизъм. Било постигнато единомислие по следните въпроси:

а) Между Чехословашката комунистическа партия и СЮК нямало различия от идейно-теоретически характер;

б) Чехословашката партия не била съгласна да има единен ръководен център на комунистическото движение – респективно Москва. Тя се обавила против възстановяването на Интернационала под каквато и да било форма и била твърдо решена да отхвърля всякакви инструкции на Москва по международни въпроси и по тактиката на партията;

в) 90% от ръководството на ЧКП било съгласно със становището на СЮК за ролята на партията в ръководството на държавата, което трябвало да мине изцяло в ръцете на правителството и парламента, като не се задължават да ходят на "изповед в Централния комитет".

ЧКП защитава тезата за участието на СЮК на международните срещи на комунистическите партии, без оглед на това дали КПСС е съгласна или не.

Югославските дипломати в София проявяват засилен интерес към събитията в Чехословакия. В последно време те не пропускаат удобен повод да посетят своите колеги в Чехословашкото посолство, да ги канят на обеда, вечери, да ограждат с подчертано внимание и пр.

КРДОПБГДСРБНА
 ВЪНШНО СЪВЕЩАНИЕ
 Фонд № .....
 Опция № .....
 Л. Е. .....
 Лист № .....
 Екземпляр .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРБНА

8

СЪСТОЯНИЕТО НА ОРГАНИТЕ НА МВР И МНО В ЧЕХОСЛОВАКИЯ

По сведения от ръководни работници в Държавна сигурност на Чехословакия състоянието на органите на министерствата на вътрешните работи и на народната отбрана е ненормално и са почти разложени. За това особено влияние е оказал случаят с генерал Шейна и генерал Янко. Служителите от МВР, взели участие в разгонването на студентската демонстрация, били наказани. Ако сега станела демонстрация, или каквото и да било събитие – нямало кой да се противопостави. Органите на Държавна сигурност не работят. Обсъжда се сериозно въпросът за съкращение на 50% от служителите на Държавна сигурност и милицията и разделяне Министерството на вътрешните работи на три – Министерство на вътрешните работи, Комитет за държавна сигурност и Разузнавателно управление, което да премине на приоритет към Министерството на външните работи.

Контраразузнавателните органи на Държавна сигурност за бъдеще ще работят само по капиталистическите легации, чужденци и лица – чехословашки граждани, за които има получени данни, че характера на връзката с граждани от капиталистически страни е престъпен.

Поискана е пълна реабилитация на хората на Рудолф Слански, без да се преразглеждат делата им и уволнението на всички служители на МВР, които имат участие в този процес.

ОТНОШЕНИЯТА КЪМ ПОЗИЦИЯТА НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Има данни, че политическите и културните среди в Чехословакия следят със особено внимание позицията на България. Те отчитат, че нашата страна не се намесва във вътрешните работи на Чехословакия и запазва "английско спокойствие", неприсъщо на темперамента на българите. България била показала висока дипломатическа зрялост и политическа коректност. Писателите били раздразнени от поведението на Полша, Унгария и ГДР спрямо Чехословакия. Чешките

КРДОПБГДЕРСЕНА
 РЪКОВОДИТЕЛ
 Фонд № 1
 Олив № 10
 К.Е. 694
 Лист № 58
 Експерт
 Секрет
 Дата

КРДОПБГДЕРСЕНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДЕРСЕНА

58

9

Кulturни среди били убедени, че ще изникне голям дипломатически скандал между ГДР и ЧССР и че чехословашкото правителство ще се противопостави твърдо срещу "вмешателството" от страна на социалистическите държави.

По-голямата част от дипломатите в Чехословашкото посолство в София начело с посланика Майлинг одобряват събитията в Чехословакия.

Първият секретар Васил Клец посетил редакцията на в-к "Кооперативно село", където говорил, че у нас неправилно се оценявали събитията в Чехословакия. Всъщност те били израз на демократизацията на Чехословашкия обществен живот провеждана от партията. Техното значение можело да се сравни със значението на Априлския пленум на ЦК на БКП. Сега в Чехословакия имало истинска свобода на словото и печата и всеотрастен подем.

Ръководителя на Чехословашкия културен център в София често бил посещаван от непознати лица идващи от ЧССР, които вероятно информират посолството за събитията.

СЛЕД СРЕЩАТА В ДРЕЗДЕН

Според сведения, получени от писателски среди, Дубчек бил дал инструкция след дрезденската конференция за ново активизиране на масите. Чехословашкият народ като цяло трябвало да се обедини и да даде отпор на всеки опит за вмешателство на "Москва и сателитите". Чехословашката общественост била подготвена да се бори против поставянето на поста министър на отбраната и министър на вътрешните работи на лица, обучавани в Москва. Тези две министерства трябвало да бъдат изтръгнати от "московското влияние".

Докато Дубчек е бил в Дрезден, на писателите е било съобщено, че другите социалистически страни се съмнявали в социалистическия и демократически характер на реформите, които се извършват в Чехословакия, и считали, че се създавали благоприятни

КРД ОБЩЕСТВЕНА
 ВЪНШНА СЪВЕЩАНИЕ
 Формат: 10
 Формат: 694
 Лист: 59
 Експерт: *Дж. П. К.*
 Секретар: *Дж. П. К.*
 Дата: .....

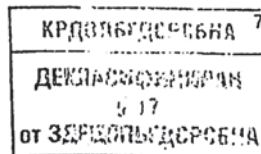
10

УСЛОВИЯ за дейността на заклетите неприятели на партията. За да разсеят тези съмнения, в своята революция писателите подчертавали привързаността си към социализма и социалистическите страни.

В Чехословакия се наблюдава стремеж да не отслабва активността на масите, която да упражнява обществен натиск върху ЦК на ЧКП и правителството, за да не могат да направят и най-малък опит за отказ от решенията, които вече са взети.

30.III.1968 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

IЗ

Из архивите на

82

Управление II-ро КДС

Строго секретно!

48

КРДОПБГДСРБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

ПОДЕЛЕНИЕ

№ 34.
З. Ч. 1000 П.
ПРАГА

Приел [ ] на 1.IV. 1968 г
в 21.00 часа гр. Прага

К. Д. С. П. А. Д. Р. И. Е. II
7485 20. АПР. 1968

А Г Е Н Т У Р Н О С В Е Д Е Н И Е

КРДОПБГДСРБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРБНА 2
чл. 21, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРБНА
Дата: ..... Секретар: .....

Относ.: 0: изказвания във връзка с по-
ложението в ЧССР.

Източникът съобщава, че в разговор с Ото Сафер последни
ния е заявил:

"Със заповомство може да кажем, че първият рунд е спечелен. Не бих искал да бъда оптимист, но смятам, че мача Прага-Москва ще завърши с нокаут за Москва. Колкото и да се опитва Москва да повлече поне до известна степен на ситуацията удря на камък, тъй като не е в състояние да използвава никакви други средства освен "изказвания на опасения пред Дубчек да не би да изпусне издите". СССР едва сега разбира състоянието на безпомощност не само в средите на "третия свят", но и в средите на своите сателити. Драмата нечастници /Косигин, Ережнев/ виждат как Дубчек дипломатически ги играе и ще продължава да ги играе.

1
Апр 4

Дубчек отива на всички срещи, където го покани Москва обаче, когато се върне у дома говори за "нов режим", за интегриране на партия и народ, за нова економика, за нови отношения между план и пазар, за демокрация, за активизация на масите в управлението на държавата, за премахване на директивизма в държавата.

Не искам да ви убеждавам в смисъла на този идиотизъм, за който говори Дубчек, искам само да ви убедя в тъпотията на московските ръководители, които от една страна се боят да влязат в официален бой с ЧССР, а от друга нямат мозък да аргументират своята кондиция.

Тук в Чехия ние приложихме елегантен ход, който предварително бе консултиран на много места на Запад - главно в италианската, югославската, французката партия и същността на тоя

КРДОП ДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
от КРДОПБГДСРСБНА

2- 49

Метод е конгломерат от маоизъм - без терор и модифициран анархосин-
дигализъм. От маоизъмът купуваме активизирането на масите - нето-

дите на "червените гвардии" само че тук ги обличаме в друга тога, отговаряща на културното ниво и географската ширина. От анархизма купуваме децентрализацията, отхвърляне на държавния авторитет с неговите атрибути, без обаче да отхвърляме напълно ролята на държавата и го модифицираме - вместо масите да рушат държавата, те рушат само атрибутите на властта, ние принуждаваме държавата с нейните атрибути да се изповядва пред масите. Обясняваме всяка своя крачка с леснина. Москва не е готова да отговори, тя е изненадана, безпомощна и ние постепенно ще я поставим на колене.

Целият този процес бе подготвян 10 години еволюционно. Пряка се крачки на незначителни компромиси, оставащи незабелязани. Постепенно тия незначителни и дребни компромиси нарастнаха до такава степен, че се образува фронт - качеството премина в количествостреляме ги със собственото им оръжие.

Тия идиоти /чехските комунисти/ глътнаха огромна вълна заедно с пърта и спининга и сега не могат да се откачат, колкото и да се стараят.

Буржуазната държава по своето същество е демократична до толкова, доколкото и е удобно да бъде такава, но освен полицията и войската тя има един незабравими и неповторим апарат за подискане-пари, пари, подкупуване, ако трябва финансово разоряване на противника, економически натиск над неприятеля, а този метод е невидим без кръв, без вопли - или ще слушаш или няма работа. Когато, обаче, стане като тук и се компроментира въоръжената сила и полицията, когато комунистическата банда изгуби силата на тия два респектиращи фактора тя няма мощ да натиска. Тук има хуманизъм, профсъюзи, обществено мнение, апарати които са автономни. Комунистите тук изпуснаха оръжието, силата и това е началото на края. Разгромихме московското крило, ще разгромим и целия този фронт. Москва ще помни кога е водила война против ционизма и то много по-зле от Хитлер. Чехската държава ще бъде така децентрализирана, че и алах няма да и помогне и начертал схема в смисъл, че хи и словаци ще образуват федеративна държава. Ще има чехско и словашко правителство, централно, президент ЦК, народен фронт, профсъюзи и парламент. Всички тия атрибути щели да имат достъп до управлението. Тук ще бъде изградена такава структура, че нема да е възможно нито една тайна от Вършавския договор

✓
т. 2

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № ..... 2 .....

Опис № ..... 2 .....

А Е ..... 219 .....

Лист № ..... 50 .....

Експерт

Секретар

Дата

КРДОПБГДСРБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
ЗДРОВОБЕДЕРСБНА

з- 50

да не бъде извършена най-малко една от горепосочените. След това ще дойде го-
 Далекия удел и ще се стигне до откъсване. Целият този план е нанесен

на редица логически зависимости, които ще следват една след друга.

Никой тук днес не може да овладее ситуацията и няма да я овладее. Целият военен и економически план на Москва е разбит.

Авторите на този огромен план са Симон Визентал - Виена /ционист/, марксиста Ернст Фишер - Виена, Пиетро Нени, Д-р Криегел, проф. Шик, проф. Голдштикер, проф. Брад, проф. Шмахел, проф. Рашкова.

У В последно време ционистите са предупредили гореспоменатите от чехския фронт да избягват да взимат министерски постове, тъй като могат да бъдат провалени. В ционистическите среди са били на мнение, че проф. Шик е ловък економист, но само теоритик и твърде лош практик, който може да изпадне в тежки грешки и да бъде убит. Ционистическия център застъпвал становището, да се използва структурата на свободните задари /масоните/. Само определени лица, които имат широко поле за действие да влезат в активно действие в правителството, само за предпоставката, че трябва да бъдат заобиколени от огромен брой помощници в областта в която работят, за да не бъдат мирирани.

Криегел предлагал да се поддържа линията на свободните задари, а именно да не се излиза пред завесата. "Умението е да запазим силата да сменяваш фигурите, а не да бъдеш сменяема фигура".

Тезата на Криегел е: "част от хората да влязат в държавния апарат, да се изгради съвет на мъдрите, който да ръководи отделните тръстове. Криегел предлагал окупирането на парламента и неговите възлови комисии, ЦК на партията, професорските катедри, профсъюзите и младежките организации. Криегел застъпвал становището, дори на места да се поставят незначителни хора, които да изпълняват строго и безусловно заповеди в даден момент.

Относно Дубчек, Сафер е заявил - това е изключителен глупак, който не умее дори да чете, славолюбив, с комплекс на малоценност и тенденции да играе ролята на гении. Като ученик в СССР бил глуповат, клеветник и винаги безличен. Като човек не бил доволен от своята физиономия и много се измъчвал от този факт. Бил телесно слаб. Ние най-много разчитаме на неговия комплекс за малоценност. Като бил в СССР този комплекс бил силно развит, комбиниран с комплекса на чужденец, който винаги се чувствувал неочетен, подозиран. На последствие то на тия психологически черти на Дубчек се разчита най-много. Представете си го преди години - опърпан, безличен мужик, вечно под подозрение от страна на ГПУ, днес като секретар на партията, как ще изпадне в компенсация на комплекса за малоценност. Какво удовлет-

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРГИНАЛА
Фонд № 2

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН

4-59

Отношение: тая дребна душичка ще изпита когато чуждата преса гърми за
А Е ..... от Москва, целуни ми гъза", аз съм неза-
леще и той днес може да каже
Експорт .....
Секретар ..... не приемам вмешателство.
Дата ..... Споменете си само как се пери като говори за демокрация, модел

на социализма това лайно, което в даден момент ще бъде изхвърлено
именно, защото е глуповат до безкрайност, но за момента необходимо.
Расъл е в Съветска Русия и носи в себе си обиденото самочувствие на
малкият човек, който си играе на политика

Откъсването от Москва не може да стане веднага, това е ши-
рок фронт който трябва да се обмисля. Ще викаме "сме с вас", но в
даден момент "сме против вас".

Тук е взето решение да се изгради вържава, която по своята
структура да противоречи на СССР, да бъде съюза жалка фрашка пред
ЧССР, да се загуби неговото международно значение. В това отношение
било постигнато споразумение под влиянието на запад. ГФР временно
поне да не говори за своите териториялни изисквания спрямо ЧССР,
защото Москва ще използва това като бостанско плашило. Обещана била
подкрепа дори от Китай, от ФНРЮ /главно идеологическа/, от италиан-
ските комунисти, френските, белгийските, норвежките и английските.
Целта била СССР да не бъде пример. Френската и италианската партии
били единни по отношение на ЧССР и заявили, че комунистите на За-
пад не вярват на СССР, където 50 години имало терор, а Чехия цяла
да бъде обетованата земя на социализма. Това цяло да бъде постигнато
а отслабне ли вярата в СССР ще бъде разгромен самият СССР, като дър-
жава на болшевишкия терор.

Дубчек е съгласен да пропагандира "своята" форма сред ос-
таналите социалистически страни и то много активно. Дубчек бил съгла-
сен министерството на отбраната и на вътрешните работи да не бъдат
в ръцете на хора, които са обучавани в Москва.

Относно избирането на генерал Свобода за президент - това
било прах в очите на Москва, било отвлечане на вниманието /"тая скле-
ротична чучула ще умре бързо, а ако ли не до две години когато му из-
тече времето ще бъде подготвена нова личност /евентуално Цисарж/".
Имало тенденции да се лансира проф. Шик като "незаменим интелект".

Кригел бил заявил, че колко гениална била мисълта на Смър-
ковски изказана пред него, а именно: "Американците изпратиха делегация
когато Прага бе обградена в 1945 година и ни предложиха да ни осво-
бодят ние не приехме това, защото тогава не можехме да си представим,
че може някои друг да живоби Прага преди Съветския съюз, такива го-

52

5-

веца бяхме и дадохме излишни жертви и си нахлузахме на главата тая руска папач". Това навсякъде се разправя по инструкции на д-р Криегел.

РОСТИСЛАВ

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № ..... 7 .....
Опис № ..... 3 .....
А Е ..... 319 .....
Лист № ..... 52 .....
Експерт .....
Секретар *[Signature]*
Дата 11

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Управление II-ро ДДС

Строго секретно! 3

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ПОДЕЛЕНИЕ

№ 46
6. 4. 1968 г.
ПРАГА

Приел [ ] в 11.00 часа
на 4.IV.1968 - гр. Прага

КДС - УПРАВЛЕНИЕ II
№ 7000 12. АПР. 1968 г.

АГЕНТУРНО СВЕДЕНИЕ

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 20.01 Секретар: [ ]

ОТНОСНО: положението в ЧССР.

Източникът съобщава, че коментарите във връзка с януарския пленум на ЦК на ЧКП могат да бъдат резюмирани в две направления, понякога противоречиви.

Този нов курс на партията фактически не е нов. Това е търсене изход от економическата, стопанска, индустриална и политическа безизходица и търсене лица на които да стоварат тази отговорност.

Другото становище се поддържа от голямо болшинство. Че сега в ЧССР се касае за една истинска революция, за едно коренно преуспяване на всички области на живота, за една истинска демокрация. Чехия била в центъра на Европа и тя не може да бъде ограничавана нито по отношение на вътрешната си политика нито по отношение на външната ѝ търговия. Тя не можела да бъде в абсолютна зависимост от Съветския съюз, защото това би спирало нейното културно и стопанско развитие и нейните стремежи за дипломатически връзки с всички страни. В това отношение тя иска да се освободи от сегашната пълна зависимост от СССР. Затова в изказванията си Дубчек и други отговорни лица говорят съвсем кратко и общо за отношенията си със Съветския съюз, за разлика от това което се е говорело по-рано.

За Дреденската среща говорят, че е била организирана за да се упражни натиск от страна на СССР. Коментират уводната статия на Хаген и протестите които официално чешката преса и агенции са направили и отказа на немците да приемат представителя на чешката телеграфна агенция в Берлин и подчертават, че проф. Хаген правилно е информиран и преценил новия курс, който ЧКП заема.

СТОЯНОВ

I 5

2

У-ние II-ро КДС

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно!

ПОДЕЛЕНИЕ

съобщава аг. "Игнатов"

№ 50
г. 4. 1968 г.
ПРАГА

Приел [ ] в 19.00 часа на 5.4.68 г.
гр. Прага

КДС - УПРАВЛЕНИЕ II
№ 6999 12. APR 1968 г.

АГЕНТУРНО СВЕДЕНИЕ

Класификация
Секретар
Личност
Личност
Личност
Личност
Секретар
Дата

КРДОПБГДСРСБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 2.08 Секретар: [ ]

ОТНОСНО: Положението в ЧССР.

Източникът съобщава, че в разговори с преподаватели и

професори от икономическия институт в Прага може да заяви следното:

Те са може би единствените твърдо убедени хора, че икономическото развитие на Чехословакия е твърдо и неразривно свързано със социалистическите страни и по-специално със СССР. Като хора разбиращи от икономически въпроси са убедени, че чехословашката икономика не може да конкурира западните стоки на западния пазар. От друга страна развиващите страни са добър пазар но лош платец. Сега Чехословакия имала да събира дългове от развиващите страни над 600 милиона долара, които нямало как да си прибере. Единодушно идват до извода, че само социалистическите страни и международното разделение на труда между тях могат да допринесат много за развитието на чехословашката икономика.

От настоящия процес на демократизиране са доволни, защото смятат, че демокрацията отговаря на чешкия менталитет, защото смятат че икономистите, ще получат най-после принадлежащото им място в ръководството на икономиката и защото вече много директори на предприятия без образование се заменят с вишисти-икономисти или инженери. А това било единствения начин и път да се оправи положението /икономиката на ЧССР и да заеме принадлежащото ѝ място сред индустриалните страни.

Заявяват, че някои гласове за независима и самостоятелна външна политика -търговия са празна работа и щяли да получат достоен отговор. Доволни са също така, че почти всички съветници на правителството и партията по икономическите въпроси са хора разбиращи тези въпроси, а не както е било по-рано, че съветници са били политически работници.

Игнатов

Из архивите на

I 6

У-ние II-ро КДС

КРДОПБГДСРСБНА 7

Строго секретно! 16

ПОДЕЛЕНИЕ

ДЕКЛАСИФИЦИРАН § 17

Съобщил аг. "Игнатов"

№ 49
6. 4. 1968 г.
ПРАГА

от ЗДРДОПБГДСРСБНА [ ] в 19.00 часа
на 5.4.1968 г. гр. Прага

КДС УПРАВЛЕНИЕ II
№ 005 12. АПР. 1968 г.

А Г Е Н Т У Р Н О С В Е Д Е Н И Е

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 27.08 Секретар: [ ]

ОТНОСНО: Положението в ЧССР.

Източникът съобщава, че в разговор с Хушев, председател на Съюза на бойците против фашизма е заявил следното:

"Бойците против фашизма още в самото начало са приветствували желанието за демократизиране на живота, защото в миналото са били често онеправдани, в някои случаи даже са били гонени и затваряни и то по-специално интербригадистите от Испания без разрешението на ЦК на ЧКП.

Съюза на бойците против фашизма са предложили др. Людвик Свобода за президент на републиката. В настоящия момент някои от другарите са обезпокоени малко от развитието на нещата. На някои места наред с неспособни ръководители са освободени от длъжност и добри и верни служители на партията и народа, само защото са работели по-рано. Някои смятат, че такова генерално подменяне на кадрите в обществения живот на страната неминуемо ще доведе до трудности. Смятат, че всичко е могло да се проведе малко по-умерено и по-планирано. Има опасност някои недоволни от режима елементи под лозунга, че са прогресивни да хванат някои ключови позиции в живота на страната и в следствие да предизвикат нежелателни проявления.

Имат сигнали, че много елементи настроени враждебно против социализма се опитват да се групирват около лидовата партия и искат тя да играе ролята на опозиция или пък да бъдат действително коалиция с комунистите и да получат някои министерства.

Въпреки всичко другарите върват, че живота ще стъпи здраво на краката си, че Дубчек държи здраво положението и тъй като има огромен авторитет сред всички слоеве ще успее да укроти някои елементи враждебно настроени. Смятам, че унгарските събития не могат да се повторят, тъй като манталитета на хората е друг и чехите специално са разумни хора.

ИГНАТОВ

Историческите архиви на ДС

I7

Строго секретно!

Съобщава ДВ - Бакалов
Приел: [ ] в 17 часа
на 6.4.1968 год. - Прага

7003 12. APR. 1968

КРДОПБГДСРСБНА
ВЪРНО С ОРЪЖИНАТА
Създа № 3
Създа № 4
А. П.
Лист № 1
Експерт
Секретар
Дата

ПОДАВАНИЕ
№ 54
7.7. 1968 г.
ПРАГА

КРДОПБГДСРСБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата 2.08. Секретар: [ ]

ВЕДЕНИЕ

ОТНОСНО: полнението в ЧССР

В чехословашкия печат се дава място за публикуване на интер-
вюта с бивши политически затворници, осъдени след съби тията пред 1948
година - главно периода 1948-1954 години. Журналистите не проверяват
отговаря ли на действителността факта съобщен им от съответното лице -
бивш политзатворник. Такъв е случая например с интервюто на инженер
Иблер, публикувано във вестник "Праге" - орган на профсъюзите. Истината
по отношение на това, че инж. Иблер е бил преди войната член на аграр-
ната партия /една от най-реакционните партии в Чехия/ че е бил мили-
онер, че жена му е от чифликчийско семейство и т.н., не се показва. В
интервюто се изтъква, че е бил член на социал-демократическата партия
и е искал да стане член на комунистическата партия.

Създадена беше организация на бившите политически затворници
от периода след 1948 година - съдени по закона за защита на държавата
по чл. 231. Създаването на организацията е по инициатива главно на про-
западно настроени хора. В нея преобладаващата част от членовете са
хора, които са били по време на Втората световна война на Запад и
които и сега биха се борили за изграждане на буржоазна република, по-
добна на тази от преди войната, т.е. напълно ориентирана на Запад. Пре-
седател на организацията е професор Нигрин, който е от еврейски произ-
ход. Създават се околийски и окръжни организации, като организацията им
открита и банкова сметка за превеждане на помощи. Има опасение, че
тази организация ще води пропаганда против единството със СССР и ще
се мъчи да влияе на изборелите при изборите за народни съвети. С иска-
нията си за пълна реабилитация на всички политически затворници, вклю-
чително лаване на пълно материално обезпечение има опасност да създа-
де сериозни финансови затруднения на страната, тъй като планират из-
плащане обезщетения на около 60-70 хиляди души.

Разпространяват се усилено слухове, че СССР и другите социа-
листически страни заглушават прелаванията на чехословашките радиостан-
ции.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Из архивите

2.-

Също така се разпространява слух, че изказването на професор Хагер е направено по нареждане на СССР, респективно на ЦК на КПСС. Отправят се от редица интелектуалци в ресторантите и други обществени места обвинения против СССР че не публикува материали в съветския печат за събитията в ЧССР

Разпространяват се циклостибни материали срещу Вл. Гомулка и политиката на Полша в последно време. Били са по не напълно проверени данни отнесени материали печатни пропагандни материали предназначени за полските студенти за засилване дейността им по време на последните студентски вълнения в Полша.

Разпространява се слуха, че на чехословашките граници има в пълна бойна готовност съветски, германски, полски и унгарски войски, готови да се намесят във вътрешните им работи.

Много хора от средите на студентите и интелектуалците изказват недоволство, че професор Ота Шик и Цисарски не са били избрани в Политбюро на партията.

Доста открито се говори, че СССР има големи финансови задължения към Чехословакия, които потканят правителството да излезе с обвинения по този въпрос.

По изказвания на и инж. Иблер /същия сега работи в някаква правителствена комисия за наука и техника/ има голяма експанзия за проникване в Чехословакия и нейната икономика от страна на западно-германските концерни "Сименс", АЕГ и пр.

След изборите на ръководни органи на Партията на последния пленум на ЦК, хора от средите на интелектуалците не са доволни - главно изразяват недоволство от избирането на 4 секретари на ЦК словаци.

От страна на хора, работещите в промишлеността главно технически кадри изказват опасение във връзка с предложението инж. Черни да бъде министър-председател и оставането в Политбюро на Д. Колдер опасение от създаването на т.н. Остравска група, която не е много добре настроена по отношение сътрудничеството на ЧССР със СССР.

КРДОПБГДСРСБНА 2

чл. 31, ал. 6

от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Дата: ..... Секретар: .....

Секретар .....

Дал сведенията:

КРДОПБГДСРСБНА 71

ДЕКЛАСИФИЦИРАН

§ 17

от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно!

12

ПОДЕЛЕНИЕ

№ 55
10.4.1968 г.

С В Е Д Е Н И Е

К.Д. ... 20. АПР. 1968 г.
1581

ПРАГА
КРДОБЪГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОБЪГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
СТ ЗДРДОБЪГДСРСБНА

ОТНОСНО: полнението в Чехословакия

На 9 април т.г. към 19 часа в клуба на българските граждани
разговорях с Петър Лазаров - бивш партиен секретар на първичната пар-
тийна организация на студентите в гр.Прага.

Др.Лазаров ми каза,че нашите студенти в гр. Прага са написали
и изпратили колективно изложение до поодството ни тук, в което искали
широко да се отворят вратите му. Нашите студенти искали като чехослова-
шките си колеги демокрация - такава им липсвала и не се считали с нуж-
дите и желанията им. Запитахме дали знам кога точно ще пристигне др. Т.
Живков в Чехословакия, защото студентите ни искали среща по някои нблели
въпроси с него.

Много ме изненада П.Лазаров с изказването си, че др.Т.Живков
сеобградил с ограничени и прости хора, като наова министъра на отбрани-
та, министъра на вътрешните работи и председателя на комитета за държав-
на сигурност. Каза, че на такива министри и ръководители е могло да се
разчита когато се укрепваше властта у нас, но сега те вече са задържа
понеже са ограничени и без обща култура хора, те са изостанали от живо-
та. Затова е нужно да се изберат нови ръководители, като в ЦК на Партията
така и в Министерския съвет, които да ръководят с ум и знания нашата
страна, по ноому, така, като това вършат чехите сега.

Изтъкнах на др.Лазаров, че не е прав и не му полхожат таки
изказвания по адрес на наши ръководители, че в нас нищо неможе да стан
освен да счупим главите на някои, ако се намерят такива както тук в
Чехословакия. В нас анархия не е имало и няма да има.

Считам, че др.П.Лазаров, наред с тези вражески изказвания по
сщество, поддържа и нездри отношения с някои бивши и настоящи студенти
в гр.Прага, които обият да издигат в култ свободния живот в Чехия.

Смятам, че българският клуб в Прага не изпълнява прелназначе-
нието си. Той е станал свърталище на пияници, комарджии, които играят
комар до 2 часа през нощта, екзалтирани типове и лруги които пльят по
нашата страна. Поне за сега от клуба са избягали - него посещават скром-
ните, честните и патриотично настроените българи /нови и стари/, на които
действително им е мъчно и милеят за отечеството ни. Сега е избрно ново
ръководство, но и за него отзивите са много лоши. Така например за прел-
седателя говорят, че е бил бивш легионер и настоящ мошеник. Естествено

Из архивите на

12

е тогава защо странят и къ ако не се вземат изключителни мерки, ще про-
пължава да странят честните българи от нашия клуб в Прага.

7.4.968 г., Прага

Дал сведението:

Заб. Изложението във свидетелствата до изключително
не е изкушено.
Петър Лозаров и свидетелствата Велизар
Харизанов - че Верам изготвен от Верам,
10. 14. 698. и т. н.

~~У Р. Мичи~~
~~до секретаря на клуба~~
~~и т. н.~~
Ксенофонт

КРДОПБГДСРСБНА 7
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 13.10. Секретар: [Signature]

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата ..... [Signature]

*Да се запази
всичко от
делото*

*К Р
10. IV 1968г.*

6/2

Строго секретно!

Екз. № 2

1

ВХ. № 3468 от 10. IV 1968 г.

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

От полковник [redacted]
началник отдел в VI у-ние КДС

КРДОПБГДСРБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРБНА
Дата 10. IV Секретар: [signature]

ДА С
1945
АПР 1968
ССФЛЯ

КРДОПБГДСРБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

ОТНОСНО: Някои данни за политическите събития в Чехословакия.

От 27. III. до 7. IV. 1968 г. по време командировката ми в Прага във връзка с работата на Християнската мирна конференция от контактите и разговорите с чехословашките работници от държавна сигурност, други чехословашки другари, българи живущи дълго време в Чехословакия, контактите с дошлите за ХМК работници на ДС от СССР, Полша, Унгария и ГДР, от агентурата сред българските църковни делегати и от личните ми впечатления и наблюдения се придобиха информационни данни, като по-характерните от тях излагам в настоящата записка.

Големите промени в ръководството на партията и правителството и другите изменения, които доведоха до сериозните политически сътресения в Чехословакия стават след така наречения Януарски пленум на ЦК на ЧКП. На този пленум е била подложена на сериозна оценка и остро критикувана стопанската политика на държавата и предя всичко Новотни за определени икономически неудачи и затруднения. Новотни был критикуван и за съсредоточена голяма власт в едни ръце, а така също и за някои грешки от негова страна спрямо Словакия.

Главна роля изиграл Ал. Дубчек, който смело и открито разкритикувал Новотни и отправената от него критика и обвинения по-

КРДОПБГДСРБНА
ВЯРИ С ОРЖИНАЛА
Фонд № .....
Опис № 10 .....
Л Е 449 .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар [signature] .....
Дата .....
[signature]

КРДОПБГДСРБНА
ВЪРНО К О Р Е К Т И В Н А Т А
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

2

лучили подкрепя в голямата част от централния комитет. С това се обяснява и по-сетнешното утвърждаване именно на Дубчек за Първи секретар. Станалите промени са преди всичко вътре в Партията и се твърди, че те са дело на партията.

За създаване на необходимата за измененията политическа обстановка и обработване на общественото мнение определена роля е изиграла и продължава да играе пропагандата и преди всичко радиото и телевизията. След Януарския пленум в продължение на повече от седмица почти непрекъснато се съобщавало всичко каквото е станало на пленума - речи, интервювания, много данни за икономическите трудности, за това че били пред инфлация, за влошеното материално положение на народа, за конкретната вина на Новотни и други лица и по пътя на утвърждаване на линия на "пълна демокрация" и "Свобода на словото и печата" се стига до положение да пише кой каквото иска, да издава вестници кой каквито иска и даже да правят филми "за неудачи и проляри" и да ги предоставят за прожекции и пропаганда. В продължение на около два месеца съществува безвластие и непрекъснато говорене на пленуми, на събрания, по радио и телевизия. Има сериозни раздвижвания и сгрупирване на репресирани по различни поводи лица. Някои от тях вече са се обособили в групи.

Неофициални коментари и оценки за някои лица:

Ал.ДУБЧЕК- не блестял с особени качества и възможности. Издигнат начело благодарение на ситуацията създадена в ЦК на Партията, подледствията, които неможал да предвиди и да ръководи самия ЦК. Трудно ще можел Дубчек да притъпи противоречията между чехи и словаци, които сега се усилвали на националистическа почва. Дубчек не е популярен сред чехите, даже някои с насмешка гледат на него и неискат да го слушат по радиото и телевизията, чувства които в известни случаи не скриват. Словаците са само 22%, а много от ръководните постове сега се дават на тях. Положението е такова, че би било добре сега да бъде издигнат начело ръководител, който да не бъде нито от Чехия, нито от Словакия, а от Моравия.

ЦИЗАР- Член на Политбюро и секретар на Партията по идеологическите въпроси. С действията си по-отрано изиграл значителна роля за спечелване на интелигенцията и младежта за цвата ли-

КРДОПБГДСРБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 Л. Е. № .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРБНА

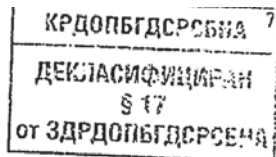
3

ния и използването им в настоящия момент в обработката на общественото мнение за тази линия. Преди бил секретар на Партията по идеологическите въпроси и дал възможност за някои особено вредни прояви, като например изнасяне в печата на изследвания на институти и отделни лица за средната работна заплата в няколко капиталистически страни и Чехословакия; друг път за стандарта на живота и др. подобрани данни в които се показвало, че Чехословакия по изнасяните показатели винаги била на последно място. Бездарни художници и други особи, които немогли да се утвърдят в Чехословакия били пускани да отиват в Италия и на други места, където им уреждали изложби и им изкупували всички картини. Връщали се отново в Чехословакия с ореол, голями парични суми и тяхните ателиета ставали средища на разложения и антинародна пропаганда. По неофициални данни за такава обработка и изкупуване на картини, отпечатване на книги и др. имало специален център финансиран от американците). За прояви от този род и други неудачи на идеологическия фронт Цизар бил снет от секретарство в ЦК и изпратен за министър на просветата. Тук също от позиции за демократизиране, грижи за младежта и студентите Цизар продължавал до води неправилна политика и същевременно печелил име на авторитет сред тези среди. Отново бил снет и изпратен за посланик в Румъния. След неговото снемане обаче, нездравите тенденциозни писания в печата, по радиото и телевизията продължавали. Сега след снемането на Новотни той отново е върнат за секретар на ЦК, избран е и за член на Политбюро и играе може би най-голяма роля в сегашната дейност на Чехословашкото партийно ръководство. Няколко дни преди избор за нов президент из улиците на Прага студенти и други младежи правеха демонстрации с лозунги и призови за избирането на Цизар за президент. Тези демонстрации обикновено нямаха масов характер. В тях участваха по около 150-200 младежи. На видни места по стени и улици в голями букви пишеха "Гласувайте за Цизар". Фактически най-разпуснатата младеж и реакцията бяха за Цизар.

Във връзка с конференцията на ХМК Цизар прие представителите на комитетите за църква и религия в социалистическите страни дошли в Прага по повод на конференцията и води с тях едноча-

КРДОПБГДСРСБИ
 ВЯРИ СЪС СЪВЪЗНАТА
 Фонд № .....
 Опнос № 10
 А Е 443
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата ... сов. разговор

4

4

Обяснил, че сега пред Партията стоят сериозни задачи главно по утвърждаването на Правителство и подмяна на ръководните кадри. Промените в тях били наложителни. Това било за тях важен проблем. Всички братски партии при по-сериозни промени имат проблеми и трудности. Чехите с внимание и съчувствие следели тези промени и според възможностите си помагали на братските партии. Така било и по време на унгарските събития през 1956г. Те сега също разчитали на разбиране и подкрепа от страна на братските партии (за тази среща по подробна информация беше своевременно изпратена).

Генерал СВОБОДА – се ползва с авторитет и уважение в различни среди на Чехословакия. Един служител от ДС във връзка с избирането му за президент сподели – добре е, че в настоящия момент имат такъв човек, който е уважаван и от чехи и от словаци, но и което е особено важно, от СССР.

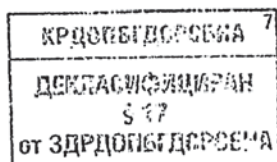
Във връзка с обявеното ново Политбюро на ЦК на Партията се коментира, че общо взето преобладават млади хора и 10 от тях имат работнически произход или самите те са били работници.

Относно младежта, интелигенцията и църквата

Говори се, че ЦК на младежкия съюз е обявил саморазпускане и закриване на организацията. Според някои чехословашки работници в ДС младежкия съюз в последните години е съществувал само проформа без каквато и да е сериозна дейност. Лош пример са давали синовете и дъщерите на редица отговорни членове на Партията, които е отблъсквало младежта от съюза и което сега се използва за пропаганда. За в бъдеще ще се изграждат младежки организации по производствено-професионален признак – например: организации на студентите по ВУЗ, на работници младежи, на кооператори младежи.

Обявената и рекламирана "пълна свобода" допада на част от младежта, приема се и се пропагандира. Не малко са младежите които продават вестници постоянно викат и обявяват сензационните им заглавия, пишат и лепят лозунги и др. Прави впечатление многото младежи с дълги коси (до раменете и по дълги) шарени ковбойски панталони, ходят безцелно по улиците. Вечер на тумби се събират

КРДОБЕДБОРСНА
 ВЯРНО В СРЕДИМАКА
 Фонд № .....
 Общ № .....
 Л. Е. № .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

5

Дата ..... все такива по безистените, или насядали на земята пред вратите на баровете и другите ношни заведения.

По време на заседанията на Християнската мирна конференция, младежката секция която се оглавяваше от Опоченски, чех, създаваше постоянни трудности и напрежение. Настояваха да бъдат допуснати представители на полските студенти за да разкажат на конференцията за събитията в Полша и положението на студентите там. За да демонстрират своята нова демокрация и отношение към младежта настояваха да бъдат допуснати представители на Чехословашката младеж за среща и разговори в комисията. Искаха също да правят демонстрации из Прага заедно с Пражката младеж. С подкрепата на западните представители и чрез гласуване успяха да наложат и проведоха такава среща, а демонстрации не се допуснаха поради категоричното противопоставяне на представителите от социалистическите страни. От Западен Берлин на конференцията, като гост участвуваше едно лице на име Дучке. Бяхме предупредени от немските другари за възможно изолиране и ограничение. По вина на Опоченски обаче, Дучке се оказа много активен и беше допуснат навсякъде. На същия устройха трибуна във Филологическия факултет, където е говорил на тема "Марксизъм и религия". В заключение един от асистентите на този факултет казал, че такава ценна беседа никога не били слушали.

По повод убийството на орган на МВР от хулиган между органите на МВР и студенти беше проведен голям траурен митинг и процесия, което се яви в известна защита и е полезно отражение за нашите органи.

По въпросите за свободата и демокрацията постоянно пишат в пресата разни журналисти и младежи. Издават се вестници без заглавия и без обявление чии органи са и кои са редакторите. По телевизията се интервюират професори и учени по икономически и политически въпроси. Говори се, че не работническата класа, а интелигенцията и младежта се явяват носители на прогресивните идеи и главна движуща сила в по-нататъшното демократизиране и развитие на обществото.

На 3 т.м.Смарковски(бивш министър, сега член на Политбюро) един от кандидатите за президент) е имал среща със студентите и професорите.

КРДОПБГДЕРСБНА
 ВЯРНО С ОРГАНИЗАТА
 Фонд № .....
 Опас № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДЕРСБНА
 ДЕБЕЛАСИФИЦИРНИ
 § 11
 от ЗДРДОПБГДЕРСБНА

6

6

От досегашния комитет по вероизповеданията са подменени председателя и трима души ръководни лица. Обвиняват се в неумение да водят политика с църквата и ненужни ограничения и притезнения на вярващите. На тяхно място са назначени млади и неопитни хора. Един от тях Прокопек, който поддържаше връзки с представителите на комитетите по вероизповедания от социалистическите страни създаваше постоянни трудности с предложения за изменения в дневния ред на конференцията, за приемане искането за изслушване от конференцията на представители на полските студенти и др.

В църковните среди в Чехословакия има раздвижване. Представители на отделни църковни общности са направили публични изявления, че поддържат настоящата линия на Партията и държавата и ще съдействуват на социализма, като се надяват за по-голяма свобода на църквата и изповеданията. Ватикана също е приветствувал станалите промени и е обявил за възможно връщане в Чехословакия на католически архиепископ, глава на чехословашката католическа църква, намиращ се в изгнание.

Относно работническата класа

Съществува известна въздържаност и изчакване. Има недоволство от нескончаемите приказки и обещания, а все още на дело нищо не се показва. Недоволстват от това, че критиките по телевизията, радиото и печата идват само от интелигенцията, която сега показва "загриженост" за работническата класа. В някои заводи, където младежи са се потвили да правят демонстрации в подкрепа кандидатурата на Цизар и др. са били спонтанно разобличени и разгонени. На някои места са се опитали да разтурят и разоръжат работническите отряди, това до сега не е станало. В големите фабрики и заводи партийни конференции и събрания още не са провеждани. С интерес се очаква среща на ръководител от Партията с работническото. Такава беше обявена за 4 т.м. но не се състоя.

Относно органите на МНО

Според началника на военно контраразузнавателното отделение Рудолф в армията има дисциплина и боеготовност. Не съществуват никакви антисъветски настроения, напротив демонстрира се преданност към единството с армиите на страните от Варшав-

КРДОПБГДСРСЕМА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опан № 10 .....
 А Б ччг .....
 Лист № 7 .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата слия договор и преди всичко Съветския съюз.

КРДОПБГДСРСЕМА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСЕМА

7

7

Случая с Ян Шейна се обяснява като криминален такъв. Ян Шейна заедно с други офицери и цивилни лица правели разни ге-шефи, като закупували от държавни предприятия стоки на държавни цени, а ги препродавали на ТКЗС и други организации на свободни цени. От разликата се облагодетелствували лично. Строели собствени вили с държавни средства и с участието на войници. Станали разкрития, един подполковник бил задържан и предстояло да бъдат задържани и други. Ян Шейна страхувайки се от разобличение и възползвайки се от общия безпорядък и бездействие на прокуратурата изменил. Сега се изнася в пресата за близките му връзки със синът на Новотни благодарение на които бил бързо издигнат. Направени са и се проектират късометражни филми за строежа на вили от войници и др.

Досегашния министър Бохомир Ломски, въпреки и да имал дългогодишна служба и опитност във военното дело, като политическа личност не бил особено издигнат и затова сменянето му не дава особени сътресения, още повече има и случая Ян Шейна.

Относно органите на МВР

Ежедневно охулвани в пресата, по радиото и телевизията органите на ДС са парализирани напълно. Цялата отговорност за досегашната "задушена демокрация", за "отнетата" свобода на личността и съвестта, каквито чехите имали още по време на първата република се стоварва на органите на ДС. Репресирани разказват в печата, по радиото и телевизията за водените им следствия, за инсценираните процеси и др. Отправят се обвинения и персонално до отделни служители и искания по-скоро да напуснат органите. Всички методи и средства на нашата работа се коментират и охулват публично. Относно досегашния министър на вътрешните работи, служителите на ДС говорят със съжаление за неговото снемане; бил много културен и мискан ръководител, д-р по право. След снемането му и снемането на четирима зам.министри в продължение на повече от м.време нашите органи са в пълна безпътница и безисходност. Нямало кой да ги защити или да даде някаква линия за бъдеща работа. Агентурата отказва да работи. По някои линии са

КРДОПБГДСРБНА
 ВЪРНА СЪВЪРШЕНА
 Фонд № .....
 Опан № .....
 ЛС .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....
 Срежани са

КРДОПБГДСРБНА
 ДЕКЛАСИФИКАЦИЯ
 § 37
 от ЗДРОПБГДСРБНА

8

Срежани са най-преданните и проверени сътрудници.

Особено много са угнетени и притиснени работниците на II управление (там няма друго идеологическо управление) и следствието. Началника на II управление преди около 10 дни е излязъл в отпуск по блест и е обявено, че повече няма да се връща. В службите се провеждат ежедневно дълги партийни събрания и някои служители по подобие на ръководители в други ведомства си подават оставката. Говорят, че са в положението на унгарските другари през 1956г. с тая разлика, че в Чехословакия този процес продължава твърде дълго без да има откъдето и да е защита. На пленума на ЦК в последни дни е имало изказвания, че трябва да се смени апарата на ДС изцяло. Знае се, че министър ще бъде генерал Павел, 62 годишен интербригадист, бил зам. министър в МВР, репресиран, лежал в затвора 5-6г. Очаква се назначаването му с известен страх.

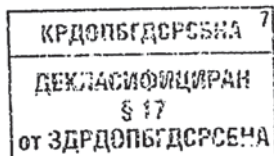
Проверки на кореспонденцията и други технически мероприятия, а така също и външно наблюдение не се провеждат. Апарата седи и изчаква.

През дните на нашия престой в Прага се самоубиха двама работници на ДС и един на милицията. Самоубил се е и зам. министъра на народната отбрана и зам. главен съдия.

Мнения на някои българи с враждебно настроение живяли продължително време в Чехословакия

Събитията имали голямо значение не само за Чехословакия, но и в международен мащаб. По значимост те се равнявали едва ли не на Великата октомврийска революция, тъй като ще изменят методите и средствата и ще защитят човека. Ще се види, че и при социализма може да има пълна свобода на словото и печата и ще се премахнат беззаконията. Няма да има възможност бездарни и некадърни хора да се задържат продължително време на отговорни постове. Общо западните радиостанции денонощно предават за събитията в Чехословакия възхваляващи това което става там. Имало радиостанции, които изказвали опасение от възможно възвръщане авторитета и влиянието на френската, италианската и др. компартии, тъй като народите на тези страни одобрявали идеите на комунизма, но се разочаровали и отвърнали от партиите заради потъпканата

КРДОБЪГДСРСБНА
 ВЪРШИТЕ СЪВЪЗНИКА
 Фонд № .....
 Опис № 10
 А Е 449
 Лист № 9
 Екземпляр .....
 Секретар .....
 Дата .....

9

9

свобода на личността в социалистическите страни. Сега Чехословакия показала друг пример.

Може би 80 и повече процента от членовете на партията са за новата линия, а останалата част от населението изцяло я поддържа.

Чехите се смятали за европейци и нemoжали повече да търпят един азиатски социализъм, какъвто бил съветския. Такава промяна, пълна свобода, мирни демонстрации и пр. били възможни само в Чехословакия. Не че в другите страни (социалистически) няма такива желаниа и стремежи в масите, но там измененията могат да станат по друг път. Например - в България хода на едни изменения би имал характер на унгарските събития от 1956г.

Пропагандата за икономическите трудности, за беззаконията и др. вършени от досегашното ръководство, което било преданно на Съветския съюз и социалистическия лагер дава известно отражение за антисъветски настроения в част от населението. Някои от българите с които имах контакт ме съветваха да говоря на български, а не на руски (в хотели, ресторанти и на други места) защото се чувствало антисъветско настроение сред гражданството.

Някакви особени външно доловими проявления в тази насока не се виждат. Общото впечатление е, че съществува спокойствие в Прага и всеки си гледа работата. Политическите събития не занимават гражданството изцяло, а повече партийните среди и особено много нашите органи.

Голям е интереса в западните страни и хотелите са винаги препълнени. На много места се чува немска реч. Западногерманци и австрийци групово с рейсове гостуват в Прага.

Имаше подчертан стремеж в някои западни представители да използват конференцията за политическо влияние и въздействие, а така също за събиране на политическа информация. В това отношение особена активност проявяваха западногерманци. Интерес проявяваха и по отношение студентските събития в Полша, за положението на младежта в Унгария, Румъния и другите социалистически страни.

Относно положението на младежта у нас и възможни ли са събития от подобен характер в България по особен интерес

КРДОПБГДСРСБНА 71
ДЕКЛАСИФИЦИРАН § 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

10

10

прояви Буркхарг, западногермански журналист, есперантист, бил на есперантския конгрес в България преди три години. Изказал е намерение да посети някои източни страни включително и България. Подобен интерес проявиха и някои англичани.

За работата на конгреса на Християнската мирна конференция ще бъде представена допълнително справка.

Н-К ОТДЕЛ III, VI У-НИЕ КДС:

-Полковник: Мамин

Нап. в 4 екз.

2 екз. - др. Чан
2 екз. - УАС
3 екз. - Ковач
4 екз. - Дамнов.

МГ/9. IV. 1968г.

С о ф и я

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № 10
А Е 109
Лист № 10
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

Из архивите на

Управление II-ро КДС

Строго секретно! *22*

ПОДАВАНИЕ

№ 58
10.4.1968 г.
ПРАГА

Съобщава аг. Болайрски
Приел [ ] на 10.4.1968 г.
в 9.00 часа - гр.Прага

А Г Е Н Т У Р Н О С В Е Д Е Н И Е

7510
20. АПР '68
г.

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ОТНОСНО: Положението в ЧССР.

Знае

Източник съобщава, че в разговор със секретаря на ЧСМ др. Зденок Храбица последния е изразил мнение, че е трудно да се охарактеризира настоящето политическо положение /последната седмица главно/. Храбица е бил на конгреса на ДКМС в София, като ръководител на делегацията на ЧМС. Казал е, че народа общо е доволен от тази смяна на Новотни, а сега като бе ли не му е напълно ясно всичко. Бил е издигнат като секретар преди една година и сега е понижен на секретар изпълнител. Скоро бил издигнат и бързо е свален. Споделил е, че СССР и България не са информирани за действителното положение в Чехословакия или много малко и то през филтър. Това ни е грешката. ЦК на ЧСМ изпращал свои представители във всички социалистически страни и той сега в четвъртък отивал в София за да информира ЦК на ДКМС. Ще бъде много неприятно, ако се длезе в стълкновение, в разпри с народниците -против Кошицката партия.

По отношение на икономическото положение на страната на хората не им вече интересно говореното, след като икономическото положение е непроменено. Някакви пожарникари заплашвали, че ако след 14-15 дни не им се увеличат заплатите с 15-20 % ще стачкуват.

Студентския съюз ще бъде независим със свой ЦК в рамките на федерация, където ще са и другите младежки съюзи -работнически, пионерски славянски и др. Може би не сме работили по най-правилния начин, че така ако бъде ще бъде по-добре и че нещата вървят към добро.

КРДОПБГДСРСБНА
Върши се от [ ]
Фонд № .....
Съюз № .....
А Б .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

Болайрски
КРДОПБГДСРСБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 27.08 Секретар: [ ]

Управление II-ро КДС

Строго секретно!

48

ПОДЕЛЕНИЕ

№ 47
17. 4. 1968 г.
ПРАГА

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Съобщава аг. "Ростислав"
№ [ ] на 16.4.1968 г.
в 6.30 часа - гр. Прага

КДС... КОДЕС II
7466 20. АПР 1968 г.

Данни за др. Живков
послано

АГЕНТУРНО СВЕДЕНИЕ

КРДОПБГДСРСБНА
ВЪРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата 17.03 Секретар: [ ]

Идването на др. Живков в
Прага.

Източникът съобщава, че в разговор с Йозеф Кобес, чиновник с твърде високо положение в целодържавния план на министерството на химията е заявил, че идването на българския премиер Т. Живков в Прага било свързано с подгатвянето на "журналистическо нападение", в смисъл че представителите на чехския и задграничния печат в Прага щели да зададат следните въпроси на българския премиер:

1. "Как гледате на ренесанса в Чехословакия?"
2. "Смятате ли го за отклонение от ленинизма?"
3. "Как гледате на предстоящата реабилитация в ЧССР?"
4. "Как вашата партия посреща разделянето на партийните и правителствените власти?"
5. "Смятате ли, че чехската линия е правилна?"
6. "Какво е отношението Ви към становището на проф. Хагер от Берлин?"
7. "Имате ли проблеми със ционизма?"
8. "Как гледате на новия проекто-модел на ной-съвершения социализъм, т.е. координация на демокрация със социализъм?"

Йозеф Кобес бил чул в тоя разговор, че някои партийни среди били на мнение да се убедят чехските журналисти, че не е удачно да се поставят от тях тия въпроси и че е по-умно да ги предоставят на своите западни колеги.

РОСТИСЛАВ

Историческите архиви на ДС

79

ДР. ГРИГОРОВ,

Има вероятност чехословашките журналисти и тези на капиталистическите страни да поискат среща с др. Т. Живков, на която "да му нанесат удар" /както те се изразяват/ и по такъв начин да си отмъстят на нас и на Съветския съюз, че не поместваме в печата никакви материали за събитията в Чехословакия и по такъв начин не информираме нашата общественост. В такъв смисъл е и донесението на аг. "Ростислав", което изпращам сега.

По непроверени данни, Дубчек се е изказал, че за да се избегнат ексцесии при срещата с др. Т. Живков с работниците и журналисти в Прага бил помолил др. Васил Биляк да му помогне и укаже помощ, поради което предлагат посещение на делегацията в Братислава.

Изпращам ненаписани материали, тъй като нямам възможност да ги напиша на машина, защото самолета заминава.

Прага, 17 април 1968 г.

Полковник:

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № ..... 7 .....
 Опис № ..... 3 .....
 А Е ..... 379 .....
 Лист № ..... 42 .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

У-ние II-ро КДС

Строго секретно!

87

ПОДЕЛЕНИЕ
№ 11-У. 1968 г.
ПРАГА

КДС - ПРАЖСКИЕ И
7639 23 APR 1968

КРДОПБГДСРСБНИ Н Ф О Р М А Ц И Я

ВЯРНО С ОРИГИНАЛ
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

данните които имаме до сега за развитието на събитията в Чехословакия, може да се каже, че в ЦК на ЧКП се е оформило едно крайно десно крило Криегел-Шик-Голщюкер-Цижарш, което в името на хуманизма създава "нов модел на социализма". Същите считат, че за сега Партията и Народния фронт са политически сили, които подържат равновесието. Парламента и правителството също били две уравновесяващи сили.

Последните събития в ЧССР показват, че са създадени сериозни условия за постепенно отстъпване от социализма.

В Чехословакия се появили много клубове, които по същество представляват политически организации на една или друга прислойка на обществото: "Клуб на безпартийните", "Клуб на репресираните по чл.231", Клуб на бившите офицери и генерали участвали във втората световна война в армиите на Втория фронт" и др.

Криегел-Шик пропагандират абсолютна демокрация носеща в себе си "маоизъм" до известна степен - овладяване на масите и с тях натиск над ръководството на партията и правителството.

Главно безпартийните маси се възпитават на принципа: "ако партията твърди, че представлява народа, то нейният Централен комитет не може да взема нито едно решение без удобрието на широките маси, нито една стъпка на правителството, нито един закон без удобрието на масите."

По радиото, телевизията и печата се прави всичко възможно да се оклеветят Съветския съюз и органите на държавна сигурност на Чехословакия. Упорито се мъчат да докажат, че СССР, чрез органите на сигурността са организатори на убийството на Ян Масарик /син на бившия президент Масарик/ и много от самоубийствата се преписват на тях.

Чехите "прогресивисти" искат да се проведат реформи в органите на МВР и за в бъдеще да се назначават и членове на партията на

християн-демократите и народните социалисти.

Създават комисии от 5 до 7 души при Парламента, които ще контролират дейността на министреството на вътрешните работи и м-во на отбраната. Почти е отнето правото на Партията тия две министерства да бъдат контролирани от нея.

С формирането на тия комисии се цели създаването на такава обстановка при която да не е възможно взимането на бързи решения и същите да останат в тайна, тъй като съответните министри са длъжни да информират парламента за всяка своя среща извън територията на страната, а в парламента има безпартийни, народни социалисти и християн-демократи.

Започва постепенно удовлетворяване на желанията на различни групи. Войците от Англия по време на Втората световна война искат пълна реабилитация - т.е. влизане в армията /между тях има голям брой, които са на възраст от 45-56 години/, способни да бъдат политически активни.

Шик-Галщюкер-Криегел говорят в тесен кръг от хора, не за грешки на партийни лидери, а за грешки на партията и я отричат като ръководяща и искат изграждане на сложен държавен, детайлно децентрализиран апарат, който не е възможно практически да бъде контролиран от партията и ръководен от нея. Напротив при такава обстановка тя се превръща едва ли не в паразитна организация на обществото.

В тая връзка широко се разпространява тезата, че не отделните лица деформират линията на партията, а обратно - партията деформира личността, защото нейната система била недемократична, терористична и диктаторска.

Криегел-Шик-Голщюкер твърдят, че трябва да се създава такава държава, в която да има огромни гаранции, че партията няма да има възможност в нито един ресор да участва пряко, тя само ще има правото да дискутира относно тоя или оня въпрос. С една дума партията трябвало да заеме такова положение, каквото била имала през 1945-1948 година.

Народа трябвало да се убеждава системно, че географското положение на Чехословакия и нейната култура са специфични, напълно различни от всички останали страни в социалистическия лагер, и че това им давало пълно основание да си изберат специфична форма на управление на плинците на нов социализъм.

ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСР-СЕЧА

ВАРНО С ОРЪЖИНАЛА
Фонд № ..... 2 .....
Опис № ..... 3 .....
А Е ..... 321 .....
Лист № ..... 88 .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

89
3-

В момента се подготвя закон за даване право на чехословашките граждани да напускат страната в срок от 5-10 години и се устройват на работа в капиталистическите страни. Групата на Шик взема това решение, като превентивна мерка, защото се очаквало есента да бъдат затворени няколко десетки мини за въглища и според специалистите ще останат без работа само от мините около 20-30 хиляди минфори. Очаква се също ликвидирание на други нерентабилни предприятия и за сега се предвижда общо около 80 хиляди безработни. Счита се, че много от тия хора ще потърсят работа на запад, където все още имало глад за работна ръка. Така била направилa Югославия и те също по такъв начин ще решат въпроса с безработните, които ще се появат есента.

Очаква се също преходна емиграция до Канада, Австралия и Швеция на много инженери и лекари.

Прага, 17 април 1968 г

Полковник:

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № ..... 2 .....
 Опис № ..... 2 .....
 А Е ..... 221 .....
 Лист № ..... 89 .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....
[Signature]

КРДОПБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

КРДОПБГДСРСБНА 1
 чл. 31, ал. 6
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА
 Дата: 13.10 Секретар: *[Signature]*

Управление II-ро КДС

Строго секретно!

1/2

ПОДЕЛЕНИЕ _____

№ _____

1968 г.

ПРАГА

КРДОПБГДСРСБНА 7

ДЕКЛАСИФИЦИРАН § 17

от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Съобщава аг. "Игнатов"

Чувел _____ на 18.IV.1968 г.

в 11.00 часа - гр.Прага

А Г Е Н Т У Р Н О С В Е Д Е Н И Е

КРДОПБГДСРСБНА

ВЪРНО С ОБЩЕСТВАНА

Фонд № _____

Спис № _____

А Е _____

Лист № _____

Експерт _____

Секретар _____

Дата _____

КРДОПБГДСРСБНА 2

чл. 31, ал. 6

от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Дата 27.03 Секретар: _____

ОТНОСНО: положението в ЧССР.

Източникът донася, че в разговор с доцент Райзер от катедрата по политическа икономия при Висшия икономически институт е заявил следното:

"Клуб 231 бил основан фактически на 31 март .г.г. на Слованския остров в Прага. Салоните на Слованския остров се оказали тесни да поберат около 2500 човека, които дошли там. Това били предимно хора засегнати по някакъв начин от властта през времето 1948-67 г под параграф 231 от наказателния закон. На това събрание митинг се отстъпило от първоначално набелязана програма. Много от изказващите се са започнали да разказват как са били измъчвани и са издигали лозунги за отмъщение, обаче, организаторите -генерал Марко и полковник Весел от възстаническата армия против фашизма в Ванска Бистрица -Словакия и д-р Йозеф Ведро от Братислава заявили, че целта на новообразувания клуб е не да се отделят от партията и правителството, а да го подпомагат при реабилитацията.

След това събранието изпратило резолюции до У ТАН/ООН/ , президента Свобода и на Дубчек, в което се говорело за човешките права. След това приели програма на Клуб 231 в която изтъкват, че "са съюз на политическите затворници през периода 1948-1967 г/. Програмата не била искрена, място в нея не намерили исканията за отмъщение и изобщо основната ѝ идея била да се помага при истинската реабилитация.

Основан е и нов клуб -"клуб на анкажираните безпартийни". Основал го е организационен комитет от 144 човека на 5 април 1968 г. Повече от тези хора са членове на Чехословашката академия на науките След обсъждане на програмата поискали от Народния съвет Прага да ги

2- *42*

регистрира като организация. Организаторите приемат всички които желаят да се запишат в него с изключение на комунисти. Мислят да го разширят до такава степен, че даже да могат да предлагат свои кандидати в изборите и правителството. И този клуб заявява, че са за социалистически път на развитие, но явно е че в него ще се обединят предимно недоволните.

Доцент Райзер каза, че е време вече партията да се позанимае с тези клубове, тъй като има предположения, че ще се организира и други такива, които неминуемо ще завъртят главите на много хора.

Доцент Райзер твърди, че вече в ЦК на ЧКП се получавали много писма и от единични лица и от цели групи, които настоявали да се въведе някакъв контрол над пресата, радиото и телевизията, че така повече не бивало да продължава. Доста хора негодували, че телевизията вдигнала от легло бившия министър председател Ленарт да говори пред екрана когато бил болен.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

ИГНАТОВ

КРДОПБГДСРСБНА 71
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

167

КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № 10
Л Е 694
Лист № 167
Експорт .....
Секретар .....
Дата .....

Лично строго секретно

Екз. № 1

ДО
ДР. Г. Ганев

Т У К

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

И Н Ф О Р М А Ц И Я

1205

Относно: Някои нелоялни прояви и идеологически отклонения на преподаватели и студенти във висшите учебни заведения у нас.

В последно време в Комитета за държавна сигурност постъпиха нови данни и сигнали за нелоялни прояви и идеологически отклонения на отделни преподаватели и студенти в някои висши учебни заведения. Редица от тези прояви сега са резултат на събитията в Чехословакия и Полша. Носители на такива прояви са синове и дъщери на бивши буржоазни семейства или политически и морално неустойчиви хора, промъкнали се в университета и институтите.

В отделни случаи такива студенти се сгрупирват около преподаватели с непоследователни марксистко-ленински или непартийни възгледи и намират удобно прикритие за провеждане на враждебна агитация и пропаганда.

Преподавателите във философско-историческия факултет - Аристотел Гавраилов и Асен Игнатов пред студентите наричат др.Т. Павлов "мистик" и възхваляват екзистенциалиста Мартин Хайдегар - един от идеолозите на хитлеризма, като велик съвременен

КРДОПБГДСРБНА
ВЪРНО СЪРТИКАЛА
Фонд № .....
Орган № .....
А.Е. № .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....
Филтър

168

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

2

Асен Игнатов (баща му - немски възпитаник, а жена му - дъщеря на известния фашист - главорез Асен Русев) още като студент е бил критикуван за идейна обърканост и увлечение по буржоазната философия. Като асистент и член на редколегията на в. "Студентска трибуна" нееднократно е бил критикуван от ЦК на ДКМС за публикуване на неиздържани в политическо отношение материали. През 1967 г. той отпечата в австрийското списание "Тагебух" статията "Интелектуалецът и социализма", в която клевети нашата страна и интелигенцията. По повод на същата статия австрийският комунист Едуард Рабовски пише: "Нима в България така лошо стоят работите с бюрокрацията... Тъй като ние толкова рядко можем да прочетем нещо за България, то аз съжалявам, че в случая не ни е поднесено нещо по-добро..."

Игнатов се изказвал, че редица братски партии разбирали "правилно" идеологическите въпроси, а само СССР и ние сме останали "ортодоксални". Все повече страни тръгвали по пътя на един "по-широко разбран надкласов марксизъм". За един интелектуалец сега било най-добре да живее в Чехословакия, защото там съществували традиции и "климатът е по-друг". Игнатов говорел с възторг за идейните позиции на пълския проф. Лешек Кулаковски, изгонен от Варшавския университет като един от организаторите на последните студентски демонстрации.

Отстраненият от университета бивш аспирант Жельо Желев, който живее в провинцията, при идване в София търси и се среща с Игнатов.

Доцент Исак Паси в своите лекции по естетика застъпва позициите на немската класическа философия.

Асистентът по история Милен Семков по време на процеса срещу съветските писатели-родостотъпници - Даниел и Синявоки, пред студенти и преподаватели от института ги защищавал страстно. Негодувал, че нашата преса не отразявала "истината" и злословел по адрес на партийни ръководители.

16^a

КРДОПБГДСРБНА
 ВЪРХУ СЪВЕЩАНИЕТО
 Формат 1
 Делово 10
 А.Е. 694
 Плат 169
 Екземпляр .....
 Секрет .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРБНА

3

Ангел Стойчев Кръстев, ст. преподавател във ВМИ - Варна, включен член на БЗНС, говорел, че у нас се очаквали събития, като тези в Чехословакия.

Методи Любенов Четкаров, гл. асистент във Физико-математическия факултет, злословел, че у нас има добре обезпечена и привилегирована класа и класа на роби. Очаквал сериозни усложнения в международната обстановка.

Такива преподаватели влияят отрицателно върху обучението и възпитанието на студентите както с лекциите си, така и с прякото си и целенасочено въздействие върху тези от тях, които по своя произход или по своите идеологически схващания стоят близо до тях.

Георги Фотев Георгиев, бивш член на ФК на ДКМС, студент IV курс по философия, син на изменник на родината, се изказал, че не искал да слуша лекциите по диамат, понеже били "глупости", а трудовете на Маркс и Енгелс - брошури с "остаряло" съдържание.

Иван Калчев, студент III курс по философия, се обявил против партийното ръководство в литературата и изкуството. Той считал, че при социализма "изтощителният" характер на труда отчуждава човека повече, отколкото трудът в капиталистическото общество, където човек с по-малки усилия можел да получи по-висока заплата.

Студентът по философия Димитър Бочев, привърженик на Асен Игнатов и Жельо Желев, възхвалявал антиленинския труд на последния и го преценявал като сериозна научна работа, която правела "на пух и прах" определението на Ленин за материята. "Свободата, подчертал той, в нашаа родина съществува само във вестниците, речите и лозунгите". (Бочев беше изключен от университета за морална разпуснатост).

Петър Иванов Димов, племенник на Вергил Димов, студент от ВМИ, говорел, че капитализмът като обществен строй бил по-прогресивен от социализма. Специалистите у нас не били ценени. Ако той имал възможност да работи на Запад като лекар, щял да разгърне своите способности и да стане милионер.

КРДОПБГДСРБНА
 ВЪВЕДЕНИЕ: ПИЛАТА
 Филд .....
 Общ 10
 А. 694
 Лист 130
 Експл .....
 Секр .....
 Дата .....
Г. С. Георгиев

КРДОПБГДСРБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРБНА

4

170

В-стремежа си да си създадат последователи и поддръжници, някои от преподавателите като Игнатов и др. подхождат към такава категория студенти с внимание, вземат ги под лична закрила, отнасят се към тях благосклонно и се стараят да им осигурят научна и преподавателска кариера. По такъв начин през последните години са били привлечени като аспиранти Иван Стефанов, Любен Николов, Костадинка Александрова и др., които прикрито споделят техните немарксистки възгледи.

Напоследък във ВИТИЗ има тенденциозни изказвания за "повече свобода на творчеството", за "интелектуализъм в театъра" и "свободна изява на драматургията на Бекет и Йонеску" (крайни модернисти). Изказвания от такъв характер са имали преподавателите Боян Дановски, Гриша Островски, професор Гочо Гочев (който по повод на събитията в Чехословакия казал, че това е един "положителен революционен процес"), режисьорът Йордан Саръиванов и др.

Подобни прояви има и във ВМИ "Н.Павлович". Някои студенти заявяват, че за тяхното изкуство "няма живот" в България, защото социализмът задушавал всичко, а общественият строй бил "строй на заблудени и крвоогледи хора".

Сред голяма част от преподавателите и студентите в Държавната консерватория има определена тенденция за насочване подготовката на бъдещите музикални творци и изпълнители към западни школи. През 1966 г., след музикалния фестивал в Рим, четирима студенти от консерваторията останали да специализират с италиански стипендии, без разрешение от българските власти.

През първите месеци на тази година, във връзка с икономическите мероприятия на партията и правителството, в някои висши учебни заведения се появили лозунги и листовки, насочени срещу партийната и държавна политика и срещу отговорни ръководители.

На отчетно-изборната конференция на ДКМС студентът Иван Петров Калчев от СУ се обявил против организационните принципи в Комсомола и БКП и апелирал за създаване на "независим студентски съюз". След конференцията заявил, че трябва да се борят, защото

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЪРХОВЕН ФИЛИАЛ
 Форм 1
 Оанс 10
 Л.Б. 694
 Лист № 111
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата ..... "президента" била на тяхна страна.

КРДОПБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

5

Събитията в Чехословакия и Полша намериха отзвук и сред студентите. Някои ги оцениха като "революционни" събития, които слагали начало на "истинско демократично управление" и щели да дадат отражение първоначално в Унгария, Румъния, а след това и у нас. Други изказваха мнение, че за България щяло да бъде по-добре, ако тръгне по пътя на Румъния и Югославия.

Някои студенти изказваха съжаление, че в нашата страна не могли да станат подобни събития.

Студентът от IV курс по история – Карамфил Костадинов Стайков одобрявал действията на полските и чехословашките студенти и клеветял, че БКП си послужила навремето с измама, за да завземе властта, и ликвидирала "истинските патриоти" като Н.Петков. Студентът Желязков от същия курс заявил, че народът в Чехословакия се бунтувал защото Новотни провеждал съветска политика. У нас трябвало да има опозиция, която да критикува "самозабравилите" се ръководители.

Студентът Филип Димов от ВИМЕСС – Русе системно разпространявал клевети на западните радиостанции, с които оказвал отрицателно влияние върху някои политически неукрепнали студенти (за тази му дейност е осъден).

В тази обстановка се изявиха и някои характерни националистически прояви сред някои студенти от турски произход.

Мюстеджиб Мустафюв Щетов, Абдурахман Расимов, Сали Мехмедов и др. от закрития филиал на СУ в Хасково споделяли, че само чрез нелегална борба могат да извоюват автономия за турското население. За осъществяване на своите цели възнамерявали да се свържат с Турция и поискал външна помощ и намеса. Спекулирайки с някои марксистически постановки по националния въпрос, те се опитвали да обосноват "научно" своите позиции.

Има случаи, при които нелоялните прояви и идеологическите отклонения на студенти и преподаватели са резултат на оказваното и

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЪНШНОДИПЛОМАТИЧНАТА
 СЛУЖБА
 Офиц. № 10
 А. В. 694
 Лист № 172
 Експерт
 Секретар
 Дата

КРДОПБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 S-17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

6

влияния от пребиваващи в страната чужденци, които насаждат преди всичко национален nihilизъм и битова разпуснатост. За това говорят много примери.

Студентката от ВМИ-София [ ] остро реагира на направените ѝ бележки, че по цели нощи скита в ресторанти и барове. Отговаряла, че не е глупава да изпуска шансовете, които животът ѝ предлагал, за да се омъжи за някоя богат чужденец от капиталистическа страна и да нареди живота си много по-добре ако живее в България. [ ] студентка от СУ, която системно поддържа аморални връзки с чужденци, нагло заявила: "Съгласна съм с две ръце да подпиша брак с какъвто и да е чужденец, стига да мога да живея в ГФР". Аналогични са случаите с [ ] студентка по немска филология в СУ (която настоява да се омъжи за гражданин на ГФР, който е с 27 години по-възрастен от нея), [ ] от СУ, [ ] от ВЛТИ и др.

Това преклонение пред западния бит и морал води в отделни случаи до безотговорни, анархистични прояви на определена част от студентите и до открита изява на вражески настроения.

Показателни в това отношение са опитите за масово хулиганство с политически отенък по време на студентски и религиозни празници, спектакли на чужди ансамбли и др.

Редица наши граждани, имащи отношение към студентската младеж, се изказват, че за това състояние на нещата благоприятствуват съществуващите сериозни слабости в подбора, обучението и възпитанието на студентите. Налага се сериозна преоценка на работата на идеологическите катедри във ВУЗ за насаждане на здрав комунистически мироглед у студентската младеж.

Други считат, че ДКМС във ВУЗ е подценил своето място и роля по отношение идейно-възпитателната работа и за създаване на обстановка на нетърпимост към нелоялните, неморалните и враждебни прояви. Не се чувствувала достатъчно ръководна роля на студентския

КРДОПБГДСРСБНА 2
 чл. 31, ал. 6
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА
 Дата 28.08 Секретар: [ ]

183

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЪРХОВЕН СЪВЕТНИК НА
 Фонд № 1
 Серија 10
 А.С. 694
 Висот 173
 Екземпляр
 Секретариат
 Дата

7

Justafico
 космологични актив. Несвоевременно и недостатъчно било информирането му по актуалните международни и вътрешнополитически проблеми и събития. Това обстоятелство се ползвало от враждебно настроени елементи, за да разпространяват клевети и слухове на чуждата преса и радио или собствените си схващания.

Съществували недостатъци и в подбора на преподавателите във висшите учебни заведения, където все още били търпяни вражески настроени или политически объркани хора.

18 април 1968 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: (п) А.Солаков

В я р н о,

Отп. в 2 екз.
 № 1 - др. Г. Гаджев
 № 2 - към дело
 Изпълн. Кираджиев
 Нап. ДЯ/18.IV.68 г.

КРДОПБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 §17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Управление II-ро КДС

КРДОПБГДСРБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

Строго секретно! 35

ПОДЕЛЕНИЕ

№ 86
24. 4. 1968 г.
ПРАГА

Съобщава аг. "Игнатов"

Приел [ ] на 22.4.1968 г.

в 11.00 часа - гр.Прага

Др. Велизар
Ако не е много инфузиен
по друг път - да се пише
отмяне
25.4.68

А Г Е Н Т У Р Н О С В Е Д Е Н И Е

КРДОПБГДСРБНА 21
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРБНА
Дата: 22.04.68 Секретар: [ ]

КРДОПБГДСРБНА
ВЯНО С БУРГИНАНА
Фолд № .....
Филд № .....
А Б .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

ОТНОСНО: изказвания на някои наши студенти във връзка събитията в ЧССР.

Източникът съобщава, че на 16 април т.г. е било проведено събрание на студентската партийна организация и дружествените бюра на ДСНМ в Прага, с цел да се запознае актива им с протичането на Будапещенската среща на комунистическите и работнически партии и на Софийската среща на страните от Вършавския договор. До тук всичко мина добре. После изникна желание раторга на ЦК на ВКП в Прага др. Наумов да разкаже нещо по българското становище към сегашния процес на демократизиране в Чехословакия. След това станаха много изказвания Тон за лошо държание даде СТЕФАН СИМЕОНОВ СИМЕОНОВ, син на генерал Симеонов, който направо започна с това, че становището на нашия ЦК на ВКП не е правилно, че такъв процес е крайно необходим и у нас, че демокрацията говорела за културата на един народ и у нас била на много ниско ниво. През цялото време на събранието Симеонов се държеше арогатно, прекъсваше изказващите се, с реплики, с въпроси и с цялото си държание се стремеше да докаже, че той е единствения поборник за демокрация.

Втория такъв беше ВЕЛИЗАР ХАРИТОНОВ, който развиваше тезата че е необходимо да бъде дадена свобода на хората, да си правят каквото искат, че докато не бъде дадена свобода нямало нашата страна да върви напред, което доказвало и една статия в списанието Репортер където се казвало, че в България плановете не се изпълнявали вследствие увеличаване на цените. Изобщо прави впечатление, че Велизар използва всеки случай за да подтиква студентите към разни необмислени постъпки. Един от инициаторите за писане писмо до посолството в което да искат уреждане на среща с др. Живков "за да му кажели всичко".

2- 36

ИВАН СТОЙЧЕВСКИ се яви като защитник на чешките писатели, които обяви за големи поборници за правда, свобода и демокрация. Заяви че сега щяло да излезе книжка с изказванията на писателите на тяхния конгрес и той щял да я подари на някои партийни членове за да я прочетат.

РУЕН ГАНЧЕВ заяви, че у нас нямало свобода за художниците. Защо да се рекламира само реализма, а не се даде възможност за излагане на всякакви творби.

ИГНАТОВ

ЗАБЕЛЕЖКА:

1. За Стефан Симеонов Симеонов предлагам чрез министерство на просветата да се направят постъпки за неговото връщане.

2. За Велизар Харитонов има решение и същия ще бъде върнат в най-скоро време.

3. Договорил съм се с отговарящия за студентите в Прага др. Гочев да информира Министерство на просветата за проявите на нашите студенти в ЧССР и поиска връщането на някои студенти които имат не добро поведение и лош успех.

КРДОПБГДСРБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

Полковник:

КРДОПБГДСРБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН § 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Лично строго секретно

Екз. № 2

КРДОПБГДСБНА
ВЯРНО С ОБЩОМАЛА
Фонд № .....
Офис № .....
ЛБ .....
Лист .....
Експерт .....
Секрет .....
Дата .....

ДО

ДР. Т. ЖИВКОВ

Т У К

И Н Ф О Р М А Ц И Я

№ 261

КРДОПБГДСБ
ДЕКЛАСИФИЦИРА
§ 17
от ЗДРДОПБГДСБНА

Някои допълнителни данни за члена на Президиума на ЦК на ЧКП д-р Франтишек Кригел и члена на ЦК на ЧКП проф. Едуард Голдщюкер.

д-р. ФРАНТИШЕК КРИГЕЛ

Дошъл е от Полша в Чехословакия. В Прага е завършил "Немския медицински факултет" (този факт умишлено се окрива, а се твърди, че е завършил Карловия университет).

След завършването на Немския факултет по медицина, работил в клиниката на проф. Шмидт в Прага. (Има данни, че проф. Шмидт е бил един от резидентите на SD - немското разузнаване).

По време на гражданската война в Испания Кригел е бил интербригадист - член на лекарския корпус.

КРПОБЕТВОРСТВО
 ВЪНЕШНО СЪВЪРЪЖЕНИЯ
 Фойд № .....
 Общ № 10
 Л. Е. 694
 Лист № 185
 Експерт: .....
 Секретар: .....
 Дата: .....

185

2

След разгрома в Испания, д-р Кригел заминал за Китай, където установил връзки с Чжоу-Ен-лай.

Известен период е бил в Индия.

След войната се завръща в Прага, където става зам.-министър на народното здраве. Бил е член на областния комитет на партията до снемането на Слански. След това е работил в клиниката на проф. Вратислав Йонаш, откъдето е изгонен като неспособен. Бил районен лекар, по-късно изпратен на работа в Куба.

След завръщането си от Куба д-р Кригел станал началник отделение в клиниката на проф. Ленак по ревматология в Прага.

По това време става кандидат на медицинските науки. От 1966 година е началник на III вътрешно отделение в Томайеровата болница - Прага.

ЕДУАРД ГОЛДШОКЕР

От февруари 1967 година до началото на 1950 г. е бил пълномощен министър в Англия, а след това в Израел.

След завръщането си в Прага е поддържал близки връзки с Авриел Улурал - пълномощен министър на Израел в Прага и секретаря на израелското посолство Бен Сехалом.

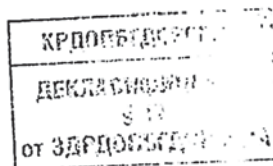
Според непроверени данни, Едуард Голдшюкер бил упълномощен от Шик и Кригел да играе ролята на посредник между пражките "прогресисти" и западните компартии. За тая цел бил изпращан да се среща с австрийския теоретик Фишер и с италианските лидери Нени и Лонго.

.....IV.1968 г.

Отп. в 2 екз.
 № 1-др. Т. Аивков
 № 2-към дело
 Изпълн. Петров
 Нап. ДЯ/22. IV. 68 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: (п) А. Солаков

В я р н о,

Управление II-ро КДС

Строго секретно!

84

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № ..... 2 .....
Опис № ..... 3 .....
А Е ..... 323 .....
Лист № ..... 87 .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....
[Signature]

Съобщава аг. "Ростислав"
Приел полковник:
в 16.00 часа на 25.4.1968 г.
гр. Прага

АГЕНТУРНО СВЕДЕНИЕ

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

КРДОПБГДСРСБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 20.03. Секретар: *[Signature]*

ОТНОСНО: Маказването на д-р Криегел
във връзка с пребиваването на българската делегация в ЧССР.

123

Източникът съобщава, че д-р Криегел в разговор с Козак Инджих е казала следното:

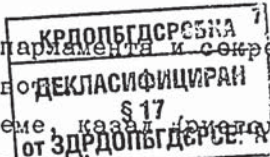
"На първо място е да се даде недвусмислено на яве на Живков, че това което става у нас в ЧССР е диаметрално противоположно на това което е у тях и че българите трябва да се считат с нас, с тая ситуация, когато ще искат да преговарят в каквато и да е насока. Българите трябва недвусмислено да разберат, че координации в областта на економиката за в бъдеще може да става на напълно нови основи и в никакъв случай в тая форма, която е била до сега.

Заявил е, че подържа становището, че откриването на завесата в никакъв случай не бива да бъде със силно дръпване, нито пък с бързината на охлюва.

На Т. Живков трябвало дипломатически, но много подчертано да му се изясни обстановката при която за в бъдеще ще се разглеждат събитията. Криегел също подържал становището, че не бива българската делегация нито да бъде поставяна в дипломатическа дискриминация нито пък да остане с впечатлението, че е особено обожавана. Именно за тая цел точно преди идването на Живков и в самия ден на пристигането му президента- главата на държавата нямало да бъде в Прага, което до известна степен щяло да обезличи "тържествеността на момента". Като втори акт, който да даде направо на българската делегация да прецени своята "неизключителност" на своето идване е било планирано четенето на правителствената прокламация в парламента, което ангажира

КРДОПБГДОРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

2-85

Както и членовете на парламента и секретаря на Партията, така и членовете на правителството. В бъдещото време, казва Криегел, ще постигнем една изолация на делегацията, за да не дадем възможност да се срещне с повече хора от парламента и ЦК отколкото е необходимо. Същевременно ще й покажем открито, че сме много заети със собствените си дела и грижи и нямаме време за много шум и на нашата общественост ще дадем на яве, че не се извършва нищо важно освен формалност, която с нищо ни най-малко изменя нашия нов път към самостоятелност и вътрешни преобразования.

В същото време ще дадем на яве, че това което става у нас не ще бъде върнато обратно, че победата е дефактивна и категорична.

Криегел бил информиран от страна на м-во на външните работи и от парламентарната уния, че положението в България е изключително обтегнато и че е създадено голямопротиворечие между народ и правителство. Българското правителство се стараело да обезличи това което става в Чехословакия, но българския народ бил много добре информиран.

Криегел бил казал, че България е изправена пред страшни финансови проблеми нарастващи до катастрофален размер и бил убеден, че българите нямало да избегнат вътрешни сътресения, които може би щели да бъдат големи, тъй като шароца бил голям, както Криегел заявил, еквивалентен на тоя в Съветския съюз. Економически диференциации на различните слоеве в обществото били твърде диаметрални специално в заплатите, което неминуемо води до конфликти.

По-нататък Криегел е заявил, че е информиран относно индустриализацията на България, която в момента била в задънена улица и че сега и за в бъдеще, когато настъпят нови условия в СИБ българската индустрия която била ръководена от некомпетентни хора не е в състояние да остои на конкуренция в производството и ще претърпи крах.

Криегел очаквал че СИБ ще претърпи известни дълбоки промени, «поднатиска» на събитията и промените в ЧССР.

Криегел е заявил, че Чехия не е съгласна с развитието на автоиндустрията и изобцто на индустрия в България, която била и трябвало да бъде само индустриализирана по отношение на земеделието, защото нямало никакви предпоставки за ефективността на нейната индустриализация. Тия проблеми нашироко ще бъдат дискутирани с твърдо становище в СИБ и щяло да се даде да разбере Москва, че за в бъдеще Чехия не може с оглед на своето географско и економическо положение да приема подобен стил на работа, както било до сега и целият СИБ е една безмислица.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № ..... 2 .....

Опис № ..... 323 .....

Лист № ..... 86 .....

Експерт-малко-чужди

Секретар

Датумски натиск

КРДОПБГДСРСБНА

ДЕКЛАСИФИЦИРАН

от ЗРДОПБГДСРСБНА

3- 86

По-нататък Криегел е заявил, че финансовия заем Чехия ще се отпусне да го склучи мултилатерално САЩ, Швеция, Япония, Ватикана с експерт-малко-чужди като по този начин се избегнат евентуалностите за политически натиск. Проектира се по-широка експлоатация на чужд капитал в строежа на супермодерни фабрики, които тия държави след 3-4 години щяли да предадат на чехите.

Криегел имал сведения от министерство на външните работи, за сега не много проверени, че България се опитвала в Япония да прави подобни сондажи относно организирането на фабрики за електронна промишленост, които да бъдат изградени в България. Затова са дадени указания да се бърза във връзките с Япония, защото ако Т. Живков ни изпревари именно в строежа на фабрики в областта на кибернетиката с японски капитал комплицира се нашето положение в СМВ и губим почва за натиск над Москва.

Япония, според Криегел била един от най-удобните политически-търговски партньори, тъй като в момента тя префинансира империализма и същевременно има нужда от търговски простор и няма опасност за евентуален политически натиск. В тази насока били дадени инструкции на тяхните дипломати в Токיו да проявят по-голяма активност в контактите с Япония, главно ангажиране на нейни капитали в Чехия.

Криегел е проявил известна загриженост относно бързането на народните социалисти и демократите да излезат със самостоятелна листа в изборите. Смятал, че тия искания на останалите партии от Националния фронт са максималистични. Лично се боял от подстрекателската дейност на Съветите сред десните елементи. Това би било най-опасното ако проникнат там съветските агенти и в този момент се излезе с максимална сила от страна на другите партии на Народния фронт. Ще почнат политически борби и ние няма да можем да се консолидираме, а това е края. СССР ще използва този момент, особено ако не успеем да се стабилизираме економически.

Криегел е заявил, че му била поставена задача от Дубчек да удържи Народния фронт като цяло и да не позволи проникването на провокаторски тенденции инспирирани от Съветите сред буржоазните партии използвайки своя политически опит.

На всяка цена трябвало да се отложат изборите докато се подгответ хората за това, а в същото време да се натиска твърдо от общественото мнение свикването на извънреден конгрес на партията и се очистят до един хората на Москва, защото при тази констелация имало опасност старите изпитани партийни функционери знаещи всички тънкости

87
4-

на партийния бой да подкопаят новия система. Без кардинална чистка, казъл Криегел, не можем да успеем, а това трябва да стане много, много бързо. Целия партиен и държавен апарат трябва да бъде подменен, иначе има голяма опасност Москва да ни подменира всяка крачка, но ще си премеерим още веднаж силите в тежък бой.

Криегел е заявил, че генерал Свобода ще използва целия си авторитет в Словакия за да успокои словаците. Федерацията между чехи и словаки на никаква цена не трябва да стане сега и то преди конгреса и чистката в партията. Ицало в Словакия ориентация за откъсване напълно и ориентация или към федерация с Унгария или като самостоятелна държава.

ЮСТИСЛАВ

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРЪГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експорт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Управление II-ро КДС

Строго секретно!

Екз. № 81

Съобщава аг. "Ростислав"

Приел полковник [ ]

в 16.00 часа на 25.4.1968 г.

гр. Прага

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

КРДОПБГДСРСБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 25.04.68 Секретар: [ ]

А Г Е Н Т У Р Н О С В Е Д Е Н И Е

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата: .....

ОТНОСНО: Изказването на д-р Криегел
във връзка с пребиваването на бъл-
гарската делегация в ЧССР *и в разговора*
на 25.4.1968 г. на ул. и чл. 31
Телеграфно,

Источникът съобщава, че д-р Криегел в разговор с Козак
и Козак следното
през своя собствена воля:
Индекс е казал следното:
прозбор. "На първо място *и да се даде недвосмислено* на яве на Жив-
ков, че това което става у нас в ЧССР е диаметрално противоположно
на това което е у тях и че българите трябва да се считат с нас *и със*
свободната
така ситуация, когато ще искат да преговарят в каквато и да е насока.
Българите трябва недвосмислено да разберат, че *и в бъдеще* координации в областта
на економиката *и в бъдеще* може да става на напълно нови основи и
в никакъв случай в тая форма, която е била до сега *и*
Заявил е, че *и* поддържа становището, че *и* откриването на заве-
сата в никакъв случай не бива да бъде със силно дръпване, нито пък
с бързината на охлъва."
и д-р Козак *и* Криегел *и* Козак *и* Криегел *и* Козак *и* Криегел
да му се изясни обстановката при която за в бъдеще ще се разглеждат
и ситуацията. Криегел *и* също подържал становището, че *и* не бива българската
делегация *и* нито да бъде поставяна в дипломатическа дискриминация нито
пък да остане с впечатлението, че е особено *и* обожавана. *и* именно за тази
цел точно преди идването на Живков и в самия ден *и* на *и* пристигане *и* му
президентът *и* главата на държавата *и* нямало да бъде в Прага, което до из-
вестна степен щяло да обезличи "тържествеността на момента", Като
втори акт, който да *и* даде *и* напред *и* българската делегация да *и* преце-
и ни *и* своята "неизключителност" *и* на своето идване е било планирано че-
тенето на правителствената прокламация в парламента, което *и* ангажира

Историческите архиви на ДС

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

КРДОПБГДСРСБНА

Фонд № .....

Опис № .....

А Е .....

Секретар .....

информацията от фирмите

Криегел е заявил, че финансовия заем Чехия ще се от ЗДРОПБГДСРСБНА САЩ, Швеция, Япония и Ватикана за да се избегнат евентуалните политически натиск. Проектира се по-широка експлоатация на чужд капитал за строежа на супермодерни фабрики, които чия държави след 3-4 години щяли да предадат на чехите.

Криегел имал сведения от министерство на външните работи, за сега не много проверени, че България се опитва да привлече японски капитал за строежа на фабрики за електронна промишленост, които да бъдат изградени в България. За това са дадени указания да се свърже връзките с Япония, защото ако Т. Живков не изпревари японски капитал в строежа на фабрики в областта на кибернетиката с японски капитал, комплицира се нашето положение в СИЕ и губим почва за натиск над Москва.

Япония, според Криегел била един от най-удобните политически търговски партньори, тъй като в момента не репродуцира империализма, и е временно има нужда от търговски простор и няма опасност от евентуален политически натиск. В тая насока били дадени инструкции на дипломатите в Токия да проявят по-голяма активност в контактите с Япония, главно ангажиране на японски капитали в Чехия.

Криегел е проявил известна загриженост относно въвеждането на "народните социалисти" и "демократите" да излезат със самостоятелна листа в изборите. Смятал, че тия искания на останалите партии от Националния фронт са максималистични, лично се боял от подстрекателска дейност на Съветите сред десните елементи. Това би било опасно ако проникнат съветските агенти, и в тоя момент се излезе с максимализъм от страна на другите партии на Народния фронт. Ще почнат политически борби и ще няма да могат да се консолидират, а това е края. СССР ще използва тоя момент, особено ако не успеем да се стабилизираме економически.

Криегел е заявил, че му била поставена задача от Дубчек да удържи Народния фронт като цяло и да не позволи проникването на провокаторски тенденции инспирирани от Съветите сред буржоазните партии използвайки своя политически опит.

На всяка цена трябвало да се отложат изборите докато се подготвят хора за това, а в същото време да се натиска твърдо общественото мнение за свикването на извънреден конгрес на партията. Трябвало да се очистят до един хората на Москва, защото при чия консултация имало опасност старите партийни функционери знаещи всички тънкости

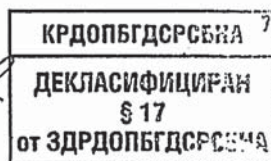
4-

на партийния ^{борба} бой да подкопаят новата система." Без кардинална чистка, казал Криегел, не можем да успеем, а това трябва да стане много, много бързо. Целия партиен и държавен апарат трябва да бъде подменен, иначе има голяма опасност Москва да ни ^{лизира} ~~не поддържа~~ всяка ^{каша} крачка, но ще си премерим още веднаж силите в тежък бой."

Криегел е заявил, че генерал Свобода ще използва целия си авторитет в Словакия за да успокои словаците. Федерацията между чехи и словаци на никаква цена не трябва ^{да} да стане сега и то преди конгреса и чистката в партията. Имало в Словакия ориентация за откъсване напълно ~~к~~ ориентация или към федерацията в Унгария или като самостоятелна държава ^{или федерацията с Гитлер}.

ГОСТИСЛАВ

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

Управление II-ро КДС

Строго секретно!

46

ПОДЕЛЕНИЕ

№ 91

8.V 1968 г.
ПРАГА

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Съобщава аг. Игнатов"
Приел [ ] на 7.5.1968 г.
в 20.00 часа - гр. Прага

А Г Е Н Т У Р Н О С В Е Д Е Н И Е

КРДОПБГДСРСБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: ..... Секретар: [ ]

ОТНОСНО: Прояви сред студентите в гр. Пилзен на първомайските манифестации

Източникът съобщава, че студентите в гр. Пилзен наред с другите плакати носели и такива с явни антисоциалистически и анти-съветски съдържание. Например:

- "Искаме самостоятелна политика"
  - "Искаме признаване на Израел"
  - "Ние сме свободна държава - няма да търпим нареждания"
  - "Вън от Виетнам американците, китайците и съветите" и др.
- Група студенти носели голяма кутия във форма на зар за игра и от всички страни написано ЧКП. Кутията търкаляли и подхвърляли по между си.

Група студенти минавайки покрай една кооперация, където имало закачено съветското знаме един го дръпнал и съборил на земята сред смеха на другите.

Друга група студенти минавали със носилка на която пишело "Държавната ни хазна е празна! Дайте да съберем заплата на президент!"

В бирената фабрика в гр. Пилзен на профсъюзно събрание се е случило следното: Става работник и предлага партийния секретар на фабриката да напусне профсъюзното събрание, защото нямало какво да прави тук. Гласувало се и партийния секретар напуснал събранието.

ИГНАТОВ

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата.....

Историческите архиви на ДС

6/1

MO

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

Строго секретно!
Екз. единотвен

КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
СЕКРЕТАРИАТ
ИХ. № 4450 от 11.V. 1968 г.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МЕРОПРИЯТИЯ

за подобряване на агентурно-оперативната
работа и повишаване боеспособността на
органите на КДС

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

I. Да се организира от I, II и VI управление основно
изучаване на някои центрове, които работят срещу България.

1. Да се изучи ционисткия център във Виена.

За тази цел да се направи план-предложение за работата,
като се включи изпращането във Виена на група другари, които да
работят в продължение на 2-3 месеца само по тази задача.

2. Да се изучат основно някои български емигрантски
центрове във Франция и ГФР.

Стъко така да се изготви план-предложение за работата и
изпращането на група другари, които да работят само по тази задача
в продължение на няколко месеца.

3. Да се предложат мерки за активни настъпателни действия
по радио "Свободна Европа" в Мюнхен.

Срок: 15 юни 1968 г.

Отг.: др. др. Григоров, Къосев
и Манов.

II. Да се набележат мерки, за да не се допуска в бъдеще
създаването на организации, действащи от позициите на китайците,
югославяните и т.н.

1. Управление VI решително да подобри работата по китайско-
то и албанското посолство.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата ..... 19. 30 май

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

2

19. 30 май т.г. да представи предложение с мерки за тяхното
изолиране от чуждестранните студенти и прокитайски настроени лица.

Отг.: др. Манов

2. Управление II да подобри работата по югославското
посолство.

До 30 юни др. Григоров да представи в ръководството на КДС
информация за мерките, които провежда и ще провежда в бъдеще.

3. Управление II да организира наблюдение на румънското и
някои други посолства.

4. Управление VI да организира по-бързото изясняване на
сигналите за създаване на прокитайски и други организации.

5. Да се създаде по-голяма по брой и качествена агентура
сред прокитайските елементи.

Това се налага особено за София.

Към Софийско управление да се създаде специално отделение
за работа сред тези елементи.

До 30 май др. др. Манов и Минев да докладват в ръководство-
то на КДС за мерките, които провеждат за изпълнение на тази задача.

6. Да се създаде по-голяма и качествена агентура във военни-
те подразделения в София, около София и Военновъздушните сили. Да се
разгледа разстановката на агентурата в тези подразделения и шабовете.

Срок: постоянен

Отг.: др. В. Терзиев

7. До 15 юни т.г. да се внесат предложения в ЦК на БКП за:

а) изгонване от България на разузнавачите в албанското и
китайското посолство;

б) изгонване от България на разложилите се гръцки полит-
емигранти;

в) закриване на китайските витрини пред посолството;

г) за установяване режим на движение на китайските и
албански дипломати.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

112
3

Да се засили агентурно-оперативната работа всред гръцките политемигранти.

Отг.: др.Манов

III. Да не се допуска ръката на врага до радиото, телевизията, вестниците, писателските и журналистически кръгове.

За тази цел:

1. Управление VI до края на м.юни 1968 година да направи конкретно предложение за оказване помощ на съответните органи всички тези учреждения да бъдат прочистени от политически неблагонадеждни лица.

В тях да се назначат на прикритие наши оперативни работници, като за целта след проучване на въпроса се направи предложение. За такива да се вземат лица от самите учреждения, които не са известни като наши служители.

Отг.: др.Манов

2. Управление VI до м.август 1968 г. да изготви предложение до съответните органи за създаването в радиото и телевизията на такава система, че да не бъде възможно в етера да се излъчва нищо, което противоречи на линията на партията.

Отг.: др.Манов

3. Управление VI да вземе мерки за решителното подобряване на агентурната работа в телевизията и радиото.

Отг.: др. Манов

IV. По-голямо внимание на опитите да се компрометират висши партийни и държавни ръководители.

1. Управления II и VI да обръщат най-сериозно внимание на сигналите за опити на противника да компрометира държавните и партийни ръководители. При получаването на такива незабавно да се изготвят предложения за изясняването им, които задължително да се съгласуват с ЦК на БКП.

Отг.: др.др.Григоров и Манов

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

4

2. Управление VI до м. юли т.г. да изучи въпроса и изготви предложение за ЦК на БКП за създаване на орган, който да следи предаванията на вражеските радиопредавания и координира противодействието срещу тях.

Отг.: др. Манов

✓ V. Да се вземат мерки КДС да не бъде изненадан от по-крупни вражески действия – опити за преврат, вредителство и др.

1. До 15 юли 1968 г. др.Гръбчев да доложи в ръководството на Комитета как е организирана охраната на ЦК и МС, др.В.Терзиев – за охраната на МНО, а др. Манов – как са агентурно обезпечени и каква е охраната на радиото, телевизията, пощата, БТА и други възлови обекти в столицата.

Да се набележат и предложат мерки за подобряване на охраната.

2. Управления VI и III до м.август 1968 г. да обсъдят и предложат в ръководството на КДС мерки, с които да се осигури ефикасно агентурно и физическо наблюдение на някои военни части и тяхното движение в страната.

Отг.: др.Манов и Терзиев

3. Секретариатът и Мобилизационният отдел до м.юни 1968 г. да изготвят план за охраната и отбраната на Комитета и бойните действия на подразделенията при усложнена обстановка.

Отг.: др.др. Вълков и
Баръмов

✓ 4. Да се организира ефикасно дежурство в системата на КДС.

Отг.: началниците на подразделения

VI. Да се подобри работата по агентурното наблюдение на вражеските елементи сред младежта, особено сред студентите

За тази цел до 30.X.1968 г. да се направят конкретни предложения за следното:

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

114
5

1. Да се назначат няколко десетки пенсионери като нещатни сътрудници.

2. Да се назначат по щата на прикритие оперативни работници из средите на преподавателите и студентите, където това е необходимо и целесъобразно.

3. Да се увеличи чувствително агентурният апарат сред студентите в София.

4. Да се изясняват много бързо постъпващите сигнали за вражеска дейност сред студентите и се вземе оперативно отношение по тях.

5. Да се окаже съдействие на съответните органи за почистването на ВУЗ от враждебни елементи сред преподавателския и студентски състав.

Отг.: др. Манов

✓ VII. Да се вземат допълнителни мерки за работата по вражеския контингент.

1. Да се реагира бързо и енергично на всички сигнали за започване на враждебно-престъпна дейност.

2. Да се разгромяват още в зародиш организациите без да се води продължителна разработка.

3. Да се увеличи агентурния апарат, с който се наблюдава контингентта, където това е необходимо.

Срок: постоянен

Отг.: н-ците на II, III и VI
 управление и окръжните у-ния.

VIII. Да се вземат специални мерки за недопускане на каквито и да са враждебно-престъпни действия по времето на фестивала в София.

Наред с мерките, които са набелязани от Колегиума да се има предвид и следното:

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

118
6

1. Да се прекратят отпуските на служителите на Държавна сигурност през м.юни, юли и първите 15 дни на месец август.
2. Да се организират 500 комсомолци в специални доброволни отряди, които да се намират под ръководството на КДС.

Отг.: др.др. Манов и Минев

3. До 30 май т.г. Софийско управление КДС да представи предложение с мерки за повишаване бдителността на водачите на таксиметровите коли.

Отг.: др. Минев

4. Второ, шесто и Софийско управление КДС до 15 юли да вземат мерки за прочистването на страната от чужденци, които провеждат неморална и разложителна дейност сред български граждани, както и за временното извеждане от София и недопускане в столицата на обществено опасни наши граждани – крадци, проституиращи, психически разстроени, вражески и други елементи.

5. Второ, шесто и Софийско управление-КДС в срок до 15 юли да създаде мрежа от агентура и ДВ из средата на преводачи и обслужващия персонал на делегациите с цел своевременното долавяне и установяване на вражеската дейност.

6. Да се активизира работата на резидентурите на I-во управление КДС за придобиване информация по подготовката на противника за подривна работа по време на фестивала.

Отг.: др. Кьосев

Срок: 30 юни

7. Да се извикат на 20 дневен военен учебен курс 450 офицери и сержанти от запаса на КДС, които да бъдат съответно подготвени за ползването им по време на фестивала. Средствата за издръжката на същите да се искат от Националния подготовителен комитет в размер на 20 000 лева.

Отг.: др.Баръмов и VI у-ние
КДС

Срок: 30 май

КРДОПБГДСРБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № .....
Опис № 10
А Е 445
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата ..... 17. Да се увеличи огневата мощ на КДС

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАНО
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

7 197

1. За укрепването на охранителния батальон, намиращ се в състава на V управление на КДС до м, септември 1968 година да се вземат следните мерки:

- а) да се въоръжи с най-модерно оръжие;
- б) да се направи преглед на кадрите в батальона;
- в) V-то у-ние КДС да организира агентурното му обслужване;
- г) да се подбере най-добър войнишки състав като особено внимание се обърне на новия набор;
- д) ръководството на Комитета да организира среща с офицерския състав на батальона;
- е) да се обмисли въпросът за по-добро облекло за войнишкия състав.

2. Такива мерки да се проведат и за полка в Ловеч.

Отг.: др. Гръбчев

3. Да се направи предложение за създаване на втори батальон.

Отг.: др.др. Гръбчев и Баръмов

X. Да се повиши бойната и мобилизационна готовност на всички поделения на КДС

За тази цел да се проведат следните мероприятия:

1. През есента на 1968 година да се проведат команднощабни учения съчетани с мобилизационни сборове с управление II и окръжно управление КДС-Бургас.

Отг.: др.др. Григоров, Полихромов и Баръмов

2. КДС да участва в организирането и провеждането от Държавния комитет на отбраната на комплексно учение с един окръг през м. ноември т.г. с внезапно вдигане по тревога на ръководния състав.

Отг.: др. Баръмов

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № .....
Опис № .....
А.Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

8 118

3. Да се провеждат по-чести проверки на бойната готовност чрез вдигане по тревога на подразделенията от началниците на същите и отдел Мобилизационен.

Отг.: началниците на подразделения и др. Баръмов

4. Да се проведе подготовката в школа "Г.Димитров", полка в Ловеч и подразделения на МНО на определените запасни шифровъци, радиотелеграфисти и химици.

Отг.: др.Баръмов
Срок: 30.X.1968 г.

5. Да се завърши провеждането на тридневните курсове по подготовката на запасните офицери, бивши наши служители приписани в командите на КДС. Да се обобщи натрупания опит и предложенията на подразделенията, като се подготви нова програма за учебната 1968/1969 г.

Отг.: др.Баръмов
Срок: 30.IX.1968 г.

6. Да се подготви доклад до Държавния комитет по отбраната за утвърждаване на задачите и щатната численост на Вътрешни войски за военно време и организацията на тиловите военнопленнически лагери.

Срок: 10 май 1968 г.
Отг.: др.Баръмов

7. Да се усили подготовката на гражданските отряди за борба с диверсионно-разузнавателните групи на противника по утвърдената програма за повишаване бойната им готовност.

Отг.: др.Баръмов

8. Да се зачести броят на стрелбите със служителите на КДС.

Отг.: н-ците на подразделения

КРДОПБГДСРБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № ..... 10 .....
Опис № ..... 445 .....
А Е ..... 119 .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРБНА 71
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

9 119

9. Да се прегледат списъците на социално-опасните лица и се прецени не следва ли да се включат нови такива.

Срок: 30 ноември 1968 г.

Отг.: н-ците на окр.у-ния

10. До уреждането на въпроса за диспечерските уредби да се устрои диспечерска връзка на Софийско управление КДС с отдел II-КДС, дежурния по КДС и други.

Срок: 30 юли

Отг.: др. Драгански

Дежурните коли на Софийско управление КДС да се снабдят с радиостанции, за да могат да се свързват с радиостанциите на Софийско управление МВР.

Срок: 30 юли 1968 г.

Отг.: Минев

11. Да се създаде организация с централизирано ръководство на специализираните доброволни отряди в района на София и по-големите градове на окръга.

Срок: 30 май

Отг.: др. Минев

XI. Да се засили участието на Държавна сигурност в работата по повишаване бдителността на целия народ.

За тази цел:

1. Да се изготви беседа за подривната дейност на империалистическите разузнавания срещу НРБ, която по план да се изнася

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

120
10

от ръководни служители пред важни учреждения и обществени организации.

Срок: 25 май 1968 г.

Отг.: др. Агайн

2. Ръководството на управление III-КДС да подготви и организира изнасянето на такава беседа от ръководни работници пред личния състав на БНА.

Срок: 30 май 1968 г.

Отг.: др. В. Терзиев

3. Управление VI-КДС до м. юли т. г. да организира лекторска група от добре подготвени служители за изнасяне на беседи пред обществеността. Може да ползва и пенсионери.

Да се организира подвижна изложба, която да се ползва при изнасянето на беседите.

Отг.: др. Манов

4. Управление VI-КДС до 15 юни т. г. да изготви специален план за по-активно използване на печата, радиото, телевизията и киното за повишаване политическата бдителност на трудещите се.

Отг.: др. Манов.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

[Handwritten signature]

X
 X
 X

КРДОПБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

121

При изпълнението на горните мероприятия и всички други задачи, които стоят пред органите на КДС, главното внимание и усилия трябва да бъдат насочени за:

- а) решително подобряване работата с агентурата - главно-то и основно наше средство в борбата с врага;
- б) разгръщане на инициативата и творчеството в работата;
- в) повишаване отговорността на целия състав и особено на ръководния за точното и качествено изпълнение на задачите.

Мероприятия да се изпратят на членовете на Колегиума. Контролът да се осъществява от зам.председателите на КДС.

Препис-извлечения да се изпратят на подразделенията за изпълнение.

____.1968 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

[Handwritten signature]

Размножено в 11 екз.
 от екз. № 1 до № 10 на
 членовете на Колегиума
 екз. № 11 - П. Мартинов
 Нап.: ДЯ/9.У.1968 г.

Направени препис-извлечения
 и изпратени по списък от
 екз. № 12 до екз. 43 - 39
 подразделенията на 11.V.68 г.

ЗИ

ф. 9, м. 2, в. в. 810

Превод от руски език

3 189
КРДОПБГДСРБНА
Строго секретно
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
S 17
Екз. № 1 от ЗДРДОПБГДСРБНА

КОМИТЕТА ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
СЕКЦИЯ ЗА
вх. № 397, м. 8-6 - 106 8

К О М Ю Н И К Е

за преговорите между делегациите на Комитета за държавна сигурност на Народна република България и Комитета за държавна сигурност при Министерския съвет на Съветския съюз

От 6 до 12 май 1968 година в Москва се състояха преговори между делегациите на Комитета за държавна сигурност на Народна република България и Комитета за държавна сигурност при Министерския съвет на Съветския съюз за резултатите от сътрудничеството между органите на сигурността на Народна република България и Съюза на съветските социалистически републики и за мероприятията за неговото по-нататъшно развитие.

В преговорите взеха участие:

От страна на КДС на НРБ

1. АНГЕЛ СОЛАКОВ - Председател на Комитета за държавна сигурност, ръководител на делегацията.
2. МИРЧО СПАСОВ - Първи заместник-председател на КДС.
3. ГРИГОР ШОПОВ - Заместник-председател на КДС.
4. ДИМИТЪР КЪОСЕВ - Изпълняващ длъжността началник на I-во управление на КДС.
5. ГРИГОР ГРИГОРОВ - Началник на II-ро управление на КДС.
6. БОРИС МАНОВ - Началник на VI-то управление на КДС.

КРДОПБГДСРБНА 3
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Дата 08.08.11 (Експерт) [Signature]

4 190
2

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

7. ДИМИТЪР СТОИЛОВ - Ръководител на опергрупа на КДС в Москва.

От страна на КГБ при МС на СССР:

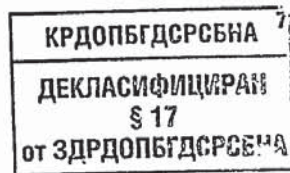
1. АНДРОПОВ Ю.В. - Председател на Комитета за държавна сигурност, ръководител на делегацията.
2. ЗАХАРОВ Н.С. - Първи заместник-председател на КГБ.
3. САХАРОВСКИ А.М. - Началник на I Главно управление на КГБ.
4. ЦИНЕВ Г.К. - Началник на II Главно у-ние на КГБ.
5. КАДАШЕВ А.Ф. - Началник на V управление на КГБ.
6. БУРДИН В.П. - Началник на отдел в КГБ.
7. СВЕТЛИЧНИ М.П. - Ръководител на Представителството на КГБ при МС на СССР в КДС на НР България.

През време на преговорите страните направиха равностойна на сътрудничеството и изпълнението на съгласуваните през месец ноември 1965 година и за периода от 1965 до 1968 година агентурно-оперативни мероприятия и отбелязаха, че са постигнати положителни резултати по основните направления на разузнавателната и контра-разузнавателна работа. През изтеклия период са се развили формите на взаимопомощ и сътрудничество по въпроси, представляващи взаимен интерес, и значително е разширен кръгът на тези въпроси.

Участниците в преговорите констатираха със задоволство, че сътрудничеството между КГБ при МС на СССР и КДС на НРБ, основано на непоклатимите принципи на марксизма-ленинизма и социалистическия интернационализъм, на здравата и нерушима дружба между нашите два братски народа, се развива успешно в интерес на сигурност

КРДОПБГДСРСБНА 3
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Дата 24.08.1968. / Експерт: [подпис]

5 191

3

та на двете страни.

Делегациите на КДС на НРБ и КГБ при МС на СССР се договориха за необходимостта от по-нататъшно разширяване и задълбочаване на сътрудничеството между органите на сигурността на Народна република България и Съветския съюз в следните основни насоки:

1. Обмяна на външнополитическа, икономическа и научно-техническа информация в съответствие с интересите на сигурността на НРБ и СССР и възможностите на разузнавателните и контраразузнавателни служби на Комитетите за държавна сигурност на нашите страни.

2. Взаимна информация и обмяна на сведения за дейността на разузнавателните и контраразузнавателни органи на противника и центрoвете за идеологическа диверсия против Народна република България и Съветския съюз, за формите и методите на тяхната работа, за лицата, работещи в тези органи и центрове или сътрудничещи с тях.

3. Обмяна на опит по основните насоки в дейността на нашите разузнавания и контраразузнавания, оказване, при необходимост, на помощ, взаимопомощ във връзка с конкретни дела и разработки, а също, съгласно установената практика, по отделни въпроси в резидентурите на КГБ при МС на СССР и КДС на НРБ в някои капиталистически страни.

4. Съгласуване, координация и, при необходимост, осъществяване на съвместни активни политически и агентурно-оперативни мероприятия против страните-членки на НАТО и някои други капиталистически държави.

5. Съгласуване и координация на агентурно-оперативни мероприятия против разузнавателните и контраразузнавателни органи и центрове на идеологическа диверсия на противника с цел пресичане на тяхната дейност.

6. Обмяна на опит и, при необходимост, оказване на взаимна помощ по делата на военното разузнаване, специалните служби

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

192

4

и мобилизационните работи в органите на сигурността на Народна република България и Съветския съюз.

7. Координация и взаимодействие по въпросите на производство и внедряване в агентурно-оперативната работа на оперативна техника, в съответствие със съгласуваните планове на оперативно-техническите служби на КДС на НРБ и КГБ при МС на СССР.

Страните се договориха да продължат и по-нататък в зависимост от необходимостта взаимните консултации по различни други въпроси от дейността на органите на сигурността на НРБ и СССР, а също контактите в Съветския съюз и Народна република България по отделни линии за обсъждане на оперативната обстановка в някои страни, обмяна на опит в работата и съгласуване на агентурно-оперативни мероприятия.

Делегациите уговориха среща на свои представители в София след 2-3 години за разглеждане на резултатите от сътрудничеството и обсъждане на мероприятия за неговото по-нататъшно развитие.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИТЕТА ЗА
ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ НА НРБ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИТЕТА ЗА
ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ ПРИ МС
НА СССР

/п/ А. СОЛАКОВ

/п/ Ю. АНДРОПОВ

12 май 1968 година

12 май 1968 година

град Москва

КРДОПБГДСРСБНА 3
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Дата: 01.08.81 Експерт: ДК

Управление II-ро КДС

Строго секретно!

91

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Съобщава аг. "Гораст"
Криел [ ] на 13.5.1968 год.
в 18.00 часа - гр.Прага

А Г Е Н Т У Р Н О С В Е Д Е Н И Е

КРДОПБГДСРСБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата ..... Секретар: .....

ОТНОСНО: Положението в ЧССР.

Източникът съобщава, че в разговор с Стискал, последният е заявил, че министър на вътрешните работи ген. Павел му казал, че в момента има опасност Съветите да предизвикат провокации\посредством атентати над Криегел, Шик, Цисарш и други хора от тяхния кръг, като по този начин предизвикат безредици и използват тази ситуация за изграждане на военна помощ.

Ген. Павел му казал, че е дал охрана на тия хора, които отдалеко да ги следят, а също и квартирите им да наблюдават.

След това Стискал казал, че Чехия има нужда от тримесечно спокойствие за да може новото ръководство да стабилизира положението и действително овладее държавния апарат. Гене. Павел убеждава кадрите на МВР в правотата на делото на ренесанса и независимостта на Чехословакия от СССР.

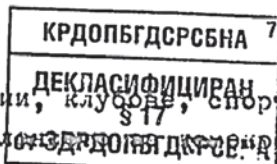
Криегел при среща със Стискал му бил казал, че ежедневно е във връзка с лидерите на останалите партии и ги убеждавал, че не бива да искат самостоятелно излизане в изборите, защото това именно налива вода във воденицата на московската пропаганда. Убеждавал ги да излизат с листата на Народния фронт.

Съобщаващо трябва да се запази за сега впечатлението, че се касне само за социалистическа държава, докато мине опасността от агресия от страна на СССР и живота влезе в нормални релси. След това щяли да се направят решителни стъпки за 100% самостоятелност с помощта на ООН и по пътя на други двустранни договори.

Криегел му бил казал, че Марко Никозиц е дошел в Прага да поднесе подкрепата на СМЖ към новия пражки режим и че на това ще се даде гласност пред обществото. Зославия обещава голяма морална и политическа помощ на пражкия режим. Целта сега била до тия 3-4 месеца да се постигне пълно народно единство, да се даде широка по-

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРГИНАЛА

Фонд № .....
Опис № .....
А Е 3.2.2 .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

93
2-

литическа свобода на редица организации, клубове, спортни организа-
ции да се удовлетворят масите в желанието им за демократизация, след
постигането на националното единство и смирение с протестантската
и католическа църкви. да се произведат избори и конгрес на партията
която да вкара нови сили в партията и изоснови измени устава на
партията.

Криегел му бил казал, че почти вече убедил тия лидери на
останалите партии да се остане във Вършавския договор и официално
се набляга на неразривните връзки и приятелство с Москва, което
поведение ще обезоръжи Москва да не се бърка по твърд начин във
вътрешните работи на Чехия.

След като бъде избран нов парламент и ново правителство и
устава на партията бъде изменен: ЦК бъде нов, то Москва щяла да
бъде в положение на пълна изолация и не ще бъде във състояние да се
меси във вътрешните и външни работи на страната.

Съга все още целия политически живот не бил още под закон-
ни форми и носел още недостатъка след революционния период. Само
след изпълняването на тия преки задачи ще постигнем политическа и
дипломатическа стабилизация в света и независимост от Москва.

На предстоящия пленум в края на май т.г. ЦК на партията
щял ясно и категорично да заяви, че Чехословакия принадлежи и за
въ бъдеще към Вършавския договор, но си запазва пълното право на су-
веренно вътрешно и външно решаване на проблемите без да държи смет-
ка дали това е изгодно на СССР или не.

Криегел бил казал на Стискал, че трябва да се аргументи-
ра пред Москва, че Чехия и Словакия са социалистически държави в
своето съдържание и всеки опит за критика трябва остро да бъде ата-
куван като съветска диверсия. Економиката е социалистическа, а това
е най-големия аргумент за обликът на една държава.

Есяки опит на Москва за изменение трябва да бъде изяснен
на хората като бой на болшевишката фракция с тия които не приемат
нейните прийоми.

Никъде, му казал Криегел, няма рецепта какъв трябва да
бъде социализма. Само СССР мени понятията с оглед на своите задгра-
нични акции и политика. Нис казал Криегел, трябва да твърдим, че
именно социалистическите държави трябва да бъдат пример за демокра-
ция, свобода на словото и печата, телевизията и радиото и теорията
за капиталистическото обкръжение трябва да обясним за безсмислица
с която Москва аргументира полицейския терор.

3-.

Днес, казал Криегел, в Европа няма агресори. Западна Германия била напълно решена да помага на Чехия в нейното стабилизиране и Чехия не била изложена на никаква военна опасност от Германия. Именно Москва създава изкуствено призраците и бяга от международни дискусии и преговори, защото има нужда от този прирак за да може като деспот да фигурира над своите сателити. Москва била тая която създавала огнищата на раздори и бягала от международно сътрудничество.

Криегел убеждавал Стискал, колко усилия били нужди за да убеди лидерите на останалите партии да заявят в своите официози, че са несоциалистически партии, които подкрепят социализма като най-добрата форма на сквистенция, само че в рамките на твърде широка демокрация, която именно да бъде по-добра и от западната.

Москва, казал Стискал, бeспeсeлa от тия изявления на останалите партии, защото нямала възможност да обвини конкретно ЦК от отстъпление от социализма.

Криегел бил успял да убеди и някои личности от западния чешки военен корпус през Втората световна война, да се примирят с така създадената ситуация и да чакат докато револуцията в Чехия се стабилизира.

Стискал казал, че Пеликан ще пуска сега повече съветски песни по радиото и телевизията и по-често щяла да се повтаря фразата за нерушимата дружба със СССР, обаче ние ще си правим каквото намерим за добре.

Накрая Стискал е заявил, че министъра на вътрешните работи му бил казал, че ще удужи в своя зародиш всяка провокация от страна на когото и да било. Имал бил достатъчно средства за това и също му била обещана помощ от Югославия, която близо 20 години била изложена на поцобни атаки от Москва

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА ГОРАСТ
ДЕКЛАСИФИЦИРАМ
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Лично строго секретно

Екз. № 3

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № ..... 1 .....
Опис № ..... 10 .....
А Е ..... 695 .....
Лист № ..... 83 .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....
[Signature]

ДО

ДР.

Т У К

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

И Н Ф О Р М А Ц И Я

№ 331

Относно: Разговорите на делегацията на Комитета за държавна сигурност на ИРБ с ръководни другари от органите на МВР на ЧССР.

Делегацията на Комитета за държавна сигурност на ИРБ, която се намира в Чехословакия, за да разговаря с ръководни работници от органите на МВР на ЧССР, е била посрещната отрядно от няколко началници и зам. началници на управления по ДС. Чехословашките другари са информирали нашата делегация, че зам. министърът Клима, отговарящ за ДС, сега бил в тримесечен отпуск и няма повече да се завърне на работа в органите на МВР. Продължавал да работи зам. министърът Заруба, а другите зам. министри нямало да останат на работа в МВР.

Министърът на вътрешните работи се е изолирал от началниците на управления в Държавна сигурност и не ги приемал на доклад. Той бил викан в Президиума на ЦК на БКП, където бил критикуван, че не вземал мерки за укрепване органите на МВР и не давал отпор на вражеските елементи. Такава критика му била

отправена и на съвещанието на областните и районните секретари на ЧКП в началото на тази седмица. Сред работниците от МВР съществувало недоволство от неговото поведение. Между работниците от Държавна сигурност се водят разговори, че най-добре ще бъде ако той се пенсионира.

Ръководния състав в поделенията на Държавна сигурност стои на здрави партийни позиции. Органите на Държавна сигурност работят активно, изпращат редовно материали в ЦК на ЧКП за дейността на вражеските елементи. По този начин те се опитват да помогнат за правилното ориентиране на някои отговорни партийни дейци и осъзнаване опасността от засилената дейност на антисоциалистическите и антипартийните елементи.

Работниците от Държавна сигурност не желаят да разкрият авторите на разпространените напоследък в страната листовки срещу групата на Кригел - Шик - Циорж, в които е бил отправен апел към работниците за защита на социалистическите завоевания на Чехословакия. Ръководството на министерството обаче настоявало и е дало указания за издирване авторите на тези листовки.

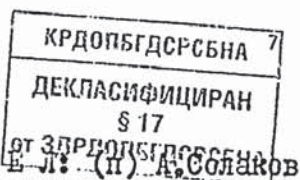
Отговорен работник от Министерството на вътрешните работи е заявил, че те ни считали за свои добри приятели и се надявали, че за разговорите, които нашата делегация ще води с тях, ще бъдат информирани и съветските другари. Очакват нашата помощ и вярват, че др. Дубчек ще овладее положението. На съвещанието с окръжните и районните секретари на ЧКП, на което се говорело за защита на социализма са били излъчени два комитета - единият за ръководство на работата на радиото и печата, начело с др. Черник, и другият за ръководство на телевизията, начело със Слърковски.

18. V. 1968 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № ..... 10 .....
Опис № ..... 695 .....
А Е ..... 84 .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

П Р Е Д С Е Д А Т Е Л

В я р н о ,

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно!

Екз. № _____

183
СЪОБЩАВА: аг. "Гораст"
на 18.5.1968 год, в 06.30 ч.
гр. Прага

А Г Е Н Т У Р Н О С В Е Д Е Н И Е

Относно: Положението в ЧССР.

Източникът съобщава, че в разговор с д-р Тихачек (род. в 1908 г., юрист, бил в затвора до 1960 година като човек от близките сътрудници на Робер Лаушман – един от старите привърженици на Бенеш), последният е заявил:

"Комунистическият режим у нас е компрометиран със своята неспособност до толкова, че при едни действително свободни избори, където биха присъствували чужди журналисти, комунистите едва ли биха получили 10 % от гласовете.

Партията на народните социалисти и демократическата партия в настоящия момент естествено не могат да вземат връх над комунистите, защото не са имали възможност спокойно да водят организационен живот и агитация.

Отвърщението от политиката на пражките комунисти ни създаде извънредно много потенциални привърженици, които въпреки всички симпатии досега не встъпиха в нашите партии, защото не виждаха в тях възможност в перспектива да решават проблемите в нашия обществен живот.

Борбата за надмощие между фракциите на ЦК на ЧКП се разви до такава степен, че трябваше да се стигне до някакво решение и то дойде. Новата фракция в ЦК, водена от Дубчек и Кригел-Шик победи. При това положение обаче новият режим нямаше поддръжка на Запад и рискуваше да остане във въздуха, тъй като неговата частично независима политика го доведе до дискредитирането му пред Москва, а на Запад срещна известно недоверие.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експорт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

114

2

Дубчек се опита от самото начало да използва връзките на Бригад зад граница и евреите-комунисти, като изхождаше от фантастичната теза, че социалдемократите, съединени с партията, ще създадат една социалнодемократическа държава, която би била приемлива както за Запада, така и за Изтока. Откъсването от икономически и културен характер от Съюза с перспективно създаване на неутрална държава тия нещастници Дубчек и с-ие мислеха, че ще постигнат без нас, като ни поставят извън играта като остарели и неактуални. Те разчитаха на факта, че тия две партии (народни социалисти и демократи) нямат програма в момента и че ще приемат официално програмата на комунистите. Яви се обаче голям проблем за новата фракция – становището на Ватиката и Запада към тая конюнктура. Перспективата за създаване на социалдемократическа държава бе подкрепяна главно от международното еврейство и неговата агентура в западните компартии.

Неминуемо новият режим разбра, че трябва да сътрудничи с нас отново, ако иска да спечели доверието на Запад.

Първата задача бе да се даде свобода на словото, печата, телевизията и радиото, свобода на организирането в клубове и организации.

Смятам за изключително голям успех създаването на спортните организации "Сокол", "Юнак" и детско-юношеската "Скаут" и отпадането на единния младежки съюз и пионерската организация. Комунистите използваха тия казионни организации твърде неумело, без да заинтриговат младежите, които уморяваха и отегчаваха с така наречения колективен живот, който психологически изключваше индивида и неговите интереси и по тоя начин едно лице – секретарят – ставаше инициатор. Това доведе до формализъм и до казионността на тия организации. Комунистите са загубили младежта безвъзвратно, тя сега е в наши ръце и ние от ден на ден я печелим.

Няма да мине и една година и нашите партии ще достигнат такъв голям брой, че ние ще имаме правото да обявим арената не

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

115

3

като народен фронт, а като две партии – обществена сила, с която властта ще трябва да се дели и то много сериозно, а не да се подхвърлят отпадъци от държавната трапеза.

Съгласни сме с тезата на Кригел – Шик, че в този етап на развитие ние фиктивно трябва да останем извън играта, докато стабилизираме държавния статут в ООН и избегнем московската интервенция. Тия комунисти (новите) са съгласни по-нататък да разделят властта между три партии, те са съгласни пред алтернативата, от една страна – зависимост от Москва, от друга – широка демокрация, да се поклонят на втората възможност.

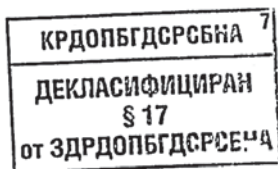
Действително пропагандираното от д-р Кригел национално единство в момента, когато московският натиск се засилва, е умно решение, за да избегнем политическо сътресение. Успеем ли да стабилизираме положението до есента, Москва не може да има никакъв успех в дипломатическа или военна интервенция. Ние сме твърде убедени, че д-р Кригел, Цисарж и Мирослав Галушка, Пеликан са правилни, когато твърдят, че сега е необходимо да се убеди Москва в главно две точки:

1. Ние сме независими, но оставаме във Варшавския договор, като обаче си запазваме правото да избираме акциите, в които ще вземем участие.
2. Социалистическият характер на държавата се запазва, а демокрацията само го стабилизира.

Стабилизираме ситуацията главно пред Москва, за да не ни смачка военно и това е най-големият ни успех. Останалото ще постигнем след това, когато Москва признае статута на новия режим. После тя не ще има доводи за вмешателство и само може да ни оплаква като "загубена мечта".

Кригеловата фракция смятала засега да даде преднина на дипломатията, обаче това трябвало да се използва като мярка когато часът бъде "12 без 5 минути".

fca

116

4

Новият пражки режим имал твърде добри дипломатически позиции и контакти. Москва засега нямала перспективи да удари - тук имало голямо спокойствие и социализмът не бил застрашен. Срещу нас няма въоръжени групи, нито съботажни. Животът протича нормално. Ние, така наречените десни, сме убедени от д-р Кригел да поддържа дисциплина. Д-р Кригел лично поддържа връзки с бившите летци в Англия и ги държи за юздите. Чистката в армията се развива по-бързо, отколкото в МВР. Неотдавна за въздушните поделения е назначен нов генерал. Д-р Кригел и Шик смятат, че все още обстановката не е удобна за светкавично откъсване, защото ситуацията с МВР е неясна и не се знае дали няма да се стигне до известни изненади. "Генерал Павел нямал още възможност да прочисти напълно състава. Тъй като МВР не било прочистено, било трудно да се знае дали догматиците няма да отговорят с въоръжени акции. Тоя въпрос оставал неизяснен и затова дипломатическата война била най-добра докато се ликвидират постепенно позициите на известни хора, които поддържат Москва.

Янош Кадър не споделял становището на Москва спрямо Чехия, но това едва ли е смутило руснаците!"

"Гораст"

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № ..... 1 .....
 Опис № ..... 10 .....
 А Е ..... 635 .....
 Лист № ..... 118 .....
 Експорт .....
 Секретар .....
 Дата .....

У-ние II-ро КДС

Строго секретно! 62

ПОДЕЛЕНИЕ

№ 128
1968 г.
ПРАГА

Съобщава аг. "Цонков"
Приел [ ] на 20.5.1968 год.
в 11.00 часа - гр. Прага

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРГИНАЛА
Фонд № 333
Опис № 333
А Е 333
Лист № 62
Експерт
Секретар
Дата

А Г Е Н Т У Р Н О С В Е Д Е Н И Е

КРДОПБГДСРСБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 22.05.68 Секретар: [ ]

ОТНОСНО: Положението в ЧССР

Източникът съобщава, че на 18.5.1968 година в 18 часа се състоя първото учредително събрание на "клуба на ангажираните безпартийни" в залата на Слованския остров. Доста преди уречения час се трупаха много хора, които желяеха да влезат вътре. След като бяха пуснати тези с поканите, разрешиха на една малка част от тълпата да влезе. За отбелязване е, че пред входа имаше две западногермански леки коли. В едната която беше "комби" се намираха припадъци за снимане. Идеятелно двама западногерманци засемаха как хората искат да влязат и как щурмуват вратите. Залата вътре беше препълнена с правостоящи и разпоредителите се страхуваха да не падне някои от полкълейте. На трибуната имаше около 15 души, в дъното беше закачено чехословашкото знаме и върху него залепени фирите инициални букви на организацията. Доклада се прочете от Штепанек, един от главните ръководители. Той изтъкна между другото, че тяхната организация - клуб трябва да бъде независима политическа сила, която да изразява интересите и мислите на безпартийните. "Със своята инициатива при изграждането на собствено политическо гледище не се поставяме срещу комунистическата партия, а до нея", - каза докладчикът. Говори към какво се стреми Клуба и заяви, че тази организация ще търси начин, чрез който безпартийните да могат да се включат в политическия живот. "Демокрацията не ще я получим даром, а трябва да се борим и воюваме за нея."

Друг член на ръководството Милош Хорнавски заяви, че както ЧКП е в зародишния стадии на своето възкръсване, така и формите на опозицията тепърва започват да се рисуват. Относно членството той каза, че щом Клуба бъде официално признат, ще се отворят вратите за всеки, който не е регистриран в друга политическа партия. "На безпартийния не трябва да се гледа като на "аутсайдервене".

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН § 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

2-.

63

По време на изказванията които бяха много, тъй като имаше делегати от цялата страна, се споделяше мисълта, че има проблеми неспадящи до компетенцията на партията и правителството /съществуването на различни организации, религията и пр/. Един от говорещите заяви, че не жият монолог, а диалог и че ЦК на ЧКП на своя януарски пленум отвори вратите и "ние ще минем през тях". Тези думи бяха приети с бурни ръкопляскания и одобрение. Своето приветствие завърши така: "Не искаме да слушаме само тъпана в оркестра, но и цигулката, на които свириме ние." В по-нататъшните изказвания взеха думата различни професори, доктори, говорител от радио Прага на име Зденек Маучал. Говореха за пълна демокрация, за това че е нужно да бъдат премахнати платените функционери по предприятията. Споделяха мисълта, че трябва да бъде отделена дейността на държавните органи, от тази на партията. Един заяви, че всеки свободен човек, който е ограничаван по какъвто и да е начин се присъединява към опозицията.

Интересни бяха думите на един подполковник, който през 1950 година бил изключен от партията и все още не е възвратен, а и не желаел. Каза, че болшинството от офицерите са партийни членове, а ние безпартийните сме много малко, но кои идват във войската? Вие младите и с вас ние безпартийните ставаме мнозинство. Завърши с думите "да запазим родината с оръжие заедно с вас, ако това е нужно." Последваха одобрителни гласове и ръкопляскания. Подполковника беше в военна униформа. Присъствуваха много войници и много от тях се изказаха.....

Имаше много журналисти, фоторепортери, записваха се изказванията на магнетофони. До мене беше един англичанин, който си водеше бележки много старателно. Западногерманците филмираха между хората.

Събранието имаше стихийен характер и приличаше на минитг. Клуба на ангажираните безпартийни има организации в Чехия и Моравия, без Словакия.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

ЦОНКОВ

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СПРАВКА

ПОДЕЛЕНИЕ

№ 141 а
22. V 1968 г.
ПРАГА

ОТНОСНО : Пребиваването ми в Чехословакия от
13 май до 22 май 1968 година.

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № .....

Опис № .....

А Е .....

Лист № .....

Експерт .....

Секретар .....

Дата .....

150

Обстановката в Чехословакия на пръв поглед изглежда спокойна—по пред-
приятия, заводи и учреждения се работи уж "спокойно" по улиците също не
се наблюдават особени прояви. Всичко е някак загадъчно тихо. През това
време опозицията се готви усилено за сваляне на комунистическата пар-
тия със всички средства за да не бъде повече ръководна. Под лозунгите
със СССР и другите демокрации искат да затъпят вниманието на партий-
ните комунисти и спокойно си вършат работата, тъй като за сега опозици-
ята не може открито да излезе и започне борба по заводи и да взема
насила властта—ръководствата да сваля и постави свои хора. Всичко това
се върши задкулисно.

За сега опозицията се сформира от ТРИ така наречени сили :

1. Ангажирани безпартийни — това са тези които сега най много
участвуват в подготовката на демократизацията иначе не участващи в
партийни организации.
2. Клуб така наречен 231 това са репресираните комунисти и други
осъждани през време на процесите Слански — Шлинг и други. Нарича се
231 тъй като всички са съдени по § 231.
3. организацията на " лидовете "

Всички тези се обособяват в една масова организация за борба с кому-
нистическата партия.

Някой от методите за борба с комунистическата партия от стра-
на на опозицията :

Организиране на клубове и набиране на членове—противници на партията.
Под всякакви форми привличат бивши социалдемократи, бивши земевладелци
уволнени офицери, изключени партийни членове и други изготвят своя
програма на официална организация.

Пресата : Ежедневно във вестниците се пишат статии за репресираните,
за начина по който са измъчвани и изнудвачи политическите затворници
да дават показания. Описват живота в затворите. Особено много нападат
милицията и държавна сигурност. Тук стоят и много изказвания на бивши
затворници. Поставя се публично дискусия да бъде ли или не комунистиче-
ската партия ръководна всеки да си каже мнението. Поставят се въпроси
защо 1/3 от населението / комунистическата партия / трябва да подтис-
ка цялото население.

КРДОПБГД
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

стр. 2

Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

Издига се искания за коалично правителство, за свободни избори.
Карикатури се дубчек в списание " ДИКОБРАЗ " че кашата която е забър-
кат у тондерата излиза вече навън и не може да я спре.

Радио и телевизия : Редовно се предават речи на "новите комунисти" речи пропити с антикомунистическо съдържание. Непрекъснато се призовават административните ръководители и партийни такива да напуснат местата си. Ако първата вълна на е могла да ги смете, то идва втора по сила и никой няма да остане ненаказан. Колкото по навреме толкова по добре ако си дадат оставките. Психологически действуват на партийните членове и всеки който си чуе името вече се отчайва и изпада в изолация и безпомощност. Общо в страната вече се говори, че има около 200 самоубийства.

По телевизията предават убийството на генерал ЯНКО / самоубийството / Настройват зрителите с тези пикантни истории. Начин употребяван за сваляне на административни ръководители, директори на училища и други :

През ноща се разлепват плакати от опозицията по адрес на обвиняемия да напусне местото си доброволно с най обидни думи го обвиняват за това което е провеждал. Другата нощ пишат лозунги по улиците и същевременно му се изпраща анонимно писмо със съдържание, че ако доброволно не отстъпи ще свикат публично събрание. На проведени публични събрания по малките градчета и селата е регистрирано максимално посещение. Тук присъствува и обвиняемия. Отчитат например на даден директор от Райхсхрад другаря ВЛАХ, че е направил много за училищата но това, че е отравял тяхните деца, като не им давал да учат религия ги е осъскатявал и това не може да се изравни с направеното добро и го свалят. Всички гласумат за свалянето.

Сваляне ръководствата на профсъюзите - чрез свои хора по заводите и предприятията свикват стачкуващо събрание и излизат с предложение да се избере ново профсъюзно ръководство, което да защитава истински ичтересите на трудящите се. Да им се увеличат заплатите раздадат квартири и други. Те използват исканията на всеки работник за по голяма заплата и дори здрави работници тръгват с тях щом се касае да получи повече с 200 или 300 крони. Настанили вече тук свои хора в профсъюзите, те ще започнат да се месят в ръководството на предприятията. Искат да издигат свои директори и ръководители. Чрез профсъюзите искат да внедрят свои хора в народната милиция и също така обработват членове на тази милиция да ги поддържат, тъй като те са истинските представители на трудящите се и с "истинските" комунисти за кратко време а не 22 години ще подобрят коренно положението на трудящите се.

По радиото също така се съобщава, че е необходимо да бъдат веднага отзовани всички дипломатични служби и представителства зад граница

КРДО ПЕГДСРОСНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

стр. 3

152

Фонд № .....
Описание .....
А Е .. бъдат изпратени нови представители.
Лист № .....
Експлоз. случай - преживяването на другаря Косигин са разлепени из Карлови Вари
Секретар .....
Дата .....
и другаря да се плекати на РУСКИ : " Господарю Косигин харесват ли Ви нашите

курорти" или господарю Косигин ние ще Ви излекуваме.... Винаги и на ве
ни вре ена с Съветския съюз и до днес.....

Да се постави на местото на Готвалд брстовете на Масарик.

По селата за сваляне на партийни и административни ръководители си слу
жат също така с измислици и клевети. Така например дадена жена секретар
на селски партиен комитет е изобличавана, че е неморална тъй като ходела
с даден човек или обратно. Това е пикантно за населението и никой в нас
тоящия момент не може да провери истинността на тизи истории.

Дори още настоящи директори на предприятия говорят, че часовете им са
преброени.

Засилена е пропагандата и против нашите страци-обвиняват СИБ че за
тяхното економическо състояние сме виновни ние соц. страни.

Предпочитат да вземат кредит от западни страни за да бъдат ангажирани.
Днес е по добре да имаме да даваме отколкото да вземаме.

Контра мерки от страна на здравите комунисти:

Едва от няколко дни се наблюдава съживяване на партийните членове, тъй
като приближава пленума на ЦК на когото много се разчита. Че този пленум
ще се постави за партията и даде указания за излизане от това положение.
Появяват се последните дни в пресата отзиви на здрави комунисти, да не
чакат комунистите а да водят непримирима борба за защита и съществува
нието на комунистическата партия. Излизат вече много и безпартийни в
пресата с изказвания като : " Въз основа на направеното до сега от
партията за работниците и целия народ-партията има право да бъде ръкови
дяща. Не се поддавайте на лъжите на опозицията тъй като знаем тяхното
отношение към работническата класа от първата република.

На партията не са нужни хора които изчаждат събитията и др.

Готвят се по заводи безпартийни работници да излезат пред телевизията
и разказват за състоянието по места. Че сами са си виновни, за ниските
заплати не са изпълнявали съвестно работата си и са давали брак и по
добни. Народната милиция няма да даде оръжието си на никого. Заводите са
на работниците и ще ги пазим. Това дава повод на отговорни партийни ръ
ководители да започнат активна работа срещу опозицията и спасяват чес
та на комунистическата партия. Да не излязат като страхливци и напускат
масово местата си. Да се вдъх е доверие на всеки колебаещ се и дори на
здравите комунисти, че в тези тежки за партията моменти не са сами с тя
е съветския съюз и останалите социалистически страни.

стр. 4

113

Дори днес вече се чуват изказвания че – " Смърковски вече забранил демокрацията " тъй като много далече са отишли всички драскачи.

В рядовите партийни членове днес не са наблюдавани кариеризъм и интерес към длъжности. Тези които си хвърлят партийните билети не са били никога верни на партията.

Двадесет и две години комунистите са провеждали решенията на партията снемани от ЦК. Днес те отново очакват, че " горе " ще преценят настоящето положение и ще вземат мерки и заздравят и се поставят за партията

Много обаче големи функционери изчакват от страх да не бъдат изгонени от местата си. Затова не проявяват инициатива и смятат, че всичко ще се размича и те ще си останат по местата невредими.

Това е накратко за обстановката в сегашния момент в Чехословакия. Всеки ден носи нови и нови изненади и решения. Но както от всичко лица също така врага няма да се остави при това положение тъй като той добре знае че " или сега или никога " – няма време отново да чакат 22 год за този изгоден за тях момент.

Всеки на когото е свята партията заявява, че партията има сила и с помоща на собствената си армия и милиция ще сложи ред в страната.

22 май 1968 година

Прага

М и р к о в

КРДОПБГДСРСБНА

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № 3

Опис № 3

А Е 31

Лист № 153

Експерт .....

Секретар .....

Дата .....

Управление II-ро КДС

ПОДЕЛЕНИЕ .....
№ 193 .....
22.5.1968 г.
ПРАГА

КРДОПБГДРСБНА
ВЯРНО С ОРДИНАЛА секретно! 157
Фонд № .....
Опис № .....
А Е ..... 321 .....
Лист № ..... 157 .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

ОТНОСНО: Обстановката в Словакия.

В разговор с журналистите Войтех Кондел /зам. главен редактор в седмичника "Свет социализму"/ и Алберт Йедлицка /редактор в същия седмичник/ и двамата от Братислава, разказаха следното за обстановката в Словакия:

Проблемът който стои в центъра на вниманието, е националния сега прокламирането на федерацията е набелязано да стане на 28.X. г., по време на тържествата за 50 годишнината на Чехословакия. Безпокойството обаче по този въпрос продължава. От една страна съществува недоверие в лоялността на, както се изразяват тук "прашките бюрократи и политикани". Не се знаело какъв номер можело да имат да изиграят на словаците. И Дубчек прекалено им се доверявал. От друга страна словашките ръководители били обезпокоени и нямали още определена линия за следване спрямо искането за автономия на унгарското малцинство. Въпреки че, както се изразиха те, "не виждаме акво още могат да искат тези унгарци, след като те са които потискат словаците в някои селища и цели райони."

Според тях в Словакия няма организирани антисоциалистически тенденции, но има една дребнобуржоазна и католическа стихия, която усилено гледа да дискредитира в сегашната обстановка всички, които са свързани с партийните и държавни органи. Дори на деца на служителите на милицията и партийни работници, които не са замесени в нищо в училищата им викали "съдисти" и останалите ученици странели от тях.

Словашките ръководители виждали съществуването на някои опасни тенденции - главно в Чехия и специално в политическите кръгове в Прага. Те смятали, че най-доброто средство за борба срещу тези тенденции било развитието на процеса на демократизацията, изобличаването и търсенето без забавяне отговорност от компроментираните държавни и партийни бюрократи. Мълчанието което продължавало около няколкото политически самоубийства и отговорностите във връзка с Шейна, според тях само давали материал за антипартийна пропаганда на враговете.

Словакия е твърдо за сътрудничество и дружба със Съветския съюз и останалите социалистически страни. Но съществува известно

КРДОПБГДРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
ОЗВРДЕНА

158

2-

недоверие към отношението на Съветския съюз към сегашния процес на демократизация в Чехословакия, който за словаците е изразен главно в искането им за федерация. В Словакия очаквали Съветския съюз в подходяща форма, но по-определено да изрази отношение към грешките на предишното ръководство в националната област и към това което се смята да се предприеме сега.

Братислава 18 май 1968 год.

Със словашкия журналист Йозеф Шрейбер направихме с кола разходка до Девин – на чехословашко-австрийската граница. Пътя минава покрай самата граница. Тя е оградена с двойна телена мрежа. До преди два месеца е имало и допълнително военни средства за отбрана на границата, но новото ръководство наредило да се премахнат. Гранична охрана видяхме само на едно място – двама души.

По време на разходката Шрейбер каза, че в началото на идната седмица, изглежда в сряда Цисарш викал в Прага на специални разговори главните редактори на ежедневниците и седмичниците. Сигурно, каза той, – Цисарш не е много доволен, защото напоследък поотслабнаха в печата изказванията в духа на неговите искания за извънреден конгрес.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАНА
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

У-ние II-ро КДС

Строго секретно!

68

изг. 1/144 / от 25.5.68.

Съобщава аг. "Васко"

Приел [ ] на 25.5.1968 год.
в 10.00 часа -> гр. Прага

АГЕНТУРНО СВЕДЕНИЕ

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

ОТНОСНО: Положението в ЧССР.

Източникът съобщава, че в разговора с кореспондента на Западногерманската телевизия в Прага, ~~запитвайки го~~ за неговите ~~ко-~~ ~~леги~~ останах с впечатление, че както ~~те~~ така и редица други западни журналисти в последно време са в непрекъсната обиколка из ЧССР и главно в Словакия.

Между другото този кореспондент ми подхвърли въпроса, дали ми е известен броят на пребиваващите понастоящем съветски, а и български войници в ЧССР, които са пристигнали тук цивилни, като туристи, дори спомена името на някакъв генерал Петров.

Този въпрос оживено се коментира между западните журналисти и е предмет на заострено внимание от тяхна страна, тъй като нещо подобно чух неотдавна и от италиански кореспондент.

Коментирайки пребиваването на др. Косиген в ЧССР, ^{източникът} заяви, че се водят преговори и за отпускането на заем от страна на Съветския съюз, но изказа отново предположението, че такъв заем едва ли ще бъде отпуснат преди да бъдат оповестени резултати от предстоящите избори в страната.

ВАСКО

КРДОПБГДСРБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

[Signature]

КРДОПБГДСРБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРБНА
Дата: ..... Секретар: .....

Л 60

ДР. ГРИГОРОВ,

Събитията в Чехословакия навлизат в решителната си фаза. Здравите сили на ЦК на ЧКП и по специално на Словакия се готвят на пленума, който ще се състои на 29 май т.г. да дадат решителен бой на десното крило в президиума на ЦК на ЧКП.

В същото време Криегел, Цисарш, Шпачек и други вземат мерки по своя линия също така решително да се противопоставят.

На къде ще тръгне за в бъдеще Чехословакия ще се реши именно на този пленум.

Сведенията които "Гораст" дава за дейността на Криегел съвпадат с тези които има посолството.

Това което донесе "Гораст" за Криегел е действително линията която десните сили провеждат в настоящия момент.

В министерство на вътрешните работи всичко е още по старому, с изключение на това, че др. Беран и др. другари се мъчат да съживят оперативния състав.

Това съвещание за което той говори с вас се проведе на 23 май т.г.

Криегел и министъра на вътрешните работи, както знаете бяха много остро критикувани на съвещанието с окръжните секретари.

В ЦК на ЧКП има ориентация от здравите сили да се отстрани м-ра на вътрешните работи Йозеф Павел, като се принуди сам да си подаде оставката. Ако това той не направи ще разделят министерството на две, за да се освободят органите от него.

Прага, 25.V.1968 г

Полковник:

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № ..... 1 .....
Опис № ..... 2 .....
А Е ..... 318 .....
Лист № ..... 169 .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....
[Handwritten signature]

КРДОПБГДСРСБНА 21
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 22.08 Секретар: *[Handwritten signature]*

КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Лично съобщение секретно

Екз. № 3

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № 1

Опис № 10

А Е 095

Лист № 204

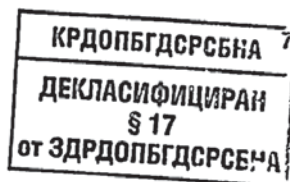
Експерт .....

Секретар .....

Дата .....

ДО
ДР.

Т У К

И Н Ф О Р М А Ц И Я

№ 350

Относно: Проведените разговори с отговорни работници от органите на Държавна сигурност на ЧССР.

През последните 7 дни отговорни работници от Държавна сигурност на НРБ отново посетиха чехословакия и разговаряха с някои ръководители на Държавна сигурност на ЧССР.

Нашите работници са били приети много сърдечно и искрено от чешките другари. Посещението на нашите работници е било оценено от тях като проява на братската солидарност на нашите органи към чехословакските органи на Държавна сигурност и като морална подкрепа на тези органи и на цялата Чехословакка комунистическа партия.

Чешките другари са изразили своята искрена благодарност на Комитета за държавна сигурност на НРБ за тази морална подкрепа.

По време на състоялите се разговори нашите работници са били информирани подробно за обстановката в Чехословакия, за настъпленето на антисоциалистическите и контрареволуционни сили и за

КРДОПБГДСРСЕ:А
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № 10
А Е 695
Лист № 295
Експорт .....
Секретар .....
Дата .....
[Signature]

КРДОПБГДСРСЕ:А
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСЕ:А

8

работата на органите на Обществената безопасност и Държавна сигурност.

Общо взето, според чехословакските другари, първоначалните смущения в органите на Държавна сигурност се изживяват. С уволнение на Кудрна и оставката на двамата му заместници бил нанесен голям удар върху органите на Министерството на вътрешните работи. В най-критичния момент те се оказали без ръководство и те изолирани от партията.

Въпреки това нашите органи са запазени, укрепва се морала и единството а състава и те изпълняват с успех своите основни задачи. Досега журналистите и репортьорите не са успели да проникнат в някои помещения, ползвани от органите на Държавна сигурност въпреки отчаяните им опити. Материалите, отпечатани във вестниците и списките на съоръжения за контролиране на кореспонденцията от органите на Държавна сигурност са неверни и измислени.

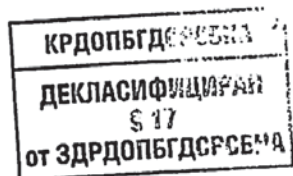
Министърът Йозеф Павел се проявява като индивидуалист, който обаче се страхува да приема на доклад ръководни работници от Държавна сигурност. Ръководителите на поделенията също са го изолирали.

Чешките другари отчитат като грешка, че дейността на Държавна сигурност и особено на техническите подразделения не е регламентирана със закон или с друг нормативен акт. Успели са да принудят Йозеф Павел да подпише предложение до Министерския съвет да бъде разрешено на органите на Държавна сигурност да провеждат микрофонно и телефонно подслушване и проверка а кореспонденцията на представителите на чуждите разузнавателни централи, работещи против ЧССР и на чехословакските граждани, доказани агенти на чуждите разузнавания.

Според някои ръководни работници от чехословакските органи на сигурността реакцията изпуска инициативата от свои ръце. Объркването сред работническата класа е преодоляно, а със своите постъпки екстремистите са показали истинското си лице. Те обаче подготвят ново настъпление, издигат искания за провеждането на извънреден

205

КРДОПБГДСРСЕМА
 ВЪРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Офис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

3

конгрес и за изключването от ЦК на ЧКП някои членове, които стаят на здрави позиции.

Чешките другари считат, че предстоящият пленум на ЦК на ЧКП ще бъде връхната точка на събитията. Според тях, изходът ще се намери, след като се решат въпросите в ЦК на ЧКП. Без партийно ръководство органите на държавна сигурност и на народната отбрана не могат да действуват. Според тях, обаче съдържателният процес, ако не се прибегне до по-крупни мерки, ще бъде бавен и ще продължи дълго време.

Нали работници са разговаряли и с ръководителя на чехословашката разузнавателна служба др. Хоуска и с други отговорни работници от разузнаването, които с желание са напълно ориентирани за дейността на чуждите разузнавателни служби във връзка със събитията в Чехословакия. Според тяхната информация, САЩ и Джонсън се стремят да не се намесват открито в тези събития, като изискват от Западна Германия и френските разузнавателни органи да действуват по-смело и по-бързо. Англичаните са дали указания на своята агентура за създаване от интелектуалците на нова елитна комунистическа партия, а австрийските соц алдемократи действуват съвместно с цискистите за създаване на Социалдемократическа партия и за връщане на чехословакия на неутрални позиции по западен образец. Получени са достоверни данни, че в Острава действува френски агент "Черни". В Прага пристигнал представител на украинските националисти (известен американски агент) със задача да се свърже с определени лица, в това число и с Голдщюкер за активизиране дейността на реакционните сили.

Според др. Хоуска другарите Черник, Ленарт, Шроугал, Индра и Колдер били информирани и ориентирани добре за дейността на врага. Дубчек вървал много на Кадар и най-вече на др. Тодор Живков. Голдщюкер, Кригел и Павел били свързани по еврейска линия, а Цисарх бил много осторожен и се стремил да спечели работническата класа.

Другарят Хоуска казал, че Силъровски след посещението в

КРДОПБГДСРБНА
 ЕДНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРБНА

207

Москва се бил осъзнал и застанал на здрави позиции. Възможно било в основата да стоят карактеристични подбуди. Пред свои близки Смирновски бил заявил, че не разбирал процеса на демократизация така както се извършва. Едва сега виждал опасността и необходимостта да се поправи положението.

Други отговорни работници от Държавна сигурност разказали, че разполагат с данни, че Смирновски е бил [ ]. За Кригел подчертали, че е бивш сътрудник на Държавна сигурност и че на неговата съвест тежала участието на някои невинно осъдени комунисти. Сега чехословацките другари събрали и подреждали фактическия материал и за други членове на екстремистката група, за да могат да ги разобличат в подходящ момент.

Според информацията на чешките другари министърът на вътрешните работи Йозеф Павел стои на открити антисъветски позиции и нарича "съветска агентура" онези другари, които стоят на позициите за дружба със Съветския съюз. Той настоява за ликвидиране на органите за Държавна сигурност и не е съгласен със създаването на Комитет за държавна сигурност.

Др. Хоуска е характеризирал положението във военното разузнаване като добро, а в Гранични войски като стабилно. Той съобщил, че особена ревност за разлагане и дезорганизиране на работническите отряди проявявал Цисарх.

През главата на Йозеф Павел др. Хоуска информирал редовно съветските другари за дейността на империалистическите разузнавания. Освен това той изпращал редовно информации на Дубчек, с когото били лични приятели, на Черник, Ленарт и Щроугал.

Другарят Хоуска счита, че в най-скоро време трябва да се проведе съвещание на ръководителите на разузнавателните служби на социалистическите страни, респективно на СССР, Полската народна република, ГДР, УНР и НРБ, на което той да изнесе доклад, за да бъдат набелязани координирани мероприятия. Според него, това съвещание трябва да се проведе в София или Будапеща. В него е навярла

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

202

5

идеята за провеждане на активни мероприятия с цел оказване въздействие върху здравите сили на ЦК, за да бъдат убедени, че класовият враг и капиталистическите разузнавателни служби работят упорито за откъсване на ЧССР от социалистическия лагер.

Другарят Хоуска е заявил, че настоява да посети лично в София и да разговаря с мен.

Изхождайки от това считам, че ще бъде целесъобразно да ми се разреши да покана, след съгласуване със съветските другари, др. Хоуска в София, за да разговарям с него по въпросите, които той иска да постави пред мен.

Ръководен работник от органите на Държавна сигурност на ЧССР ми предаде доклада на Главната дирекция на държавна сигурност, направен на някои членове на Президиума и Секретариата на ЧКП. Превод: от доклада и резиме от него прилагам към настоящата информация.

Приложение:

1. Доклад на Главната дирекция на държавна сигурност на ЧССР за някои тенденции, интереси и намерения на вражеското разузнаване, на разни чужди граждани и на отделни чехословашки граждани.
2. Резиме от същия доклад.

27.1 1968 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: (п.) А.Солаков

Вярно,

Отп. в 3 екз.

№ 1 - Т. Живков

№ 2 - А. Цацар

№ 3 - КД

Изпълн. Велчев

Нап. ИМ/27.V.68 г.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № ..... 10 .....
 А Е ..... 625 .....
 Лист № ..... 108 .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

270

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № ..... 10 .....
А Е ..... 695 .....
Лист № ..... 270 .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....
370

Същото секретно
Виз. № _____

Съобщава аг. "Гораст"
на 27.V.1968 г. в 20.00 ч.
гр. Прага

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

АГЕНТУРНО СВЕДЕНИЕ

Относно: Положението в ЧССР.

Съобщение от 27-V

Източникът съобщава, че ^{д-р} Стис ал, ползвавайки се на информация от д-р Кригел относно предстоящия пленум на ЦК, заявил, че Кригел поддържа становището, че "прогресивните" не могат да направят нито крачка напред, ако не бъдат спазени следните условия:

1. Започване на незабавна остра дискусия със "сталинистите", които да бъдат принудени да признаят пред народа "погрешната и престъпна политика", която са водили, че всичко са вършили "под диктата на Съветския съюз" и неговите резиденти в Прага. По този начин трябвало да се изтъкне пред обществеността, че "празките сталинисти" са били агенти на Берия и с това да се обезоръжи Москва. Тъй като там веднаж завинаги са осъдили Берия като агент на чужди шпионски служби, следователно и неговите "празки помощници" не били нищо друго освен членове на тази банда.

2. В никакъв случай не бива да се влиза в открито аргументно нападение на Москва. Това било становището и на САЩ, сондирано с Роберт Кенеди и Сайърс Итън. Бившият съветник и член на "мозъчния тръст" на Джон Кенеди - Мисинджер при неотдавнашното си пребиваване в Карлови вари бил казал на определени лица (по всяка вероятност това бил проф. Шнайдерек) следното: "Вие ще престанете да представлявате интерес за нас, ако се откъснете от СССР. Ние искаме СССР да бъде отворена и незагизваща рана в неговото тяло, иначе трудно може да разчитате на помощ. Само

КРДОПБГДСРСНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 К.Е. .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСНА

271

2

В рамките на Варшавския договор тя може да има успех, като по този начин влияе на известни кръгове в самия Съветски съюз и останалите социалистически страни. Идеологическата борба трябва да бъде водена в рамките на Варшавския договор. Зле сте антитеза на московската теза, следователно се касае за вътрешно противоречие във Варшавския пакт и това противоречие има цена, само когато е вътре. В зависимост от разволя на това противоречие в бъдеще се насочват силите и ще се действа. Засега е достатъчно да се поддържа платформата на демократически социализъм, а с консервативните сили да се действа дотолкова, доколкото това е търпимо за Москва, която е напред. Обуздаването на консервативните сили е най-голям коз пред Москва, която не може да обяви чехите в отстъпление от социализъм. В рамките на Варшавския договор трябва да се постигне преминаване от количество в качество. Това, както и Китай, ще ангажира Съветския съюз и неговата експанзия навън ще бъде сведена до минимум.

Кисинджър (САЩ) е обърнал внимание върху факта, че де Гол има сходно становище по въпроса за запазване на формата (социализма), но е по-радикален в съветите за самостоятелност, настоява за по-остро становище по въпроса за вътрешна и външна независимост, което, според Кисинджър, било французка мегаломания за доминиране в Европа, не вземайки предвид сватое вътрешно противоречие и изострената бдителност на Москва.

Кригел казал на Стаскал, че "прогресивистите" от ИК поддържат връзки с най-прогресивните сили на САЩ - хората около Кенеди, и че практически се касае не за нещо ново, а напротив - продължение на плана Кенеди за "стагниране на Москва", чието изпълнение било прекъснато от неговата смърт.

Китайското отклонение било подготвено и реализирано по времето, когато излъчвал тръст на Кенеди е работел с пълна сила.

Кригел казал, че Дуиджи Лонго е обещал пълната идеологическа подкрепа на целия италиански партийен печат. Постигнато било споразумение и с Пиетро Нези, Тито, Ерих Фишер (Австрия), с австрийския печат и със западногерманските социалдемократи.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЪРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Спис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

3

271

съсредоточени около Вили Брандт. Очаквала се еднородна кампания против "празните сталинисти" и просветски елементи отвън, която ще бъде само проведена и предавана чрез празния печат, радиото и телевизията.

Според Кригел, ^{селективността} привеждането на милицията под командването на армията е въпрос на кратко време. Това значи, че оръжието няма да бъде в "обойците", а в складовете или още по-възможно е да имат оръжие без функции.

Кригел казал, че водачите на останалите партии са информирани относно ситуацията и от тяхна страна са изключени екстремистки акции. По-слесно било с отделните низови членове на тия партии, които "не си държат езика зад зъбите и изпреварват събитията".

Кригел подчертал необходимостта от бързото отстраняване на околийските и областните секретари и някои хора от ЦК преди конгреса на партията, за да имат време да подготвят конгреса. Тези хора щели да бъдат притиснати да отстъпят доброволно от функциите си. В партията трябвало да нахлуят много млади хора със "средноевропейски" широглед и дори да виязат членове от останалите партии. Трябвало всичко, което е ново, да измете "просветските елементи" от партията, да се промени целият ѝ състав. Чрез нейното масовизиране цял да се преодолее консерватизмът. Класовата борба трябвало да се отрече и се обяви "общонароден социализъм".

ГОРАСТ

КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Лично строго секретно

ИЗ.н. 16

КРДОПБГДРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

ДО
ДР.

Т У Н

1. 6. 68

И Н Ф О Р М А Ц И Я

№ 370

КРДОПБГДРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДРСБНА

Относно: Действията и намеренията на десните елементи в ЧССР във връзка с пленума на ЦК на ЧКП.

Д-р Милош Стискал (приятел и съмишленник на Кригел) в разговор с министъра на вътрешните работи на ЧССР генерал Йозеф Павел научил редица подробности свързани с настоящия пленум на ЦК на ЧКП.

Пленумът е трябвало да започне в 08.00 часа на 29 май 1968 г. Когато обаче Дубчек видял, че на бюрото му се изпират около 4 000 резолюции от заводи, учреждения, болници и военни подразделения, бил много изненадан. Било му внушено, че тези резолюции представляват близо 5 милиона граждани. Той се затворил в кабинета си, водил дълги телефонни разговори с различни учреждения и проверявал резолюциите. След това Дубчек изменил речта си и я написал отново. В този ден той изненадващо променил своето становище относно свикването на извънреден конгрес на партията.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № .....
Опио № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

2

286

179 Стискал пояснил, че акцията с резолюциите е била организирана лично от Кригел, Цисарж, Ота Шик и др. поради следните съображения: проведеното съвещание в ЦК с областните и околийски секретари показало, че "консерваторите" имат здрави позиции в тези партийни органи и на предстоящия разширен пленум на ЦК групата на "прогресивните" може да изпадне в твърде окаяно положение. Кригел, Цисарж и Павел решили да ударят тази крепост, като спечелят на своя страна заводските и учрежденските партийни секретари и секретарите на низовите партийни организации.

Според Стискал с организираното изпращане на резолюциите, били обезоръжени "сталинистите", а останалите се уплашили. Понататък щяла да бъде направена по-сериозна чистка на "консерваторите", които наброявали 40 души.

Стискал заявил, че генерал Павел ненавиждал Ствѣтския съюз, знаел неговите методи на работа и щял да го обезоръжи.

Когато ръководството на Държавна сигурност и милицията се обърнали към него да ги защити от нападките на пресата и телевизията, генерал Павел заявил, че не е само техен министър, а министър на цялата Република.

Стискал заявил, че вторъжените работнически отряди на някои заводи провеждат учения.

В личен разговор с генерал Павел, той разбрал, че Павел стои на твърдото становище - работническата милиция да бъде ликвидирана. Генерал Павел заявил, че е бил първият командир на тези отряди и ги е ръководил по време на февруарските събития през 1948 година, но сега бил против тяхното съществуване.

Стискал отново потвърдил, че Кригел, Шик, Смърковски и др. имат лична охрана дадена им от генерал Павел.

Стискал заявил, че се водили тайни преговори за възобновяване на т.н. "малко съглашение". В момента този въпрос се разглеждал в Белград между Югославия и Румъния. Съгласието на Чехословакия било взето от Никезич при последното му посещение в Прага.

1.VI.1968 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: (п) А.Солаков
В я р н о,

Ииф. 340

987

Изпратена на другарите:

1. Т. Живков
2. Ж. Живков
3. Б. Велчев
4. Ст. Тодоров
5. Т. Цолов
6. Б. Българанов
7. Ц. Драгойчева
8. Ив. Попов
9. Ив. Михайлов
10. П. Кубадински
11. А. Цанев
12. Ив. Башев
13. Д. Джуров
14. Зиколов
15. Светличний

КРДОПБГДСРБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

КРДОПБГДСРБНА
ВЯРНО С ОРГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № 10
А Е 695
Лист № 187
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

ПОДЕЛЕНИЕ .....
№ 180
3. VII 1968 г.
ТРАГА

За мисълта

СПРАВКА

37

относно: изказвания на М. Юнгман, за положението в ЧССР.

М. Юнгман, главен редактор на литературния седмичник "Литературни листи", орган на съюза на писателите, в разговор със съветника на посолството Р. Николов, заявил, че ЦК на ЧКП понастоящем не упражнява никакъв контрол и ръководство на идеологическия фронт и по-специално на печата. Юнгман заявил, че като главен редактор той сега имал абсолютна свобода да публикува всякакви материали. Всичко зависело от неговия критерии на комунист и член на партията. В бъдеще партията щяла да упражнява идеологическо ръководство само на работата на избраните партийни органи, което означава, че творческите съюзи и техният печат ще бъдат извън сферата на тази дейност, оставени да работят независимо, по свое разбирание. За пример посочил, че неотдавна Дубчек се срещал с гвалните редактори само да ги информира за проблемите, но не и да им прави внушения какви становища да застъпват.

Журналистите-комунисти щели да се съобразяват с партийните становища в своята работа доколкото те сами намират това за нужно.

Понастоящем между редакцията на седмичника и ЦК на ЧКП не съществува никаква регулярна връзка, нито пък ЦК следи за съблюдаване на определена линия от страна на "Литературни листи", който е най-широко разпространявания и четен седмичник, формиращ мнението на интелигенцията в цялата страна.

Според Юнгман, ръководството на партията в политическия и идеологически живот на страната не се чувства поради нейното фактическо разцепление на две крила: "прогресивно" и "консервативно". Някои антисоциалистически тенденции и становища оставали без отговор от страна на комунистическия печат и журналистите - комунисти, защото не било оформено единно становище на партията по редица въпроси. Всеки тълкува понятията "прогресивно" и "консервативно" както му е изгодно. Крайните елементи, чиито главна трибуна е "Литературни листи" обявяват за "консерватори" всички, които не са съгласни с тях.

26657

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

Историческите архиви на ДС

2.-

72

На главните редактори на ежедневниците било препоръчано да не отиват в отпуск до конгреса и да работят за развитието и успеха на "прогресивния процес".

Редакцията на "Литературни листи" имала намерение да атакува словашкото партийно ръководство като "консервативно", тъй като в Словакия "демократизацията" и "прогресивния процес" се спъвали.

През октомври ще започне да излиза новият политически ежедневник "Лидове новини", който ще бъде нещо като орган на опозицията. Неговата редакция щяла да защитава "хуманния, демократичен социализъм", който силно желан от чехословашкия народ и който щял да бъде привлекателен и за западноевропейските капиталистически страни.

Прага, 3. 6. 1968 год.

ПОЛКОВНИК:

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОБИГНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 2
 чл. 31, ал. 6
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА
 Дата 22.08 Секретар: .....

130

Строго секретно

Екз. № _____

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

Съобщава агент "Гораст"

Приел [ ] , 19.6., 17,00 ч.

КРДОПБГДСРСБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 27.08 Секретар: [ ]

АГЕНТУРНО СВЕДЕНИЕ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

[ ]
1. VII 68

Студентските вълнения, бунтове и барикади са социално ново по своя характер явление, което ще нанесе сериозно сътресение на световния комунизъм. Световната студентска федерация и отделните студентски организации в последните 6-7 години са овладяни от организацията на християнската младеж, която има главен център във Вашингтон и която дълго време е била под покровителството на братята Кенеди и един от близките сътрудници на Джемине Кенеди, който бил педераст и комунистите използвали тази негова слабост и преди две години го компрометирали, като мислели, че подронват устоите на организацията на християнската младеж / ИМКА /. Тази организация днес имала свой мозъчен тръст, който има информации за социалното положение на студентите в целия свят. Няма държава, за която да не е известно, какви проблеми вълнуват студентите, главно в капиталистическите страни.

Тази организация на интелектуалната младеж днес има за задача да вземе оръжието от ръцете на комунистите. Там, където решаването на социалните проблеми на студентите е назряло и има опасност комунистическите партии да оглавят тези проблеми и да защитават студентите, ИМКА се организира и застава чрез своите членове като водач и организатор на студентските вълнения, а когато трябва и на барикадите, за да спечели името на обективна революционна организация и по този начин да отстрани комунистическите младежки организации от играта.

Във Франция се отиде по-далече - ИМКА успя да овладее

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРГИНАЛА

Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

131

2

и профсъюзите, главно младежите. Тук играта бе много по-сложна. Целта бе, да се създаде у де Гол впечатление, че всичко, което става във Франция, е комунистическа акция. Вълненията бяха проектирани умело, разрастнаха се във всички слоеве на обществото, бидейки подети от студентите.

Комунистите тук също бяха поставени в шах или по-точно в алтернативно положение – или да останат неутрални и създадат впечатление, че подкрепят тоталитарния режим на де Гол, или да влязат също в акция, което те направиха и вбесиха де Гол.

Целта тук бе, именно да се създаде конфликт между де Гол и комунистите, а оттам – между де Гол и Москва. Комунистите и в бъдеще ще бъдат поставяни в такава ситуация – или да загубят престиж пред масите, или да се скарат с де Гол. Това са плановете на мозъчните тръстове на Запад и засега те успяват.

Целта днес е, да се взема от ръцете на комунистите всяка инициатива от какъвто и да е характер. Особено внимание днес се отделя на световното движение за мир – то да бъде иззето от ръцете на комунистите.

Що се отнася до социалистическите страни, то там ИМКА също намира доводи към организиране на студентството: липсата на свобода, лоши условия в общежитията, липса на стипендии и др.

Тук страховата манифестация също бе инсценирана от ИМКА, която специално у нас, в Чехия, има дълбоки корени и вече е регистрирана и съществува като такава.

Страховският инцидент измете министъра на вътрешните работи, създаде недоверие у народа към това министерство и стана "казус бели" в ЦК на ЧКП и _____.

ИМКА ще продължава да действа. Очаква се, че тя ще има големи изненади на фестивала – приготвяни са лозунги и т.н. ИМКА от ден на ден нараства и е под контрола на всички християнски секти, днес отваря врати за верующите изобщо независимо от коя вяра са те. Голяма роля в нея са играли и зидарските ложи и играят днес.

ИМКА днес увлича младежите, ставайки агитатор на тъй

132
3

наречения генерадикален проблем, който широко се пропагандира. ИМКА става днес носител на всички хуманистични и революционни идеи. Пропагандира пътя на технокрацията и равенството между народите на принципа на разбирателството.

Комунистите ще има още да опитват ударите на ИМКА.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

ГОРАСТ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

У-ние II-ро КДС

Строго секретно! 143

ПОДЕЛЕНИЕ

№ 177
29. VI 1968 г.
ПРАГА

Съобщава аг. Цонков
Приел [ ] на 28.6.1968 година
в 21.00 часа - гр. Прага

А Г Е Н Т У Р Н О С В Е Д Е Н И Е

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № .....
Опир № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

ОТНОСНО: Във връзка с пребиваването
съветските войски в ЧССР за маневри-
те.

Източникът съобщава, че по време на разговора си с дъщерята на генерал-лейтенант Йозев Валеш, същата каза, че в неделя на 28 юни е посетила с баща си голямо военно летище "Млада", намиращо се недалеко от Прага по пътя за Прибрем. Това летище било много по-голямо от цивилното летище "Розине" и е било пълно със съветски военнослужащи. Същият ден там е бил и маршал Якубовски и тя е имала възможност да разговаря с адютанта му. Чешките офицери там били обезпокоени от факта, че съветските войски може да останат до септември, т.е. до времето на тяхния конгрес. Чувствувало се според нейните думи скрито и тайно недоволство от това, че съветските офицери се чувствували като у дома си, а самите те чешките изглеждали "малки". Възмущавали се, че се изразходвало много гориво/например няколко дни преди неделя било подписан декрет за 17.000 литра гориво/ казва че ако народът научи какви разхищения стават, не ще могат да се оправдаят и че всичко ще бъде много отрицателно прието.

Заяви, че преди десетина дни чешкия министър на отбраната бил получил удар, но вероятно бързо се е подобрил, в резултат на взетите мерки.

Преди няколко дни излезе в няколко вестника статията "2000 думи", подписана от хора на изкуството и спортисти. В нея те изказват страх, че селд като премине лятото може би доста неща да се изменят поради отсъствието на много от отговорните хора отиващи в отпуск и въобще страх предизвикан от вероятното възвръщане на предянуарския начин на управление.

КРДОПБГДСРСБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата 13.08 Секретар: [ ]

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ЦОНКОВ

Из архивите на

КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Лично строго секретно!

Екз. № 3

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРГИНАЛА

Фонд № 1

Опис № 10

А Е 696

Лист № 30

Експерт .....

Секретар .....

Дата .....

[Handwritten signature]

ДО

ДР. А. ЦАНЕВ

Т У К

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

И Н Ф О Р М А Ц И Я

№ 436

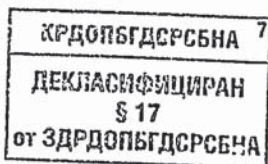
Относно: Някои идеологически отклонения и нелоялни прояви на преподаватели и студенти във висшите учебни заведения у нас.

В последно време в Комитета за държавна сигурност постепенно нови данни и сигнали за идеологически отклонения и нелоялни прояви на отделни преподаватели и студенти в някои висши учебни заведения. Техни носители са обикновено синове и дъщери на бивши буржоазни семейства или политически и морално неустойчиви хора, промъкнали се в университета и институтите.

В отделни случаи около преподавателите с непоследователни марксистко-ленински или непартийни възгледи се оформят групички от съмишленици, които се превръщат по същество в расадници на враждебни на научния комунизъм "теории".

Част от тези среди се намират под влияние на проникващата у нас главно по каналите на международния културен обмен буржоазна идеология. Те възприемат обективистичен или субективен подход към

КРДОПБГДСРБНА
 ВЯРНО С ОРАТИНАЛА
 Фонд № ..... 1 .....
 Офис № ..... 10 .....
 А Б ..... 69Б .....
 Лист № ..... 91 .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

91

2

явленията, като напускат класово-партийните позиции. Увличат се в модерни философски направления (главно неопозитивизъм) или проповядват национален нихилизъм.

Тези прояви са все още изолирано явление в живота на нашите висши учебни заведения, но са обект на особено внимание от страна на западните дипломати и задгранични централи. Извлякъл опит и поука от събитията в някои социалистически страни, противникът очевидно счита, че при определени условия и активно стимулиране отвън, от тези "искри" може и у нас да избухне пожар. Затова сега той обръща внимание и на най-незначителните прояви на отклонение от партийната линия в тези среди.

x

x

x

В НРБ има 27 висши учебни заведения с 3517 преподаватели, от които 849 са професори и доценти. Около 60 % от преподавателите са членове на БКП.

В по-голямата си част професорско-преподавателският състав във ВУЗ се състои от високо квалифицирани специалисти, които провеждат партийната политика при обучението на студентите.

Има обаче и редица други преподаватели, които стоят на нездрави идеологически позиции. Такива преподаватели влияят отрицателно върху част от студентите както с лекциите си, така и с прякото си и целенасочено въздействие върху тези от тях, които по своя произход и по своите политически схващания стоят по-близо до техните позиции.

В стремежа си да създадат свои последователи и поддръжници, някои преподаватели подхождат към такава категория студенти с внимание, вземат ги под лична закрила, отнасят се към тях благосклонно и се стараят да им осигурят научна и преподавателска кариера. По такъв начин през последните години са били привлечени като аспиранти във философско-историческия факултет на Софийския университет Иван Стефанов, Любен Николов, Костадинка Александрова и др., които

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРГИНАЛА

Фонд № ..... 10 .....

Опмс № ..... 10 .....

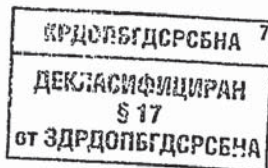
А Е ..... 696 .....

Лист № ..... 92 .....

Експерт ..... *А. Тодор* .....

Секретар ..... *А. Тодор* .....

Дата ..... *прикрито* .....

3

прикрито споделят немарксистки възгледи по редица въпроси.

Преподавателите в същия факултет Аристотел Гаврилов и Асен Игнатов пред студентите наричат др. Т. Павлов "мистик" и възхваляват екзистенциалиста Мартин Хайдегер, един от идеолозите на хитлеризма, като велик съвременан философ.

Асен Игнатов (баща му - немски възпитаник, а жена му - дъщеря на известния фашист - главорез Асен Русев) още като студент е бил критикуван за идейна обърканост и увлечение по буржоазната философия. Като асистент и член на редколегиата на в. "Студентска трибуна" нееднократно е бил критикуван от ЦК на ДКМС за публикуване на неиздържани в идеологическо отношение материали. През 1967 г. той отпечата в австрийското списание "Тагебух" статията "Интелектуалецът и социализма", в която клевети нашата страна и интелигенцията. По повод на тази статия австрийският комунист Едуард Рабовски пише: "Нима в България така лошо стоят работите с бюрокрацията... Тъй като ние толкова рядко можем да прочетем нещо за България, то аз съжалявам, че в случая не ни е поднесено нещо по-добро. . ."

Игнатов се изказвал, че редица братски партии разбирали "правилно" идеологическите въпроси, а само СССР и ние сме останали "ортодоксални". Все повече страни тръгвали по пътя на един "по-широко разбран надкласов марксизъм". За един интелектуалец сега било най-добре да живее в Чехословакия, защото там съществували традиции и "климатът е по-друг". Игнатов говорел с възторг за идейните позиции на полския проф. Лешек Колаковски, изгонен от Варшавския университет като един от организаторите на последните студентски демонстрации.

Доцент Исак Паси в своите лекции по естетика не се придържа към основните принципи на марксистко-ленинската естетика, а излага предимно схващанията на Хегел и Кант.

Асистентът по история Милен Семков дал най-груб израз на настроенията си срещу др. Тодор Павлов: "За мене - казал той - Павлов не е никакъв философ и няма защо да си губя времето да го слушам". Правил нелоялни и груби изказвания и за други членове на Политбюро.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Б .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

93

4

Характерно за хората като Игнатов и другите е, че те проявяват голям стремеж да публикуват свои статии в западните списания и да осъществяват контакти с научни дейци от капиталистическите страни. В същото време те проявяват пренебрежително отношение към изтъкнати съветски философи и историци.

В такава насока се проявява и асистентът по психология Леон Леви.

Наред с Игнатов, Гаврилов, Паси и Леви, във Философско-историческия факултет на Софийския университет има преподаватели, които в отделни изказвания или публикации допускат сериозни отклонения от партийните и класови позиции. Между тях са асистентите: Елка Панова, доцент Петър Петров, асистент Николай Генчев и др.

Доцент Петър Петров, бивш легионер и браннически командир, при обсъждане в деканата положението на катедрата по БКП и научен комунизъм казал: "По-добре е въобще да ги закрием".

Асистентът Николай Генчев написал труд "Външната политика на България (1935-1941 г.)", в който представя в извънредно благоприятна светлина цар Борис, а присъединяването на Южна Добруджа към България - като заслуга на хитлеристка Германия. Този труд не е отпечатан, но Генчев без разрешение го преподава на студентите.

На абсолвентска вечер в ресторант "Опера" Генчев бил инициатор да се изпее "Шуми Марица", което възмутило присъстващите.

Има сигнали, че около Генчев се е оформила групичка, която се застъпва за премахване на някои идеологически дисциплини от програмата на факултета.

Напоследък във ВИТИЗ има тенденциозни изказвания за "повече свобода на творчеството", за "интелектуализъм в театъра" и "свободна изява на драматургията на Бекет и Йонеску" (крайни модернисти). В такъв дух говорят преподавателите Боян Дановски, Гриша Островски, проф. Гочо Гочев (който по повод на събитията в Чехословакия изтъкнал, че това е един "положителен революционен процес"), режисьорът Иван Саръиванов и др.

КРДОПБГДСРСНА
 ВЯРНО С ФУНКЦИОНАЛНА
 Фонд № ..... 10 .....
 Офис № ..... 638 .....
 А № ..... 94 .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСНА

97

5

Подобни прояви има и във ВМИИ "Н.Павлович".

Сред голяма част от преподавателите в Държавната консерватория има определена тенденция за насочване подготовката на бъдещите музикални творци и изпълнители към западни школи.

Във връзка с някои икономически мероприятия на партията и събитията в Чехословакия и Полша някои преподаватели във ВУЗ станали изразители на настроения срещу партийната и държавна политика.

Методи Любенов Четкарров, гл. асистент във Физическия факултет на СУ, вражески елемент, говорил, че у нас има, от една страна, "обезпечена и привилигирана класа", а от друга - "робии". Хранел надежда за усложнения в международната обстановка, за да се освободи страната от тази "папач".

Преподавателят от ВМЕИ в гр. Русе - Станислав Димитров Стаменов, от буржоазен произход, по време на лекциите си изнасял тенденциозно някои "факти" от икономическата политика на партията и твърдял, че икономиката на България понастоящем е в плачевно състояние и висяла на косъм.

Доцент Любен Борисов Беров, от ВМИ "Карл Маркс", след завръщането си от Чехословакия заявил, че одобрява извършените "радикални" промени в учебната програма на ВУЗ в Чехословакия и направил предложение за промяна и в учебната програма на института. Според него, по време на лекциите и упражненията трябвало да се допускат по-свободни дискусии.

Рангел Стойчев Кръстев, старши преподавател във ВМЕИ - Варна, изключен член на БЗНС, говорил, че у нас се очакват събития, подобни на тези в Чехословакия и Полша.

Наред с прояви от такъв характер, редица преподаватели от висшите учебни заведения допускат сериозни политически отклонения в прокитайски дух, а някои участваха и в конспиративна дейност.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А В .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРОПБГДСРСБНА

95

6

При следствието на разкритата неотдавна заговорническа организация се установи, че Тоню Ботев Йончев, асистент по етика при Софийския университет, е бил привлечен за член на нелегална група за работа сред научните работници.

Йончев, заедно с Тома Стефанов Томов, доцент в агрономическия факултет, получавали китайски клеветнически материали. Йончев организира превеждането от руски на български на обръщение на "Нелегален ЦК на КПСС", изготвено в Тирана. През м. февруари т.г. той възложил на Гани Матеев Ганев, ст. преподавател по история на БКП в Софийския университет, да преведе част от този материал, а Ганев от своя страна привлякъл в тази работа Божин Ралев Божинов, старши преподавател по политическа икономика в университета.

Освен това, Йончев дал "Обръщението" за прочит на Стоян Цанков, асистент в катедрата по философия в МЕМ. С част от същия материал бил запознат Иван Димитров Костов, зам.-ректор на Селскостопанския институт, който го одобрил и пожелал да се запознае с останалите раздели.

Грозю Петков Грозев, доцент по философия при Софийския университет, през 1964 и 1966 г. получавал китайски клеветнически материали, а Фотина Цонева, преподавателка по български език в Института за чуждестранни студенти, се опитала чрез чуждестранен студент да предаде в китайското посолство клеветнически материали на нелегалната организация.

x

x

x

В някои институти са се промъкнали синове и дъщери на бивши буржоазни семейства, които докато са били в гимназиите са следвали тактика на лоялност, не влезнали веднъж във ВУЗ, показват класовата си природа и стават изразители и подстрекатели на враждебни прояви.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опие № 10
 А С 626
 Лист № 96
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

96

7

Петър Иванов Димов, племенник на Вергил Димов, студент от ВМИ, говорел, че капитализмът като обществен строй бил по-прогресивен от социализма. Специалистите у нас не били ценени. Ако той имал възможност да работи на Запад като лекар, щял да разгърне своите способности и да стане милионер.

Георги Фотев Георгиев, студент от IV курс по философия, син на изменник на родината, се изказвал, че не иска да слуша лекциите по диамат, понеже били "глупости", а трудовете на Маркс и Енгелс - брошури с "остаряло" съдържание.

Иван Калчев, студент в III курс по философия, се обявил против партийността в литературата и изкуството и клеветял, че при социализма "изтощителният" характер на труда отчуждавал човека повече, отколкото трудът в капиталистическото общество, при който човек с по-малки усилия можел да получи по-висока заплата.

На отчетно-изборната конференция на ДКМС Калчев се обявил против организационните принципи в Комсомола и БКП и апелирал за създаване на "независим студентски съюз". След конференцията заявил, че трябва да се борят. "Правдата" била на тяхна страна.

Студентът от IV курс по история - Карамфил Костадинов Стайков, одобрявайки действията на полските и чехословакските студенти, говорел, че БКП си послужила навремето с измама. Завземайки властта, тя ликвидирала истински патриоти като Н. Петков. Студентът Желязков - от същия курс, заявявал, че у нас трябвало да има опозиция, която да критикува БКП.

Студентът Васил Тошев от ВМИ - Пловдив подчертал, че очаква и в България да се повторят събитията в Унгария, за да си отмъстят и възвърнат това, което в миналото са имали.

Студентът Борис Чакъров открито възхвалявал политиката на ГФР и нацизма. Рисувал пречупени кръстове, фашистки емблеми и цитирал речите на Хитлер и Мусолини. Предсказвал гибелта на социалистическия строй и отправял закани за разправа с комунистите.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЪРНЕ С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Офис № .....
 А № .....
 Лист № .....
 Екземпляр .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

97

8

Наред с открито враждебните прояви, сред някои студенти се чувства влиянието на реакционните буржоазни политически и идеологически концепции. Те се опитват да критикуват нашата действителност от лъжemarkсисти позиции.

Студентът Димитър Боцев, привърженик на Асен Игнатов и на отстранения от университета бивш аспирант Желю Желев, възхвалявал антиленинския труд на последния и го преценявал като сериозна научна работа, която правела "на пух и прах" определението на Ленин за материята.

Някои студенти-художници и литератори застават на позициите на модернизма и космополитизма, обявяват се против социалистическия реализъм, наричат социалистическия строй "режим на заблудени и късогледни хора".

В Агрономическия факултет студентът Марко Симеонов спорел с асистентите и защищавал аргументирано преимуществата на капиталистическия начин на производство.

Студенти с такива разбирания изказваха солидарност с действията на полските и чехословашките студенти. Споделяха, че и у нас са възможни подобни вълнения.

Спекулирайки с ленинските постановки по националния въпрос, някои студенти от турски произход и от Благоевградски окръг се опитват да обосноват своята враждебна националистическа дейност и схващания.

Мостеджиб Мустафов Щетов, Абдурахман Расимов, Сали Мехмедов и др. от закрития филиал на СУ в Хасково споделили, че само чрез нелегална борба могат да извоюват "автономно управление" на турското население в България. За осъществяване на своите цели възнамерявали да се свържат с Турция и поискат външна помощ и намеса.

Има сигнали, че в Софийския университет е образувана нелегална група с подобни цели.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № 10
 А Е 696
 Лист № 28
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

КРДОПБГДСРСБНА 2
 чл. 31, ал. 6
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА
 Дата: ..... Секретар: .....

98

Сред студентите от Благоевградски окръг бе разкрита не-
 легална националистическа група, ръководена от Лаазо Томовски. Гру-
 пата си бе поставила за цел да води пропаганда за създаване на
 "Велика независима Македония". Членовете ѝ разпространиха листовки
 с националистическо съдържание.

Димитър Крумов Иванов, студент по химия, IV курс, често
 събирал в дома си студенти и младежи от Благоевградски окръг, кои-
 то водели продължителни разговори против партията и нейната поли-
 тика по националния въпрос. Обявявали се за обединение на Македо-
 ния в самостоятелна държава.

В редица случаи тези и други нелоялни прояви и идеологи-
 чески отклонения на някои студенти са резултат на оказваното им
 влияние от пребиваващи в страната чужденци, които наред с това на-
 саждат у тях национален нижилизъм и битова разпуснатост.

Студентката от ВМИ - София, [ ] остро
 реагира на направените ѝ бележки, че по цели нощи скита в ресто-
 ранти и барове. Отговаряла, че не е "глупава" да изпуска шансовете,
 които животът ѝ предлагал, за да се омъжи за някой богат чужденец
 от капиталистическа страна и да нареди живота си много по-добре,
 отколкото ако живее в България. [ ] - сту-
 дентка от СУ, която системно поддържала интимни връзки с чужденци,
 нагло заявила: "Съгласна съм с две ръце да подпиша брак с какъвто
 и да е чужденец, стига да мога да живея в ГФР". Аналогични са слу-
 чайте с [ ] - студентка по немска филология в СУ,
 [ ] от СУ, [ ] от ВЛТИ
 и др.

Националният нижилизъм и слепото преклонение пред всичко
 западно води до безотговорни, анархистични прояви на определена
 част от студентите, до открита изява в техните среди на вражески
 настроения.

Показателни в това отношение са често наблюдаваните хули-
 гански и други непристойни прояви с политически отенък по време на

КРДОНБГДСРСБНА
 ВЪРХОВЕН СЪВЕТ НА
 Фонд № .....
 Офиц. № 10
 А. Е. № 696
 Лист № 99
 Екземпляр .....
 Секретар ..... студентски
 Дата .....

КРДОНБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОНБГДСРСБНА

99

10

студентски и религиозни празници, при спектакли на чужди ансамбли и отделни изпълнители, при международни спортни срещи и др.

x

x x

Редица наши граждани, които имат отношение към тези въпроси, се изказват, че съществуват сериозни слабости в подбора на преподавателите във висшите учебни заведения, където все още били търпани вражески настроени или идейно объркани хора.

Други считат, че ДКМС във ВУЗ е подценил своето място и роля, особено в идеологическите катедри, по отношение на възпитателната работа и за създаване обстановка на нетърпимост към политически нелоялните и неморални прояви. Не се чувствувала достатъчно ръководната роля на студентския комсомолски актив, който несвоевременно и недостатъчно бил информиран по актуалните международни и вътрешнополитически проблеми и събития. Това обстоятелство се използвало от враждебно настроените елементи, за да разпространяват клеветите и слуховете на чуждата радио- и печатна пропаганда.

Студентите посрещнаха с голямо удовлетворение решението на партията и правителството да не се увеличава цената на храната в столовете. Наред с това в различните ВУЗ, редица студенти често пъти предявяват и някои допълнителни искания, които общо могат да се сведат до следното:

да се подобрят материално-битовите условия, при които живеят студентите, и качеството на храната;

да се уреди въпросът с разпределението на студентите от всички специалности, за да не бъдат принуждавани, след като завършат, сами да си търсят работа. Според данни от наш източник, всяка година Комитетът по труда и работната заплата правел заявка пред МНП за разпределение на младите специалисти, но след това не могъл да им осигури работа. Миналата година по план следвало да бъдат раз-

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНА С СТИПЕНДИИ
 Форм № .....
 Опция № .....
 А Б .....
 Изд № .....
 Екземпляр .....
 Секретар .....
 Дата .....

100

11

Предвидени 1500 души, а били разпределени само 500. Впоследствие много и от разпределените останали без работа;

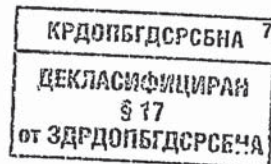
да се увеличи размерът на стипендиите, поради тенденцията за покачване на наемите.

.....II.1968 г.
 С о ф и я

193

П Р Е Д С Е Д А Т Е Л (п) А. Солаков

В я р н о,

СМБ С.А. РЕНТО
 КОМИТЕТ - 1
 БЕНАЛ. А - 2
 ВОЛОД. В - 2
 - 2
 ОНОВ. МАН - 2
 КОМП. ДИ: КОМП. ДИ
 ВОЛОД. В: КОМП. ДИ
 ВОЛОД. В: КОМП. ДИ

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

157
Строго секретно.

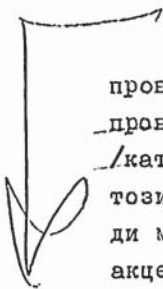
КРДОПБГДСРСБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 22.08 Секретар: /

Съобщава: аг. "Стоян"
Приемл: [ ] 3. 8. 1968 год.

КРДОПБГДСРСБНА 71
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

АГЕНТУРНО СВЕДЕНИЕ

ОТНОСНО: Положението в ЧССР

На 26.6.т.г. в Храдец Кралове в църквата "Св.Дух" се е провеждало миропомазване, което в капиталистическите страни се провежда над 14 годишни младежи, когато при официално облекло /като младоженци/ младежите получават първото причастие. По този случай в Храдец Кралове бяха отишли от цялата страна хиляди младежи с родителите си. Каноникът произнесе слово, в което акцентира на факта, че атеистите, които имали властта са пожелали да се извърши този свещен акт. Тази пречка е вече отминала и сега "свободно" могат да празнуват момичетата и момчетата своя най-весел празник - приемането на Св.Дух, който ще даде плодове на духа, които ще заглушат плевелите на атеизма и материализма! Светия отец е позволил това тайнство да бъде извършено и на по-възрастни младежи поради "ненормалните за църкват времена, които са преживяни".

В разговор с представители на църквата разбрах, че на църквата ще бъде дадена пълна свобода да върши своята мисия - "велика и спасителна". Върнати са им всички сгради, които са били конфискувани. Християните са се освободили от страха. Църквите са пълни. Същият представител ми каза, че близки на църкват са нардните социалисти и те са готови да ги подкрепят при едни избори.

На окръжните и околийски конференции се лансират кандидати за извънредния конгрес хора безрезервно предани на новия курс. В нашия завод имах разговор с Мирослав Хрибанек, технически ръководител на цеха, член на партията от 19 години. Споделя напълно новия курс на Дубчек. Смята, че акцуната програма е единствения път за спасение на Чехословакия от тази задънена улица, в която са я довели Новотни и неговите сподвижници. Намира, че един радикален курс във външната политика на ЧССР е неосходим. Цалостна реорганизация в предприятията, която до сега е

2.-

151

била насочена към интересите на Съветския съюз, трябва да стане Чехословакия трябва да има самостоятелна стопанска и индустриална политика ако иска да подобри материалното състояние на страната и да повиши стандарта на чехския народ. Това може да стане с капитала на Запад. Без такава помощ нищо не може да се направи

Реакцията, която се направи в ръководството на партията, в Народното събрание и други организации по под възванието "Две хиляди думи" се тълкува в голямото мнозинство от работниците по заводите като страх и слабост на чехословашката комунистическа партия. По заводите се събират стотици и хиляди подписи в подкрепа на "Две хиляди думи" или по-скоро на идеите, които са прокарани в тази статия. Предимно млади работници разнасят тези списъци /в 3-екземпляра/ за подпис. Подписват почти всички. В нашия завод от 380 души, са подписали 350 човека. Събирането на подписи продължава. Работниците открито говорят, че и новото ръководство на партията, което ще бъде избрано на извънредния конгрес, не ще реши проблемите за подобрене на жизненото ниво на работниците. "Чехия е в центъра на Европа. Тя трябва да ориентира своята економика, своята индустрия, своя живот на Запад, а не към Русия" - заяви при разговор с мен Индриш - началник на отдела за шлайфмашините, еврейни по произход.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

СТОЯН

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

У-ние 2-ро КДС

Строго секретно!

1162

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата 07.08 Секретар: [Signature]

Съобщава аг. "Гораст"
Приел [ ] на 6.7.1968 г
в 11.00 часа - гр. Прага

А Г Е Н Т У Р Н О С В Е Д Е Н И Е

КРДОПБГДСРСБНА 7;
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ОТНОСНО: Проведен разговор със служители от ДС на ЧССР с аг. "Гораст"

На 5 юли в 15 часа по време на дежурството на агента е бил повикан по телефона от разузнавача на ДС на ЧССР Йосиф Свобода, когото познава чрез оперативния работник Вацлав Пенкава с когото е работил до 1967 година. Свобода е подържал кратка връзка с агента по времето когато оперативния работник Пенкова е бил в отпуск.

По телефона Свобода е помолил агента да го кръгледа и че ще дойде вечерта в 18.00 часа. Дошел е с друг свои колега на когото агенка не е добре разбрал името на възраст около 42-45 години. След обикновения разговор около болеста на Свобода, другият който е бил с него е задавал следните въпроси: "Идва ли е д-р Кригел в болницата виждат ли го лекарите изобщо по кое време идва?"

Агента му отговорил, че д-р Кригел е много зает и в последно време го вижда рядко.

След това Свобода и другия са ~~кажките~~ започнали сами да нападат телевизията, радиото и пресата, че създават впечатление, че целия народ е съгласен с това което става и че се стремят да оскъндаляват с всеки изминат ден колкото се може повече партийни функционери и главно служителите на МВР като ги обвиняват в безчинства които не са вършали и като пример са давали, че Слански бил разпитван само три пъти седмично по 3 часа и никой не го е тероризирал по време на следствието и за др.

По-нататък са нападали своя министър Павел като са казали че взимал поста м-р на вътрешните работи само и само да се отиъсти на някои хора и след това щял да си отиде. След това се правели декларации, че няма да се дадат така за нищо да бъдат отстранени, а ако и след това не гонят щяли да поискат азил в СССР или други социалистически страни и щяли да предложат услугите си на тия страни в бой с ревизионистите.

Казвали, че тая мърсотия, която се върши днес е главно организирана от ционистите които инструктира от Виена Симон Визентал.

Кл. № .....
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

163

2-

Другият разузнавач, който е бил със Свобода казал, че имало връзка между Симон Визентал и Голдщекер 3 дни преди да публикува анонимното писмо в "Руде право", Симон Визентал бил писал

в печата в Виена, че комунистите са антисемити и че водят антиеврейска кампания и че заплашват с анонимни писма видни еврей, като по този начин комунистите искали да постигнат уплашването на евреите и да ги изгонят от социалистическите страни.

Същият казал, че сле телевизионното предаване, където Голдщекер е имал беседа и е чел писмата той бил получил заповед да посети Голдщекер да вземе писмата и след това да се започне следствие с издирването на анонимния писач. Когато били поискали писмата от Голдщекер да ги предаде на органите на ДС, Голдщекер отказал и другия ден направил пръв пис на тия писма, които напратил до ИДР, обаче отказал да даде оргиналите, без да изложи доводи.

7
 ПРЕДТЕЛСТВО НА
 ДИРЕКТОРА НА
 ДС
 § 17
 ОБЩИНА

След това Свобода казал, че вярва, че СССР не може да остане безучастен към чехската партия и да не ѝ окаже помощ.

Питал агента какво мисли?

Отговор: "Нямам впечатление, че СССР се меси във вътрешните работи на социалистическите страни. Това е тяхна вътрешна работа, особено когато тези промени са в резултат на целонародно желание и стремеж към демокрация и самостоятелно уреждане на вътрешните проблеми с оглед културата, економиката и психиката на народа."

На този отговор и Свобода и неговия колега са подскочили и Свобода казал, че го бил мислил за по-твърд човек /комунист/ но ти си се повлиял и тия неща като че ли не те вълнуват, но все пак надявам се, че ако един ден като ви изгонят няма да не ме погледнеш когато бъда болен.

Отговор: Незнам колко време ще ме остават тук, има голям брожение среду гражданите от социалистическите страни, постоянно се натяква, че вземаме местата им, но ако ме оставят аз не съм отказал лекарска помощ на много и няма да откажа, това е задължение на всеки лекар, но се касае до другия въпрос дали ме вълнува това или онова мога да кажа, че това са деликатни проблеми засягащи само чехски и словашки народи, които те трябва да си решават сами, така както болшинството намери за добре и не е работа на чужденците да засягат в тия проблеми по един или друг начин. Това е лична ваша работа да си оправяте нещата в собствената си къща."

На това, другият който е дошел със Свобода казал, "Докторе вие сте стар разведчик и аз разбирам, че за тая ситуация не ви е приятно да работите за нас, но аз ще ви потърся по телефона и мога

з-164

да ви свържа със Съветите, ще ви се обадя под името "Иенда" и ще ви уредя връзка с тяхното разузнаване.

На това доктора нищо не е отговорил и започнал разговор за здравето на сестрата на Свобода.

При разделянето дал лекарства на Свобода за черния дроб, а другия "Иенда" казал дали е възможно доктора да му даде лекарства за язвата, която го боляла в последно време често. Доктора също му дал лекарства.

При излизането "Иенда" му казал, помислетел си аз ще ви потърся.

Кли

Гораст

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № ..... 2 .....
Опис № ..... 3 .....
А Е ..... 323 .....
Лист № ..... 164 .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

Гораст

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

КРДО ПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Дел № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

186
ДР. ГРИГОРОВ,

Днес имах среща с няколко служители от Държавна сигурност, между които и др. Кавана.

От разговорите с тях става ясно, че обстановката в органите на Сигурността и Партията с всеки изминат ден става все по-тежка и тежка.

В органите има пълно разложение и объркване. Всеки се стреми да запази местото си, даже ако ще да бъде понижен и с пет степени, само да остане на работа в органите, пред мисълта, че ако излезе навън няма да намери работа.

Министърът Йозев Павел е успял да предотврати отделянето на органите на ДС от МВР, като е отказал да подпише закона, който е трябвало да приеме парламента. Изказал се е, че с този закон се целело да се отнемат органите на ДС от неговото ръководство и да се запазели старите компроментирани се служители. Същият е заявил, че докато не се уволнят и последните служители, които малко или много имат участие в дейността в предишния режим той няма да подпише закона. Щял да остави само около 900 от старите служители и на мястото на уволнените ще бъдат назначени хора от бившите и настоящи буржоазни партии, безпартийни и пр.

Др. Кавана ми заяви, че вече е отстранен. Отстранени са още Хуска - началника на Първо у-ние, Беран - заместника на Клима, Пшелина, Рипал от Второ у-ние, Бокар - началника на Шесто у-ние, Началника на окръжното у-ние Прага, Хръска и почти всички окръжни началници.

В понеделник ще заседава колегиума на Министерството, на който ще се реши, кои други служители и колко ще бъдат уволнени и кои ще останат от някои стари, но на по-ниски длъжности.

Напоследък се забелязва активна дейност на десните сили в радиото и телевизията против новия зам. министър на МВР Шалгович и против Бияк, който го бил предложил за такъв. Но сведение на Кавана /положението на Шалгович е несигурно.

Обстановката се мени постоянно, хората също. Болшинството от оперативните работници в последно време се пригаждат в последно време към Йозев Павел, само и само да не бъдат уволнени.

Павел провежда с своите хора от отдела за информация линия такава, че младите работници да искат уволнение на старите ръководители и стари работници и по този начин щяло да стане така, че не той прави това, а работниците отдолу не ги искат.

188

Партийните конференции за избирането на делегатите за конгреса почти приключиха. Общо е мнението, че за делегати са избрани хора из средите на интелигенцията крайно десни и съвсем малък брой работници и добри комунисти.

Десните сили използват разногласията в ЦК на ЧКП, печелят с всеки изминат ден все по-добри позиции, укрепват своите редове и вземат връх в прокарането на своите възгледи, убеждавайки народа, какво, че Чехословакия трябва да скъса с нашия лагер, да излезе от Вършавския договор и в крайна сметка пълна ориентация на страната на Запад.

В продължение на повече от 6 месеца в ЧССР съществува обстановка при която десните сили в партията и реакционните елементи от въвн успяха да обработят така общественото мнение, че може да се каже, че 90% от народа е антисоциалистически настроен.

Ако в близките дни не се вземат енергични и ефикасни мерки за поправянето на положението в ЧССР, приятелите които ние имаме ще ги загубим, защото и без друго много от тях поради объркаността в която са изпаднали ни напускат и се пресъединяват към десните сили губейки вяра в нас.

Прага, 6 юли 1968 год

Полковник:

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗРДОПБГДСРСБНА
Дата: 25.07 Секретар: [Signature]

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Спис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 20.08 Секретар: .....

Строго секретно.

2

Съобщава: ДВ "Грозданов"

Приел: [ ] 9.7.68 г., Прага

С В Е І З Н И Е

ОТНОСНО: положението в ЧССР

Източникът съобщава за положението в ЧССР следното:
Много стари комунисти имат свое мнение и гледат на неща като на положение създадено от редактори и журналисти от радиото и телевизията и някои списания и вестници. Тяхното мнение е повечето такова, че това са хора които не познават живота и борбата на ЧКП, тъй като поче са млади и от среда не така засегнати от немците - не са от работнически произход и са живели повечето в среда економически добре устроена. С много неща старите членове на ЧКП не са съгласни, особено някои които са в милицията. Съгласни са с това, че са допускани много грешки и че култа към личността е пакостил. Новотни и някои други са се забравили и не са търпели критика, но не могат да се съгласят с това, което някои хора говорят против СССР, на когото били дали без пари уран и че могли да живеят в Чехия много добре ако продавали на Запад, като Швеция, Западна Германия. Така например инж. Хласивец, главен заместник на строежа "Мсет", лауреат на национална награда, говореше, че СССР не дава желязна руда и готово желязо и жито за Чехия, че е най-добре Чехословакия да си вземе зема от СССР, тъй като много скъпо щяла да заплати за това и станела зависима.

Други говорят, че руските войски са в ЧССР за да направя преврат, както в Унгария, че економиката да дойде до това положение е виновен СИБ и всички социалистически страни, че България е длъжник на ЧССР от редица години и още нищо не е платила.

Положението между чехската интелигенция и чехската такава, както си вижда тук на строежа, не е добра. Постоянно се карат и водят спорове словака инж. МЕДИКСТ, който живее дълго в Прага е постоянно в остри отношения с чехите, затова го и смънили. Според неговите изрази, било най-добре Словакия да се отдели. Спора с футбола щял да прерастне на политически като започнат да се решават въпросите за федерацията - нито едните, нито другите нямамо да отстъпят. Чакала се делба.

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

КРДОПБГДСРСБНА
 ВАРНО С ОРГАНИЗАЦИЯ
 Фонд № ..... 2 .....
 Опис № ..... 2 .....
 А Е ..... 2 .....
 Лист № ..... 2 .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

3
 2.-

Най-интересното е, че има много антисъветски и антисоциалистически отгласи и то в средата на превелигированата интелегенция. Артисти като ЯН ВЕРИХ, ЛЮБА ХЕРМАНОВА и др. и някои професори на висшите училища, на някои конференции получили много голям брой гласове на доверие. Особено е интересна статията поместена във вестниците "Праца", "Земеделски новини" - "Две хиляди думи", която има чисто реакционна тенденция.

Грозданов

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДР. ГРИГОРОВ,

Дал съм указания на аг. "Гораст", в случай че се обърнат повторно към него за такова сведение да ги "предупреди", че ще съобщи за това на Криегел /това ще каже с цел да ги сплаши/, и че те не са си направили никакви изводи от това което става в ЧССР и пр., като отклони всякакви връзки с тях.

По моя преценка това е проверка на агента.

Уредил съм среща с др. Котов и ще го запозная със случая. Ако възникнат някакви усложнения ще информирам.

Прага, 9 юли 1968 г

Полковник:

КРДОПБГДСРБНА
ВЪРХОВЕН СЕКРЕТАРИАТ
Фонд № .....
Спис № .....
А Б .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....
[Signature]

КРДОПБГДСРБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРБНА
Дата: 20.08 Секретар: *[Signature]*

187

ДР. ГРИГОРОВ,

В стремежа да се събира информация някои служители от Посолството и по специално съветници Хр. Иванов при срещите си с чехословашки другари много грубо, нетактично задават въпроси и създават впечатление, че нашето Посолство се занимава само със събирането на информация за положението в ЧССР.

Така както съобщава агент "Игнатов" за разговорите му в проведянияте протекъл и разговори му с др. Шалгович, който е траел само 10 минути. Такива разговори правят лошо впечатление и пречат на нашата работа.

Съществува опасност да се повтори историята която стана с др. Геро Грозев.

Моля, да се доложи това на ръководството на М-во на външните работи и се поиска да се обърне внимание на всички служители в Посолството в Прага при воденето на такива разговори да проявяват по-голяма тактичност и умение.

Прага, 9.7.1968 г

Полковник

КРДОПБГДСРСМА
 ВЪРНО СЪОБЩАВАНА
 Фолд № .....
 Сигн № .....
 А Б .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

[Handwritten signature]

КРДОПБГДСРСМА
 чл. 31, ал. 6
 от ЗДРДОПБГДСРСМА
 Дата 29.08 Секретар: *[Handwritten initials]*

Строго секретно.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 20.07.68 Секретар: [Signature]

Съобщава: аг. "Гораст"
Приел: [ ] , Прага, 20.7.968 год

СТРОГО СВЕДЕНИЕ

ОТНОСНО: източниците на сведения
на агента

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА 4

Източниците на сведенията за положението в Чехословакия до сега са:

1. Проф. д-р КОВАРЖИК -- заместник декан на факултета по журналистика и публицистика, чл. на ЧКП, неподдържа напълно новия курс, специално присъствието на евреите.
2. МИЛОШ СТИСКАЛ -- зъболекар, интербригадист, личен доверен човек на Кригел и ген. Павел. Проследява активна работа като личен помощник на ген. Павел.
3. ИНДРЖИХ КОЗАК -- интербригадист, артилерист, изключен от партията 1949-50 год. По това време на работа във военното разузнаване уволнен и degradiран, изгонен като ревизионист. 18 години бил в Бразилия. Приятел на ген. Павел, Стискал, Кригел.
4. Д-р ЗДЕНКА ШВОЙГЕРОВА, по баща Зикова. Бащата доц. по марксизъм и член на ревизионната комисия на ЦК, един от организаторите за подписване на резолюции във връзка с писмото петте компартии до ЧКП в Томайеровата болница, членка на ЧКП.
5. ОТО САФЕР -- химик -- непрактикува. Работи като държавен преводач. Използва се при всички конгреси и симпозиуми на научните работници, а също на черковни конгреси. Евреин, ционист, израел в Израел. с ограмни връзки в еврейските кръгове в Чехословакия и зад граница.
6. Д-р ШЛЕХТА ВАЦЛАВ -- асистент на проф. Брад в научно-изследователския институт за болестите на сърцето и кръвообръщението, безпартиен.
7. Д-р ПАВЛЕВИЧ -- асистент на проф. Брад, безпартиен.
8. Д-р РЕНЕ МЕТИШ -- асистент на проф. Брад, работи в рентгеновия тим на института, безпартиен.
9. Д-р НАРЪЛ ХОЛИНСКИ -- асистент на проф. д-р ШМАХЕЛ в научния институт по експериментална терапия и делегиран като заместник началник в отделението на д-р Кригел, безпартиен.
10. Проф. д-р ШМАХЕЛ -- евреин, член на ЦК на ЧКП, директор на института за експериментална терапия.
11. Д-р ИНДРЖИХ УРБАН -- евреин /преди се казвал _____/

2.-

началник отделение - уши и носни болести в Томайеровата болница, личен приятел на д-р Кригел, член на ЧКП, расотил с Кригел в областния комитет на партията в Прага, заедно с проф. Шмахел.

12. Д-р НАПРЕТЕК ЗДЕНЕК - хирург в института по клинична и експериментална терапия, където е директор проф. Шпачек, а заместник директор е доц. Хейкал. Д-р Напретек е сепартиен.

13. Д-р ВЛЙС - еврейн, невролог, паталог в института по клинична и експериментална хирургия, син на инж. Вайс, член на еврейската консистория - приятел на Кригел.

14. ИЛОНА ПОПЕР - съпруга на редактор във в. "Спорт" - мъжът и е еврейн, безпартийна.

15. Инж. ЙОСИФ ПЕШЕЛА - работи като инженер в телевизията, приятел на Швойгорова-Зикова, принадлежи към хората на Целикан.

16. ХУЛАЧ ИРЖИ - дългогодишен член на търговски дипломатически мисии. В последно време - преди 2 години бил в пекинската мисия. Изселва се до Словакия. Вече не е на работа в Министерството на външната търговия. Член на ЧКП.

17. БЕДРЖИХ РЖИХА - безпартиен, бивш търговец на едро - хранителни продукти, експортвор до Холандия. Брат му в редакционната колегия на ЧТК - чехословашката телеграфна агенция.

18. Проф. д-р инж. ДРЕКМЕЛЕР РИХАРД, бивш продекан на електро-техническият факултет, член на ЧКП, има връзки с членове на ЦК на ЧКП.

19. Редактора СВИТКОВСКИ в телевизията и радиото - приятел и на сина на проф. Коваржик.

По всяка вероятност има и други лица, които в момента не си спомням, но допълнително ще уточня.

Сведението от Козак и Стискал са звети като предадени от доверени лица на Кригел и на ген. Павел и лица от техният кръг с връзки в ЦК.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Б .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
ГОРАСТ
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

16

УПРАВЛЕНИЕ II КДС
ГРУПА "КООРДИНАЦИЯ"

СЪОБЩАВААГЕНТ "ЦОНКОВ"
ПРИЕЛ: майор
на 22 VII 1968г.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРЪЖИЯТА
Фонд № .....
Спис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 22.08 Секретар: <i>[Signature]</i>

Източникът съобщава, че от 5 до 12 юли на почивка във Варна беше министърът на образованието на Чехословакия проф. Кадлец. Аз имах задължението да го посрещна, намеря хотел и да бъда с него, когато той би имал нужда. Събият пристигна със своята жена, дъщеря, зет (даччанин) и внучка. Бяха поставени в хотел "Амбасадор". Министърът отбягваше да приема моите покани да го заведе някъде, под предлог, че желае да си стои в хотела и почива, тъй като дълго време не е имал възможност да стори това. Няколко пъти разговарях с него по отношение на събитията в Чехословакия. Той се въздържа да коментира. Споменавахе, че всичко вървело добре и е в интерес на чехите. Разказа ми как се е стигнало до гласуването Новотни да бъде премахнат от ЦК и от поста президент. Каза, че преди 3 години самият Новотни е избрал членовете на ЦК на ЧКП. За първи път не са оили елинодушни в ЦК, когато се разисквал въпроса относно техните писатели. След това по настояването на хората Новотни да напусне поста президент, трябвало ЦК да вземе някакво решение. По време на гласуването станало така, че болшенството било против него и от тях: 30 човека от членовете на ЦК на ЧКП са словаци, които гласували категорично против него. Разказа ми, че Новотни въобще не е бил популярен в Словакия и са го мразели словациите, понеже имал изказвания срещу тях. Другите 30 членове са чехи, но между тях вече имало също така хора обявили се срещу президента. Той е разчитал най-много на секретарите на окръжните комитети на Партията и на секретарите на крайските (Чехия е разделена на няколко края - като у нас Добруджански край и т.н.) комитети. Но те под натиска на масите от долу, нямали възможност да му окажат пълна подкрепа. Така проф. Кадлец ми представи групо събитията около Новотни.

ВЪПРОС ОРИГИНАЛ
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

2

17

неговата жена доктор Кадлецова е едно от 70^{те} които са се подписали под статията "2000 думи". Относно статията той се изказа, че напълно се поставя зад нея и я одобрява.

Тъй като съобщих че не мога да го снабдявам с чехски вестници, аз му превеждах от нашите.

От престоя си остана шоколен и каза, че сме направили огромно нещо с нашето Черноморие. Той е бил тук в България за последен път през 1936г. Настояваше щом се върне в Чехословакия да ги посети у дома им.

Преди няколко дни дойде от Чехословакия дъщерята на Генерал-лейтенант Валеш от гр. Тренчин. На моите въпроси за положението в Чехословакия, тя каза, че всичко е така объркано, че ще трябва няколко години да се възвърне нормалното ниво на живот там. Нейният баща към 20 т.м. излизал в отпуск и вече ще премине на друго място на служба или в Москва или в Прага в Министерство на народната отбрана. Той е казал, че се съмнява дали въобще ще се състои конрес на партията на Чехословакия през м.септември, тъй като словациите искат преди това да свикат свой конгрес, а в отговор на това тяхно искане, чехите да свикат преди славаците. Въобще о ношенията между чехите и славаците били в момента много натегнати. По стените, по вратите хишери: "Чехи махнете се от Словакия!" На тяхната врата намерили листове закачени с гюбари, на които имало призови да се махат от Словакия. Генерал-майор Кодай, който е помполит при нейния баща - словак и който се идказа много остро срещу статията "2000 думи" постоянно получавал анонимни писма със заплашване заради отношението му към "2000 думи".

Ген. ВАЛЕШ, според думите на дъщеря му, е за Съветския Съюз и се изказал, че Новотни е бил един обикновен човек, както всички чехи и цяло да бъде крайно несправедливо, ако започнат да го съдят.

На въпроса ми, какво ще направят, ако съв. войски предприемат нещо по-остро срещу тях, тя заяви, че всички хора и всички

КРЕДИТОБЕДРОБНА
 ВЪРНО СЪОБЩАВАНЕ
 Фонд № .....
 Справка № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

18

3

войници и офицери ще се поставят срещу намеренията на Москва. Изказа се, че баща ѝ споделил с нея възможността министърът на отбраната на Чехословакия ген.полковник ДЗУР да отстъпи в скоро време. Друго нещо по-конкретно в нейните думи нямаше.

20,07,1968 г.
 Варна

ЦОНКОВ.

СПРАВКА ПО СВЕДЕНИЕТО:

Отнася за изказвания на проф. Кадлец — министър на образованието на ЧССР и дъщерята на ген. Валеш за положението в ЧССР. Двата са били на поизвка в гр. Варна.

ПОСТАВЕНИ ЗАДАЧИ: Такива на агенти не се поставиха, тъй като отива в Италия за 4 дни да се срещне с баща си. След като завърне от там ще се обади, за да се уточни как можем да го използваме в страната по време на ваканцията му. Същият заминава за ЧССР на 24 август 1968 год.

МЕРОПРИЯТИЯ: Препис от сведението да се даде на ЦИАС.

Майор:

Лб.

2
 КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Эксперт .....
 Секретар .....
 Дата .....
 10
 0534
 25

КЛС
 2570-26-2-108

46
 ЗОВ. СЕКРЕТНО
 210

11-726/27.VII.68
 Москва

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СПРАВКА № 248

*Информация в отделе
 в архиве СССР - как и
 в архиве Восточной Германии
 27.7.68*

Григорьев

По данным, исходящим из МИД Англии, в начале июля с.г. по инициативе американского правительства между США, Англией, ФРГ и Италией достигнуто соглашение о проведении единого курса в отношении Чехословакии. В соответствии с договоренностью, указанные страны будут воздерживаться от прямых политических акций, в частности, от выдвижения каких-либо предложений политического характера перед нынешним руководством ЧССР, поскольку это может послужить поводом для СССР обвинить правительство Чехословакии в стремлении выйти из организации Варшавского договора. Однако, в целях оказания поддержки антисоветским и сепаратистским силам в ЧССР западные страны будут предпринимать различные меры торгово-экономического характера, которые содействовали бы ослаблению хозяйственных связей ЧССР с социалистическими странами и, прежде всего, с СССР. Имеется в виду, что при проведении такой политики США, не принимая внешне непосредственного участия в осуществляемых мероприятиях, "останутся в тени", а вся практическая работа будет выполняться Англией, ФРГ и Италией.

К настоящему времени эти три страны уже направили или готовят к отправке в Прагу неправительственные делегации, имеющие полномочия предложить чехам выгодные займы /долгосрочные, под низкий процент и в твердой валюте/, а также кредиты для финансирования закупок потребительских товаров на Западе.

Имеются данные, что 9 июля с.г. в ЧССР выехала делегация Конфедерации Британской промышленности. Перед поездкой члены делегации посетили МИД Англии, где изложили свое намерение предложить чехам заключить соглашение о поставках английского промышленного оборудования. Руководство МИД Англии информировало членов делегации о том,

КРДОПБГДСРБНА
ВЯРНО С ОРЪИТЕЛА
Фонд № .....
Опись № .....
А Е .....
Лист № .....
Эксперт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРА
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

Строго секретно!
2.

47

218

что они получают правительственные гарантии в отношении частных кредитов, которые могут быть предоставлены ими Чехословакии в случае успеха их миссии.

МИД Англии принимает также активное участие в подготовке поездки в ЧССР группы английских парламентариев, в задачу которых будет входить проведение бесед с партийными и государственными руководителями ЧССР. Директор западногерманского Центрального банка Блессинг, который находился в Праге 13-14 июля с.г., сообщил руководителям ЧССР, что правительство ФРГ в принципе готово предоставить Чехословакии заем, который может быть использован для закупок промышленного оборудования как в ФРГ, так и в других западных странах.

" 23 " июля 1968 г.

1437. Св. 97

145

СОВ. СЕКРЕТНО

2-50

Джонни Павел (11.2.29)

КРДОПБГДСРСБНА
ВЪРНО СЪБИТИЕ
Офис № 10
А Е 524
Лист № 145
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

СПРАВКА

505 23-7. 8

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от зд. КРДОПБГДСРСБНА

Один из руководящих работников МВД ЧССР передал нашему представителю материалы, компрометирующие Министра внутренних дел Павла как одного из активных и непосредственных участников нарушения законности в 50-х годах. Из материалов видно, что Павел являлся членом общегосударственной комиссии по безопасности, на которой еще до суда решались вопросы о мерах наказания, в том числе и о смертной казни лиц, арестованных органами госбезопасности. Ряд таких лиц позднее был реабилитирован. Указанный работник МВД ЧССР предложил поместить в одной из газет Болгарии открытое письмо Павлу "чехословацкого историка" без подписи, который, не надеясь на то, что имеющиеся у него материалы относительно Павла будут опубликованы в Чехословакии, просит опубликовать их в Болгарии. Ниже излагаются тезисы письма "чехословацкого историка", подготовленные с учетом особенности чехословацкого читателя:

"Господин Министр Павел, Вы были одним из тех, кто незаконно принимал решения о жизни и смерти. Не так давно чехословацкое телевидение публично реабилитировало группу лиц, которая была реабилитирована судом уже ранее. В пятидесятые годы члены этой группы незаконно были осуждены к значительным срокам лишения свободы. Эта группа носила название "Директория". После этой передачи, которую телевидение показало для того, чтобы убедить жителей в том, что подобные трагедии уже никогда не повторятся, выступил чехословацкий министр внутренних дел Павел. В своем выступлении Павел осудил инициаторов процесса и события пятидесятых лет. Он пообещал также, что подобные события никогда не повторятся. Я не верил своим глазам. Сколько же нужно иметь цинизма для подобных выступлений! Я вспомнил документы 1948-1950 годов, которые я видел ранее.

КРДОПБГДСРБНА
ВЯРНИ С ОБЛИКОВА
Фонд № .....
Опшн № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

2. 176

На следующий день после этого я встретился со своим другом, и через несколько дней передо мной на столе лежали записи, сделанные называемой "шестеркой" по вопросам безопасности. Нет, я не ошибался. Читаю: "Протокол заседания Коллегии госбезопасности, которая состоялась 1.4.1950 года, при участии Носека, Павла, Шваба и Заводского" /Носек – бывший министр внутренних дел, Павел – его заместитель). Эти лица приняли следующее решение: "5. По вопросу о процессе с так называемой группой "Директория" Министр выступит перед группой сотрудников госбезопасности, подготавливающих этот процесс. Выступление состоится в Рузинской тюрьме /7.4.50 года/". Как мне стало известно, это выступление было необходимо в связи с тем, что следователи госбезопасности относились к процессу с недоверием и предлагали освободить обвиняемых. Вот, он настоящий виновник, который инсценировал эту страшную игру. Выступая по телевидению, вор кричал: "Держите вора!". Я перелистываю эти страшные записи так называемой "шестерки" и передо мной проходят следующие фамилии: Носек, Павел, Шваб, Заводский, Геничка, Рейх, Покорный, Вышковский и другие. Фамилия Павел имеется на каждом документе. Павел принимал участие в каждом деле. Ему передавалась копия каждой записи, и он принимал решение на каждом заседании "шестерки". Некоторых из осужденных уже нет в живых. Судьбы арестованных решали члены комиссии. Это просто страшно. Суд заранее получал от "шестерки" по вопросам госбезопасности указание о том, кого следует приговорить к смертной казни. Павел был среди тех, кто принимал эти незаконные решения. Я перелистываю дела, где фамилии Матуш, Шатана, Ставинога, Брей, Петелик, Черный особенно привлекают мое внимание. С первых же строк ясно, что наказания были чрезмерно завышены. Кроме того, из дела я узнаю, что ранее Черный, "находясь в тюрьме на Бора, был осужден вместе с бывшим генералом Карлом Яноушек за стовор с работником тюремной охраны Ярославом Флемром устроить мятеж и бежать из тюрьмы в Западную Германию, откуда они хотели продолжать антигосударственную деятельность". Насколько я знаю, генерал Карел Яноушек был по предложению Президента ЧССР полностью реабилитирован. Очевидно, что и осужденные к смертной казни Брой, Черный и Тетелик также будут реабилитированы, Как же Вы, Господин Министр, могли принимать такие решения? Не мучает ли

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № 10

Опис № 10

А Е 534

Лист № 147

Эксперт ..... *Dr. Kojic*Секретар ..... *Dr. Kojic*Дата *17.4.1950*

КРДОПБГДСРБНА

ДЕКЛАСИФИЦИРАН

§ 17

от ЗДРДОПБГДСРБНА

148

3.

Вас совесть? *И* вновь запись о состоявшемся 17.4.1950 года заседании Комиссии, в которой на второй странице под пунктом 3 написано: "о мерах в отношении сына Лебла. Сланский высказал согласие с тем, чтобы сына Леблы не пускали за границу, и предложил рассмотреть вопрос об освобождении жены Лебла и предоставлении ей небольшой квартиры вне Праги при условии, что она не будет ходатайствовать за своего мужа. Одновременно Сланский рекомендовал рассмотреть вопрос о ленке новой". /Прежние записи я, к сожалению, не видел, но и из этого, с чем я ознакомился, ясно, что и решение об аресте Лебла принимали Вы, Господин Министр. На той же странице в пункте 5/I 17 апреля 1950 года/ написано: "О процессе по делу "Директория". Через неделю после 1 мая будет создана комиссия по подготовке процесса над группой по делу "Директория".

Дата процесса будет определена вместе с Министром юстиции". Господин Министр Павел, когда Вы выступали по телевидению, Вы полагаю, видимо, что правду никто не установит, не так ли? Или Вы уже ни о чем не помните? Протокол заседания комиссии по госбезопасности от 6 апреля 1950 года раскрывает Ваш характер. В тот день Вы вместе с остальными приняли решение об осуждении к смерти 8 человек. Не слишком ли это много для того короткого времени, в течение которого заседала комиссия? Как видно из записей, Вы приняли к сведению и согласились с предложениями о смертной казни и об осуждении остальных к пожизненному заключению. Ваши решения были приказом для суда, который должен был приговорить к смертной казни Шатану, Гавличка, Рейшку, Матуше, Лингарта, Яношика Сobotку и Заичка. Возможно, что было правильно. Возможно, они заслужили смерть, что покажет будущее. В любом случае, однако, незаконным было то, что они были осуждены на смерть еще до судебного разбирательства. В тот день Вы также принимали участие в решении вопросов о том, чтобы дело арестованного Кршижека было связано с делом группы "556" и "Директория". В тот страшный день Вы также приняли к сведению сообщение о проверке в "лагерях принудительных работ".

Господин Министр! Как следует из Ваших слов, сказанных в последнее время, создание этих лагерей было вопиющим беззаконием. Многие чехословацкие граждане сохранили весьма печальные воспоминания о Мирове, Яхимове и Прошибрами. Но ведь эти лагеря создавали

КРДОБЕГДСРБНА
 ВЯРНО С ОРГАНИЗАЦИЯ
 Фонд № .....
 Опла № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Эксперт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОБЕГДСРБНА
 ДЕКЛАСИФИКАЦИЯ
 § 17
 от ЗДРДОБЕГДСРБНА

148

4.

Вы, Господин Министр! Всего Вы создали 26 лагерей на 13.350 человек. Более того, Вы подписали временный "внутренний распорядок" для лагерей принудительных работ". /Регистрационный номер I620-I9I8/II 48-III/6A. Какими были предписанные Вами порядки в этих лагерях, Вы лучше всего узнаете об этом, если прочтете жалобы и заявления о реабилитации, которые бывшие заключенные, безусловно, направляют Вам. Вы слишком любили точность. Подписанная Вами инструкция состоит из 49 параграфов. В параграфе 45 Вы не забыли сказать и о том, как регистрировать случаи смерти заключенных. В пункте № 5 этого параграфа записано: " Если родственники умершего или члены его семьи хотят, чтобы были организованы более пышные похороны умершего, то они должны оплатить все расходы, которые для этого потребуются". Это все. У меня больше не было желания знакомиться с этими записями. Это было бы однообразное и страшное повторение.

Господин Министр, Вы принимали участие в беззакониях и незаконно принимали решения о казни и смерти людей. Вы - злой человек, Йозеф Павел. Во времена беззакония Вы также были осуждены, конечно - невинно. В отношении Вашей личности были приняты такие же решения, какие принимали Вы в отношении других. Не следовало бы Вам, однако, теперь нести ответственность за свою деятельность в "пятерке по вопросам госбезопасности"? Я не имею в виду - перед судом Господин Павел, а перед общественностью и своей совестью. Вы - человек, который совместно с другими принимал участие в незаконных решениях, не должны осквернять чистую идею реабилитации, как ее стремится осуществлять Компартия Чехословакии. Какую гарантию справедливости представляете собой Вы? Какова Ваша цель?"

" 23 " .. июля - I968 - г.

Строго секретно. 1179

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО
НАЧАЛНИК ПОДЕЛЕНИЕ 5030
СОФИЯ

Г-н Началник, Младши

КРДОПБГДСРСБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 27.08 Секретар: [Signature]

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от майор [Redacted]
н-к отделение - Прага

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРЪЖИНАМА
Фонд № .....
Опис № .....
Л Е .....
Лист № .....
Експорт .....
Секретар [Signature]
Дата .....

Др. Началник,

Във връзка с настаняването на чехословацката делегация на фестивала в София бяха отпечатани статии във вестниците "Вечерни Прага" и "Млада фронта". В коментарийте при различни разговори, съвсем определено се прокарява мисълта, че досегашната фестивална практика - чехословацката делегация да е заедно с останалите делегации от социалистическите страни, е нарушена, че това не е случайно, че това е израз на недоверие, че е резултат от известен страх, да не окаже заразително влияние на останалите социалистически делегации, че това е опит за изолиране на чехословацката делегация от фестивала и т.н.

Във връзка с това е необходима да се има в предвид, че чехословацките журналисти, които ще посетят България по време на фестивала, няма да се 50, както бе съобщено, а около 70 души, които се готвят да развият широка "разяснително" работа в полза на "чехословацкия експеримент".

В делегацията има специална група от теоритици, която ще пропагандира "чехословацкия социалистически модел". За тази цел ще се възползват от китайския опит, като разпространяват между делегатите и не само между тях, различни пропагандни материали и преди всичко Праграмата за действия на ЧКП и писмото - отговор на ЧКП на писмото от Варшава, подпикасо от 5-те партии от социалистическите страни.

Не се крие, че фестивала максимално трябва да се използва за пропагандирането на "чехословацкия път към социализъм", за разсейване на "неоснователния страх" за социализма в Чехословакия, който страх идвал от "недостатъчната", "необективната" и "тенденциозна" информация. Това се налагало особено много след Варшавското съвещание на петте социалистически страни.

Прага, 24.7.1968 год.

Майор: [Redacted]

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата 27.08 Секретар: [signature]

Секретно!
Екз. № .....

76

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от ЮЛЮЪНИК [ ]

Днес 23 VII 1968г. от 10 часа проведех среща, с др. Кожух, представител на чехската група. Информирах го най-общо за нашата организация по фестивала и по-конкретно за задачите и взаимодействието ни с братските органи по време на фестивала.

Др. Кожух благодари за информацията и съобщи следното:

1. За идването на тяхната група на органите на ДС колегиума на Министерството не е дал съгласието си, а Зам.министъра др. Шилгавич ги е изпрепил на своя отговорност. Бъв връзка с това произтичат няколко въпроса:

-Тяхната влажка делегация да не знае за пребиваването на органи на сигурността на Чехословакия в НРБ, тъй като това можело да се разгласи в печата, радиото и телевизията и да се използва против органите.

-Материалите които получават да предават на нас.

Запитах др. Кожух при това положение ще бъде ли целесъобразно да останат на гара Искър, тъй като там има и други представители. Заяви, че за тях там е добре.

2. Чехословакият представител в международния подготвителен комитет Саба имал намерение да се разпространи отговора на прес чужда на ЦК на ЦКП на писмото на братските партии, тъй като не било публикувано в България.

Този въпрос бил разгледан в посолството. Посланика и други другари са били категорично против такова действие и взели решение да не се разрешава такова разпространяване. Ако изниквали някои въпроси да се решавали на двустранна основа

2

74

при срещи със съответните ръководства на младежките делегации.

3. Др. Кожух счита, че чешкия клуб в София, където не се провеждат редица мероприятия от чешката делегация е възможно да се превърне в място, където ще се създават провокационни въпроси, ще се предизвикват дискусии от западни журналисти или делегати и пр.

Др. Кожух моли да се помогне и с наши мероприятия се парират опитите за създаване напрежение и провеждане анти-фестивална дейност в този клуб.

5. Ръководителите на чехословакката младежка делегация др..... стоял на правилни позиции. За същия обаче предатояло да бъде издигнат на отговорна работа в Прага и не е ясно кои ще бъде назначен за ръководител на младежката им група.

ПРЕДЛАГАМ: Да се набележат и провеждат от сектора на др.Н.Георгиев - мероприятия по чехословакия клуб в София.

ПОЛКОВНИК:

София, 24 VII 1968г.

КРДОПБГДСРСНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСНА

КРДОПБГДСРСНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

ЛИЧНО СТРОГО СЕКРЕТНО!

Екз. № 3

ДО .....
ДР. ....

Т У К

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
S 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

И Н Ф О Р М А Ц И Я

№ 537

Според информация от исторически кръгове на ООН, ЦРУ про-
вежда в Чехословакия активна дейност. Основна цел на тази дейност
е провокиране на военна намеса от страна на Съветския съюз, което
би се отразило отрицателно върху отношенията между Изтока и Запада.
В случай на въоръжен конфликт САЩ няма да се намесят пряко, но от
територията на ГФР ще оказват материална помощ. Крайндесните аме-
рикански политически дейци смятат, че в Чехословакия е създадена
обстановка за гражданска война, която ще доведе до разделяне на
страната на две части - източна и западна. В такъв случай, в запад-
ната част би могла да се създаде "образцова държава".

Според сведения, получени от римски журналистически сре-
ди, държавният секретар на външните работи Малфати заявил, че САЩ
се страхуват, че събитията в Чехословакия могат да предизвикат дъл-
бока политическа криза, която ще се отрази неблагоприятно върху
правителствените кръгове на САЩ в периода на президентските избори
и парижките преговори. В САЩ със задоволство наблюдават дейността
на Дубчек и се надяват, че до конгреса на ЧНП в Чехословакия няма
да станат никакви неочаквани събития.

КРДОПБГДСРБНА
 ВЯРНО С ОРЪГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРБНА

122

2

Либерализацията и процеса на ориентиране към Запад, извършвани се в Чехословакия, във Ватикана ¹⁷счита за окончателни. ¹⁷Обаче силите на вътрешната реакция ¹⁷не бива да извършват прибързани промени, тъй като това може да предизвика реакция от страна на Съветския съюз. Създадените антисъветски настроения се преценяват като последица от натиска от страна на Съветския съюз. Някои ватикански дейци се стараят да прикрият заинтересоваността на Ватикана от създаването на антисъветски настроения и многопартийна система в Чехословакия. Те твърдят, че тях ги интересува само въпросът за вероизповеданието. С показно безпокойство те следят изострянето на противоречията между чехите и словаците и се опасяват, че Словакия, която се счита за католическа база, ще вземе една или друга крайна позиция.

Според споменатите по-горе политически дейци, църквата в Чехословакия няма ¹⁷единна позиция. Томашек и неговите привърженици ¹⁷поддържат линията на Дубчек, а останалите, от името на кардинала Беран, следват ¹⁷примера на Миндсенти. Привържениците на последния ¹⁷съставляват около 45 % от цялото духовенство.

ГЮР симпатизира открито на чехословашкия процес на "либерализация". Там се надяват, че чехословашките събития от една страна ще предизвикат криза в ГДР и Полша, а от друга - ще създадат големи възможности за експанзивни стремежи.

На 13 юли т.г. президентът на Италия Саргат и министър-председателят Леоне са обсъдили чехословашките събития. На ~~съвещанието~~ Саргат съобщил, че по сведения на секретната служба в най-скоро време Съветският съюз ще предприеме въоръжена намеса в Чехословакия. Обаче Италия ¹⁷нямало да изрази съчувствието си към Чехословакия, тъй като няма ¹⁷интерес да изостря своите отношения със Съветския съюз.

Според австрийски обществени дейци, в Чехословакия се извършва ¹⁷процес, подобен на събитията в Унгария. В Австрия се ¹⁷страхуват, че Съветският съюз ще се намеси в събитията в тази страна.

КРДОПБГДСРБНА
 ВЯРНО С ОРЪЖИНАТА
 Фонд № .....
 Опис № 10
 А Е 697
 Лист № 123
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРБНА

3

123

Според данни, получени от надежден източник, на 17 юли т.г. след обяд в ГФР, на автострадата между Франкфурт и Нюренберг преминали около 20 много високи, покрити с брезент петтонни американски военни камиони. Те излезли от гората, намираща се на 70 км. от Франкфурт, и се отпавили към Нюренберг. На камионите, които били съпроводени от джипове с радиостанции, имало надписи "снаряжение" и "опасност от взривяване". В същото време в този участък се намирили голям брой чехословашки автотуристи.

Сътрудниците на унгарската мисия при ООН обсъждали въпросите за положението в Чехословакия и преди всичко: ще се стигне ли до въоръжена намеса и какво ще бъде поведението на Унгария в случай на военна намеса.

Един от служителите в ООН американци се интересувал за позицията на Унгария в случай на създаване на "неутрална" Чехословакия.

Според индийски среди в ООН, Съветският съюз си поставял за цел да провали Дубчек, тъй като последният твърде много допускат "либерализация".

В случай на военна намеса Индия щяла да се окаже в тежко положение по въпроса за поддръжката на СССР в ООН.

28.7.1968 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: (п) А.Солаков

Вярно,

УТВЪРЖДАВАМ:
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КДС
Ген.-лейт. *[Signature]*
20.7. 1968 г.
С о ф и я

Строго секретно!
Екз. № _____

2010

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

[Signature]
[Signature]
21.8.68

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРЪЖИАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

П Л А Н

Относно: Провеждането на
мероприятия по операция
"Удар".

I. За изпълнението на операция "Удар" КДС да проведе
мероприятия зад граница и вътре в страната.

II. Мероприятия зад граница:

а) По линия на I управление

1. При започването на операцията до основните резидентури да се изпрати грама, съдържаща указания за своевременното събиране и изпращане на информация в центъра във връзка с операцията, използване на отделни ценни агенти, организиране на разяснителна работа по операцията, обезпечаване сигурна охрана на представителствата, предпазване от провокации и т.н.

Текстът на грамите за всяка резидентура поотделно да бъде предварително изготвен и се съхранява в началника на управлението.

Срок: 30.VII.1968 година
Отг.: началник I у-ние

2. Да се определят трима оперативни работници за изпращане веднага след почване на операцията в Австрия със задачи за подпомагане на резидентурата в набиране на информация.

КРДОБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРГАНИЗАЦИЯТА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАНИ
§ 17
от ЗДРДОБГДСРСБНА

211

2

Задачите да се разработят предварително писмено и се определени поименно групата.

Срок: 30.VII.1968 година
Отг.: началник I у-ние

3. Да се командироваат подходящи агенти-чужденци, намиращи се в страната ни във връзка с фестивала, в северните райони на Турция и Гърция.

Задачите им да се разработят предварително и се инструктират в деня на заминаването.

Подборът да се извърши от ръководството на управлението.

Срок: 30.VII.1968 г.
Отг.: началника на I у-ние

4. Предварително да се определят от ръководството на управлението група от трима работници, имащи близки в Югославия, които в деня на операцията да се командироваат в Югославия и най-внимателно да следят за отражението и отношението на югославските управляващи среди и народа.

Задачите да бъдат разработени писмено предварително.

Срок: 30.VII.1968 г.
Отг.: началника на I у-ние

5. Да се разработят предварително конкретни данни и указания за Турция, за страните от Близкия изток и Арабските страни с оглед използване на всички агентурни, доверителни и други легални възможности за правилното разясняване на операцията.

Срок: 29.VII.1968 г.
Отг.: началника на у-нието

б) По линия на II управление

1. Да се вземат мерки за изтеглянето на всички оперативни материали, намиращи се в Чехословакия или подсигури своевременното им унищожение.

Срок: 31 юли 1968 г.
Отг.: н-к II у-ние

КРДОПБГДРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № ..... А .....
 Опис № ..... 10 .....
 А Е ..... 445 .....
 Лист № ..... 242 .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДРСБНА

212

3

2. В навечерието на операцията да се инструктират задграничните оперативни групи за бързото събиране и изпращане на информация след започване на операцията.

Срок: 30.VII.1968 г.

Отг.: началник II у-ние

3. При започване на операцията да се командироваат подходящи агенти в Чехия и други европейски страни за събиране на информация.

Подборът на агентите и разработването на задачите им да се извърши предварително.

Срок: 30.VII.1968 г.

Отг.: н-к II у-ние

III. Мероприятия в страната:

а) По линия на II управление

1. Дипломатическите и други представителства на Чехословакия, Югославия и Румъния да бъдат поставени под засилен агентурно-оперативен контрол с оглед разкриване на замислите и действията им във връзка с провеждането на операцията.

Отг.: началник II у-ние

2. Да се засили работата по дипломатическите, търговски и други представителства на капиталистическите и необвързани страни с оглед получаване на информация за поведението и намеренията им по време на провеждането на операцията.

Отг.: началник II у-ние

3. Съвместно с окръжните управления на КДС да се вземат мерки за предотвратяване на евентуални демонстрации и други прояви от страна на чехословашките, югославските и румънските туристически групи, намиращи се в страната по време на събитията. За целта окръжните началници - Варна и Бургас да разработят конкретни планове.

Отг.: н-к II управление и
 окръжните н-ци на КДС

КРДОПБГДСРБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРБНА

244
5

г) По линия на V управление

Да се вземат допълнителни мерки за засилване на личната охрана на партийните и държавни ръководители и физическата охрана на обектите, охранявани от V управление.

Отг.: началника на V у-ние

д) По линия на VI управление

1. Да се установи пълен режим на движението на представителите на Китайското посолство по време на събитията.

Посетители в посолството да се допускат само със специален пропуск, издаден от Консулския отдел при Министерството на външните работи, съгласуван с КДС.

Отг.: началника на VI у-ние

2. Да се вземат допълнителни мерки за своевременно разкриване и пресичане вражеските намерения и проявите сред интелигенцията и младежта.

Отг.: началника на VI у-ние

е) По линия на Софийско управление

1. С цел недопускане на вражески прояви в системата на Енергоснабдяването на Столицата и окръга да се прегледа надеждността на работещите в ТЕЦ "Тр.Костов", ТЕЦ "София", ВЕЦ "Кокаляне" и другите електроцентрали, язовир "Искър", и се направят постъпки, неподходящите да бъдат отстранени от тях.

Срок: 30.VII.1968 г.

Отг.: н-к Софийско у-ние

2. Да се прегледа контингентът в промишлените предприятия от национално значение - МК "Кремиковци", СТЗ "Васил Коларов", СТЗ "София", и се набележат мерки по него.

Срок: 30.VII.1968 г.

Отг.: н-к Софийско у-ние

КРДОПБГДСРБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРБНА

015

?6

3. За промишлените предприятия от национално значение, взривоопасните такива, складовете с взривни материали и отровни вещества съвместно с органите на МВР и щабовете на ДОТ при същите да се набележат мерки за усиляване на охраната.

Срок: 30.VII.1968 г.

Отг.: н-к Софийско у-ние

4. Да се организира ежедневното отчитане на лицата от капиталистически страни и такива от ЧССР отседнали в хотели, квартирите на "Балкантурист", "Хемус" и на частни адреси.

На представляващите оперативен интерес да се осигури агентурно наблюдение.

По получените сигнали за подготвяне вражеска или друга подозрителна дейност да се реагира бързо, с оглед пресичане дейността им.

Срок: 30.VII.1968 г.

Отг.: ген.Минев

5. При получаване на данни за антидържавни и антипартийни прояви на някои лица да се вземат бързи мерки за изгонването им, с оглед оздравяване на атмосферата.

Отг.: ген.Минев

Срок: 31.VII.1968 г.

ж) По линия на други поделения

1. Отдел I-КДС да вземе мерки за осигуряване на допълнителни арестни помещения и резерв от следствени работници за евентуално използване по време на операцията.

Срок: 1.VIII.1968 г.

Отг.: началника на I отдел

Копията 2. Със започване на събитията отдел IV-КДС да организира непрекъснатата двустранна връзка с Прага и сеансите да се правят мнението-често.

Отг.: началник IV отдел

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

216

7

Да се вземат мерки за бързото дешифриране на задграничните съобщения и незабавното им предаване по принадлежност.

3. ЦИАС да вземе необходимите мерки за бързото получаване на всички данни постъпващи от поделенията, РУМНО и други възможни източници, като незабавно ги обработва и информира ръководството.

Отг.: началника на ЦИАС

4. Ръководството на фестивалния щаб да проведе допълнителни мероприятия за съвременно доляване настроеността и намеренията на чужденците-участници във фестивала за провеждане на подривна дейност и вземе мерки за нейното пресичане. Особено внимание да се обърне на чехословашката, югославската и румънската представителни групи.

Отг.: др.Шопов.

з) Общи мероприятия

1. Всички агентурно-оперативни поделения да вземат съвременни мерки за:

а) Зачестяване срещите с агентурата с оглед съвременното установяване и пресичане замислите и намеренията на вражеските елементи;

б) Наблюдение на вражески настроените лица и бързо вземане на мерки спрямо онези, които замислят или провеждат вражески действия;

2. За всички изселени от София и други по-големи градове на страната за вражеска и антидържавна дейност по време на събитията да се поставят под наблюдение, като се задължат да се разписват по местоживееене.

Отг.: окръжните н-ци на КДС

3. От момента на започване на събитията да се ограничи излизането на български граждани в капиталистически и развиващи се страни, а също така в КНР, Албания, ЧССР, Югославия и Румъния.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

8

Ще бъдат взети мерки с оглед по време на събитията чехословашките граждани у нас да не напускат пределите на НРБ до изясняване на обстановката.

4. Да се прегледат и се направят съответни изменения и допълнения в плановете за бойната готовност на поделенията съобразно настъпилите промени в разстановката на състава.

Срок: 31.VIII.1968 г.

Отг.: н-ците на поделения

5. Да се прегледат плановете за действие срещу социално опасните лица и се уточни местонахождението на най-злостните вражески елементи, включени в същите, с оглед готовност за своевременно действие по отношение на тях.

Срок: 2.VIII.1968 г.

Отг.: н-ците на поделения

6. В поделенията да се въведе усилено дежурство.

Да се засили охраната на Комитета, като при нужда се въведе в действие специалният план за усложнена обстановка.

Да се забрани паркирането на всякакви коли по улиците около сградата на Комитета.

7. Да се предложи на МНО да вземе следните мерки:

а) Ако е възможно да се увеличи личният състав на граничните застави на западната граница, за да се предотвратят бягства от наша страна и преминаване от Югославия на наша територия.

8. Да се предложи на МВР да вземе следните мерки:

а) Да се усили физическата охрана на Радиото, Телевизията, БТА и пощата;

б) Да се вземат мерки за усиляване на охраната на киноцентъра, атомната база и филмотеката на Българска кинематография;

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРЪЖИНАЛА
 Фонд № 10
 Опис № 445
 А Е 248
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 ОТ ЗДРДОПБГДСРСБНА

018

9

- в) Да се усили охраната на затворите;
- г) Да бъдат изолирани криминалните престъпници.

Срок: 31.VII.1968 г.
 Отг.: н-к VI у-ние-КДС

8. Управления II и VI да разработят подробни указания за окръжните управления на КДС по изпълнение на набелязаните мероприятия.

Срок: 31.VII.1968 г.

9. Поделенията да разработят планове за мерки, които ще проведат във връзка с операцията, които да бъдат утвърдени от съответните зам.-председатели *и документи на Председателя.*

Срок: 2.VIII.1968 г.

IV. За изпълнение, ръководство и контрол по задачите на мероприятия "Удар" се създава оперативно бюро в състав: ръководител др.А.Солаков и членове - др.др. М.Спасов, Гр.Григоров, Д.Кьосев и П.Стоянов.

Оперативното бюро ще решава всички възникнали въпроси във връзка с операцията.

Към оперативното бюро - помощна група в състав:

Баръмов | - отг.
~~Валков~~
 Тошев
 Мешин

30 юли 1968 г.

ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КДС -
 Генерал-лейтенант:

X
490

КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
II управление

КДС
УПРАВЛЕНИЕ II - 02
№ - 5 ..... 6173 ✓
31 ЮЛИ 1968 г.
СОФИЯ

Строго секретно
Екз. № 4

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

И Н Ф О Р М А Ц И Я

КРДОПБГДСРБНА
ВЯРНО С ОПРИМАЛА
Фонд № 2
Спис № 2
А Е 162
Лист № ..... ЧЧО
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....
[Signature]

Относно изпратен доклад от белгийския посланик в София Емануел Расен до техния министър на външните работи Пиер Армен

На 30.IV.1968 г. посланикът на Белгия Расен изпратил следния доклад:

"Председателят на Министерския съвет на НРБ и първи секретар на БПТ Тодор Кивков направи официално посещение в Чехословакия от 23 до 26 април т.г. Той беше придружаван от г.Станко Тодоров, член на Политбюро и за Секретариата на партията, Лъчезар Аврамов, зам.-председател на Министерския съвет, и двамата изгряващи звезди на партията, от г. Апостол Пачев, председател на Комитета за планиране, Геро Грозев, първи зам.-министър на външните работи и бивш посланик в Прага, и др.

Някои западни журналисти, като Мисел Татъ, редактор на вестник "Монд", сметнаха, че това посещение е нова манифестация на намерението на Тодор Кивков да играе ролята на посредник между Съветския съюз и някои членове на социалистическия лагер за уреждането на деликатни въпроси.

КРДОПБГДСРБНА
 ВЪРХЪТ НА СЪВЕТА
 Фонд № 2
 Оглед № 2
 А.Е. 268
 Лист № 4
 Екземпляр № 1
 Секретар

2

441

Това мнение не се споделя от повечето мои западни колеги и от дипломатическите представители на източните страни. Инициативата за тази среща, обявена преди няколко месеца, излиза от новите ръководители в Прага, които искат по този начин да проявят своята воля да поддържат и занаят съюза и сътрудничеството си със СССР и другите социалистически страни.

Най-забележителното събитие по време на тази среща бе подписването на 26 април от г. Ливков, Дубчек и Черник нов договор за приятелство, сътрудничество и взаимна помощ в замяна на стария договор, подписан от двете страни на 23 април 1948 г. за срок от 20 години.

Текстът на този документ не се различава никак от договора, подписан на 6 април 1967 г. между България и Полша, ако не се смята повторното потвърждаване от двете страни на невалидността на мюнхенското споразумение от 29.IX.1938 г. Такава клауза фигурираше също така в договорите, подписани от Чехословакия с Полша и ГДР съответно на 1 и 17 март 1967 г.

Може да се отбележи изразеното в член 1 намерение на двете страни да заздравят своето приятелство, да развиват сътрудничеството си и да си оказват взаимна помощ на базата на равенството, правата, взаимното уважение, суверенитета и ненамесата във вътрешните работи.

Новият договор отчита също така заздравянето на българо-чехословакките отношения във всички области - създаването на СИВ на 25.III.1949 г. и подписването на Варшавския договор на 14.V.1955 г. В член 6 е изразено намерението на двете страни да следват политиката на мирно съвместно съществуване между страните с различни социални системи, да работят за създаването на ефективна система за европейска сигурност, основаваща се върху неизменността на сегашните граници на европейските държави и по-специално този на двете германски държави.

Ако се върва на многобройните статии, публикувани в българския печат, тази първа среща между новите чехословакки ръководители и ръководителите на една страна, тясно свързана с Москва, е преминала в прекрасна атмосфера. Но от това не бива да се прави заключение, че българските ръководители изразяват одобрение на сегашните мерки за демократизация на режима в Прага. Както винаги,

българските ръководители са предпочели да изчакат, да избягнат опасните ситуации, поддържайки същевременно твърдо линията на Кремъл.

Факт е обаче, че сътресенията, станали във вътрешната политика на Чехословакия, бяха приети тук с чувство на недоволство, примесено с известно объркване.

Пресата дава само твърде резервирани сведения за тези събития и преиъччава напълно най-осезаемите факти от либерализацията на режима. Така на българските читатели бе поднесено само едно резюме на програмата на действио, приета на 9 април 1968 г. от Централния комитет на Чехословакката комунистическа партия, като пасажите, отнасящи се до свободата на печата, ограничаването на цензурата, реформата на съдилищата, правото на гражданите за свободно движение, не бяха споменати въобще. Това преиъччаване дало повод на един чехословашки журналист да отправи упрек към Тодор Живков по време на неговата пресконференция в Братислава. Българският председател на Министерския съвет отговорил, че българският печат е отделил достатъчно място и внимание на събитията в Прага, но признае същевременно, че тя не е публикувала "някои материали", появили се в чехословашки вестници и списания. Касае се, пояснил той, за информации, които не отговарят на духа на социализма и на пролетарския интернационализъм.

Тази позиция не е променена и след завръщането на българската делегация в Софийа. Констатирано е, че югославските органи "Борба" и "Политика", които дават най-пълни информации за политическата еволюция в Чехословакия, не се намират вече по вилнионите за вестници и тяхното намиране става все по-трудно.

Едновременно с това режимът тук полага всички усилия да убеди народа, че реформите, извършващи се в братската страна, отговаряли напълно на линията на Априлския пленум на ЦК на БКП от 1956 г.

Цялата тази пропаганда се придружава от инициативи, целящи да засилят разпространяването на марксистко-ленинската идеология и борбата против идеологическите диверсии на империализма (1) в редовете на Партията, масовите организации и сред младежта, която се показва все по-безразлична към политиката.

КРДОПБГДСРСБНА
7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯНО С СЪЩИНАТА
Фонд № .....
Опис № .....
А. Е. № .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

Свикването на 16 т.м. на Първия конгрес на Съюза на българските писатели представлява звено от същата ортодоксална верига и вестник "Литературен фронт" от 25.IV.1968 г. декларира без колебание: "Априлският пленум даде голям тласък (!) на литературата, очисти творческата атмосфера, освободи писателя от административното попечителство и му осигури пълна свобода на творческата изява!"

От всичко гореизложено се налага такова заключение: възгледите на Москва за дисциплината, единството, борбата срещу идеологическото проникване на империалистическите сили си остават "кредото" на българските ръководители.

Техните стъпки по пътя на действителната либерализация на режима ще си останат предпазливи и плахи, защото те могат да разчитат на пасивността на народа.

НАЧАЛНИК НА УПРАВЛЕНИЕТО К. Д. С.

Генерал-майор _____

Отпечатано в 4 ежа.

№ 1 - др. Солаков

№ 2 - др. Попов

№ 3 - ЦИАС

№ 4 - др. Дубас, X отдел

Изпълнител: Пашов

Нап.: ПП/30.III.1968 г.

КРДОПБГДСРСБНА

ДЕКЛАСИФИЦИРАН

§ 17

от ЗДРДОПБГДСРСБНА

КРДОПБГДСРСБНА

ВЯРВА С БУДИТЕЛНАТА

Фонд № 2

Опак № 2

Л. Е. 262

Лист № 443

Експерт

Секретар

Дата

61

ор. 24, ор. 1, а. е 56

394

ДО
ЗАМ. НАЧАЛНИКА НА ОУ-МВР И
НАЧАЛНИК СТОПАНСКИ ОТДЕЛ
Т У К

*Съобщено в информация
№ 29/3.8.1968
Румяна*

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

От вт. лейт. Иван Георгиев Стаменов -
Инспектор при ОУ-МВР-Стопански отдел

ДРУГАРЮ НАЧАЛНИК,

От разговор с ДВ Румяна Андреева на 1.VIII.1968 година същата ми съобщи, че ръководството на финансовата делегация се е събирала и са изготвили декларация във връзка митинга на гръцката делегация. На митинга не беше дадена възможност да говори и грък Панелоколос и беше свален от естрадата от гръцки делегати.

В декларацията се опрекват органите на МВР, които не са се намесили за да се даде възможност на Панелоколос да говори. В декларацията се говори, че органи на МВР са репресирали, манифестация на чехската делегация.

На 1.VIII.1968 година декларацията е изпратена в прес центъра на фестивалния комитет на френски език. Същата е скрита в прес центъра и не е публикувана. Днес ще се пусне нова декларация със същото съдържание но на английски.

ИЗГОТВИЛ:
ИНСПЕКТОР: *Иван Стаменов*
/Ив. Стаменов/

София, 2.VIII.68г.
Ив. Стаменов/МП.

КРДОПБГДСРСБНА 3
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Дата: 04.08.68 Експерт: <i>Ив</i>

395

*Документ в МДФ
N 29/3. 8. 68
1.10.68*

ДО
НАЧАЛНИКА НА ОПЕРАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ-МВР
Т У К

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

ОТ ЗАМ.НАЧАЛНИКА НА ОПЕРАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ-
МВР - полк. АВРАМОВ

ДРУГАРЮ НАЧАЛНИК,

Днес 2.VIII.1968 година към 12.15 часа непознато лице оставило в телефонната кабина, до закусачница "Козница" от към входа на ул"Граф Игнатиев", списание за чехословашката младеж на немски език и каталог за списания издателство на БАН.

Заявителя твърди, че лицето облечено в обикновенни дрехи имал вид на чех на възраст не повече от 20-22 години. Когато се опитал да го настигне то побегнало.

Прилагам списанието и каталога.

София, 2.VIII.68г.

ЗАМ.НАЧАЛНИК НА ОУ-МВР И
НАЧАЛНИК СТОПАНСКИ ОТДЕЛ
Полковник:

[Signature]

КРДОПБГДСРБНА 3
СЪРНО С ОРИГИНАЛА
Дата: 04.02.11 Експерт: *[Signature]*

416

ДО
 ДРУГАРЯ ЗАМ. НАЧАЛНИК НА
 УПРАВЛЕНИЕ ОПЕРАТИВНО И
 НАЧАЛНИК ОТДЕЛ СТОПАНСКИ
Т У К

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА
 от лейт. Марин Дим. Радичков инспектор
 при отдел стопански

Другарю Началник,
 на 26 VII 68 год. проведех среща с доверителна връзка,
 която е преводач към норвежката фестивална делегация. ДВ ми
 съобщи, че при проведения разговор между него и пристигналата
 представителка на норвежката група е разбрал следното:

Групата е съставена от млади хора на възраст до 25 год.
 Участието на групата в официалните фестивални мероприятия е
 съвсем ограничено. Ще участвуват максимум в 3 пункта от програ-
 мата. Според думите на тяхната представителка норвежците присти-
 гат за да правят фестивал, под "фестивал" те разбират 10 де-
на ядене, пиене и любов. Тя е предупредила нашия преводач, че
большинството от норвежците през цялото време на фестивала ще
бъдат пияни, че ще има някои от тях които веднага след присти-
гането ще заминат по черноморските ни курорти. Според нейните
думи в групата от Норвегия има 5-6 делегати прокитайски настро-
ени, които ще носят някои пропагандни материали. По този въпрос
колегата от КДС е запознат и ще вземе мерки. Самата норвежка
представителка е изявила желание да посети КОРЕКОМ и да си
купи кожено палто. По мнение на преводача тя разполага с доста
валута тъй като за сега се е отказала от купоните и се храни
в най скъпите ни ресторанти.

27 VII 68 г.

Инспектор:

[Signature]

КРДОПБГДСРСБНА 3
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Дата 04.08.68 Експерт: <i>[Signature]</i>

КРДОПБГДСРБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАНО
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

56
Строго секретно.

СЪОБЩАВА: аг. "Гораст"
ПРИЕЛ: [ ] , Прага, 5.8.1968 год.
в 20 часа вечерта.

КРДОПБГДСРБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРБНА
Дата: [ ] Секретар: [ ]

АГЕНТУРНО СВЕДЕНИЕ

ОТНОСНО: положението в ЧССР

На 1 август проф. д-р КОВАРДЖИК е посетил източника и е имал с него кратък разговор относно срещата между ЧКП и КПСС. Казал, че няма да се постигне споразумение и ще се определи нова среща.

Изказал се е много остро по мерките, които е взела българската власт срещу чехите, гоствяващи на фестивала и смята този акт като излишно прибързване за взимане на решения и недостатъчен такт дори и да е имало тенденции към провокации в София. Не се очаквало от София такова поведение, смятало се, че София има позитивно отношение към рененанския процес на ЧКП.

След това е заявил, че СССР има немерние да окупира Чехия при евентуално недоразумение.

Заявил също, че европейските компартии са изцяло на страната на Чехия и че СССР трябвало да се съобрази с тази действителност. След това остро нападнал СССР като полицейска държава с узурпаторски тенденции. Заявил, че от разговорите които имал с граждани на Литвия, Естония и Летония може само да се извади заключение, че тези държави се чувствуват окупирани от Русия. Подобно становище изразил по въпроса за Армения, Грузия и Украйна. Обявявал е Русия, че окупирала тези държави, където имало голямо националистически брожение и че рано или късно този огромен национален въпрос в СССР ще доведе до неговото разпадане. Федеративната система на Съветския съюз била твърде несъвременна и неудачна за решаване проблемите на тези народи и затова СССР или трябвало да ревизира своята народностна политика или го чакал крах подобен на този който сега е в ЧССР.

На 1 август д-р Коварджик е очаквал недоразумение между двете делегации заседаващи в Черна над Тиса и определяне на следваща среща. Очаквал големи промени в отношенията на социалистическите страни. Очаквал реализирането на "малкото съглашение" с идването на Тито и Чаушеско. Държал се е общо взето сдържано и приятелски към източника. Не е било китх както преди.

ГОРАСТ

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

Строго секретно. 72

СЪОБЩАВА: аг. "Гораст"

ПРИЕМ: [ ] , Прага, 6.8.1968 год.
в 6 часа сутринта.

КРДОПБГДСРСБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 6.8.68 Секретар: [ ]

АГЕНТУРНО СВЕДЕНИЕ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРА
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ОТНОСНО: изказване на д-р Кригел
за съвещанието в Черна на Тиса и
Братислава

VII

На 5.8.1968 година д-р Кригел е заявил през източника
във връзка със събитията през последните 10 дни следното:

- Тия десет дни решиха съдбата на нашите два народа -
чехи и словаци, ^{и днес} съдбоносни дни. Когато отивахме в Черна над
Тиса ние очаквахме тежък бой и смърт и решихме ако трябва да паднем
в боят с Москва, то ще загинем прави и си подадохме ръце.

Вие, казал д-р Кригел, не можете изобщо да си представите
силата на този натиск от Съветите. Това беше готов ад, в живота си не
съм преживявал нищо такова.

Освен това преговорите се водеха в момента, когато съвет
ските войски, под предлог на изтегляне, умело и тактично обхващаха
ключови позиции и стратегически пунктове.

Натискът, който провеждаше съветската делегация беше
еднакво силен над всички членове, с малки изключения. ^{Идето} натискът
превишаваше, изглежда, че Съветите прецениха, търсеха слабо място да
ударят и пробият и спечелят някои от нас на своя страна. Тоя натиск
беше съсредоточен върху нас когато искахме най-напред да спасим
нашия суверинитет.

Особена роля изиграха в наша полза и помощ-останалите
западни партии като италианската, французката, английската, скандинав-
ските партии, австрийската, а от социалистическият блок Румъния и
Югославия.

Съветите бяха изправени пред немалък натиск на европей-
ското мнение и това на цилия свят.

Ежедневно имаше тайни задкулисни срещи между ръководи-
телите на западните партии и лица упълномощени от нас, които непре-
къснато ни информираха за положението в нашия международен фронт.
За да не загубим тоя контакт решително се противопоставихме и никога

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секрет: това, че ще
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 71
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗКРДОПБГДСРСБНА

2.-

нямаше да приемем среща на чужда територия, където щяха да не шокира!
 Съветите много добре знаят защо така ожесточено ни

нападаха и ~~мислеха~~ мислейки си, че като всички заедно ударят срещу нас, ние ще се стреснем и ще капитулираме. Съветите и останалите "пет" се боят да не настъпи този процес и у тях.

В СССР няма елементарна демокрация и елементарна свобода на личността, която да е реално гарантирана от законите. Съюзът си е запазил своя полицейски стил, както при царя. Всеки, който си позволи да мисли малко повече от партията, дори в същият дух, но преди нея, е осъден предварително на гибел, да не говорим за тия които мислят различно от нея, да не говорим за писателите и хората на изкуството, които са систематично тероризирани.

Не много по-добро е положението в България, където се ни акумулират почти същите методи, както в Съветския съюз. От всичките "пет" най-демократични са унгарците и въпреки огромният натиск на Москва, намериха форма да изразят своята симпатия към нас.

Особено, казал Кригел, показателни бяха в този смисъл българските полицейски мерки на фестивала. Кригел казал, че лично говорил с Тодор Живков и му изказал своите съжаления по това което е ставало в София. Живков му бил отговорил, че единствено чехската и западногерманската делегации са провокирали. Когато Кригел запитал Живков, защо камионът на чехите бил задържан на границата и защо трибуната била изхвърлена, Живков не можал да каже едно изречение и мълчал.

След това Кригел отново се върнал към двустранните разговори с Москва и заявил, че съветските искания били съсредоточени в следните точки:

1. Настаняване на войски на Варшавският пакт на чехска и словашка територия.
2. Подменяване на ръководството на телевизията и радиото и ликвидирване на свободата на печата и словото.
3. Ликвидация на правото да се организират гражданите в клубове и сдружения.

Компромис не сме допустнали в нито една от тези точки. Допустнем ли ликвидирване на свободата на печата и словото, това значи да загине режимът. Това е нашият най-силен аргумент пред останалите социалистически страни и целият свят.

3.-

Ние победихме, въпреки че до нас се хвърляха разявени хиени, но те разбраха, че ако продължават в насика срещу нас ще ^{се}дойде до нашето излизане от Варшавският блок. ³Срещу нас не се изключена моментална военна окупация или в най-добрият случай икономическа блокада, която щеше да ни унищожи стандарта за дълго време, въпреки че имахме обещана от Запад помощ.

Ние победихме с технически нокаут Москва и я принудихме заедно с контранапавдението на французката и италианската партии да се откаже от всички свои искания, като ние направихме компромис в смисъл, че няма да нападаме "петте" в своята преса, а те да не нападат нас. Ние ще си правим в собствения дом това, което искаме и всички трябва да се уведомят, че ние сме най-индустриалната социалистическа и най-културна страна и немогат едва развиващи се държави като Полша и България да ни дават акъл относно развоят на икономиката.

Ние принудихме Съюзът да пристъпи към нова реорганизация на Варшавският пакт и неговата икономическа концепция. Разбира се, ние сега не е необходимо да крещим по света, че сме победили, не е необходимо да дразним "петте", но да мълчим и вършим своето така, както сме решили. Много приказки и хвалби с нашата реформа ни създадоха много неприятности, които бяха излишни. Ако повече се мълчеше, всичко щеше да мине още по-гладко и незабелязано от съветите. Това ни е за урок.

Що се касае до документа в Братислава, той е само предъ-кване на стари фрази и формулировки, с което Москва успокои "петте", които сама се подстрекавала, поощрявала, а за успокоение на духът Варшавското и нашето писмо се туриха към архива и се създаде тази декларация, като че ли се е родило нещо ново.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

ГОРАСТ

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ор. 24, от. 1, а е 34

СОФИЙСКО УПРАВЛЕНИЕ НА МВР

КРДОПБГДСРСБНА
КАСНИЦИРАН
§ 17
Свободен
Екз. № 1...

К. Костев
9.8.68г.

И Н Ф О Р М А Ц И Я

№ 16

ОТНОСНО: Получени по-характерни сведения и сигнали във връзка с провеждането на IX Световен младежки фестивал /втория ден от фестивала/

В Софийско управление МВР към 28.VII.т.г. се получиха следните по-характерни сведения и сигнали:

Оперативният работник Костев ст Криминален отдел, съобщава, че негова доверителна връзка на 28.VII. видяла в бара чехски журналисти, които разполагали с много пари. Някои от тях били в компания със свои колеги от Западна Германия и на тях се оплакали, че били "дискриминирани", защото не им била разрешена телефонна връзка с Прага.

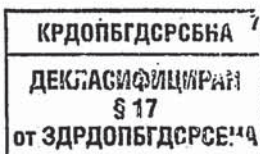
Освен това чехските журналисти заявили пред германските на немски, а пред останалите на руски език, че в България и СССР няма свобода на печата и радиото. Всичко, което се пишело в нашата преса, е заблуда и не давало обективна представа за събитията в тяхната страна. За случая са уведомени органите на КДС.

х

х х

КРДОПБГДСРСБНА 3
СЪРНО С ОРИГИНАЛА
Дата: 04.08.68

- 2 -

Заместник-началникът на отдел Паспортен полковник Дончев съобщава, че на 29.VII.т.г. към обяд някои делегати от Чехословакия и Западна Германия посетили посолството на КНР.

На 29.VII. една част от чехословашката делегация не е излязла на трудов ден. Взели са рейс, качили се и свирили хора.

Пред трибуната в с. Дървеница е имало около 80 души, които на отделни групи са спорили на политически теми - по чехословашкия проблем. След малко групата се е разпаднала. Не е била създадена опасност за обществения ред.

В 11.15 часа бе намерена брошура в общежитията в Дървеница на руски език "Израел - атомната бомба и мира" с раздели:

1. "Кога ще започне Израел своята атомна игра"
  2. "Израелската атомна кампания"
  3. Мястото на разположение на реактора" - приложение снимка.
  4. Израел и атомното производство за мирни цели.
  5. Показания на апарата за измервания на радиоактивността - приложение снимка.
  6. "Израел - атомен реактор - Найроби".
- Брошурата е без автор. Предадена е на органите на КДС.

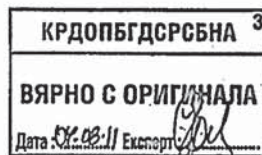
x

x x

Към 11.15 часа на 29.VII.т.г. група младежи и девойки от неизвестна националност, движейки се по бул. Рускипосока Ларгото, са носили на гърдите си и на гърба плакати с надпис "Всички в 16 часа да присъствуват на протестната демонстрация в защита на Виетнам пред Американската легация".

x

x x

- 2 -

КРДОПБГДСРБГ
 ДЕКЛАСИФИЦИРА
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРБГ

Днес в 12.30 часа на ул. Майски ден - Димитровски район, където живеят много цигани, чужденци са правили снимки на къщиците, в които живеят.

x

x x

Шофьорът на английската легация Пешо дочул разговор на група чужденци, че арабските делегати ще минат край английската легация и ще хвърлят запалителни материали. Съобщено е на КДС.

x

x x

В I-во районно управление МВР постъпи сведение, че финландска журналистка казала, че печатните материали, които се разпространяват от групата на ГФР, се печатали в тяхното търговско представителство.

x

x x

Кварталният отговорник Диков от II-ро районно управление МВР съобщава, че машинистът Никола Младенов Илиев от ж.п. депо "София" му казал, че на вагона, с който пристигнала чехословашката делегация, имало написан лозунг със следният текст: "Тито + Дупчек + Чаушеско = на демокрация и социализъм". "Маркс - Прага, Ленин - Москва, СССР - минус Чехословакия". За случаят са уведомени органите на КДС.

x

x x

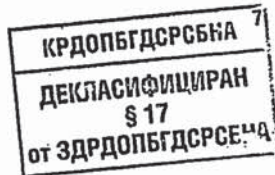
Стърудник на отдел Криминален съобщава, че на 30 т.м. на пл. 9-ти септември е имало група чехи, които на руски език говорели, че при тях имало пълна свобода и демокрация и всеки можел да се изказва така, както вижда и разбира нещата. Към тази група се присъединили наши младежи, които много умело им дали стпор.

x

x x

КРДОПБГДСРБГНА 3
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Дата: 07.08.11 Експорт: [Signature]

- 3 -

192

На 30.VII.т.г. към 19 часа в Парка на свободата между група чехи и българският гражданин Любен Трифонов Андонев, живущ на ул. Осоговски проход № 6, станал следният инцидент: С пречупен кръст на лентата, поставена на ръката, Андонев влязъл в групата на чехите. Те се нахвърлили върху него, като го наричали "фашист" и през това време правили снимки. Намиращият се по това време приданият към Криминален съдел преводчик Демирев, измъкнал Андонев от групата и го ствел в дежурната на Софийско управление КДС. При обиска в джоба на последния била намерена лентата с пречупения кръст.

х
х х

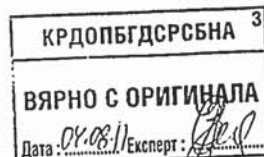
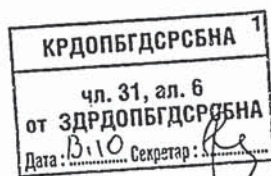
Бивш сътрудник на II-ро районно управление МВР съобщава за връзките на своята приятелка [ ] [ ], живуща на ул. Омуртаг № 74 с лицето Пешев, който е син на осъден на смърт враг на народната власт.

[ ] често посещавали големите ресторанти и пред нея [ ] споделил спасение о си, че е проследяван от срганите на КДС, защото бил свързан с хора, които са настроени срещу народната власт.

На 29 т.н. [ ] са били в заведението "Раците" - срещу Парка на свободата и до тяхната съседна маса седял един чех, който не харесвал нашата бира и хвалил тяхната. Наш младеж му поръчвал ром и след това мастика. Чехът се напил и започнал да говори, че българите били добри, но в нашата страна нямало свобода и истинска демокрация.

х
х х

На 31.VII.т.г. в 5.45 часа българските граждани

КРДОПБГДРСБНА
ВЯРНО СЪУМЪВАНЕ
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДРСБНА

336
Строго секретно

Всз. _____

СЪОБЩАВА: аг. "Гораст"
Прага, 11.VIII.1968 год.

АГЕНТУРНО СВЕДЕНИЕ

Относно: Посещението на Тито
в Прага.

След заминаването на Тито в 10.30 часа на 11.VIII.1968 г. д-р Кригел е говорил със своя приятел Стискал относно двустранните преговори Югославия - ЧССР и е казал следното:

"Обвързването ни с Югославия под формата на договорни отношения бе почти невъзможно след срещата със Съветите в Черна на Тиса и след Братиславската декларация. Едно договорно формулиране на това, което отдавна беше договорено би могло сериозно да доведе Съветите до избухване на нерви и да възникнат нови конфликтни моменти в задкулисите, а ние от това в момента не се нуждаем.

Обвързваме се обаче с Югославия повече от какъвто и да е договор, който има юридическа формулировка.

С оглед на факта, че и двете страни са навлезли в новата икономическа концепция, която дава изключителна широта и свобода на инициативата на предприятията, които са освободени от Държавен контрол, то кооперирането на известна част от нашите предприятия с югославските е вече факт. Във връзка с това коопериране на големи части от индустрията и търговията се създава чехословашка банса, която ще има голяма инвестиционна роля в реализирането на тази огромна кооперация на търговията и индустрията, която по своя характер и основа се явява като икономическа федерализация на двете държави.

Освен това е координирана и научно-изследователската дейност, свързана с развои на индустрията, "маркетинга" на пазарите и коопериране на търговския експорт - импортни предприятия и

КРДОПБГДСРБНА
ВЯРНО СЪВЪРШЕНА
Фонд № .....
Опис № 10
А Е 624
Лист № 331
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

331

2

огромни капиталовложения, които ще регулира югославно-чехската банка. Понеже нашата ангажираност във Варшавския пакт не позволява нашето участие в международния валутен фонд, което би предполагало сменемостта на нашата валута, то този въпрос решаваме именно чрез общата банка, която ще използва конвертибилитета на югославския динар и участието на Югославия в международния валутен фонд.

В скоро време ще се реализира и кооперирането на водния (трансокеански) транспорт под формата на акционерни дружества, с което ще се постигне и обща търговска мрежа, използване на югославските пристанища, разширяване на общото корабостроене и експлоатация на водния транспорт и приемането на много югославски моряци на чехските кораби.

Проблемът с югославската реална и потенциална безработица ще се реши с факта, че Чехия ще приеме много хиляди югославски работници на работа в строителството, а освен това ще приеме и работници в индустрията за обучението им, а от друга страна, те ще се явят като огромна помощ на Чехия по въпроса за "вторите смени" в индустрията, който в последно време е твърде актуален с въвеждането на съкратената работна седмица".

Кригел казал на Стигвал, че ще прекратят обучението на български и полски работници, ще се откажат от българските работници в строителството с оглед на поетия ангажимент към Югославия.

Кригел смятал за огромно постижение кооперирането на югославското адриатическо хотелиерство и ресторантство с чехите, по който начин цяло да бъде изолирано Черноморието. Югославия ще даде в експлоатация на Чехия няколко острова, които ще проектират чехски архитекти главно вътрешна архитектура. За около 5 години се очаквал банкрут на българското Черноморие, което по отношение на издерните изисквания на Запада изоставило. В този смисъл югославски и чешки експерти по "маркетинга" са правили проучвания на Запад и са установили не особено задоволство от пребиваването им в България. До 5 години Чехия и Югославия заедно така щели да развият адриатическото крайбрежие, че цяло да се равнява на "Итали бинс".

КРДОПБГДСРСЕНА
 ВЪРНА СЪВЕЩАНИЕ
 Фонд № .....
 Опие № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСЕНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСЕНА

332

3

Двете страни освен това цели да си оказват реална и активна помощ по отношение на КНВСКО, взаимно поддържане в окупирането на важни ключови позиции в това и помагане в овладяване на стипендии.

Цял да бъде изграден общ математично-изчислителен център, регулиращ по избрени начини път общите мероприятия.

След това Кригел казал, че било постигнато споразумение в областта на МРР между двете страни, което било единствената така да се каже политическа клауза.

Кригел казал, че особено важен контакт на Чехия с Западна Германия ще бъде постигнат чрез Югославия и Румъния, които поддържат дипломатически контакт с Вон.

Освен икономическите клаузи, особено важна било предстоищата реализация на кооперирането в автомобилната промишленост и с общото купуване на лицензи. Не било изключено за в бъдеще да се постигне и обща фирма на югославско-чехската автопромишленост. Кригел заявил, че с тази икономическа интеграция, която надхвърля рамките на обикновения договор и по своя характер се приближава към федерализиране на двете страни, Чехия се е спасила от икономическата зависимост на СССР, България и Унгария по отношение на земеделието и импорта на храни и от 1972 година тя ще откаже купуването на земеделски произведения от тези страни като изливни за нея.

Модернизирането на югославското земеделие и скотозвъдство ще бъде проведено с обща, бърза и ефикасна механизация.

Югославия, заявил Кригел, е строга резерва на много суровини и човешки материал, от които ние имаме нужда. Засега, казал Кригел, не виждам опасност да ни мечкат Съветите за тия актове на икономическа интеграция с Югославия, но не е изключено да ни изненадат с нови икономически проклами в рамките на СИВ, които да ни доведе до невъзможност да реализираме икономическата интеграция с Югославия, която не е "де юре" държавна спогодба, а само интегриране на свободни от държавен контрол предприятия.

КРДОПБГДСРБНА
 ВЯРНО СЪБМИНИСТРА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е 691
 Лист № 333
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРБНА

333

4

Според Кригел, не бивало дотам да се занимава общественото мнение с тая икономическа интеграция, да да не се събуди вниманието на Москва и да ни тури в шах, като ни обвърже с договори в СИВ, които да ограничат нашите възможности за реализиране на нашата икономическа интеграция с Ктославия.

ГОРАСТ

106

Разговор с Антонин Шнейдарек, директор на Института
за международна политика и икономика при Министер-
ството на външните работи на Чехословакия - 12.VIII.1968 г.

Бях приет в неговия кабинет. Говорихме за участието на нашия институт в организираната в Прага конференция за Мюнхен /30 год./ и т.н. След това протече разговора ни около събитията в Чехословакия. Аз зададох няколко въпроса, на които получих следния отговор:

1. Как се гледа в Чехословакия на Братиславската декларация?

Отговор: Една част от общественото мнение смята, че е компромис. Друга част /повечето/, че са победили /чехите/. Трета част /към тях спада Шнайдарек/, че е поставено началото на нещо ново в отношенията между социалистическите страни. Това ново тепърва ще се развива. Така решението да се свика среща на най-висш уровень по икономическите въпроси може да открие нов етап в развитието на социалистическите страни. СИБ се е превърнал в регистратор. Социалистическата система като цяла икономическа общност не съществува. Всяка социалистическа страна по отделно, в това число и СССР, изживяват икономическа криза. Съзнание за това има, предприемат се реформи, но цялостно разискване и опит за съвместно разрешаване на трудностите и проблемите на икономическото развитие на социализма като цяло не се прави.

2. Може ли да се говори, че в Чехословакия се проявява днес национализъм и в каква степен?

Отговор: Национализмът е реалност и трябва да се съобразяваме с него. Трябва да се има предвид голямата опасност, която представлява, но може да се използва. В Чехословакия има национализъм, но той е поставен за сега в услуга на партията. Партиите са постигнали най-голям успех там, където е имало съвпадение с националните настроения: Чехословакия, Франция, Италия, Югославия и са претърпели неуспех, където това не е станало - Германия, Унгария. Дори в СССР без национализма не би била възможна победата във Втората световна война. "Отечественная война" водеха съветските народи. Но национализмът е опасно явление и трябва много да се внимава.

3. Как се отразиха последните събития на отношенията със СССР? Ролята на Тито?

КРДОСРЕДНОСНА
ВЯРНО С КОПИЯЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № ..... 106 ..... 1.
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРЪБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

- 2 -

107

Фонд № 2

Опис № 3

А Е 328

Лист № 107

Експерт

Сектор

Дата

Отговор: Срещу СССР не се е казало нищо, дори в дните на най-голям натиск. Всички в Чехословакия знаят или разбират, че без СССР не могат. Затова и правителството и ръководството на партията е искало да обясни на СССР, на нас, това което става.

Институтът и той лично е направил много в духа на общата политика на Чехословакия - да се разясни, че не може да има Европа без СССР. В това е трагедията на Мюнхен и неговият главен урок, че е бил направен опит да се решават европейските проблеми без СССР.

Идването на Тито не е отслабило вярността на Чехословакия към Варшавския договор. Не е бил подписан никакъв договор между СССР и СФРЮ. Напротив, Тито подкрепил Варшавския договор, а чехите упражнили натиск върху него, за да вземе участие в съвещанието в Москва. Не се съгласил, но и не отказал по принцип. Така, че обратно Чехословакия е за засилване на социалистическата общност.

4. Какво вярно има в разпространението за сближение на ЧССР и ГФР?

Отговор: Нищо вярно в политически аспект. Но в икономически ЧССР има нужда от ГФР. И ще разшири търговията си с ГФР, както всички правят. ЧССР не може да се развива без тесни икономически връзки със Западна Европа. Но заем от ГФР не ще вземат никога. Освен ако се отпусне от международна банка. Търсят обаче кооперация с ГФР, като зад всяко споразумение вземат трикратни допълнителни мерки, за да не изпаднат под немско влияние. Усилията си са насочили към кооперация с Австрия. Това е главната им задача. Ако там успеят, ще укрепят националната икономика както своята, така и на Австрия срещу германските монополи. Търсят контакти и с Белгия. Изобщо със страни, които нямат политическо влияние върху ЧССР.

5. Как се отразява свободата на словото върху развитието на ЧССР. Съвместима ли е тя с процеса на икономическата и политическа реорганизация?

Отговор: Свободата на словото е наистина нож с две остриета. Главната слабост идва от това, че са отвикнали и не знаят още добре да я използват. По-голямата част от партийните функционери са отвикнали да убеждават с аргументи и със слово. И сега се измъчват. Други изобщо нямат никакви знания и ще трябва да си пълват. Но ще излязат нови комунисти, които знаят. Такива за сега не са много, но повечето ще се преустроят и партията ще се справи с новата обстановка. Свободата на словото е необходимо условие за развитие на обществото напред.

./.

- 3 -

108

Но тя не е самоцел, а инструмент.

Главната грешка на ЧССР, че дигнали голям шум, били големи барабани. Всичко това са могли да осъществят без особени трудности, ако не е бил шумът.

Главната пък наша грешка, че сме обявили, че тук ставало контрареволуция. Варшавската декларация показвала пълно неразбиране на условията в Чехословакия. Разчитало се е на задълбочаване на противоречията между различните течения в ЦК на ЧКП и евентуалното разцепление на партията. Случило се точно обратното. Варшавската декларация сплотила ЦК и цялата партия. "Излъгахте се" и "сами ни помогнахте" - бяха заключителните думи.

Проф. Николай Тодоров

КРДОПБГДСРБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРБНА
ВЯРНО СЪДЪРЖАНИЕ
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

10
699
361
Be. Prok. cel

361

Строго секретно!
Екз. ! _____

СЪОБЩАВА: аг. "Гораст"
на 17.VIII.1968 г. -
Прага.

АГЕНТУРНО СЪДЪРЖАНИЕ

КРДОПБГДСРБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

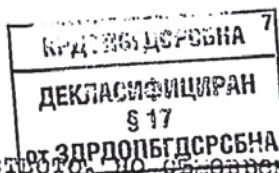
Относно: Положението в
ЧССР.

На 15.VIII.1968 г. Йанко Стисекал в разговор с
пътника му казал следното:

Във връзка с подготовката на конгреса се полагат
максимални усилия да се подберат хора с най-голяма възраст
до 55 години и да се изчистят всички хора, които биха могли
да влияят по политически и идеологически въпроси от Москва.
Ще се направят усилия да бъдат отстранени хора, които са
съмнителни.

Стисекал говорел с Кригел относно това, дали ще
се кандидатира в новия ИК на партията. Кригел му казал, че
по всяка вероятност "да", но на никаква цена няма да бъде
в парламента и в Народния фронт.

Кригел казал на Стисекал, че ще бъдат привлечени
в ИК много "надежни съвети", като вим. Ханзелка (големият чеш-
ки историческик, който пише много книги и говори много
добри, говорец около 18 езика) и неговият колега Зигмунд и
някой си Румл. Големи надежди се възлагат специално на Ханзелка,
който има голям международен контакт и приятел в някои
държави. Същевременно той ще бъде предложен и за депутат,
което ще му отвори вратите към президентското място или най-
малко на премиер-министър. Именно по тези съображения Ханзелка

362
2.

бил лансиран много в обществото, но същевременно не е заемал отговорни функции, за да избегне евентуален удар от Москва, както бил съсредоточен срещу Навел, Кригел, Еисарж, Шик и Голдшюкер.

Кригел казал на Стискал: Име сме приготвили такава армия от интелигентни хора, които са в партията, че можем всеки момент да подмениме похинове, които са излюпени под оръжия на Москва и веднага да изведем "нов полк" от хора със същите убеждения и качества като тях, които в даден момент са неудобни на Москва. Но този начин Съветите си изстрелват патроните по дадени лица, но на мястото им веднага идват нови, тъй че в Москва ще бъде поставена в колониите да се бие с цялата партия, което е съвършено невыгодно за нея и я прави смешна.

Кригел казал на Стискал, че Съветите, признали веднаж правото на Чехия на вътрешно развитие, са загубили своите позиции. Ако Москва смята, че е постигнала успех с временния компромис, че чешкото Политбюро се е съгласило да поддържа досегашния курс на външната политика, то тя е изпаднала в иднатска грешка, изпускайки из пред вид, че досега новият режим все още е имал слаби места в смисъл, неокупирани ключови позиции, но сега на конгресът и след него, те ще бъдат окупирани стопроцентово.

Ще създадем, казал Кригел, държава и партия, напълно изолирани от Москва. Тоя бой, който водихме с Москва в Черна на Тиса и цялата кампания с лодисите, бяха организирани главно от нас. Тия мушкетери, казал Кригел, не разбраха, че изкуствено предизвиканите от нас илюзии сред народа за загубване на суверенитет и свобода имаха именно тая цел - пробудяване на националното достойнство, организиране на народа, изпробване на неговото мнение и уважение към нас. Москва реагира точно така, както ние очаквахме и както искахме - най-напред тя ни наладна с лиското на 5-те, а след това поиска среща. Това обляоби народа и до известна степен го революционизира.

КРДОНБГДСРБНА
 ВЯРНО СЪСЪДЪЖАНИЕ
 Фонд № .....
 Опис № 10
 А Е 694
 Лист № 362
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

362^{2.}

Москва. Това бе предварително изработен план, обаче ние очаквахме много по-голяма съпротива на вътрешния фронт от тая, която имахме. Ако се бе стигнало до няколко акции и диверсии от нашите вътрешни неприятели, бихме загубили стопроцентова цялата игра. Увертюрата на ед на гражданска война щеше да ни дискредитира и да уплаши народа. За щастие, нашите вътрешни неприатели бяха именно такива безхарактерни личности, каквито ние ги знаехме, и това им счупи гръбнака.

Ние най-много се бояхме от следните неща:

- Някои командири от армията да не организират локални преврати
- Да няма саботажни акции и
- Да няма атентати срещу нас.

Почнеха ли да действуват тия 3 фактора, като увертюра на гражданска война, бихме проиграли своите позиции не от това, че можеха да влязат съветски войски, но от това, че психозата на страх щеше да обхване нашите граждани, които щяха да се отдръпнат от нас, а след това щеше да бъде достатъчно само идеологическият и политически натиск на петте. За щастие, това не стана. След конгреса ще изчистим всичко, което носи в себе си подобна потенциална опасност и ще сложим тия лица под контрола на МВР, респективно органите на сигурността-

ГОРАСТ

КРДОПБГДСРБНА
 ВЪРХОВЕН СЕКРЕТАРИАТ
 Фонд № 1
 Опис. № 10
 А. Е. 693
 Лист № 362а
 Екземпляр
 Секретар *Г. Стойков*
 Дата .....

КРДОПБГДСРБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

МА-Ф. М. Оп. ха ае дд.

Срочно секретно! 38

Командира 12 мсп

ДЕКЛАСИФИЦИРАНО

Глойна заповед №4

Генерален щаб БНА. София 20 00 19.8.68г.

Внимание на контрареволуционните елементи в СССР срещу народната власт става все по-ожесточени. Възниква сериозна опасност за съдбата на комунистическия партия и социалистическия строй в страната. Особено ушлият размахта полага за омръвяването на чехословакия от Варшавския договор и противопоставянето ѝ на оточалните социалистически страни.

За ликвидацията на контрареволуционните замисли е необходимо да призовем към изпитание на възможностите му от главнокомандващия ОВС бойни задачи по разгрома на вражеските елементи в селските и райони съгласно плана за действия

Велики заповеди и разпоредби на главнокомандващия ОВС в будна с тези задачи да се изпитават мощно и безрезервно

КРДОПБГДСРБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

Министър на Народната армия
Арумиски-селски

Началник на Генералния щаб
и командир

№ 001081/19.8.68
гласна в 1 ез.

ДЕНА - Ф. М. Сп. х^а ае 22

Строго секретно! 38

Командира 2а мсп

РЕКЛАМА

Бойна заповед №4

Генерален щаб БНА. София 20⁰⁰ 19.8.68г.

Атаките на контрареволуционните елементи в СССР срещу народната власт стават все по-ожесточени. Възниква сериозна опасност за съдбата на комунистическия партия и социалистическия строй. Особени уелни реакции полагат за омилчването на Оксфордския или Варшавския договор и промишлеността и на Улестин, Уто и останалите социалистически страни.

За мавидирането на контрареволуционната заповедта Главният да приложи към участъците на възрождения му ои Главногокомандващия ОВС бойни задачи по разгромяване вражеските елементи в сенокосе и ридони откъдето атака за земетве

Всички заповеди и разпоредения на Главногокомандващия ОВС в Бъзая с изключение на горните задачи да се изпълняват точно и безприкословно

КРДОПБГДСРБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

Министър на народната отбрана
Нурметов генерал-полковник [Ашуров]

Началник на Генералния щаб
ген. полковник [Симеон Петров]

№ 001080/19.8.68
Написана в 1 екз

Строго секретно!

Екз. № 1

68

X

КРДОБГДРСЕНА
 ВЪРЗА С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

ДО

Н-К ОТДЕЛ V, У-НИЕ II КДС

ТУК

КДС - ОТДЕЛЕНИЕ II
 № 16334
 21 АВГ 1968г.

РА ПО Р Т

от кап.
 зам. н-к отделение при отдел V-ти

КРДОБГДРСЕНА 2
 чл. 31, ал. 6
 от ЗДРДОБГДРСЕНА
 Дата ..... Секретар: .....

КРДОБГДРСЕНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОБГДРСЕНА

ОТНОСНО: проведена среща с аг. "Михайлов" и аг. "Борисов" по събитията в Чехословакия.

Другарю Началник,

На 21.VIII.68 г. проведох среща с агент "Михайлов" и аг. "Борисов" във връзка със съобщението на БТА за събитията в Чехословакия.

Аг. "Михайлов" ме информира, че служителите от ДСО "Фармахим" Руси Тодоров и Руси Андонов - членове на БКП, и Спаска Каишева, Атанас Григоров и Владимир Ермаков - безпартийни са коментирали събитията в Чехословакия в положителен смисъл и със задоволство са заявили, че навлизането на военни части на СССР, ГДР, НРБ, Унгария и Полша е много навременна мерка за предотвратяване усложняването на обстановката в Чехословакия и дори изказали мнение, че това нещо е трябвало по-рано да стане.

Аг. "Борисов" ме информира за коментари направени от служителите в ДТП "Химимпорт" Георги Камбуров - член на БКП и Иванев и Георги Данаилов - безпартийни, които също така са одобрили военната намеса на останалите страни от Варшавския договор.

Общо взето атмосферата и в двете предприятия е спокойна, и не се очакват никакви усложнявания на обстановката, тъй като мощта е оказана точно навреме.

Капитан

КРДОПБГДОРСЕНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

230

С П Р А В К А

ОТНОСНО: необходимите продукти и предмети, които трябва да бъдат изпратени в Посолството ни в Прага по тяхно искане

1. Хранителни продукти:
  - а/100 кг картофи
  - б/10 кг фасул
  - в/10 кг салам-сух шпек
  - г/кхсерви по преценка
  - д/50 кг брашно
  - е/кашкавал, сирене, яйца, цигари, чай, кафе, лук/плодове, ако е възможно/
2. Медикаменти /комплект/ за първа медицинска помощ.
3. 10 броя картечни пистолети "КАЛАШНИКОВ"
  - 5 броя пистолети ТТ с допълнително количество патрони и известен брой отбранителни бомби.

София 26 VIII 1968 год.

До отометите чрез които
попълватме вярно са чрез
гг турбазиново - н. сепр
ка. Витико м-во ✓

Теню

71

ср. 27
2/10
24.8.69

Строго секретно!

69

Екз. № 2

КРДОПБГДСРБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРБНА
Дата: 27.08 Секретар: [signature]

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

XII отдел

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ III-ТИ

Т У К

ТАБСО
166.28
26 АВГ 1969

КРДОПБГДСРБНА
ВЯРНО С ОРГАНИЗАЦИЯ
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата ..... [signature]

Р А П О Р Т

От майор [ ] Отдел III,
Управление II КДС

Др. Началник,

Вчера на 25.VIII.т.г. от Варна пристигнаха в София мой познати Мария Бочкова - българка и Олдржих Коберец - чех, съпрузи които работят и живеят в Чехословакия. Във Варна са били на почивка.

При пристигането им преди обяд пред ТАБСО видяха доста чехски граждани които дошли да се интересуват къде ще бъдат настанени докато се открие линия за Чехословакия. Две от служителките които работят на външните линии им отговорили, че това си е тяхна лична работа, могат да нощуват по пейките пред аерогарата и по тези по парковете, като ги уверявали че никои няма да ги гони от там. Това създадо голямо негодувание в чехските граждани как може толкова безразлично нашата власт да се отнася към тях. Запитали също къде се намира квартирното бюро към БАЛКАНТУРИСТ, на което същите служителки отговорили, че няма смисъл да го търсят тъй като всичко е заето и няма да намерат места.

На 26.VIII.т.г. Олдржих Коберец отиде в Чехословашкото посолство да се информира колко време горе-долу ще се наложи да стоят в страната. Там сварил също доста чехски граждани, които били крайно възмутени от информацията която получили при пристигането им на Централната гара тази сутрин. На въпроса им къде трябва да отидат сега докато се уреди заминаването за Чехословакия, служителката от информация им отговорила че това не е нейна работа и каквато са я дробили да я сърбат сега. Това ги принудил да се яват в Чехословашкото посолство и поискат съдействие

Историческите на ДС

69a

Посолството ги успокоило като им казало че българските власти са вземали мерки за настъпяване на всички чехословашки граждани и осигоряване на прехраната им. Дали им листче с адрес - Чехословашко отделение БАЛКАНТУРИСТ, др.Кюкчиова, пл."Ленин" 1, етаж IV, стая № 5.

Считам че с такова отношение към чехословашките граждани създаваме лошо настроение в същите към нашата власт. Необходимо е да се обърне внимание на тези служители и им се дадат указания правилно и внимателно да упътват чехословашките граждани които се обръщат за информация към тях.

За случаи вчера веднага съм уведомил дежурния при управлението др.Лазар Лазаров.

Горното за сведение и на разпореждане.

26.VIII.1968 г.

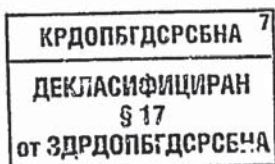
С о ф и я

Отп. в 2 екз.

Екз.1-Отдел VII

Екз.2-Отдел X

М а й о р:

КРДОПБГДСРБНА
ВЯРНО С СЪСТАВИТЕЛА
Фонд № ..... 2 .....
Опис № ..... 2 .....
А Е ..... 153 .....
Лист № ..... 69a .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....
[Signature]

КРДОПБГДСРБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАНА 60
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

КОЧЛАП ИЗХОДЯЩА ТЕЛЕГРАМА ЗАС

За кого **МОСКВА** **БУДАПЕШТ** **ВАРЕАВА**
Стр. № **Сала: КБРТКВ** **Сала: Райкова** Дата **26.8.1968 г.**
10:55

СТР. 13

СЕКРЕТНО
(След ползване)
Екз. № **ДИНСТВОН**

ИЗХОДЯЩА ТЕЛЕГРАМА ЗАС № 157 312

От кого	СОФИЯ ГЕНЕРАЛ - ЛЕЙТЕНАНТ ЗИЖЛОВ
За кого	МОСКВА Будапешт Райкова Вареава Кюмба

РАЗВЕДВАТЕЛНА СБОДКА НА 09.00 26.8.1968 год.

1. По сведениям из печати, Инспектор сухопутных войск ФРГ отдал указания армейским корпусам продолжать повседневный режим обучения.
  2. 23.8.с.г. Генеральный секретарь НАТО Брозно возвратился в Брюксель. Он провергал сообщения о том, что НАТО находится в боевой готовности.
  - По некоторым данным, 23.8.с.г., Совет НАТО провел второе заседание, на котором был рассмотрен вопрос по событиям в Чехословакии. Поставлены были вопросы о ривизии системы объявления боевой готовности, используемой до сих пор, а также о прекращении сокращений американских войск в Европе в связи с обстановкой в Чехословакии.
  3. По доступившим данным итальянские вооруженные силы продолжают оставаться в повседневной боевой готовности.
  4. 23. 24.п.25:30с.г. в группировке и дислокации турецких вооруженных сил изменений не отмечено. 23.8.с.г. окончилось учение, проводившееся в рамках 4 пд (Кеман, Турция) и 8 пбр (Галиполи, Турция).
- Начальник ГП турецких вооруженных сил генерал Турал заявил,

КРДОПБГДСРБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Дата: 28.08.2011 Эксперт: [Signature]

Историческите на ДС

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАРАЦИЯ
от 30.08.2014

что турецкая армия готова, но не находится в состоянии войны.

5. 24.8.с.г. болгарские граждане, бизнес в Югославии, заметили колонну танков, артиллерии и бронетранспортеров, которая вошла в Зайчар (югославинский пограничный пункт в районе болгаро-югославянской границы) и осталась там. На участке в направлении Ним, София отступили танков и артиллерии, движущаяся в направлении границы КРБ. Мосты по ис Ним, Пирот, Димитровград охраняются милицией и солдатами.

6. 24.8.с.г, ВМС Греции были приведены в учебную боевую готовность.

В некоторых районах греко-болгарской границы отмечены командирские автомобили, из которых греческие офицеры проводили наблюдение нашей территории.

Данные о проведении каких либо мероприятий командованием греческих вооруженных сил в связи с событиями в Чехословакии не поступали.

7. Группировка В Вюота США. УАВ "Индепенданс" отмечен в районе западное о. Хиос (Греция), УАВ "Феррестол" - в районе северо-западнее Крантион (о. Крит), а 2 американская эскадра - в районе южная Каваль (Греция).

ПОДПОИШАНИТ ЗИМЪЛОВ

Екз. 2 Авг. И-О 720/68 т. 43

КРДОПБГДСРБНА
ВЯРНО С-ОРИГИНАЛА
Дата: 29.08.2014 Эксперт: [подпись]

Оп. -1
№1 - 0066 в делу
№
Изн. БЗМ-ГРБВ
№. 2. 10. 1968

Продолжа на ТС Москва Задруга
СС 11 02.90
[подписи]

КРДОБЪТЪСРЪБНА
ВЯРНО С ОРЪГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

Декларация Президиума Чехословацкой Академии наук

Парламенту ЧССР
Правительству ЧССР
Центральному Комитету Коммунистической партии Чехословакии

Президиум Чехословацкой Академии наук обсудил 28 августа 1968 года положение, в котором находится Чехословацкая Академия наук и ее институты вместе со всей нашей страной вследствие оккупации войсками СССР, Демократической Германии, Венгрии, Польши и Болгарии. Мы утверждаем, что эта оккупация незаконна, что она является нарушением всех международных договоров и принципов социалистического сотрудничества. Помещение нашей Академии, со времени своего возникновения бывшей в близких научных и дружественных отношениях с учеными и академиями социалистических стран, было занято войсками этих стран.

Члены Президиума ЧСАН с глубоким чувством выслушали выступления наших законных представителей, особенно первого секретаря ЦК КПЧ А. Дубчска. Нам ясны обстоятельства, сопровождавшие переговоры наших представителей в Москве. Ненормальное положение в нашей стране, отражающееся также на деятельности нашей науки, было вызвано единственно оккупацией. Мы убеждены, что главной предпосылкой нормализации является немедленный отход оккупационных войск.

Представители нашей науки оказывали полную поддержку стремлению КПЧ к возрождению нашего социалистического общества, стремлению к человеческому и демократическому облику социализма в нашей стране. Мы отвергаем всякие меры, наносящие вред этому стремлению. Мы не можем согласиться с ограничением социалистических и демократических принципов, заключенных в программе действия КПЧ. Мы никогда не согласимся с обязательствами, которые ограничили бы суверенитет Чехословацкой Социалистической Республики.

Положение, в каком очутилась наша страна, заставляет нас принимать решение трезвые и реалистические. Такие решения включают, конечно и некоторые уступки, особенно тогда, когда они приняты под давлением перевеса сил. Однако для того, чтобы соблюдать решения, принятые в таких обстоятельствах, мы должны иметь гарантию, что это давление не будет злоупотреблено. Без подобных гарантий мы считаем компромиссы неприемлемыми и недостоинными.

Президиум ЧСАН подчеркивает, что по его мнению решительно невозможно принять компромиссы в следующих пунктах:

- обновление полного суверенитета ЧССР и немедленный отход всех иностранных войск,
- сохранение и дальнейшее развитие демократических принципов жизни и деятельности государства, партии и всего общества без какого-либо вмешательства извне,
- соблюдение нашей социалистической законности, воспрепятствование какому-либо преследованию тех, кто не нарушил законов нашей республики, и наказание тех, кто совершили преступление.

То, что мы пережили в эти дни, невозможно изгладить из памяти, несмотря на то, что придется, возможно, сохранить молчание о своих чувствах и мыслях. В своей дальнейшей деятельности мы, как и прежде, будем держаться принципа, что обязанностью науки и ученых является искать правду и только правду и бороться за эту найденную правду.

Президиум
Чехословацкой Академии наук

Прага, 28 августа 1968 г.

КРДОПБГДРСБНА
ВЯВНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

19 VIII 1968 ПРАГА
=====

Съветските другари (посолството) оценяват поведението на Тито в Чехословакия като добро. Тито посъветвал Дубчек и другите членове на Политбюро да държат сметка за отношението си със СССР, че без СССР не може да се води борба срещу империализма, че не бива да допускат разкол в комунистическото и работническото движение и пр. Тито предупреждавал, че те си дават ясна сметка от студентските вълнения станали у тях и вземат мерки да укрепват партията и връзките ѝ с народа. Ние, казал той, сме по-добре, че имаме една партия в нашата страна, а вие които имате и други буржоазни партии и при тази обстановка, която имаме, съществува съвсем сериозна опасност при едни избори да загубите. За разлика от поведението на Тито, на разговорите с чехословашката делегация, Чаушеску се е изказал, че те от самото начало подкрепят демократичния процес в Чехословакия. Осъдил опита за натиск над партийното и държавното ръководство на Чехословакия от страна на петте. Казал, че над тях също било правено опит за натиск, но те го отхвърлили и си решавали въпросите така както намерят за добре. От нас се искаше, казал той, да строим социализъм по образец, който не отговаря на нашите особености. Ние ще строим социализъм, който да отговаря на нашите особености и национални интереси на страната. Ние свикнахме да ни обвиняват в национализъм. В практиката на СССР било, всеки който си позволи да направи нещо, което да не е по терка на СССР веднага да му се прикачвало някакъв епитет и прочее. За Варшавския договор се изказал, че те не са съгласни с някои предложения които се правят по ръководството му, тъй като с това се обезличавали националните армии. Ние сме, както и Чаушеску, да имаме силни национални армии, силни ли са те, ще бъде силен и Варшавския договор. Одобрява чехословашката позиция и са доволни, че вече не са сами във Варшавския договор. Не са изолирани.

21.VIII.1968 г.

Радио Прага непрекъснато съобщава, че предаването на радио Вълтава е предаване на окупационните войски и нямат нищо общо с Чехословашкото радио.

Съобщава се, че войските от Варшавския договор без съгласието на правителството са окупирали Чехословакия.

Съобщава се, че отделни окръжни комитети и редакция "Руде Право" подирепят законните държавни органи в страната начело с Дубчек.

В момента заседава президиума на Чехословашката компартия и е свикан пленум на ЦК.

Съобщава се, че Чехословакия се намира в най-трагично положение след Втората световна война. За първи път е окупирана от съюзнически войски.

Съветските войски в момента са пред радиото и се води престрелка.

КРДОПБГДОРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

107

21.VIII.1968 г.

В 11.30 часа обстановката все още е напрегната. Предава радиостанция Пилзен, като апелира към пасивна съпротива. Четоха се резолюции в подкрепа на Дубчек, Свобода, Черник. По Вацлавски площад в 11.30 часа се чува картечна престрелка. Преди това около танковете на петте страни имаше тълпи граждани, които изразяваха недоволство от тяхното присъствие. Изразяваха подкрепа на правителството, партията, които отстоявали независимостта на Чехословакия.

Замерват с камъни и други предмети по съветски войници. Издигат лозунг "Съветски войници вървете си у дома".

От музея чехите откриват стрелба, на което съветските войски отговарят.

Не можах да се свържа с чехословашките другари.

КРДОПБГДСРСМА
 ВЯРНО С ОРГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

102 ✓

21.VIII.1968 г.

В 12.30 часа бяха запалени 5 танка на Вацлавски площад.
След танковете се движат групи мотоциклетисти със
знамена и подстрекават гражданите към недоволство срещу СССР.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № ..... 3 .....
Опис № ..... 3 .....
А Е ..... 388 .....
Лист № ..... 102 .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата 21.8.68

103

22.VIII.1968 г.

Сведенията, с които разполагам са, че по всяка вероятност тази вечер ще бъде обявено новото правителство. Най-вероятно е в него да влезат: ИНДРА КОЛДЕР, БИЛЯК ШВЕДЦКА, ЯКИШ – председател на ревизионната комисия на ЦК, ПИЛЕР БАРБЕРЕК – последните двама са от колебаещите се. По искане на ИНДРА, ЦИСАР е освободен

Задържани са значителен брой хора от правителството и ЦК, ДУБЧЕК, СМЪРКОВСКИ, ЧЕРНИК и КРИГЕЛ са в СССР.

Правят се усилия в правителството да се привлече и министъра на отбраната генерал ДЗУР и други министри от бившето правителство. Добро е поведението на президента СВОБОДА.

Освен склада за оръжие, за който съобщих, в Прага е намерено оръжие още на две места.

В 21.30 часа, когато пиша това сведение още се чува стрелба.

КРДОПБГДОРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Спис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

104

22.VIII.1968 г.

Служителите от научния институт А.С.Попов на ул.Новодворска, Прага 4, имат много оръжие и са готови да окажат съпротива. Счита се, че след ..... е по-добре, ако се изведе.

Все още нямаме никаква връзка, за да можем да предприемем нещо.

Подготвя се свикването на митинг от 17 ч.

За новините по радиото и пресата, посолството редовно информира М-вото на външните работи. Влезте във връзка с отдел VIII на М-вото на външните работи за още по-пълна информация.

КРДОПБГДОРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

105

КРДОБГДОРСЕНА
 ВЪРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

22 VIII 1968г. ПРАГА

==И=====

На 22 т-м. в 02,00ч. посланикът беше извикан в министерството и му бе съобщено, че е наредено на Чехословашкото посолство в София да бърчи на нашето правителство 2 протестни ноти с искане за изтегляне нашите войски от Чехословакия и освобождаване на задържаните членове на ЦК и правителството. Почти през цялата нощ имаше стрелба из града. По непроверени сведения до сега имало убити около 70 души и голям брой ранени.

Работническата милиция се изказва за изтегляне съветските и други войски от Чехословакия.

Владежите и целия народ оказват пасивна съпротива, за което непрекъснато се призовават по неконтролираната радиостанция Прага "за окупантите в нашата страна няма хляб, вода, газ, въздух и прочее.

По непотвърдени данни днес се свиква извънреден конгрес. Започва работа националното събрание.

106

23.VIII.1968 г.

Обстановката става все по-тежка.

Организира се открита съпротива.

От казармите се изнася оръжие и се въоръжава народа.

Ясно се върви към подготовка на въоръжена съпротива.

В момента е обявена всенародна стачка.

КРДОПБГДСРСБНА

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № .....².....Опис № .....³.....А Е .....³²².....Лист № .....¹⁰⁶.....

Експерт .....

Секретар .....*Г. Стойков*.....Дата .....¹⁹⁶⁸.....

107

23.VIII.1968 г.

От казармите се изнася оръжие със санитарни линейки, без това да се забелязва от съветските войски, които охраняват военните подразделения.

Позиви, листовки се печатат в казармите, от където се изнасят и разпространяват сред населението. Народа изкупува хранителни продукти и напуска Прага.

По радиото непрекъснато се говори против Шолгавич и неговите хора.

Ако имате възможност вземете мерки да спрат радиостанциите, които непрекъснато подстрекават за стрелба.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПВГДЕРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

108

23.VIII.1968 г.

1. Вече съобщих, с влизането на съветските войски в Чехословакия, че първоначално се считаше, че с ликвидиране радиото и заемането на важните стратегически възли в страната, с изолация на чехословашката войска, постепенно ще се нормализира всичко, ще се избере правителство и пр. Реакцията от страна на чехите е много силно обединена на националистическа основа. Врагове и комунисти започнаха в начало тихо съпротивление, като постепенно активизираха своята дейност в отправяне закони, издигане лозунги, организиране манифестации и митинги, стачки, писане протести, а на места и стрелба от тяхна страна.

Съветските войски се оплюват, ругаят, наричат се фашисти, окупатори, агресори, убийци и прочее. По тях се хвърлят камъни, дървета, обувки и най-различни предмети, канят се да напуснат страната.

Цяла Прага е осеяна с такива лозунги и листовки. Голям дял за активизиране вражески и други елементи играеше в началото телевизията, а сега нелегални радиостанции, които непрекъснато призовават съветските войски да си вървят, като на руски се четат апели, призови. Народното събрание заседава. Взема решение и отправя апел до нашето народно събрание да изтеглим войските си от Чехословакия, да освободим техните ръководители и ги оставим сами да решават своите въпроси. Конгресът прие резолюция, избрана 74 члена на ЦК. По улиците се разпространява призив с искане да се обяви Чехословакия за неутрална страна, да излезе от Варшавския договор и скъса дипломатическите отношения с петте социалистически страни.

По моя преценка обстановката се усложнява от обстоятелството, че досега все още няма обявено ново правителство, не са ликвидирани нелегалните радиостанции, които работят активно и постоянно

2 109

призовават наредом към съпротива. Със всеки изминат час съпротивата става по-активна. Онези честни комунисти от бившето правителство и ЦК, които се подозират, че могат да се обявят в подкрепа на страните от Варшавския договор се разобличават като агенти на Москва и прочее.

За днес 12.00 часа обявена стачка. Ако не се изтеглят войските ще се обяви всенародна стачка и продължи до тяхното заминаване. В момента по радиото говори президента, който съобщава, че вчера имал среща с представители на СССР и заминава за Москва. Вчера вечер се свързах с наши войски и подполковник Калудов, оперативен работник, които казаха, че от днес ще се обяви комендант на Прага и полицейски час, но до сега нищо не е обявено. Със съветските другари (Котов) не сме се свързали. Това е много трудно, просто невъзможно, но ще продължа да го търся. С чехословашките другари също. МВР блокирано, телефоните прекъснати.

КРДОПБГДСРБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

110

Прага, 23.VIII.1968 година.

Както съобщих, оръжие от казармите се изнася и укрива по домовете със санитарни коли. Сменяват табелките с наименованията на улиците в Прага. По кръстопътищата пътните знаци, които обозначават населените места и посоките на движение се сменяват, за да внесат объркване в движението.

КРДОПБГДСРБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № ..... 2 .....
 Опис № ..... 3 .....
 А Е ..... 388 .....
 Лист № ..... 110 .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

111

Прага, 24 август 1968 година.

Радиото на контрареволюционерите предаде, че зам.министъра ШАЛГОВИЧ е уволнен за това, че не се е явил на заседанието на Министерския съвет.

Отправят се апели към радиолюбителите да запазят радиостанциите си, защото ще бъдат необходими при по-тежка обстановка.

10 радиостанции работят едновременно, като се свързват по между си с шифър.

Сред народа започват да работят контраразузнавателни групи от служители на ДС – предатели. В провокаторските групи са включени и бивши офицери от корпуса, действували по време на Втората световна война в Англия.

Служителите – предатели от ДС съобщават имената на сътрудниците номерата на колите, които извършват арести и имената на служителите от ДС, които подкрепят войските. Работническата милиция не действа, а се присъединява към контрареволюционерите.

Утре в Братислава се открива конгрес на Словашката партия, а днес в Прага конгресът на профсъюзите.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № ..... 3 .....
 Опис № ..... 3 .....
 А Е ..... 382 .....
 Лист № ..... 111 .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата 24.08.68

112

Прага, 24.VIII.1968 година.

В разговор на др. Иванов, съветник при посолството, с др. УДАЛЦОВ – съветник при посолството на СССР в Прага, последният е разказал следното:

На последното заседание, което е станало на Политбюро на ЦК на ЧКП е присъствувал и Президентът.

Той е обвинил Дубчек и други членове на Политбюро, че в резултат на неизпълнение на решенията от Тиса в Братислава, са станали причина да влязат съветските войски в Чехословакия. Сегашните ръководители на правителството са се изказали против неговото замислане в СССР. Той обаче се е противопоставил, като казал, че трябва да се срещне със своите бойни другари, да се търси компромисно решение на въпроса, да се включат нови хора, но и от бившото правителство и се направи така, че народът да изпрати съветските войски с цветя. Делегацията за Москва е подбрана лично от президента.

Ако това не стане, ще се търсят хора от по-ниска среда. Като крайна мярка ще се окупира страната и след това ще се търси решение на полжението.

Всеки момент се очаква делегацията да пристигне от Москва.

КРДОПБГДЕРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата.....

КРЕДИТНО-ПРОСБИНА
 ВЪРХОСЪОПРЕДНА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар *Г. Трапнел*
 Дата ...../...../.....

113

25 VIII 1968 ПРАГА

=====

На 21 т.м. Братислава осъмва обсадена от съветски войници. През ноща чужденците са се опитали да преминат границата за Австрия, но безуспешно. Народът се трупал около танковете. Младежите казвали на войниците, че няма контрареволуция и че трябва да се отидат. Сред групите имало много югославски граждани, които работели в Австрия. Почти всички сърби подстрекавали словациите да не се оставят на руснаците. Един сърбин викал на всеослушание, че руснаците никога не могли да си позволят подобно нещо против Югославия, защото щели да си стръшат зъбите. Почти всички сърби говорели злостно по отношение българите.

Около 03.40ч. колите искали да потеглят, но около 20 младежи застанали пред първия камион и не му позволили да тръгне. Тогава един танк се завъртял пред камиона и всичко избягало. Но после хвърляли павеа по камионите, чупили фаровете, рязали платницата на камионите, качвали се и хвърляли принадлежности от камионите. Търпимостта на съветските войници окуражила младежите. Смъкнали един войник и започнали да го бият, но офицер долетял и започнал да стреля във въздуха. Това били първите и единствено първите изстрели в Братислава. Младежите хвърляли камъни, чупели стъклата на колите, по-възрастните хора съветвали младежите да не вършат глупости, но те увлечени продължавали. Дори един младеж донесъл туба с бензин да запали транспортъора, но по-възрастните се намесили и не разрешили това.

През деня на първия ден стават престрелки и на мястото на убития словак веднага тълпата издига от тухли кръст. Особено активни били сърбите.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № ..... 3 .....

Опис № ..... 3 .....

А Е ..... 322 .....

Лист № ..... 111 .....

Експерт .....

Секретар .....

Дата .....

114

Прага, 25.VIII.1968 г.

Обстоятелството, че вече пети ден все още няма образувано правителство окуражава вражеските елементи, които стават все по-нагли. От различни места откриват огън по съветски войници.

Немското посолство беше обстреляно от контрареволуционерит което наложи на всички посолства на петте страни да се вземат под охрана от войските на Варшавския договор. Пред нашето посолство и вътре в него имаме съветски войници; които го охраняват.

Контрареволуционерите организирали външно наблюдение на служителите на посолството и всеки, който излезе, се праследява верижно, като се предава от човек на човек, което ще затрудни контакта ни с агентурата, ДВ и други граждани.

Чехословашките граждани, които разговарят със служители на посолството, се арестуват и отвеждат в сградата срещу посолство то.

Получих данни за складиране на оръжие в музея и института С.Попов, които предадох на съветските другари.

Днес очаквам, че може би ще се срещна с Котов.

Радисто на контрареволуционерите съобщава, че в някои градове на ГДР имало демонстрации в подкрепа на контрареволуцията в Чехословакия.

Материалите от XIV конгрес били изпратени до окръжните комитети на партията за разглеждане и вземане решение.

Президентът се бил обадил по телефона до генералния щаб на чехословашката армия, поздравил ги и предал поздрав до работническата милиция от Дубчек, Даур, Смърковски и другите членове на делегацията, като съобщил, че преговорите се развивали добре, но резултатът щял да зависи от поведението на чехословашкия народ.

ooo

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № ..... 1 .....

Опис № ..... 3 .....

А Е ..... 322 .....

Лист № ..... 115 .....

Експерт .....

Секретар ..... *Г. М. Рафиски* .....

Дата .....

115

ПРАГА, 25.VIII.1968 год.

В Прага почти цялата нощ на различни места в града се чуваше стрелба.

Радиото продължава да окуражава своите привърженици и да отправя апели за съпротива. Пети ден вече окупаторите, - говорят те, нищо не могат да направят. Предателите не могат да съставят правителство и пр.

Продължават да се съобщават номерата на колите, които трябва да следят.

Тази сутрин обявиха Шалгович за предател от първа категория.

Съобщават, че в Прага са пристигнали на 24 т.м. повече от 200 разузнавачи. Информират, че Дубчек е помолил до неговото и на колегите му завръщане, да не се провежда конгрес на словашката комунистическа партия.

116

26.VIII.1968 г.

Днес имах кратка среща със съветски консул. Неговите констатации са, че обстановката ще стане още по-тежка. Те са смятали, че всичко ще свърши за няколко дни, а излиза, че ще бъде много трудно и по всяка вероятност събитията ще завършат с много кръв. Ние каза той, изпуснахме много моменти.

Това, че не действвахме още от самото начало твърдо да ликвидираме радиото и телевизията, да обявим полицейски час, да забраним събирането на хора повече от трима и това, че вече пет дни няма правителство, окуражи вражеските елементи, които с всеки изминат ден, действуват все по-активно.

Повидимому преговорите се водят трудно и Дубчек и другите отказват да приемат условията на контрол над радиото, телевизията и печата, да се признае XIV конгрес за недействителен и прочее.

Ще се опитам утре по самолета да изпратя някои пропагандни материали.

КРДОПБГДОРСБНА
 ВЯРНО С ОРГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С. ОРГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

117

26 VIII 1968Г ПРАГА

=====

Днес посланикът се среща със съветския посланик Червоненко, който му е разказал следното:

1. Събитията показват, че контрареволуционерите са се готвели от много години. Съветските другари считат, че за правилното развитие на социализма в Чехословакия войските трябва да останат.

2. Днес в Москва е имало заседание с цялото Политбюро на Чехословакия е изпратен Садовски.

3. Съпротивата става по-организирана, като се привличат военните и милицията.

4. От чехословашко военно поделение е свален съветски хеликоптер.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

26 VIII 1968Г ПРАГА

=====

118

Градът осъбва с престрелки, Убити и ранени няма. Радиото продължава да работи, като подканва към активна съпротива, Народа го слуша от коли, високоговорители и по домовете. Продължава облепването на афиши, лозунги, разпространяване на специални листовки, вестници и други с най-вулгарни съдържания против СССР и другите социалистически страни. Пишат карикатури, лозунги, стихове и с антисъветско съдържание, които масово се преписват от населението. Почти цялото население в Прага от 14 годишна възраст нагоре е включено в тази акция. Войници с военни коли разнасят позиви и оръжие. Санитарни линейки, вчера три да открити да превозват оръжие. Използува се също така да разпространява пропагандни материали с цел да създават впечатление, че има убити и ранени. Често се виждат милиционери да се движат с по 10-15 младежи и създават впечатление, че гонят "провокатори". Има данни, че военни преминават на страната на контрареволуционерите. Оръжие се раздава по домовете и тогава крие най-сериозна опасност. Офицерите от Генералния щаб са напълно на страната на Дубчек. Неодържано се изявяват омразата си към нашите страни. Продължава да се дават указания да се унищожават номерацията на домовете, табелите на улиците, да се създават трудности по снабдяването и всичко онова, което би могло да помогнало на нашите войски.

Пускат се слухове, че съветските войници правели обирни по домовете и на отделни граждани, и прочее.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

119

26 VIII 1968Г ПРАГА

=====

Тази вечер за първи път се води престрелка около сградата на посолството. Ноща премина в очакване и напрежение. На отделни места в града се чуваше стрелба. На площада в зентъра беше убит един съветски войник. Радиото продължава да работи и подканя населението към активна съпротива. Предават се шовини за подкрепата, която получават контрареволуционерите от Франция, Англия, З.Германия, Югославия.

По нашата телевизия Кригел беше рабобличен като английски, френски и американски агент. В хотел "Ал Крон" се е срещал с английски разузнавач и му е предал сведения включително решенията и разговорите в Братислава и Черна над Тиса.

Съобщиха също така за един от заместниците на Павел, че е предал сведения за съвещанието в Братислава и Черна над Тиса на израелското разузнаване. За това нещо бил знаел и Смърковски.

В министерството на земеделието е разкрит голям склад на оръжие.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

120

26 VIII 1968Г ПРАГА

287

Днес 25 т.м. установих връзка с другаря Котов. Разговаряхъ съсем накратко, предадох му донесението на "ГОРАС" .

Остави някои задачи, които започвам да изпълнявам. За положението разказа това, което Ви съобщавам в грамата за разговора между посланика и съветския посланик Червоненко. Бсичко каза той накрая изпълнихме добре, но за съжаление до сега не може да се намери политическо решение на въпроса, което усложни обстановката.

Сега се извършват арести на ръководителите на контра-революцията. Шздирва се Павел, Пеликан, Голдщикер и др.

В този смисъл са и задачите, които ми постави.

КРДОПБГДРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

121

30.VIII.1968 г.

Днес имах среща с другаря Жизничек от групата за координация за органите на ДС. Разказва, че при тях съществува пълен хаос. Болшинството служители са объркани и със съветските другари никой не желае да поддържа връзки и да разговаря.

Заруба, бивш първи заместник-министър вчера се е самоубил. Павел е в нелегалност и оттам чрез свои хора се опитва да поддържа връзка с органите и да дава указания. Вчера за него се появиха слухове, че бил уволнен от правителството.

Рипал, заместник началник на второ управление, който след идването на войските в ЧССР пое ръководството на второ управление и съдействуваше съветските другари е изведен от тях в ГДР.

В ГДР е прехвърлен и бившият зам.министър Ярослав Клима, който в първите дни е помагал на съветските другари.

За Шалгович каза, че някъде се укрива от съветските другари. В момента работи Дамян, бивш зам.министър, сега началник на външното наблюдение, но на него не може според Жизничек да се гласува доверие.

Поради бавното действие, неликвидиране на радиото, необявяване на новото правителство става по-лошо, хората, които ни поддържаха се обявиха против нас. Сега трябва да работим много внимателно за спечелване на всеки човек. Със Жизничек съм се договорил и периодически ще се срещаме навън. Чрез съветските другари се опитах да се свържа с др.Шалгович. Отговор за срещата с него ми се каза, че ще получа утре 31.VIII... До сега съм предал на съветските другари две донесения, които бяха добре оценени и ми изказаха благодарност.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЪРХОВЕН КОМИТЕТ
Фонд № .....
Сила № .....
А.С. № .....
Лист № .....
Екземпляр .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно.

Съобщава: аг. "Игнатов"
Приел: [ ] , Прага, 30.8.1968 год

КРДОПБГДСРСБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 20.08 Секретар: [ ]

АГЕНТУРНО СВЕДЕНИЕ

ОТНОСНО: положението в ЧССР

Лозунгите против окупацията на всякъде ги свалят, измиват витрините, почистват сградите. Управителка на магазин ми каза, че им било съобщено, че руските войски ще напускат града чак когато липсват лозунгите и затова на всякъде миели и чистели.

Все още се срещат по оградите лозунги, като:

- Захватчики идете домой.
- Ленин събуди се, Брежнев се побъркал.
- Хитлер, събуди се, Брежнев те надмина.
- Иване, кажи на майка си и жена си, че тук си убивал жени и деца.

- Вярваме на Дубчек, а не на Хусак.
- Смърт на окупаторите и колаборантите.
- Дукеш, получи ли вече за пиво/става въпрос за телевизионния говорител/

-Юнеско определи 1968 година за година на човешките права - настояваме за тях.

-За охраната на държавните банки не ни трябва руски танки.

Съюза на бойците против фашизма в ЧССР подготвя лозунг-позив към българските войни, в който ги убеждава, че тук няма контра-революция, да настояват пред българското правителство да ги отзове и да си вървят в къщи. В лозунга се говори, че много български писатели, хора на изкуството, работници протестират против окупацията на Чехословакия .

Д-р Алберт, историк, председател на българо-чехското дружество заяви, че ^{ПРОТИВ} окупацията на Чехословакия са протестирали остро Радой Ралин /поет-писател/ и Карло Луканов. Протестирали също така 10 български интербригадири, които се подписали и заявили, че ако искат могат да им напишат имената, че не се страхуват.

ИГНАТОВ

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

124
Лично строго охранявано
Съобщава: аг. "Гораст" на
30.VIII.1968 г. - Прага

АГЕНТУРНО СВЕДЕНИЕ

Неприятелят, срещу когото действуваме, има огромна техническа база - автомобили, малки радиостанции с радиус на действие до 20-30 км, филмови камери, миниатюрни микрофони, магнетофони, фотоапарати и др. Фотографира се всички подозрителни лица и техните срещи с други лица, след това сведенията се отнасят до определени нелегални центрове, където се дешифрират от агенти на ДС, служещи на "прогресивистите".

Със смях и подигравка се посреща "примитивността" на инвазията". Най-обикновени хора заявяват: "Що за войски са тия, чиято военна разузнавателна служба не знае нищо относно страната, в която влиза; не е способна за 5-6 часа да ликвидира радиопредавателните станции; идва без локатори, с техника от 1945 г. (мото-техника), няма командири, които да определят по картите, къде се намират центрите от тактико-стратегическо значение; няма предварително подготвени хора, знаещи езика; войската не е добре облечена и се лута по града, за да търси важни обекти; няма предварително изготвени списъци и точни адреси на лицата, които трябва да бъдат арестувани; няма добра организация на снабдяването; няма дори свой бензин. Съвръзочната техника е далеч под равнище на много страни - нещо което е от огромно значение.

Населението получаваше инструкции по тайните радио-предаватели: да не оказва и най-малкото съдействие на "окупаторите". Органите на ДС издаваха по чешкото радио имена на сътрудници. Не бе спряно движението от един град до друг без пропуски - нещо което е твърде обикновено при всяка инвазия. Благодарение на това можа да се проведе нелегално XIV конгрес на партията.

Крупна грешка е да се мисли, че изолирането на 5-20

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Б .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

28

2.

члена на ЦК ще се постигне някакъв ефект.

Хората, които са били изолирани 8-9 години, са кроили планове и след януари 1968 г. бляскаво, в най-кратък срок ги приведоха в изпълнение. За 3 месеца те укрепиха своята мощ в целия партийен и държавен апарат и спечелиха "войната" психологически. Сега те не водят борба срещу "фракция", а срещу солидна кадрово осигурена партия и държавен апарат от "фракционери", обявени за предатели.

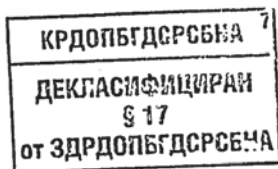
Надявам се, че правилно разбирате мисълта ми. Предателите крещат: "Бийте предателите!" Комунистите, верни на Съветския съюз, днес са обявени за "колаборанти", а всички предатели са членове на партията. Има пълно единство в "боя срещу Москва" между "комунисти, социалдемократи, демократи, народни социалисти", обединени под знамето на национализма.

Инвазията се извърши твърде късно, т.е., когато предателите се укрепиха и спечелиха народа. Ако ударът бе нанесен още през януари или февруари, и куче нямаше да залае за предателите. Днес тия хора имат авторитет и фалшив ореол около главите си. Хората, които се отнасяха с недоверие и ненавист към "ренесанса" имайки пред вид ционистическия му характер, днес се разграничават от "окупаторите" и имат чувството, че националното им достойнство е потъпкано. Това, което четете, на някого може би няма да бъде приятно, на мен още повече е неприятно, но винаги ще застъпям становището, че разузнаването трябва да знае голите факти, а не лакирани информации и шаблонни декларации.

Има голяма опасност (смятам, че тая опасност вече е факт), че действително е издигната вече бариера между народ и "окупатори" благодарение на дезорганизираната инвазия.

Да се оставят 10 представителни центра с плен кадрови

КРДОПБГДСРБНА
 ВЯРНО С ОРВИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

129

3.

състав да активизират контрареволуцията, и то така, както никога досега не е била активизирана, 4 дни след влизането 5-те армии, е повече от скандално.

Модерната контрареволуция знае известни наши бюрократични недостатъци и гениално ги използва за своите цели.

Модерната контрареволуция е война на интелекта, война на психолозите, война водена от кибернетиките. Ударът срещу тая контрареволуция е бавен, муден, защото не добре я познаваме до детайли. Тя обхваща най-напред интелигенцията, а след това и работническата класа.

Как да си обясним факта, че работническата милиция, която досега беше опозиционно настроена срещу много хора от ЦК, днес се обявява срещу тия, които искат да смачкат контрареволуцията.

С тия няколко думи съвсем бегло и повърхностно исках да Ви запозная със ситуацията тук.

Сред народа започват да работят контраразузнавателни групи, ръководени от предатели от МВР. Помагат също бивши членове на армията, които са били в Англия по време на II световна война. С др. Йотов оставаме твърдо на своя пост и чакаме нови инструкции, въпреки че сме изтощени. Помислете дали не е необходимо да използваме положението и да влезем в контакт с чужди разузнавания - как и къде?

Гораст

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОУТОВАНА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

Др. Григоров,

Днес със грама Ви съобщих на кратко, какво е състоянието на органите на сигурността, а това важи и за милицията.

За сега не може да се разчита на никой от тях. Рядко може да се намери последователен човек. Днес се държи по един начин, утре по друг, в зависимост от това как се развиват събитията.

Обстановката е все още неспокойна и несигурна. Всеки момент могат да започнат вълнения.

Разпространяват се антисъветски материали и позиви. Пишат се лозунги по стените, витрините, улиците, навсякъде.

На Вацлавският площад около паметника са поставени цветя и е обявен траур. По двама души стоят постоянно с наведени знамена с черни ленти.

Основното искане е да се изтеглят войските. На тази основа вражеските елементи оплотиха всички хора.

Всеки ден от сутрин до вечер, на всякъде, по радиото, на улицата, в лични разговори се говори до втръсване, че войските трябва да се изтеглят.

Съветските другари искат от мен да им помогна в установяването на ген. Павел и разработването на Кригел.

За Павел им дадох едни координати. Довечера имам среща с "Гораст" и ще видим какво и как ще бъде след това. За сега моята информация се оценява за добра.

Удилов е в Прага. Работи в главният щаб.

Прага, 30.8.1968 год.

Полковник:

КРДОПБГДСРСБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 22.08 Секретар: .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

132

Лично строго секретно!

Екз. № 7

КРДОПБГДСРБНА
ВИРНО С ОРНИВАМА

Фонд № 10

Опие № 697

Лист № 132

Експерт

Секретар

Дата

[Handwritten signature]

КРДОПБГДСРБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

ДО
ДР.

Т У К

И Н Ф О Р М А Ц И Я

№ 539

Относно: Провокационното поведение на чехословашката делегация на IX Световен младежки фестивал в София

Още по време на подготвителния период на IX Световен фестивал на младежта и студентите, Комитетът за държавна сигурност получи предварителни данни, от които се виждаше, че Съюзът на чехословашката младеж и редица антикомунистически елементи в Прага имат намерение да използват фестивала за активно установяване на контакти с български и други младежи и в разговори с тях да популяризират процеса на "демократизацията" в Чехословакия. За този цел, членовете на чехословашката фестивална делегация щели да бъдат подготвени на специален семинар.

Данните за намеренията на чехословашката делегация се потвърдиха. Първото нещо, което направи силно впечатление, това беше внушителният брой на делегатите - 500 души и отделно 380 нарочно подготвени и изпратени "туристи" и 80 журналисти. Представителите

КРДОПБГДСРСБНА

ВЯРНО С ОРГИНИАЛА

Фонд № 1

Опис № 10

А Е 697

Лист №

Експерт

Секретар

Д-р

На чехословашката телевизия донесоха със себе си голямо количество

пропагандни материали в превод на немски, английски, френски и

испански езици.

Предизвикателността и подстрекателската дейност на чехите, проявяваща се с изключителна упоритост и нахалство, започна непосредствено след тяхното пристигане.

На 26.VII. т.г. първата група от 139 специално подготвени туристи пристигна на гара София. Вагоните бяха изпъстрени с явно предизвикателски лозунги: "Ние сме делегати на Дубчек", "Дубчек + Тито + Чаушеску = демокрация", "Прага + Букурещ + Белград = мир" и др.

При пристигането на аерогара София на група делегати, Роберт Харенчар, заместник-председател на Президиума на чехословашката младежка организация пред организираното множество от български посрещачи заявил: "Във вашата преса се пише какво ли не за Чехословакия, но ние ще запознаем българската младеж с истинското положение в нашата страна". Друг от делегатите провакирал наш гражданин, като заявил, че сега чехословашкият народ живял по-богато, защото нямало повече да помага на България и СССР.

Не е малък броят и на онези чехословашки младежи, които не са включени в националната им делегация, но предварително подготвени, те се стремят да се включат в нея по странични пътища. Около 25 такива младежи, с крайно неприличен и занемарен външен вид, на 26.VII. т.г. бяха опряни на КПИ-Калотина и върнати в Югославия. По този повод представителят на ЧССР в МПК - Сабо влезе в остра саморазправа с граничните контролно-пропускателни органи.

С изумителна бързина (не без помощта на югославяните) за горния случай били уведомени и пристигналите вече в София чехословашки журналисти и сътрудници на пражкото радио и телевизия. Озовавайки се на границата, те буквално нахълтали в помещенията на контролно-пропускателния пункт, правили снимки на служителите, опитвали се да вземат интервюта от тях, задавали им провокационни въпроси. С цел да злепоставят нашата страна чрез грубо изопачаване

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

2

133

Историческите архиви на ДС

295

ЦСР

134

На 27 юли ~~1948~~ вечерта в сладкарница "Варшава" в София чешки делегат за фестивала започнал да чете гласно на руски език уводната статия във в. "Народна младеж", озаглавена "Пленуният на ЦК на БКП приключи своята работа". Другите чехословашки делегати - около 5-6 души - започнали подигравателно да се смеят и да драскат върху вестника. Това възмутило присъстващите български младежи, които насила иззели вестника и едва не набили чехословашките делегати.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № 10
 А Е 697
 Лист № 134
 Експерт .....
 Секретар ..... *Др. Трайков*
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСЕ

КРДОНЕ ДЪРСБНА
 ВЪРНО С ПРИУМНАТА
 Фонд № 1
 Опис № 10
 А Е 697
 Лист № 135
 Експерт .....
 Секретар *Dr. Todorov*
 Дата ...

КРДОПБГДСРБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРБНА

3

на законосъобразните действия на гранично-контролните власти, журналистите фотографирали чехословашките битници, на които не е било разрешено да влязат в страната. Преминавайки на югославска територия, те са ги инструктирали да не се подчиняват на граничните власти, да прилагат хитрости и вършат провокации.

Въпреки многократните предупреждения от страна на началника на КПИ-Калотина, всички да напуснат района на пункта, те са отказали и по този начин сериозно са затруднили нормалната дейност на служителите за проверка на пътниците.

Западните телеграфни агенции още на следващия ден взеха под своя закрила "скромните" чехословашки младежи, които извървяли 1700 километра без да могат да се вляят в младежкия поток на фестивала. Без съмнение, дял в това отношение имат чехословашките журналисти.

Фактите показват, че цялата дейност на членовете на чехословашката фестивална делегация е планирана и разчетена предварително по групи или поединично.

Още преди откриването на фестивала група от чехословашката делегация направи опит без разрешение на НК да построи своя естрада в градината пред ЦДНА, която да използва като трибуна за пропаганда.

Несъгласието на чехословашката делегация с решението на НК за мястото, откъдето е трябвало тя да тръгне в деня на откриването на фестивала, създаде много напрежение и трудности.

По време на манифестацията из града членовете от чехословашката делегация и присъединилите се към тях туристи се държаха крайно непристойно, като са издигали провокационни лозунги, между които: "Милицията е наш враг", "София, събуди се", "Дайте наша естрада", "Нашата демокрация е наше дело", "Само Левски", "Старите българи - стари приятели" и др.

Някои от тези лозунги чехословашката делегация издигаше и по време на минаването ѝ пред трибуната с официалните лица.

КРДОПБГДСРБНА
 ВЯРНО С ОРГАНИЗАЦИЯ
 Фонд № 1
 Огнис № 10
 А Е 697
 Лист № 136
 Експерт: .....
 Секретар: .....
 Дата: ..... След манифестацията,

КРДОПБГДСРБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРБНА

136

4

жив интерес, какво впечатление е оставила тяхната делегация у "софийската публика". На забележката на наш гражданин, че те единствено заедно с корейците са носели портрети на своите партийни ръководители, чехословашката журналистка Людмила Зайфертова, която в разговори с наши граждани страстно защищавала "новия курс", заявила: "Нашите ръководители са нови и ние трябва да ги утвърждаваме".

На 28 юли на Софийската митница пристигна товарен камион от ЧССР, съдържащ 15 сандъка с пропагандни материали (становището на Президиума на ЦК на ЧКП по писмото на петте братски партии, доклад за "правата на човека" и др.).

Някои от чехословашките делегати и туристи нагло заявявали, че им било попречено да внесат книги, брошури и вестници, но те щели да се снабдят с пропагандни материали направо от чехословашкото посолство.

Получени са много данни, които показват, че в разговори с наши и чуждестранни делегати чехословашките фестивалци се опитват с рядка упоритост да разясняват позициите на новото чехословашко ръководство, отричат опасността, произтичаща от дейността на контра-революционните сили, да спекулират с лозунга за ненамеса, за свобода и пр. В тази насока те използват всеки повод. Там, където не са канени, нахално се натрапват. Такъв беше случаят с влизането на двама чехословашки делегати на 28 юли в автобусите, предназначени за извозване на венецуелската група. Сред тях те се опитали да водят антисъветска агитация, говорели, че СССР се намесва във вътрешните работи на ЧКП, че срещата с Президиума на ЦК на КПСС няма да се състои, защото те не виждали полза от нея и пр. Само един обаче от венецуелците се поддаде на агитацията им.

Следва да се отбележи, че тази провокационна дейност се извършва от специално подбрани членове от делегатите на ЧССР, които знаят по няколко езика и са специално подготвени за изпълнение на такива задачи.

На 29.VII. т.г. около 50 души от чехословашката делегация са провели митинг пред общежитието в Дървеница в подкрепа на

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № 10
 А Е 694
 Лист № 137
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАНИ
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

5

137

твърдата позиция" на Дубчек в преговорите с Президиума на ЦК на КПСС.

Получиха се данни, че делегацията е подготвила писмо до МПК и НПК, с което ще протестира против връщането на чехословашките битници от границата и против наложените им ограничения в пропагандната дейност.

Дейността на чехословашките делегати и туристи предизвиква възмущение сред нашата младеж и общественост. Някои наши младежи дори се готвят да отговорят с контрамерки.

Тъй като провокационната дейност на чехословашките делегати и туристи приема все по-организиран характер, въпреки предупреждението, направено на техния посланик от нашето външно министерство, интервенцията на МПК и постъпките на служебни лица от СГНС,

П Р Е Д Л А Г А М:

1. Да бъде повикан в Министерството на външните работи посланикът на ЧССР в НРБ и му бъде обърнато внимание върху провежданата разюздана провокационна дейност на чехословашките граждани, дошли в НРБ във връзка с фестивала.

Да му се обясни, че редица наши комсомолски организации отправят протестни писма до ЦК на Комсомола и до Министерския съвет, в които изразяват възмущението си от поведението на чехословашките граждани и заявяват, че ако не се сложи край на тези провокационни и подстрекателски антибългарски и антисоциалистически прояви, те ще бъдат принудени сами и по своя инициатива да дадат отпор, да защитят националната си чест и достойнство.

2. Отговорният секретар на НПК др. Петър Младенов да повика ръководството на чехословашката делегация и чехословашкото представителство в МПК и като ги информира в духа на горното, да

КРДОПБГДСРЪБНА
 ВЪРНО С ОРДИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № 10
 А Е 698
 Лист № 138
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

138

6

Ти предупреди, че ако не коригират поведението си, българската страна не ще се чувствава отговорна за евентуалните последици.

В този смисъл др. Петър Младенов да информира и ръководството на МПК.

2. VIII. 1968 г.
 С о ф и я

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Отпечатана в 4 екз.

- Екз. 1 - Т. Живков
- екз. 2 - Л. Аврамов
- екз. 3 - А. Цанев
- екз. 4 - КД

КРДОПБГДСРЪБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРЪБНА

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ФУНКЦИОНАЛ
Фонд № .....
Опис № 10
Л. Е 697
Лист № 179
Експерт .....
Секретар .....
Дата 31

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

179

Строго секретно

Екз. № _____

СЪОБЩАВА: аг. "Гораст"
на 31.VII.1968 г. - Прага

АГЕНТУРНО СВЕДЕНИЕ

Относно: Положението в ЧССР.

На 27.VII.1968 год. Милош Стискал е посетил източника и казал, че преговорите започват в понеделник и ще се водят на границата. Бил информиран от ген. Павел, че съветите са искали отначало преговорите да се проведат на полека територия и са предлагали гр. Лвов. Чехите отказали и след това предложили срещата да стане в Кошице. Съветите отказали и в последните 48 часа било все още неуточно къде ще стане срещата. Предполагало се да стане в някои замък на Словакия.

Стискал заявил, че от разговорът, който имал с ген. Павел, а по-късно и с Кригел, било ясно, че никакви отстъпки няма да се правят по този кардинален въпрос, по които са възникнали недоразуменията и на Москва ще бъде оказана максимална съпротива.

Стискал заявил, че Биляк и Рито ще бъдат неутрализирани и ще се боят да вземат становище, различно от това на Дубчек, Кригел, Шимон, Шпачек и Сърковски. Същото се отнасяло и за Колдер и останалите. Опитат ли се да застанат на друго становище хиляди и стотици хиляди резолюции ще искат тяхното незабавно отстраняване от ЦК.

Кригел и Павел независимо един от друг били казали на Стискал, че Политбюро на ЧКП никога няма да приеме следните условия:

- Присъствието на съветски войски на чешка територия под какъвто и да е предлог.

КРДОБЕГДСРБНА
 ВЯРНО С СРЕДИНАТА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОБЕГДСРБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОБЕГДСРБНА

186

2

- Отстраняването на някои лица, които са неудобни за Москва.

- Отлагането на конгреса на партията.
 - Ограничаване на свободата на печата, радиото, телевизията и правото на организиране на гражданите.

След това заявил, че ген. Пръхлик бил нарочно подстрекаван да пише статия, неудобна за съюза, тъй като той от самото начало не бил желана личност, но трябвало за известно време да бъде подкупен обещавайки му добро съществуване. След тази статия, казал Стискал, ударихме с един куршум два зайка - от една страна създадохме впечатление, че с разформироването на 8 отдел при ЦК и изхвърлянето на Пръхлик удовлетворяваме гневът на Москва, а от друга страна се отървахме от него. Всички компрометирани лица в миналото и неудобни за нас ще ги унищожаваме по този начин, като най-напред ги принудим да се присъединят към нас, а след това ще ги изхвърлим като жертвопринашения на Москва. Тактиката, му бил казал Кригел, е такава: - купуваме на хората на Москва, а след това принасянето им в жертва.

Целият народ, казал Стискал, знае, че отблъснем ли Москва и отървем ли се от нейното вмешателство и влияние ще спечелим първият бой в по-нататъшното развитие на политическия ни живот - коренно изменение на икономическия и политическия живот, разширяване на частната собственост и инициатива, като държавни останат само транспорт, мини, енергия и големи фабрики.

След 2-3 години ще установим петпартийна система - комунисти, социалдемократи, народни социалисти, аграрници и демократи. Затова именно е този огромен подем на резолюции.

Целият народ и децата знаят, че за да се спасим на първо време от съветска инвазия, трябва всички партии единодушно да твърдят, че искат социализъм и демокрация, обаче най-важното е суверинитетът. Ако ние спасим до месец нахлуването на съветската армия, битката е спечелена.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЪРНО С ОРЪГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № 10
 А Е 697
 Лист № 181
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

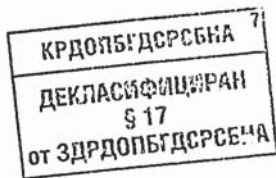
181

3

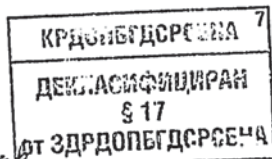
Павел и Криген му казали, че е ясно, че при тази среща няма да се дойде до споразумение, но трябвало руснаците да бъдат измамени, че чехите при по-нататъшни срещи ще отстъпят. Трябва да се спечели време, да останат с впечатлението, че има още надежда да успеят и да приемат предложение за по-нататъшни срещи.

Очаква се с идването на Тито и Чаушеску да се нанесе удар на Москва. Трябвало съветите да се хванат на въдицата и се съгласят на по-нататъшни срещи и преговори.

"Гораст"

КРДОПЕГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

281
Строго секретно.

Др. Митев,

Днес с грама искате сведения за органите на ДС. Ти беше тук и знаеш, че никой не иска да се среща с нас. Моля ти се, обясни на др. Григоров и др. Солаков това. Права воичко възможно да установя контакт с тях. Тази сутрин се свързах с Клима, но отказаха да ме приемат в министерството. Щели да ми съобщят утре. Хората са напласнени и за сега отбягват срещи с нас. За орещата със Жизничек съобщих с грама. Днес ще имам среща с Бачина.

При среща с др. Симеонов от съветското посолство, с когото поддържам контакт, за състоянието на органите каза, че неможе да разкаже повече от това, което знам и което съм Ви съобщил.

За министъра на Народната отбрана събщи, че е наредил и изпълняват поетите задължения. В Генералния щаб в началото са имали трудности, но сега постепенно всичко се нормализира и вече оказват помощ на военните.

В някои окръзи и поделения в провинцията е имало отделни прояви, които са били ликвидирани и сега и спокойно.

По преценка на съветския посланик формално поетите задължения в Москва се изпълняват от правителството, като снемането на Кригел, Цисарх, Павел, Пеликан и някои други. Взели са някои мерки за контрола на радиото и печата.

На мястото обаче на изгонените влязоха други. Как те ще работят е рано да се каже и да се правят изводи.

Главното командване е дало нареждане в някои градове, като Бърно, Пилзен, Карлови Вари да се изтеглят войските при условие, че се прекратят клаветите по адрес на войските от Варшанския пакт. В населените места, където не се спазват поетите задължения, ще се въведе пълен военен порядък и наложи пълно военно административно ръководство.

Осноци в горепосочените градове, след като са се появили отново демонстрации, листовки, афиши, позиви и пр., войските отново са влезли в тях.

За дейността на контрареволуционните елементи, това което получавам, своевременно го изпращам.

232

2.-

На Вацлавския площад все още продължават демонстрациите. Пред паметника са направили място за поклонение, нещо като гроб, където цял ден и нощ горят свещи и стоят на почетна стража с траурни знамена.

Постепенно в града положението започва да се нормализира. Свалени са почти на всякъде лозунгите и плакатите от витрините на магазините. Такива има главно на Вацлавския площад около паметника, музея и "Дум моди".

Радиото още продължава да предава клевети по адрес на "окупаторите", без да отравя призови за съпротива.

Това е моят отговор на грама от 3.9.1968 година

Прага. 3.9.1968 год.

Полковник:

[Redacted signature box]

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРГИНАЛА
Фонд № ..... 2 .....
Опис № ..... 3 .....
А Е ..... 329 .....
Лист № ..... 232 .....
Експорт .....
Секретар *Ген. Станислав*
Дата .....
1968

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

КРДОПБГДСРСБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: *27.08* Секретар: *[Signature]*

МИНИСТЕРСТВО НА НАРОДНАТА ОТБРАНА
Генерален щаб

*К. Д.
14.11.68 г. - [Signature]*

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСЕ''А

СЕКРЕТНО

Екз. № 2

КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
СЕКРЕТАРИАТ
Вх. № 8874 Ч. 9. 1968 г.

Т У К - ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА КДС
ДР. ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ АНГЕЛ СОЛАКОВ

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № 16
Опис № 1425
А Е 50
Лист № .....
Експорт .....
Секретар .....
Дата .....

И Н Ф О Р М А Ц И Я № 67

относно някои мероприятия на ГФР във връзка
със събитията в ЧЕХОСЛОВАКИЯ

Във връзка със събитията в ЧЕХОСЛОВАКИЯ управляващите кръгове на ГФР продължават да оказват натиск върху своите партньори от НАТО с цел да разширят военните приготовления и да усилят групировката на войските на НАТО на територията на ГФР. Неочаквайки решения по тези въпроси в органите на НАТО, БОН едностранно е увеличил военния бюджет за 1968 г. със 100 милиона марки. Тази сума обаче, се счита недостатъчна и на заседанието на правителството, което е било набелязано за 2.9 т.г., министърът на отбраната на ГФР ШРЪОДЕР при поддръжката на ШРАУС възнамерявал да внесе предложение за увеличаване на военния бюджет за 1968 г. с 1 милиард марки.

57

- 2 -

В кръговете на ХДС/ХСС се правят предложения за увеличаване количеството на дивизиите на бундесвера, които понастоящем са 12, до 15 дивизии.

ЗАМ.-НАЧАЛНИК НА ГЕНЕРАЛНИЯ ЩАБ НА БНА
И НАЧАЛНИК НА РАЗУЗНАВ.УПРАВЛЕНИЕ ГИ
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ: Р. Зинков (ЗИНКОВ)

№ И-0689/4.9.1968 г.
Отпечатано в 4 екз.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРГИНАЛА
Фонд № ..... 1 .....
Опис № ..... 10 .....
А Е ..... 1425 .....
Лист № ..... 52 .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....
Р. Зинков

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Лично строго секретно

Екз. № 4

КРДОПБГДСРСЪМА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експорт .....
Секретар .....
Дата .....

ДО
ДР.
ТУК

КРДОПБГДСРСЪМА
ДЕКЛАСИФИЦИРАНЕ
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСЪМА

ИНФОРМАЦИЯ
№ 638

Относно: Прояви на търговския пред-
ставител на НРБ в Берн във
връзка със събитията в Чехослова-
кия

На 1. IX. 70 г. вторият секретар на съветското посолство в Берн др. Наташин е разказвал на един от нашите дипломати, че дипломат от българското посолство, коментирайки събитията в ЧССР пред швейцарски граждани, бил казал, че българите не били съгласни да участвуват в тази акция на страните от Варшавския договор, но Съветският съюз им заповядал и те трябвало да се подчинят.

Във връзка с този сигнал, по указание на посланика др. Ангелов била поискана официална среща със съветските другари, др. Могозов, първи секретар на посолството на СССР, съобщил, че на 24 август др. Новиков, търговски представител на СССР, е получил писмо от др. Богданов, търговски представител на НРБ, в което се осъждаше измисленото на войските на страните от Варшавския до-

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН 2.
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

103

говор в ЧССР. Писмото имало следното съдържание:

"Драги Николаевич, след вчерашния наш разговор относно окупацията на Чехословакия, аз останах очуден от твоята едностранчива информация и реших да те запозная поне с позицията на швейцарската компартия, която не трябва да се игнорира. (Следва пълния текст на уводната статия "Прага - местонастица" публикуван на 23 август във в. "Воя у врьчтер" от Жин Венсан секретар на ЦК на партията на труда).

"Драги Володз, основният въпрос на чехословакската драма това е въпросът, който постави 20 и 22 конгрес на КПСС и програмното писмо на Палмиро Толмачи в извечерието на неговата смърт. Окупацията на социалистическа Чехословакия от комунистическите армии е позорно кезно по нашите светли идеи. Това е удар на международното социалистическо единство, на общата борба за мир. С тревога Богданов".

Търговското представителство на СССР било посетено от швейцарски търговец, който атакувал др. Новиков във връзка със събитията в Чехословакия с аргумента, че българския търговски представител не бил съгласен с действията на страните от Варшавския договор. Българският търговски представител бил заявил, че на НРБ било заповядано от страна на Съветския съюз да вземе участие в окупацията.

Съобщавайки за тези прояви на др. Богданов др. Могачов заявил, че ръководството на посолството на СССР счита тези прояви за изолирано явление и го отдава на избухливия характер на Богданов и на недостатъчната ориентираност за събитията в Чехословакия. Др. Могачов помолл, случая да се разреши по такъв начин, че взаимно-отношенията между Новиков и Богданов да не се обтегнат в името на общите интереси.

На 23 август др. Богданов бил изпратил писмо до своя брат живущ в София, в което пише: "Драги Асене, благодаря за информативното ти писмо и за изпълнената задача, за която аз се обадох на фирмата. Както сам констатирам, дисциплината на труда е

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № ..... 10 .....
 Опис № ..... 103 .....
 А Е ..... 103 .....
 Лист № ..... 103 .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата ..... 10/8/53 .....

№ 33420
29
С. № 0779 112 9 1968
СЕКРЕТНО
Екз. №

ДВИА
Ф. 24
Оп. Ха
а е 22

С О Ф И Я - МНО - ДО НАЧАЛНИКА НА ГЕНЕРАЛНИЯ ЩАБ-БНА

ДЕКЛАСИФИЦИРАНО

БОЙНО ДОНЕСЕНИЕ № 02 12 МСП

КРАСНОБГДСРЪБИЯ
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗВРДОПБГДСРЪБИЯ

КП БАНСКА-БИСТРИЦА 7.9.68 12.00 Карта 200,000
трето издание 1965 г.

Донесям, че в периода от 3.9. до 7.9.1968 г. съществени промени в обстановката и положението на полка няма.

1. Полкът е разположен с подразделенията си на лагерни условия в близост до градовете БРЕЗНО, БАНСКА-БИСТРИЦА, ЗВОЛЕН както следва:

- щабът на полка с щабните и полкови подразделения, 2 мсб АДн, 1 тр в района 2 км.сев.зап. от БАНСКА-БИСТРИЦА;
- 1 мсб, 2 тр/без 1 тв / 3 тр, тила на полка - в района на аеродрома ЗВОЛЕН;
- 3 мсб с 1 тв от 2 тр - в района на сев.зап.окраинина на БРЕЗНО;

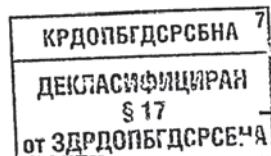
Охраната и отбраната на лагерите е организирана със стражеви застави и непосредствено охранение от неподвижни и подвижни постове.

2. Подразделенията на полка осигуряват охраната на обекти в районите за разполагане и осъществяват контрол на реда в градовете: БАНСКА-БИСТРИЦА, ЗВОЛЕН и БРЕЗНО. Със свободните от охрана подразделения се провеждат занятия за повишаване на бойната подготовка и бойната им готовност.

Под охрана на полка се намират следните обекти:

- в района на БАНСКА-БИСТРИЦА - Среднословашката радиостанция; печатницата; редакцията на в. "Смер"; района на 10 Исб и складовете с оръжие и боеприпаси на 10 исб отстоящи на 3 км.сев.зап. от БАНСКА-БИСТРИЦА;

- в района на ЗВОЛЕН - района на 4 уч.авиополк; района на 64 ртб; района на отделната рота за тех.обслужване на аеродром ЗВОЛЕН; аеродром ЗВОЛЕН; района на школата за оператори от ПВО в ЗВОЛЕН; складове с ГСМ на аеродром ЗВОЛЕН; пункта за водене на самолети; аеродром ЗВОЛЕНСКА-СЛАТИНА, завода за производство на бронетранспортъри и танкове в района на ВИГЛЯЩ - 20 кв.източно от ЗВОЛЕН,, складовете с ГСМ в района на ЗЕМЪЯНСКЕ-КОСТЕЛЯНИ отстоящи на 80 км

2 -

ДВМА - Ф. М. Оп. Ха. ае 22

30

западно от ЗВОЛЕН.

- в района на БРЕЗНО - казармения район на 49 ап.

Охраната на обектите е организирана в съответствие с указанията на командира на 28 АК и командувачия 38 армия.

За осъществяване контрол на положението и реда в градовете БРЕЗНО, БАНСКА-БИСТРИЦА и ЗВОЛЕН са организирани комендатури, а също така и патрулиране. Патрулирането през деня се извършва от пеши патрулни двойки, а през нощта с бронетранспортъори.

За осъществяване на контрол на превозните средства на съюзните войски в района на полка е организирана служба ВАИ - три неподвижни и два подвижни контролни поста.

3. Морално-политическото състояние на личния състав е добро. Всички войници, сержанти и офицери чувствуват своя дълг за защитата на завоеванията на социализма в ЧССР и с готовност изпълняват всяка поставена им задача.

Личният състав разбира смисъла на нашето пребиваване в Чехословакия и не се подава на провокации. При контакт с местното население се провежда правилна разяснителна работа.

Състоянието на дисциплината е задоволително. Не са допуснати груби нарушения и извънредни произшествия.

4. Състоянието на техниката и въоръжението на полка е добро.

В периода от 23 до 30.8. беше извършено поредното техническо обслужване на същата и бяха отстранени всички неизправности. От наличните 26 танка - 2 се нуждаят от планов капитален ремонт. Последните ще бъдат изпратени в Съветска ремонтна база на 8.9.68г.

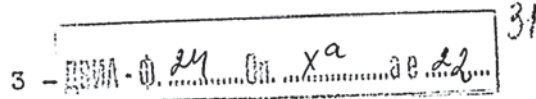
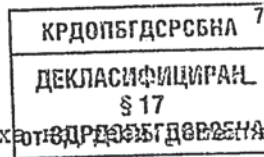
5. Към 12.00 на 7.9.68 г. полкът е осигурен с материални средства както следва:

- продоволствие - котлови дажби - 20; сухи дажби НЗ - 1
- боеприпаси - стрелкови - 16/к; артилерийски - 1 б/к
- танкови - 1.5 б/к; зенитни 2 б/к.
- ГСМ- автомобилен бензин - А-66 - 1.25 заправки; авиобензин Б-70 - 0.9 заправки; дизелово гориво за танкове - 1.5 заправки.

Командуването на 28 АК в чието подчинение се намира полка взема своевременно мерки за осигуряването ни с необходимите материални средства. За нуждите на полка бяха отпуснати и 136 бр. палатки за личния състав с което се подобриха значително условията за битовото устройство на подразделенията.

6. Под влияние на Московското съвещание, конгреса на Словацката комунистическа партия, Пленума на ЦК на ЧКП, политическото положение в областта БАНСКА-БИСТРИЦА бележи тенденция на нормализиране.

В духа на ~~КРДОПБГДСРБНА~~ се предприемат мерки от партийните органи, милицията, органите на държавната сигурност и местните държавни органи за тяхното изпълнение.

Щаба на полка поддържа ежедневни контакти с местните партийни и държавни органи. На провеените срещи се обсъждат въпроси от взаимен интерес.

Областния комитет в БАНСКА-БИСТРИЦА и районните комитети на ЧКП в градовете ЗВОЛЕН и БРЕЗНО бавно и мудно пристъпват към изпълнение решенията на техните висшестоящи инстанции. Дълбоко в себе си са обидени от нашето идване и не възприемат въвеждането на армиите на петте социалистически страни като необходимост, като помощ.

Макар и бавно и не решително в настоящия момент се извършва поляризация в партийните ръководства и населението. Здравите сили все още се страхуват да излязат открито на повърхността.

На 1.9.68 год. от чехословашки товарен автомобил в бил произведен изстрел по направление на часовия на летище ЗВОЛЕН. Автомобила се е движил с голяма скорост и не е заловен. Произведени са изстрели и по часовия охраняващ водоизточника в района на БАНСКА-БИСТРИЦА.

Най-сериозен проблем за решаване сега се явява печата, който напълно е излязъл от контрола на партийните и държавни органи. Даже при явни контрареволуционни статии и призови за въоръжена борба те считат, че нямат законно основание за въвеждане на цензура в печата. В областния комитет на ЧКП ни се заявява, че те това ще направят когато се приеме закон от националното събрание.

Органа на областния комитет на ЧКП на БАНСКА-БИСТРИЦА в "Смер въпреки нашите енергични протести продължава да отпечатва враждебни статии спрямо съюзните армии.

На съвместните съвещания, които провеждаме с ръководителите на градовете те говорят за необходимостта от дружбата със Съветския съюз и другите социалистически страни, за неоткъсване на ЧССР от социалистическия лагер, но конкретна идеологическа работа и практически мерки в това отношение не се предприемат. Все още не осъзнават наличието на контрареволуционни сили въпреки, че контрареволуцията показва истинския си лик с въвеждането на войските от петте социалистически страни.

Една голяма част от младежта е напълно отровна от западната пропаганда. Тя е овладяна от национализъм без всякакви чувства на интернационализъм. Антисоциалистическите настроения намират място в живота на младежите. Това се признава от партийните и държавни ръководители в градовете БАНСКА-БИСТРИЦА, ЗВОЛЕН и БРЕЗНО.

Ръководствата на партийните комитети говорят за миналото и за тяхното участие в борбата против фашизма, но не си дават ясна принципиална оценка на събитията настанали в страната в последните месеци и за наличността на нашите армии.

По наша оценка без организационни изводи за някои ръководители, без известна чистка в партията и държавният апарат не могат да се очакват радикални изменения в Чехословакия.

Частите на ЧНА проявяват разбиране по създадената политическа обстановка. В общи линии се вслушват в предложените им от нас мерки по охраната и отбраната на заповяданите обекти. Изпълняват дадените им указания от Министъра на Народната отбрана генерал Дзур.

По-добри са взаимоотношенията с частите на ЧНА / 10 исб в гр. БАНСКА-БИСТРИЦА и 49 ап в гр. БРЕЗНО /.

По-големи трудности срещаме с частите намиращи се на летище ЗВОЛЕН. Курсантите и офицерите проявяват мълчаливо несъгласие по създадената политическа реалност в страната.

Необходими са ни :

1. Три броя фотоапаратчета; филмови ленти - 15 бр. и материали за промиване на филмите и откопирване на снимки. Ние имаме фотолабаратория с необходимата апаратура.
2. Значки - 150-200 бр. Такива получихме, но те са крайно недостатъчни.
3. По пет броя българо-руски и руско-български речници
4. Пет броя българо-чешки разговорници
5. 20 броя български илюстрирани списания.

КОМАНДИР 12 МОТОСТРЕЛКОВИ ПОЛК

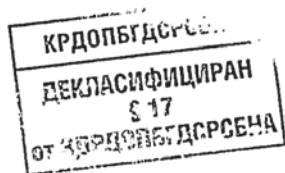
ПОЛКОВНИК: Генчев / ГЕНЧЕВ /

№ 0159 / 7. 9. / 1968 г.

Отпеч. в 2 екз.

НАЧАЛНИК ЩАБ 12 МОТОСТРЕЛКОВИ ПОЛК

ПОДПОЛКОВНИК: Киров / КИРОВ /

КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Лично строго секретно

Екз. № 3

КРДОПБГДСРБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

10
699
119
Григориев

ДО.
ДР.
Т У К

КРДОПБГДСРБ
ДЕКЛАСИФИКАЦИЯ
617
от ЗДРДОПБГДСРБ

Историческите архиви на ДС

И Н Ф О Р М А Ц И Я

№ 675

Относно: Иказвания на членове на
ФКП във връзка със събитията в
Чехословакия

М

Според данни на френски журналисти - членове на ФКП, събитията в Чехословакия щели да бъдат използвани от Френската комунистическа партия за разграничаване на нейната политика от тази на КПСС. Тази линия щяла да продължи и за в бъдеще, без да се излива открито с антисъветски нападки. Ръководството на Френската комунистическа партия щяло постепенно да подлага на критика нашите възгледи по въпросите на партийното строителство, социалистическата демокрация и редица идеологически постановки. Това се налагало, защото страните от Варшавския договор започнали да си служат със сталински методи. По тези въпроси Политбюро на ЦК на Френската комунистическа партия разговаряло с генералния секретар на Италиенската комунистическа партия Луиджи Лонго.

В последно време ръководството на Френската комуни-

стическа партия започнало да установява контакт със западно-европейските компартии с цел да им оказва влияние да застанат и те на позициите на Френската комунистическа партия по горните въпроси.

На съвещанието на компартиите през м. ноември 1968г. в Москва ръководството на Френската комунистическа партия, пряко да критикува политиката на КПСС, като смятало, че тази негова позиция ще бъде одобрена от всички западноевропейски компартии. За провеждането на тази линия на разграничаване политиката на Френската комунистическа партия от тази на КПСС най-активно работел Роже Гароди, подпомаган от Арагон. Особено активна дейност в тази насока развивали евреите - членове на ОКП, които работели в редакциите на в. "Юманите" и списание "Летър Франсез".

41

8.IX.1968 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: (п) А. Солаков

В я р н о,

Отп. в 3 екз.
№ 1 - А. Цанев
№ 2 - К. Теллалов
№ 3 - към дело
Изпълн.: Пчелински
Нап.: МИ/8.IX.1968 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № ..... 10 .....
Опис № ..... 10 .....
А Е ..... 684 .....
Лист № ..... 120 .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....
[Handwritten signature]

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

121

КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Лично строго секретно

Екз. № 3

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експорт .....
Секретар .....
Дата .....

ДО
ДР.
Т У К

И Н Ф О Р М А Ц И Я
№ 646

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАНО
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

317

На дружеството за "свобода и култура" Париж била отпусната сума от 250 000 франка за работа всред чехословашките студенти и стажанти. Работело се усилено за вербуване на нови емигранти. Това дружество, в което по-рано работел Арман Гаспер, е свързано с американска разузнавателна централа и преди една година било разобличено, че се финансира от американското разузнаване.

8. IX. 1968 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: (п) А. Солаков
В я р н о,

Отп. в 3 екз.
№ 1 - А. Цанев
№ 2 - К. Теллалов
№ 3 - към дело
Изпълн.: Пчелински
Нап.: ММ/8. IX. 1968 г.

Историческите архиви на ДС

КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Лично строго секретно

Бр. № 3

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

ДО

ДР.

Т У К

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

И Н Ф О Р М А Ц И Я

№ 652

Обясно: Проявите и поведението на творческата интелигенция в страната във връзка с чехословакните събития.

Настоящите напоследък политически събития в Чехословакия са предмет на внимание и обсъждане, сред цялата наша общественост и особено сред творческата интелигенция в Столицата и в страната.

В голямата си болшинство писатели, художници, композитори, артисти, кинодейци и др. проявяват политическа зрялост в този изключително важен политически момент и с чувство на загриженост и интернационална отговорност се изказват за положени то в братска Чехословакия. Проявяват разбиране, че антисоциалистическите прояви не се дължат на липса на свобода и демокрация, а са в резултат на активна вражеска пропаганда и агитация от местните реакционни сили и оветовния империализъм, възпламвал се от политическата обстановка в Чехословакия.

В същото време има не малко олучан, които показват, че някои лица и среди от творческата интелигенция у нас, в резултат

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № .....

Опис № .....

А Е .....

Лист № .....

Експерт .....

Секретар .....

Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА

ДЕКЛАСИФИЦИРА

§ 17

от ЗДРДОПБГДСРСБНА

130

на различни подбуди, изравяват подкрепа на антисоциалистическите сили.

Преци всичко настъпи известно активизиране сред вражеския контингент от тези среди, бивши хора, свързани по един или друг начин с миналото и останали на позициите на антикомунизма.

Разполагаме с данни за направени редица изказвания в подкрепа на контрареволуционните сили в Чехословакия, срещу политиката на КПСС, БКП и видни чехословашки партийни ръководители, в това число и др. Тодор Живков.

Кирил Неделчев, художник в Народния театър "Ив.Вазов", бивш член на "Бранник" и "Легions", заявил, че Тодор Живков е вече анахронизъм в нашия живот, щом заема позата на Хитлер и Сталин и се мъчи да спре цивилизацията, но новата вълна, която идва от Чехия и се разпространява в Полша и Румъния, постепенно ще обнови живота и ще промени първоначалните възгледи за комунизма. Такъв вятър вече веел и у нас. В много кръгове идеите се модернизирани и от това можел да спечели само народът. У нас големи възмущения не можели да станат, защото диктатурата била много тежка, но затова пък опонтианното недоволство избухвало в кооперативни действия, а и друго било да последва.

Асен Манолов, балетистор в ДНТ "Ст.Македонски", в не особено трезво състояние говорил, че мразел комунистите и щял да умре тогава, когато види Тодор Живков, "виновния за всички сегашни злини на българския народ", разпънат на кръст.

Длико Марков, артист-оркестрант от Софийската народна опера говорил, че така, както е у нас, положението не може да продължава повече и трябва да се последва примерът на Чехословакия.

Гицо Танчев, гл. счетоводител в Народния театър "Ив.Вазов" говорил пред ошеченик от гр. Лом "Ти, отче, много си се окъсал, попритискаха ви антихристите, но не бой се, тези адови сили няма много да вилнеят. Тук даке по-лесно ще стане, защото хората се напятиха и знаят що е комунизъм. Трябва само вие, поповете, да

КРДОПБГДЪРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експорт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДЪРСБНА ?
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДЪРСБНА

131

релятивните на по-простичките хора. Не може, ако сега не се направят нем молко. Тук са на власт, имат армия, милиция. Всичко ще дойде откъм, но и тук народът трябва да се решава да действа".

Заслужидата артистка Славка Славова говорила, че тя и мъжът ѝ били онеправдани от властта и не ѝ била дадена възможност да развие творческите си сили, но при новата власт, която щяла да дойде скоро, щяла да получи всичко, което ѝ се полага. Хулела правителството и говорела, че съществувала организация против него, дело на която били и саботажите.

Наредната артистка Ирина Тасева разправяла, че синовете и дъщерите на служителите от ИС били ангажирани за "следене" на гражданите, които се срещали и разговаряли с делегатите на IX-я световен фестивал в София.

Олга Кирчева, помолена за интервю във връзка с чехословашките събития, по същество е отказала и се скрила от журналиста.

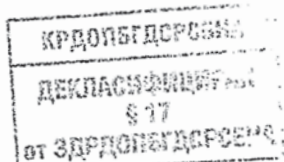
Надя Шаркова – артистка в Софийската народна опера, и съпругът ѝ Любен Живков – театър-майстор в Музикалния театър, смятали, че Съветският съюз грубо се намесил във вътрешните работи на Чехословакия. Твърдели, че декларацията-обръщение на държавни и партийни чехословашки ръководители била съчинена в Москва и затова не носела подписи.

Цветан Драгомиров Иванов – служител в Студия за игрални филми, като преглеждал сутрин съобщенията в печата за положението в Чехословакия, говорил пред колегите си, че положението се справяло и че Чехословакия щяла да отпадне от социалистическия лагер. Злословил, че у нас нямало демокрация, че Съветският съюз ни отравял и затова нашата страна изнемогвала, че били правени много опити за покушения срещу др. Т. Живков, но все някой от тях щял да успее.

Художникът от София Иван Варчев, разпространявал мнението, че Чехословакия, Полша, Румъния и Унгария постепенно ще се откъснат от социалистическия лагер, защото спрямо тях Съветският съюз провеждал неадекватна на политиката и брутален натиск, което

132

4

щяло да изйде главата на руснаците и Китай ще ги унищожи; до 1970 г. спорът между Съветския съюз и Китай щял да бъде разрешен.

По повод на I конгрес на българските писатели, а и след това до др. др. Георги Джагаров, Стялн Ц. Даскалов, Богомил Райнов Людмил Стоянов, Георги Караславов и до редакциите на списания "Септември" и в-к "Народна култура" и др. бяха отправени редица анонимни писма, от чието съдържание личи, че техните автори произхождат от средите на интелигенцията и са злостни врагове на социалистическия отро у нас, повлияни от действията на реакцията и противокмунистическите прояви в Чехословакия.

В писмата се обвиняват българските писатели, че "в момент, когато духовните сили във всички източноевропейски страни се надигат на протест срещу примитивизма и тоталитаризма, те са станали мизерни оръдия и жертва на една "демокрация", целяща да неутризира духовния устрем към свобода и демокрация". Дълг на българските писатели било да се борят за "духовните начала" и тяхното господство в живота — за демокрация, за свобода на словото, на печата, на мисълта, за патриотизъм, а не за патристични фрази, за стопански рационализъм и творческа активност, но те не били дорасли да изкъпнат това. Писмата завършват с лозунгите: "Да живее свободата!", "Да живее България!"

В писмото до Ст. Ц. Даскалов се казва, че на него се паднала честта по радиото "да увери ЦК на БКП, но не и българския народ, във вярна служба". Българските писатели се наричат "духовни убийци", които служели "на тази партия-обиргина от родоустъпници и московски агенти". Тиранията, робството и лъжата били вече добродетели на комунистическата демагогия. Заплашва се Ст. Ц. Даскалов, че нацията щяла да ги осъди като "духовни убийци и национални предатели".

Някои български писатели, които по своите лични възгледи, изявени в творчеството и теоретичните им концепции, отдавна отонят на не нами, несоциалистически позиции в литературата

КРДОПБГДРСБНА
ВЪРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

5

133

в последно време определено изявиха своите възгледи. Като отоящи на позициите на чехословашките писатели се изявиха: Емил Манов, Давид Овадия, Неделчо Драганов, Невена Стефанова и нейният съпруг Михаил Величков, Радой Ралин, Точо Точев, Валери Петров, Христо Ганев, Веселин Андреев, Здравко Петров, Тончо Ячев, Кр. Кумджиев, Благой Димитров и др.

Своите позиции тази група писатели изрази в редица изказвания, свързани със събитията в Чехословакия.

Емил Манов казал, че отива на почивка във Варна, защото искал да се махне от София, за да не го следят навсякъде и подолушват.

Димитър Вятковски говорил, че Партията подхвърлила един брой от "Светлоструй" на русенските писатели, за да не направят и те като писателите в Чехословакия.

Слав Хр. Караславов и Вятко Раковски се заели да уредят места в Дома на писателите в гр. Варна на чехословашките писатели Властимил Маркичек и Иржи Кубиса, като изобщо и не искали да знаят за становището на ЦК на БКП и ръководството на Съюза на българските писатели да не им се дават места в Дома на писателите.

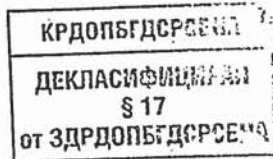
Стефан Бояджиев с възхищение говорил, че събитията в Чехословакия са едно ново хуманно движение, което с нищо не може да бъде опряно и неговото влияние върху останалите социалистически страни тепърва ще се разпространява.

Тихомир Тихов, наскоро завърнал се от Чехословакия, разказвал, че там се провеждал един дълбоко демократичен процес, а поетесата Невена Стефанова заявила, че Дубчек направил добре, като не е отишъл в Съветския съюз, защото и Г. Димитров и Толясти отишли, но не се върнали.

Събитията в Чехословакия послужиха за повод, някои културни деятели, които по начало стоят на неадекватни естетически позиции в изкуството, по-скоро да изявят своите разбирания и убеждения.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

134

6

Съществуващата група от известни театроведи, преподаватели във ВИТИЗ "Кр. Сарафов" – проф. Гоcho Гочев, проф. Любомир Тенев, доцент Гриша Островски, доцент Боян Дановски и някои други, които защитават навлизането на "модерното", антиреалистичното в нашия социалистически театър, считат, че чехословашките събития са именно "обновителният процес", който ще доведе до истинското изкуство.

Проф. Гоcho Гочев се изказва твърде патетично за събитията в Чехословакия, където се извършвал един революционен процес. Особено хубаво било това, че имало публични дискусии и че у нас трябвало да се направи същото, дори много би желал да му се предостави трибуната на Радиото и Телевизията. Хубаво било и това, че чехословашките младежи могли свободно да ходят на Запад, откъдето научавали много хубави неща.

Модернистичните си "новаторски" разбирания за съвременната българска музика задълбочава и т.н. дяно крило на по-младите в Съюза на българските композитори, водено от Константин Илиев и Васил Казанджиев.

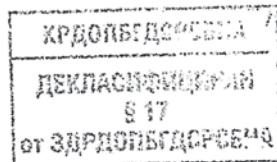
Заслужава особено внимание фактът, че не останаха мълчаливи и безучастни към чехословашките събития и някои евреи, имащи положение в културните среди и отношение към културния живот у нас. За някои от тях, като Боян Дановски и Гриша Островски, се спомена преди това.

Леон Даниел, режисьор в Театъра на поезията и словото, който стои на антипартийни позиции в изкуството, говорел, че Съветският съюз няма право да се меси във вътрешните работи на Чехословакия и че все пак трябва да се знае, че всичко ще се оправи, в това число и в България, т.е. и у нас ще настъпят същите събития.

Мати Линкас – оперна артистка, оподелила, че била много загрижена от отношението на българите към евреите. Бавело се и откриването на музеи за участието на евреите в опротивителното ни движение.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № ..... 10 .....
 А Е ..... 633 .....
 Лист № ..... 121 .....
 Експорт .....
 Секретар .....
 Дата 1957

КРДОБГДОРСБНА
 ВЯРНО С ОРМИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

135

7

Ветни Коен от "Кинохрониката", по повод информацията, че чехите дали на западногерманците своята телевизия и радио, се изказал, че това са глупости, ивицелици, за да се ловят хората на тях, а истината е, че чехите са отстъпили на Западна Германия свой канал, който не им трябва. Хайн Оливер от същия институт, преди навлизането на съюзническите войски казал, че руснаците укрили американско оръжие в Чехословакия, за да провокират и заблуждават общественото мнение.

Емил Харшкович разправял, че нашите вестници нищо същество не не пишели за Чехословакия. В Прага паднал голям леш, руснаците стреляли без предупреждение и вече избии много хора, но въпросът бил да бъде решен компромисно, защото чехите се държали здраво. За три часа русите окупирали Чехословакия и в същото време поканил Дюковски на приятелско посещение.

Голяма част от евреите, членове на Съюза на българските писатели, стоят на антиреалистични, антипартийни по същество позиции в литературата и изкуството. За това говорят дейността и поведението им по повод чехословакните събития.

Давид Овадия говорел, че в Чехословакия стават велики неща че работническата милиция не е нормално явление и че тя се използва от такива като Новетни, поради което трябва да бъде премахната. Възната, която залива Чехия, била предвестник на нещото, което идм и то трябва да настъпи и у нас.

Арманд Барух казал, че не е възможно събитията в Чехословакия да са подготвени стъзи, те били резултат на дълбока вътрешна криза, че "капиталистическият свят е в криза, но и нашият също е в криза".

С бурни свации писателите Давид Овадия, Валери Петров, Нико Молков и др. посреднаха изказването на чехословаккия писател на I-я конгрес на българските писатели, което беше един призив към нашите писатели да последват чешките си колеги.

Тези данни показват, че е налице едно активизиране на някои евреи из средите на творческата интелигенция и заставане на страната на контрареволуцията в Чехословакия.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

136

8

В коментарите на събитията в Чехословакия се откроява и трета група хора от средите на творческата интелигенция - това са лица, които не по идейна убеденост, а поради неразбиране или недооценяване на събитията правят изказвания, които по същество се явяват в защита на контрареволуционните сили в Чехословакия.

Редица работници от издателствата "Народна култура", "Народна младеж" и "Български писател", влиятелно и членове на БКП, минаващи за добре подготвени в идейно-теоретическо отношение, не одобряват влизането на съюзнически военни части в Чехословакия. Според тях, това лишавало страната от възможност да се развива демократично и свободно. Според Иван Пауновски (зет на еврей) тези действия лишавали тях, комунистите, от идеали и от право да осъждат агресията на САЩ и Израел. Някои заявявали, че досега в една социалистическа страна се чувствувало свобода на словото и печата, но сега и там щяло да остане като у нас. Режисьорът Авджел "агенцията говорила пред западногермански режисьор, че в България е властвувал деспотизмът, че за свобода не можело да се говори.

Ани Еврева, прево ачка в ДП "Разпространение на филми", направила следното изказване: "Уж умни хора ръководят тези страни, а пък виж какво вършат. И как е възможно ние да се намесваме. Като не искат социализъм, защо им се бършат. У нас е друго нещо. Аз не съм против това да живееш така, но чехите не искат и трябва да ги оставят на мира, това си е тяхна работа. Каква е разликата между американците, които искат да унищожат всеки, който не мисли като тях? Крият се зад чужди идеи, а със сила се налагат".

В такъв дух са изказванията и коментарите, които правят някои от творческите работници, враждебно настроени към социалистическите идеи.

С данни за организиране вражеска дейност не разполагаме.

Може да се направи изводът, че голяма част от творческата интелигенция у нас правилно, от партийни позиции оценява събитията

в Чехословакия и взетите мерки за ликвидиране на надигатата се контрареволуция, с възмущение се отнася към извършваните от анти-социалистическите сили изостъпления и ги осъжда.

Известна част от представителите на интелигенцията обаче не споделят правилното, партийното становище по този въпрос, поради вътрешна идейна убеденост, лични обиди и неудовлетвореност или поради недостатъчно ориентиране в обстановка. Разпространяват клевети по отношение на Съветския съюз и другите социалистически страни, говорят за липса на демокрация в страната, обявяват се по отъщество в защита на контрареволуционните елементи в Чехословакия, разпространяват предаванията на западните станции и пр.

Л.Х. 1968 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ (п.) А. Солаков

Вярно,

Стефан

Отп. в 3 екз.

№ 1 - А. Цанев

№ 2 - В. Коцев

№ 3 - КД

Изпълн. Велчев

Нап. ИМ/8.9.68 г.

КРДОПБГДСРБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експорт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРБНА

КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Лично строго секретно
Екз. № 2

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № ..... 1 .....
Опис № ..... 10 .....
А Е ..... 639 .....
Лист № ..... 162 .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

ДО...
ДР.
ТУК

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРА
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

И Н Ф О Р М А Ц И Я
№ 662

Относно: Опитите на чуждата пропаганда да оказва влияние сред военнослужещите във връзка с чехословашките събития

Събитията в Чехословакия са предмет на оживени коментари и от страна на военнослужещите от БНА и ТП.

В последно време интересът към тези събития се засили и поради обстоятелството, че участието на войскови части от БНА във мероприятията по отношение на ЧССР стана тема за клеветническа радио и печатна пропаганда на Запад.

В редица писма на чехословашки граждани до различни лица в България, които имат сходно съдържание и вероятно се пишат по организиран път, се отправят нагли клевети и жули срещу българските военнослужещи, или се прави опит да бъдат противопоставени те на съветските войни и на войните от другите братски армии.

Драгомира Янчичова в писмо до наша гражданка между другото пише: "По радиото казаха, че в гр. Банска Бистрица един български офицер казал: "Защо сме тук? Ние искаме да си отидем у дома,

в родната София... " Български войник взел портрета на нашия любим Дубчек и го скрил в джоба си. За съжаление не всички войници са такива. Около гр. Жилин български войници ограбват леки коли, вземат храна, гориво, транзистори... Ако искате да ни помогнете, протестирайте и искайте вашите войски да напуснат нашата родина, да бъде прекратена незабавно окупацията на Чехословакия... "

В друго писмо от ЧССР се пише: "Съобщиха по радиото и вестниците писаха за паниката, която възникнала около един мост в Словакия. Съветски войници стреляли срещу вашите и обратно".

Според автора на писмото само полските и унгарски войници се държали добре. Те със "срам и горест" казвали, че "окупацията на ЧССР от армиите на петте страни надминава всякакви граници".

От получените през последно време сведения се вижда, че отделни военнослужещи в БНА и ТП, в това число и офицери, не могат да се ориентират правилно в създадалата се обстановка, напускат класовите позиции при оценката на събитията в ЧССР и на предприетите от петте социалистически страни мерки.

Характерно в това отношение е изказването на майор Гочо Пеев Недялков от поделение 55290 - Кърджали: "Не мога да разбера как и защо говорим за ненамеса във вътрешните работи на други държави, а помагаме на Виетнам и сега на Чехословакия. Не е ли това намеса във вътрешните ѝ работи? Вярно е, че имаме договор за взаимопомощ, но как ще се разбере това от хората в другите страни?"

Изказвания от такъв характер направиха и някои старши офицери от ТП, за което своевременно е било уведомено ръководството на ГУТП.

Пропагандата на чуждите радиостанции намира сравнително по-голямо отражение сред сержантския и войнишкия състав.

Редник Петко Георгиев Игнатов от поделение 80590 - Карнобат, секретар на дружествения комитет на ДСМС, пред група войници казал, че "каквото и ще да става" той не би заминал за ЧССР. "Законното правителство" на ЧССР не било това, възглавявано от

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № 10
 Опис № 10
 А Е 699
 Лист № 100
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата.....

168

в.

Свобода и Дубчек, които били "поставени от СССР", а правителството на емигрантите, намиращи се в Югославия.

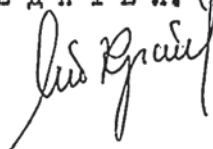
Библиотекарката при поделение 65350 - Търговище - Руска Георгиева Маркова слушала западни радиостанции и говорела, че Чехословакия била силно развита в икономическо отношение страна, с висок стандарт на живота и затова членуването ѝ в социалистическата общност спирало нейното развитие.

Техническият ръководител на КЕЧ-Шумен заявил, че чехословашката делегация насила била отведена на преговори в СССР и че никой от състава ѝ не е смее да реагира срещу "предложенията на Москва", защото можело да го върнат в ковчег като Клемент Готвалд.

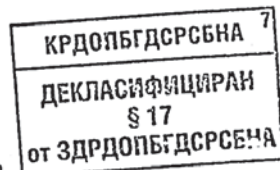
16 .IX.1968 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: (п) А. Солаков

В я р н о,

Отп. в 2 екз.
№ 1 - А. Цанев
№ 2 - към дело
Изпълн.: Кираджиев
Нап.: ММ/16.IX.1968 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № 10
А Е 039
Лист № 163
Експерт .....
Секретар .....
Дата.....

КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Лично строго секретно

Екз. № 4

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № 10

Опис № 639

А Е 196

Лист № 196

Експерт ..... *[Signature]*

Секретар ..... *[Signature]*

Дата ..... *[Signature]*

ДО

ДР.

Т У К

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

И Н Ф О Р М А Ц И Я

№ 671

Относно: Някои характерни прояви
сред кинодейците

В Комитета за държавна сигурност продължават да се получават данни от които е видно, че сред кинодейците се разпространява схващането, че филмите със социалистическа тематика се изготвят обикновено от средния кадар, а филмите на талантливите дейци се насочват главно към твърде засилена критика на съществуващите неприятели в нашето общество.

Най-голямо влияние сред кинодейците имал Леон Даниел. Даже "силен човек като Радой Ралин го слуша с внимание и смирение". Още през 1966 г. Даниел изказал мнение, че най-важното за хората на изкуството било да влияят върху начина на мислене на съвременниците си, което според него се постигало неусетно. През същото време негов неофициален ръкопис се разпространявал сред кинодейците в София. Изложените мисли и съждения за изкуството в него били крайно неясни и объркани.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

197

8

Групата на Даниел, Вили Цанков, Рангел Вълчанов и Анжел Вагенщайн се ползвала с авторитет и привличала около себе си и останалите кинодейци. Всеки нов режисьор попадал под неадекватното влияние главно на Даниел и Анжел Вагенщайн.

Тези дейци били обвързани в безкрайна верига на влияние и приятелство, която обхващала писатели, режисьори, композитори, артисти и критици.

Някои от кинодейците правели и враждебни изказвания.

Така например Анжел Вагенщайн при пребиваването си в ГФР, където снимал филма "Нароко око", пред западногермански сценаристи казал, че в България нямало свобода на изкуството и той бил подложен на "нечуван терор". В работата му се месели некомпетентни органи.

Режисьорите Юли Стоянов и Никола Ковачев, член на БКП, говорили, че "изкуството не трябва да бъде просташко, а истинско".

Георги Масларски, кинокритик, давал положителна оценка за чехословашката филмова продукция, а за съветската се изказвал отрицателно, като си олужил с непристойни иераци и вулгаризми.

Милен Николов, кинорежисьор, Тони Андрейкович, кинокритик, и Андри Екшенави, научен сътрудник при философския институт, се изказвали против навлизането на войските от Варшавския договор в Чехословакия. "Целият свят е с Чехословакия и против СССР - говорили те. -- Довел е моментът ГФР и Америка да се оправят с Русия".

При изработването на всеки филм в кинематографията се изготвяли три пробни копия, но на отчет се водело само третото. Поради недостатъчен контрол и отчетност, второто копие на филма "Илмиден" не се знае къде е. Изказват се предположения, че е отнесено в Скопие.

24.IX.1968 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: (П) А. Солашов

В я р н о,
Дим. Крушев

КРДОПБГДОРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № ..... 2 .....
Опис № ..... 3 .....
А Е ..... 333 .....
Лист № ..... 92 .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата 1988

921

Съветският поет Евтушенко за ЧССР

68

Лондон, 29. IX. 1988 г. (кореспондент на ЧТК)

В най-изразителна форма на първата страница веднага под своето име заглавие седмичникът СЪНДИ ТАЙМС е публикувал върху цяла страница телеграма, която, според вестника, е изпратил един от най-известните съвременни съветски поети Евгени Евтушенко на Брежнев и Косигин един ден след навлизането на войските от Варшавския договор в Чехословакия. Според вестник Сънди таймс телеграмата е имала следния текст:

"Не мога да спя. Не зная как по-нататък да живея. Зная само, че мое морално задължение е да изкажа чувствата си, които ме обземат.

Дълбоко съм убеден, че нашата акция в ЧССР е трагична грешка и жестока рана на съветско-чехословашката дружба и световното комунистическо движение. Тя понижава нашия престиж в очите на света и в собствените ни очи. Това е удар за всички прогресивни сили, за мира в света и мечтите на човечеството за бъдещо братство.

Това е също така моя лична трагедия, понеже в ЧССР има много лични приятели и не зная как ще ги погледна в очите, ако въобще някога с тях се срещнем.

Смятам, че това е голям подарък за всички реакционни сили в света и за това последиците от тази акция не можем да предвидим.

Обичам своето Отечество и своя народ и съм скромнен наследник на традициите на руската литература, на писателите като Пушкин, Толстой, Достоевски и Солженицин. Тези традиции ме научиха, че мълчанието понякога е позор.

КРДОПБГДСРСЕНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № ..... 2 .....
Опис № ..... 5 .....
А Е ..... 323 .....
Лист № ..... 93 .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата ..... *Г. Георгиев* .....

2

93

Моля, вземете пред вид моето мнение относно тази акция като мнение на честен син на тази земя и поет, който някога написа песента "Искат ли руснаците война".

Според в. Сънди таймс Евтушенко е отхвърлил да говори за телеграмата с чуждестранните журналисти, но между посветените кръгове тази телеграма е всеобщо известна.

Из архивите на

лб: I

КРДОПБГДСРБНА
 ВЯРНО С ОРГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опдс № .....
 А в .....
 Лист № .....
 Эксперт .....
 Секретар .....
 Дата .....

З. З.
М. П. Вел.
Използувано за бюлетин
2. X 1968.
Милушев

С. Димитров
С. Димитров
С. Димитров

144
 СОВ. СЕКРЕТНО
 экз. единственный

658 30.9.8

С П Р А В К А № 292

КРДОПБГДСРБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРБНА

Прокурор Среднечешской области в письме на имя Генерального прокурора ЧССР сообщил, что 24 сентября в городе Млада-Болеслав органами общественной безопасности задержаны убийцы младшего сержанта Болгарской Народной Армии ЧЕТКОВА-НИКОЛОВА-ИРЖИ БАЛОУШЕК, 1934 года рождения, проводник поезда, проживающий в местечке Потепли, Кладненского района, и РУДОЛЬФ СТРАНСКИЙ, 1947 года рождения, грузчик, проживающий в местечке Бакове Инзерна, Болеславского района.

Как сообщается в письме, в ходе следствия установлено следующее: в день убийства СТРАНСКИЙ и водитель предприятия "ВОДНИСТАВБИ" МИЛАН ФРОЛИК, ехавшие на автомашине по дороге из Праги в город Кладно, были остановлены военнослужащим Болгарской Народной Армии, который попросил их довезти его до Карловых Вар. В Крживокладском лесу ФРОЛИК остановил автомашину, ударил болгарского военнослужащего молотком по голове, а БАЛОУШЕК трижды выстрелил в него из пистолета. После этого БАЛОУШЕК и ФРОЛИК оттащили тело убитого вглубь леса, предварительно изъяв у него автомат, документы и портсигар.

При обыске у Марии Германовой, невесты ФРОЛИКА, были обнаружены автомат советского производства № ЖИ-1752 с датой выпуска 1966 года и сумка с 4 обоймами к нему, в которых находилось 120 патронов. Германова созналась, что автомат ей передали на хранение ФРОЛИК и СТРАНСКИЙ, сообщившие ей об убийстве ими болгарского военнослужащего. Во время допроса БАЛОУШЕК и СТРАНСКИЙ признались в убийстве, совершенном ими 14 дней назад около села Новый Дом, Раковницкого района. При обыске у БАЛОУШЕКА найден пистолет чехословацкого производства с патронами к нему.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРГИНАЛА
Фонд № ..... 10 .....
Опис № ..... 10 .....
А Е ..... 524 .....
Лист № ..... 150 .....
Експерт .....
Секретар *Г.и. Трайков*
Дата .....

2.

Областной прокурор 25 сентября с.г. обсуждал вопрос об убийстве ЧЕТКОВА-НИКОЛОВА с Начальником Пражского Управления МВД КАРАСЕМ и Начальником Следственного отдела Управления. Они намерены предъявить задержанным лишь обвинение в незаконном хранении оружия и скрыть от общественности факт убийства болгарского военнослужащего.

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

" 30 " сентября 1968 года.

НЕКЛАСИФИЦИРАНО

273

КРДОПБГДСРБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАНО
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

~~СТРОГО СЕКРЕТНО~~

Екз. № _____

Т У К - ДО ПОЛИТЕКРО НА ЦК НА БКП

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

ДВИА
Ф. 24
Оп. Ха
а с. 22

ОТ МИНИСТЪРА НА НАРОДНАТА ОТБРАНА
АРМЕЙСКИ ГЕНЕРАЛ ДОБРИ ДЕЖУРОВ

336

ОТНОСНО: Действията на частите от БНА в ЧССР

В състава на Групата съюзнически войски, оказващи помощ на чехословашкия народ са включени и два полка от БНА. В изпълнение на плана на Главното командване, към края на месец юли, българските части бяха съсредоточени на територията на СССР (Лвовска и Закарпатска област).

В периода от 30.7 до 20.8 по указания на съответните съветски военни инстанции бе извършена всеобхватна конкретна подготовка на частите и бяха създадени необходимите запаси от материални средства за осигуряване воденето на бойните действия в продължителен период, без да се разчита на подвоз. В хода на подготовката бяха констатирани някои неизправности в автобронетанковата техника на 12 мотострелкови полк. Полкът не бе вземал със себе си необходимите боеприпаси за батареята противотанкови управляеми ракетни снаряди. Освен това личния състав на подразделенията получили нови бронетранспортъри БТ-60-ПБ не бе проведен стрелба с картечниците на същите. С помощта на съветски другари тези недостатъци срочно бяха отстранени.

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

244

- 2 - 21.8.81 г. 11.00 ч. Ха ае 22

На 1.8 нашите части получиха следните бойни задачи:

- 12 мотострелкови полк, действайки в състава на 128 мотострелкова дивизия, да се изнесе по маршрута: ЖНЯТИНО, КОШИЦЕ, БАНСКА БИСТРИЦА и до 20-ия час от преминаването на границата да овладее района ЗВОЛЕН, БАНСКА БИСТРИЦА и установи контрол на важните административно-политически и военни обекти - летище ЗВОЛЕН, пощата, телеграфа, радиото, клубовете на политическите партии, милицията, казармените райони и складове;

- 22 мотострелкови полк да се прехвърли на два рейса от летище КОЛОМНА (СССР) на аеродрумите РУЗНИЕ и БОДОХОДИ и да организира кръгова отбрана на същите като не допуска кацане и излитане на граждански и военни самолети на капиталистически страни и ЧССР. В случай на нужда полкът да има готовност да изпрати сили в град Прага за съдействие на 7 въздушно-десантна дивизия.

При така поставените задачи на единия полк предстоеше марш около 400 км с изпълнение на бойна задача, а на другия - охраната на извънредно важни обекти.

Непосредствено преди изпълнението на поставените задачи частите проведоха кратки митинги за мобилизиране на личния състав.

Изпълнявайки поставената му бойна задача 12 мотострелкови полк в 04.05 на 21.8 премина държавната граница на ЧССР на граничния пункт МАТЕВИЕ. От държавната граница до град КОШИЦЕ, отстоящ на 120 км, полкът извърши марш без въздействие от страна на контрареволуционните елементи. При достигането на центъра на КОШИЦЕ, полкът се натъкна на барикади от автомобили, трамваи и друга техника, а многобройна

КРДОПБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДВИА - Ф. 24. Оп. Ха ае 22

245

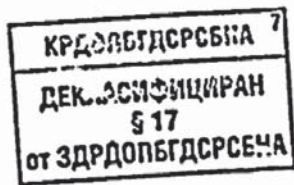
- 3 -

тъпла предимно от младежи нападна колоната и хвърляйки камъни, тухли и други предмети счупи стъклата на 40-50 автомобила, вратите на 10 автомобила и антените на 5 радиостанции. Направени бяха опити да се снемат шофьорите и войниците от някои машини. С голяма трудност, при скорост 4-5 км в час колоната си проби път през тъпата и продължи движението си. Колоната бе принудена да спре отново в гр. РОЖНЯВА, където тъпата, въпреки призива на секретаря на ОК на ЧКП, не освободи маршрута в заповядания едночасов срок. Тук за пръв път контрареволуцията откри огън по подразделенията на полка, в една машина бяха направени три пробойни, но по някаква случайност жертви няма. Тогава полкът изкара в челото на намиращата се пред него отъвета тилова колона, една танкова рота и рота бронетранспортьори, които с огън във въздуха, а след това и по нападателите и заслон от двете страни на маршрута пропуснаха колоната.

В 07.05 на 22.8 полкът достигна гр. ЗВОЛЕН, а в 10.00 на 22.8 - БАНСКА БИСТРИЦА, където бе поета охраната на аеродром ЗВОЛЕН и всички най-важни обекти (казармите на 4-ти учебен авиополк, 64 радиотехнически батальон, 10 инженерно-сапъорен батальон, складове, радиото, пощата, редакцията на в-к "Смер" и др.

При изпълнението на поставената му задача 12 мото-стрелкови полк не даде никакви жертви, но има 21 случая на нараняване на войници (един със счупена ябълчна кост, един с изкъртени два зъба и останалите леко ранени) и 8 случая на нараняване на офицери и сержанти (един със счупен нос, един със стъкло в окото, един с изкъртен зъб, а останалите леко ранени).

Изпълнявайки поставената му задача 22 мотострелкови полк от 15.00 на 22.8 пое охраната и отбраната на аеродромите РУЗИНЕ и ВОДОХОДИ.

ДЕНА - Ф. 24. Оп. ха. ае. 22.
- 4 -

246

По такъв начин през първия етап на операцията по оказване помощ на ЧССР от петте социалистически страни българските части действуваха съгласно набелязания план и изпълниха точно поставените им задачи. Техните действия бяха високо оценени от командването на съюзническите войски.

В изминалия период от един месец, след съветоко-чехословашките преговори в Москва, българските части изпълняват задачи по охраната на важни обекти, осъществяват контрол за реда в определени райони и поддържат 30 минутна готовност за действие срещу силите на контрареволуцията. Изпълнението на тези задачи особено в началото бе затруднено от враждебното отношение на десните сили и увлеченията от контрареволуционната стихия елементи както и от мълчаливото несъгласие на част от офицерския състав и народа с присъствието на съюзническите войски в ЧССР.

В района, контролиран от 12 мостострелкови полк бяха открити няколко нелегални контрареволуционни организации:

- терористична организация, целта на която е да извършва диверсии и убийства главно по ж.п. транспорт;
- нелегална младежка организация от хулигани в БАНСКА БИСТРИЦА, членовете на която са дали клетва да убият наши военнослужещи, за да отмъстят за жертвите, които са дали;
- организация от проститутки в БАНСКА БИСТРИЦА и ЗВОЛЕН, която има за цел чрез подлагане на млади проститутки да компрометира нашата армия.

Тези организации бяха започнали да действуват. Така например те стреляха по часовите, охраняващи аеродром ЗВОЛЕН и водоизточниците в района на БАНСКА БИСТРИЦА. На-

КРДОПБГДСРБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРБНА

ДВМА - Ф. 24 Оп. ха ае 22

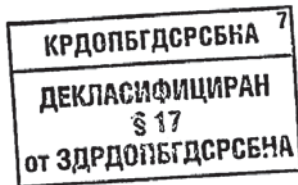
248

- 5 -

правила се опити и за подлагане на проститутки на нашите войници. Вземите съвременни мерки от командването на полка, съгласувано с органите на МВР, парираха дейността на тези организации.

На 30.8 в района на 22 мотострелкови полк бе открит подземен склад с взривни пашки (23 сандъка 75 грамови пашки, 5 сандъка 400 грамови пашки, 7 сандъка пластичен варив и 12 сандъка запалки, от които 8 сандъка готови за използване) и 136 броя мина за взривяване на ж.п. линии. На 31.8 в същия район бе открит друг склад с 12 автомата и 2 радиостанции Р-105.

Недружелюбното отношение към съюзническите въоръжени сили бе изразено в редица материали, публикувани в местния печат. Така например, областният вестник в БАНСКА БИСТРИЦА "Смер" на 11.9 излезе със статията "Победени, но не покорени", в която призоваваше комунистите и народа на въоръжена борба срещу съюзническите армии. Това наложи командирът на нашето поделение по указания на съветските другари да закрие временно редакцията и печатницата, да бъдат арестувани главният редактор Кучера и неговият заместник Хагара и да бъде разрешено по-нататъшното излизане на вестника едва след като бъде обнсвена цялата редакция и получени уверения от областния комитет на партията, че подобни материали няма да бъдат публикувани. В резултат на взетите мерки и смяната на главния редактор по решение на пленума на областния комитет на ЧКП след 20.9 вестникът не публикува материали срещу съюзническите въоръжени сили. Подобен е и случаят с вестник "Вперед" в гр. ЗВОЛЕН, където независимо от енергичните протести от страна на командира на нашето поделение пред районния комитет на ЧКП на 17.9 бяха публикувани недружелюбни материали спрямо съюзническите войски, което наложи временно да бъде спряно излизането на вестника и да се настоява пред местните партий-

ДРДА Ф. 24 Оп. ха ае дн
- 6 -

218

ни органи за прочистване на редакцията от вражески елементи.

Резервираното отношение на народа и част от офицерите от Чехословашката народна армия към съюзническите въоръжени сили бавно се променя. Отделни групи граждани, които се събират пред комендатурите и разговарят с наши офицери започват да се съгласяват и да одобряват нашите действия. Все по-чести стават случаите на контакти с работници и стари комунисти, които изразяват готовност да съдействуват за разкриването на контрареволуционните елементи в предприятията и учрежденията. Има вече случаи, когато комунисти от предприятията и офицери от ЧНА търсят контакти с нашите части. За това свидетелствуват получените по случай празника на БНА поздравления от командирите на 49 артилерийски полк - гр. БРЕЗНО и командира на ротата към КДС в ГРОНСЕК (10 км южно от БАНСКА БИСТРИЦА). Майор Кубинек Антон и неговият ЗКПЧ - капитан Либов Кулла сами се явиха в комендатурата в БАНСКА БИСТРИЦА на 20.9 заявиха, че напълно подкрепят идването на нашите войски и признаха, че в ЧССР има контрареволуция. В своето поздравление те пишат: "... Вие дойдохте в нашата страна навреме за да защитите завоеванията на нашата работническа класа, завоевания, които са добити с помощта на славната Съветска армия.

В нашата страна в последно време много тънко започна да води борба вътрешната реакция заедно със западната реакция с цел да ликвидира водещата роля на нашата комунистическа партия. Ние добре знаем какви цели преследва тя. Ние съзнаваме, че никъде не можем да живеем по-добре както във великото семейство на славяните и във великото семейство на социалистическите страни".

Същите помолиха това писмо да не се публикува в печата, което показва, че все още се страхуват от контра-

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАМ
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

24.08.82 ха дс 22

249

- 7 -

революционните елементи в армията.

При проведения разговор със секретаря на партийния комитет на 4 учебен авиополк на 23.9.68 г. същият заяви следното: "Офицерите и сержантите от полка не бяха информирани за истинското положение в страната. Ако ние познавахме действителната обстановка, нямаше да допуснем сцените, които станаха на 21.8.68 г. Ако обаче беше започнала стрелба или открит бой аз щях да си скъсам пагоните и да премина при Вас. Сега се убеждавам защо е необходимо да се укрепва бойното единство на нашите армии".

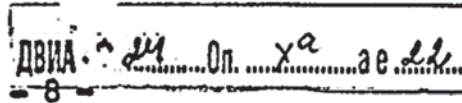
Органите на милицията и Държавна сигурност изпълняват исканията на нашите части за установяване на необходимия ред в градовете и активизират своята дейност за борба.

Състоянието на нашите части, намиращи се на територията на ЧССР към края на месец септември е следното:

12 мотострелкови полк е разположен на лагер в близост до градовете БРЕЗНО, БАНСКА БИСТРИЦА и ЗВОЛЕН като продължава да изпълнява поставените му задачи по охраната на важни обекти в район с размери 70 на 15 км, осъществява контрол за реда в посочените градове и поддържа 30 минутна готовност за изпълнение на задачи по специално разработен план за действие срещу контрареволуцията. Към 25.9.68 г. полкът охранява и отбранява следните обекти:

- в БАНСКА БИСТРИЦА: казармата на 10 инженерно-сапъорен батальон и складовете за оръжие и боеприпаси на 14 танкова дивизия;

- в ЗВОЛЕН: - аеродром ЗВОЛЕН, казармата на 4 учебен авиополк, складове за ГСМ, казармата на 64 радиотехнически батальон, полски аеродром ЗЕОЛЕНСКА СЛАТИНА (10 км изт. от ЗВОЛЕН);

- във ВИГЛЩ - завод за производство на бронетранспортъори;

- в БРЕЗНО - казармата на 49 артилерийски полк.

Охраната на тези обекти е организирана и се носи от отделни роты, заводи и отделения на бронетранспортъори и се сменя ежедневно. Контролът за реда се осъществява чрез създадените комендатури и патрулиране през деня от пеши двойки, а през нощта от бронетранспортъори.

Състоянието на дисциплината в полка е добро. Има само един случай на самоотлъчка на двама редници заедно със съветски войници и един случай на опит за самоубийство. Благодарение на бдителността в полка е разкрито и предотвратено бягство с цел измяна на Родината от редник Константин Петров СТОЯНОВ.

22 мотострелкови полк е разположен на лагер в близост до летищата "РУЗНИЕ" и "ВОДОХОДИ" в готовност за изпълнение на поставените му задачи по специално разработен план. От този полк е единствената жертва мл. сержант Николов, който на 9.9 бе отвлечен и убит на 40 км от лагера. На 28.9 чехословашките органи са задържали трима от предполагаемите четири убийци и се води следствие за изясняване на олучая. На 20.9 редник Петър Димитров Иванов се самоотлъчил за около 20 часа, в което време бе открит в една барака и при опит да бъде заловен от неговите другари е изстрелял 10 патрона. За случая е назначен дознател и се води разследване. От този полк се получиха и сигнали за някои настроения и неправилно отношение към семействата на военнослужещите от страна на местните органи в гр. Харманли, но бяха взети своевременни мерки за тяхното ликвидиране.

Морално-политическото, здравословното и битовото състояние на личния състав от българските части е добро. Съветското командване прави всичко възможно за своевременното и пълно задоволяване на нуждите на нашите части с

251

ДВНА - Ф. 21 № 19 Ха ае 22.

- 9 -

материални оредотва. За безупречното изпълнение на поставените бойни задачи, съветското командване поиска да се представят само от едното поделение 250 офицери, сержанти и войници за награждаване със съветски ордени и медали.

Българските части, изпълняващи своите задачи в ЧССР са в добро състояние, с висок дух и постоянна готовност докрай да изпълнят своя интернационален дълг. Командването на БНА взе срочни мерки за доставяне на зимно облекло, някои хранителни продукти и решаване на всички възникнали въпроси по осигуряването на личния състав. Налага се някои въпроси по осигуряването да се съгласуват с други министерства и да се решат от Министерския съвет, за което ще бъдат направени специални доклади.

КРДОПБГДСРБГ
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБГ

МИНИСТЪР НА НАРОДНАТА ОТБРАНА
АРМЕЙСКИ ГЕНЕРАЛ

Джуров
(ДЖУРОВ)

№: 001196/30.9.68 г.
Отпечатано в 2 ежа.

124

от Прага
Върза

Handwritten notes:
M-V
M 126 B 1

За Министерството на външните работи

копие: К Д С
М Н О

Днес посетих първия зам.министър на вътрешните работи др. Майер във връзка с убийството на нашия войник на 9 септември т.г. Същият ми съобщи, че следствието по убийството е към приключване и че тримата участници в убийството са направили пълни признания и че както те, така и жената, където са били скрити взетите на войника шмайзер и 120 патрони, са затворени. В близките няколко дена щели да изпратят на посолството официално съобщение за случая.

Моля да ни бъдат изпратени по-огнеопасност 2 снимки и препис от акта за раждането на убития по екипажа на българския самолет.

Handwritten mark: 2/1

ИВАНОВ ИЛНО

З.Х.1968 г.

30

КРДОВИТЕЛСТВО
ВЪРНА С. СЕРИИ
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

Историческите на ДС

345

*Апокриси на
Социал*

КРДОПБГДСРБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРБНА
Дата: 27.05 Секретар: <i>Re</i>

С е к р е т н о
Екз. № _____

60

КРДОПБГДСРБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 Лист № .....
 А Е .....
 Эксперт .....
 Секретар .....
 Дата .....

20.12.68 до

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ II КДС
Т У К

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАНО
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от майор - зам.началник
отделение при група "Координация".

Др.Началник,

На 18.VI.1968 година проведох среща с др. Раж, представи-
тел на МВР ЧССР в София. Между другите въпроси, които имахме,
същият сподели с мен следното:

В момента чехословашките органи на ДС се реорганизируют, като
се отделят от МВР и се създава "Централна справодайна служба",
в която ще влизат поделенията на разузнаването и контраразузнава-
нето и другите служби на ДС. Същата ще се ръководи от др. ШАЛКОВИЧ-
словак по националност, за който казва, че е добър и стои на пра-
вилни позиции. Считат, че по този начин министъра Павел ще бъде
изолиран от работата на ДС. По линия на разузнаването всичко било
в ред, както и преди, но сред работниците по линия на контраразу-
знаването имало известна пасивност и изчакване предвид предстояща-
та реорганизация. Състава на органите в новата служба щял да бъде
намален, като няма да се назначават нови оперативни работници,
а ще се пенсионируют по възрастните от 50 години. Агентурно-опера-
тивната работа в тяхното II управление сега протича нормално. Пре-
веждали мероприятия и всички началници на управления си ръководели
поделенията, докладвали само на Шалкович.

2

Горното му е разказал др. Резничек – началник на служба "Координация", който беше в НРБ и замина за СРР. Също така е получил писмо и от др. Хръстка.

Чрез нашия вътрешен телефон др. Раж се свърза с техните оперативни работници Чап и Немец, работещи на "Дружба" и "Слънчев бряг". Същите му съобщиха, че са получили сигнали за това, че летищата у нас чехословашки граждани, главно младежи, водели разговори с немци от ГФР, като чехословаците казвали на немците, че в ЧССР ще стане както в ГФР. В разговори с българи разказвали, че те вече ликвидират социализма и комунизма в Чехословакия и това трябва да направят и те в България.

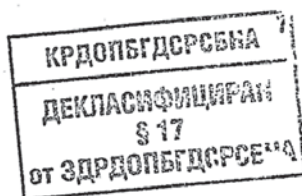
Др. Раж ми каза, че по този повод е дал нареждане на другарите Чап и Немец да работят активно по такива чехословашки граждани и пресичат техните прояви. На 25.VI.т.г. др. Раж ще замине на "Слънчев бряг" и "Дружба", за да помогне на място в работата на техните ОР. Освен това, той ми събщи, че посланика – др. Майлинг, се е завърнал от Прага (след дълго отсъствие) на 18.VI.1968 г. Др. Раж сподели, че навярно Майлинг няма да остане за в бъдеще посланик на ЧССР в София.

Горното Ви съобщавам за сведение и разпореждане.

София, 20.VI.1968 г.

МАЙОР: *Петров*

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експорт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно!
 Екз. № 2

Handwritten initials

НАЧАЛНИК У-НИЕ II-РО КДС
Т У К

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

От майор
 зам.началник отделение при група
 "Координация".

КРДОПБГДСРСБНА
 чл. 31, ал. 6
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА
 Дата: *11.09* Секретар: *[Signature]*

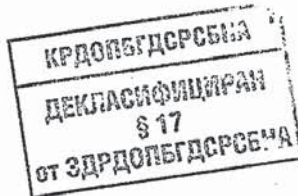
Др. Началник,

На 5.8.1968 година в 10 часа проведох среща с др. Раж представител на МВР в ЧССР, който между другото ми съобщи следното:

Зам.министра на МВР в ЧССР др. Шелкович, с който той се е срещнал в "Слънчев бряг" за 10 минути е дошъл на почивка за 14 дни, но щял да остане само 10 дни и ще се върне обратно в ЧССР.

Същият е бил близък приятел на др. Дупчек. На тръгване за България са му казали (Дупчек и Черник), че без него няма да решат никакви въпроси по ДС. Въпроса е бил сега да изолират министъра Павел и да отделят ДС от МВР, като Шолкович стане ръководител. Освен това му е съобщил, че отделите по американска и английска линии работят активно. Др. Раж ще ходи още един път на "Слънчев бряг", за да води по дълъг разговор с др. Шалкович за резултата от съвещанието между КПСС и ЧКП на Тиса ми съобщи, че има договореност в печата на социалистическите страни да не се пише за положението в ЧССР и се отправят нападки. На въпроса печата, радиото и телевизията в ЧССР ще изпълнят ли това решение, той ми отговори, че в техния печат вече не вижда да има

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

2

нападки срещу СССР НРБ и другите социалистически страни.

Относно чехословашката фестивална делегация ми разказа, че те отначало под давлением на югославската подпозволено допуснатата чехословашка група на Калотино са искали да напуснат фестивала, за да предотвратят горното на няколко пъти са разговаряли с ръководството на групата. Счита, че общо взето членовете на делегацията на ЧССР на брой около 500 човека са се държали добре. Някои антифестивални прояви са допуснати от чехословашки туристи, дошли на фестивала, които може би са над 500 човека. Уведомих го за случая в Созопол, че са заловени двама чехословашки туристи в момент на снимане на съветски военен кораб въпреки, че предварително от граничната охрана са били предупредени всички намиращи се там туристи. Филмите им са иззети и му показах снимките на кораба. Др. Раж каза, че много правилно са постъпили нашите гранични власти. Посочих му и някои други антифестивални прояви на чехословашки граждани по време на фестивала, така както се договорихме с др. Р. Митев, н-к отдел XII при управлението.

Горното съобщавам за сведение и разпореждане.

София, 6.VIII.1968 г.

МАЙОР:

Друже съдейства със
 декласификация на др. Тричур
 др. м-р Ч. Соколов.
 Т. Иванов

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРА
 § 17
 ОТ ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДР. НАЧАЛНИК,

При допълнителната среща с др. Раж на 22 8 1968г. го уведомих, че за милиционерската охрана пред посолството трябва посланика да постави въпроса на директора на протокола при М-во на външните работи.

Съобщих му, че на 21 VIII 1968г. първия секретар при посолството др. Клец е ходил сред чехословакните граждани намиращи се в жилищата на гара Искър и ги е подстрекавал като наричал нахлуването на вършавските войски агресия и т-н- Др. Раж ми отговори, че не знае за това и че не се изненадва да го е направил това Клец, тъй като той е готов да служи и на Хайле Селасие ако дойде, но ще се занимае с този случай.

Относно получената нота в посолството на 22 VIII 1968г. ми каза, че знае, че тя е пристигнала от Прага от тяхното М-во на външните работи и че посланика е занесъл в нашето М-во на външните работи и е разговарял със съответните ръководители. Посланика не е обсъждал нотата с другите дипломати.

Накрая др. Раж сподели, че среща доста трудности в посолството, тъй като някои от служителите и притигащите туристи намиращи се в нашата страна искат да се направи събрание и приеме резолюция в подкрепа на Дубчек и др. Станамището на посланика е било да не се допуска приемането и изпращането на такава резолюция.

Освен това др. Раж е научил от други радиостанции че министър на МВР Павел е затворен и за министър на ДС е назначен др. Шалкович. Също така е чул че за президент на ЧССР цял да издигнат отново Новотни, което счита за неправилно ако се допусне това.

София, 22 8 1968г.

МАЙОР:

Течев

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

Секретно!
 Екз. №

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИКАЦИЯ
 § 17
 ОТ ЗАРДОНЕГДА

СПРАЪКА

Относно: проведена среща от др. Шопов с др. Раж, ОР на МВР-ЧССР

На 4 X 1968г. др. Шопов прие в кабинета си Раж - ОР на МВР-ЧССР на постоянна работа в София с цел опознаване.

На срещата Раж не принудено разказа за поведението на някои служители от посолството, а именно:

1. Клец - I-ви секретар при посолството. Бражески настроен, поддържа линията на Дубчек. Изказва се против влизането на войските на петте страни в ЧССР. Поддържа връзки с дипломати от легациите на капиталистическите страни. Много е близък с Туси - от френското посолство - жената на същия е чехкиня.

2. Колиха директор на чехословашкия културен център. По произход е еврейн. Много добър приятел на Целикан. Запознавал го е с обстановката в България. Казал, че знае къде се намира сега Целикан и винаги можел с него да се свърже. Поддържа връзки със служители от Културния център на Полша и ГДР. Бражески настроен и много страстно защитава линията на Дубчек. Често се събират с Клец и Майкут.

Джонсън от американското посолство правел много опити да установи връзки с дипломати от чехословашкото посолство. Шорано е бил на работа в Прага и това използва като претекс за създаване на контакти.

Раж постави следните въпроси:

1. Посланика искал от него да установи къде живее семейството на Шалгович за да го посети.

Другаря Шопов отговори, че ще разговаряме с жена му, ако се съгласи ще го уведомим.

Зределю

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРМИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

2

2. Искa да продължи работата по Щолц - чехословашки гражданин, студент по медицина във Варна. На Щолц е дадена степендия от Прага, въпреки че повтаря. Счита, че Щолц изпълнява някакви задачи, защото много загадъчно се урежда следването му в България.

3. Предлага да му се окаже съдействие за разработването по Колих и някои други лица, които сега се държат вражески.

По разработката на Джонсън и Тюси предлага да ни окаже съдействие със своя агентура, каквото има в посолството.

НАЧАЛНИК ГРУПА "КООРДИНАЦИЯ"
 ПОЛКОВНИК: *Stivov*

София, 7 X 1968г.

Строго секретно

Екз. № _____

ДО

НАЧАЛНИК II УПРАВЛЕНИЕ КДС
генерал-майор Гр. ГригоровТ У К

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от майор [REDACTED], зам. началник отделение при група координация

КРДОПБГДСРСБНА 2
 чл. 31, ал. 6
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА
 Дата: 22.08.68 Секретар: [REDACTED]

Другарю Началник,

На 21.VIII.1968 г. проведох среща с др. Раж, представител на МВР-ЧССР, който сподели с мен следното:

(Срещата ни беше договорена от 20.VIII.1968 г.)

Във връзка със създадената обстановка в Чехословакия на 21.VIII.1968 г. в 5 часа сутринта, получили телеграма от Министерството на външните работи на ЧССР, в която се казвало, че нахлуването на войските от Варшавския договор е било агресия и че никой не ги е бил канил. Днес до 15.00 часа не са били получени никакви други информации. Спомена, че от вчера е знаел за влизането на войските от Варшавския договор, без да ми пояснява повече за източника на горното. Разбрал е, че Чисарк бил арестуван, а министъра на външните работи се намирал в Югославия. Досега главно те са се информирали за положението в ЧССР, като са слушали чужди радиостанции. От радио Белград съобщили, че някои чехословашки военски части са се подготвили да окажат съпротива на частите от Варшавския договор. Имало е струпани австрийски и западногермански войски на чехословашката граница.

*Няма да му се направи нищо
 по отношение на тръбата
 по отношение на въпроса за
 милиционерската охрана
 22.11.63*

КРДОПБГДРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № 2
 Опис № 2
 А Е 341
 Лист № 107
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....
 108

За посланика Майлинк каза, че се е държал сега добре. Същият днес е ходил при съветския посланик и ще информира дипломатите в посолството за проведения разговор с него. От името на посланика помоли ако е възможно да се нареди да се постави милиционерска охрана пред Чехословашкото посолство, която евентуално при нужда да ползуваг.

Сподели също така, че понастоящем в НРБ е имало 10 000 чехословашки граждани, като над 500 от тях са пристигнали в София на път за Чехословакия. Доволни са от бързото устройване на същите в съответни хотели и общежития. Помоли ако евентуално се допусна някой отрицателни прояви от страна на чехословашките граждани, те да ги уведомяваме своевременно и те с посланика ще разговарят с тях. Голяма част от чехословашките граждани са били психически разстроени и склонни към дискусии, което да се има в предвид от нашите власти.

Другарят Раж ми предаде справка, изготвена от него на чехословашки език за Рихард Гарон Джонсън, Шарже Дафер в посолството на САЩ, който е проявявал подозрителен интерес към дипломатите в посолството и по-специално към новия търговски представител Краус, като в разговор с него се интересувал за обстановката в Чехословакия и др. въпроси отразени в справката.

Помоли ме ако е възможно да му предадем справки за следните лица:

7
 КРДОПБГДРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАМ
 § 17
 ОТ ЗАРДОПБГДРСБНА

1. Флора Папу, урагвайска гражданка, родена на 14.1.1939 г. работи в Аерокомпания "САС" - Монтевидео, която се подозира в услуга на САЩ и е на разработка в чехословашките органи. Папу е пребивавала през м. август т.г. в нашата страна.

2. Иска оперативна справка за държанието на чехословашката делегация и конкретните отрицателни прояви, допускани от някои членове и туристи за фестивала (по договорка с др. Шалкович).

По повод срещите между Дубчек, Чаушеску и Тито ми съобщи че те в посолството са приели резолюция и изпратили в Чехословакия че не искат пак Тито, Дубчек, Чаушеску.

КРДОПБГДСРСБНА

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № 2

Опис № 3

А-Е 340

Лист № 108

Експерт .....

Секретар ..... *Г. Георгиев*

Дата .....

3

Разказ ми също така, че днес някои от тях в посолството са правили опити да се свържат по телефона с Прага, със свои близки, но не са успели. И сподели, че телефоните на военния аташе и на кореспондента на ЧТКА-Майкот не работили.

Другарят Раж ми предаде дълго писмо на гръцки език, донесено в посолството от гръцки политемигрант с молба да бъде препратено на гръцки политемигрант в ЧССР. Своевременно документа бе предаден на отдела на др. Мутев и след проверка се установи, че това е клеветнически, насочен срещу здравите сили в Гръцката комунистическа партия и бе помолен др. Раж да не го препраща в Чехословакия. *(Предложено е да се у-не)*.

От своя страна аз му показах писмото, което зам. консула при Чехословашкото посолство е изпратил направо до КПШ Драгоман с което иска да се пропускат гражданите на Чехословакия през Югославия. Раж каза, че той по това време е отсъствувал от София, (Беше на Слънчев бряг) и че това писмо е неправилно отправено и го взе обратно. Уведомих го също така за заловените двама чехословашки граждани от екипажа на чехословашки самолет, които са се качили в югославския самолет за да заминат за Белград. Казах му, че същите понастоящем се намират в хотел "София".

Накрая другаря Раж каза, че общо служителите в посолството се държат добре и помоли ако е възможно да бъде информиран за положението в Чехославия от оперативна гледна точка, за да не бъде изолиран и за да знае как да действа като контраразузнавач в посолството.

Горното донасяч за сведения и разпоредения.

Приложение: справката за Джонсън на чехословашки език.

Майор *Сезов*

Отп. в 2 екз.

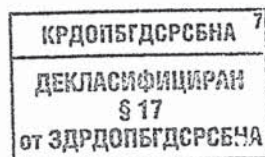
№ 1 - ръководството

№ 2 - КД

Изп. Генов

Нап. Пекова

София, 21.VIII.1968 г.

Строго секретно!

Бкз. № 4

112

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

ДО
НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ II КДС
Т У К

КРДОПБГДСРСБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 27.09 Секретар: .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от майор [ ] , зам. н-к отде-
ление група "Координация"

Др. Началник,

Постояния представител на МВР-ЧССР в София др. Раж от
14 до 21 X 1968г. беше в Прага, повикан на съвещание в МВР- на
16 и 17 т.м., за което своевременно Би доложих.

На 22 X 1968г. проведох среща с др. Раж, който между
другите въпроси ми съобщи следното:
чрез глас, ако предаде от чехословакията и чехословакията
1. В чехословакия все още има големи трудности в
правителството, в партията и тяхните органи. Имат около 50 000
чехословашки граждани в емиграция. *или в чехословакията* От тях над 800 лекари над
5 000 инженери и техници и 2 000 квалифицирани работници. Много
от тях знаят чужди (западни) езици. Има избягали и *работници* от разуз-
наването и другите органи на ДС и МВР. Изменили са и много аген-
ти на ДС.

В тая връзка др. Раж постави въпроса, ако може да им
се окаже помощ от нашите органи по разработването на тази емиг-
рация, а именно:

- а) при получаване данни за тях да ги уведомяваме;
  - б) своевременно да им съобщаваме за замислите и
действията на американското и други разузнавания против ЧССР;
2. др. Раж постави въпроса за съвместна работа с
него по конкретни тяхни и наши разработки тук в София предвид
подозрителният интерес на западните дипломати към дипломатите
на посолството на ЧССР, тъй като той има възможност в това отноше-
ние с агентура и ДВ.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЪРНО С ОРГИНАЛА

Фонд № 2

Опис № 2

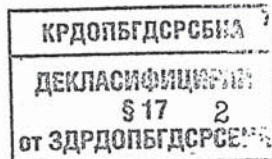
А Е 341

Лист № 122

Експерт .....

Секретар .....

Дата .....

Съобщи ми, че желае среща с д-р. Шопов - зам. председател на КДС, за който има някои поръчения от тяхното ръководство. Преди да замине за ЧССР д-р. Шопов прие д-р. Раж с цел указване на внимание и работа по неговото укрепване в каквато насока съгласно указанията работа и аз.

Използвам случая да отбележа, че сега д-р. Раж много трезво и от наши позиции вижда и разглежда положението в ЧССР. До като преди 1м. трудно говореше против Дупчек и др., сега много определено вижда тяхната вина и какви вреди са нанесени на партията и държавата.

4. Уведоми ме, че ръководството на МВР-ЧССР е подготвяло среща с ръководството на КДС през м. I - 1968г. на ранг - министри.

5. Попита ме, имали възможност да им дадем информация за формите и методите на чуждите разведки въз основа нашият опит от разработките, които реализирахме през 1968г.

6. Предаде ми списък с 123 лица, американски разузнавачи, които сега работят като дипломати и в последно време посещават ЧССР. За някои от тях разполагат с материали, ако ни интересуват можем да ги поискаме. Известно им било, че част от тях посещавали и България.

ЗАБЕЛЕЖКА: списъка след като си направим препис трябва да му го върнем обратно, тъй като му е само този екземпляр.

7. До сега д-р. Раж ми е предал две справки за съветника при посолството на САЩ в София - Ричард Джонсън. Сега ми предаде трета справка за същия заедно с материали на английски език, които Джонсън е дал на чехословашкият дипломат за ползване.

Прилагам превод от справката и материалите (не преведени.)

Накрая д-р. Раж ми съобщи новото ръководство на МВР-ЧССР и ръководителите на у-нията на ДС и тяхните заместници:

м-р МВР - д-р. Пелнарж Ян

I зам. м-р - д-р. Майер Ян

II зам. м-р - д-р. Вашек Ярослав (ръководи разузнаването и контра-разузнаването) - бивш прокурор

III зам. м-р - д-р. Гибарж Ярослав - ръководи милицията

IV зам. м-р - д-р. Иржи Гипъл - ръководи народните съвети и др.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № ..... 2 .....
 Опис № ..... 3 .....
 А Е ..... 341 .....
 Лист № ..... 124 .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....
Ген. Георгиев

3

104

н-к главното у-ние на ДС - д-р Шорал Ярослав
 ръководи: II у-ние ДС
 III у-ние ДС (БКГ)
 IV у-ние ДС (техническо)

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

негови заместници са:

- I зам. подп. Кубик Ярослав
- II зам. подп. Хлавачек Витеслав и едновременно н-к на у-ние II ДС с трима заместници:
 I зам. н-к полк. Босецки Ярослав, бивш н-к на американски отдел, сега ръководи всички линейни отдели
 II зам. н-к подп. Хубика Шефан - ръководи икономически отдели
 III зам. н-к майор Таборски Иржи - ръководи линията по интелегенция и младежи

Общо II у-ние ДС има 12 отдела и 2 отделения самостоятелни. Едното е по ДТ, а другото е по "координация".

Сега отделението по "Координация" е взето под непосредственото ръководство на II зам. м-р д-р Вашек и н-ка на Главното у-ние на ДС д-р Шорал.

ПРЕДЛАГАМ:

- 1. списъка и справката за Джонсън да се предаде на отдел I-ви при у-нието;
 другите данни за сведение и разпореждане;

*Джонсън
 на II у-ние ДС
 X / 11 / 1954*

МАЙОР: *Генов*

Нап. в 2 екз.
 1 н-к II у-ние
 2 Генов

*замоунах с записката и пр. Р. Кингев
 н-к Генов XII ст.
 10/1/58. Генов*

Вин

КРДОПБГДСРСБНА
ВЪРНО СЪСТАВНАТА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

Строго секретно.

Съобщава: аг. "Игнатов"

Приел: [ ] , Прага, 29. X. 1968 г.

АГЕНТУРНО СВЕДЕНИЕ

КРДОПБГДСРСБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 27.08 Секретар: [ ]

КРДОПБГДСРСБНА 1
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ОТНОСНО: манифестацията в Прага в
дена на провъзгласяването на феде-
рацията между Чехия и Словакия

На 28 октомври 1968 година по Вацлавския площад в Прага
общо взето всичко мина мирно и тихо, ако не се считат тези 50-60
души, които се въртяха постоянно около паметника на св. Вацлав, който
беше обкичен с цветя, а долу на пидиестала беле положен портрета
на Масарик.

Привечер започнаха да се събират все повече и повече мла-
дежи с чехословашки знамена. В горния край на площада се появиха и
два автобуса пълни с полицаи /милиционери/. Около 21 часа вечерта
се образува колона около 200-300 души, която от паметника се упъти
надолу по площада, начело със знамената. Колоната започна да сканди-
ра лозунги, като: "Елата с нас", "Дубчек-Свобода", "Да живее Чехосло-
вакия" /а не ЧССР/. До долния край на площада колоната набъбна до-
статочно и се събраха около 1000 човека. Колоната се упъти към
Народния театър, в който беше тържественото представление за Прави-
телството и дипломатически корпус. Основен лозунг вече стана: "Рус-
наци вървете си у дома", "Искаме демокрация" и др.

Близо до пресечката с улица "Спалена" кордон милиционери
беше преградил пътя. Колоната обаче се раздели на две и по тротоари
те заобиколи милиционерите и продължи пътя си нататък.

Пред немския културен център /Народни трижди и Ворошиловски
улицы/ колоната вече беше спряна от силен кордон, който беше прегре-
дил изцяло булеварда. Колоната се опита с натиск да премина, но ня-
колко полки по главите на първите поохлади ентузиазма и колоната
спря. След малко седнаха на земята и ръшиха да правят седяща стачка
Това малко притъпи вниманието на милиционерите и след 10-15 минути
колоната стана и с натиск пръсна кордона от милиционери и с бяг се
понесе към Народния театър.

КРДОПБГДСРБЕНА
ВЯРНО С ОРГИНАЛА

Фонд № 2

Опис № 3

А Е 323

Лист № 79

Експерт ..... *Dr. Topical*

Секретарят ..... *Dr. Topical*

Дата *1948*

79
2.-

Пред самия театър отново бяха посрещнати от кордон милиционери. Отново се посипаха някои палки по някои глави, след което колоната се разпръстна в бяг, но след малко се поуспокои и отнова се приближи. Участниците в колоната даеха места по двата тротоара и след малко започнаха пак лозунгите, сред които преобладаваха антисъветски и най-вече: "Руснаци, вървете си у дома", "Изгонете Червоненко", "Искам демокрация, а не палки", "Искаме Павел" - бившия министър на вътрешните работи, "Есенбази /милиционери/, къде ви са номерата", "Есенбази за една рубла ли ни биете" и пр.

Цялото време докато свърши представлението се издигаха само лозунги. Сред манифестантите видях и преподавателя по български и др. езици във философския факултет - САВА ХЕРЖМАН, който е сътрудник на Българския културен център в Прага.

Представлението завърши. Официалните лица започнаха да излизат. Когато минаваше някакъв китаец, издигна се лозунга: "Да живее Мао", "Да живее Китай" и след малко "Да живее Тито", "Дайте ни Червоненко", "Червоненко въл", "Руснаци вървете си в дома" и пр.

Когато минаваше ШИМОН, започна масово скандиране: "Отново беше Страхов" - искаха да кажат за миналата година, когато милиционерите разпръстнаха студентската демонстрация.

Дойде ред на: "Да живее Цисарж" и пък познатите антисъветски лозунги.

Колите с гостите се изтеглиха. Хората започнаха да си разотват. Младешите пак се упътиха към паметника св. Вацлав, спряха се там колкото да пустнат знаменосците напред и отново тръгнаха по площада напред. В това време мина съветска джипка и срещу нея се изсипаха кургачни, псувни, антисъветски лозунги и удъри по капата на мотора. Един даже задтана пред колата, за да го згазели. Беше 23.15 часа. Джипката сви по Оплеталова улица.

Колоната /около 200 души/ продължи надолу и се опъти към Прашна брана. През цялото време зад колоната вървеше лека кола "Капитен" 8 АВА 20-26, като седящия до шофьора постоянно снимаше и записваше на магнитофон виковете и лозунгите. По назад колоната следваха две милиционерски коли. В страни от коланата вървеше познатия на посолството ЧЕСТИМИР АМОУТ.

От Прашна брана колоната сви по Целетна улица. Зад колоната се появи автобус с милиционери - Школа 8 РЗ 20-06. На старомеския площад колоната бе заобиколена от всички страни. Цели автобуси с

КРДОПБГДСРБЕНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗБДРОПБГДСРБЕНА

3.-

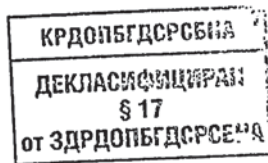
милиционери бяха преградили улиците Парижка, Дюсуха, Целетна.

Колоната се опита с нахалство да пробие, но бяха извадени палките и това подействува освежително – хората се отдръпнаха. Започнаха да пеят народни песни. Милиционерите се опитаха да кажат нещо чрез говорител на една от колите, но бяха освиркани. Тук се появи и новия лозунг "Брежнев на въжето"; "Руснаци ли ви учат да ни биете", "Не забравяйте, че и вие сте чехи", вървете с нас, а ъе с руснаците". Все пак говорителя на колата събщи да си разотиват, защото рушат нощната тишина и ще принудят милиционерите да разгонят тълпата. Появиха се викове, че сега е празник. Един милиционерски началник заяви, че днес не е никакъв празник. Отово бе освиркан с викове: "А кое е за вас празник – 7 ноември ли", "Чакайте, ние ще ви покажем на този ваш празник".

След ново предупреждение, колоната тръгна по желаната улица към Вацлавския площад. Разбрали вече, че навсякъде има милиционери, някои си разотидоха, а когато на Вацлавския площад се появиха пак автобуси с милиционери тълпата – колона /остана ли вече около 50 човека/ се пръсна окончателно.

Беше към 1.15 часа през нощта.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

ИГНАТОВ

ВЕРИФИКАЦИЯ
Фонд № .....
Сериал № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

150

Колеги,

Наближава 28 X 1968г. петдесет годишнината на нашата държава. Страна с традиции, демокрация и хуманизъм, споени с имената на най-добрите наши хора на нашия народ като Ян Хус, Т.Т. Масарик, братя Чанкови. Страна в която търсиха убежище пред фашизма братята Манови. Страна на която разчитаха полските професори изгонени от университетите тази година през пролетта.

Ние сме страна, в чието бъдеще вярвали героичните руски интелектуалисти - Даниел, Сипаевски и др. заточени в Сибир при условия както за Царска Русия.

Чехословакия народ изпитал ~~се~~ нациската окупация, живее днес в нови горчиви изпитания. Нашата красива страна била прегадена от чужди войски. Под веригите на танковете завършиха много, които искаха да изградят социализма с човешко лице, такъв какъвто ни принадлежи.

Като подигравка звучат днес думите за приятелство. Скоро бяха забравени десетки наши мъртви - безпомощни хора, които бяха цинично убивани на границата.

"Отново бе заведена цензура, без този по добър спешен" не може да съществува, ние бъдещето на тази страна не може да се връщаме назад.

Колеги, не забравяйте за какво положили живота много от нас в последно време.

Колеги, окупаторите не могат вечно да ни държат на колена, защото ние сме свободен народ!

Да живее свободна Чехословакия.

ВАША РАБОТА:

Ръч. заб. Това е изречение на митовел
размисъл амансвама през 28.10.68,
в Будапешта

115

КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Лично строго секретно

Енв. № У

КРДОБГДСРСБНА
ВЯРНО С ДЪРЖАВНА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

Л. С. Георгиев

ДО
ДР.

Т У К

ИНФОРМАЦИЯ

№ 751

КРДОБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОБГДСРСБНА

Относно: Отношението на Англия
към социалистическите страни и
Гърция

Няколко английски парламентаристи, между които и лейбъристият депутат Арнолд Грегор, посетили Форейн Офис, за да разискват с негови висши служители въпроси по външната политика на Англия.

На забележката на депутатите, че английското правителство по различен начин е реагирало във връзка с преврате в Гърция и събитията в Чехословакия, от Форейн Офис било заявено, че Англия не само ще даде оръжие на хунтата, но ще потърси и други начини, за да я подкрепи. Това се дължало от обстоятелството, че било възможно СССР да предприеме военни мерки срещу Югославия, Албения и Гърция.

КРДОПБГДСРБНА
 ВЯРНО С. СЕРБИСКА
 Фонд № .....
 Опшн. № 10
 А Е 698
 Лист № 116
 Експерт .....
 Секретар *Ив. Башев*
 Дата .....

116

2.

След срещата Арнолд Грегори в частен разговор се
 изказал с разбиране по повод нашата нонеса в Чехословакия.
 Той изказал предположение, че събитията в Чехословакия ще
 бъдат неползувани още дълго време от западните страни, в
 това отношение и от Англия, за обосноваване на тяхното анти-
 съветска политика.

8.XI.1968 г.

КРДОПБГДСРБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРБНА

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ: (п) Гр. Попов

В я р н о.

Отп. в 4 екз.

№ 1 - А. Цанев
 № 2 - К. Теллалов
 № 3 - Ив. Башев
 № 4 - към дело
 Изпълн.: В. Велчев
 Нап.: МИ/6.XI.1968 г.

Вх. 10568 / 4.11.68г.

КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Лично строго секретно

Зна. № 9

КРДОБГДСРБМА
ВЯРНО С СЪВЕТНИКА
Фонд № .....
Опис № 10
А Е 698
Лист № 123
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

[Handwritten signature]

КРДОБГДСРБМА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОБГДСРБМА

ДО
ДР.
ТУК

И Н С О Р М А Ц И Е

755

Обстановката в посолството и други редица представителства на ЧССР във Виена е напрегната и нестабилна. Някои от чехословакните служители в Секретариата на атомната агенция със съгласието на ръководни служители от посолството са изпратени изложено до Министерството на външните работи с искане да бъде изведен от апарата на Министерството бившият зам. председател на Чехословакия при атомната агенция Лехота. Лехота бил обвинен, че е комсорант и за да се хареса на съветските и други дипломатически представители поставил "чуждите интереси над чехословакните".

9 .XI. 1968 г.

ЗАМ. П Р Е Д С Е Д А Т Е Л: (п) Гр. Шопов
В я р н о,

КРДОПБГДОРСОБНА
ВЪРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

136

ПРАГА 16 XI 1968г.
=====

На писмо № 9112/11 XI

В министерството на вътрешните работи в момента на пет бурни партийни събрания, на които здравите комунисти поставят въпроса за освобождаване на органите на всички, които са се противопоставили на идването на войските, подкрепяли са контрареволуционните елементи и Павел.

Снет е секретарят на партийния комитет при главното у-ние. Освободен е от работа началникът на окръжно у-ние Прага и на негово място е назначен др. Немец-добър комунист. До назначаването му е работил като окръжен началник на гр. Пилзен.

Поставен е въпросът за освобождаването от органите и на началника на II у-ние Хлавачек. Върнати са на работа всички работници, които по време на Павел са били освободени. За сега все още не работи само Хоуска - бивш началник на I у-ние. Другарите Рапол и Клима съветват да изчакаме 10-15 дни и да не кадим засега никой, тъй като се очаква смяна на някои хора, които Павел е назначил на отговорна работа и още не са освободени.

Другарят генерал Терзиев може да дойде и с удоволствие ще бъде приет от н-ка на III у-ние. За това трябва да съобщи най-малко една седмица преди, за да се подготви съответна програма, а и аз да бъда в Прага. Посещението може да стане около 2-3 декември.

КРЕДИТНО-КАСОВИ
ВЪВЕДИТЕЛНИ СЛУЖБИ
Списание № .....
Списание № .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата ..... ПРАГА 196/7 X 1968г.
=====

122

На 7 имах среща с др.Франтишек Бачина, работника, който отговаряше за България преди Клима. Сподели, че са раздали въпросници на всички работници от ДС, в които искат да отговорят на въпроси за времето от 21.8 до 3.X като: какви прояви има реакцията против съюзническите войски; какви листовки е разпространила; колко и кои лица за този период са избягали на Запад; колкото техните агенти са избягали на Запад, без знанието на органите и съответните работници; колко от агентите имат желание да работят с органите против контрареволюцията в ЧССР; как работи реакцията против работническата класа и социализма в ЧССР; какво е настроението за работа сред агентурата и пр.

Др.Бачина изказа мнение, че въз основа на отговорите, тяхното ръководство в близко време ще им даде указания за работа, но в каква насока, той не е уверен, тъй като някои от заместник-министрите на МВ са антисъветски настроени. Посочи, че заместник-министър Гибарж е бил делегат на така наречения XIV извънреден конгрес на ЧКП и сам е направил остри антисъветски изказвания. За секретаря на ЦК на ЧКП Млинарж каза, че до 1945г. се е казвал Милнер, че първата му жена е еврейка, намираща се сега в Израел.

На събрание на актива на работниците от управление I и II ДС Млинарж говорил, че никой не е викал в Чехословакия войските на петте страни. Приканвал към единство на националистическа основа работниците от ДС независимо от това дали са анти или просъветски настроени. Според Бачина половината от работниците на управление II ДС са антисъветски настроени. В тая връзка каза: "Началник на ДС на Прага Храбина е лош човек", че много оперативни работници от проследяването са антисъветски настроени. В процеса на разговора Бачина нееднократно заяви, че се срещал вечерно време с работници от съветската контраразведка, когато уведомявал по тези въпроси. Данните, които до сега Бачина ни е съобщавал, се потвърдиха. Считаю, че е искрен към нас и възнамерявам да му искам един екземпляр от раздадените им въпросници. Чакам Вашето нареждане.

КРЕДИТОБЕГОРСЕНА
 ВЪРНО С ОРГИНАЛА
 Фонд № .....
 Офис № .....
 Д. Е. № .....
 Лист № .....
 Експорт .....
 Секретар .....
 Дата .....

12B

ПРАГА 10 X 1968г.
 =====

На 10 т.м. проведох срещас др.Бучина по негово искане, на която съобщи следното: На 8т.м. в Прага са провели събрание 300 стари комунисти на което след многото изказвания са гласували резолюция в която се изтъква, че поведението на партийното ръководство е виновно за сегашното положение в Чехословакия. В резолюцията се казвало, че сред членовете на ЦК на ЧКП има контрареволуционери, че се осъжда поведението на партийното ръководство на градската организация и се призовава в най-скоро време да се избере ново, че се иска прокуратурата да разгледа работата на хората от радиото, телевизията, печата и партийните ръководители провеждащи бял терор срещу комунистите и други граждани. Събранието изпратило писмо до президента Свобода в което се казвало, че комунистите му вярват, но той е лошо информиран от обкръжаващите го хора за положението в ЧССР. Очаквала се реакция в пресата, радиото и телевизията по повод тяхната резолюция и писмото до Свобода. Освен това др.Бочина съобщи, че режисьора Иван Немец и някой си Фонман от ЧССРското кино непосредствено след 21 VIII са направили документален филм за лошото посрещане съюзническите войски и нелегално изнесли на запад. Сега се намирали в САЩ, където филмът им бил прожектиран. Директора на чехословашката филмова продукция Поledняк, народен представител поискал да се разреши на Немец и Форман легално завръщане в ЧССР.

За положението в тяхните органи каза, че е много сложно и неясно. Карас бившия началник на градското пражко управление ДС щял да премине на работа в полицията, а неговият заместник Храбина искал да го уведомят кои ОР са се срещали с офицери от армията на петте страни. На 3т.м. Храбина е провел ре среща с любовницата на Целикан с воя кабинет. За началник на ДС на окръжното управление за Прага е назначен Франтишек Немец, който на 7т.м. е провел събрание със служебния и партийен актив, на което поискал да му се съобщят кои са подпомагали контрареволюционерите, които ще уволни. По повод неговите изказвания работниците от проследяването, където 80% били антисъветски настроени са заявили, че Немеца трябвало да бъде сменен.

КРДОПБГДОСБНА
 ВЯРНО С ОРГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

124

2

За не доброто положение в системата на МБР говори и обстоятелството, че двама полицаи са били един ОР от ДС защото е говорил със съветски офицер. Работника бил закаран в болница, а към полицаите не е взето отношение. На събранието е искано да бъдат съдени.

Полковник Немец от чехословашката армия се изказал, че 30% от офицерите са явно антисъветски настроени, 30% просъветски, а останалите колебаещи.

Другаря Болчина предаде антисъветски листовки, масово разпространявани в средите на висшите учебни заведения.

Агентурата от тези среди отказвала да работи.

На 12 т.м. по екипаже на самолета изпращам материали.

КРДОПОБТДОРСБИНА
 ВЪРНО С ОРЪГИНАЛА
 Фонд № .....
 Офиц № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

125

ПЛАГА 14 X 1968г.

Другарю Григоров, както се договорихме при другаря Солаков на 1^и т.м. Неделчев се срещна с председателя на Централната ревизионна комисия на ЧКП др.Якеш и проведе с него разговор за завръщането в ЧССР на др.Шалкович.

Др.Неделчев е предал поздравя на др.Якеш от др.Шалкович. Казал му е, че той се намира в България, че е боледувал до скоро и , че се готви да се завърне в ЧССР. Съобщил му е също така, че неговата съпруга се завръща в четвъртък в ЧССР.

Др. Якеш е казал, че продължава да се води още член на Ревизионната комисия на ЧКП и депутат.

Когато се завърне др.Шалкович той ще постави въпроса пред Дубчек да му се даде подходяща работа, отговаряща на ранга му до неговото уволнение като зам. министър на МР.

Разговарях и с др.Гезничек от ДС.Той е на малко по-друго мнение, Счита, че др. алговиц следва да почака докато ми не готвения се сега пленум на ЦК на ЧКП, на който ще станат и някои кадрови промени в апарата на ЦК на ЧКП.

Др.Якеш е разказал на др.Неделчев, че сега се готви пленум на ЦК на ЧКП, на който Дубчек ще излезе с доклад за положението в ЧССР и ще се решат някои организационни и кадрови промени в ЦК. Конгрес на Ком. партията на Чехия няма да има. Ще се избере само бюро, което да ръководи партийните организации на територията на Чехия. За секретар на това бюро има ориентация да бъде избран Щроугал. Има ориентация на този пленум за секретар на ЦК на ЧКП да се избере др.Виляк на мястото на Млинарж. За Млинарж има ориентация да бъде изведен от Президиума и снет като секретар. За Млинарж др.Якеш е казал, че откъм като се гледа е червен, а вътре е бял. На пленума, който сега се готви се подготвя отстраняването на десните сили в Президиума който се реорганизира и от 21 члена колкото се наброяват сега, се възстанови старото положение от 11 души. Дубчек все още не може да надживее оставането на войските и да си направи самокри

2

126

тика за допуснатите от него грешки след януари. В ЧССР сред старите партийни кадри се наблюдава известна активност. Провеждат се партийни събрания на старите комунисти, на които се вземат решения и се изпращат резолюции до ЦК и Дубчек с искане да се вземат мерки срещу служителите от радиото и телевизията и печатта, които все още допускат антисъветски нападки и прочее. На едно такъв събрание, което се е състояло преди няколко дни е присъствувал и другаря Якеш. Др. Яшек е изказал мнение, че не дива да се бърза с даването на оценки за един или друг комунист само по неговите изказвания, направени по време на събитията в Чехословакия. Много хора, е казал той, обстановката ги е заставила да вземат една или друга позиция. Дал е пример с Щроугал. Ние, казал той, го заставихме да вземе такива позиции по време на събитията. Ако той беше зяел тогава открити позиции, то сега нямаше кого да намерим да поставим за секретар на бюро за ръководство на ЧКП и прочее.

Моето лично мнение е, че др. Шалгович може да се завърне в ЧССР.

Утре на 15т.м. заминавам за Будапеща.

КОПИЮ ЛЮБОСЕНА
 ВМРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Б .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРЕДИТНО-ТОРГОВА
 ВАРТА СЪС СЪВЕЩАНИЕ
 Фонд № .....
 Серия № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

128

ПРАГА 17 X 1968г.

=====

По данни на другаря Бачина, през миналата седмица другаря Индра при разговор с Дубчек остро е осъдил провежданата от него в настоящия момент политика, с което Дубчек не се е съгласил. Другаря Свобода се съгласил напълно с изказаните от Индра съображения.

Очаквало се на пленума Олинарж да бъде изваден от състава на секретариата и на негово място избран другаря Индра, който ще отговаря за работата на армията и органите на сигурността.

Говорело се, че за посланик в София щял да бъде изпратен Вацлав Давид. Потвърдиха се данните, че доктор Рибарис, заместник-министър на вътрешните работи, отговарящ на полицията, на така наречения 14 конгрес на чехословашката компартия е говорил против органите на сигурността след което известно време е бил укриван от полицията в Прага. Честните и правилно ориентирани работници от органите на сигурността считат, че докато в системата на тяхното министерство има ръководители като заместник-министрите Майер, Рибарис, Рипел, който не е искал да взема мерки срещу клуб 231, Кан и др. обстановката за работа известно време няма да се нормализира, няма да може да се приведе в изпълнение набелязаната сега нова организация на работа на ДС.

A 28

П Р А Г А 21 10 68г.

По съобщение на агент "Васко".

На 16т.м. се е състояло събрание на служителите от столичното управление на МВР, на което е говорил новия началник на управлението - Немец. Основна тема на неговия доклад е била последните събития в ЧССР, изводите направени от тях и понататъшната работа на служителите от МВР за нормализиране положението в страната. Според изказвания на участници на това събрание, за първи път са чули истини които и правдив налагане на събитията след януарския пленум на чехословашката партия "точно така, както е описано в статията на съветския вестник "Правда" и по страниците на вестниците на другите социалистически страни".

Немец остро е разкритикувал дейността на членовете на клуб 231 и активните бе партиини като е подчертал, че ръководствата на тези организации действително са си поставили за задача ликвидиране ръководната роля на ЧКП, нейното обезличаване и постепенното приобщаване на ЧССР към Запад.

На това събрание Немец буквално е казал: "Ако войските на петте страни от Варшавския договор не бяха влезли на наша територия на 21 август, ние имаме положителни сведения, че на нашата страна се е готвела действително окупация от западните страни, на първо място от реваншистката армия на 3.Германия."

На събранията са били разгледани някои въпроси във връзка с осигуряване на реда и да не бъдат допускани никакви провокации и изстъпления по случай предстоящия празник - 28.10, както и за стриктното спазване и изпълнение на Московските споразумения.

КРЕДИТОСЪСРЕДНА
 ВАРШЕВСКА ОРГАНИЗАЦИЯ
 Фонд № .....
 Опас № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРЕДИТНО-ТОРГОВА
 БАНКА С ОДНОВАНКА
 Фонд № .....
 Списък № .....
 А.Е. № .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

П Р А Г А 22 X 1968г.

129

Днес имах среща с др. Жизничек на когото предадох пощата и разговарях с него. Жизничек е предал на ръководството на М-вота нашето желание за среща между др.Солаков и др.Пелнарж. Покана до др.Солаков за посещение в ЧССР и подновяване на договора за сътрудничество ще бъде отправена официално от М-ра на външните работи. Проектира се и се подготвя срещата да се състои до края на тази година.

Проведено е съвещание с резидентите от социалистическите страни от зам.министъра Валеш. Била е разгледана тяхната работа и взаимоотношенията с братските органи. Валеш е изказал задоволство от това, че по време на събитията връзките не са прекъсвани и по предложение на Жизничек ги е наградил. Запознал ги е с политическото положение и е дал указание за работа и строго изпълнение на подписаните в Москва решения. Раш по всяка вероятност ще иска среща с др.Шопов и ще го информира-

Видях се с Бернан и се договорихме за среща през следващата седмица. Той сега работи като началник на отдел във второ у-ние.

На Рипал и другите другари, които са ни помагали предлагат работа, но на много низки длъжности. Рипал е заявил, че такава длъжност няма да приеме и няма да приеме и няма да постъпи на работа до като не му възстановят положението, на което е бил до събитията в ЧССР.

Подготвя се амнистия която на 28 т.м. ще бъде обявена за всички онези които са избягали и не са се завърнали. В нея ще се даде срок за завръщане до края на годината. След тази дата онези, които не се завърнат ще бъдат считани за изменници. По сведение на "Гораст", Кригел се готви да напусне ЧССР и да зачина на работа в Конго. За това ще информирам съветските другари. На 30 т.м. ще бъда в Братислава.

КРДОПСОГДОВОБНА
 ВЪРНО С. О. ОРГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Б .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

ПРАГА 6 XI 1968г.

130

На 5 т.ч. бях поканен от ръководството на министерството на вътрешните работи на тържествено събрание, организирано по случай 51 годишнина на Октомврийската революция. На събранието съветските другари Котов, Назаров и генерал майор Матвеев н-к на военната контраразведка към войските, останали в ЧССР. Доклад по случай 51 годишнина прочете заместник министъра Вашек. Доклада си др. Вашек прочете с голям патос, подчертавайки твърдо необходимостта от дружбата със СССР и другите социалистически страни. От м. януари насам каза той, бяха допуснати много грешки, които сега трябва с общите усилия на всички братски страни да бъдат отстранени. Обърна внимание на личния състав, че трябва активно да работи за изпълнението на московските споразумения за разгромяване на контрареволуционните елементи в Чехословакия. Словото на др. Вашек беше многократно прекъсвано с възгласи "Да живее Съветския съюз", "Да живее КПСС" и бурни ръкопляскания. Прочетена беше поздравителна телеграма до КДС на СССР. След събранието ни беше дадена малка закуска, на която др. Вашек; още един път увери всички присъстващи, че органите на ДС на ЧССР стоят твърдо за дружбата с братските органи на Съветския съюз и другите социалистически страни и са готови да изпълнят своя интернационален дълг.

Пленумът на ЦК на КПЧ е насрочен за 14 XI а на словашката партия на 17 XI и двете страни се готвят. Коя ще победи за сега е трудно да се каже.

По повод телеграмата на др. Шопов до посланика, правя всичко възможно др. Пелнарж да посети нашата страна.

Пелнарж е поканен и от унгарските другари и доколкото разбирам, немците също са го поканили

Историческите архиви на ДС

Копие на .....
 Върху .....
 Фонар .....
 Опис .....
 А. Б. .....
 Адрес .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

ПРАГА 16 XI 1968Г

131

На 15 т.м. проведох среща с другарите от криминалната полиция. Предадох им вестници, издавани от съветските другари на чехословашки език.

Същите заявиха, че в министерството им са получили много данни за готвещата се от студентите на 17 т.м. стачка. В тая връзка органите се отвят да не позволят на студентите да осъществят намеренията си. Милицията имала 50% бойна готовност. Раздали са им бойната униформа и оръжие. Подсилени са дежурствата и наблюдението на много висши учебни заведения. По обществени заведения и други места, където се събират, много работници наблюдават дали се правят организирани сбирки под невинен предлог.

Агент "Петков" съобщи, че в Карловия университет и други висши институти са изградени акционни комитети, които подготвят и организират разпространяването на нелегални печатни материали във връзка с подготвяната седяща студентска стачка. На студентските събрания във връзка със стачката се допускат само лица със студентски книжки, за да ограничат допускането там на "чужди лица", както се казва в един от позивите. В същия студентите се призовават да си носят и храна по време на манифестацията.

*С. Григоров, К. За
С. Милославски, К. За
С. Григоров, К. За
С. Милославски, К. За*

201
Строто секретно.

Съобщава: аг. "Гораст"
Приел: [redacted], Дубча, 20.11.1968 г.

АГЕНТУРНО СВЕДЕНИЕ

КРДОПБГДСРСБНА
ВЪВЕДЕНИЕ
Класификация
Секретар
Дата

ОТНОСНО: изказване на КРИГЕЛ след
КРДОПБГДСРСБНА свършване на пленума.
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 23.11.68 Секретар

След завръщане от пленарното заседание на ЦК на ЧКП, д-р

Кригел заяви:

ЗММ - Заседанието премина под огромния натиск на Москва. Направи се изключително големи нападения срещу Дубчек, Смърковски и телекомуникационните съобщения. Направи се и такава машинация, че около 100 члена на ЦК неможаха да се изкажат, между които бил и той. Нарочно някои оратори са протакали изказванията си, за да консумират повече време. Въпреки всичко, казал Кригел, ясно беше едно, че нямат московските слуги положението в ръцете си и няма да го имат. Голяма част от ЦК не е съгласна с натискът над ЦК и е дала на яве своето решение да продължи започнатият бой. Заявил по нататък, че и Хусак нападнал партньорите на Новотни и им казал, че тяхното отношение към ренесанса, макар и да твърдят, че е позитивно, не е вярно и че смята, че те са лица компрометирани с Новотни.

След това Кригел заявил, че целият народ е против политиката на Москва. Опитът на Москва да изкара напред "верни хора" се свежда до измъкването "остарели партийци", които развяват московски знамена. Москва имала привърженици само в средите на хора на 60 години.

След това Кригел заявил, че се целяло, благодарение на интензивният бой по време на пленума, да се изхвърли думата "контрареволуция". Признаването на контрареволуция би значело признаване на законното право, съветските войски да нахлуят в ЧССР. Целта е, казал Кригел, ясно да се диференцираме от Москва и да се спре с послушанието. Продължи ли Москва да напада още повече и да ни мачка, ще се разшири още повече стачното движение и ще се стигне до сериозни положения, изискващи пълен окупационен статут, които в края на краищата е желан резултат и ситуация, която още повече ще диференцира чехският народ от агресора. Тая ситуация ще доведе до пълно ангажиране на съветите военно в ЧССР и понятието колаборант ще бъде така разширено

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

202
2.-

между народа, че всеки който се опита да помага на Москва, ще стане в очите на народа предател. Ние не можем на никаква цена да се примим с полуокупация и всичко мирно и тихо да танцува по музиката на Москва. Това ще бъде падението на нашият народ.

Запазим ли политиката след януари и гражданските свободи, свободата на печата и словото, ние отново ще организираме общественото мнение. Цялото студентство стъпва в тиха стачка, по-късно тази акция ще се разшири в заводите и учрежденията. Изградена е широка и добре оплетена мрежа между факултетите, учреждения, заводи, артисти певци, Академия на науките, която е тъй динамична и с голяма бързина се разнасят директивите. Или съветите ще трябва да спрат с понататъшното канализиране на нашата сбловода и демокрация или по-добре да настъпи пълен окупационен режим.

Кригел заявил, че се очаква нов пленум на ЦК, където още по-енергично ще бъде давана съпротива на опита за скопяване на чехската партия, още повече ще расте идеологическата съпротива и защит от страна на ФНРЮ, френската, италианската и английската партии.

За най-голямо достижение на ренесансната група в ЦК Кригел счита общото и единна отричане на контрареволуцията като факт в чехската действителност.

Като най-близка задача Кригел определил:

Запазване чистотата на средните, промишлените и военните училища, където да не се допусне отново венцехваленето на Москва. Ако се подхване 100% младежта и бъде в наши ръце, то значи, че сме овладели държавната сила, защото това са хората, които утре ще отиват в управлението на държавата. Колкото повечето от тези кадри ще бъдат наши, толкова повече проблемите на противника ще бъдат по-големи. Ние трябва да изкореним страха от народа и нашата младеж.

Стачките, тихите демонстрации, пасивната съпротива ще укрепват връзките на народа, ще премахнат страха. Очаква ни тежък бой с Москва. Тя се опитва да разедини партията, да създаде свое крило, което постепенно да разраства. Ние обаче ще създадем такова единство на народа, че всеки, който дръзне да колаборира, ще си помисли, че е сам, изолиран, че е слуга на окупатора. За сега броят на колаборантите е толкова малък, незначителен, че те са капка в морето.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЪРХОВЕН СУДИЩА
Фонд № .....
Служба № .....
А.Е. № .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
ГОРАСТ
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Лично строго секретно

Екз. № 2

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО СЪМЪЩАВА
Фонд № 1
Опис № 10
А Е 098
Лист № 190
Експерт
Секретар *[Signature]*
Дата

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРА
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО
ДР.

Т У К

И Н Ф О Р М А Ц И Я

№ 765

Неотдавна пред наш източник д-р Александър Гидиков - член на БКП, ст. научен сътрудник в Института по физиология при БАН, съобщил, че Веселин Андреев - бивш партизанин, поет и народен представител, съзнателно не присъствувал на последната сесия на Народното събрание, за да не гласува за декларацията във връзка с чехословашките събития и участието на нашите въоръжени сили.

Според д-р Гидиков, Андреев изказвал недоволство от това, че след Априлския пленум нищо особено не се било променило у нас.

Д-р Гидиков съобщил също, че напоследък съпругата на Веселин Андреев - Вера Бакалска, отново изпаднала в психическа депресия, поради обстоятелството, че нейният съпруг не бил съгласен със сегашния курс на ЦК на БКП.

20 .XI.1968 г.

ЗАМ. П Р Е Д С Е Д А

КРДОПБГДСРСБНА
ВЪПРОС И ОТГОВОРНА
Съобщение № 3
Дата: 26.11.68
Лист № 21
Експерт: [Signature]
Секретар: [Signature]
Дата: [Signature]

Строго секретно. 211

Съобщава: аг. "Игнатов"

Приел: [Redacted], Прага, 26.11.968 г.

АГЕНТУРНО СВЕДЕНИЕ

КРДОПБГДСРСБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 27.08. Секретар: [Signature]

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ОТНОСНО: антисъветски прояви сред студентите в Прага.

На 19 ноември сред стачкуващите студенти и говорил секретаря на ЦК на ЧКП - Шилхан. Говорил е сред студентите от икономическия институт. На много провокационни въпроси е отговарял направо както си мисли. Например на въпроса, защо резолюцията на пленума е публикувана чак след два дни след завършване на пленума е отговорил: "Защото трябваше да отиде до Москва, за да я парафират". На други въпроси е отговарял двусмислено, от което се е разбирало, че те /ЦК на ЧКП/ не могат да направят нищо преди да се одобри от Москва, че "консерваторите" отново надигали глава, че средствата за масова информация добре си вършели работата, но и тук спрял. За всички било ясно, какво иска да каже.

От тези и много други изказвания на отговорни личности хората си правят извода, че те нямат намерение да изпълняват Московските и други споразумения.

От студенти в икономическия институт разбрах, че между най-реакционните студенти от философския факултет са се появили сериозни разногласия относно "бъдещия бой за демокрация". Някои искли веднага да се обяви неограничена стачка /университета да се затвори/, другите били повечето, настоявали да се изчака и впоследствие да се вземат решения.

Общоакадемическият съвет решил да се засилят връзките с работническата и ученическата младеж, с цел "когато е необходимо", цялата младеж да се вдигне на стачна борба.

На този академичен съвет имало изказвания, че "света следи със затаен дъх сабитията в Чехословакия и проявленията на чехословашката младеж и че в необходимия момент ще помогне". Във връзка с това са решили да търсят всякакви начини за заздравяване на тези връзки. Изказани са мнения за създаване "Съюз на учащата се младеж", за да можело да се вземат по-ефикасни мерки.

2.-
212

Съюза на журналистите и писателите също са решили да заякча връзките си с учащата се младеж, да ходят сред тях за изнасяне на беседи, консултации и пр. Тези съюзи заедно с Академичния съвет имали вече разработени мероприятия, които да провеждат в случай, че се вземе решение от ЦК, тези които са избягали или да се върнат или да бъдат изключени от ЧКП. Една от мерките било обща стачка и предварително извикване на наблюдатели от ООН, за да видели бруталността на "чехословашко-съветската полиция".

Между студентите и културните дейци упорито се ширят слухове за съществуването на "черни списъци" с имената на "неблагонадежните културни дейци и студенти", които след време щели да бъдат арестувани и изпратени в Сибир.

Казват, че за съществуването на тези списъци било им съобщено от "верни хора" в Партията и Правителството.

Започва масово недоволство от Хусак. Наричат го "мръсник", "предател", "съветска свиня" и пр. Виждали, че се стреми да заеме мястото на Дубчек.

Академичния съвет и съюза на писателите са влезли във връзка със съответни организации на Запад, които да предложат Дубчек за Нобеловата награда за мира.

Сред студентите се шири брожение за отиване на Запад да учат. "Бюрата за Чехословакия" в Австрия и ГФР вече се грижели за настаняването на чехословашките студенти в учебни заведения на Запа-

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОПРИНАМА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА ИГНАТОВ
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

254

КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

КРДОПБГДСРБНА
ВЯРНОСТ
Фонд № 1
Описание 10
Лист № 698
Лист № 254
Експерт
Секретар *Григорисов*
Дата

Лично строго секретно!
Екз. № 3

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

ДО
ДР.
Т У К

И Н Ф О Р М А Ц И Я
12/197

Напоследък в редакцията на в. "Стършел" се забелязват някои твърде обезпокоителни явления. На едно от заседанията на редакционната колегия Марко Ганчев предложил да бъдат публикувани във вестника стихотворенията му "Подгоненото теле", "Момолог на един обуцар" и "Истинската притча за Голиат", които са пропити с остър сарказъм. Съдържанието на първите две стихотворения е насочено против провежданата от партията политика за стабилизиране на културния фронт.

В стихотворението "Подгоненото теле" авторът се стреми да защити Радой Ралин от отправената му критика във в. "Работническо дело" и в. "Литературен фронт", като го оприличава на невинно "теле", подгонено от "вълци и псета", които, за да се харесат на партията, "не само лезат, а и лапи лижат".

В стихотворението "Истинската притча за Голиат" се бичуват действията на Съветския съюз в Чехословакия и провежданата от него външна политика към другите социалистически страни.

Тези произведения са били отхвърлени от редакционната колегия, но се появило колебание дали да се отпечати стихотворението "Подгоненото теле".

Редакторите в "Стършел" споделят помежду си, че Димовски е

2. 255

мекушав човек и е западнал под влиянието на Радой Раши, който успял да го спечели с парадирането си, че е "поборник срещу неправдите".

Преди няколко дни в редакцията се явил в нетрезво състояние Тодор Данаилов, който имал арогантно поведение и между другите неелепости казал, че "ще дойде ден да бесят всички, като се почне от ръководителите на Републиката".

5 .XII.1968 г.

КРДОБГДСРСЕМА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
ОТ ЗДРДОБГДСРСЕМА

КРД
ВНР
Фонд
Оформление
Лист
Екземпляр
Сопроводител
Дата

10
698
255

В. Трайков

ПРЕДСЕДАТЕЛ: (п) А. Солаков
В я р н о.

383

Отп. в 3 ека.
№ 1 - А. Цанев
№ 2 - В. Коцев
№ 3 - към дело
Изпълн.: Аврамов
Нап.: ДГ/4.XII.1968 г.

МОНОЛОГ НА ЕДИН ОБУЦАР

Ботуш.
 Проста работа уж.
 Един ляв,
 един десен.
 Но аз се замислих
 и останах потресен.
 Тук се крие кюляф:
 стъпваш първо с ляв,
 после с десен.
 Или първо с десен,
 после с ляв,
 И вървиш.
 Получава се равновесие.
 Пътят ти уж е прав.
 А така ли стои тоя въпрос?
 Не. И не бива по тоя въпрос
 да се оставя актива бос.
 Стъпил си първо с ляв,
 после ужким със десен.
 Ами додето десния
 е още надвесен?
 Какво се получава,
 объркана главо?
 Получава се уклон наляво,
 Стъпил си с десния,
 а левия, то се знае,
 още из въздуха се мотае.
 Не е ли определено ясно,
 че това е уклон надясно?
 А всеки уклон на нас е чукд.
 Затуй аз измислих
 праволинеен ботуш.
 Няма десен и ляв -
 само прав.
 И не е толкова скъп,
 защото се ползва само един калъп.
 Ако е малко корав
 с повече ваква
 недостатъкът му ще се навакво.

256

Може вървежът ти
 да изглежда куклен,
 но няма опасност
 от никакъв уклон.
 И не е въпрос
 единствено до вървежа.
 Инак като та ритнат,
 си цял невежа -
 не ти е ясно:
 отляво ли те ритат
 или отдясно.
 А при моите ботуши
 още в общия миг
 разбираш, че това е
 праволинеен ритник...

Марко Ганчев

КРДОБГДРСЕНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОБГДРСЕНА

КРДОБГДРСЕНА	
БЯР...	
Фонд...	1
Опн...	10
А Е...	698
Лист...	256
Експерт...	
Секретар...	
Дата...	

257.

ИСТИНСКАТА ПРИТЧА ЗА ГОЛИАТ

Голиат - онага юнашка -
може ли да е убит
с някаква просташка прашка
от джудженцето Давид?

Вятър работа е тая,
най-елементарен мит.
Аз историята зная
в достоверния ѝ вид.

Имал Голиат голямо
тяло като цял балкан,
ала не по тяло само -
бил и духом великан.

Нивите си с плод прочути
и дома си тъй редял,
че за много милипути
Голиат бил идеал.

Но нали си имал сила
като всеки великан,
силата го изкушила
и нарамил боздуган. -
Щом като на тез пигмеи
идеал е всепризнат,
трябва и да ги владее
великанът Голиат.

В миг у всички милипути
всеки спомен изветрял
как нивята си прочути
дома си как редял.

Как развърта боздугана,
туй говорели напред -
и във Галилейока Кана,
и в Содом, и в Назарет.

Друго няма. Случка плитка
и банална, го рече:
Голиат не паднал в битка,
паднал в хорските очи.

А това, че уж убит е
от джудженцето Давид,
е да има пред тълпите
всеичко по-критично вид.

И когато се повтаря
о някой други божи син
тая случка стара-стара,
да се сецаме. Амин.

МАРКО ГАНЧЕВ

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНОУСЛОВИЯ
Фонд .....
Опис .....
А Е .....
Лист .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

104

Из архивите на

386

У-ние II-ро КДС

Строго секретно!

223

КРДОПБГДСРСЕЧА
 ВЪРНА СЪСТАВНА
 Фонд № .....
 Стан № .....
 А.Е. ....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

Съобщава аг. "Гораст"

Приел [ ] на 7 декември 1968 г
в 08.00 часа - гр. Прага

КРДОПБГДСРСЕ
 чл. 31, ал. 1
 от ЗДРДОПБГДСР
 Дата 27.05 Секретар: [ ]

А Г Е Н Т У Р Н О С В Е Д Е Н И Е

КРДОПБГДСРСЕЧА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСЕЧА

ОТНОСНО: Положението в ЧССР.

Източникът съобщава , че в разговор с Милош Стискал, личен приятел на д-р Криегел, последният е заявил следното:

"...Цялата университетска интелигенция, писатели, хора на изкуството, техници, журналисти и студенти стоят зад становището на д-р Криегел. Никаква морална капитулация на интелигенцията и работничеството, които са в здрава връзка и идеологически да се продължава във всичко което е било започнато след януари 1968 годи и се извърши под лозунга "мъртвите деца/убити от Съветите/ ни викат", непосредствено под щиковете и бронираните коли на окупаторе

Да не се забравя, че Съветите са подписали договор само за престои временен на съветските окупационни войски, но са подписали също, че няма да се месят във вътрешните работи на страната. Тоя момент трябвало широко да се използва според становище на Криегел и телекомуникационните средства, заедно с целия щаб от журналисти. Трябвало според Криегел твърде остро и в същото време умело да ръководят общественото мнение и го подготвят отново да стане движеща моторова сила когато дойде момента. Такива моменти според Криегел могли да настъпят бързо и то няколко.

1. Предстоящата твърда политика на Никсон срещу СССР комбинирана с нападението срещу съветската агресия от страна на комунистическите партии на Запад главно австрийската, италианската, английската и френската. /Секретарят на австрийската компартия бил много близък приятел на Симон Визентал/.

- 2. Предстоящото влизане на китайска пехота в Албания.
- 3. Проблемът в Средния изток.

4. Изменяне паралелограма на силите в света при евентуално - повече от евентуално разбиране между Китай и САЩ в смисъл разделяне на сфери на влияние и даване на Китай "зелен семафор" - посока на Сибир и Монголия .

КРЕДИТНО-ТОРГОВА
ВЪВЕДЕНИЕ
Фонд № .....
Със № .....
Л. Е. ....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

227
2-

Прие едно такова сериозно положение на СССР който ще бъде поставен под мултилитерално нападение политически на всички фронтове, намесата и "горещи конфликти ще изникне отново "цялото наше движение" .

Срещу окупаторът казал Криегел и разпокъсаното влияние и положение на Москва няма да и даде време за действие. Очаква се националните проблеми в самия Съветски съюз да бъдат изострени главно от страна на казаци, латиши, естонци, литвийци, украинци и грузинци комбинирани с плачевното економически състояние на съветския гражданин. Умишленото лишаване от информации е отлична почва за развихряне както на национални страсти, тъй и движение срещу правителството.

Бъде ли доведен, казал Криегел, - Съюзът до яквата и да е отстъпка, където и да е и постепенното стягане на обръча около него тия потенциални сили в самия СССР - национализъм, терора и лошата економика щяли да се трансформират в активна сила, която щяла да предизвика разложения в самия Съветски съюз. Именно затова Криегел бил заставал срещу моралната капитулация и настоявал да се поддържа перманентното антиокупационно настроение, организиране на масова пасивна съпротива и игнориране на окупатора, създаване на напрежение, политическа активност на масите. Създаване на прецеденти за протести, организиране на резолюции, петиции, студентски демонстрации с цел да се поддържа психологически общественото мнение да се чувства единство между народа и готовност за действие, когато дойде големия момент.

Относно предстоящите реформи в Правителството заявил, че е необходимо да се подминират съветските агенти с хора, които да виждат всичко каквото става в правителството и взимат съответните мерки, да бъдат изнасяни пред обществеността всички намерения на просъветската агентура.

Криегел бил заявил пред Стискал, че е необходимо да се създаде пред окупатора впечатление, че е овладял положението и в даден момент рогато конкретно политическата обстановка позволи тая лавина да се изсипе върху главите на Съветите. Необходимо е да бъдат разместени хората взели участие в ренесанса и стане "смяна на стражите", но да се запазят както хората, така и позициите. Дари и Москва да се опита да проведе чистка ще изникнат нови хора

КРЕДИТНО-ТОРГОВА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗЕРДОНБГДСРБНА

Историческите архиви на ДС

3-.

295

наши маскирани, които ще вземат важните ключови позиции.

Необходимо било, спроре Криегел, - сега да се запазят поне тия позиции, които били спечелени в годините 1964-1966 г. Да се пазят кадрите които били групирани по време на ренесанса "като тайна резерва", която идеологически е била за ренесанса, а официално не е излизала, а е действувала като информационен апарат на Смърковски, Криегел, Дубчек, Шимон, Шпачек, Млинарж, Цисарж, Прхлик и др.

Криегел, заявил, че цялата мрежа все още не била напълно открита и сега хората които били неизвестни по време на ренесанса трябва да бъдат вкарани като троянски кон и търпеливо да чакат докато дойде големия ден отново.

КРДОПБГДСРСБНА
 Виртуален архив на ЦС
 Фонд № .....
 Списък № .....
 А.Б. 325
 Лист № 225
 Експорт .....
 Секретар *P. Stojanov*
 Дата .....

ГОРАПШТ

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСЕ**А

105

КРДОПБГДСРБЕНА
ВЪРНО С ОРЪГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

135
Секретно!
Екз. единствен

КРДОПБГДСРБЕНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБЕНА

С П Р А В К А

Чехословашките другари ме информираха, че за Москва е заминала делегация на министерство на Вътрешните работи на приятелско посещение в състав: министър Пелнарж и заместник министрите Маер и Вашек, а също така и генерал Пепик, който ще бъде вероятен министър на вътрешните работи на Словакия.

Спогодбата между КГБ и МВР на Чехословакия ще бъде подписана през м.юни, когато др.Андропов ще посети Чехословакия.

По плана на ръководството на М-во на вътрешните работи се предвижда в Чехословакия през м.март наша делегация, начело с председателя на комитета др.Солаков да посети Чехословакия и подпишат спогодбата за съвместна работа.

Инициативата да срещата поема ръководството на министерството на вътрешните работи на Чехословакия.

12.XII.1968 г.

КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Лично строго секретно

Екз. № 2

КРДОНБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експорт .....
Секретар .....
Дата .....

ДО .
ДР .
Т У К

КРДОНБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОНБГДСРСБНА

И Н Ф О Р М А Ц И Я

№ 809

Относно: Интересът на вражеските разузнавателни и пропагандни центрове към нашата интелигенция и някои отрицателни явления сред нея

Както показаха събитията в Чехословакия, вражеските разузнавателни и пропагандни центрове в плановете си за осъществяване на "тихата контрареволуция" отреджат все по-важно място на мероприятията за политическо объркване и разлагане на представителите на интелигенцията в социалистическите страни.

През последните месеци разузнавателните служби на САЩ, ГФР, Франция и други капиталистически страни полагат по-конкретни усилия и за изучаване на обстановката и проявите сред нашата интелигенция.

Бяха получени редица сведения за подозрително поведение на гостуващи в България "научни работници" от САЩ, за които има улики, че са свързани с Централното разузнавателно управление. Между тях бяха: професор Чарлз Мозер от Вашингтонския университет - рецензент на беседите, предавани на български

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експорт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРЗВБГДСРСБНА

5
2.

език по радио "Би Би Си" (преди да дойде у нас, той се срещнал с бившия престолонаследник Симеон, с Гемето, с бивши царски дипломати и др.), Боб Додов – специален "съветник" при Министерството на финансите на САЩ, професор Борут Доклева, Анте Кидич – преподавател в офицерска школа в щата Индиана и др., които проведоха срещи с наши професори, писатели и други интелектуалци. В беседите си тези "гости" се стремяха да изучат настроенята на творческата интелигенция в България и да разберат какво е отношението ѝ към чехословашките събития.

Преди да напуснат страната някои от американските граждани споделиха убеждението си, че макар и бавно, и в България "зрее процес на демократизация", но поради положителното отношение на българския народ към Съветския и "твърдостта на режима", той щял да настъпи с известно закъснение в сравнение с другите социалистически страни.

До такива изводи стигат и някои "познавачи" на нашата действителност от Югославия като доцентът по славистика от Скопския университет – Антич, който сподели пред участник в семинара по български език, организиран в София от Съюза на българските писатели, че в България "зрее експлозия" и е създадено масово антисъветско настроение.

Контролираната и финансирана от ЦРУ на САЩ изменническа организация на геметовци – "Български национален комитет" (БНК) също се ориентира към конкретна подривна дейност по отношение на представители на нашата интелигенция. Близки сътрудници на Гемето считат като своя стратегическа грешка обстоятелството, че са подценили въпроса за печелене на съюзници сред интелигенцията. В тези среди се прави оценка, че с оглед "легализиране на чехословашкия пример" в България, дейността им сред българската творческа интелигенция трябва да протече в две основни направления:

- да се издирват и обработват политически интелектуалци, които имат резервирано отношение към Съветския съюз или

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № 10
 А Е 400
 Лист № 6
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

6
3.

не са съгласни с някои моменти от партийната политика;

- да се издирват по-конкретно такива професори, писатели, лекари, инженери и други представители на интелегенцията, на които може да се оказва влияние, а самите те биха могли да бъдат използвани за създаване на брожение срещу ръководството на партията и държавата.

Според някои от геметовците във Франция, от средите на интелегенцията можело да се разчита най-много на медиците и инженерите, които не били така силно "идеологически засегнати от комунистическата пропаганда".

Геметовци имали известна ориентация към писателя Емил Манов, който проявявал "известно недоволство", към Радой Ралин, към професор Радой Попиванов - член-кореспондент на БАН, и др. Те считали за своя важна задача да изнесат от България ръкописи - романи, повести, очерци и др., които отразяват в изопачен вид положението в нашата страна или имат антикомунистическо съдържание. Необходими им били произведения от рода на "Десет дни на Иван Денисович", в които се говори за "лагерите" и "терора" у нас и пр.

По всяка вероятност, тази задача е поставена от ЦРУ, защото с нейното изпълнение се натърбиха и други изменнически организации, които нямат обща дейност с геметовските комитети. Така например литературният кръжок "Българско огнище" със седалище Каракас (Венецуела) изпрати в началото на м. октомври т.г. до Съюза на българските писатели, БАН и Народната библиотека "Кирил и Методий" писма, с които оповести своята програма за отпечатване на книги, студии и др. върху икономическото и политическото развитие на България след 9.IX.1944 г. В писмата са посочени и някои теми за разработване като: "Отношението на българските интелектуалци и младежта към комунистическото управление", "Политически и стопански отношения между комунистическото управление в България и Съветска Русия"; въпроси, отнасящи се до индустриализацията на страната, селското стопан-

КРДОПБГДСРСНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № ..... 10 .....
 Опис № ..... 100 .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експорт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСНА
 ДЕКЛАСИФИКАЦИЯ
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСНА

7
 4.

ство, учебното дело, изкуството, литературата, печата и пр.

От съдържанието на писмата се вижда, че ръководителите на този "литературен кръжок" възнамеряват, във връзка с чествуването на 25-годишнината от социалистическата революция у нас, да започнат пропагандна акция против успехите, постигнати от нашия народ в социалистическото изграждане на страната. Определили са и награда от две хиляди долара за най-хубавото произведение с такава тематика.

Активна дейност в това направление осъществяват и редица дипломатически представители на капиталистически страни у нас и особено френските културни аташета.

х х
 х х

По време на събитията в Чехословакия голяма част от представителите на нашата интелгенция проявиха политическа зрелост, но не беше малък броят и на тези, свързани по един или друг начин с миналото или идейно объркани, които се солидаризираха с реакционните чехословашки кръгове и западната пропаганда.

Някои писатели, художници, редактори и др. изказваха становище, че с навлизането на войските в ЧССР бил спрян само временно процесът на "еволюцията", но по-късно, след изтеглянето им, този процес щял да се развие с още по-голяма сила.

Във връзка с изпратената провокационна телеграма от Международния ПЕН-клуб, с която се искаше да се окаже помощ на "задържаните" чехословашки интелектуалци, секретарят на българския ПЕН-клуб Стефан Дичев се опитал да събере ръководството, за да отговорят на предизвикателството, но почти всички негови членове се оказали "заети" и той се принудил сам да състави отговора.

Известни настроения в подкрепа на десните елементи в ЧССР създават у нас и такива представители на интелгенцията,

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експорт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

§

5.

КОИТО ИМАТ КОНТАКТИ СЪС СВОИ ЧЕХОСЛОВАШКИ КОЛЕГИ И ПОПАДАТ ПОД ТЯХНО ВЛИЯНИЕ.

Режисьорът на българо-чехословашката филмова продукция "Езоп" – Рангел Вълчанов, при завръщането си от ЧССР със задоволство споделил, че чехословашките учени, икономисти, журналисти и др. напрегнато работели, за да изготвят "системи и доказателства във връзка с реформите".

Георги Калоянчев, който също участва в продукцията, говорел с понижено настроение, че в Чехословакия "положението е непоправимо" и че "за кратко време около Дубчек и Свобода се обединил целият народ, който искал икономическа независимост и свобода".

Ангел Михайлов, син на народната артистка Райна Михайлова, композитор в Чехословакия, женен за чехкиня – режисьор в Пражката телевизия, уверявал свой близък, че чехите били единни и сплотени около Свобода и Дубчек. Твърдението, че в Чехословакия се подготвяла контрареволуция, било "руска измислица", а фактите в "Бялата книга" били опровергани от телевизията. Все още не се намерил чех или словак, който да приемел поста "цензор в телевизията".

Повлияни от чехословашките събития, в единогласие със западната пропаганда, някои писатели, кинодейци, художници и др. под различни форми изразиха мнение, че социалистическият реализъм бил изживял времето си и представлявал "анакронизъм" в съвременното изкуство. По подобие на чехословашките си колеги, те сметнаха, че при създадена се обстановка следва с творбите си "постепенно и неусетно" да влияят върху "начина на мислене на нашата общественост".

Например, известните с "новаторските" си възгледи дейци в Кинематографията около Леон Даниел, Вали Цанков, Анжел Ватенщайн и Рангел Вълчанов в дискусии, в интимни разговори и по други поводи демонстрират привързаността си към "либерализма, демокрацията и широтата на възгледите". Тази група,

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № ..... 1 .....
 Опис № ..... 10 .....
 А Е ..... 109 .....
 Лист № ..... 9 .....
 Експорт .....
 Секретар .....
 Дата .....
Stefan Filipov

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАНА
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

9
 6.

свързана с верига на приятелство и връзки, която обхваща много писатели, режисьори, композитори, артисти и критици, привлича към себе си млади и способни дейци и се стреми да ги постави под своя зависимост и влияние.

В Българска кинематография продължават да се правят филми с тематика, насочена против партията. Наложителното им спиране нанася финансови щети на държавата. Например, преди една седмица бил прожектиран пред художествения съвет филмът "Небето над Велека". Др. Филип Филипов наредил филмът да се скрие, понеже според някои това бил най-антипартийният филм, изработен досега у нас. Сценарият му е написан от Дико Фучеджиев - секретар на партийната организация при Съюза на българските писатели, а е реализиран от режисьора Едуард Захарисв.

Подобен е и филмът "Разпределение на студентите", в който Мариета Евстатиева - режисьор, е насочила критиката си срещу наши висши партийни и държавни инстанции, които предварително решавали "личните драми" на студентите. Въпреки това Евстатиева е изпратена в Швейцария, за да снима нов филм.

В Студията за хроникални и документални филми също са спрени някои филми, които не са издържани в идейно и художествено отношение.

Такива обезпокоителни явления се наблюдават и в някои редакции и издателства.

На едно от заседанията на редакционната колегия на в. "Стършел" Марко Ганчев предложил да бъдат публикувани във вестника стихотворенията му "Подгрененото теле", "Монолог на един общар" и "Истинската притча за Голиат", които са пропити с остър сарказъм. Съдържанието на първите две стихотворения е насочено против провежданата от партията политика за стабилизиране на културния фронт.

В стихотворението "Подгренено теле" авторът се стреми да защити Радой Ралин от отправената му критика във в. "Ра-

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № 10
 А Е 400
 Лист № 10
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

10
7.

ботническо дело" и в "Литературен фронт", като го оприличава на незинно "теле", подгонено от "вълци и псета", които, за да се харесат на партията, "не само лежат, а и лапи лижат".

В стихотворението "Истинската притча за Голиат" се бичуват действията на Съветски съюз в Чехословакия и провежданата от него външна политика към другите социалистически страни.

Тези произведения са били отхвърлени от редакцияната колегия, но се появило колебание дали да се отпечата стихотворението "Подгоненото теле".

Редакторите в "Стършел" споделят помежду си, че Димовски е мекушав човек и е изнаднал под влиянието на Радой Ралин, който успял да го спечели с парадирването си, че е "полорник срещу неправдите".

Преди няколко дни в редакцията се явил в нетрезво състояние Тодор Данаилов, който имал арогантно поведение и между другите нелепости казал, че "ще дойде ден да бесят всички, като се почне от ръководителите на Републиката".

Бяха получени сведения, че група бохемстващи млади писатели се събират в апартамента на Розалия Николова Ликова, преподавателка по българска литература в Софийския университет, и пронизират членове на БКП. Тероризирали изтъкнати литературни дейци, като им звънели по телефона късно през нощта и отпращали по тежен адрес цинични ругатни.

Литературният критик Огнян Сапарев злъчно заявил, че работите у нас можели много лесно да се оправят, ако се избесят всички служители от КДС, а техните приятели се съдят и бесят.

С цел да създадат обстановка на недоверие и подозрение към взетите от партията мерки за оздравяване на идеологическия фронт и да сплашат честни, но неосведомени хора от

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № 1
 Опис № 19
 А Е 300
 Лист № 11
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата 1968

11

8.

средите на интелгенцията, вражески елементи от София разпространяват всевъзможни слухове за ум започнати репресии срещу научни и културни дейци, като се позовават на "информации" от чужбина.

Под влияние на тази пропаганда, напоследък сред писателските среди се говори, че е настъпил курс на "стагнация на културния фронт" и се изразяват опасения, че у нас се върви към своеобразно връщане на "култовските методи на управление и ръководство". Като признак за това се сочи статията на Димитър Методиев "Критика от чужди позиции", в която основателно се атакува рецензията на Огнян Сапарев "Превъпласания на примитивизма". Някои писатели злословят, че със статията на Методиев се утвърждавала победата на онова крило в Съюза на българските писатели, което било свалено от априлската линия.

Известно безпокойство изразил по този повод и писателят Камен Калчев.

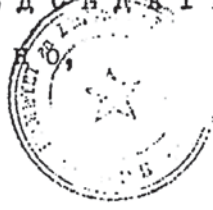
Има сигнали, че и писателят Веселин Андреев изразява някои резерви по отношение на партийната линия.

12.XII.1968 г.

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАНИ
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ПРЕДСЕДАТЕЛ: (п) А. Солаков

В я р н

Отп. в 2 екс.

№ 1 - П. Матев

№ 2 - към дело

Изпълн.: Аврамов

Нап.: 11/11.XII.1968 г.

107

Из архивите на

398

У - ние II-ро КДС

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЪРХОВЕН КОМИТЕТ
 Фонд № .....
 Сив № .....
 А. Е. № 325
 Лист № 143
 Експорт .....
 Секретар .....
 Дата .....

Съобщава аг. "Гораст" *21.12.68*
 Приел [ ] на 16.12.1968 г
 в 17.00 часа - гр. Прага

А Г Е Н Т У Р Н О С В Е Д Е Н И Е

КРДОПБГДСРСБНА 2
 чл. 31, ал. 6
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА
 Дата: 21.12.68 Секретар: [ ]

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Относно: Положението в ЧССР.

Източникът съобщава, че в разговор с Милош Стискал, последният е заявил, че сега настъпва кардинален момент в прегрупиране на силите репрезентиращи антисъветското крило.

Тия всички размествания трябвало да станат колкото се може по-скоро, защото било ясно, че Свобода, Дубчек и Черник са капитулирали и са проиграли основен момент - именно ясната диференциация между чехи и съветските окупатори. Отклонили са се от Кригеловата политика, която почивала на принципа "вие ни окупирайте, вие сте за сега по силни, можете да диктувате със силата на оръжието, но вашия диктат не е наше убеждение, а наша покорност." Небивало според Кригеловата теза да се колаборира, да се поддържа активност в отношенията между Чехия и Москва. Да не се развива никаква инициатива пред общественото мнение, да не се пише нищо за Съюза, да не се говори, да не се пращат делегации, да не отиват в Москва хора на изкуството, да се игнорира същевременно България, която била най-верното куче на Москва с целият ѝ обществен живот. Българските комунисти проявявали остри сталински позиции и често много сполучливо заблуждавали останалите партии, че са демократи.

Кригел бил настоявал пред членовете на Правителството и ЦК да не се впускат в предполагаеми дипломатически ходове с Москва след окупацията, защото ще бъдат смачкани, защото нито един от тая група хора Черник, Свобода, Хусак, Дубчек не е личност която може със собствен ум да играе висока игра.

Цялото професорско тяло на Карловския университет и другите факултети са играли ролята на мозъчен тръст, като до сега им давал съвети и информации. Политиката на тия хора сега обаче е коренно различна от тая която призовават и пропагандират мозъчните тръстове. Следователно наставал, според Кригел, момент на автоизолация

244

2-

за Дубчек-Черник-Хусак-Свобода преход към кабинетна политика. Криегел и Шимон и главно Криегел, заявил Стискал-, чрез интелектуалните среди държи все още в свои ръце няколко огромни тръстове - писатели, артисти, журналисти и университетски професори, да не говорим за медицинския факултет, който изцяло е в негови ръце. Сега Криегел щял да им прати няколко троянски коня, т.е. хора които официално ще са съгласни с правителството само и само да удържат позициите откъдето може да се наблюдава, изменя насока и печелене на квадратни метри, след това предмостие и нов удар.

Криегел казал на Стискал, че трябвало умело да се използва известна политическа нерешителност на Съветите, известна липса на концепция политическо философска не само към проблемът на Чехия но въобще световен миоглед в момента липсвал. Москва чувствава ясно, че е загубила своята монолитност със своя социалистически блок и с компартиите от Запад. От друга страна всички нейни опити за печелене целосветовни позиции и финансово омаломощават без да донесат чакания резултат. Особено големи надежди възлагал Криегел на споразумението между Китай и САЩ. Китай се опитвал сега да пренесе центъра на тежестта на своя страна и да претисне Съюза към стената. За тая цел му е необходима Америка и редица други страни зависими от САЩ. Китай трябва да бъде страна над Москва, да я държи в потенциална опасност - политика на свързване на ръцете или политика на блокиране. САЩ ще улесни Китай като влияе на някои строго определени страни в Азия, като Корея и Виетнам но в никакъв случай по-далече. Економическата нестабилност на Китай не ще позволи пълният му авторитет в тая област и икономическите проблеми повече или по-малко ще бъдат диктувани от Никсън. Америка изтегля своята експанзия от Виетнам, защото вижда, че това я отклонява от Европа. Сега Никсън щял да има свободни ръце.

По-нататък Криегел е заявил, че базите на СССР в Средиземно море са много нестабилни и Москва добре разбира, че в даден момент нейната морска сила не може да бъде активна тъй като нейните бази са много нестабилни. Москва нямала военен опит нито военни традиции на водене на модерна война комбинирана с авиация, както Америка и Англия, които са придобили много голям опит от 39 година насам. Единствените бази които биха били за СССР от значение са Албания и Югославия, които са отдавна загубени. Свободният път на централно снабдяване в средиземноморието бил затворен.

КРДОПБГДСРБЕНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17

Върх. № .....
Фонд № .....
Сериј. № .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

Претрупването на атомното оръжие води до непосредствено отпадане на атома като решаване на проблемите на войната отново ставали актуелни конвенционна война само с модерна техника. Конвенционната война според стратегите на САЩ и анализа проведен в последните 6 месеца с помоща на сметачните машини гарантира известен успех в областта като Средиземноморието и Европа. Острият курс който ще комбинира Никсон заедно с "горещи акции" щял да създаде нова обстановка за Чехия по-изгодна от тая , която е сега. Психологическата война в Чехия е все още в огромна плюс за Чехия срещу Москва. Москва не можела да спечели съзнанието на хората нито пък да овладее информационно-комуникационната мрежа.

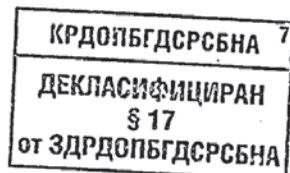
Криегел заявил, че сега , ако още 10 дни Свобода и Дубчек неспрат с колаборантите да работят като портиери и не започнат да играят ролята на подчинени- покорни, ще почне да действа сила обществено мнение, което ще си вземе обратно авторитета който им е дал.

Криегел заявил, политиката вникване в самите нас трябва да бъде ограмна и тясно свързана с външния свят. Съветите са хора на евтините ефекти - те закъсняха след окупацията, ние сме много преди тях. СССР няма звена, нито хора, които да бъдат свидетели срещу нас в евентуални процеси, които да изиграят ролята в обръщане на общественото мнение. Провеждането на чистка от масов характер в партията била за сега невъзможна, но не изключена и затова трябвало да бъдат готови и почне ли чистка наши хора трябва да чистят московското крило, а не тук нас.

Много зависи от армията и че нейният команден състав трябвало да бъде спасен от посегателство. Обществото трябвало да брани всички хора, които ще бъдат изложени на отстраняване и небива да изпуснем информационните средства от своите ръце, които да ни информират, не така както иска Москва.

КРДОПБГДСРБНА
 ВАРШАВСКАТА КОНВЕНЦИЯ
 Фонд № .....
 Серия № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

Гораст

Строго секретно!

Екз. № : _____ *123*

КРДОПЕГДАТОС
ВЪРНИ С ДРУГИНАРА
Фонд № ..... 1 .....
Опак № ..... 10 .....
А Е ..... 449 .....
Лист № ..... 123 .....
Експорт .....
Секретар *Ген. Георгиев*
Дата .....

КРДОПЕГДАТОС
ДЕКЛАСИРАНО
от ЗДРДОПЕГДАТОС

О Ц Е Н К А

ОТНОСНО: Резултатите от взаимното сътрудничество на Управление I-КДС с органите на МВР-ЧССР за периода от 22 октомври 1966 год. до 10.XII.1968г.

Взаимното сътрудничество на Управление I-КДС с органите на МВР-ЧССР през отчетния период се е изразило в следното:

I. Обмен на външнополитическа, оперативна и научно-техническа информация.

A. Получена информация от чехските другари:

От 22.X.1966 година до дегата от чехските другари сме получили общо 61 информации. От тях 42 са използвани за бюлетина на ЦК или за информиране на заинтересовани наши ведомства и институции.

Получените информации, съгласно третираните въпроси могат да се разпределят както следва:

- По въпроси засягащи НАТО - 14 бр.
- По въпроси засягащи ГФР - 4 бр.
- По блискоизточния конфликт - 5 бр.

- 2 -

КРДОНБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДСПБГДСРБНА

124

- По въпроси засягащи Англия, Италия, Австрия, Везикана и Гърция - 9 бр.

- За положението в някои арабски, африкански и азиатски страни - 12 бр.

КРДОНБГДСРБНА
ВЯРНО С СРЪБИЯТА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....
- За общия пазар - 2 бр.

- По линия на НТР - 7 бр.

- По други въпроси - 9 бр.

От получените информации особен интерес за нас представляват:

- Отношението на страните членки на НАТО към военния режим в Гърция - 30.XI.1967 год.

- Някои данни за вътрешно-политическото положение в Гърция - 15.III.1968 год.

- Конференцията в Бон на ръководителите на западногерманските мисии в социалистически страни - 17.II.1968 год.

- Позицията на Англия, Франция, Италия и на някои арабски страни по близкоизточния конфликт.

- Някои актуални военнополитически въпроси на НАТО - 6.I.1967 год.

- Относно обсъждането в НАТО на положението в района на Средиземноморието - 2.X.1968 год.

Б. Изпратени от нас информации.

През изтеклия период от наша страна са изпратени на чехските другари общо 52 информации.

Съгласно третираните въпроси те могат да бъдат разпределени, както следва:

- По линия на Гърция - 11 бр.

- По линия на Турция - 16 бр.

- По линия на НАТО - 9 бр.

36

КРДОБПБГДСРБНА
 ВЯРНО В ОРИГИНАЛ
 Фонд № .....
 Опн. № .....
 А. Е. № .....
 Лист № .....
 Експорт .....
 Секретар .....
 Дата .....

- 3 -

125

КРДОБПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАНА
§ 17
от ЗДРДОБПБГДСРБНА

- По линия на ГФР - 6 бр.
 - По линия на НТР - 2 бр.
 - По линия на Австрия,
 Близкия изток, Италия и Франция - 4 бр.
 - По други въпроси - 2 бр.

~~По важни от тях са:~~

~~По наша страна да изработим за МВР-ЗСР следните информации:~~

- 6
- За участието на САЩ в преврата в Гърция, ~~13.5.67 г.~~
  - За поставени задачи на Гръцките официални представители, намиращи се в социалистическите страни, ~~4.VI.1967 год.~~
  - За изводите на Генералния щаб на Бундесвера и щабовете на НАТО, от събитията в Близкия изток; ~~22.VI.1967 год.~~
  - Относно заседанието на специалния комитет на НАТО, състояло се през м. март 1967 година в Париж; ~~28.IV.1967 год.~~
  - Относно интерес на турското разузнаване към военни обекти в социалистически страни; ~~29.II.1968 година.~~
  - За ~~съобщение~~ съобщение в Бон по въпросите на западната политика към социалистическите страни;
  - За преговорите между министрите на Външните работи на ГФР и Австрия; ~~3.VII.1968 година и други. В резултат на изготвените от тях документи се изработва общо взето, сътрудничеството и размяната на информации се добре и е желателно то да продължи както до сега и в бъдеще.~~

Освен това през отчетния период Управление ~~ИЗД~~ е поддържало и лични контакти с разузнавателното управление на МВР-ЧССР, посредством командировки на наши о.р. до ЧССР или тяхни до НРБ, като например:

- От 27 до 29.XI.1966 година в Прага са пребивавали другарите Я. ХРИСТОВ и Ив. ИВАНОВ. Същите са провели консултации по линия на НТР и са подписали протокол за взаимно сътрудничество в тази област;

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Б .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

Секретно!
Екз.единствен

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАНЕ
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

На 19. т.м. у дома беше другаря Шалгович на вечеря. До сега се е срещал с министър Пелнарж, Биляк, Индра, Якеш, Спачек и други. Дубчек и Хусак въпреки опитите да се срещне с тях са безрезултатни.

Дубчек бил заявил, че това ще направи, след като стане ясно къде ще работи.

По отношение на него се води разследване от две комисии. От министъра на Вътрешните работи и контролната комисия на ЦК на ЧКП. Поставени са му 72 въпроса, на които той трябва да отговори. Ще предаде отговор на комисии в Министерство на вътрешните работи. На някои въпроси смята да отговори, а на някои не може да даде отговор и няма да отговори.

На 21 т.м. е свикано заседание на Централната ревизионна комисия, която ще разгледа неговото положение и реши неговия въпрос.

Самочувствието му е малко понижено от обстоятелството, че по отношение на него се води разследване и че Дубчек и Хусак все още отказват да го приемат. Независимо от всичко, той заяви, че ще се изкаже пред ревизионната комисия в духа на написаните от него обяснения. Пелнарж му предлага да го изпрати на работа евентуално като резидент в Москва. Други другари го съветват да постъпи на работа някъде в някой завод или предприятие като обикновен работник.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЪРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Спис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН § 17 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

2

138

Може би ще приеме последното, ако го приемат работниците. Ако направят стачка и го изгонят, тогава ще се съгласи да отиде някъде на задгранична работа.

Изказа съжаление, че най-отговорните хора от здравите сили все още не са се организирали и няма център, който да поведе борба с Дубчек и Смърковски. В тези среди се наблюдава стремеж да запазат местата, които в момента имат. За това и на Декемврийския пленум десните сили са били много по-активни.

Липсва желание за борба от тяхна страна и се чака само на Съветския съюз.

Договорихме се да се срещнем отново в събота на 21 т.м. да ми съобщи как е протекло заседанието на Централната ревизионна комисия и как е решен неговия въпрос.

Предадох му пакета с водката.

Шалгович още един път помоли да предам сърдечните му благодарности на Ръководството на Комитета и лично на другарите Солаков и Шопов.

София, 20.XII.1968 г.

110

ПОДЕЛЕНИЕ 5030

№ 12
5.1 190.9
ПРАГА

КРДОПБГДСРСБНА
чл. 31, ал. 1
от ЗРДОПБГДСБНА
Дата: 27.08 Секретар: [Signature]

Строго секретно.

Съобщава: аг. "Васко"
Приел: [Redacted], Прага, 20.12.1968 г.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар [Signature]
 Дата .....

АГЕНТУРНО СВЕДЕНИЕ

ОТНОСНО: изказвания на Иржи Стано
за положението в Чехо-ловакия

Тези дни ми се отдаде възможност да поговоря по-обстойно с бившия кореспондент на ЧТК в София ИРЖИ СТАНО, който понастоящем е редактор във в. "Руде Право",

Спирайки вниманието си главно върху събитията в ЧССР от м. август насам, имах желанието да науча неговото мнение по този въпрос:

7
КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗРДОПБГДСРСБНА

Стано е на мнение, че информацията от наша страна /има в предвид пресата на социалистическите страни, включително и "Бялата книга" на съветските журналисти/ е превишила до известна степен надвисналата опасност от контрареволуция. От друга страна, призна той, че "нашата, чехословашката преса превиши необмислено своите задължения за обективна информация, така, че истината трябва да я търсим някъде по средата".

Той, който следи редовно българските ежедневници е останал възмутен от мателиали, помествани главно във в. "Народна армия" и опровергава твърдението, че са намерени складове с оръжие. Ако такива складове действително са били открити, то това оръжие е притежание на работническата милиция. На въпроса, кой и с какво оръжие е стреляно по съветския хеликоптер, при падането на който загинаха двама съветски журналисти, Стано отговори, че този случай бил напълно проучен и се констатирало, че имало повреда в моторите, което е довело до злополуката.

Според него, нашата преса и по-специално в. "Народна армия" не информирал обективна нашият читател, като посочи, че пълковник Първанов е писал измислици, неотговарящи на действителността неща - има в предвид статията на Първанов за предлагането от страна на родителите на своите дъщери на българските войници с цел да бъдат провокирани и т.н.

2.- 9

На въпроса,кой и с каква цел е стрелял по съветските войници от сградата на редакцията на "Гуде право",той твърди,че там на един от прозорците се е показал въоръжен съветски войник и вземайки го за контрареволуционер,съветските части чакащи на улицата,са открили стрелба по него по погрешка. Той обаче не отговори на въпроса, как така ще стрелят по него,когато само е се е показал на прозореца, когато на останалите прозорци също е имало хора,които спокойно са наблюдавали и по които не е било стреляно от страна на съветските войници.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № ..... 2 .....
Опис № ..... 3 .....
Л Е ..... 311 .....
Лист № ..... 9 .....
Експорт .....
Секретар .....
Дата ..... 11/11/1959 .....

ВАСКО

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИКАЦИЯ
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

КРДОПБГДРСБНА
ВЯРНО С ОРГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

1154

СПРАВКА

На 27 т.ч. министърът на Вътрешните работи другарят Пелнарж устрой среща на резидентите от социалистическите страни с ръководния състав на Министерството.

По време на срещата разговарях с другаря Палнарж, Вашек и с почти всички началници на управления и някои от техните заместници.

Др. Пелнарж заяви, че с удоволствие ще се срещне с д-р. Солаков в Прага. Той е искал това да стане по-рано, но поради големите реорганизации, които сега се извършват в Министерството не му е оставало време.

От 1 I 1969г. в ЧССР ще започнат да действуват три министерства на вътрешните работи, а именно:

А/ Федеративно министерство на Чехословакия, на което министър остава др. Пелнарж с първи заместник др. Вашек.

Б/ Чешко министерство на вътрешните работи с министър, който ще съобщи допълнително и първи зам. министър др. Кубик, до сега заместник началник на II главно у-ние и двамата са добри. С Кубик съм се срещал няколко пъти, искал е от мен лично услуги. Моите и на съветските другари впечатления са, че е много добър. Той има да играе на територията на Чехия важно значение, като се изхожда от събитията в ЧССР, които до сега с нищо не са се изменили.

В/ Словашко министерство на вътрешните работи с министър др. генерал Пепик, който е личен приятел на Шалгович. В последно време в неговото поведение се наблюдава колебание.

В структурно изменение органите на ДС – като цяло се запазва само I у-ние и военната контраразведка. От там нататък във всички министерства ще има II у-ние и IV у-ние, следствен отдел, паспортни служби и прочее.

По-точно какво ще бъде структурното състояние на органите на ДС и с какви кадри ще се окомплектуват, ще мога да кажа около 10 – 15 януари, тъй като за сега все още не всичко е окончателно и се изменят много неща постоянно.

154a

Кубик ми каза, че взема др. Кавана за началник на
управлението на външното наблюдение в МВР на Чехия.

31 XII 1968г.

КРДОПБДИСОБНА
ВЯРНО СЪОТВЪРЖАВА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата,.....

КРДОПЕЛДОРОМА
ВЯРНО С СЪМЛИВАМА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е ..... О З Р Ъ Ц К И Е
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....
от две хиляди дуки към работниците, селяните,
служителите, научните работници, артистите и
всеички останали

203

Най-напред животът на нашия народ бе застрашен от войната. След това настъпиха лоши времена, събития, които застрашиха неговия дух и характер. Болшинството от народа прие с надежда програмата на социализма. Нейното осъществяване, обаче, попадна в ръцете на неподходящи хора. Това, че на тях им липсваше държавнически опит, знания и философско образование, нямаше да пречи толкова, ако те имаха поне обикновена мъдрост и приличие, ако умееха да изслушат становищата на другите и да дадат възможност постепенно да бъдат сменени от по-способни хора.

Комунистическата партия, която след войната се ползуваше с голямо доверие у хората, постепенно го замени с длъжности и позиции и след като се сдоби с всички длъжности и позиции, нищо друго вече не ѝ остана. Трябва да признаем това и това е известно на комунистите между нас, чието разочарование от резултатите е толкова голямо, колкото разочарованието на всички останали. Погрешната линия на ръководството промени партията от политическа партия и идеен съюз в една властваща организация, която стана привлекателна за егонистите, хадни за власт, пресметливите мислещици и хората с нечиста съвест. Тяхното влияние оказва влияние и върху характера и начина на действие на партията, чието вътрешно устройство не позволяваше в нея да печелят влияние честните хора, които биха и непрекъснато приспособявали, за да бъде тя винаги подходяща за модерния свят. Много комунисти се бориха против този упадък, но не успяха да предотвратят това, което стана.

Отношенията в Комунистическата партия станаха модел и причини за аналогични отношения в цялата държава. Нейното свързване с държавната власт доведе до там, че тя изгуби преимуществото си да не се отъждествява с изпълнителната власт. Дейността на държавата и стопанските органи не подлежеше на никаква критика. Парламентът отвика да резисква, правителството да управлява, директорите да ръководят. Изборите изгубиха значението си, законите - тежестта си. Изгубихме доверие въ нашите представители във всички комитети, а ако не го изгубихме, то не можехме нито да излизаме от тях, понеже те не можеха нито да постигнат. Ще по-лошо бе това, че не можехме почти да си вървяхме едни на друг. Личната и колективна чест биха в упадък. С

КРДОГ...
 ВЯРН...
 Фонд № 2
 Опие № 3
 А Е 328
 Лист № 209
 Експерт: Д-р Божидар
 Сохраняемостта: да
 Дата: .....

- 2 -

... не се постигнаше, а за някакво си оценяване според
 ... да мога да се говори. Затова болшинството
 от хората изгу хва интерес към обществените работи и се грижеха само
 за себе си и за парите, като към нередностите принадлежи и това, че
 днес не може да се рече дори и за парите. Разваляха се отношенията
 между хората, изчезна радостта от труда, просто настъпи такава време,
 което изстравя духа и характера на народа.

Ние всички сме отговорни за това положение, най-много, обаче,
 комуни тите между нас, но все пак главната отговорност носят онези,
 които бяха съставна част или оръдие на неконтролираната власт. Това
 беше адат на една отделна група власт, налагана с помощта на партий-
 ния апарат от Прага до всяка околия и до всяко село. Този апарат
 решаваше кой какво може и кой какво не може да прави, той ръководеше
 ТКЗС-та на кооперативите, фабриките на работниците, народните съвети
 на гражданите. В действителност никоя организация не принадлежеше на
 своите членове, нито дори комуни тическата партия. Най-голямата вина
 на тази власт е в това, че те провъзгласяваха своето
 своеволие от името на работниците. Ако повярваме на тази заблуда, то
 би трябвало да търсим у работниците вината за упадък на нашето
 стопанство, за престъпленията срещу невинно осъдени хора, за въвежда-
 нето на цензура, която забраняваше да се пише за всичко това, за
 погрешните инвестиции, за нерентабилната търговия, за недостига от
 хиляда. Разбира се, че никой разумен човек не може да повярва във
 вината на работниците. Всички знаем, а това особено добре знае всеки
 работник, че работническата класа на практика не решаваше нищо. Ръко-
 водителите на работниците бяха назначавани от някой друг. Докато
 мнозина от работниците смятаха, че управяват, специално подобрени и
 възпитани за това кидри-функционери на партийния и държавен апарат
 управляваха от тяхно име. Те заеха фактически мястото на отстранената
 класа и сами станаха нови господари. Трябва, обаче, справедливо да
 кажем, че някои от тях отдавна разбраха тази лоша игра на историята.
 Днес можем да ги познаем по това, че отстраняват нередностите,
 поправят допуснатите грешки, връщат името на членовете и граждани-
 те да вземат решения, ограничават правата и броя на чиновническия
 апарат. Те се с нас против напредващите становища сред партийната
 маса. Обича, голяма част от функционерите се съпротивляват на проме-
 ните и имат още тежест. Те все още имат в ръцете си средства за власт,
 особено в околните и селата, където могат да ги ползват скрито и
 безнаказано.

./.

КРДОИПБВЕРСОМА
 ВЯРНО СЪУМНИКА
 Фонд № 3
 Опан № 3
 АЕ 328
 Лист № 105
 Експроцент на демократизация
 Секретар *Дим. Витанов*
 Дата Последното 1976

- 3 -

205

От началото на тази година у нас протича възродителен процес на демократизация. Той започна в комунистическата партия. Последното трябва да се каже, а това знаят и безпартийните между нас, които не очакваха вече никакво добро от там. Трябва обаче да се добави че този процес не можеше и да почне от друго място. Защото само комунистите можеха да живеят цели 20 години какъв да е политически живот, само комунистическия критика е свидетел на това, което се вършеше, само опозицията в самата комунистическа партия имаше привилегията, че беше в допир с противника. Затова инициативата и усилията на демократичните комуни ти е само изплащане на дълга, който партията има спрямо безпартийните, като тя е в едно неравноправно положение. Следователно, не е необходимо да се благодарим на комунистическата партия, но трябва да ѝ се признае, че тя се стреми честно да използва последната възможност, за да спаси своята чест и честта на народа. Възродителният процес не внася нещо изключително ново. Той дава идеи и предложения, от които много от тях са по-стари от грешките на нашия социализъм, а някои са възникнали под повърхността на събитията и вместо да бъдат наказвани, са били потъпквани. Да не си правим илюзии, че сега тези идеи ще възтържествуват чрез силата на правдата. За тяхното възтържествуване спомогна по-скоро слабостта на старото ръководство, което наглежда трябваше най-напред да се умори от двадесетгодишното си царуване, в което никой не му пречеше. Изглежда, че трябваше да узреят напълно всички дефектни елементи, скрити в основите и идеологията на тази система. Затова да не надценяваме значението на критиката от редовете на писателите и студентите. Въздишност източник на обществените промени е народното стопанство. Една дума, казана на място, може да окаже влияние, една когато е казана при вече наизреки условия. А под понятието наизреки условия - за същеление у нас трябва да се разбира нашата обща беднотия и пълното разлагане на старата система на управление, когато за наша сметка, при пълно спокойствие и мир, се компрометираща политически от определен тип. В такъв случай е ясно, че истината не побеждава, а просто тя е единственото, което остава, когато всичко останало е пропиляно. Затова нямаме повод за общонародна победоносна слава, а само повод за нови надежди.

Ние се обръщаме към вас в този момент на надежда, която все още е настрашена. Изминаха няколко месеца, докато мнозина от нас осъзнаха, че когато да проговорят, а мнозина - не върват до днес. Но

W

ние вече проговорихме и си разкрихме намерението да очовечим този режим, че нищо друго не ни остава, освен докрая да проведем това измерение. Иначе разплотата на старите сили би били жестока. Обръщаме се особено към тези, които все още изчакват. Периодът, който идва, ще има решаващо значение за година наред.

Периодът, който идва, е период на отпуски и ваканции, когато по ствар навик, ще ни се иска всичко да зарежем. Можем, обаче, да се обзаложим, че нашите любезни противници не ще си позволят летни почивки, че ще мобилизират своите жора и ще искат от сега да си осигурят приятни коледи ни празници. Нека да внимаваме какво ще става, нека се опитаме да разберем всичко това и да можем съответно да реагираме, нека се откажем от невъзможното желание винаги да получаваме обяснения отгоре и да ни бъде сервиран винаги един един твен извод. Всеки трябва да си прави извод сам, на своя отговорност. Общи сходни заключения е възможно да се постигнат само в дискусия, за което е необходимо свобода на словото, което е всъщност единствената наша демократическа придобивка през тази година.

В бъдеще ни трябва да излизаме със собствена инициатива и със собствени решения.

Преди всичко, ни трябва да се противопоставим на становищата /ако се появят такива/, че е възможно да се проведе някакво демократическо възраждане без комунисти, а евентуално и против тях. Това би било както несправедливо, така и неразумно. Комунистите имат изградени организации, в които трябва да се подкрепи прогресивното крило. Те имат опитни функционери и имат в край на крайщата все още в ръцете си решаващите средства. Те излязоха пред обществеността със своята програма за действие, която е и програма за първото оправяне на най-големите нередности и никой друг няма такава конкретна програма. Необходимо е да се изиска от тях да излезат пред обществеността във всяка околня и във всяко село със своите местни програми за действие. Касае се за съвсем обикновени и отдавна очаквани справедливи дела. ЦК подготвя конгрес, на който ще се избере нов ЦК. Нека да настояваме новият ЦК да бъде по-добър от сегашния. Ако днес комунистическата партия казва, че своята ръководна позиция иска и ще да изгради върху доверието на гражданите, а не върху насилието, ни можем да повярваме на това дотолкова, доколкото можете да вярвате на хората, които вече сега се изпращат като делегати на окръжните и околийски конференции.

./.

КРЕДИТНО-РАБОТНА
ВЯРНА СЪЛЪЖБА
Осма кв. 3
Осие 3
Л. Е. 328
Лист 106

КРД...
 ВЯР...
 Фонд №...
 Опане №...
 А Е...
 Лист №...
 Експерт...
 Секретар...
 Дата...

- 5 -

През последно време хората се безпокоят, че ходят на демонстрациите и сприя. Това чувство е отчасти проява на умора от възбудите събития, а отчасти и от факта, че мина сезона на изненадващите открития, на демисиите на висшестоящите функционери и на небиващите досега смели изказвания. Обаче борбата между противоположните сили се прикри, сега е по-прикрита. Води се борба за съдържанието на законите, за размера на практическите мерки. Освен това, ние трябва да дадем време за работа на новите хора, министри, прокурори, председатели и секретари. Те имат пълното право да искат известно време, да да могат да покажат дали са способни или не. Освен това, ние днес не можем да очакваме нещо повече от централните органи. Те и без това проявиха, дори бива да искат, удивителни качества.

Качеството на бъдещата демокрация практически зависи от това, какво ще стане с предприятията и в самите предприятия. При всички наши дискусии в края на краищата ние сме в ръцете на стопаните. Добрите стопани трябва да се търсят и да се налагат. Истина е, че в сравнение с развитите страни ние всички ще сме добре платени. Ние можем да искаме повече пари, които могат да се напечатат и с това да загубят своята стойност. По-добре е да искаме да бъдат назначени такива директори и председатели, които да са в състояние да ни обяснят, какво искат да произведат и при каква себестойност, на кого и за колко да го продават, каква ще е печалбата, колко от тази печалба ще се инвестира за модернизиране на производството и колко ще се разпредели между трудовете се. Под привидно отегчителните надписи във вестниците се води остра борба между демокрацията или топлиите места. В тази борба работниците като производители могат да се намесват с това, кого ще изберат в заводското управление и в заводските съвети. В свой интерес трудовете се ще направят най-добре като изберат за свои представители в профсъюзните органи своите естествени ръководители, способни и честни хора, без оглед на партийната им принадлежност.

Ако понастоящем не можем да очакваме от сегашните централни политически органи повече, трябва да постигнем повече в околните и селата. Нека настояваме за отстраняването на хората, които злоупотребиха с дадената им власт, които нанесоха щети на социалистическата собственост, които действуваха нечестно и жестоко. Трябва да се намерят начини, как да ги накараме сами да отстъпят. Например, публична критика, резолюции, демонстрации, демонстративни трудови бригади, събирание пари за тяхното пенсиониране, стачки, бойкот пред вратите им.

./.

КРЕДИТНО-КОСОВИНА
 ВЪТРИШНА КОСОВИНА
 Формат .....
 Олив .....
 А. Е. ....
 Лист .....
 Екста .....
 Секрет .....
 Дата .....

- 6 -

Не трябва обаче, да допуснем, прилагането на незаконни, неприлични експроприации, защото това ще им послужи като коз да повлияят върху Александър Дубчек. Нека да съживим дейността на Националния фронт. Нека настояваме за публични заседания на народните съвети. По въпросите, с които не иска никой да се занимава, нека да учредяваме свои граждански комитети и комисии. Това е толкова просто: събират се няколко хора, избират си председател, протоколират, публикуват това което са констатирани, искат решаване на въпроса, не се оставят да бъдат отблъснати. Околийският и местен печат, който в повечето случаи денегерира е официален глашатай, трябва да се превърне в трибуна на всички положителни политически сили. Нека искаме учредяване на редакционни колегии, в които да участвуват представители на Националния фронт или пък да се издават нови вестници. Да създаваме комитети за защита на свободата на словото. Нека да организираме по време на своите събрания за контролиране на реда. Като научим някакви подозрителни новини трябва да ги проверим, за да изпратим делегации на съответните компетентни места и техните отговори да публикуваме дори и по стените. Нека да подкрепяме организациите на Народната милиция, когато преследват действително наказуемо деяние. Ние не искаме да създадем анархия и чувство на всеобща несигурност. Нека избегваме пререканията със съседите и да не се опияняваме от политиканство. Нека да разкриваме провокаторите.

Интересът към създаването на държавно-правното устройство в отношенията между чехи и словаци активизира едно летно раздвижване по цялата република. Ние считаме федерализацията за начин на решаване на националния въпрос и освен това то само по себе си е едно от забележителните мерки за демократизиране на отношенията. Тази мярка, сама по себе си, не гарантира по-добър живот за словаците. Тя не може да реши режимът - в чешките области отделно и в словашките отделно. Управлението на държавно-партийната бюрокрация може да продължи, а в Словаки дори още по-успешно под претекса, че е "извоювало по-голяма свобода".

В последно време голямо безпокойство предизвикват опасенията че в нашето развитие могат да се намесят и задгранични сили. Единственото, което ни остава при това надмощие на задграничните сили, единствената ни възможност е прилично да отстояваме своето и да не предизвикваме. Ние можем да дадем на яве на нашето правителство, че ние сме на негова страна дори и с оръжие в ръка, ако извършва това за което сме го избрали, а нашите съюзници можем да уверим, че ще спазиме нашите съюзнически, приятелски и търговски договори. Нашите

./.

- 7 -

209

раздразнени упреци и неаргументирани подозрения могат само да утешават положението на нашето правителство, без да ни помогнат. Равноправни отношения можем да си осигурим единствено с това, като подобрим самите вътрешни отношения и като доведем възродителния процес до тук, че най-сетне ще можем да си изберем такива държавници, които ще имат толкова смелост, чест и политически ум, че ще могат да създадат и поддържат такива отношения. Това е всъщност проблем на всички правителства във всички малки страни в света.

Както след войната, така и през този пролет ни се предоставя голяма възможност отново да вземем в ръцете си нашето общо дело, чието трудово название е социализъм и да му дадем форми, които да отговаря на нашата намога си добра репутация, с което по-рано се изпълнявахме и на сравнително доброто мнение. Този пролет току що завърши и вече няма да се върне. През зимата ние всичко ще разберем.

С това приключва нашето обръщение към работниците, селяните, служителите, артистите, научните работници, техниците и всички останали. Този инициатива излезе от научните работници.

Забелужка: Обръщението е подписано от 70 души от различните слоеве на чехословашката общественост, между които и ректора на Карловия университет - проф. Стари, който е член на ЦК на КПЧ.

КРДОНА .....
 ВЪНШНА .....
 Формат .....
 Страница .....
 А.Б. 328
 Лист 209
 Екземпляр .....
 Секретар *Р. Г. Стафилев*
 Дата .....

113

Из архивите на

418

*Dr. Vesel
Dr. Vesel
3) Масурманя и много интереси
за се фронт - кампания едн. години
и конфронтация с комунист. фронт и др.
2) Държавна сигурност - Държавна сигурност
и разведка - Държавна сигурност
и разведка - Държавна сигурност*

~~Съвършено секретно~~
~~Перевод с венгерского~~

142¹

РЕАКЦИЯ ЗАПАДА НА ЧЕХОСЛОВАККИЕ СОБЫТИЯ,
ЦЕЛИ И МЕТОДЫ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЗАПАДНЫХ ГО-
СУДАРСТВ И ИХ РАЗВЕДОК В ОТНОШЕНИИ ЧЕХО-
СЛОВАКИИ

КРДОБПБДРСБС
ДЕКЛАСИФИКАЦИЯ
§ 17
от ЗДРДОБПБДРСБС

Читайки

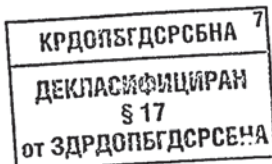
Соединенные Штаты Америки уже в 1966-67 гг. подготови-
лись к акции, направленной на изменение соотношения сил в
Европе. Заместитель директора "American Political Association"
летом 1967 года заявил, что "в ближайшем будущем в одной из
европейских социалистических стран следует ожидать повторения
венгерских событий".

Международный империализм уже в 1967 году считал Чехо-
словакию самым слабым звеном Варшавского договора. Об этом
заявляет один из депутатов западногерманского парламента от
ХДС доктор Эрнст Герман: "Свою деятельность в области "вос-
точной политики" я в последние годы планомерно сосредоточил
на Чехословакии. Эта страна занимает ключевые позиции в области
связей между Западом и Востоком вообще и в контактах между ФРГ
и Востоком в частности". При концентрации усилий на Чехословакии
кроме ее географического положения было учтено и то, что наряду
с видимой стабильностью положения в этой стране за последние
10-15 лет накопилось множество серьезных идеологических, общест-
венных и экономических проблем.

КРДОБПБДРСБСНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № 10
А Е 1515
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експорт .....
Секретар .....
Дата.....

- 2 -

2
#3

Силы империализма в определении курса и тактики исхо-
дили из необходимости избежать ошибок "венгерской авантюры"
1956 года.

Они считали создание "национального единства" одним из
наиболее важных внутривластных факторов и, возведя это в
новый тактический принцип, стремились оплести все слои насе-
ления в рамках этого единства. В то же время ими подчеркивалась
необходимость "законных", мирных преобразований, важность того,
чтобы даже в отношении "консервативных" сил не применялось на-
силие, физическая ликвидация.

В их тактике значительную роль сыграли такие целеустановки
политики "расшатывания", как снижение ленинизма до тшично
русского лавения, провозглашение политического плюрализма, от-
рицание руководящей роли коммунистической партии, восхваление
"чистой" демократии, абсолютизация свободы печати, преувеличение
экономических трудностей и роли иностранных займов, полная лик-
видация планового хозяйства, отрицание угрозы НАТО для европей-
ской безопасности.

Требование "возрождения Малой Антанты" возникло по инспи-
рации сил империализма и стало предметом официальных и неофици-
альных переговоров. Вышний министр внутренних дел ЧССР Павел
после 21 августа заявил, что вооруженное "вмешательство" пяти
социалистических стран воспрепятствовало созданию "тройственного
союза" между Прагой, Бухарестом и Белградом, проект которого

КРДОПБГДРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № 10
 А Е 1525
 Лист № 2
 Экспорт .....
 Секретар .....
 Дата 1948

КРДОПБГДРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДРСБНА

АУУ

- 3 -

был разработан во время визита министра иностранных дел Югославии в Прагу. Под возрождением "Малой Антанты" имелось в виду не прежняя ее организация, а региональный блок нового типа, объединяющий социалистические и капиталистические государства, и способный играть роль "третьей" или "четвертой" силы в этом районе.

В близких к американской администрации кругах в начале августа прошлого года сложилось мнение, что правительство Дюпона придает большое значение крепнущему сотрудничеству между Чехословакией и Румынией. Возлагались надежды, что оно приведет к созданию новой политической группировки в Восточной Европе:

Деятельность самых активных империалистических стран, международных организаций и других сил против Чехословакии можно обобщить в следующем:

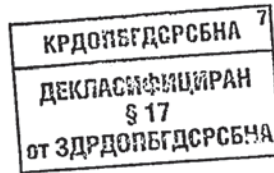
Соединенные Штаты Америки

Внешнеполитическая, дипломатическая и экономическая деятельность США в отношении Чехословакии является органической частью внешнеполитической концепции Соединенных Штатов.

В связи с тем, что события в Чехословакии во многих отношениях угрожали разработанным планам, представители госдепартамента предупредили посла Чехословакии в Вашингтоне о том, что темп "либерализации" в ЧССР слишком стремительный. Они предло-

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експорт .....
 Секретар .....
 Дата .....

- 4 -

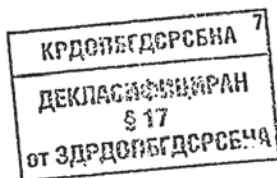
или руководству учесть, что продолжение такого темпа "либерализации" может повлечь за собой увеличение опасности советского "вмешательства", и советовали проводить "более умеренную" политику.

В то же время Госдепартамент в начале прошлого года неофициально заверил Чехословакию в том, что окажет ей экономическую помощь /имелось в виду даже возвращение золота/. Однако командированное выполнение своего обещания США по политическим соображениям не сочли целесообразным. Они обязались предоставить кредит на сумму до 500 миллионов долларов и в неограниченном количестве поставлять зерно, другие продовольственные товары в случае, если Советский Союз и другие социалистические страны прекратят их поставку.

Руководящие политические деятели США в начале августа 1968 года провели конфиденциальное совещание. Ими было установлено, что образование "Малой Антанты" является вопросом нескольких недель, после чего будут созданы реальные возможности для оживления "Балканского пакта" и объединения обеих региональных организаций в общий военный союз оборонительного характера под покровительством Соединенных Штатов.

Параллельно с официальным внешнеполитическим курсом США, Центральное разведывательное управление значительно усилило деятельность, способствующую "отрыву" Чехословакии от сотрудничества социалистических стран.

КРДОНБГ, ОРСБНА
 ВЯРНО С ОРГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Экспорт .....
 Секретар .....
 Дата .....

- 5 -

446

5

В Чехословакию в массовом масштабе направлялись "турпети" и "родственники", которые снабжались конкретными оперативными задачами, получали указания оказывать влияние на население ЧССР. Участники таких поездки журналистов, ученых и других "специалистов" для вызывания слявой на высоком уровне. В рамках этой программы ездили в Чехословакию, например, Э. Визинский/бывший руководитель Совета планирования Госдепартамента/, прочитавший в ЧССР цикл лекций по актуальным идеологическим и политическим вопросам.

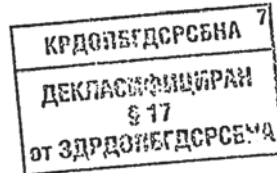
Однако американские политики признали "опасность" событий в Чехословакии. Президент считал, что вооруженное вмешательство социалистических стран неизбежно, и сомневался лишь в его сроках. Он получил из ЦРУ сведения, что вмешательство должно произойти до созыва запланированного XIV съезда КПЧ.

В качестве первой реакции на помощь социалистических стран американцы созвали Совет национальной безопасности уже в ночь на 21 августа. Участники этого совещания на основе докладов Раска, Хелмса, Клиффорда, и Вилера получили указание разработать т.н. "мобилизационный план". В то же время на посла по специальным поручениям Волена и заместителя госсекретаря США Катценбаха были возложены специальные задачи по регулярной информации "Белого дома".

В то же время предложения о необходимости срочного американского вмешательства были отклонены.

КРДОПЕГДСРСБНА
 ВЪРНО С ОРГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № 10
 А Е 1525
 Лист № 6
 Експорт .....
 Секретар .....
 Дата .....
Handwritten signature

- 6 -

6
 147

Позиция самого Дюнсона характеризует его поведение на конфиденциальных переговорах о том, что американцы со своей стороны ограничатся признанием статуса кво. На этой основе США опираются от социалистических стран, что "они не будут стремиться в других районах мира к созданию новой Кубы или Вьетнама". На заседании комиссии по выработке предвыборной программы демократической партии 21 августа сенаторы и депутаты предостерегли Дюнсона от мысли какого бы то ни было военного вмешательства, утверждая, что любой такой шаг привел бы к непосредственному столкновению между США и Советским Союзом.

Соединенные Штаты стремились, оставаясь до конца конфликта в тени, оказывать влияние, подсказывать советы, "взвешивать страсти" и предельно драматизировать положение в интересах подрипа единства социалистических стран. Одновременно с военной акцией социалистических стран распространились слухи и об "интервенции", якобы угрожающей другим социалистическим странам. Согласно сведениям от 24 августа, в Белом доме состоялось совещание представителей госдепартамента и ЦРУ, на котором были выражены "опасения" по поводу возможной советской "интервенции" в Румынии.

Федеративная Республика Германии

ФРГ сыграла значительную роль в организации и поддержке "тихой контрреволюции". В соответствии с "новой восточной политикой" Брандта основной целью ФРГ являлось оказание помощи в установлении в Чехословакии "национального либерально-коммунистического режима".

Исторически на ДС

КРДОПБГДРСБНА
 ВЯРНО С ОРГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Эксперт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 ОТ ЗДРДОПБГДРСБНА

- 7 -

члчского рашна", который после официально об"двнх бн о
 свеси полтралитете, выводе из Варшавского договора; Западна
 Германия хотела бн, чтобы в Чехословакии бнх установлен строй,
 который будет проводить "члославскую внутреннюю и румынскую внеш-
 нью политику";

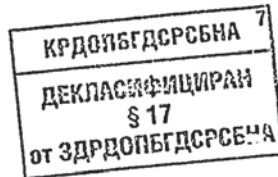
ФРГ поэтому принимала эффективное участие в подготовке
 событий в Чехословакии. 10 июля 1968 года Брандт в Вене тайно
 встретился с бывшим министром иностранных дел ЧССР Гайоком;
 Целью встречи была разработка плана, в результате которого
 Чехословакия постепенно вышла бн из СЭВ. В интересах реализации
 этой договоренности в Прагу прибыл председатель Федерального
 банка Германии Власацк, которому были даны все полномочия для
 переговоров с руководителями экономической жизни Чехословакии
 от имени федерального правительства и американских финансовых
 учреждений о широком экономическом, финансовом сотрудничестве.

После оказания социалистическими странами вооруженной по-
 мощи ЧССР агрессивные круги ФРГ активизировались в еще большей
 мере. Мы располагаем конкретными сведениями о том, что уже 24
 августа состоялись секретные переговоры между представителями
 западногерманской военной разведки и органами разведки стран
 НАТО об организации вооруженного сопротивления в Чехословакии.
 Были созданы, в первую очередь по инициативе Вонна, особые группы
 сопротивления из студентов, рабочих и солдат. Эти группы сопро-
 тивления развернули активную деятельность прежде всего при не-
 посредственной помощи Западной Германии.

КРДОПБГДРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е ..... 1525 .....
 Лист № .....
 Экспорт .....
 Секретар .....
 Дата .....

- 8 -

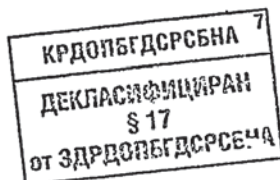
Военное руководство ФРГ оказалось наиболее активным в поддержке акций сил НАТО. По нашим сведениям от 26 августа, 6 танков дивизии НАТО на территории ФРГ /снабженную ядерным оружием/ перебросили к чехословацкой границе. В то же время нами 30 августа из правительственных кругов Вонна были получены сведения о том, что задержка американских частей, подлежащих выводу из ФРГ, произошла по требованию боннского правительства.

На позиции правительственных кругов ФРГ с самого начала отражались партийные интересы. Об этом говорит информация, полученная из окружения министра финансов Штрауса. Согласно этим сведениям, в начале сентября он подверг тщательному анализу возможное влияние чехословацких событий на приближающиеся выборы. В соответствии с этим Штраус определил задачи ХДС с тем, чтобы она заняла такую позицию по чехословацкому вопросу, которая привела бы к увеличению голосов, поданных на выборах за ХДС.

Австрия

Австрия также активно реагировала на события в Чехословакии. Министр иностранных дел Австрии Вальдгейм на заседании правительства 23 сентября по поводу московских соглашений и связанных с ними вопросов заявил, что, согласно полученным информации, Чехословакия в течение 3 месяцев вышла бы из Варшавского договора, если бы не состоялись события 21 августа. По его сведениям, волна чрезвычайного серьезного внутриполитического кризиса, которая охватила бы Чехословакию после разрыва с Варшавским договором, поразилась бы и в ГДР, Польшу и Венгрию.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Экспорт .....
 Секретар .....
 Дата .....

- 9 -

Военная разведка Австрии, в тесном сотрудничестве с западно-германскими органами, активно работала в отношении Чехословакии как до, так и после 21 августа.

Австрия, которая формально стремилась сохранить видимость нейтралитета, оказывала всевозможную прямую и косвенную поддержку с тем, чтобы события в Чехословакии развивались в благоприятном для Запада направлении.

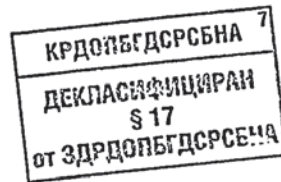
Австрия способствовала росту психоза не только путем широкой пропагандистской кампании, но и конкретными мерами "безопасности".

По нашим сведениям, австрийская жандармерия была с 21 по 25 августа приведена в состояние боевой готовности. В Австрии демонстративно подготовились к соответствующему приему чехословацких беженцев в Трайскирхенском лагере, а казарму "Арсенал" в Вене приспособили для размещения 3000 эмигрантов из Чехословакии.

В кампанию по разжиганию психоза активно включились правительственные и другие официальные органы Австрии. 25 августа министерство внутренних дел Австрии дало соответствующим органам /в отличие от имеющихся постановлений/ указание допускать проезд чехословацких граждан в страну лишь по "визам". Это указание мотивировалось необходимостью воспрепятствовать притоку "советских агентов" в Австрию.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Эксперт .....
 Секретар .....
 Дата .....

- 10 -

10
 АА

У нас имеются информации, что австрийские журналисты получили указание в своих статьях о Чехословакии акцентировать эмоциональные моменты, "патриотические" чувства и "бесчинства" солдат "оккупационных частей".

Согласно нашим сведениям от 27 августа, в Линце /по адресу Херренгассе 19/ создан специальный информационный центр для сбора и обработки сведений, поступающих из Чехословакии, с целью непрерывного наблюдения за событиями и влияния на них.

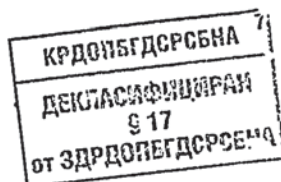
Австрийские профсоюзы также приняли участие в поддержке планов Запада. Согласно нашим сведениям от 27 августа, руководитель бюро Международной конфедерации свободных профсоюзов в Вене Маташ регулярно готовил справки о событиях в Чехословакии, которые направлял в филиал РСЕ в Вене.

Правительство Австрии оказывало всестороннюю поддержку деятельности различных органов помощи на территории Австрии. В последние дни августа в Вене был создан т.н. "Комитет помощи чехам и словакам", с центром для координации деятельности органов, входящих в этот комитет /Вена I, Аннагассе 20/. Основными органами, входящими в этот Комитет, были "Католическое действие", "Католическое рабочее движение Австрии", "Наке Кристи", Архиепископское церковное управление, организации "Каритас" в Вене и Линце.

Органы массовой информации Австрии в период событий поддерживали тесную связь с легальными и нелегальными органами

КРДОПЕГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опипо № 10
 А Е 1525
 Лист № 11
 Экспорт .....
 Секретар .....
 Дата .....

- 11 -

11
#2

вещания Чехословакии. Об этом говорят сведения, полученные нами в начале сентября, согласно которым директор австрийского телевидения Цилк поддерживал тесную личную связь с бывшим руководителем чехословацкого телевидения Целиканом до и после его ухода на нелегальное положение. На основе их секретной договоренности телевидение Австрии передавало различным западным станциям последние известия, транслировавшихся чехословацким телевидением. Подтверждало эти сведения заявление бывшего репортера нелегального телевидения в Брно Любош Попелка после его бегства в Австрию о том, что при содействии Цилка чехословацким репортерам-беженцам были созданы технические возможности для продолжения работы с территории Австрии.

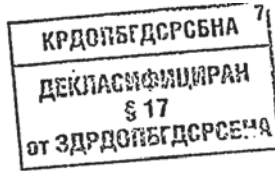
Италия

Италия тоже проявила многостороннюю и большую активность по чехословацкому вопросу. Это было особенно заметно в НАТО.

Государственные и политические деятели Италии с самого начала с большим интересом следили за событиями в Чехословакии. 13 июня состоялось секретное совещание президента Сарагата и премьер-министра Леоне об ожидаемых событиях в Чехословакии. На этом совещании Сарагат информировал премьер-министра о получении от итальянской секретной службы сведения о том, что в Чехословакии в скором времени произойдет советское вооруженное вмешательство. Они договорились о курсе Италии в случае вооруженного вмешательства. Согласно более поздней информации, уже в

КРДОНБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е 1525
 Лист № .....
 Экспорт .....
 Секретар .....
 Дата .....

- 12 -

12
153

августа военные руководители Италии были уверены в том, что будет проведена советская акция, однако они рассчитывали на вооруженное сопротивление в Чехословакии. По мнению экспертов итальянского генерального штаба, западным державам удалось превратить Чехословакию в "клин", с помощью которого можно попытаться расколоть Варшавский договор в территориальном отношении.

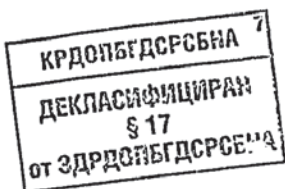
Итальянское военное руководство подготовилось к конкретному военному вмешательству в события. Генеральный штаб намечал в случае необходимости оказать военную помощь контрреволюционным силам Чехословакии в рамках акции "Плано грано Маттур". Так, например, планировалось, что удастся за 4 часа с базы Сан-Дамино перебросить в Чехословакию около 2000 солдат парашютной бригады "Фолгора". Большое значение в военных действиях на территории Чехословакии придавалось танковой дивизии "Ариате", расположенной в Северо-восточной Италии.

Несмотря на то, что отдельные политики призывали к более тревожной позиции, были приняты "решительные" внутривластные и военные меры. Итальянская разведка в сотрудничестве с министерством внутренних дел примерно с 25 августа приступила к выявлению и "изоляции" "иностранных агентов". Под этим предлогом были поставлены на учет как "диверсанты" коммунисты и иностранные граждане, признанные "враждебными элементами", с целью возможного их интернирования. Вместе с этими части итальянской армии на побережье Адриатического моря были приведены в боевую готовность.

Исторический архив на ДС

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Эксперт .....
 Секретар .....
 Дата .....

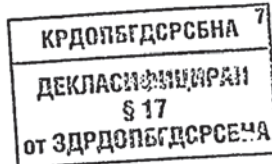
- 13 -

Ватикан13
757

События в Чехословакии были по-разному восприняты в Ватикане - возникли разногласия между "прогрессивистами" и "консерваторами". Однако они сошлись в мнении о том, что поворот Чехословакии в сторону Запада можно считать окончательным. В то же время, согласно нашей информации от середины июля, - Ватиканские круги предупреждали руководителей "процесса обновления" в Чехословакии о том, чтобы они не раскрывали преждевременно свои цели перед социалистическими странами. Более того, отдельные руководители Ватикана в официальных заявлениях стремились произвести впечатление, что Ватикан не заинтересован в установлении в Чехословакии многопартийной системы, буржуазной демократии, в отрыве ЧССР от Советского Союза. Ватикан, разрабатывая свою позицию в отношении Чехословакии не только проявлял исключительную осторожность, но и максимально учитывал реальную обстановку в стране. По нашим сведениям, давая оценку обстановке в июле, Ватикан пришел к выводу об отсутствии единства в высшем духовенстве в Чехословакии, т.к. архиепископ Томашек и его сторонники поддерживали Дубчека, а приверженцы кардинала Берана выступали за т.н. "курс Мишдсенти". Все указания Ватикана отличала осторожность. Принципиальные установки отношения к чехословацким событиям были разработаны на заседании Совета по общественным вопросам церкви, которое состоялось в начале августа. На заседании выступил с докладом Казаароли и дал оценку положению церкви в социалистических странах. Папа стремился удерживать епископские корпуса отдельных стран от какого-либо высказывания мнения в связи с чехословацкими событиями.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Экспорт .....
 Секретар .....
 Дата.....

- 14 -

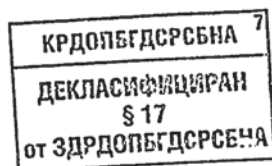

Ватикан сделал все возможное в интересах поддержки правых сил в Чехословакии. Так, например, на конференции священников-эмигрантов в Риме 23 июля представитель Ватикана конкретно информировал участников совещания о том, каким образом "Каритас" и учреждения Ватикана по оказанию помощи подготовились к поддержке "восстания" в Чехословакии. Например, в Линце стояли наготове 330 автомашин, на которых в день можно было бы переправлять 20.000 "беженцев". Были созданы медицинские пункты в Вене, Линце, Пассау и Видене, и "Каритас" совместно с представителями ФРГ разработал план мероприятий на случай "чрезвычайной обстановки".

Значительную роль играла также специальная пропагандистская деятельность Ватикана. В конце августа нами были получены материалы о пропагандистской деятельности государственного секретариата Ватикана. Согласно этим сведениям, директор "Оссерваторе Романо" Федерико Алессандрини внес предложение о создании органа пропаганды "Про фратрибус". Интересно, что это предложение было поравному воспринято чехословацкими епископами. Например, архиепископ Томашек по различным соображениям был против него, в то время как наиболее реакционные священники-эмигранты Гнилица и Нахалка высказались за это предложение. Папа во главе "Про фратрибус" назначил монсеньора Джованни Гарболино Бенелли, штаб-квартира органа была размещена в Риме по Виа Монта Санто № 14 и на первых порах на расходы органа государственный секретариат выделил 10 миллион лир. В качестве первого шага международной деятельности Кавароли по указанию кардинала Чиконьяни поручил патеру Теодору Гесбургу в Вене и д-ру Франку Фолсому установить связь с определенными международными организациями.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Эксперт .....
 Секретар .....
 Дата .....

- 15 -

15
456

Действительные цели Ватикана верно отражены в информации, касающейся вмешательства Ватикана в вопросы военного характера. Ватикан не раз проявлял инициативу в интересах укрепления НАТО. Этот вопрос обсуждался Назароли с представителем Джонсона в Боготе. Одновременно с этим Ватикан установил контакт и со странами Западной Европы в целях укрепления НАТО.

По нашим сведениям, Голландия "положительно" реагировала на предложение Ватикана. Она пообещала изложить планы Святого престола на октябрьском совещании НАТО и поддержать их. "Положительный" ответ дал также министр иностранных дел Италии. Недавно Ватикан через Румора стремился также оказать влияние на конгресс Христианско-демократической партии в целях оживления идеи "европеизма".

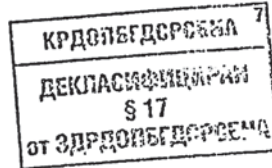
Англия

Деятельность Англии в связи с чехословацким вопросом в ООН /хотя ее деятельность не ограничивалась только рамками ООН/ лучше всего отражает ту большую активность в области политики и дипломатии, которая с самого начала была проявлена в связи с этим вопросом.

Согласно нашей информации, глава миссии Великобритании при ООН лорд Керэден 30 августа, сразу после московского договора, посетил У Тана и обратил его внимание на возможность такой ситуации в Чехословакии, которая потребует вмешательства Совета безопасности или какой-либо другой акции Генеральной Ассамблеи.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Эксперт .....
 Секретар .....
 Дата .....

116
 477

- 16 -

Делегаты стран Латинской Америки в ООН, например глава делегации Чили, при непосредственной инспирации со стороны представителя Великобритании в ООН проявили исключительную активность в интересах проведения какой-либо акции ООН. Британское представительство, собственно говоря, вынуждено было прибегнуть к их помощи потому, что к тому времени Румыния прекратила требовать в ООН проведение акции, что она также делала по инспирации Англии.

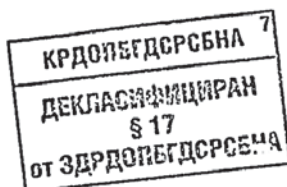
Международная социал-демократия

Международная социал-демократия также очень чувствительно реагировала на действия пяти социалистических стран. На заседании Генерального совета Социалистического интернационала 21 августа в Копенгагене резко осудили "агрессивное вмешательство" и единодушно высказались за укрепление НАТО.

В центре этого заседания стоял вопрос о том, создавать или не создавать социал-демократическую партию в Чехословакии /будь то легальная или нелегальная партия/. В ходе прений пришли к мнению о том, что самой главной задачей чехословацкой социал-демократии является внедрение в КПЧ, проникновение на партийные посты, т.е. консервация "до лучших времен". На заседании было отмечено, что в КПЧ началось большое брожение, поэтому целесообразно создавать отдельную социал-демократическую партию, что однако, не исключает возможности установления более тесного легального или нелегального сотрудничества внутри КПЧ с деятелями партии, стоящими на социал-демократической платформе.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Эксперт .....
 Секретар .....
 Дата .....

- 17 -

17
158

Социал-демократические лидеры полностью согласились в том, что события в Чехословакии создают отличные возможности для внесения дальнейшего раскола в коммунистический лагерь. Социал-демократические партии наметили конкретную задачу в связи с этим: уделение большего внимания партиям Румынии и Югославии, установление связи с руководящими политическими деятелями Польши и Венгрии, которые "не согласны с военным вмешательством". Было принято также предложение А. Брауна о необходимости, независимо от чехословацких событий, продолжения политики "расшатывания".

НАТО

С самого начала чехословацких событий мы располагаем такими сведениями о деятельности различных органов НАТО, которые свидетельствуют об агрессивных намерениях НАТО. Согласно нашим данным, уже в 1967 году на одном из заседаний Совета НАТО была принята т.н. программа "Зефир".

Верховное командование об"единенных сил в Европе / SHAPE / на основании программы "Зефир" разработало стратегический план отрыва Чехословакии от социалистического лагеря. В интересах этого в начале июля 1968 года был создан временный штаб в составе 300 человек с отдельной системой связи и шифрования. По нашим сведениям, стратегический план НАТО заключался в оккупации в течение нескольких часов, используя пассивность чехословацкой армии территории ЧССР западногерманскими и американскими моторизованными и бронетанковыми подразделениями. В случае общего конфликта, т.е. вмешательства других стран, планировали отрезать

КРДОВБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОБРИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Экспорт .....
 Секретар .....
 Дата .....

- 18 -

КРДОВБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОВБГДСРСБНА

18
119

Венгрии от Советского Союза и на участке австро-венгеро-югослав-
 ской границы обеспечить связь с главными силами южного фланга НАТО;

Кроме военных планов, НАТО отводила большую роль изучению
 движения сопротивления в Чехословакия, подстрекательству, органи-
 зационным мерам. По нашим сведениям, значительная часть различных
 групп сопротивления была создана на территории ФРГ. Заброска аген-
 туры в основном осуществлялась через г. Хеб на чехословацко-запад-
 ногерманской границе, и в организации этой акции принимали участие
 не только специалисты по шпионажу и диверсии из ФРГ, но и из Нор-
 вегии и Италии.

Некоторые страны НАТО в первой половине июля 1968 года соста-
 вили прогноз развития событий в Чехословакия.

Согласно этой оценке "военное вмешательство СССР зависит от
 поведения чехословацких руководителей и соотношения сил внутри
 советского руководства". Западные эксперты считали, что "НАТО уда-
 лось создать такие условия, при которых Запад извлечет выгоду и
 в случае военного вмешательства и в случае отсутствия такого вме-
 шательства". "Оккупация", согласно этой оценке, - может произойти
 лишь в форме комплексной акции крупных военных сил, поэтому нельзя
 рассчитывать на сопротивление чехословацкой армии. Однако Чехо-
 словакия имеет неограниченные возможности политического сопротив-
 ления. Согласно оценке, у "оккупационных" частей будет две возмож-
 ности: пойти на компромисс с законным правительством Чехословакия
 или же оккупировать всю страну и ввести военный режим, что вовло-
 кило бы огромные обязанности на Советский Союз. Можно создать та-

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Эксперт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 ОТ ЗДРДОПБГДСРСЕ

19
 150

- 19 -

кую обстановку, когда Советский Союз и другие страны-участники Варшавского Договора окажутся вынужденными содержать "оккупированную" Чехословакию.

22 августа была объявлена боевая тревога в ряде подразделений НАТО в Европе, поскольку, по мнению руководителей НАТО, кризис в Чехословакии должен был достигнуть кульминационного пункта в ближайшие 48 часов.

Радиостанция "Свободная Европа"

По нашим сведениям, на заседании руководителей РСЕ, которое состоялось после совещаний в Черна-над-Тиссой и Братислава, уже была учтена возможность военной "оккупации" Чехословакии. Руководителям секций были даны конкретные указания относительно того, каким вопросам уделить главное внимание в сообщениях и комментариях. Например, руководитель венгерской секции должен был подчеркнуть заявления Венгрии, в которых одобрялась политика Дубчека.

Сотрудники радиостанции "Свободная Европа" собирали сведения и составляли материалы, руководствуясь едиными принципами. В соответствии с этими принципами они не прибегали к прямому подстрекательству, не призывали открыто к реставрации капитализма. Они тщательно следили за тем, чтобы в передачах не передавалось ничего такого, что позднее можно было бы использовать против РСЕ и обвинить ее в руководстве событиями в Чехословакии. Особое

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Экспорт .....
 Секретар .....
 Дата.....

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИКАЦИОННО
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

20 -

внимание следовало уделять распределению материала. Первое место отводилось "протестам" прогрессивных сил и коммунистических партий Западных стран. В передачах подчеркивалось, что акция социалистических стран не нашла поддержки, и коммунистические партии и прогрессивные силы развитых капиталистических стран единодушно осуждают эти страны. В то же время у нас есть конкретная информация о том, что РСЕ постоянно передавала секретные оперативные указания группам контрреволюционеров в Чехословакии.

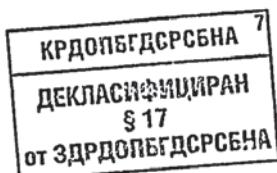
Все же вооруженная акция социалистических стран застала РСЕ врасплох. Об этом свидетельствует тот факт, что до вечера 22 августа сотрудникам РСЕ не было дано никакого указания, не было даже обычных директив, и наблюдалось общее замешательство. Были такие моменты, когда сотрудники на основании службы подслушивания или же других источников составляли краткие комментарии, но поскольку эти сведения не подтверждались американцами, трансляция их запрещалась.

Румынии

Специальной оценки требует поведение двух социалистических стран, Румынии и Югославии, в отношении Чехословакии. Большую роль в позиции Румынии, разжигании истерии после ввода войск сыграли Соединенные Штаты Америки. Согласно имеющимся данным, 19 августа Соединенные Штаты официально известили Румынию о том, что в ближайшие дни следует ожидать военной акции Советского Союза.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Эксперт .....
 Секретар .....
 Дата .....

- 21 -

21
#62

Как утверждали США, акция в отношении Чехословакии явится маневром с целью отвлечь внимание, главной же целью будет Румыния. Это американское сообщение явно сыграло большую роль в организации встречи Чаушеску и Тито.

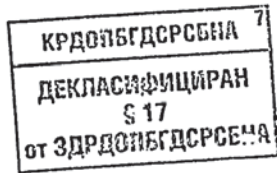
У нас имеются также прозранные сведения о том, что 27 августа Румыния предложила Албании вступить в "оборонительный" тройственный союз - Румыния, Югославия и Албания. Однако Албания отклонила это предложение.

Югославия

Югославия нанесла очень большой ущерб не только своими официальными заявлениями, но и дипломатическими маневрами. Согласно нашим сведениям, она, например, консультировалась, с Ватиканом, Италией, Соединенными Штатами и Австрией по вопросу обороны на случай нападения Советского Союза на Югославию.

У нас имеются сведения с том, что 21 августа правительство Югославии поручило своей делегации в ООН в случае необходимости предложить созыв чрезвычайной сессии Генеральной Ассамблеи ООН. Об этом, между прочим, глава делегации Югославии в ООН конфиденциально информировал генерального секретаря ООН У Тана.

Югославии с большим шумом была объявлена частичная мобилизация. Затем, в период между 25 и 28 августа, имели место действия направленные против венгерских туристов в Югославии. У нас имеются сведения о попытке югославской военной разведки завербовать

- 22 -

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА (6)
 Фонд № .....
 Опис № 10
 А Е 1515
 Лист № 22
 Эксперт .....
 Секретар .....
 Дата .....

22

венгерских туристов;

Для позиции Югославии очень характерен и тот факт, что при ее содействии оказались возможными секретные переговоры о "совместных мерах" отдельных членов чехословацкого правительства, которые находились в Югославии, с представителями различных стран НАТО.

Тактика империалистических стран в настоящее время, ожидаемая деятельность

- Со стороны империалистических стран наблюдается репетительное стремление вносить раскол, дезорганизацию в партийный и государственный аппарат Чехословакии. Это явилось возможным, по нашему мнению, в результате наличия социал-демократических политиков в высшем руководстве страны.
- Империалисты возлагают особенно большие надежды на последствия новой экономической политики, которая не имеет под собой реальной почвы. В связи с этим Запад рассчитывает на то, что поскольку политические вопросы уже потеряли свою остроту, противоречия возникнут в вопросах экономического развития. Империалистические страны исходят из предположения о том, что расчеты на быстрые темпы развития экономики не оправдались, что выход из трудностей не может быть достигнут ни с помощью собственных сил, ни с помощью социалистических стран. Поэтому Чехословакия окажется "вынужденной" прибегнуть к экономической помощи Запада.

- 23 -

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

23
764

- В тактику империалистов входит и деятельность по подрыву единства пяти социалистических стран.
- Чтобы внести раскол в международное рабочее движение империалисты поддерживают идею создания "западноевропейского коммунистического центра". В достижении этой цели Запад готов даже пойти на жертвы. Об этом свидетельствует идея, возникшая в ходе прений на заседании бюро Социалистического интернационала, что в случае отхода коммунистических партий западных стран от Советского Союза и перехода их на националистическую платформу, социал-демократическим партиям следует прямо или косвенно поддерживать эти партии даже ценой потери голосов на выборах.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРМИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № ..... 10 .....
 А Е ..... 1525 .....
 Лист № ..... 23 .....
 Эксперт .....
 Секретар .....
 Дата .....
Д-р. Берисев

197
Превод от чешки език

Извънредно представление

Поделенията на окупационните армии канят населението на Р на извънредно представление. Ще бъде представена комедията Леонид Брежнев: "Контрареволуционни фокуси и интриги в ЧССР", руги думи "Али баба и 400.000 бандяти".

Действащи лица:

Солист	- генерал Павловски
Балетни солисти	- Виляк, Колдер, Индра
Въжеиграчи и дуелджии	- агенция ТАСС
Суфльори	- Гомулка, Кадар и Живков
Обслужване на пропадащата сцена	- А. Н.овотни
Задгробен глас	- Й.В.Сталин
Озвучаване и светлинни ефекти	- танковите войски на СССР, Унгария, ГДР, Полша и България

Мото:

Виждам град голям, червен,
от неговата слава дайно ще остане,
над него звезда петолъчка,
под нея народа от глад хълца.

Хора, бъдете от стомана,
скоро всичко ще се посере!

Глави празни, сърца жестоки,
души черни, зъби жълти,
мундир, хиена с цвят на тревата,
тъп поглед като на кравата.

Червени ръце от кръв,
това не е за пръв път,
това е образа цветен,
на съветския бандит.

Затова слушай моя съвет,
към Ивановците задник обърни,
тъй като в главите им говежди
нищо добро не се намира.

КРДОБЕГДОРСКА
ВЯРНО С ОРБИНАЛА

Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

В. Кариш

Zvláštní představení

Jednotky okupačních armád zvou obyvatelstvo ČSSR na zvláštní představení. Na programu je komedie Leonida Brežněva: Kontrarevoluční kejkle a pikle v ČSSR, aneb Alibaba a 400.000 loupežníků.

Osoby a obsazení:

Sólista	generál Pavlovský
Baletní vložka	Biřak, Kolder a Indra
Provazochodci a šermíři	agentura TASS
Náповěда	Gomulka, Kádár, Živkov
Obsluha propadlišť	A. Novotný
Hlas ze záhrobi	J. V. Stalin
Zvuk a světelné efekty	tanková vojska SSSR, MLR, NDR, PĽR, BLR

Motto:

Viďm město velké, rudé,
z jehož slávy hovno zbuďe,
nad ním hvězda pětičipá,
pod ní národ hlady chcípá.

Lidé, buďte z ocele,
brzy se to posere !

Hlavy duté, srdce kruté,
duše černé, zuby žluté,
mundur, helma barvy trávy,
tupý pohled březí krávy.

Rudé ruce od krve,
a to není poprvé,
to je obraz barvitý,
sovětského bandity.

Proto drž se mojí rady,
k Ivanům se otoč zády,
neboť v hlavě hovězí
nic dobrého nevězí.

КРЕДИТНО-КАССОВАЯ
ВЯРНА СРЕДСТВЕНА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

[Handwritten signature]

115

ПОДЕЛЕНИЕ 5030

№ 8
5-7 1969

ПРАГА

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С БРИГИАДА
Фонд № .....
Опис № .....
Лист № .....
А Е .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

[Signature]

АГЕНТУРНО СВЕДЕНИЕ

13
Строго секретно.

Съобщава: аг. "Игнатов"

Приел: [ ] , Прага, 3.1.1969 г.

ОТНОСНО: укриването на филми по
навлзването
изтеглянето на войските в ЧССР

От достоверен източник научих, че в архива на Министерството на културата в стари кутии или в кутии от съветски филми се пазят голям брой снимани филми по времето на влизането на войските през август 1968 година. Вече няколко пъти Смърковски и други големци са ходили да видят "някои и друг такъв преглед".

КРДОПБГДСРСБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 22.08 Секретар: *[Signature]*

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАНО
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ИГНАТОВ

182

КРЕДИТОКОПИЕНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № 2 1
Опис № ..... 3 .....
А Е ..... 381 .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата 182

ДР. ГРИГОРОВ,

На 8 януари 1969 г. имах среща вкъщи с др. Шалгович. Разговорът ни протече главно около това, как ще бъде решен неговия въпрос, тъй като на следващия ден му предстоеше среща с др. Пелнарж, който трябваше да му съобщи окончателното решение за евентуалното му постъпване на работа. Шалгович си е заминал за Братислава веднага и затова резултата от решението не ми е известен. След научаване ще съобща.

На 9 януари т.г. имах продължителен разговор с бившия зам. министър на вътрешните работи др. Клима. Той оценява обстановката в министерство на вътрешните работи, като развиваща се в полза на левите сили. Това се е потвърдило и на проведените партийни събрания, като цялото ръководство на партийния комитет на Второ главно управление е подменено с добри, честни комунисти. Голямото болшинство от оперативния състав правилно разбира политическата обстановка в Чехословакия и се бори за разобличаването на много прикрили се в партията враждебни елементи и предатели, които и понастоящем работят в органите и държавния апарат. В министерството на вътрешните работи продължават да стоят на ръководни места хора антисъветски и антисоциалистически настроени, като зам. министъра Рибачик, началника на у-ние "Връзки" - Шебор, началника на II-ро у-ние Главачеки и др.

Във Второ главно управление от 11 началника на отдели 8 са наши. Добро е ръководството на окръжните управления - в Прага, Пилзен, Храдецкхралове, Острава и др. Антисоциалистически е настроено ръководството на окръжното управление на МВР в Усти н. Лабен, колебание проявяват в гр. Бърно. Не е добро и ръководството на окръжното управление в Братислава, като се изключи генерал Пепик, който според Шалгович в отделни случаи проявява колебание.

Др. Клима сподели с мен, че той е ръководител на нелегалната партийна организация изградена в министерството на вътрешните работи. Създадени са нелегални партийни групи почти във всички поделения, които под негово ръководство и указания са започнали провеждането на мероприятия по лица работещи в телевизията, Клуб 231, по някои писатели и журналисти. Получените материали се предават на отговорни другари в ЦК, които се ползу-

Из архивите на

КРДОБЕЛДОРСЪБНА
ВЪРНО С ОРГИНАЛА

Фонд № .....

Опис № .....

А. Е. ....

Лист № .....

Експерт .....

Секретар .....

Дата .....

183
2-.

ват при подходящи случаи. Събрали са доста компрометиращ материал за Смърковски, Криегел и някои други, които при подходяща обстановка ще бъдат публикувани. Били отпечатали една част от компрометиращите материали за Смърковски в брошури, но поради предателство в печатницата са иззети и не са видяли бял свят. Останалите няколко сега разпространяват на циклостил.

Другарите от органите на сигурността разпространяват масово много наши материали, установяват връзки с научни дейци, писатели, журналисти и др. които са включили в активна работа в полза на лявото крило в ЦК.

Др. Клима сподели, че въпреки решението на анемврийския пленум и решението на Президиума от 3 и 4 януари т.г. обстановка в Чехословакия не се е изменила. Враждебните елементи отправят призови за борба с комунистическата партия и здравите сили в Чехословакия, които не на думи, а на дело се борят за социализма. Има случаи на опити от страна на контрареволуционните елементи за снабдяване с оръжие, отправят се открити апели за физическо унищожение на активни членове на партията и пр. Липсата на единство в Президиума на ЦК на ЧКП и правителството на практика улесняват дейността на враждебните сили. Крайно десните сили в ЦК, като Смърковски, Славик, Криегел, ако щете и Черник си бяха поставили за задача да овладеят поста Председател на федералното народно събрание начело със Смърковски и Профсъюзите с Криегел.

Макар, че предложението за Смърковски беше отклонено десните сили считат, че са постигнали успех, тъй като в разясненията по случая със Смърковски фактически Дубчек и Черник са укрепили още повече неговия авторитет.

Колко нагло действуват десните сили и същевременно с тактически замисъл може да се види от следния факт - С оглед укрепването на Криегел Спачек преди два дни в заседание на Президиума на ЦК на чешкото бързо е предложил Криегел да заеме поста зам. председател на Народното събрание, т.е. за заместник на Смърковски.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЪРНО С ОРГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опас № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....
[Signature]

184

3-

Това предложение е било отхвърлено, но десните сили са искали да подчертаят, че не смятат, Криегел да бъде изваден от състава на ЦК, а че трябва да заеме и отговорна работа в партийния и държавен апарат.

Десните сили водят борба в никакъв случай да не се създаде ядро от здрави сили в ЦК на ЧКП, за това ту едните, ту другите групировки, които съществуват в ЦК се стремят да приличат отделни здрави членове на ЦК, секретари, членове на Президиума на своя страна по отделни случаи.

В момента десните сили се стремят да пренесат решаването на кадровите въпроси да стане на пленумите през месец април и май, като използват обстоятката, че КПСС ще бъде заета с подготовка и провеждане на съвещанието на комунистическите и работнически партии и няма да може да упражнява натиск над тях и те ще могат да вземат връх. Ако не постигнат да вземат връх, то щяли да създадат такъв хаос в страната, с който да привлекат вниманието на делегатите към себе си и да копроментират съвещанието. По същото време се предвижда и свикването на конгреса на Профсъюзите, с който се цели да се опражнява натиск върху ЦК и Правителството. /Членове на профсъюзите са над 5 милиона. Болшинството от ръководствата на профсъюзите са реакционно настроени./

Здравите сили пък от своя страна считат, че обстановката сега е най-подходяща и се готвят за пленума, който ще стане на 16 януари да решат някои от основните кадрови въпроси и по този начин да усуетят плановете на враждебните сили.

Др. Клима ми предаде някои материали отнасящи се до Клуб 231 и кратка справка за един от участниците в убийството на нашия войник. По негово мнение този материал с малък коментар може да се помести във в. Народна армия, като се покаже, че тук не се касае за криминален случай, а за политическо убийство и се направи намек, че делото от м. септември до сега не се разглежда от Чехословашкия съд. Ще има съответен политически ефект и се разобличи най-после един контрареволюционер.

Прага, 10 януари 1969 г

Полковник:
 КРДОПБГДСРСБНА
 чл. 31, ал. 6
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА
 Дата: 13.10 Секретар: *[Signature]*

II7

188
Строго секретно.

ДО
НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ II КДС

Handwritten signature

КРДОПБГДСР СБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСР СБНА
Дата: 22.05 Секретар: *[Signature]*

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА
от майор

КРДОПБГДСР
ДЕКЛАСИФИКАЦИЯ
§ 17
от ЗДРДОПБГДСР

Др. Началник,

На 15. I. 1969 година проведох среща с др. Вачина, бивш работник от II управление, отговарящ за работата с България, сега на работа в Пражкото управление на сигурността.

Изаказа се с голяма загриженост за сегашното положение в ЧССР. Заяви, че студентите ходят по заводите и агитират за провеждане на стачка на 16 януари, когато започва пленума на ЦК на ЧКП по кадровите въпроси.

Наредено било органите на сигурността да бъдат в бойна готовност. Заяви обаче, че те не могат нищо да направят, тъй като се чакат нареждания от горе, а такива не се дават.

В тази връзка заяви, че партийната организация при Пражкото управление е изпратила резолюция до ЦК, с която осъждат изказването на Дубчек от 3 януари, тъй като той по същество е отхвърлил положението, залегнали в прокламацията на ЦК на ЧКП от предния ден.

Изаказа се със загриженост за положението в полицията /милицията/, където, според него, 80 % от оперативният състав има неправилно разбиране и отношение по развиващите се в ЧССР събития. Това се дължи главно на лошото ръководство в нея. Например зам. министъра Рибарж е участвувал като делегат в тъй наречения 14 извънреден конгрес и е осъдил много остро навлизането на войските на петте страни. Той отговарял за милицията. Говорело се, сам щял да си подаде оставката.

Според др. Вачина, десна ориентировка имат зам. министрите Майер и Риепел, последният от които е такъв от времето на Павел.

Очаквало се Молнар да бъде назначен за началник на федералното контраразузнавателно управление, но нямало още заповед.

КРДОПБГДСР СБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

Историческите на ДС

189

Съобщи, че председателя профсъюзната организация на летището Рузине в Прага инж. РОЗМАНИТИ ХУВЕРТ е бивш председател на КАН /клуба на ангажираните безпартийни/, който и сега поддържа конспиративни връзки с членовете на клуба.

Секретаря на партийният комитет на ЧКП на летището МОСТЛ при идването на нашите войски на летището е наредил да се спре водата и електрическият ток. Явно десен елемент. С така ориентация били и членовете на партийния комитет д-р Шмид и Заубек.

Прага, 15 I. 1969 год.

Майор:

КРДОПБГДСРСБНА
ВЪРМО С ОУЧБНАТА
Фонд № .....
Спис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

[Handwritten signature]

КРДОПБГДСРСБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата ..... Секретар: .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

КРДОПБГДОРСЕНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

ДР. ГРИГОРОВ,

192

На 16 януари 1968 година в 09.00 часа сутринта имах среща в Министерство на вътрешните работи с др. зам. министър Вашек по мое искане.

Преди заминването ми за България исках още един път да поговоря с него по идването на нашата делегация в Прага, по организацията на министерството на вътрешните работи след приемане на закона за федерализация на страната и по политическата и оперативна обстановка в страната.

Др. Вашек ме прие сърдечно и мисля, че отговори изчерпателно на зададените му от мен въпроси.

Същият заяви, че те с др. министър Пелнарж с удоволствие ще приемат нашата делегация и това те биха искали да стане по-рано, но поради много причини свързани с обстановката в страната и реорганизациите които още продължават в министерството не са приели още нито една делегация. Той счита, че нашата делегация ще може да бъде приета през втората половина на месец март т.г. На тази среща те подробно ще информират нашето ръководство за реорганизациите в министерството и политическата обстановка в страната.

Това е ръководство Чехословакия има три министерства на вътрешните работи: едно федерално министерство на вътрешните работи и две национални, едно за Чехия и едно за Словакия. Федералното министерство ще има: министър, главен секретар с ранг на министър и трима зам. министри. За сега се знае, че министър ще бъде Пелнарж, главен секретар Маер /не е много добър/ зам. министър по ДС-Вашек. Не е решен въпроса за зам. министрите Рибачек и Рипел. За тях се счита, че са аптисъветски настроени и ще бъдат уволнени. Към федералното министерство остават управление I-во ДС, военната контраразведка, част от II-ро управление, което ще се занимава само с разработване на посолствата и легациите на капиталистическите страни, част от външното наблюдение, от техническото управление, група следствени работници, отдел криминален и стопански по линия на милицията. Секретарят, инспекторат, отдел аналитичен и паспортно управление.

Първо управление ще има групи към останалите две министерства и групи в окръжните управление на МЕР, които ще бъдат преко подчинени на управление I-во.

ВЪРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

193
2-

Е чешкото министерство на вътрешните работи ще има министър и зам. министър по ДС. На зам. министъра по ДС ще бъдат подчинени – управление което ще се занимава с политическите престъпници, бившите хора, министерства и пр., управление II-ро, което ще се занимава с граждани от капиталистическите страни, журналисти, туристи и пр., Прашко управление към което ще бъдат отделите за външно наблюдение и техника и самостоятелно следствено управление.

Такова ще бъде приблизително и разпределението в Словакия. За сега не може да се каже каква структура ще имат окръжните управления в Словакия, тъй като там се очаква ново административно деление на страната.

Етб връзка с реорганизацията, която сега е направена в м-во на вътрешните работи, др. Башек не счита, че е окончателна, тъй като работата може би ще им покаже някои недостатъци, които те постепенно ще отстраняват.

По отношение на кадрите каза, че това което е бил замислил да прави бившият министър Павел/има предвид съкращенията на оперативния състав/ ние няма да правим. Първо като изхождаме от политическата обстановка в страната и второ при тази реорганизация много места ще останат незапълнени. Той счита, че в органите е настъпила стабилизация и онези работници, които са се проявили по време на събитията вражески внимателно и постепенно ще отстраняват.

До обстановката в страната

каза той, — вие я наблюдавате и знаете предполагам добре. Тя е много сложна, главно от това, че в ДС няма още единство, но да се надяваме, че ще се оправи. „Това обдтоятелство се използва от вражеските сили, както отвън, така и вътре в страната и работят много активно. „Есички капиталистически посолства, като се почне от американското до най-малкото, работят срещу нас, — заяви Башек. Особена активност проявяват военните аташета за събиране сведения за съветските войски, за състоянието на чехословашката армия. Мошо е, че разкожихме народа и много наши граждани им помагат.“

„До отговорни комунисти“ окръзите и в центъра се отправят заплашителни писма, че ако те доброволно не напуснат постове, които заемат, и не преустановят работата си до нормализиране

199
3-

обстановката в страната ще бъдат ликвидирани и пр-

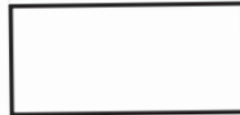
По отношение дейността на студентите ^{разказа} че Съюза на оъщите се е разделил на няколко крила и той счита че това за сега е добре. Словашките студенти в последно време почти не подкрепят чешките студенти.

За събранието на студенти на 15. I. т. г. др. Влшек ^{разказа} че същото е минало не така активно, както са очаквали десните сили, въпреки че са били направени остри изказвания по адрес на Хусак, Индра и др. другари, ^{и е искане да бъдат изтеглени войските и др.} но демонстрациите не се е стигнало. На събранието са били поканени да присъствуват Смърковски, Индра, Биляк и Хусак. Първите трима са изпратили съобщение до събранието, че са възприпствани да присъствуват, а Хусак не им отговорил.

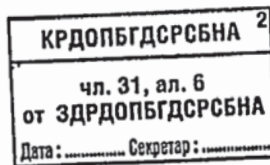
С това нашия разговор завърши с пожелание от негова страна да предам поздравленията на ръководството на тяхното министерство до нашето ръководство. Поблагодарих му и се разделихме.

Прага, 16 януари 1969 г

Полковник:

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Б .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБДРОСНА
ВЯРНО С ОРГИНАЛА
Фонд № 3
Опис № 3
А Е 21
Лист № 163
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....
J. J. J. J. J.

И Н Ф О Р М А Ц И Я

163
за демонстрацията на пражките студенти на 20 януари
1969 година

Днес 20 януари 1969 г. в продължение на два часа /от 15.30 до 17.30 часа/ пражките студенти проведоха демонстрация и митинг в памет на умрелия вчера студент - Ян Палах, който се самозапали на 16 т.м. Организатор на тези две студентски акции е Съюза на студентите от Чехия и Моравия.

Демонстрацията започна от паметника на свети Вацлав, придвижи се надолу по "Вацлавския площад", премина по ул. "Пшикопи", Староградския площад, ул. "Парижка" и завърши с митинг пред сградата на философския факултет на площад "Красноармейци", сега наричан от студентите площад Ян Палах. В нея участваха над 20000 души, повечето от които студенти, но имаше и много ученици от средните училища, работници и граждани. На митинга хората бяха двойно повече, те се присъединиха по време на демонстрацията.

Демонстрантите носеха президентския флаг с траурна лента, националното знаме също с траурна лента, няколко черни знамена, 3-4 портрета на Ян Палах и лозунги като тези: "Ние сме с вас, бъдете с нас!", "Ние ще останем верни!" и др. Освен това, всички демонстранти носеха траурни ленти на ръцете или по реверите на палтата си.

Начело на всяка факултетска колона се движеха деканите и заместник-деканите заедно с много преподаватели.

Митингът беше открит от студент на Висшето икономическо училище в гр. Прага. На него говориха: Любош Холечек - студент от философския факултет на Карловия университет /колега на Ян Палах,, проф.д-р Йозеф Хорват - преподавател в медицинския факултет на Карловия университет и член на Чехословашката академия на науките, Зденек Кремер - представител на Профсъюза на металиците в Прага, Ян Фернер - представител на работниците от ЧКД - Прага и Михаил Димачек - председател на Съюза на студентите

- 2 -

164

КРЕДИТНО-КОСОВНА
 ВЪРНО С ОБЩИНСКАТА
 ФОНДА № .....
 Списък № .....
 А.Е. № .....
 Лист № .....
 Екземпляр .....
 Секретар .....
 Дата .....

от Чехия и Моравия. Речите на всички имаха съболезнователен характер. В тях обаче Ян Палах беше обрисуван като герой, който е дал своя живот в името на чисти и светли идеали.

Представителите на работниците /Зденек Кремер и Ян Фернер, заявиха, че работниците подкрепят студентите в техните искания и скърбят много за Ян Палах. В своето слово д-р Хорват след като изтъкна, че студентите не трябва да постъпват като Ян Палах, защото на чехословашката държава са нужни не мъртви, а живи хора, които да творят, каза също, че те трябва да бъдат самостоятелна държава и да живеят свободно. Председателят на Съюза на чехските и моравски студенти заяви в своето изказване, че "тази вечер ние ще преговаряме с президента Лудвиг Свобода, Александър Дубчек, Йозеф Смърковски и Олдржих Черник за удовлетворяване на студентските искания и тези на Ян Палах".

Митингът завърши с изпяването на държавния химн на Чехословашката социалистическа република.

В сравнение с предишните демонстрации и митинги на пражките студенти, тази демонстрация и митинг протекоха относително по-спокойно. Но независимо от това, и демонстрацията и митингът, имаха ясно изразен антиправителствен характер. Това се чувствуваше през цялото време на демонстрацията /от Вацлавския площад до площад "Красноармейци"/ и пролича много по-ясно на митинга. В речите на отделните оратори, освен съболезнователния тон, имаше и призови за сплотяване на студентските редици, за съгласуване на действията между студенти и работници, за борба до край в името на идеалите, за които е умрял Ян Палах и др. Имаше и нотки на подклаждане, че студентите трябва да продължат да воюват за удовлетворяване на своите искания.

Като съпоставям всичко това с лозунгите по "Вацлавския площад" /"Предатели ваша е вината!", "Хора бдете - умрял е човек! "Ян Хус 1415 година - Ян Палах 1969 година!", "Ян Оплетал 1939 година - Ян Палах 1969 година!", стихотворението за Ян Палах на паметника на свети Вацлав и др., с действията на отделните студентски групи по "Вацлавския площад", пред паметника и музея, с характера на митингите, които се проведоха днес преди обяд във всички факултети на пражките висши учебни заведения и с

КРАДПЕГДАГОГСКА
 ВАРНО СЪРМЪЛНА
 Фонд № .....
 Списък № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

атмосферата в тези учебни заведения през последните няколко дни, смятам, че в скоро време в Чехословакия ще има сериозни студентски вълнения. Кое ми дава основание да мисля така?

1. За разлика от преди, сега – по данни на нашите студенти – атмосферата в пражките висши учебни заведения е много по-неспокойна. И кое е още по-тревожно – това, че сега се чувства по-голяма решителност в действията на студентите да отстояват своите искания. А както е известно, те са неизпълними, главно поради техния антинароден и реакционен характер, затова може да се стигне до ексцесии и сериозни усложнения на политическото положение в Чехословакия. Спомага в случая и изчаквателната позиция на правителството. То подхранва илюзии в студентите, че чрез натиск могат да се постигнат много неща.

2. В много висши учебни заведения и факултети на страната на студентите застанаха целите ръководства и голяма част от преподавателите /Карловия университет, Висшето икономическо училище и др./. Това потвърдиха и днешните митинги по факултети и демонстрацията. Всички те се проведоха при активното и масово участие на ръководствата и преподавателите. Нещо повече, ректорът на Висшето икономическо училище – проф. д-р Велтруски заяви на митинга в института, че преподавателският състав подкрепя изцяло декларацията на академичния съвет на Карловия университет. А в нея дословно се пише, че Чехословакия бавно, но сигурно се връща към методите на Новотни от петдесетте години. Нещо повече – в края на своето слово той помоли студентите да разрешат на преподавателите да участвуват в демонстрацията и митинга след обяд.

3. В последно време е постигната по-голяма съгласуваност в действията между студентите и работниците от най-големите заводи в Прага. Това трябва да се оцени като успех за Съюза на пражките студенти, тъй като отдавна той се стремеше към това. Сега студентите са по-сигурни, че срещу тях няма да се стреля, ако излезат на улиците, тъй като ще бъдат заедно с работниците.

Вярно тревожи ги резервираната позиция на Словакия студентски съюз и неучастието на словашките студенти в техните акции, но въпреки това не са изключени самостоятелни действия от страна на чехските и моравските студенти.

166

4. Провеждането на демонстрацията и митинга и организираното разотиване на студентите по домовете по призива на ръководещия митинга, който е член на ръководството на Съюза на пражките студенти, показват, че съюза има голямо влияние сред не малка част от пражкото студентство и е в състояние да го вдигне тогава, когато пожелае. Днешната демонстрация и митинги са според мен една добре проведена генерална репетиция за следващите студентски вълнения в Чехословакия.

Прага, 20.І.1969 година

ЛЕГ. СЕКРЕТАР:

/Г.Гочев/

КРЕДИТНО-БЮРО
 ВЪРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № ..... 2 .....
 Опис № ..... 3 .....
 А Е ..... 21 .....
 Лист № ..... 166 .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата 1969

120

39

Строго секретно.

ПОДЕЛЕНИЕ 1030
№ 29
23.1.1969 г.

ПРАГА

КРДОПБГДСРСБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗРДОПБГДСРСБНА
Дата: 27.01. Секретар: [signature]

Съобщава : аг. "Игнатов"
Приел: [redacted], Прага, 21.1.1969г

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар [signature]
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
КРДОПБГДС
ДЕКЛАСТИФИЦИРАН
ВЕРЛАСИ 47
от ЗРДОПБГДСРСБНА
от ЗРДОПБГДС

АГЕНТУРНО СВЕДЕНИЕ

ОТНОСНО: студентската демонстрация в Прага на 20.1.1969 год.

456

Днес 20.1.1969 година по цяла Прага бяха разлепени позиви с най-различно съдържание: Повечето бяха по случай самозапалването и изгарянето на студента ЯН ПАЛАХ. Други призоваваха към самостоятел на политика, а трети приканваха хората да вземат участие в демонстрациите по случай смъртта на Ян Палах. Най-много позиви имаше разлепени по Вацлавския площад, където цели тълпи от хора масово ги четяха.

След обед около 15 часа започнаха да се събират, най-вече млади хора, които в продължение на по-малко от час изпълниха Вацлавския площад. Може би имаше около 50 души. Някои се разкарваха по площада, други гледаха запалените свещи и надписите по паметника. Най-големият плакат беше по цялата лява страна и гласеше "Жали-жалете" Пред паметника пак младеж със спуснатото /наведено/ знаме на Чехословакия. Най-много хора обаче се трупаха на горния край на площада, където точно пред музея, на тротоара бяха разпнати две палатки, в които спяха 12-те младежи, които бяха обявили гладна четиридневна стачка. Явно беше, че някои се е погрижил да загради мястото: отпред парапета, отзад стълбището на музея, а от двете страни заградено с телена мрежа и хората се трупаха да гледат, както в зоологическа градина.

Точно в 16 часа манифестацията потегли надолу по Вацлавски площад, начело със знамена на Чехословакия: черно знаме-носено успоредно на земята от 4 души, портрети на Ян Палаха и дълъг /8 метра/ лозунг само с две думи: "Верни ще останем". Колоната слезе по Вацлавск площад, зави по улица "Пржикопи", пресече намести Републики, продължи по улица "Револучни", след това зави по "Длоуха" улица, пресече Староместкия площад и по "Парижка" улица се отправи към философския хийж ~~на~~ факултет, където спря.

Из архивите на

КРЕДИТНА КАСА
ВЯРНО С ОБИЧНАТА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....
100
2.-

Това беше най-тихата демонстрация, която съм виждал до сега
Датум: 1968 г. 10.10.1968 г. Това беше най-тихата демонстрация, която съм виждал до сега
Съдържа: канбита и да е викове, нямаше антисъветски лозунги.

В 17 часа пред философския факултет се откри митинга и ръководещия даде думата на ЛОУБОШ ХОЛЕЧЕК, състудент на Ян Палаха. Същия е говорил последен с Палаха вчера в болницата преди последния да почине. Холечек каза, че Палаха със самоzapалването е протестира против издаването на в. "Справи и за пълна свобода на словото и печатта, че Палаха е завещал на всички учаци се и млади хора да се борят за независимост и самостоятелна политика.

След това думата бе дадена на проф. д-р ЙОЗЕФ ХОРВАТ от медицинския факултет в Прага, който каза, че мястото на учителите е при учениците и че за Чехословакия са необходими млади, но живи хора, които да работят и се борят за своето отечество.

После думата бе дадена на ЯН ФЛУРИХ, председател на чехския профсъюз на металорботниците, който заяви, че работниците от металообработването са на страната на студентите.

Думата бе дадена и на работника - представител на ЧКД в Прага - ЗДЕЙНЕК КРЕМПЛ, който каза, че работниците от ЧКД в Прага са там където има борба за "социализъм с човешко лице. /При тези думи тук-там се чува гласове: "стига с този социализъм/.

На края думата бе дадена на МИХАИЛ ДИМАЧЕК, председател на съюза на студентите в Прага, който след няколко прочувствени, но надути слова, между другото каза, че площада пред философския факултет, който се казва "Намести красноармейцу", трябва да се преименува на "Намести Ян Палаха". Студентите това вече бяха извършили. Навсякъде табелите бяха изкъртени и на тяхно място сложено от картон "Намести Ян Палаха". На края Михаил Димачек каза, че манифестантите трябва да си разотидат спокойно в къщи, тъй като ръководителите на студентството отиват направо от митинга на Храдчани да преговарят с хората, които са правели януарската политика и на които студентите вярват - Дубчек, Свобода, Смърковски и Черник.

След това се изпя химна на ЧССР и хората си разотидоха в 18 часа.

Радиото и телевизията продължават своята стара политика, която е само поизменена съобразно условията. Вчерта например говорителите на телевизията бяха всички в черно и с черни ленти, като че ли не е починал студент, а президента на републиката. Със своите съобщения радиото и телевизията дадоха отново тон и насока на настроенията на хората.

При сегашната ситуация съществува сила, която е способна

211
3.-

да вдигне на крак стотици хиляди, предимно млади, хора. Днешната манифестация беше ярък пример за това.

При това положение човек идва до убеждението, че правителството и ЦК на ЧКП продължават своята мекушава политика, която е и неопределена в същото време. Те позволиха от Ян Палаха да се направи национален герой в борбата срещу Съветския съюз. Общежитие в Бърно вече носи неговото име, а сега има искане цял площад да носи неговото име.

ИГНАТОВ

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № ..... 1 .....
Опис № ..... 5 .....
А Е ..... 311 .....
Лист № ..... 41 .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

Секретно!

118

Външно министерство
I-ва политическа дирекция

Атина 25 януари 1969 год.
Паметна бележка № 6

КРДОБЕГДСРСЕМА
ВЯРНО Е СЪГЛАСИЕТО
Фонд № .....
Опис № .....
Л. Е. № .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОБЕГДСРСЕМА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАМ
§ 17
от ЗДРДОБЕГДСРСЕМА

ЗА БЪЛГАРИЯ

Както е известно политиката на България не е самостоятелна. Тя остава вярна на всяка заповед идваща от Москва. Българското правителство, което съучастваше в чехословашката окупация изпълни решението на съветското ръководство за нахлуването и с това подчерта, че основата на българската политика е съюзът, братската обич и сътрудничество със СССР (реч на министър-председателя ЖИВКОВ), и че поведението на българите спрямо Съветския съюз не е само въпрос на чувства, но и съдба, сиреч въпрос на съществуването на държавата като свободна (реч на министъра на Народната отбрана ДЖУРОВ).

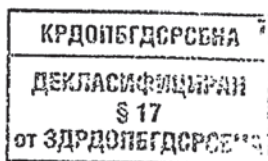
По време на последния вътрешнокомунистически спор по повод Чехословакия и въпроса за свикване на международно съвещание на комунистическите партии София подкрепи открито становището на Москва.

Ще трябва все пак да се отбележи, че съгласно сведения от гръцката легация в София, въпреки тържественото прокламиране на подкрепата на България към СССР безпокойството и пасивността на българския народ във връзка с нахлуването в Чехословакия са били ясно изразени.

Освен това традиционното заблуждение на общественото мнение относно развитието на събитията е било пълно.

Сегашното българско правителство се лишава от голяма народна опора и опозицията на широките народни маси нараства, по-специално поради бавния ритъм (темп) на повишаване жизненото

БЯРНО СЪВЕЩАНИЕ
 Фонд № .....
 Опис № 10
 А Е 555
 Лист № 119
 Експорт .....
 Секретар *В. Тодаров*
 Дата .....

119
2.-

равнище. Въпреки тези неща българският народ не указва никакво съпротивително действие срещу управляващите. Първата причина е тази, че българският народ е послушен, а от друга страна разбира, че при сегашните условия съпротивата е напразна.

Специфичен проблем в България представлява и младежта. Тя в своето голямо болшинство не само, че се противопоставя на сегашното правителство но и на комунистическия режим, но тя се е обърнала към науката за осигуряване на удобна професия, която дава средства за препитаване и показва безразличие към политиката.

Този въпрос безпокои БКП и правителството, което назначи миналата година ново ръководство в комсомола.

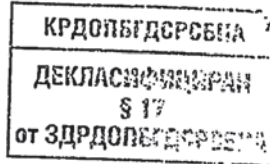
От друга страна в България не се забелязва както в другите източни страни проявяване на безпокойство от страна на интелигенцията, учените и студентите за един хуманистичен социализъм.

Сегашното ръководство държи властта твърдо благодарение на пълната подкрепа на Москва и не проличава възможност (няма изгледи) за промяна в близкото бъдеще.

България си е поставила много високи цели в своята програма за икономическо развитие, което главно се основава на съветската помощ, по-конкретно след чехословашките събития за което тя се указва щедра. (Икономическата помощ възлиза на 100 милиона долари. През 1968 год. СССР бе предвидила да осигури на България 50% от необходимите ѝ индустриални стоки, 100% в каменните въглища, 95% от петрола и 75% от хартията).

Отбелязано е, че България стои на четвърто място в списъка на търгуващите със Съветския съюз страни (търговията ѝ за 1966-1970 год. се предвижда да нарастне на 7 милиарда рубли), както и последната извънредна помощ, отпусната ѝ за покриване на нейни задължения спрямо западни страни. Този факт обаче не попречи

КРДОПБГДСРБНА
 ВЯРИО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № 10
 А Е 555
 Лист № 120
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

120
3.-

на нарастване на цените на голям брой потребителни стоки, запазването на ниско равнище на заплатите и бавното задоволяване на нуждите на българския народ.

От 1 януари 1969 год. влиза в сила нова система на ръководене на икономиката за прилагането на която се очаква да бъдат отстранени много недостатъци на централизираната система за въвеждане на направлявана система в икономиката, но с даване значителна свобода на икономиката.

Въпреки съответните обещания икономическото програмиране и икономическото развитие трябва да бъде поставено под контрола на партията, журналистическите органи, които не се стесняват да упражняват критика намесвайки се по чисто икономически въпроси.

Нерешителност и нервност цари в редовете на БКП във връзка с икономическото преобразование, въпреки решенията на юлския пленум 1968 год. и последвалите разисквания във връзка с това.

Поражда въпрос дали при тези условия икономическият механизъм на България ще може да действа правилно, а още повече да превъзмогне и сегашните усложнения.

Посочва се, че гръцко-българските търговски отношения се развиват нормално.

Отношенията на България с останалите страни от Вършавския пакт са добри с изключение Румъния, поради Чехословакия спрямо която двете страни проведоха диаметрално противоположна политика, скъсаха нормалните си отношения, които съществуваха между тези две балкански страни.

Според добра информация Румъния нямайки вече никакво съмнение, че България ще провежда непременно политиката на Москва в този район не ѝ се доверява и не пропуска всеки удобен момент да подчертае опасността от водената от София политика.

КРДОПБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

121

4.-

Макар че определени затруднения се появиха миналата година при подновяването на договора за дружба и взаимопомощ между двете страни и в сектора на външната политика, той окончателно беше парафиран през месец юни миналата година. Подписването му все още не е станало. Икономическите и търговски отношения между двете страни се развиват нормално.

Напоследък България полага усилия да излезе от изолацията в която попадна страната след 21 август. За тази цел пое може би и поощрената от СССР инициатива от една страна спрямо Югославия относно провеждането на двустранни срещи на равнището на министри на външните работи и от друга - възстановяването на дипломатическите отношения с Албания. Българо-югославските отношения в повечето случаи следващи развитието на отношенията Белград-Москва миналата година бяха по-лоши отколкото 1967 год. От една страна през 1968 год. спора по македонския въпрос беше довел до обтягане на отношенията, от друга страна след чехословашките събития отношенията между двете страни са много изострени и недоверие характеризира политиката на Белград спрямо София. Поради това изглежда, че югославяните преследват осигуряване "положителни примери на желание за сътрудничество" от българска страна и избягват в настоящия момент да отговорят на добрата воля на българите за срещата на двамата министри на външните работи под предлог несъществуването на министър на външните работи в Югославия.

Белград цели по възможност да се проведе на първо време среща на ниско равнище, за да се увери дали съществува възможност за уреждане на многото стоящи за разрешение въпроси между двете страни (както се подчертава от югославска страна) и да се подготви в последствие срещата на двамата министри на външните работи.

Що се отнася до Албания усилията на затопляне отношенията с нея се заключават в отиването през миналия декември в

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРИ С ПРИВАТНАТА
 Фонд № .....
 Опие № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЪРНО СЪС ЗАМЪСЛА
 Фонд № .....
 Опас № .....
 Л Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

122
5.-

Тирана на българска икономическа делегация за подписване на протокол за търговски обмен и назначаване в Тирана на началник на тамошното българско търговско представителство. Както изглежда обаче до момента Албания не се отзовава на българския жест.

Към търсенето на изход от изолацията може да се отнесе неотдавнашната статия на в-к "Отечествен фронт" под наименование "политика на добросъседство". В тази статия се подчертава, че новопоявилите се затруднения и пречки в балканската политика са временни и, че България ще продължи политиката на взаимно разбирателство, на добросъседство, на мир и сътрудничество в този район на света.

Относно гръцко-българските отношения в горната статия е написано, че чрез гръцко-българските договори от 1964 година е извършена дълбока промяна в отношенията между двете страни и бяха определени предпоставките на това положително развитие.

По отношение на развитието на отношенията Атина-София г-н министърът на външните работи през септември миналата година изрази чрез българския посланик тук дълбокото безпокойство на Гърция за участието на България в чехословашките събития, факт, който анулира вярата, която бихме могли да имаме на българските декларации. Г-н министърът все пак добави, че няма промяна в политиката на Гърция спрямо България и, че страната ни ще продължава винаги да преследва подобряване отношенията със своите съседи ала не пропусна да отбележи, че българската постъпка затрудни много тази политика. От друга страна на 11-ти този месец г-н ПИПИНЕЛИС в интервюто си с представители на печата каза, че твърдата линия на гръцкото правителство е нормализирането колкото се може повече на отношенията с нашите северни съседи. За това - каза той - говорих през април 1968 год., когато предложих и план "кодекс за добро поведение" на народите от този район. Прилагането на тази политика се затруднява от чехословашките събития, които попречиха на всички инициативи главно за уреждане отношенията със комунистическите страни. И това е защото подкопаха основата за разискване, която основа трябва да бъде доверието.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опас № 10
 А Е 555
 Лист № 13
 Експерт .....
 Секретару .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

6.-

123

Г-н министърът на външните работи добави, че това, разбира се, не означава, че ще останем вечно заковани на тази наша позиция. Това не би било реалистично. На всяка истинска проява и съществена проява на добро желание от страна на балканските страни, Гърция ще отговори с аналогично действие, стига това да бъде искрена проява. До момента обаче, добави той - няма такова проявление.

Относно отношенията на България със Запада отбелязваме следното: По указание на Москва България се възползва от намалението на напрежението през 1964-1966 год. За да отвори, между другото с голям успех, прозорец към Запада. От това тя имаше политическа полза, главно обаче целеше постигането на търговски и икономически успехи. Действително през този период България успя да изнесе значителни количества, главно земеделски произведения, на Запад. И то главно при благоприятни за нея условия, по причина на конкуренцията между западните страни. Бяха й отпуснати заеми за построяване промишлени единици. Времето за погасяване на дълговете бе определено до осем години след започване на функционирането на тези единици.

Напоследък кредитите отпускани от Запада бяха ограничени значително както по причина на чехословашките събития, така и по причина съкращаване срока за погашение на кредитите от Запада.

Чехословашката криза имаше отрицателно влияние на отношенията на България със Запада.

През тези години България започна да развива отношения със слаборазвитите страни от Африка и Азия. В тях бяха учредени посолства, размениха се посещения на високо равнище. Проникването на България в горепосочените страни се осъществява главно в три сектора:

а) В сектора на културата. Около 3,000 студенти от тези страни днес учат в българските висши учебни заведения.

КРДОБЛЕГДСРСЕНА
 ВЪРХОВЕН СЪВЕТНИК
 Формат № .....
 Обем № .....
 Л. Е. № .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОБЛЕГДСРСЕНА 71
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОБЛЕГДСРСЕНА

124
7.-

б) В техническия сектор. Много български предприятия предприемат строеж на обекти, използвайки отчасти български работници.

в) В търговско икономическия сектор. За произвеждане промишлена продукция във въпросните страни България им предоставя големи кредити.

Проведеният в София между 28 юли и 6 август 1968 година 9-ти фестивал на младежта не постигна очакваните от българите и руснаците резултати. Малкият брой на чужди делегати (който не надминаваха 12,000) и отсъствие на много държави (Китай, Куба, Албания и пр.) и организации, показва разцеплението на "антиимпериалистическите" и "демократически" сили на младото поколение, отказване признаването на съветското първенство, опозицията на много от "необвързаните" както и на европейската "левица" със съветската "праволинейност".

Тези противоречия имаха като резултат неблагоприятна дискриминация на организаторите срещу югославските делегати и главно - срещу чехословашката делегация. По-конкретно последната бе отделена от делегациите на останалите източни страни и настанена в друга сграда, чехословашките журналисти нямаша възможност да използват телетипа и т.н.

По причина на неблагоприятните резултати от девятият фестивал на младежта изглежда, че организирането на X-ият фестивал няма да бъде скоро.

24 септември 1969 год.
 С о ф и я

СР/VI - 2751 - 3 екз.
 № 1 и 3 - VII у-ние ДС
 № 2 - КД
 Превел: 4/4/72

122

Из архивите на

466

Строго секретно. 204

ПОДЕЛЕНИЕ 5030

№ 36
30.7.1969 г.

ПРАГА

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО СЪВЪЗНИКА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

ДО
НАЧАЛНИК ПОДЕЛЕНИЕ 5030 - К
СОФИЯ

КРДОПБГДСРСБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 2008 Секретар: [Signature]

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от майор [Redacted]

КРДОПБГДСРСБНА отделение - Прага

ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Др. Началник,

Dr. Klima
31/1/69

На 28.1. т.г. проведох среща с др. Клима за уреждане на някои подробности по изпращането за България на Спас Георгиев Радойков и Никола Ненков Палев, утвърдени с предложението от 30 ноември 1968 година.

След уточняване на подробностите преминахме към въпроси по ситуацията в Чехословакия.

Др. Клима сподели, че вече 15 дни работниците по сигурността почти не си ходят по домовете поради това, че са в готовност за действие във връзка със събитията около самоподпалването на студента Ян Палах и провежданите демонстрации от студентите.

Заяви, че на 25 и 26 януари /по време погребението на Палах/ техните органи са задържали около 200 младежи, от които 40 били студенти. Същите били предупредени да престанат с демонстрациите. В противен случай срещу тях ще се вземат по-строги мерки въз основа на закона за опазване на обществения ред и спокойствие на гражданите в техната страна. Все още на отделни места в Прага отделни групи младежи се опитвали да организирват демонстрации, но към тях се подхождало по същия начин.

Предадени на ЦУК за архив и отпущане

На 29 проведох и среща с др. Бачина, бивш работник в контра-разузнавателното управление, отговарящ за работата с България. Предаде материали разпространявани от здравите комунисти, като "Метаморфозата на Йозеф Сърковски", "Становище на работническия актив на комунистите в Прага", "Само за вътрешнопартийна информация на ППО на ЧКП и всички комунисти членове на профсъюзите в Прага", "Заказване на ген. РИТИРЖ на януарския пленум 1969 год.", "Вътрешнопартийна

205

информация" - от 15.1.1969 год. и "Истината за Ян Палах".

Заедно с това др. Бачина съобщи, че от 20.1.1969 година има издадена заповед за конфискуване и изземване на в. "Справи" от органите на полицията и Държавна сигурност. Заповедта е подписана от ШОЛАР /СОЛАР? - др. Бачина не беше уверен в точното име - от Главното контраразузнавателно управление. Същия преди е бил началник на отдел във военното контраразузнаване.

Здравите сили, честните комунисти в ДС и полицията посрещат с негодувание тази заповед, но за съжаление те са малко - както сам се изрази др. Бачина.

За съжаление, др. Клима дори не даде да се разбере за съществуването на подобна заповед.

За сведение.

Прага, 29.1.1969 год.

Майор:

Шора. е Н-к II главно управление.
Дитков.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ГРАФИКАТА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

Dr. Todorov

КРДОПБГДСРСБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата 29.01.69 Секретар: *Dr*

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

123

Из архивите на

468

ПОДЕЛЕНИЕ 5030

Строго секретно.

№ 34

30.7.1969

ПРАГА

КРДОПБГДСРБНА 7

Съобщава: аг. "Гораст"

Приел: [ ] , Прага, 29.1.1969 г.

ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

КРДОПБГДСРБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
Л. Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

АГЕНТУРНО СВЕДЕНИЕ

КРДОПБГДСРБНА 2
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРБНА
Дата 27.08 Секретар: [ ]

ОТНОСНО: положението в ЧССР

Началникът на поликлиниката №1 на Генералният щаб на ВВС полк. д-р ВЕЛАС ИРЖИ заявил, че от добре информирани кръгове в армията е започнала смяна на висши военни лица командващи дивизиите и военни окръзи. Особено безпокойство в правителството на Черник и у президента Свобода предизвиквала личността на ген. БЕДРЖИХ, за който имал убедителни информации от Запад, че ген. Ведржих е агент на съветската разведка.

Същият е заявил, че в армията в настоящият момент командващият апарат е в 90 % против съветите и затова становището, че последните трябва да напуснат територията на Чехия.

Според Велас Ирджки били дошли информации, че Голдшикер и Шик са се върнали макар и за кратко време не само за да предизвикат психологически ефект у народа, че не се боят и че дните на съветската армия са преброени. Донесли са устни послания от ВИЛСОН и Кизингер до водачите на активната опозиция организирана от Кригел. Според тия информации западните лидери обръщат вниманието на Свобода, Черник, Смирковски и Дубчек върху обстоятелството, че съветите преди да напуснат Чехия ще организират държавен преврат /по всяка вероятност според информацията, които имали западните разведки/ с въоръжените сили на МВР и вероятно отделни полкови части - танкови и пехотни, но в никакъв случай групата на Москва не разчитала на цялата армия. Дори въоръжените части на цивилната милиция не били сигурни на 100 %.

Ситуацията били неударима за Москва и нейната агентура. Характеризирала се със следните елементи:

КРДОНБДДСРБНА
"ВЯРНО С ОРИГИНАЛА"
Фонд № .....
Опис № .....
Лист № .....
Експорт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОНБДДСРБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОНБДДСРБНА

62
2.-

Пълно овладяване на учащата се и работническа младеж.
Абсолютно овладяване на профсъюзите като опозиционна сила срещу Москва и от там възможността за контрол над гражданската милиция в заводите.

- Стопроцентова подкрепа от телекомуникацията и пресата.
- Пълна подкрепа от командването на армейските телекомуникационни и печатни части при инженерните и танкови войски в случай на нужда.
- Профсъюза на железничарите обещал парирание на железопътният транспорт.
- Митническите и гранични постове даден момент да улеснят излизането на чехски граждани без формалности.
- Гражданската авиация да отнесе навън хора в голямо количество.
- Дадено било нареждане на отделни хора по учреждения и предприятия да следят отсъствието на всички членове на народната гражданска милиция, дали всички в даден момент не липсват и веднага това да се съобщава в градския комитет на партията, респективно на доц. Шимон.

Било ясно, че съветите не могат да извършат преврат с участието на своите войски и ще се опитат само с добро организиране на акцията. Именно за това трябвало да се следи поведението на московското агентство.

С оглед на това послание от Запад ген. Свобода в своята реч в последно време подчертавал, че не е отстъпил от политиката на януари и че ако народът не прояви търпеливост, то властта ще вземат други хора. Свобода и Черник били информирани от Запад, че съветската аген- тура иска да ги обезличи и откъсне от народа, да създаде конфликт между правителство и народ и ги обвини в неспособност да овладеят ситуацията и тури други хора от редовете на Москва.

Опасност съществувала от така нареченото "релативно спокой- ствие и отчитането на обективната ситуация". Именно с оглед на това групата на студентите били организираща акцията "живи факли". На участниците в тази акция било казано, че винаги докато живеят чехи техните имена ще бъдат най-велики, като името на Ян Хус. Само техният опит за самоубийство чрез изгаряне може да доведе народът до екаалта- ция и пълно организиране срещу Москва и нейната аген- тура в Прага.

В периода на организиране на вътрешните сили рещу Москва, САЩ щели да гъделичкат съветите с разни миролюбиви инициативи, за да спечели време опозицията тук.

Историческите архиви на ДС

63

3.-

Подготовката на международната конференция на комунистическите партии в Москва също щяла да замота главата на съветите, тъй като 60 компартий щели да откажат участие докато съветските войски не напуснат Чехословакия. От тук Черник и Свобода застъпвали становище заедно с Дубчек, че единственият път за да се избегне прокарване на московска та агентура напред до пълно овладяване на правителството е да се елиминира московската агентура в най-скоро време, като се изхожда от конкретната ситуация:

- Да се спре понататъшното отстъпление пред Москва. Да не се допуска понататъшно окупиране на позиции от московската агентура.
- Да се предотврати ^{опасността} ~~еничът~~ за Държавен преврат, организиран с вътрешни сили служещи на Москва.
- По тази причина ген. Дзур е издал заповед до армията да се подчинява само на правителството и президента.
- Народът да бъде в готовност при всеки подозрителен акт от страна на промосковските сили и силите на МВР да вземе всички мерки тези московски агенти да бъдат арестувани като екстремисти и провокатори от армията.

След това да се организира всенароден плебесцит за определяне политиката на народа. Провеждане на избори и изхвърляне на всички агенти на Москва. Провеждане конгрес на партията и изхвърляне на московската група.

Правителството на Черник и ген. Свобода прави всичко възможно за консолидиране срещу московската група и нейното поставяне извън закона.

ВЕЛАС заявил: "Ако ние не отстраним московската агентура, тя ще отстрани нас. Ние трябва да победим. Съветските войски в Чехия не могат в момента да вземат участие срещу законното правителство в каквато и да е акция". Това положение трябвало да се използва до край и то колкото се може по-бързо.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С БРИГИНАЛА
 Фонд № ..... 2 .....
 Опис № ..... 3 .....
 А Е ..... 321 .....
 Лист № ..... 62 .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17 ГОРАСТ
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

I24

ор 9, от. 2, а. е. 810

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ЛИЧНО СТРОГО СЕКРЕТНО!

ЕКЗ. № _____

КРДОПБГДСРСБНА 3
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

В Ъ П Р О С И

За обсъждане с др. Сахаровски

471

1. Кратка информация за основните насоки и направления в работата на съветската разведка в последно време.

2. Кратка оценка за политическата и оперативна обстановка в Чехословакия.

- В интерес на социалистическия лагер необходимо ли е и в какво участието на българското разузнаване за заздравяване и укрепване на политическото положение в Чехословакия.

- Да се възстановят ли контактите с чехословацкото разузнаване. Какви задачи да си поставим при тия контакти.

- За установените от нас лични контакти с чехословацки разузнавачи зад граница.

3. В какви насоки да се организира работата на българското разузнаване в Албания.

4. По взаимоотношенията с румънската разведка.

5. За насоките на работа на българското разузнаване в страните от Близкия и Среден Изток.

- Евентуално подсилване на резидентурите ни в някои арабски страни и Иран, без да се изменят главните насоки на нашата разузнавателна работа - САЩ, Турция и Гърция.

КРДОПБГДСРСБНА 3
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Дата 14.08.71 Експерт [Signature]

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

45 259

- Целесъобразно ли е в общия интерес на социалистическите страни да концентрираме вниманието си към определени страни в този район на света.

6. По операция "АМЕЛ".

Молим, да се вземе съгласието на съветските другари по следните въпроси:

- Основни насоки на операцията.
- Съдържание на информацията, която можем да обменяме със "САТЕХ".
- По какви въпроси да ги готвим оперативно.
- Техниката, която можем да им предаваме.
- Размяна на мнения по срещата със "САТЕХ" в НР България.
- На каква основа да се устрои работата ни в Сирия за събиране на политическа информация.

7. Опит на ПГУ за подпомагане на държавните органи в събирането и реализирането на икономическата информация.

Организация и форми на работа.

8. Мнение и препоръки на съветските другари за бъдещето организиране на работата на Управление I ДС на основата на пълното засекретяване на неговия състав.

9. Каква помощ могат да ни оказат съветските другари в подготовката и квалификацията на ръководния състав на Управлението - от зам.началник на отдел и нагоре. (Въпросът беше поставен пред др. Моршин през м.ноември 1968 год. в Москва).

21.II.1969 год.
С о ф и я

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ I ДС
полковник: _____

Отп. 2 екз.
екз. № 1 - др. Спасов
екз. № 2 - У-е I ДС
нап. Спасова

КРДОПБГДСРСБНА 3
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Дата: 07.08.11 Експерт: _____

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

28

Др. Григоров,

Справката получих от др. Раж.
Същият ми съобщи, че не е взел съгласие-
то на своето ръководство, а по своя инициатива
дава справката и моли това да се запази в тайна.
Единия екземпляр предадах на у-ние VII
ДС, където направиха и превод на същата.

✓ 13.V.69. г. *Григоров*
Др. Григоров
За информация
14.V.69

СЛУЖБА	
"ИНФОРМАЦИЯ И АРХИВ"	
РАЗПОЗЕРЕНО	
по Рег. №	511
от	24.03.2004 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № 2
Олио № 3
Лист № 23
Експорт .....
Секретар .....
Датиността на

СТРОГО СЕКРЕТНО

ОБОБЩАВАНЕ ДЕЙНОСТТА НА ВРАЖЕСКИТЕ РАЗУЗНАВАНИЯ

СПРЯМО ЧЕХОСЛОВАКИЯ ПРЕЗ 1968 ГОДИНА

(кратко извлечение)

Екстремистките страни на следянуарското развитие в Чехословакия, които се наложиха в партията и в обществото, дадоха дълбоко отражение и върху работата на Държавна сигурност, спомогнаха за нарушаването на морално-политическото състояние на служителите и за постепенното разлагане на целия апарат, чиято работа през отделните месеци, особено по средата на годината, намалю до минимум.

Постоянно растящият различен натиск, излизащ извън рамките на мярката за обективност, създаваше общо недоверие в цялата система на сигурността и във всички служители, обзценяваше цялата работа за последните двадесет години, предиизвикваше чувство на несигурност и депресия.

Широката недопустима публичност на проблематиката на ДС разкри формите и методите на работа. Целият този процес остави дълбоки следи и в работата с агентурата.

Пред различните видове натиск отвън Държавна сигурност започна да ограничава своята насоченост спрямо заподозрените чехословашки граждани до ~~такава~~ такава степен, че много сериозни съмнения (и за шпионаж) не бяха проверявани и документирани.

Също така разните групировки на осъжданите в миналото лица за сериозни престъпни деяния не бяха следени и с това се губеше поглед върху това, къде се касае за опасни групировки и къде за безобидна групова или друга обществено полезна дейност.

Така се стигна до положението, че през периода след януари ДС не поде навреме сериозни сигнали за създаващите се групи и стремежи на отделни лица да излизат срещу партията и държавата. Така практически започна да се губи поглед за оперативната обстановка в стра-

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ДРДОПБГДСРСБНА

2.- 30

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № 1
 Опис № 3
 А Е 340
 Лист № 30
 Експерт
 Секретар

ната, което съществено повлия възможностите за обективно преценяване на общата оперативна обстановка в Чехословакия.

Консолидирането на ДС започна през септември и октомври, когато на различните степени на ръководство стана комплектуване на ръководните кадри. Целият състав постепенно се обединяваше около становището на ръководството на МВР и на ДС, което становище бе в съответствие с положителните страни на следянуарското развитие. Строгото спазване на социалистическата законност, изпълнението на задачите и директивите на партийното и служебното ръководство постепенно стават принцип в режима на работата.

Политическото и стопанското развитие на ЧССР още в началото на 1968 година стана предмет на извънредно внимание от страна на всички капиталистически разузнавания.

Редица положения, които Чехословакия изживя след януари 1968 г., се предвидяха от западните разузнавания начело с тези на САЩ. И според това по много въпроси, дори с определено изпреварване насочваха своя интерес и директиви.

Веднага след Януарския пленум на ЦК на ЧКП те се интересуваха за протичането на партийните и всички други събрания, за състава на новите органи и за кадровата характеристика на избраните политици.

След това през март 1968 г. чуждите разузнавания засилиха интереса си за създаване, съществуване и развитие на опозиционите партии и на антикомунистическото движение въобще. В това време "Свободна Европа" вече агитираше и подпомагаше всички опозиционни екстремистки тенденции. През април и май 1968 г. западните разузнавания съсредоточиха своя интерес към военно-политическите проблеми към отбранителната способност на страната и отделят изключително внимание на състоянието на чехословашката икономика. Те разполагаха с определени данни и сигнали, че СССР и останалите социалистически страни са решени да се намесят с военна сила, ако развитието в

7
 КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

КРАДОВИ ДЪРЖАВНИ
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № 7

Опис № 340

А Е 31

Лист № 31

Експерт ..... [Signature]

Секретар ..... [Signature]

Дата ..... [Signature]

8.- 21

Чехословакия отива надясно.

И през този период обаче се отбелязват всички форми на провеждане на класическия шпионаж. Централен предмет на интереса на чуждите разузнавания са необходимите данни, характеризиращи обстановката в страната. Високата активност на отделните дипломати и легализираните кадрови разузнавачи и особено характерът на техните контакти говорят за изпълнение на целенасочени мероприятия, предназначени за засилване на екстремистките сили и тенденции особено в областта на създаване на антисъветски (антикомунистически) настроения.

Конкретният шпионски интерес проличава преди всичко в редовното и последователното установяване и контрол на местата на дислокация на командването на Чехословашката народна армия, разположението и подготвеността на главните сили, равнището на бойната техника и на всички, особено на съюзническите взаимодействия и мобилизационни мероприятия.

По отношение на чехословашката икономика чуждите разузнавания съсредоточават своя интерес предимно към информации за състоянието и развитието на концепциите на чехословашката икономика, за взаимните междуотраслови отношения, платежния и търговския баланс, за суровинните източници и държавните резерви и специално за пазеното под секрет развитие и проучване. Спряма СМВ те проучваха характера и съдържанието на сътрудничеството на страните, членувачи в него.

Необикновено очевиден внимание разузнаванията посветиха при следенето на политическото развитие в ЧССР, на въпросите по заемането на ръководните длъжности в държавните и партийните органи, а също така и на възникването и съзряването на важни политически фактори.

Този вид дейност винаги е била свързвана с по-масови отделни опити за задълбочаване на всички съществуващи противоречия и

КРАДОВИ ДЪРЖАВНИ
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНА СЕКРЕТНОСТ

КРДПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт
 Секретар
 Дата

4.22

Надаване на нови. Например в областта на националните проблеми в първата половина на годината американците се опитваха да ~~наложат~~ предизвикат мнението, че фактически Словакия била протекторат на Чехия, а от друга страна пък, че словашкият сепаратизъм бил вреден.

През първата половина на 1968 г. наред с активизирането на чуждите разузнавания, насочено към следене и повлияване на вътрешно-политическото развитие, също така бе отбелязана повишена интензивност на действията на военните и военновъздушните аташета от представителствата на капиталистическите държави. То се изрази придимно в това, че те визуално следяха всички военни движения на нашата източна и западна граница. От достоверни източници се твърди, че още по времето на първата среща на представителите на социалистическите страни в Дрезден те са очаквали възможна намеса на военните сили на СССР и останалите социалистически страни срещу ЧССР.

За важноста, която придаваха чуждите разузнавания на развиващата се обстановка в Чехословакия, говорят отделните и групови пристигания на разни военни специалисти от Запад под претекста, че пътуват като туристи. Също така за пристигащите визови чужденци и особено за журналисти се потвърдиха много сигнали за съмнителни интереси, които може спокойно да се третираат като всеобщи интереси на разузнавателните служби.

Равнището на осведомеността на дипломатическите органи на капиталистическите страни и на разните чуждестранни акредитирани и неакредитирани журналисти, особено пък конкретността и правдивостта на поверителни държавни и партийни сведения, с които разполагаха и бързината на получаване на важни сведения събуждат сериозни подозрения, че съществуването на широка добре функционираща мрежа в действителност. Това се отнася за всички най-важни информации през цялата година, и то както преди август, така и след това. Още в миналото бе изненадващо равнището на осведоменост не само на запа-

КРДПБГДСРСБНА	7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН	
§ 17	
от ЗДРДПБГДСРСБНА	

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Б.- 23

Фонд № 1

Опис № 5

А Е ..... ДНИТЕ осведомителни агенции, но и на разузнаванията, и то за неща

Лист № 25

Експорт много често от общодържавно значение, като техните информации често

Секретар ..... *Димитър Димитров*

Дата ..... предложи чехословашката официална осведомителна служба.

Още през първата половина на 1968 г. беше ясно, че на вражеските разузнавания се удава да използват нарастването на антисъветските настроения и тенденции. Връзката на отделните западни журналисти с разузнавателни служби бяха повече от неоспорими. Няколко от тях именно заради тази им дейност бяха изгонени от ЧССР, което частично намали активността на останалите.

Активността на тези лица, предимно чужденци, се опираше на сътрудничеството с чехословашките граждани. Обемът и степента на този факт съвсем не са за подценяване, защото формите на контакт, неговият подбор, равнище и редовност в своята цялост бяха действени и ефективни.

Под идеологически натиск откън още през първото полугодие на 1968 г. се оформяха отделни личност или групи из средата на осъждани в миналото и други вражески настроени лица, които излизаха със следните становища:

- проникване във всички възможни позиции, в радиото, телевизията, пощите и други комуникационни средства;
- готовност всеки момент да се пристъпи към завземане на властта; да се подготвят също така и необходимите декларации и обращения, програми, кадри за центъра, областите и околиците ~~и~~ за завземане на властта;
- да се прониква в организациите на Националния фронт.

От януари миналата година към тези тенденции се добавят вече и разпространяването на противодържавни позиви. Появяването на противодържавни позиви, заплашителни писма с антикомунистическа насоченост през първата половина на годината така се разрасна, че може да се сравнява само с обстановката, възникнала през 1948 г. Професи-

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
8 17
СТ КРДОПБГДСРСБНА

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

6.- 37

Експертът е изпратил оригиналното равнище и съвременното техническо изпълнение на печатните материали, които говорят за всеобхватна подготовка на авторите. Позивите съдържаха не само призови за сваляне на ЧКП, но заплашваха и призоваваха към физическо насилие по отношение на функционерите и обществените деятели.

Августовските дни и развитието след това чак до края на годината показваха, че вражеските разузнавания имат значителен дял в разрастването на антисоциалистическите тенденции и негативните явления, отбелязани по време на следянуарския период. Тяхната активност не бе определяща, но също така никак не бе за подценяване.

Оценката на първата половина на 1968 г. в общи черти обърна внимание върху обема и ориентацията в дейността на разузнаванията. Второто полугодие обаче потвърди, че техните перспективни и планове продължават и напред да са валидни. От набраните данни е очевидно, че чуждите разузнавания предвиждаха протичането на събитията, макар и не в крайния им вид. По нататък те заздравяваха, подобряваха и задълбочаваха своята целенасоченост и контакти. Те извършиха някои промени с оглед на контактите, когато някои "сигурни" дотогава хора, като Винтер, Свитаки и др., заминаха легално или нелегално на Запад. Те уточниха също така своите насоки и интереси с оглед на новосъздалата се обстановка. Врагът се стремеше да конспирира целите си и така да ги формулира, че отговорностите за предизвиканите от него усложнения на обстановката да бъдат приписани на комунистическото движение и на СССР.

Врагът изключително пазеше в тайна своите технически и други начини на връзка при получаване на сведения. През изтеклата година на територията на Чехословакия са отбелязани следните начини на връзка на чуждите разузнавания: лични, чрез тайнопис, чрез шифър и радио. Към писмена тайнописна връзка се отбеляза стремеж особена на западногерманското разузнаване, и то преди всичко към възможното

7
 КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

7.-35

най-ефективно усъвършенствуване на тайнописа. Трябва да се отбележи обаче, че поради отслабването на контраразузнавателната дейност на нашите органи данните за равнището и начините на връзка на вражеските разузнавания в ЧССР са незадоволителни.

Оценката потвърждава, че тук е действувал потенциален враг, на когото много от плановете се осъществиха.

КРДОПБГДСРСЕНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № ..... 7 .....
 Опис № ..... 3 .....
 А Е ..... 310 .....
 Лист № ..... 32 .....
 Експорт .....
 Секретар .....
 Дата ..... 1968 г. август 17

НЯКОИ ФАКТИ ЗА КОНКРЕТНАТА АКТИВНОСТ НА ЧУЖДИТЕ РАЗУЗНАВАНИЯ И ДЕЙНОСТТА НА ДИПЛОМАТИЧЕСКИТЕ ПРЕДСТАВИТЕЛСТВА НА КАПИТАЛИСТИЧЕСКИТЕ ДЪРЖАВИ

С А Щ

През август 1968 г. американското разузнаване в Прага разполагаше с огромна база за връзки, която използваше изцяло за информационно-политически цели. В тази връзка бе интересно, че легализираните като дипломати разузнавачи още много преди януари установяваха широки контакти с чехословашките политически и стопански кръгове за сметка на връзките с културните ~~жръгове~~ деятели.

Те се насочваха съвсем очевидно към перспективни лица. Така например за семинара в Балцбург те избраха чехословашки граждани, служители от Института за ръководство, Държавна планова комисия, от научните институти, Съюза на журналистите, Съюза на писателите, Институт за международна политика и икономика, Чехословашката академия на науките и др. При това те поставяха единственото условие избраните лица да бъдат в непрекъснат контакт с тях. Тези лица след това постепенно бяха обработвани, повлиявани и спечелвани от тези легализирани кадрови разузнавачи.

През юни 1968 г. в Прага беше и бившият съветник на президента Джонсън за международни и идеологически връзки с държавите от Източна Европа-Брезински. В лекциите си той поясняваше, че развитието в Чехословакия те са предвиждали още през 1962 г. и са се отнасяли със симпатии към тази тенденция на развитие.

КРДОПБГДСРСЕНА 7
 РЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 КРДОПБГДСРСЕНА

8.36

През летните месеци във висшите учебни заведения бяха организирани ~~журналисти~~ изнасяния на лекции от американски журналисти и професори. От съдържанието на лекциите и от самите излизания пред нашата публика ясно личеше, че те се стремят чрез пропагандиране на т. нар. "независима политика" да ориентират слушателите към капиталистическите държави и като крайна цел да постигнат откъсване от СССР.

Още в началото на годината бе възможно да се забележи стремение у американското разузнаване за по-нататъшно подобряване на работата и за сигурност на собствената ѝ агентура. При използването на тази агентура техният интерес по същество беше насочен към сведенията за развитието в Чехословакия и особена към събиране на данни за подготовяните промени на ръководните партийни и правителствени дейтели. Агентурата бе инструктирана да влиза не само в ЧКП, но и в другите партии на Националния фронт, за да може да има повече достъп до разни информации из областта на обществения живот и т. н. Пред ^вавгуст 1968 г. американците се надяваха на възможна загуба на ръководната роля на ЧКП в Чехословакия и разчитаха на активизирането на други партии, респективно на други организации. Тъкмо с това може да се обясни тяхното желание и там да имат своя мрежа. След август обаче разузнаването престана да ~~се~~ се разпростира по другите организации и отново насочи своя интерес предимно към ЧКП, и то към най-висшите партийни дейтели.

При поставянето на задачи на агентурата разузнаването строго спазваше принципа за индивидуалния специфичен подход, съответен на възможностите на отделния агент. Насъбраните през годината факти говорят за широк и разнообразен диапазон на интересите, които грубо ~~се~~ може да се разделят на три области: политически, икономическа и военна.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № ..... 7 .....
Опис № ..... 3 .....
А Е ..... 340 .....
Лист № ..... 36 .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

7
КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАРАЦИЯ
§ 17
от ЗАРДОПБГДСРСБНА

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № 2
 Опис № 3
 А Е 340
 Лист № 23
 Експорт .....
 Секретар .....
 Дата .....
 9.-

В областта на политиката:

- какви промени се очакват в партийния и държавния апарат;
- как ще се развиват нашите отношения със СССР в политическо, икономическо и военно отношение;
- как ще се развиват нашите отношения с останалите страни от социалистическия лагер;
- какви промени се очакват във външнополитическата ориентация, особено по отношение на САЩ, ГФР и останалите капиталистически страни;
- въпросите на международното комунистическо движение въобще;
- промени в сферата на младежта, установяване имената на младежките ръководители от различни сектори (университет, трудови отношения, селско стопанство) изготвяне на планове за установяване на контакти с тях;
- получаване и натрупване на сведения и данни за отделни ръководни и перспективни личности от политическия, обществен, културния и стопанския живот;
- дейността на международните политически организации и движения на територията на ЧССР;

В областта на икономиката

- финансовия бюджет на ЧССР за 1968 г.;
- отпочване дейността на западногерманската търговска мисия в Прага;
- въпросите на диспропорцията в чехословашкото народно стопанство, в какво и как се проявяват;
- как се прилага новата стопанска система;
- общ интерес към политиката на лицензиите на ЧССРи как стои въпросът с лицензиите за изчислителните машини;
- за платежните отношения с чужбина, включително и САЩ;
- възможности за приемане на заем от страна на Чехословакия от чужбина и възможности за сътрудничество със западногерманските банки в тази отношение; насока;

Във външната област:

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
817
от ЗДРОПБГДСРСБНА

10.-28

КРДОНЕГДРСБНА
ВЯРНО С ОРГИНАЛА

Фонд № 1

Опис № 3

А Е 340

Лист № 38

Експерт ..... *Dr. Buharov*Секретар ..... *Dr. Buharov*Дата ..... *дислокация*

Във военната област

дислокация на военните поделения, тяхното определение и описание,

получаване на картографски данни и нанасянето им на карти;

- числения състав на войските;
- въоръжение на отделните военни поделения, въвеждане на нови видове оръжия, особено въпросите по превъоръжаването;
- военни летища и локационни съоръжения, писти, строителни работи при разширяване на летищата, корекции на терена от всякакъв вид;
- видове използвани самолети, техният брой, съоръжаване с ракети, видове и система на използване;
- противосамолетно ракетна отбрана, местонаходищата ѝ, локационни ракетни системи;
- ракетни бази от всякакъв вид, учения на ракетните поделения с многоцелно използване в терена;
- поделения на Гранични войски, тяхната дислокация и въоръжаване, състояние и осигуряване на държавните граници и бойна готовност на войските;
- учения на войските извън гарнизоните, придвижване, преместване, на военна техника, свързочна техника, снабдяване, взаимодействие на войските при учения;
- поделения, предназначени за причисляване в съюза на военните сили на Варшавския договор;
- учения на войските от Варшавския договор, особено състоянието и боеспособността на съветските части, въоръжение, съоръжаване, транспортни средства, авиация и др.

КРДОНЕГДРСБНА	7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН	
§ 17	
от ЗДРОНЕГДРСБНА	

Важна форма на вражеска разузнавателна дейност през 1968 г. бе визуалното наблюдение на военните обекти и райони, установяване дислокацията на военни поделения, въоръжение и военна техника на Чехословашката народна армия. На преден план бе интересът към военните учения, особено на ракетните войски, а след 20.8 изключителна ориентация към съюзническите войски и предимно към съветските

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРГИНАЛА
 Фонд № ..... 2 11 .....
 Опис № ..... 3 .....
 А Е ..... 340 .....
 Лист № ..... 39 .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

войски на територията на Чехословакия.

АНГЛИЯ

Явната активност на английското разузнаване срещу ЧССР, с която се сблъскаха чехословашките граждани, бе проявена на територията на Англия и частично на Австрия в следните й конкретни форми:

- влизане в контакт с наши граждани при излизането им зад граница;
- вербуването им, агентурен и оперативен контрол;
- тяхното типизиране с оглед възможностите за агентурното им използване;
- тяхната разработка с цел разкриване на чешката агентура;
- опити да се работи среду ЧССР с агенти-дубльори;
- помагане на чехословашката емиграция;
- явен интерес към чехословашкото контраразузнаване.

Отново се потвърди, че кадровите разузнавачи от дипломатическите представителства на Англия се насочваха подборно към лица, които имат достъп до важни материали и до държавническите проблеми.

ФРАНЦИЯ

През 1963 г. отново се потвърди, че и занапред характерна черта на френското разузнаване си остава голямата агресивност срещу чехословашките граждани, посещаващи Франция, и то особено в областите с голямото пазене в тайна на някои неща (например Тулуза - производство на самолетите тип Конкорд).

При пристигането на чехословашките граждани във Франция френското разузнаване не пропускаше възможността за пробникване и в Словакия.

Зарегистрирана бе и повишена активност на френската агентура из средите на следфевруарската и по-старата чехословашка емиграция, и то както на територията на Франция, така и в Австрия.

Аналогично на английското посолство през 1963 г. и френс-

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 ОТ ЗДРДОПБГДСРСБНА

КРДОПБГДРСБНА
 ВЯРНО С ОРГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

12.-70

Кото поседство в ЧССР засили разузнавателната си дейност. Кадрови разузнавачи и някои дипломати не спазваха обикновената строга конспиративност на своята дейност. И те както англичаните се насочиха изключително само към някои области, като например културата, политиката, икономиката и военните проблеми. Отбелязан бе както и при англичаните интерес към държавна сигурност и към военно реабилитираните лица.

В редица случаи бе установено, че френските журналисти често са се сдобивали с непосредствена информация за станалите разисквания в висшите държавни и партийни кръгове.

Военните разузнавачи и органите на СДБЕБ както винаги се ориентираха предимно към лична и визуална разузнавателна дейност.

КРДОПБГДРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 ОТ ЗДРДОПБГДРСБНА

Г Ф Р

От януари до август 1968 г. разузнаването на ГФР имаше много благоприятни условия за шпионска дейност. Прекалената либерализация на обществения живот в Чехословакия, разрастването на туризъм продължаващото изселване на лица от немски произход от ЧССР в ГФР, наличието на търговско представителство на ГФР в Прага, пребиваването на западногермански кореспонденти в ЧССР и ненапоследно място значителното парализиране боеспособността на чехословашкото контраразузнаване бяха най-голямата изгода на противника от 1949 г. насам.

До август най-големият източник на сведения от разузнавателен характер за БНД бяха изселниците от ЧССР. Също така службата за подслушване на границата с Чехословакия за тях бе ценен източник на информация главно от военна гледна точка.

След влизането на войските на петте държави, членки на Варшавския договор оперативната обстановка в Чехословакия и за БНД съществено се промени. Разузнаванията на ГФР и Австрия повишиха

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № 3

Опис № 3

А Е 40

Лист № 8

Експерт ..... Патентурата

Секретар ..... Патентурата

Дата 13. 41

Човешката активност, засилиха контактите и поставянето на задачи на

Необикновено много нарасна броят на контактите на чехословашки граждани с чужди разузнавачи^В ГФР и Австрия. Получените данни от Братислава и Кошице потвърждават, че органите на БНД и на австрийския АБВЕР са разпитвали и словашки граждани, като са искали от тях пряко мозаично описание на важни обекти в Словакия.

Установените интереси на БНД и на австрийския АБВЕР през 1968 г. повечето бяха сходни, еднакви. Сами някои бяха специфицирани в зависимост от отделните области в ЧССР, и то според възможностите на агентурата или пък познанията на отделните използвавани лица.

Разработката на търговското посолство на ГФР в Прага потвърди, че то е обект изключително на БНД, а не на БФВ или на друга разузнавателна служба.

Въз основа на разбора на досегашната дейност на търговското представителство на ГФР в ЧССР може да се направи изводът, че сегашното съдържание на работата на представителството е насочена предимно към политико-информационната област, а търговските въпроси все повече са пренебрегвани.

КРДОПБГДСРСБНА	7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН	
§ 17	
от ЗДРДОПБГДСРСБНА	

"Малките посолства"

Насочеността и активността на разузнаванията, работещи в тези "малки посолства" на капиталистически държави срещу ЧССР, се характеризираха със един основен елемент. Всъщност те извършваха разузнавателна дейност не само за своите правителства, но също така пряко или косвено за разузнаванията на ^{главните} капиталистически държави.

Съвсем видимо се прояви тясното сътрудничество при размяната и сзверяването на данните между страните на Латинска Америка (Мексико, Аржентина, Уругвай, Чили). Самостоятелност на сътрудничество представляваха Мексико, Аржентина, Бразилия. Пряко влияние върху всички непрекъснато имаха американците, към които те се обръщаха за кон-

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № 2

Опис № 2

А Е 240

Лист № 42

Експерт 2

Секретар 2

Дата 2

консултации почти по всички въпроси от разузнавателен характер. Съ-
то тата консултации ставаха и с английските и френските диплома-
тически органи.

14.-12

И за малките посолства определена база за разузнаване ста-
наха акредитираните и неакредитираните чуждестранни журналисти.
Специално това бе характерно за страните от НАТО (Белгия, Холандия,
Швеция).

Главната област, към която насочваха своите усилия тези
посолства, бяха военните въпроси. Визуалното наблюдение бе същест-
вената дейност на военните и външни аташета.

Съмнителна дейност на влизащите в страната чужденци

Важността и разузнавателното значение на тези чужденци се
потвърдиха вече отчасти чрез данните за дейността на разузнава-
нията и дипломатическите представителства на капиталистическите
страни, които през течение на годината използваха за разузнава-
телна дейност всички категории временно пребиваващи чужденци. На
първо място това бяха чуждестранните журналисти (получени бяха най-
много сигнали за изпълнение на разузнавателни задачи). През година-
та около 20 западногермански журналисти бяха изгонени.

Ето например какъв е броят на влезлите в ЧССР чужденци от
капиталистическите страни през последните години:

1966 г.	1967 г.	1968 г.
774 150	851 804	847 446

Преглед на категориите лица, посетили ЧССР през 1967-68 г.

Категория	1967	1968		1968 общо
		до август	след това	
Журналисти	1148	1943	291	2234
Неакредитирани дипломати	2545	956	333	1289
Войници	152	154	56	210

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

				15.- 43
Полиция	326	268	20	288
Църковни представители	421	252	48	300

За престъпна дейност от разнороден характер до 31.12.1968 г. общо са задържани 1703 лица. 0 тях до 20 август 822, а след това 821. Касаеше се за нарушаване на наредбите за обращение на стоките с чужбина, за застрашаване на валутното стопанство, намаляване на данъка, спекулации, проникване на територията на републиката, шпионаж, неразрешено снимане, неразрешено движение, кражби и екстремизъм.

За времето от първи януари 1968 година до 30 декември на Контролно-пропускателните пунктове са били обслужени общо 16 204 137 лица.

Дадени чехословашки визи.....на 197, 912 лица
 Задържани на границите..... 380 лица
 Разкрити тайници 17
 Конфискувана стока за ..... 4,760 037 крони

" " "

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № 2

Опис № 3

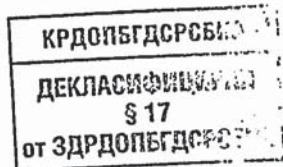
А Е 340

Лист № 43

Експерт .....

Секретар ..... *Д. Р. Р. Р.*

Дата .....

КРДОБЕГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № ..... 3 .....
 Опис № ..... 3 .....
 А Е ..... 340 .....
 Лист № ..... 160 .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....
Ген. Бурев.

П Р И Л О Ж Е Н И Е №1

С П И С Ъ КНА ДЪРЖАВИТЕ, ИМАЩИ ДП В ЧЕХОСЛОВАКИЯСОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЪРЖАВИ

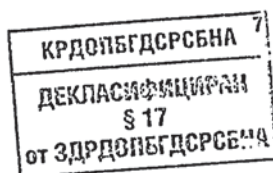
1. Албания	8. Югославия
2. Китай	9. Полша
3. България	10. Куба
4. Северен Виетнам	11. Румъния
5. Съветски съюз	12. Унгария
6. Северна Корея	13. Монголия
7. ГДР	

КАПИТАЛИСТИЧЕСКИ ДЪРЖАВИ

1. Финландия	13. Италия
2. Швеция	14. Япония
3. Мексико	15. Индонезия
4. Франция	16. Гърция
5. Аржентина	17. Бразилия
6. Норвегия	18. Канада
7. САЩ	19. Великобритания
8. Швейцария	20. Уругвай
9. Хонландия	21. Австрия
10. Белгия	22. Дания
11. Турция	23. Търговско предст. на ГФР
12. Чили	

РАЗВИВАЩИ СЕ СТРАНИ

1. Камбоджа	4. Афганистан
2. Алжир	5. Пакистан
3. Сирия	6. Иран

- 2 -

7. Бирма	13. Либия
8. Ирак	14. Йемен
9. Гана	15. Колумбия
10. ОАР	16. Ливан
11. Индия	17. Судан
12. Тунис	18. Цейлон

ГЕНЕРАЛНИ КОНСУЛСТВА

Народна република България	в Братислава
Соц. Федеративна република Югославия	в Братислава
Унгарска народна република	в Братислава
Полска народна република	в Братислава в Острава
Австрия	в Братислава
СССР	в Братислава

СТРАНИ, ЧЛЕНКИ НА НАТО

1. САЩ	7. Турция
2. Великобритания	8. Италия
3. Франция	9. Гърция
4. Норвегия	10. Канада
5. Холандия	11. ГФР
6. Белгия	12. Дания

КРДОПБГДСРСБНА 71
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Членки на НАТО са още Люксембург и Португалия, които обаче нямат дипломатически представителства в Чехословакия.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № ..... 2 .....
 Л Е ..... 340 .....
 Лист № ..... 161 .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

СПИСК НА АКТИВНО РАЗРАБОТВАНИТЕ ДП

1. Алжир	22. Канада
2. Аржентина	23. Колумбия
3. Афганистан	24. Камбоджа
4. Англия	25. Ливан
5. Бирма	26. Либия
6. Бразилия	27. Мексико
7. Белгия	28. Норвегия
8. Цейлон	29. Търг. предст. на ГФР
9. Дания	30. Пакистан
10. Финландия	31. Австрия
11. Франция	32. Гърция
12. Гана	33. Салвадор
13. Холандия	34. ОАР
14. Чили	35. Судан
15. Италия	36. Швейцария
16. Индонезия	37. Швеция
17. Иран	38. Сирия
18. Ирак	39. Тунис
19. Индия	40. Турция
20. Япония	41. САЩ
21. Йемен	42. Уругвай

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

153

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2

ИДЕНТИФИЦИРАНИ РАЗУЗНАВАЧИ, ЛЕГАЛИЗИРАНИ В ДП В ЧССР

ДП	Брой дипло-мати	Разраб. подозр. идент.	Идентифицирани кадрови разузнавач		
			Име	легализаци	
САЩ	16	3	13		съветник
					I секретар
					II секретар
					II секретар
					I секретар
					консул
					вицеконсул
					аташе въздушни войски
					Военен аташе
					зам. възд. аташе
					" " "
					архивар
					I секретар
					I секретар
	III секретар				
	III секретар				
	вицеконсул				
	въздушен аташе				
	серж. на възд. аташе				
	военен аташе				
	серж. на воен. аташе				

Великобритания 12 2 9

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № ..... 3 .....
 Опис № ..... 3 .....
 А Е ..... 340 .....
 Лист № ..... 162 .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....
[Signature]

КРДОПБГДСРСБНА 1
 чл. 31, ал. 6
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА
 Дата: 13.10 Секретар: *[Signature]*

Франция	8	3	8	[redacted]	военен аташе
				[redacted]	зам. военен аташе
				[redacted]	" " "
				[redacted]	секретар на воен.
				[redacted]	секретен воен. ата
				[redacted]	" " "
				[redacted]	секретар на воен.
				[redacted]	зам. воен. аташе
Италия	5	4	1	[redacted]	военен аташе
				[redacted]	секретен воен. аташ
				[redacted]	охранител
Гърция	3		2	[redacted]	I секретар
				[redacted]	
Дания	5	2	-		
Холандия	6	2	4		
Белгия	4	2	-		
Търг. пр. ГФР	8	3	-		
Турция	6	2	1	[redacted]	военен аташе
Норвегия	3	-	-		
Швеция	3	-	1	[redacted]	военен аташе
Швейцария	7	1	-		
Австрия	5	1	-		
Япония	6	4	2	[redacted]	II секретар
				[redacted]	въздушен аташе
Канада	6	2	2	[redacted]	въздушен аташе
				[redacted]	секрет. възд. аташе

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № ..... 2 .....
 Опис № ..... 3 .....
 ЛЕ ..... 340 .....
 Лист № ..... 164 .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА 2
 чл. 31, ал. 6
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА
 Дата: 13.10 Секретар: [signature]

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАНО
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

I26

Из архивите на

494

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експорт .....
Секретар .....
Дата .....

Строго секретно!

екз. № 1

Донася; аг. "Гораст"
Приел: полковник [ ]
на 25 V 1969 год.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАНА
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

КРДОПБГДСРСБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 27.08 Секретар: [ ]

АГЕНТУРНО СВЕДЕНИЕ

ОТНОСНО: Положението в ЧССР

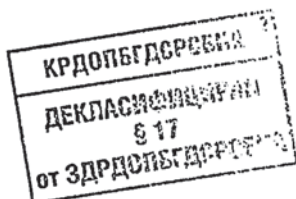
Във ЦК на ЧКП в момента се формира следната теза поддържана от Черник, Цисарж, проф. Павленда /словак/ Шик, Шпачек, Смърковски, Кригел, Дубчек, Свобода, Цолотка:

"Предвид на обстоятелството, че с всеки изминат ден, кризата в отношенията на СССР и Китай се изостря и предвид на огромните "загуби" от стратегически характер от страна на Москва /Индонезия, Алжир, невъзможността да се ликвидира Израел и слабост в консолидацията на арабските държави/, военната камарила на Съюзът се организира за да даде път на "съветските ястреби" и реабилитацията на Сталин/, изниква от тая ситуация твърде неприятно и опасно положение за Чехия да не изпадне в ситуация на "скачен съд" и цялата тая ситуация, която перспективно ще се разиграе в Москва да не се пренесе и тук в Чехия на принципа на "склучените съдове" /от физиката/.

Споменатата горе група която е комбинирана от десното крило и средняците е единодушна в следните пунктове:

1. Да не се характеризира, нито анализира, нито ревизира прокламацията на ЦК на ЧКП и президента издадена През нощта на 20-21 август 1968г. /По време на навлизането/, в която се казва: "Ние /ЦК/ не сме поканили интервенционните войски и осъждаме тоя акт" теза същевременно на нелегалния XIV конгрес на ЧКП.

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № ..... 2 .....
Опис № ..... 2 .....
А Е ..... 2/6 .....
Лист № ..... 9 .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

По твърде дипломатически път Партията трябва да избегне каквато и да е дискусия по този въпрос или ревизия, с оглед на деликатността на проблема и опасните последици от този анализ или ревизия.

Не се ли анализира, ревизира и дискусира или евентуално откриването на тия които са дали предложение за приемането на тая формулировка на нахлуването, все още остава валидна от гледнщето "de jure" във световната Политика от една страна и съзнанието на народът от друга страна. Следователно цялото развитие на Чехословакия от 21 VIII 1968г. е дело не на ЧКП, а резултат на тежка ситуация изникнала от нахлуването на окупационните войски.

По този начин отстраняването на много лица от ЦК, което се очаква от пленумът през 29,30 май ще бъде само, подчиняване на московската клика, обаче в никакъв случай не бива да се разглежда като почистване процес на Партията, която се освобождава от хора, които са проводници на чужда Политика и подкопават нейните редове, а да остане мнението в останалите компартии и членовете на ЧКП, че това е акция на генералската клика на Москва, която постепенно пробива пътя към овладяването на "твърдия курс".

С тая цел досега Дубчек като генерален секретар на Партията с помощта на Черник и Свобода са отблъсквали разглеждането на тая прокламация на ЦК на ЧКП от 21 VIII 68г.

След падането на Дубчек на този предстоящ пленум изниква опасността от повдигането на този проблем, който би могъл да помогне на Москва при международното съвещание на компартиите през юни т.г.

Досега и самият Хусак деликатно избягвал този проблем на пленумите на ЦК, за да избегне евентуалното засилване на позициите на Виляк и Штроугал.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № ..... 7 .....
 Опис № ..... 3 .....
 А Е ..... 31ф .....
 Лист № ..... 19 .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата 1969

КРДОПБГДСРСБНА 7
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 § 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

3

W

Не се ли разгледа тоя проблем сега преди съвещанието на ком-
 партиите смята се за огромна пречка срещу Москва. С тая цел
 била подготвена речта на проф. Павленда в 10ч.12мин. преди
 обяд в неделя 25 май 1969г. под формата на редовният коментар
 "живи думи" на Пражкото радио.

В тая кратка реч, ако искате коментар, професор Павленда е апе-
 лирал към културното съзнание на чехи и словаци, да не се впус-
 кат в междуособици и търсене на отговорност за деяние след
 21 VIII 68г. а наоपъки - да се обединят всички сили на партиа-
 та за благото на народа, геройств то на някои хора след окупа-
 цията и национално съзнание трябвало да се обедини и трансфор-
 мира в координиране на силите на Партията, а не в нейното раз-
 цепление и диференциация на силите /десни и леви/ или евентуал-
 ни репресии над тия които са действували през време на нахлу-
 ването.

Същевременно проф. Павленда в тоя коментар осъждаше обвинява-
 нето на хората, които са били на обратния лагер т.г. консерва-
 торите.

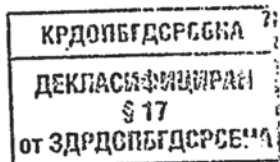
/Тая реч на Павленда четох на 24.V. - бе ми дадена от съпруга-
 та на проф. Коварджик, която работи в радио Прага, разбира се
 само да я прочета/

Смята се, че тая 6-7 листовка реч пред радио Прага е тон за по-
 ведението на Предстоящият пленум на ЦК.

Избегне ли се разглеждането на тоя проблем на пленумът на ЦК
 ще се постигне неустойчивост на съветския опит за консолидиране
 възгледите на комПартиите и в никакъв случай интервенцията ня-
 ма да бъде приета като "спасяване на Чехия от контрареволуцията"
 а и нататък ще бъде смятана за съветско насилие в случай, че
 някоя соц. държава се отклонява от пътя на Москва.

КРДОПБГДСРБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

4

Особен интерес от тая насока на събитията имали румънската и югославската Партии.

Съществувала опасност главно за Румъния започне ли чистка в Партията на Чехия изникваща от вътре, от недрата на Партията и да не изглежда като акт на насилие от Москва, да се разклатят позициите на Чаумеску и неговата група и да се оттеглят някои хора от румънският ЦК и се стигне до държавен преврат в румънската Политика и Правителство отдолу. Югославия не се бояла от вътрешен преврат-повече се касаело да не се стигне до официално признаване "за правото на група социалистически държави военно да интервенират в друга страна".

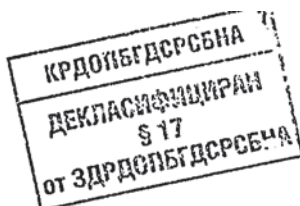
Целта сега преди пленумът е да бъдат само мирно и тихо някои членове като Кригел, Вацелон, Пръхлик, Шик, Голдштикер да бъдат освободени от функции по членството в Партията, за да запазят потенциалната възможност за ново излизане напред след известно време. Според проф. Коваржик, който е приятел на Цисарж, тия инструкции са дошли както от Букурещ така и от Белград. Споменатото в началото на информацията крило в ЦК иска по тоя начин да избегне чистка в Партията или евентуални проверки кадрови в съставът на Партията.

Били приети в Партията много хора от средите на "прогресивната ренесанска среда на интелигенцията" в последните години и главно в 1968г. когато "социализма с човешко лице" достигна своя апогей и тия хора трябвало да останат в Партията.

Главно внимание трябвало да се съсредоточи над професорите и асистентите във висшите учебни заведения, които са станали партияци от 1966/68г. да се запазят.

Били издигнати много нови доценти, които трябвало да бъдат запазени.

КРДОПБГДСРСБНА
 ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А Е .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

12

5

На всяка цена трябвало да се запази факултетът "журналистика и просвета" като самостоятелна единица, а не да се приема съществуващото предложение да се разформира и отново образува при централната Партийна школа.

По нататък тая група в ЦК иска да се избегне ревизия на становището на ЦК от 21 VII 68г. и с оглед да не се постигне вътре в Партията търсене на отговорност, който е организирал, предаванията от нелегалното радио, телевизия, нелегални печатни издания и връзки с чужбина главно на запад.

За тая цел, се очаква, че тая група в ЦК ще убеди Хусак да се ориентира Повече към формулировката /когато ще бъдат освобождавани хора от ЦК/, че се освобождават Поради неподчинение на решения на ЦК без да засяга споменатите досега деликатни проблеми.

Гораст

Забележка: Сведението е взето от Проф. д-р Коваржик – Придечан на журналистическия факултет, частично някои моменти от Кригел, от Ото Сафер /често писано за него/, частично от д-р Сервитава – научен сътрудник на института "държава и право".

Предвид на обстоятелството, че всички тия сведения се покриват, са формулирани от мен в едно цяло, главно Поради липса на време да се развиват Поотделно и от друга страна – Поради късото време да се изпратят на оперативното ръководство в София с оглед на изключителната важност на тия информации.

Гораст

127

КРДОПБГДСРСБНА
чл. 31, ст. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата 22.07.69 Секретар

Строго секретно!
Екз. № _____

УПРАВЛЕНИЕ II ДС

СЪОБЩАВА: аг. "Горас"
ПРИЕЛ: [ ] на 18.VII.1969г.
в гр.Прага в 20 часа

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИКАЦИЯ
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
АГЕНТУРНО СВЕДЕНИЕ

J

СТНОСНО: Политическото положение в
Чехословакия.

Dr. König (евреин) доцент при ИСУЛ-Прага
Упрф. Smohel - катедра по експериментална терапия

В разговор с "Д-р" гореспоменатият е заявил, че ситуацията в партията (*КМ*) е твърде сериозна, но не още загубена. Според него, от д-р Криегел, с когото е личен приятел му казал, че сега Хусак се опитва да блафира съветите като крещи в речите си и обвинява тоя или оня от водачите на ренесанса, но в същото време парира всички опити на Щтроугал и Биляк да овладеят чехската и словенската партии. Заедно с Черник и Свобода се придържат към кардиналната линия на януари 1968 година.

Свобода и Хусак изхождат от демократическите традиции на Чехия и поддържали (според Криегел) тезата за високият манталитет на чехския гражданин и интелигенция като средство за въздействие върху съзнанието и тенденциите на Москва да образува два лагера в партията ще претърпят крах. Криегел заявил пред д-р König, че тая теза на Хусак и Свобода като политическа концепция е добра с перспективи за в бъдеще, но че има опасност Хусак, Свобода и Черник да загубят тая игра, тъй като Москва след като е постигнала военно насилки

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № ..... 2 .....

Спис № ..... 3 .....

А Е ..... 326 .....

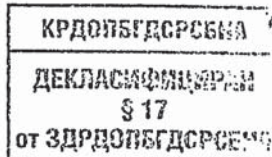
Лист № ..... 60 .....

Експерт .....

Секретар ..... *[Signature]* .....

Дата .....

- 2 -

над Чехия, може леко сега да провежда икономически натиск върху тая група и да ги доведе до състояние на политически мат и властта да бъде предадена на Штроугал, Биляк, Индра, Колдер, ~~Келли~~ др. Затова именно Криегел смятал, че тая партия на Хусак е игра на тънък лед.

Според König, Криегел изтъквал, каква огромна грешка била направена, когато са се опитали Хусак и Свобода да играят на дипломация и изчакване, и че загубата на началното единство на лидерите на ренесанса и отстъпване от политиката на пълната съпротива срещу Москва. Криегел бил заявил, че Хусак се опитва да прави малки "жертвоприношения" т.е. изключването от ЦК и партията като смята, че ще удовлетвори Москва и че тук ще спре разправата със лидерите на ренесанса.

Криегел бил заявил, че Хусак се старае психологически да нанесе превантивен удар на Москва като говори, че няма да има процеси, репресии и чистка в партията, като по тоя начин предварително обезоръжава агентурата на Москва и я поставя в неактуално положение при всеки опит да се започнат подобни акции.

Хусак според Криегел, добре прокарвал тенденцията за непризнаване на "правото на 5-те" да проведаат интервенцията, официално не признава "контрареволуцията във Чехия", но приема окупацията само като "statu quo" от което единственият изход е "нормализирането" или примиряване със ситуацията "без да си сипем пепел на главата" и да повтаряме пред Москва "Ачера чеа" (мой грешка). Тъй, че казал Криегел, ако народът се примири то се касае за примирение, но не и за de jure признаване на окупацията като историческа необходимост и обективна правда на Ленинизма.

Хусак говори само за "десничарски групи", но не говори за "десна сила и опасност", в неговите думи остава обаче резерва за подразбиране на факта, че присъствието на армиите на

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

- 3 -

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН § 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

5-те е без довод, и че е акция, без аргументация само подозрение.

По-нататък Криегел бил казал на Kouig, че Хусак само печели време и си мисли, че е спечелил играта, но самият той във тая тактика (Криегел) нямал голямо доверие.

Хусак се опитва да създаде илюзорни десничарски групи, като само да напада пред Москва, но в същото време се готви да нанесе удар на "сталинистките елементи" като рушители на партийната дисциплина. Криегел бил казал, че Хусак тук обаче решава уравнение със много неизвестни и може да бъде силно изненадан при решаването на тия уравнения Криегел бил казал на Kouig, че академиците и професорите, писателите и хората на изкуството и цялата интелигенция водят преговори с Хусак, че ще му помогнат във привидното нормализиране, за цената обаче, че демокрацията формирана във актуалните устройства ще бъде запазена по отношение на интелигенцията.

- а) Не признаване на 21.VIII.1969 г. като историческа необходимост и отричане на контрареволуцията;
- б) запазване демократическите права на научните работници и интелектуалците и запазване на техния суверенитет във тяхната област или по-точно ненамеса на партията и нейното отказване "от движение на лостовете" в науката и изкуството;
- в) национална пропаганда и себевиждане на чехската и словенска интелигенция като най-развитите във социалистическия лагер;
- г) Свобода в културната политика;
- д) да не се търси отговорност за действия по време на ренесанса.

В случай, че Хусак не се споразумее по тия кардинални въпроси със интелигенцията, то Хусак няма да постигне нормализация и ще се компрометира в Москва, което не отговаря на неговите властолюбиви тенденции. Криегел заявил пред Kouig,

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата.....

- 4 -

КРДОПБГДСРСБНА 7
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

62

че акад. Шорм ще има предстоящ сондажен разговор с Хусак относно споразумението между интелигенцията и Хусак. Хусак казал Криегел, трябва да разбере, че не приеме ли концесии с интелигенцията, то тя няма да му помогне в смисъл, да го абсолютизира като народен водач в случай, че Биляк и Штроугал се опитат да овладеят партията. Предполагало се, че при срещата с Шорм от Хусак ще се иска още следното:

1. В най-скоро време отменяване на смъртното наказание (евентуални процеси) със закон в парламента.

2. Да не се преследват хората, които са създавали групи за разпространяване и печатане на позиви и за радио-предаване.

3. Да не се изключва или намалява броя на партията (около 1,500,000) и да не се чисти интелигенцията.

4. Да не допусне депортации и дислокации на населението

Интелектуалците като компенсация, ще осигурят на Хусак ако спази и активно прокарва тая тенденция, международни връзки, доброволни мозъчни тръстове, които ще му помагат в решаването на наставашите широки проблеми в икономиката.

Криегел казал по-нататък на Койцг, че за сега е добре, че във ЦК е Анthon Камек (зет на Новотни,) който бил привидно суспендиран по време на ренесанса, но се държал добре сега и можело на него да се разчита перспективно.

Криегел по-нататък заявил, че медицината (Каггелс) за сега е все още в ръцете на хората на ренесанса.

Координирани били както мед. факултет, така и ИСУЛ и научните институти.

Всеки опит да се вкарал провокатори, щял да бъде осъден на неуспех. Криегел на края бил казал на Койцг, необходимо е да преживеем, да запазим живота и позиции в партията; ще дойде момент, когато ще скочим на гърба на Москва

Отп. в 3 екз.

"Горас"

№1 -
№2 -
№3 -

Изп. :
Нал. : Митрова
26.VII.1969 г.

КРЕДИТОПОСНА
ВЯРНО С СЪСТАВАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

Превод от чешки!

2 40

Скъпи съграждани!

Наближава тъжната годишнина от тъпата окупация на нашата скъпа родина от войските на т.н. приятели. Групата начело с Хусак, Индра, Виляк, Колдер и др. подобни предатели се стреми да забаламоса чешкия и словашки народ и да легализира проведената окупация на 21 август м.г. като необходима и навременна намеса на нашите "приятели". Затова беше необходимо да се отстранят преди всичко от ръководството на държавата и обществения живот такива личности, които до сега защитаваха даже и с цената на личната безопасност нашия народ от такива мръсотии. Тези съвременни герои на нашия народ начело с д-р Кригел, Пахман, Затопек, Павел и много други гордо и безстрашно застанаха в челните редици на съпротивлението срещу продажниците от щроугаловата клика и героично защитават съдбата правда за действителните намерения на некамените гости.

Нашите народи никога няма да забравят жертвите на нашите скъпи синове Ян Палах и Ян Зайц. Тяхната саможертва не трябва да бъде обезценена? Ние работниците и студентите сме твърдо решени, че няма да се уплашим от никакви перзекуции и ще останем и в бъдеще в здрав братски съюз, за да можем взаимно да информираме обществото за истинското състояние на нещата.

Драги приятели, хусаковци завладяха нашата държава, за да могат да я доведат там, където напразно се стремяха окупантите да доведат нашия чешки и словашки народ на 21 август. Те обаче са сами. 14 милиона наше население ги напусна и в своите сърца има за тях само дълбоко презрение. Историята на света вече сигурно е доказала, че предателството на народа намира винаги своя бумеранг. Сигурни сме, че не е далече времето, когато тези предатели ще получат своето заслужено възнаграждение, точно от тези на които сега така горещо служат. До това време обаче не трябва да останем бездействени, не трябва да загубим надеждата си. Трябва да докажем на целия свят, така както доказахме в онези августовски дни, че няма да бъдем сломени от никакво насилие или перзекуции. Трябва и в бъдеще да останем единни в сваята ненавист към окупаторите и предателите на нашите

КРДОРГЕДОРСЕНА
 ВЯРНО С ОРГИНИАЛА
 Фонд № .....
 Опис № .....
 А.Е. № .....
 Лист № .....
 Експерт .....
 Секретар .....
 Дата .....

народи. В деня на траурната годишнина от окупирането, 21 август 1969 година, трябва да покажем на света отново срамното действие, което извърши Съветския съюз. Нямаме възможност да се защитаваме с оръжие в ръце. Затова да се защитаваме с ненавист и безгранично пренебрежение на московските господари и хусаковите слуги. Не искаме обявяването на генерални стачки. Предателската клика би ги използвала за вземане на други мерки и ограничаване на нашата свобода. Има и други начини да обърнем вниманието на света, че и ние воюваме за социализъм с човешко лице. Решихме да издадем напътствия, чието спазване достатъчно ще докаже на целия свят, че не сме забравили този срамен ден и че с такъв начин на посещение никога няма да се примирим. Задължение на всички верни граждани на нашата република е да се ръководят на 21 август 1969 г. от тези препоръки:

1. Да не се използват никакви транспортни средства по пътя до работното място./с изключение на трудещите се, които използват влак/. Отиването на работа трябва да се извърши демонстративно пеша. Старите и болни хора да се откажат от излишните пътувания в този ден.
2. Да се откажем от посещението на кина и театри. Да дадем възможност на артистите в този траурен ден да не бъдат принуждавани за комедийни роли.
3. Да се откажем от всички покупки в каквито и да е магазини. Хранителни продукти да си закупим предния ден.
4. Според възможностите да украсим гробовете на всички жертви на тази тъпа окупация.
5. Да не купуваме никакъв вестник или списание.
6. Да не посещаваме никакви ресторанти и кафенета, танцовите дансинги трябва да бъдат празни и музикалните инструменти да не свирят весела музика.
7. Да украсим паметниците на всички наши славни исторически личности.
8. Точно в 12 часа да се спре работата и машините на всички работни места в продължение на 5 минути, за да отдадем

- 3 -

42

почит на падналите от окупацията и новия терор.

9. Леките коли да спрат движението и да запалят фаровете, а така също и останалите транспортни средства да извършат същото.

10. В рамките на възможностите да уведомим личните си приятели в чужбина за подготвяната акция и да ги призовем да пропагандират на подобни акции в целия свят. Необходимо е да призовем световните обществени институции да наложат със своето влияние провъзгласяването на 21 август като "ден на срама".

Драги съграждани, за да могат тези акции да бъдат действително успешни, необходимо е тези наши насоки да се разпространят така, че да достигнат до ръцете на всеки един наш гражданин.

Цензурата и мерките в печата не дават тази възможност и затова е задължение на всеки да предаде и тези наши насоки най-малко на 5 от своите най-близки приятели. Вярваме, че няма да ни разочароват така, както не ни разочаровахте в августовските дни!

Да живее сговорния чешки и словашки народ!

Позор за предателите!

КРДОПБГДСРБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № ..... 7 .....

Опис № ..... 3 .....

А Е ..... 324 .....

Лист № ..... 42 .....

Експерт .....

Секретар .....

Дата .....

КРДОПБГДСРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
А Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

139

С П Р А В К А

На 21 VIII в ЧССР станаха следните по-важни събития:
Още преди това се забеляза активизиране на дипломати
те от капиталистическите страни и особено на разузнавачите. Кан
надски военни представители са задържани във военен обект. По
лучен е сигнал за подготовка на действия от въоръжени нелегал
ни групи, които ще започнат да действуват след 21 август. На
21 т.м. в много градове сирените са свирили и работата спря
ла в продължение на 5-10 минути в редица заводи и фабрики. Раз
пространени са големи количества груби антисоциалистически ло
зунги. В Прага на 21 се разпространяваха слухове че ще се са
моизгорят 5 студенти, но опити за това не са правени.

От обед до 23.00ч. са проведени над 10 манифестации,
някои от които имаха повече от 2500 - 3000 участници. Към 22.ч
ного участници се насочиха към сградата на ЦК на ЧКП. С 92 тан
ка бяха унищожени бракидажит барикадите по улиците и площадите
По-големи демонстрации са правени в Бърно, Либерец, Чехска
будьовице и други градове. В Бърно демонстрацията над 5000 чове
ка. Един младеж направил опит да се самозапали. Били задържани
над 320 лица. От демонстрантите има 3 убити и много ранени.
От органите 3 тежко и 6 леко ранени. В Либерец демонстрантите
били около 5000 човека. Издигани са барикади, обръщани са трам
вай, извършвани са пожари и грабежи. При разгонване на демон
странтите са ранени над 20 служители. В Дечин е иззето от 3
лица оръжие, с което са се подготвяли да действуват против
органите. В Словакия не е имало голями демонстрации. На 21 т.м.
на територията на ЧССР са задържани 850 граждани. Само в
Прага през последните 3 дни - 1400 задържани, а на 21 т.м.
до 20,00ч. над 9400 лица.

ЦК на ЧКП е взел следните решения:

- лицата взели участие в демонстрациите да бъдат задържани до 6 месеца.
- да се закрията клубове на обществените организации профсъюзни организации, които не провеждат партийна политика

КРДОПБГДОРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Фонд № .....
Опис № .....
Л Е .....
Лист № .....
Експерт .....
Секретар .....
Дата .....

2

140

- нови партини билети, за комунистите твърдо отстояващи по-
литиката на ЧКП

- да се изхвърлят не подкрепящите линията на ЧКП от Партията

Хусак е оценил високо работата на органите.

22-8-69

КРДОПБГДОРСБНА
ВЯРНО С ОРГИНАЛА

Фонд № 3

Опис № 322

А Е 141

Лист № 141

Експерт .....

Секретар *Г. В. Върнаков*

Дата .....

141

С П Р А В К А

След разгрома на контрареволуционните сили на 21 август се разпространяват листовки против президента Свобода, в които се упреква правителството. Има 8 случая на опит да бъдат уволнени членове на народната работническа милиция, взели участие за потушаването на антинародните демонстрации на 21 VIII. Образуват се въоръжени групи които се снабдяват с оръжие чрез открадване от народната милиция. От задържаните лица в Прага 1200 ще бъдат подведени под отговорност по закона публикуван на 22 VIII.

На 27 VIII. ще бъдат погребани убитите в Прага двама демонстранти. Очакват се демонстрации по време на погребението.

26 8 69

КРДОПБГДОРСБНА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Фонд № ..... 3 .....

Опис № ..... 322 .....

А Е ..... 142 .....

Лист № ..... 142 .....

Експерт ..... *Д-р. Стависки* .....

Секретар ..... *Д-р. Стависки* .....

Дата ..... *14.11.52* .....

142

С П Р А В К А

В събота на 12 т.ч. на заседание на Президиума на ЦК на ЧКП е било прието решение на пленума, който ще се състои на 17 т.м. да се отстранят всички членове на ЦК, които са подписали контрараволюционния призив от 2 000 души, тези които се намират зад граница, Смърковски, Спачек, Славик и др. С това решение тогава Дубчек се е съгласил. Последните сведения са че той се е отказал от приетото решение и е заявил, че няма да прочете подготвителния доклад за пленума. Говорил е с Москва и вчера на 15 т.ч. сведенията са, че е зачнал за Съветския съюз. Има вероятност да бъде сменен и Дубчек като го принудят да си направи самокритика. За първи секретар на чехословакката компартия се предлага Хусак. Ако той не приеме, тогава ще се издигне кандидатурата на Кемпни - също словак, много добър комунист.

Студентите продължават своите закрити протестни събрания под лозунга "хора, бдете!". На събранията говорят Кригел Пахман, Кохоут и др. в подкрепа на линията на Смърковски.

Уволнението на около 28 офицери от армията има голямо положително отражение, както в армията, така и в органите на министерството на вътрешните работи. В М-во на вътрешните работи се води остра кампания за принуждаване на министъра на вътрешните работи да уволни всички "бели".

КРДО ПЕТДЕРСБНА
ВЯРНО С ОРГИНАЛА

Фонд № 2

Опис № 3

А Е 322

Лист № 113

Експерт .....

Секретар .....

Дата .....

142

С П Р А В К А

На събрание на студентите и работниците от празките заводи е било прето следното решение:

1. В петък в 15 часа ще се съберат представители на работниците и студентите, за е да преценят резултатите от разискванията на делегазиите на БКП и досегашното протичане на пленума.

2. Без оглед на резултатите от пленума работниците и студентите ще подкрепят само тези политици които доказват, че на практика реализират програмата за действие на БКП т.е. тези които воюват за суверенитета на държавата, народа и партията, които подsigуряват да се бъде нарушавана законността и сигурността на всички работници от всички области, особено журналистите, радиото и телевизионните работници и хората на изкуството.

3. Работниците и студентите с всички сили и средства ще се поставят срещу отстраняването на Дубчек, Смърковски, Словак, Стари, Кригел и други, а така също ще се противопоставят срещу резолюция която би отстъпила от програмата за действие на БКП и основните положения на след януарската политика.

4. Даводите с помоща на заводските комитети ще оказват натиск върху висшите профсъюзни органи с цел да изпълняват решенията на профсъюзните конгреси и да изискват мненията на всички първични организации в заводите преди вземане на каквото и да е политическо решение.

5. Работниците и студентите си запазват правото да заемат собствени становища и да приемат съответни мерки веднага след като се научат за резултатите от пленума и евентуалните кадрови промени.

6. На събранието в петък ще бъдат поканени представители на печата, телевизията и радиото, чешкия комитет на профсъюзите и съюза на средношколците и др. Има сведения, че земеделските училища в Прага ще се присъединят към стачкуващите.

Общо народа е възбуден.

КРЕДИТНО-ОСБНА
ВЯРНО С ОРЪЖИНАЛА

Фонд № 2

Опис № 3

А Е 388

Лист № ..... 113 а

Експерт .....

Секретар ..... *Д-р. Георгиев*

Дата 1/11

Снощи към 00.00 часа група от около 30-40 души се е опитала да демонстрира, но е била разгонена от милицията.

Не са изключени и по сериозни демонстрации и сблъсквания с милицията.

144

КРЕДИТНО-КАСОВА
 БУКВАЛНО СЪДЪРЖАНИЕ
 Фонд № .....
 Сериал № .....
 Л. № ..... 322 .....
 Раздел .....
 Екземпляр .....
 Секретар .....
 Дата .....
Григоров

С П Р А В К А

В записката която изпратих до др. Григоров по куриерите подробно съм описал каква тактика възприемат при сегашната политическа обстановка десните сили в партията и контра-революционните елементи.

Както съобщих на др. Щопов, а^И Вие вярвач знаете за първи секретар е избран Хусак. Дубчек се предлага за председател на федеративното национално събрание. За сега излиза за около един месец в отпуск.

На пленума се избраха за членове на президиума на ЦК на ЧКП 11 души, а именно: Хусак, Свобода, Черник, Щроугал, Биляк, Садовски, Ербан, Дубчек, Цолотка, Пилер, Полачек/последният е председател на профсъюзите/.

Щроугал официално ще бъде обявен като първи зачестник на Хусак.

Цолотка вероятно ще стане първи заестник министър-председател или председател на словашкото правителство.

Има ориентация за първи секретар на словашката партия да се избере евентуално Абрахам или Садовски.

Избран е за главен редактор на в. Руде право другаря Моц - добър бивш заместник главен редактор на същия вестник.

По телевизията говориха Свобода и Хусак.

Предвижда се нов пленум, който ще разгледа резултатите от този пленум и реши още някои кадрови прочени.

Избирането на Хусак стана при почти пълно болшинство от 192 души за него са гласували 170 души.

С посланика съм се договорил всички информации, които се изпращат за политическото положение в ЧССР да се адресират и до ръководството на Министерството, което се прави, Това е с оглед да се избегне дублирания на информацията, която се обмуня взаимно.

ПО-ЧЕСТО СРЕЩАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

АКРДОПБГДСРСБНА	Архив на комисията
аг.	Агент
а. е.	Архивна единица
БКП	Българска комунистическа партия
БНА	Българска народна армия
ВГУ	Второ главно управление
ГДР	Германска демократична република
ГФР	Германска федерална република
ДВ	Доверителна връзка
ДВИА	Държавен военно-исторически архив
др.	Другар
ДС	Държавна сигурност
КГБ	Комитет за държавна сигурност към министерския Съвет на СССР
КДС	Комитет за Държавна сигурност
КПСС	Комунистическа партия на Съветския съюз
КРДОПБГДСРСБНА	Комисия за разкриване на документи и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия
л.	лист
МВР	Министерство на вътрешните работи
МНО	Министерство на народната отбрана
МВнР	Министерство на външните работи
МС	Министерски съвет
МСП	мото-стрелкови полк
Н-к	началник
НАТО	Организация на Северно-атлантическия договор
НРБ	Народна Република България
ООН	Организация на обединените нации
оп.	опис
СИВ	Съвет за икономическа взаимопомощ
СССР	Съюз на съветските социалистически републики
т.	том
Ф.	фонд
ЦК	Централен Комитет
ЦРУ	Централно разузнавателно управление
ЧКП	Чехословашка комунистическа партия
ЧССР	Чехословашка социалистическа република

FREQUENTLY USED ABBREVIATIONS

ACDDAABCSSISBNA	Committee archives
Agt.	Agent
APC	Armoured Personnel Carrier
A.u.	Archival unit
BCP	Bulgarian Communist Party
BNA	Bulgarian National Army
CC	Central Committee
c.c.	confidential contact
CDDAABCSSISBNA	Committee for Disclosing of the Documents and Announcing Affiliation of Bulgarian citizens to the State Security and the Intelligence Services of the Bulgarian National Army
Cde.	Comrade
CIA	Central Intelligence Agency
CM	Council of Ministers
CMEA	Council for Mutual Economic Assistance
CPCz	Czechoslovak Communist Party
CPSU	Communist Party of the Soviet Union
CSS	Committee for State Security
CSSR	Czechoslovak Socialist Republic
F.	Fund
FRG	German Federal Republic
GDR	German Democratic Republic
Hd.	Head
Inv.	Inventory
KGB	Committee for State Security under the Council of Ministers of the USSR
MFA	Ministry of Foreign Affairs
MND	Ministry of National Defence
MoI	Ministry of the Interior
NATO	North Atlantic Treaty Organisation
p.	page
PRB	People's Republic of Bulgaria
SMD	Second Main Directorate
SMHA	State Military Historical Archive
SS	State Security
UNO	United Nations Organisation
USSR	Union of Soviet Socialist Republics
Vol.	Volume

ИМЕНЕН ПОКАЗАЛЕЦ

NAME INDEX

Андропов, Юрий (15 юни 1914 – 9 февруари 1984) – председател на Комитета за държавна сигурност (КГБ) на СССР от 1967 до 1982 г. По време на „Прахката пролет“ той предлага да се предприемат „извънредни мерки“ и е инициатор на т. нар. операция „Прогрес“ срещу чехословашките реформатори, свързана с измисляне на доказателства за необходимостта от съветска интервенция.

Брежнев, Леонид (19 декември 1906 – 10 ноември 1982) – генерален секретар на ЦК на КПСС и държавен ръководител на СССР в периода 1964–1982 г. Той подписва заповедта за нахлуване войските на Варшавския пакт в ЧССР през август 1968 г. Това решение е взето колективно на политическо равнище и е реализирано от ръководството на Варшавския договор на военно равнище.

Вашек, Франтишек (1924–2008) – заместник-министър на вътрешните работи на ЧССР от 10 септември 1968 до 31 декември 1969 г.

Голдщюкер, Едуард (30 май 1913–23 октомври 2000) – професор по немска литература и ръководител на Съюза на чехословашките писатели през 1968 г. Той подкрепя реформената дейност на Александър Дубчек и остро критикува съветската интервенция през август 1968 г.

Григоров, Григор – генерал и ръководител на Второ главно управление на Комитета за държавна сигурност на НРБ в периода 1965–1971 г.

Джуров, Добри (5 януари 1916–18 юни 2002) – армейски генерал, член на ЦК на БКП и депутат в 4–9 НС в периода от

Andropov, Yury (15 June 1914–9 February 1984) was the Head of the Soviet Union's Committee for State Security (KGB) from 1967 to 1982. He fiercely advocated “special measures” against Czechoslovakia's Prague Spring reformers and initiated provocative actions under the code name *Progress* which sought to fabricate evidence of a counter-revolutionary conspiracy, and thus justify a Soviet intervention.

Brezhnev, Leonid (19 December 1906 – 10 November 1982) was General Secretary of the CC CPSU and USSR Head of State from 1964 to 1982. He was the author of the Brezhnev Doctrine which asserted that the USSR may intervene in any Warsaw Pact country in which the Communist government was threatened. He also signed the invasion order of the Warsaw Pact military forces in the CSSR in August 1968.

Čisář, Čestmír (2 January 1920) was Secretary of the CC of the CPCz on education, science and culture from April 1968 onwards, and Chairman of the Czech National Council between 1968 and 1969. He was a presidential candidate following the resignation of Antonín Novotný in March 1968 but was not elected because the Communist Party put forward Ludwig Svoboda's candidacy. He was a representative of the reformist Left intellectuals supporting the idea of “socialism with a human face”.

Černík, Oldřich (27 October 1921 – 19 October 1994) was member of the CC CPCz between 1958 and 1970, and CSSR Prime Minister from 8 April 1968 to 28 January 1970. Supporter of the Prague Spring reforms, he was kidnapped and hijacked to

1962 до 1990 г. Министър на отбраната между 12 март 1962 и 9 юли 1990 г.

Дзур, Мартин (12 юли 1919–15 януари 1985) – генерал и член на ЧКП. Той е министър на отбраната в ЧССР (1968–1985 г.). По време на интервенцията на войските на Варшавския пакт на 20 срещу 21 август 1968 г. издава заповед да не им се оказва съпротива.

Дубчек, Александър (27 ноември 1921–7 ноември 1992) – лидер на словашките комунисти. На 5 януари 1968 г. е избран за първи секретар на ЧКП. Той е инициатор на програма за реформи в страната, насочена към либерализиране на комунистическия режим, с което се поставя началото на „Пражката пролет“, олицетворяваща идеята за т. нар. „социализъм с човешко лице“.

Живков, Тодор (7 септември 1911–5 август 1998) – член на Политбюро от 1951 г. и първи секретар на ЦК на БКП от 1954 до 1989 г. Министър-председател на НРБ в периода между 27 ноември 1962 и 9 юли 1971 г. и народен представител в 1–9 НС (1945–1990 г.).

Захаров, Николай (10 април 1909–април 2002) – генерал-полковник и първи заместник-председател на КГБ на СССР между 24 юли 1963 и 3 април 1970 г.

Индра, Алойс (17 март 1921 – 2 август 1990) – член на чехословашкия Национален съвет в периода 1968–1971 г., на Президиума на ЧКП и секретар на нейния ЦК. Той подписва т. нар. „писмо-покана“, с което се иска помощ от Съветския съюз за справяне със събитията в ЧССР, свързани с „Пражката пролет“.

the Soviet Union on 21 August 1968 along with Alexander Dubček and other senior officials and forced to sign the Moscow Protocol.

Dubček, Alexander (27 November 1921 – 7 November 1992) was the leader of the Slovak Communists elected First Secretary of the CPCz on 5 January 1968. Dubček and other reformers sought to liberalise the Communist regime, creating “socialism with a human face”. He ushered in a reform programme which led to the Prague Spring.

Dzhurov, Dobri (5 January 1916 – 18 June 2002) was an Army General, a member of the CC BCP and an MP in six national assemblies (from IV to IX) in the period between 1962 and 1990. He was a Defence Minister from 12 March 1962 to 9 July 1990.

Dzur, Martin (12 July 1919 – 15 January 1985) was a General, a CPCz member and CSSR Defence Minister from 1968 to 1985. He issued an order not to show resistance to the invading Warsaw Pact troops on the night of 20-21 August 1968.

Goldstücker, Edward (30 May 1913 – 23 October 2000) was Professor of German literature and Head of the Czechoslovak Writers' Union in 1968. He fiercely condemned Soviet intervention of August 1968 and supported the reformist efforts of Alexander Dubček.

Grigorov, Grigor was a general and Head of the Second Main Directorate of the PRB Committee for State Security from 1965 to 1971.

Husek, Gustav (10 January 1913 – 18 November 1991) was Deputy Prime Minister of the CSSR from April 1968 onwards. He

Кадлец, Владимир (4 октомври 1912–3 април 1998) – министър на образованието в ЧССР в периода март 1968 – януари 1969 г. Инициира програма за реформа на образователната система в страната.

Клима, Ярослав (23 април 1921–20 август 2003) – заместник-министър на вътрешните работи на ЧССР между 29 октомври 1962 и 31 май 1968 г. и ръководител на тайната полиция от март 1966 г. Той оказва помощ на съветските войски при тяхната интервенция в страната и участва заедно с Вилям Шалгович в неуспешния опит за завземане на Министерството на вътрешните работи на 20 срещу 21 август 1968 г.

Колдер, Драхомир (29 декември 1925 – 20 август 1972) – секретар на ЦК на ЧКП и член на Президиума в периода от 1962 до 1968 г. Ръководи ЦК на икономическата комисия на партията (1963–1968 г.). Част е от консервативното крило, което се оформя в нея около „Пражката пролет“ и подписва „писмото-покана“ за съветска интервенция в страната.

Косигин, Алексей (20 февруари 1904–18 декември 1980) – вторият човек в йерархията на съветското управление по времето на Леонид Брежнев (1964–1982 г.). Председател на Съвета на министрите на СССР в периода 1964–1980 г. и член на Политбюро (1960–1980 г.). Заема умерена позиция по отношение смазването на „Пражката пролет“.

Кригел, Франтишек (10 април 1908–3 декември 1979) – доктор, член на ЦК (1962–1969 г.) и на Президиума на ЧКП (1968–1969 г.) и председател на ЦК на Националния фронт от 8 април до 31 август

was appointed Leader of the Communist Party of Slovakia upon the Warsaw Pact military invasion in the country in August 1968. In April 1969 Husek was elected First Secretary of the CPCz.

Indra, Alois (17 March 1921 – 2 August 1990) was a member of the Czechoslovak National Council from 1968 to 1971, member of the Presidium of the CPCz and Secretary of the CC CPCz. He signed “the letter of invitation” requesting help from the Soviet Union to tackle the Czech Prague events.

Jakeš, Milouš (12 August 1922) was CSSR Deputy Minister of the Interior on civil and administrative issues from 1966 to 1968. He was a Chairman of the Central Inspection and Audit Committee of the CPCz between 1968 and 1977. A representative of the conservative wing of the party Jakeš became one of the key actors in Gustav Husek’s policy of “normalisation” following the suppression of the Prague Spring.

Kadlec, Vladimír (4 October 1912 – 3 April 1998) was CSSR Minister of Education between March 1968 and January 1969, and the initiator of an educational reform in the country.

Klima, Jaroslav (23 April 1921 – 20 August 2003) was CSSR Deputy Minister of the Interior from 29 October 1962 to 31 May 1968, and Head of the Secret Police from March 1966 onwards. He provided active support for the Soviet military intervention in the country and participated, together with Viliam Šalgovič, in the failed attempt to occupy the Ministry of the Interior on the night of 20-21 August 1968.

Kolder, Drahomír (29 December 1925 –

1968 г. Част е от реформаторското крило в партията по време на „Пражката пролет“. След нахлуването на съветските войски в страната на 20 срещу 21 август 1968 г., той е арестуван и отведен в Съветския съюз. Едва по-късно, по настояване на Александър Дубчек той е включен в т.нар. чехословашка делегация за Московските преговори, като той единствен отказва да подпише „Московския протокол“.

Ленарт, Йозеф (3 април 1923–11 февруари 2004) – член на федералния парламент в ЧССР между 1960 и 1990 г. Министър-председател от 20 септември 1963 до 8 април 1968 г и секретар на ЦК на ЧКП (1968–1970 г.). Подкрепя нахлуването на съветските войски в страната през август 1968 г.

Никсън, Ричард (9 януари 1913–22 април 1994) – представител на Републиканската партия в САЩ. Той спечелва проведените през ноември 1968 г. президентски избори и управлява страната в периода от 20 януари 1969 до 9 август 1974 г., след като през 1972 г. е преизбран.

Новотни, Антонин (10 декември 1904–28 януари 1975) – първи секретар на ЧКП между 1953 и 1968 г. През 1957 г. е избран за президент на ЧССР, която управлява до 22 март 1968 г., когато подава оставка.

Павел, Йозеф (18 септември 1908–1973) – министър на вътрешните работи в първото правителство на Олдржих Черник между 9 април и 30 август 1968 г.

Пелнарж, Ян (24 април 1911–23 април 1982) – министър на вътрешните работи на ЧССР от 31 август 1968 до 28 януари 1970 г.

20 August 1972) was Secretary of the CC CPCz and Presidium member from 1962 to 1968, and Head of the Economic Commission of the CC of the Party between 1963 and 1968. He was a representative of the conservative wing of the party which was formed in the light of the Prague Spring events and signatory to “the letter of invitation” requesting Soviet intervention.

Kosigin, Alexey (20 February 1904 – 18 December 1980) was the second man in the Soviet hierarchy during Leonid Brezhnev’s rule (1964 – 1982), Chairman of the Council of Ministers of the USSR from 1964 to 1980, and Politburo member between 1960 and 1980. He was known for his more open stance on solving the Prague Spring.

Kriegel, František (10 April 1908 – 3 December 1979) was a member of the CC CPCz from 1962 to 1969 and a member of the Presidium of the CPCz between 1968 and 1969. Dr. Kriegel was a Chairman of the CC of the Patriotic People’s Front from 8 April to 31 August 1968 and an outstanding representative of the 1968 Czechoslovak reform movement. He was arrested and sent to the Soviet Union after the Soviet military invasion in the country on the night of 20-21 August 1968, and remained the only person who declined to sign the Moscow Protocol.

Lenárt, Yosef (3 April 1923 – 11 February 2004) was CSSR Federal Assembly member between 1960 and 1990, Prime Minister from 20 September 1963 to 8 April 1968, and Secretary of the CC CPCz between 1968 and 1970. He was in favour of the Soviet military invasion of August 1968.

Nixon, Richard (9 January 1913 – 22 April 1994) was a representative of the U.S.

Свобода, Лудвиг (25 ноември 1895–20 септември 1979) – армейски генерал и президент на ЧССР в периода 1968–1975 г. Той участва в проведената среща в Москва между 23 и 26 август 1968 г. с ръководството на КПСС и има важна роля за освобождаването на Александър Дубчек, който е отвлечен заедно с част от своите политически съратници по време на нахлуването на съветските войски.

Смърковски, Йозеф (26 февруари 1911–15 януари 1974) – член на ЦК на ЧКП и на нейния Президиум (март 1968 – април 1969 г.) и председател на Народното събрание в периода април 1968 – януари 1969 г. Представител на реформаторското крило в партията и един от противниците на съветската военна интервенция в страната. Участва в проведената среща в Москва между 23 и 26 август 1968 г. с ръководството на КПСС и подписва т. нар. „Московски протокол“.

Солаков, Ангел (20 юли 1922–1998) – член на ЦК на БКП (1962–1971 г.). Ръководи Комитета за държавна сигурност на НРБ в периода 1965–1968 г. От 1968 до 1971 г. оглавява Министерството на вътрешните работи и държавната сигурност.

Спасов, Мирчо (23 януари 1911 – 13 юли 1993) – първи заместник-министър на вътрешните работи между 1965 и 1973 г., член на Централната контролно-ревизионна комисия и на ЦК на БКП (1966–1982 г.) и народен представител в 4–8 НС от 1962 до 1985 г. Първи заместник-началник на Комитета за държавна сигурност на НРБ от 1965 г.

Хусак, Густав (10 януари 1913–18 ноември 1991) – заместник министър-председател на ЧССР от април 1968 г. Първо-

Republican Party. He won the American presidential election held in November 1968 and served from 20 January 1969 to 9 August 1974 since he was reelected in 1972.

Novotný, Antonín (10 December 1904–28 January 1975) was First Secretary of the CPCz between 1953 and 1968. He was elected CSSR president in 1957 and served until his resignation on 22 March 1968.

Pavel, Josef (18 September 1908 – 1973) was Minister of the Interior in the new government of Oldřich Černík between 9 April and 30 August 1968.

Pelnarz, Jan (24 April 1911 – 23 April 1982) was CSSR Minister of the Interior from 31 August 1968 to 28 January 1970.

Shopov, Grigor (17 January 1916 – 27 May 1994) was a Colonel General, a member of the CC BCP from 1966 to 1989, and Deputy Minister of the Interior between 1960 and 1973. In 1965 he was appointed Deputy Chairman of the Committee for State Security of the PRB.

Smrkovský, Josef (26 February 1911 – 15 January 1974) was a member of the CC of the CPCz and its Presidium from March 1968 to April 1969, and Chairman of the National Assembly between April 1968 and January 1969. He was a representative of the reformatory wing of the party, and an opponent of Soviet military intervention in the country. Smrkovský participated in the Moscow meeting with the CPSU leadership held between 23 and 26 August 1968 and joined the signing of the Moscow Protocol.

Solakov, Angel (20 July 1922 – 1998) was a member of the CC BCP from 1962 to 1971, and Head of the Committee for State

начално е най-големия привърженик на реформите и помощник на Александър Дубчек в родната му Словакия. Именно като реформатор е избран за ръководител на Комунистическата партия на Словакия от словашкото заседание на извънредния XIV конгрес на ЧКП, веднага след завръщането му от Москва през август 1968 г. Хусак се превръща в един от най-ярките реализатори на курса на „нормализация“, но едва след Московското съвещание от август 1968 г., когато не само вижда обречеността на реформите, но и шанс за себе си за ново издигане в партийната и държавната йерархия. През април 1969 г. е избран за първи секретар на ЧКП.

Цисарж, Честимир (2 януари 1920) – секретар на ЦК на ЧКП по въпросите на образованието, науката и културата от април 1968 г. и председател на чешкия Национален съвет (1968–1969 г.). След като Антонин Новотни подава оставка през март 1968 г., студентите издигат кандидатурата му за президент, но не е избран, тъй като ръководството на ЧКП издига кандидатурата на ген. Лудвиг Свобода. Представител е на реформистката лява интелигенция и се бори за т. нар. „социализъм с човешко лице“.

Черник, Олдржих (27 октомври 1921 – 19 октомври 1994) – член на ЦК на ЧКП (1958–1970 г.) и министър-председател на ЧССР от 8 април 1968 до 28 януари 1970 г. Той подкрепя реформите в страната, свързани с „Пражката пролет“. На 21 август 1968 г. е отвлечен в СССР заедно с Александър Дубчек и други висши ръководители и участва в подписването на т. нар. „Московски протокол“.

Шалгович, Вилиям (12 декември 1919–6 февруари 1990) – председател на Централната контролно-ревизионна комисия на

Security of the PRB between 1965 and 1968. Solakov headed the Ministry of the Interior and the State Security from 1968 to 1971.

Spasov, Mircho (23 January 1911 – 13 July 1993) was First Deputy Minister of the Interior between 1965 and 1973, member of the Central Inspection and Audit Committee of the CC of the BCP (1966 – 1982) and an MP in five (from IV to VIII) national assemblies between 1962 and 1985. He was First Deputy Head of the Committee for State Security of the PRB from 1965 onwards.

Svoboda, Ludwig (25 November 1895 – 20 September 1979) was an Army General and President of the CSSR from 1968 to 1975. He was a participant in the Moscow meeting with the CPSU leadership held on 23-26 August 1968 and a major influence for the release of Alexander Dubček, who had been kidnapped together with his political allies during the Soviet military invasion.

Šalgovič, Viliam (12 December 1919 – 6 February 1990) was Chairman of the Central Inspection and Audit Committee of the Slovak Communist Party from 1962 to 1968, Head of the State Security and Deputy Minister of the Interior between June and August 1968. A KGB resident in the CSSR he facilitated and supported Soviet military invasion of August 1968.

Šik, Ota (11 September 1919 – 22 August 2004) was Director of the Economic Institute of the Czechoslovak Academy of Sciences from 1962 to 1969, member of the CC CPCz between 1962 and 1969, and Deputy Prime Minister from April 1968 onwards. He was the author of the 1960s economic reform program.

Štrougal, Lubomír (19 October 1924) was

Словашката комунистическа партия (1962–1968 г.), отговорник за държавната сигурност и заместник-министър на вътрешните работи в периода от юни до август 1968 г. Резидент на КГБ в ЧССР и подпомага и подкрепя нахлуването на съветските войски в страната през август 1968 г.

Шик, Ота (11 септември 1919 – 22 август 2004) – директор на Икономическия институт на Чехословашката академия на науките (1962–1969 г.), член на ЦК на ЧКП между 1962 и 1969 г. и заместник министър-председател на страната от април 1968 г. Създава програмата за икономически реформи през 60-те години.

Шопов, Григор (17 януари 1916–27 май 1994) – генерал-полковник и член на ЦК на БКП в периода 1966–1989 г. От 1960 до 1973 г. е заместник-министър на вътрешните работи. През 1965 г. е назначен за заместник-председател на Комитета за държавна сигурност на НРБ.

Щроугал, Лубомир (19 октомври 1924) – член на ЦК на ЧКП (1958–1989 г.) и негов секретар от 1965 до 1970 г. Заместник министър-председател на ЧССР между април 1968 и януари 1970 г. Първоначално е противник на съветската интервенция в страната през август 1968 г., но в следствие подкрепя процеса на „нормализация“.

Якеш, Милош (12 август 1922) – заместник-министър на вътрешните работи по гражданско-административните въпроси на ЧССР между 1966 и 1968 г. Председател на Централната контролно-ревизионна комисия на ЧКП (1968–1977 г.). Представител на консервативното крило в партията и след смазването на „Прахката пролет“ е един от поддръжниците на политиката на „нормализация“, провеждана от Густав Хусак и главна фигура при осъществяването на чистките в редовете на ЧКП.

СС CPCz member between 1958 and 1989, and CC Secretary from 1965 to 1970. He was Deputy Prime Minister of the CSSR from April 1968 to January 1970. Initially an opponent of the Soviet intervention of August 1968 he became one of the key actors in the process of “normalisation”.

Vašek, František (1924 – 2008) was CSSR Deputy Minister of the Interior from 10 September 1968 to 31 December 1969.

Zaharov, Nikolay (10 April 1909 – April 2002) was a Colonel General and First Deputy Chairman of the KGB of the USSR from 24 July 1963 to 3 April 1970.

Zhivkov, Todor (7 September 1911 – 5 August 1998) was Politburo Member from 1951 onwards and First Secretary of the CC BCP from 1954 to 1989. He was a Prime Minister of the PRB in the period between 27 November 1962 and 9 July 1971 and an MP in nine (from I to IX) national assemblies between 1945 and 1990.

Пражката пролет и Държавна сигурност

Документален сборник

Първо издание

Формат 60×90/8

Обем 65,5 п.к.

Тираж 500

Печат „Военно издателство“ ЕООД

ISBN 978-954-2986-08-9

